

દુસરી આરતી ઢાદશ દેખ્યા, પરંતુ સંપુરણ પેખ્યા	॥ ૨ ॥
ત્રીસરી આરતી ત્રીન ગુણ ત્યાગ્યા, સતરામ્બ સખ ઘટમે જાગ્યા	॥ ૩ ॥
ચોથી આરતી ચીત ભયા યોખા, ભરમ કરમકા ભાગ્યા ધોખા	॥ ૪ ॥
પાંચમી આરતી પીયા ઘર આયા, શુર પ્રતાપે ગગન જાગ્યા	॥ ૫ ॥
છઠ્ઠી આરતી છોત મીટાયા, અગમ અગોચર ઘરમે પાયા	॥ ૬ ॥
સપ્તમી આરતી સતજીત જાયા, અગમ તીરથકા પેડા પાયા	॥ ૭ ॥
અષ્ટમી આરતી જુઠ પસારા, રોમ રોમમે પરી ચલ્લ પ્યારા	॥ ૮ ॥
નવમી આરતી નામ જપાયા, અનભે આપા અલખ લખાયા	॥ ૯ ॥
દશમી આરતી દેવદળ જાગ્યા, જીવ શીવકા સંશય ભાગ્યા	॥ ૧૦ ॥
એકાદશમી આરતી સખ ઘટ દેખ્યા, સોહે સાહેબસો સહિમાં પેખ્યા	॥ ૧૧ ॥
બારમી આરતી બુધ પ્રકાશા, ભાણુ રામ્બ સતગુરુકા દાસા	॥ ૧૨ ॥

:o:

સાખી

ભાણુ કહે ભટકીશમાં, મથી જોને માંહી	
સમજીને સુધ રહેતો, કરવું નથી કાંધ	॥ ૧ ॥
જેએ જો ખીજો નહી, પરમેશ્વર પોતે	
અજાની તે આંધજો, અજગો જઘને જોતે	॥ ૨ ॥
સાચું નામ સાહેબનું, જુઠું નહી જરાય	
ભાણુકહે ભજ લેતો, ભારે કામજ થાય	॥ ૩ ॥

:o:

શ્રી રાપરની જગ્યાનું હુંક વૃતાંત.

:o:

વારાહીથી રાપર

પુત્ર્ય શ્રી ભાણુ સાહેબના પુત્ર અને શીષ્ય શ્રી ખીમસાહેબ વારાહી શહેરમાં રહેતા હતા. તેમને ગંગારામજી તથા મહુકદાસજી નાંમે જે પુત્ર હતા.

એક વખત ગંગારામજી મહારાજ તલાવ પર સ્નાન કરી પ્રાણાયામ કરી સમાધીમાં બેઠા હતા. તે વખતે વારાહીના જત રાખના પુત્રે ગંગારામજીને જોઈ હુંક કરે છે એમ માની અગ્નીનો ખોટો જાંઘ ઉપર રાખી દહને ત્યાંથી ચાલ્યો ગયો. ગંગારામજી મહારાજ સમાધીમાં હોવાથી જાંઘ પર રાખેલી અગ્નીની ખબર તેઓને પડી નહી સમાધી ઉતર્યા પછી પોતે જાંઘ પરજોયુંતો દેવતા સાથજમાં એક તસુ

ઉતરી ગયેલો જોઇ વારાહીનું પાણી હરામ કહી ત્યાંથી સીધા શેરખી રવીસાહેબ પાસે ખીમદાસ મહારાજની આજ્ઞા લીધા વીના ચાલ્યા ગયા. તે ખખર વારાહીમાં ખીમસાહેબને થતાં ગંગારામજીને તેડવા ખીમસાહેબ શેરખી પધાર્યા. ગંગારામજીને વારાહી આવવા ખીમદાસ મહારાજે ઘણો અગ્રહ કર્યો પણ પોતે લીધેલી ટેકથી ડગ્યા નહી. પૂઠી રવીસાહેબની આગ્યાથી દેશ વાગડમાં ગામ રાપર મધ્યે સંવત ૧૮૩૭ માં ખીમદાસજી મહારાજે જગ્યા ખાંધી ગંગારામજી સહીત રહેવા લાગ્યા.

સંવત ૧૮૫૭ માં ખીમદાસજી મહારાજ રાપરમાં સમાધીસ્થ થયા તે ગંગારામજી મહારાજ ગાદીપર ખીરાજ્યા, અને તેના નાના ભાઇ મલુકદાસજી અંતરમાં જગ્યા ખાંધી રહ્યા. સંવત ૧૮૮૩ માં ગંગારામજી મહારાજ રાપર મધ્યે સમાધીસ્થ થયા તે સુંદરદાસજી મહારાજ ગાદીપર ખીરાજ્યા.

મલુકદાસજીના કેશવદાસજી તથા પરશોતમદાસજી બન્ને પરણ્યા હતાં. પરશોતમદાસજી સંવત ૧૯૦૯માં લીલા પરનો અષ્ટમે ભાંગી શેરખી સમાધીસ્થ થયાં. કેશવદાસજીને સુંદરદાસજી તથા વલ્લભદાસજી નામે બે પુત્રો થયા. તેમાં સુંદરદાસજીને ગંગારામજી મહારાજે બોળે લીધે તેથી ગાદીના વારસ થયા.

સુંદરદાસજી સંવત ૧૯૩૧ ના આશાઠ વદ ૮ ના રોજ રાપર મધ્યે સમાધીસ્થ થયા. સુંદરદાસજી મહારાજે પુજ્ય શ્રી મોરાર સાહેબની અજ્ઞાથી શ્રી ભાણુ પરચરીના છેલ્લા ચાર વીશ્રામ રવી ચરીતના રચ્યા. પરશોતમદાસજીના લાલદાસજી તથા હરીદાસજી અને મોહનદાસજી નામે ત્રણ પુત્રો થયાં તેમાં લાલદાસજીએ ખંભાલીડા શ્રી મોરાર સાહેબ પાસે દીક્ષા લઇ દેશ કુચ્છ ગામ દુધમમાં જગ્યા ખાંધી રહ્યા.

મોહનદાસજી મહારાજ સુંદરદાસજી પૂઠી ગાદીએ આવ્યા તે સંવત ૧૯૪૬ ના ફાગણ શુદ્ધ ૪ ને રોજ રાપર મધ્યે સમાધીસ્થ થયા તે અમરદાસજી મહારાજ ગાદીએ આવ્યા.

અમરદાસજી મહારાજ સંવત ૧૯૮૭ ના પોશ શુદ્ધ ૮ ને રાત્રીવારે રાપર મધ્યે સમાધીસ્થ થયા તે તેમના શીષ્ય રઘુવરદાસજી ગાદીએ આવ્યા.

રઘુવરદાસજી સંવત ૧૯૮૭ ના ચૈત્ર શુદ્ધ ૬ ને ખુધવારે રાપર મધ્યે સમાધીસ્થ થયા તે સંવત ૧૯૯૦ ના ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૫ ને રાત્રીવારે અમરદાસજી મહારાજ પછવાડે મેળો કરીને અમરદાસજી મહારાજના શીષ્ય વસરામદાસજી ગાદીએ આવ્યા. તે હાલમાં રાપરની જગ્યાનો વહીવટ ચલાવે છે.

શ્રી ખીમ સાહેબની વાણી.

ચીંતામણી

સાખી

સદગુરૂની કીયાભઈ, પાચે પદ નીરધાર

સતસાહેબ સન્મુખ મળ્યા, ગરબ્યા ગગન અપાર

॥ ૧ ॥

આદી અંત મધ્ય ઓર નહીં, ભાણુ બતાયા બેદ

અર્ધર આપ ઘર દેખીયા, ખીમ ખાણુવાણુ નહી વેદ

॥ ૨ ॥

ચોપાઈ

સદગુરૂ ભેટીયા મોહે ભાણુ, ત્યાંથી મટી તાણુ વાણુ

સતસાહેબકા અવતાર, કરુણા કળીર હે કીરતાર

॥ ૧ ॥

ભલ સાગર ચલીયા જીત, જાકું એસી હે પરતીત

સતગુરૂ મળ્યા જાકું સોય, તાકું રામ દુર નહી હોય

॥ ૨ ॥

જાકું પ્રેમ પ્રીત અપાર, સોજન સહેજે ઉતરે પાર

સખ ધર જોલતાહે એક, રમતા રામ જાણુ વીવેક

॥ ૩ ॥

આપ ત્રીગુણી પાંચે તંત, એકસે હુવે આપ અનંત

શરણુ સદગુરૂકા લીજે, લકતી નામકી કાજે

॥ ૪ ॥

સેવો સદગુરૂ ચીતલાય, તોકું પ્રેમ ખ્યાલા પાય

કહાંસે આય શીર કહાં જાય, ગુરૂગમ વીના ગોથા ખાય

॥ ૫ ॥

આપે જાણુ ખેલનહાર, આપે માંહી બાહર નીહાર

સતગુરૂ સંત સાહેબ એક, ખોલી દૃષ્ટ ઉઘાડી દેખ

॥ ૬ ॥

સખમે સંત સેવા સાર, જાતે પતીત પાવે પાર

સખહી સગા કુડુંબ પરીવાર, સતગુરૂ સંત વીના નહી સાર

॥ ૭ ॥

એ સખ જુઠં જાણુ જાણુ, શબ્દ સદગુરૂકા માન

આપા ટાળ ઓર અહંકાર, પાંચ પચીસ તીનુ માર

॥ ૮ ॥

હુંતું ટાળ હરખને શોક, કામહી કરોધ મેલો દોખ

આણો દીન દાસાતન, સેવા કરો મારી મન

॥ ૯ ॥

ગરીબી જ્ઞાનકી કીજે, દુરમતી દુર કરી દીજે

ભરમ કરમ મીટાડો દોય, માન ગુમાન દીજે ખોય

॥ ૧૦ ॥

દુખ્ધા દુર કરો દીલ માંય, સત કરી સુમીરો સતગુરૂ સાંય

પ્રીરતા કાયકું દેશ, પલ પલ હોત જમ હેશ

॥ ૧૧ ॥

ચોરાસી લક્ષ્મી અવતાર, સો નહીં સુજતા ગેમાર	
ઉંચા પાંવ ઉંધા શીશ, તોદીન પાડતો તું ચીશ	॥ ૧૨ ॥
એસા છોડ્યા ક્યું જુગદીશ, સુમીરણ કરે વીચવાવીશ	
નવ લાખ ક્યેં મહાજળ નીર, તાકી શુધ્ધી છુલ્યો વીર	॥ ૧૩ ॥
દસલાખ ક્યેં પંખીમાંય, એસા વીચારે મન માંય	
અગીયાર લાખ કુરમહી કીર, સોતન આવતા નહી મીટ	॥ ૧૪ ॥
વીશ લાખ ક્યેં સ્થાવરમાંહી, શીર શીર લાજ આવત નાહી	
ત્રીશ લાખ પશુ પામર પેટ, તાણા જેમ ખાંધીનેટ	॥ ૧૫ ॥
ચાર લાખ આપ માણસ માંય, નીશદીન મરે આવે જાય	
સુણ નહી ગુરકી સાન, એકતો પૃથ્વી માંહી ખાણ	॥ ૧૬ ॥
દુણ પૃથ્વીપર ખાણ ત્રીણ જલમાં નીર્વાણ	
ચોથી અધર ફરતી જાણ, એ અવતાર ચારે જાણ	॥ ૧૭ ॥
ચારે ખાણ માંયલા જીવ, પલમે કેસે પાવે પાંવ	
સદગુર મીલે સાચા સોય, તાકું સુકતી પલમે હોય	॥ ૧૮ ॥
પાંચુ વાણ પાંચુ ખાણ, પાંચુ વેદ બેદ નીશાણ	
પાંચુ જુગ પાંચુ તંત્ર, પાંચે ધંત્રી પાંચે મંત્ર	॥ ૧૯ ॥
શબ્દ ત્રીગુણ પાંચ વીસ્તાર, તામે છઠા ખેલણહાર	
સતગુર સત સાહેબ સોય, જાકું મીલે પારજ હોય	॥ ૨૦ ॥
સાચી સંતકી સગાધ, દુણ સખે પરલે જાધ	
પાંચ તીન ખટ દશખાર, તામે રહે નાહી નીરધાર	॥ ૨૧ ॥
દરીયા માંહી જુદ જુદ હોય, ઉપજે ખપે માંહી સોય	
જેસે જલમે પ્રતીખીય, એસે માંહી બાહેર સખ	॥ ૨૨ ॥
જેસે રેનકા સપતા, સખ તજ રામકું જપતા	
સતગુર કંઠા તોકું સાર, નાબી કમલકા ગ્રહે તાર	॥ ૨૩ ॥
અજંપા જાપ સહેજે સાદ, સાધ મટે સખ ઉપાધ	
એસા સહેજ જોગ સંમરથ, બોલે શબ્દ માંહી અદરસ	॥ ૨૪ ॥
ગગન મંડળ માંહી જાણકાર, અનહદ ઉઠે અનંત અપાર	
જલમલ જ્યોતકા દેહાર, હંસા હરખ પોતયા પાર	॥ ૨૫ ॥
ચાર દીશાકુ કર અંધ, મન પવન સુરતા સંધ	
તખત ઉપર તાર મીલાય, નીરમજા નુર નીરને નાય	॥ ૨૬ ॥
અણી ઉપર અગરકા ખેલ, દરીયા બહાર બીતર વેલ	
રેરા એકકું લીજે, આસન ત્રીવેણી કોજે	॥ ૨૭ ॥
એસા સહેજે સુનસે જોગ, મનકું માર ટાળ વીજોગ	
મુંદ્રા ચાર પાંચુ માંય, ઉત્તમુતી લગીતા ધર જાય	॥ ૨૮ ॥

- પાંચ તીન પર નીરવાણુ, બાહેર ભીતર એકતું જાણુ
સનમુખ ખડે સુરત સંભાળ, અંતે આપ રહે નીરધાર ॥ ૨૯ ॥
- રગ રગ બોલે રાણું કાર, સોહું ધુન ગરજે સાર
વરસે નુર અગમ અપાર, એસા પરપર દેદાર ॥ ૩૦ ॥
- વાગ્નં વાગીયા અનહદ, ગરજે ગગનમાંહી શબ્દ
ઝાલરી તાલ મદંગ, બાજે જત્ર વીણા ચંગ ॥ ૩૧ ॥
- નોખત ગુડે નામ નીશાન, ઝલમલ જ્યોત અનંત પીછાન
નીરખ્યા નુર તુર અગાધ, છુટયા સકળ વાદવીવાદ ॥ ૩૨ ॥
- લકતી જે ગ્રહે સરવંગ, એસા જન વેરાગ અલંગ
સોહું શબ્દ ગરજે આદ, તાપર રરંકાર અનાદ ॥ ૩૩ ॥
- ક્ષર અક્ષર અક્ષરતીત, કાયામાયા ખર અનીત
સુપના સમ્યા ચમતન્ય માંહી, નહી સો આવે નહી સો જાય ॥ ૩૪ ॥
- જલકા બુદા જલકા માંય, સખહી એક દરીયા માંહી
ત્રીકુટી આગે અણીકા જ્ઞાન, એસા ફેખ ડગરે ધ્યાન ॥ ૩૫ ॥
- માંહી બાહેર તુર અપાર, વચમાં ખીજ ચમકે સાર
જ્યોતી પ્રેમ પ્રગટી મીન, તામે ઝલમલ લોહલીન ॥ ૩૬ ॥
- મોતીલાલ હીરાસાર, શબ્દ સરખી બોલણુહાર
તાપર અધર ખેલ અપાર, અમર નામ હે નીરધાર ॥ ૩૭ ॥
- સન્મુખ સત્વરૂપ નીહાર, પાયા પુરૂષ અપરમપાર
નહીં ત્યાં તુર અનહદ તુર, સદગુરૂ મહ્યા હાલ હજુર ॥ ૩૮ ॥
- ચમતન્ય સાક્ષી કહો સોય, તાકે ઉપરે તું જોય
સાખી શબ્દ કરે પોકાર, અક્ષરતીત નહી નીરધાર ॥ ૩૯ ॥
- નહીં ત્યાં પીંડ નહી ભુમંડ, નહીં ત્યાં શીવ શકતી ખંડ
નહીં ત્યાં બાર ખટ દરશન, સખીકે પાર પુરણુ સત ॥ ૪૦ ॥
- સખહી નામમેં લય થાય, નીરંતર નામહી લોહ લાય
અસંખ્ય જુગમેં અવતાર, સદગુરૂ મીલે પાવેપાર ॥ ૪૧ ॥
- સદગુરૂ સંત વીના નહી સુર, લકતી વીના મુખમેં ધુર
સેવો તન મન ધન ચીત લાય, એસો સદગુરૂકી મહીમાય ॥ ૪૨ ॥
- અતોલ અટોલ હે અમાપ, અમુલ અદીપ હે અજાપ
નહી સો હુવા નહી સો હોય, નહી ત્યાં એક નહીં ત્યાં દોય ॥ ૪૩ ॥
- નહીં ત્યાં આદી અંતને મધ્ય નહીં ત્યાં ચાર પરલે સધ્ય
તામે સહેજે રહ્યા સમાય, કૃષ્ણા સદગુરૂ કીરપાય ॥ ૪૪ ॥
- નહીં ત્યાં મરે નહી અવતાર, તરેવર ખીજમેં વીરતાર
ખીજ અખીજ માંહી અપથ, વીના પંડકા પુરૂષ અકથ ॥ ૪૫ ॥

અકથ કથા સો કહી નવ જાય, નીરમલ નુર નીરને નાય
આપે બોલે બોલણહાર, સુણીગમ કરે અપાર ॥ ૪૬ ॥

નહીં ત્યાં આપ નહીં ત્યાં પાર, અખંડાકાર ભીતર બહાર
તા પરતાપે પાયાં ભેદ, વાસ અવાસ નહીં ત્યાં વેદ ॥ ૪૭ ॥

દ્રષ્ટ પૃષ્ઠ આવે નાંહી, સદગુર સાન સોધર પાહી
એસા ખ્યાલ ખાલક ખેલ, કહી નહી જાય અગમકી મેલ ॥ ૪૮ ॥

મન નીજ મનસો બ્રહ્મ, બ્રહ્મકે પારહે પરબ્રહ્મ
જીવહી શીવમાંહી મીલાય, શીવહી નીરંતર લોલાય ॥ ૪૯ ॥

સદગુર ચરણે રહ્યા સોય, જેસા આપ તેસા હોય
જલમાં લુણહી ગળી જાય, પારા ગળયા પાણી માય ॥ ૫૦ ॥

હેમી ગળ્યા સાગર સાથ, ઊગીયા સુરજ મટીયા દોય
જેસે દીવે દીવા હોય, પારસ મીલે પારસ સોય ॥ ૫૧ ॥

ચંદન ભેટીયે ચંદના, આટી છુટી આપ પવના
સંવત અષ્ટદશે જાન, વરસાં છપીસા પ્રમાણ ॥ ૫૨ ॥

ચંદર સુદી સાતમ સુર, બહરપતી વાર ગ્રંથ ભરપુર
માધવપુરી દરીયાતીર, પલમેં ઉડી અનુભવ સીર ॥ ૫૩ ॥

કહેતા હુવા એક દો પહોર, કહે ખીમદાસ દોઉં કરજોર
સતગુર કપીર કીની મહેર, આપે આપ ઉડી બહેર ॥ ૫૪ ॥

સાખી

સતગુર સંતકા બાલકા, સંત ચરણકા દાસ
રજ માતર ગુલામહે, ખરીકહે ખીમદાસ ॥ ૧ ॥

સત નામકી ટેક હે, અનહદ ગુડે નીશાન
સદગુર લાણુ કપીર રવી, ખેમ પાયે પહીયાન ॥ ૨ ॥

—:૦:—

પદ ૧

ચલતી

મુને ભેટયા સદગુર લાણુ દીયા મોરાર છાપ પરવાના ॥ મુને ॥ ટેક ॥

અગમ પટા લીખ દીયા અગમરા, ગગન ઘરમે જાણા
જલ મલ જેતી અખંડ અજવાળા, ફીક તીહાં ઠેરાણા ॥ ૧ ॥

કરણા મેહેર કપીર કીરતારા, લાણુ બ્રહ્મકી સાના
દયા મેહેર જગ્ય કરણા કીની, મેટી ચારે ખાણા ॥ ૨ ॥

સનમુખ હે સતે સાહેબ મેરા, બંદી છોડ બંદ આના
મહેરવાન મોટા મહારાજા, સમરથ ધણી સુજના ॥ ૩ ॥

દરશન દેખી લયા મન મગના, સહેજે સુત સમાના
નેનુ આગે નુર નીરખીયા, તહી મોટા નહી નાના ॥ ૪ ॥

૩૫ અરપ અગમ નહી નેડા, પુરવ ઘર પહીયાના
ખીમદાસ ખલકથી ન્યારા, રશંકાર ઠેરાણા

,, ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨

સસમ વેદસે ન્યારા ખ્યારા, સોઠ સદગુરુ હુમારા ॥ કોઠ સસમ ॥ ૮૬ ॥

પાંચ તત્વકા દેવળ બનીયા, તામે હે દશ દ્વારા

નવ દરવાજે તોખત વાજે, દસમે મહોલ દીદારા

,, ॥ ૧ ॥

હિસ દેવલમે દેવ ખીરાજે, આરતી અખંડ ધારા

ચંદ સુરજકી જોતી જલતહે, ઝલ મીલ નુર અપારા

,, ॥ ૨ ॥

મતવાળા જોગી સુનપર ખેડા, ખેલ રમે ચોધારા

ગગન મંડળમાં રમતા દેખ્યા, બીતર જોડે ત્યાં ખારા

,, ॥ ૩ ॥

ચોહં સોહંકી ચોકી શીરતહે, હાકમ બાવન ખારા

સસમ વેદમાં આપ ગળે તબ, પાવે સરજન હારા

,, ॥ ૪ ॥

સાચા સદગુરુ નેણે નરખ્યા, સળંગ સુત્ર એકસારા

ખીમદાસ કહે ભાણુ પ્રતાપે, હુરદમ ખોલે ખ્યારા

,, ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩

જીવોને ગગના હેરી, ત્યાં બાંસુરી બાજે ઘેરી ॥ કોઠ જીવોને ॥ ૮૬ ॥

ત્રીવેણી ટંકસાળ પડતહે, તાપર ઝીણી શેરી

અમર અજીતા આસન ખેડા, નગર બસાયા ફેરી

,, ॥ ૧ ॥

ઘડી ઘડી ઘડીઆળાં વાગે વાગેશ્વર ઘંટેરી

ઢોલ નગારા સરણાઈ વાગે, ધુમ મચી ચોફેરી

,, ॥ ૨ ॥

ગગન મંડળમે કરલે વાસા, વાહાંહે જોગી લહેરી

સદગુરુ દેવ સુને સાન બતાઈ, જાપ અજંપા કેરી

,, ॥ ૩ ॥

સ્વાસો સ્વાસ દોહિ નહી પોચે, વહાં લે લાગી મેરી

નુરતે સુરતે નામ નીરખલે, સુખમન માલા ફેરી

,, ॥ ૪ ॥

સાચા સદગુરુ નેણે નીરખ્યા, મીટ ગઈ રેન અંધેરી

ખીમદાસ ગુરુ ભાણુ પ્રતાપે, ચોટ નહી જમકેરી

,, ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૪

સંતો ફેરા નામની માળા, તેરા છુટે જનમ જનળા ॥ સંતો ફેરા ॥ ૮૬ ॥

ગુરુગમ કેરી કુંચી કરલે, કટે મોહકા તાળા

ઘતાળાને હુર કરોતો, ઘટ બીતર અજવાળા

આ કાયામાં પરગટ ગંગા, શીઠ ફેરા પાંચ પાળા

ઘગંગામાં અખંડ નાહી દ્યો, મત નાવો નદીયું નાળા

,, ॥ ૨ ॥

આ દીલ અંદર પુધ્ધી સમુંદર, ચલત નાવ ચોધારા
 ધરે નાવમેં હીરા માણેક, ખોળે ખોળન હારા ,, || ૩ ||
 સમરણુ કરલે પ્રાતીક પરલે, ચીત મકરતું ચાળા
 ખીમદાસ ગુરભાણુ પ્રતાપે, હરદમ ખોલે ખ્યારા ,, || ૪ ||

—————:o:—————

પદ ૫

અખતો આતમહીરલા પાયા સંતો, હરી ચરણે
 ચીત લાયા || અખતો || ટેક ||
 ધરમે માલ અમુલખ ભરીયા, જુગતે જોગ કુમાયા
 જન્મ સુધારણુ સદગુર ભેટયા, ફેરહી ઘાટ ઘડાયા ,, || ૧ ||
 દેખ તુજમે તખત ખીરાળે, અગમ ભુમીપર આયા
 ઝલકે જ્યોતી તુર અપારા, મેરમ માંહી દરસાયા ,, || ૨ ||
 આવન જાવન અષ્ટ કમલમે, તુરત સુરત લે લાયા
 સુતકે પાર નીરંતર દીસે, અમતન સીંધુ સમાયા ,, || ૩ ||
 પુરણુશ્વહ પુરવની પ્રીતે, સહેજ સોહંધર પાયા
 ખીમદાસ સત ભાણુ પ્રતાપે, ઠીકનસા ઠેરાયા ,, || ૪ ||

—————:o:—————

પદ ૬

કોઇ જાણે જાણુન હારા, કોઇ સરજન હારા ખ્યારા
 || કોઇ જાણે || ટેક ||

ખારખદ દશ દો તીન ઉપર, બાજીગર વીસ્તારા
 જીવ શીવ એક નીજ મન શ્વહ હે, તાપર રહે કીરતારા ,, || ૧ ||
 જરમર જરંમર મેહુલા વરસે, વરસે અમૃત ધારા
 વીના વાદળી વીજ ઝણુકે, દેખ્યા નવલખ તારા ,, || ૨ ||
 જ્યોત જાપ અનહદકે આગે, અધર રહે નીરધારા
 ગગન સુતમેં ગેખ નીરંતર, પંડ શ્વહાંડસે પારા ,, || ૩ ||
 તપ તીરથ ઓર દેવી દેવતા, વેદ કુરાન વીસ્તારા
 પીર પેગંબર સીધ અર સાધક, ઇંહિલટા વહેવારા ,, || ૪ ||
 અખર નખર નીજ નામ સ્વરૂપી, વાકા સકલ પસારા
 ખીમદાસ કહે ખલકત ભરીયા, હદ ખેહદ થી ખારા ,, || ૫ ||

—————:o:—————

પદ ૭

જીરે ગગન મંડળ ધુન જાગીરે || ટેક ||
 ગડ ગડ ગડ ગડ ગગના ગાળે, ખાળે અનહદ તુરા
 લાગરીયા ઝણુકાર ગગનમે, વરસે નીરમલ તુરા || ગગના || ૧ ||

તોડ તડાકા હુવા ભડાકા કીયા અગમપર ડેરા
 પાંડકી પાર પરમપદ પ્રગટયા નીરખ પરખ કીયા નેરા „ ॥ ૨ ॥
 અણી અધરપર આસન કીના, છુટયા શબ્દ પસારા
 અહાંડ વીંધી આયા બેગેશ્વર, નીરખ્યા દીન દયારા „ ॥ ૩ ॥
 સનમુખ દરીયા સુભર ભરીયા, અધર તખત નીશાના
 ભાણુ કપીર રવી ખીમદાસ, મગનભયા ગુલતાના „ ॥ ૪ ॥

—:—:—

પદ ૮

ગુરુગમ ખોળે રે ઘટમાંઘ „ ગુરુગમ ॥ ટેક ॥
 કર સતગુરુકી સેવ ચાર સખ જુડી બાજી
 દેખ પતંગકો રંગ તાહીપર દુનીયા રાજી
 સત શબ્દ સોજે નહી જુઠં જુઠંકું ધાય
 આપકી તો ગમ નહી કહાંસે આયા કહાં જાય „ ॥ ૧ ॥
 દુર દેખન મત જાઓ પકડ સુરતાકી દોરી
 કરો શબ્દ સે મેળ રહો તુંમ દોઘ સ્વર નેરી
 અક્ષર આદી અનાદકા, અક્ષરાતીત ઓળખાઈ
 શબ્દ પારહે સાયબો, સો સત શબ્દે સમાય „ ॥ ૨ ॥
 સહજ સુન્યકે માંય પરમ હંસકા વાસા
 નીરાધાર નીરવાણુ કુમુએ હોયન નાશા
 કર્મ ભર્મકું ભાંગદે કર સદગુરુકી સેવ
 સાન સમજલે સતગુરુકી, અવર નહી કોઇ દેવ „ ॥ ૩ ॥
 બાજી સખ હૃદમાંય, બેહદ કીરતાર કહોવે
 અનહદ આરપાર ભાણુશ્વર ભેદ બતાવે
 બાહેર બીતર એક તારહે રમતા રામ કપીર
 ખીમદાસ કહે ખલક દરીયા, સનમુખ સામે તીર „ ॥ ૪ ॥

—:o:—

પદ ૯ ખીમ રવી પ્રશ્નોત્તરી

જીરે સંતો ભેદ અગમરા ખુઝે રે „ ॥ ટેક ॥
 ખીમ:—કહાંસે સદગુરુ સમરીયે, કયું કર લીજે નામ
 કહાં ઉનકુ દેખીએ તો, કહાં હે આતમ રામ ॥ સંતો ભેદ ॥ ૧ ॥
 રવી:—સ્વાસો સ્વાસે સમરીયે, અહોનીશ લીજે નામ
 તુરત સુરતસે નીરખીએ તો, ઘટોઘટ આતમ રામ „ ॥ ૨ ॥
 ખીમ:—કહાંસે વીજકરે ઝખુકા, કહાંસે જોતી જાગે
 કહાં સદગુરુકી નોખત બાજે, તખતે કાન ખીરાજે „ ॥ ૩ ॥

- રવી—આપ તેજસે હુવા ઝખુકા, ત્રીકુટી જોતું જાગે
ગગન મંડળમેં નોખત વાગે, તખતે આપ ખીરાજે , , ॥ ૪ ॥
- ખીમઃ—કહાંસે આયા કહાં જાયગા, કોણુ તુમારા ધામા
આકાયા પલમાં પડી જાશે, ફેર બતાવો કામા , , ॥ ૫ ॥
- રવી:—હમહી આયા નુરસે, અમરા પુરમેં ધામ
સુરત ચડી અસમાને ઠેરાણી, બહા હમારા ધામ , , ॥ ૬ ॥
- ખીમઃ—કોન શબ્દસે ધુન લગાવો, કોન નામ નીરધાર્યા
ખીમદાસ રવીદાસકું પુછે, માંહી ખેલો છો કે બહારા , , ॥ ૭ ॥
- રવી:—સત શબ્દસે ધુન લગાવું ઝોહં નામ નીરધારા
રવીરામ કહે લાણુ પ્રતાપે, ઝોહં સોહં સે પરા , , ॥ ૮ ॥

:o:

૫૬૧૦

ખીમદાસ પ્રશ્ન

- કોઇ પરખંદા રે સત શબ્દકા રૂપ , , કોઇ પરખંદા ॥ ટેક ॥
- મુળ શબ્દ સો કહાંસે ઉઠે, કોન દેશ રહી ખોલે
કોન મંડળ શબ્દકા વાસા, તત્વ વીચારી તોલે , , ॥ ૧ ॥
- કીતના લંબા કીતના ચોડા, કીતના હે અનુમાના
કંઈસા રૂપ શબ્દકા સંતો, બતાવ દીયો કર ધ્યાના , , ॥ ૨ ॥
- કીતના હલકા કીતના ભારી ખારા હેકે મીઠા
મોહી ગરીબકું કહી સમજાવો, શબ્દ કોન વીધી દીઠા , , ॥ ૩ ॥
- શરીર ખોળ શબ્દકું પકડો, હાથ ગ્રહી બતલાવો
પડે પીંડ શ્રગટ ધર લાંગે, શબ્દ કહાં સમાવો , , ॥ ૪ ॥
- ખીમદાસ રવીરામકું પુછે, ગમકર ગગના હેરી
કોન નીરંતર કોન દેશમેં, કહાં સમાવે ડોરી , , ॥ ૫ ॥

:—:

૫૬૧૧

રવી ઉત્તર

- કોઇ લહંદા રે સત શબ્દકા વીચાર, , કોઇ લહંદા ॥ ટેક ॥
- મુળ શબ્દ નાભીસે ઉઠે, ત્રીવેણી રહી ખોલે
સુત મંડળમાં શબ્દકા વાસા, ખોળતલ સાધુ ખોળે , , ॥ ૧ ॥
- હાદસ આંશુળ બાહેર લંબા, ચોડાહે સરવંગા
જેસા દીપક ધર્યાં મંદીરમેં વધસા શબ્દકા રંગા , , ॥ ૨ ॥
- હલકા સો સંતે નહી માન્યા, ખારા વાકું કહીએ
મીઠીસો મરનદ ગુરંકી, સાત્વીક બુધ્ધીએ રહીએ , , ॥ ૩ ॥
- અર્થ ન સુઝે એસા અટપટ, તાસે ભારી હોઇ
ઝીણાસો સમજી સત લાખે, એસા વીરલા કોઇ , , ॥ ૪ ॥

દોહિ કમળકી અણી અગ્રપર, રૂપ શબ્દકા દેખ્યા
 સુરત શબ્દમે લીન ભાતતબ, દીયા કરમ પરમેખા ॥ ૫ ॥
 જીતે પીંડ જળ સનમુખ દર્યા, દાદસ આંગળ જળહી
 અલ્પ ચક્ષુભાષ અલ્પ અગનસે, જળી વાસના તબહી ॥ ૬ ॥
 સત ગુર શબ્દે લયા સ્વતંતર, ઘટ મઠ પટ દર્શાયા
 રવીદાસ પીંડ પડયા શબ્દ તબ, નીરાધાર સમાયા ॥ ૭ ॥

—:—:—

પદ ૧૨

જીતે દીયા તખત પર ડંઠા, સદગુર વંઠા હોજી ॥ ૮૬ ॥
 એસા સદગુર સાહેબ મોરારે, જાકા ગગન મંડળમે ડેરા
 સુનશીખર પર જાકા કીયા શેરા, માંહી વીજ ચમકારા ॥ ૭૧ ॥
 નોખત ને નીશાન માંહી બાજે રે, ઘંટા નાદ અનહદ ધુન ગાજે
 તા ઊપર સતપુરૂષ ખીરાજે, માંહી ઘોર રણુંકા (૨) ॥ ૨ ॥
 એસા અપરંપાર અગાધીરે, જાકુ લગીહે સેજ સમાધીરે
 તખતે બેઠા આદી અનાદી, માંહી અગમ રેંણુંકા (૨) ॥ ૩ ॥
 ઉગ્યા સુર માંહી હુવા ઉજ્યાલારે, ભાંગ્યા ભે શ્રમકા તાળારે
 મટયા માન ગુમાન જે જાળા, વચન એક સુનકાર (૨) ॥ ૪ ॥
 મનકા સહજ સુનમે વાસારે, નીરમળ નુર અખંડ ઉજ્યાસારે
 બાહેર ભીંતર એક પ્રકાશા, માંહી રણુંક જણુંકા (૨) ॥ ૫ ॥
 એસા તો કોઇ વીરલા પાવેરે, સુરતી શબ્દમાં સમાવેરે
 કાળ ઉનકું કબુ ન ખાવે, અખ દેર મણુંકા (૨) ॥ ૬ ॥
 ભેટયા ભાણુ કપીર રવી રામારે, મેરા પ્રાણુ જીવન નીજ ધામારે
 સત પુરૂષકું નીરખ્યા સામા, માંહી જડયા કણુંકા (૨) ॥ ૭ ॥
 દેખ્યા ખેલ અધર નીરધારારે, રમતા પીંડ અહાંડથી પારારે
 સાહેબ નીરખ્યા સચરાચારા, હુમ ખીમ ભાણુંકા (૨) ॥ ૮ ॥

—:—:—

પદ ૧૩

દરીયા ભરીયારેજી, લાલજીરે સહેજ સુન સત સાગર ॥ દરીઆ ॥ ૮૭ ॥
 પ્રારબ્ધ વીના તમે પાર નહી પેંચો, મટયો ન માંહીલો અહંકાર
 સદગુર આગળ શીશ નમાવીએ, તરીને ઉતરીયે લવપાર ॥ ૧ ॥
 જાને પુરા શબ્દે શુરા, રેણી કરણી ટંકશાળ
 અગમ ખેલા અનહદકી આગે, નજરો નજર નીહાળ ॥ ૨ ॥
 એક પલકમાં પાર પહોંચાડે, સોહી રામ સંભાર
 સનમુખ હે સત સાહેબ મેરા, મનજાકુ માર ॥ ૩ ॥

અનહદ નાદ નીરંતર વાગે, પીંડ અહ્માંડથી પાર
 શુરા સાધુ સનમુખ રહેવે, અધર ખેલ નીરધાર ,, ॥ ૪ ॥
 ભાણુ સદગુરુએ ભેદ ખતાયા ખોલે શબ્દ માંહી ખાર
 ખીમદાસકું ખરા નીવાળ્યા, રહું કાર કીરતાર ,, ॥ ૫ ॥

—:—:—

પદ ૧૪

સમરં સતગુરુ સ્વામીજીરે જાણુ, એવા અંતર જામી ઓધારીએ રે
 નામ સત નીશાની રે એક નીરવાણુ, સોહં નીરખીને શબ્દ સંભારીઓ ॥૮૬॥
 તુરત સુરત કર નીશાન નીરભે દોર, એવા આપે આપમાં આવીઆ રેજી
 કાંઈ માંહી જેમ અગ્ની જગાડીને જોય

એમ દુધમાં ઘ્રત દરશાવીયા રેજી ॥ સમરં ॥ ૧ ॥

અખંડ ખીખ અજરાયલરે નીમંલતુર

એવાં અક્ષજલ દરીયા ચહું દીશેરે

ખાહેર ભીતર સુખસાગર ભરપુર

એવા આદી અંતે મધ્યે નહી ખસેરેજી ॥ સમરં ॥ ૨ ॥

સપના સમી ગયાં ઊગ્યા અનંત સુર

માંહી જલમલ જોતું જગાવીયું રેજી

ગગન મંડળ વાગે જોખત નીશાન તુર

એ પીંડપારપુરૂપ પરસાવીઆરેજી ॥ સમરં ॥ ૩ ॥

અકુળ અમલ અજરાયલરે અણુલીંગી અલેખ

સોહં નીરધાર નીરવાણુ છે રેજી

દીલમાં દર્શન સનમુખ આહેખ દેખ

એવા અભંગી સદગુરુ ભાણુછે રેજી ॥ સમરં ॥ ૪ ॥

પીંડ અહ્માંડકે પાર પરમ ગુરુદેવ

તેને ગુરુગમ લખને ગોતીએ રેજી

અક્ષ ચક્ષુ ભરી ભરી કુરીએ નીત સેવ

એવાં ખીમ સોહં વરસે ક્રીણુ મોતીએ રેજી ॥ સમરં ॥ ૫ ॥

—:—:—

પદ ૧૫

એવી જાયછે ભજ્યાની તકરે લો

કુરીલે ભજન તારા ભેટલે જી ॥ ૮૬ ॥

આંધળાને મત ઉગ્નહ છેજી,

જેના ખોટા છે ખેલણુ હારરેલો ॥ કુરીલે ॥ ૧ ॥

છાંડારે જલ ખેડી જાજરી રેજી,

જેના ખોટા છે ખેલણુ હારરેલો ॥ ૨ ॥

ખોટા છે જેના ખારવા રેળ, ખેડલી કેણી વીધ ઉતરે પારરેલો ॥ ૩ ॥

ભવ સાગરમાં ખુડતા રેળ, મારા સદગુર તારણ હારરેલો ॥ ૪ ॥

દેશીડા મળે તો વાતુ કીજાએજ, ખેસી કરીએ દીલડાની
ગુંજરેલો ॥ ૫ ॥

ખીમ ભણે ગુરુ ભાણુનેજ, રંજે ત્રીકુમ તનડા માયરે લો ॥ ૬ ॥

—————:—:—————

૫૬૧૬

હે રામઘયા તોળ રંગ ધણુરે, વેરે વેરે કુરખાન ॥ ૧ ॥

સોળસે ગોપીમાં વાલે રાસ રચ્યો હે, કેશર ભીનો કાન
જીતે જેડાતીતે તેડા, મુળે મનડો થીઓ ગુલતાન ॥ હે રામઘયા ॥ ૧ ॥

રાવણુ મારી ખીલીશણુ થાખ્યો, હીરણુકંસજી હાણુ
પ્રેલાદકની વાલે પ્રતીજ્ઞા રાખી, ગજગુનીકા વેમાન ॥ ૨ ॥

સુખકે કર્તા દુખકે હુર્તા, નામ વડો નીશાન
ભક્ત ઓધારણુ ભુધરેરે, મેરી ચારે ખાણુ ॥ ૩ ॥

સંત ઓધારણુ અસુર સંહારણુ, વાલી લાગે તોજી વાણુ
ખીમદાસ સત ભાણુ પ્રતાપે, ક્યુ ન હોવે તોજી હાણુ ॥ ૪ ॥

—————:o:—————

૫૬૧૭

હે મન ગોવીંદ ગોવીંદ હરીગુણ ગામલે
કારજ સરે તારે ગાતાં ॥ ૧ ॥

ભર્યો મેળો તારો કેટલા દી રહેશે, સાચું બોલુ સુહાતાં
પાંચ પચીસ ભેળા થઇ બેઠા, વાર ન લાગે વેરાતા ॥ હે મન ॥ ૧ ॥

જેણે સાધુની નીંદા કીધી, તેને તેવું સોહાતાં
જગત ઉડીને ભક્તને નીંદે, જનશે ગોથાં ખાતાં ॥ ૨ ॥

નરસી મેતાની વેવાણુ હાંસી કીધી, પાણી મેલ્યાં તાતા
અરજ કરી ધંધ્ર સામું જોયું, નગર તણાયું નાતાં ॥ ૩ ॥

જેણે સાધુની સેવા કીધી, તેણે ભરીયાં લઇ ભાતાં
ખીમદાસ કહે ભાણુ પ્રતાપે, લાજુ નથી લોપાતા ॥ ૪ ॥

—————:—:—————

૫૬૧૮

જા મુખસે સીયારામ ન સમર્યો, તા મુખમેં તેર ધુર પડીરે ॥ ૧ ॥

રામનામ ખીતા રસના કેસી, કર ઉનકી દુકડા દુકડી રે
જીન લોચનસે હરી રૂપ ન નીરખ્યો, તા લોચનમેં જીન ભરીરે ॥ ૧ ॥

રતન પદારથ મનખા જનમહે, આવત નહી કંચુ ફેર ફરીરે
અખ તેરો દાવ પડ્યો હે મુરખ, કરના હોમસો લોખે કરીરે ॥ ૨ ॥

ધીક તેરા જનમ જીવન તેરા ધીક હે, ધીક ધીક મનુષ્યકી દેહી ધરીરે
જીવત તાત મુવા ક્યું ન તેરા, તું આયો કેસે ગંવાર ફરીરે „ ॥ ૩ ॥
પાવ પસારી સુકીત નવકીનો, જન્મતબ તીરથ ડગન ભરીરે
ખીમ કહે નર આયો એસો જનયગો વાંકુ ખાલી ખેપ પડીરે „ ॥ ૪ ॥

૫૬૧૯

રાગ લાવણી

ધર વીશ્વાસ આશ રઘુવરકી, ક્યું ભટકત હે મન ખારા
પુરનવાળા પુરત હે સખકું, ચાંચ દીયા હરી દે ચારા „ ॥ ૧ ॥
ખુંદ પડયા જળ માતુ ઉદરમેં, કર્મ લખ્યા સો કીરતારા
તેરા લખ્યા સો તુજકું મીલહીં, ચીંત કરે તું દીન સારા „ ॥ ૨ ॥
હરીજન હીમત રાખ બરોબર, ક્યું ભટકત જગ હે ખારા
આપ કસી પરમાતમ પોખો, સાહેબ હે સચરા ચારા „ ॥ ૩ ॥
ખરી ખબર જીં પડે ખેતમેં, જળ જીજે સનમુખ શુરા
મરજીવા હોકર માણીલે મોજીં, પ્રાપ્ત પામે નુર પુરા „ ॥ ૪ ॥
જાકી બરતી હરી ચરનમેં, તાકા કારજ સદાય સારા
ખીમ કહે ગુલતાન ગુરસેં, ધુન ધણી શીર પર ધારા „ ॥ ૫ ॥

૫૬૨૦

જો મારે ભાઈ માન બડા મેમંતા, માન સખકું મારે „ ॥ ૧ ॥
માને રાવણ રાજ ગુમાયા, માને દુર્યોધન દુષ્પ પાયા
માને હીરણ્યકંસ અથડાયા, જનમ અક્ષણ હાર્યાંજો હાર્યાં ભાઈ ॥ માન ॥ ૨ ॥
માને મુરખ ફરેમત હીણા, સેવા સમરણ કછુવેન કીના
મોહ માયાસે રહત આધીના, તેને સદગુર કેમ તારે કેમતારે „ ॥ ૩ ॥
માન ન કીજે હે મન મેરા, તાસે કાજ સરે નહી તેરા
તો તેરા હોવે નીસ્તારા, એક નામકે નીરધારે નીરધારે „ ॥ ૪ ॥
માને કંઈક કલંદર હાર્યાં, કોઈ કોઈ હુંસ નીકસ ભયે ન્યારા
ભાણુ સદગુર લીની સંભાળા, તો ખીમ આપા ખોયારે ખોયારે „ ॥ ૫ ॥

૫૬૨૧

કાફી

સદગુર ચરણેરે રાખો ચીત ઠરી, સાધુના સંગેરે લખ આર્યાશી ટળી „ ॥ ૧ ॥
આ સંસાર મુપનકી બાજી, સાચા એક હરી
દયા મેહેર હેત હીરદેમેં રાખો, નામ ભકતી દ્રઢ કરી
મનખો નવ આવેરે અવસર ફરી ફરી „ ॥ ૨ ॥

વારે વારે આવે જાવે જગતમે, બુદ્ધો બોયભરી
જે કરશો તે પામે પલમે દેખે નહીં ડરી
શબ્દ ન માને રે ઘણા ગયા મરી મરી ,, ॥ ૨ ॥
સલીલ સુભાવ જ્ઞાન ગુરુ લોપી, તાસુ રહીયે ડરી
આડા અવળા વાંકા વેડી, હાલીએ મુન ધરી
જોતું જગીરે નીરંતર ધ્યાન ધરી ,, ॥ ૩ ॥
ગગન ધર અનહુદ ધુન ગાળે, વેણુ વાળે વંસરી
સુરત નુરત તહાં માંહી સમાવે, તો આધો ન આવે અરી
તો તું પહોંચેરે ભવ સાગર તરી ,, ॥ ૪ ॥
સાચા સનમુખ ગુરુ સાહેબ રહ્યા સત વરી વરી
ભાણુ કપીર રવી રરંકારહે, ખેમ સોજી ખખર પરી
અધમ ઓધારણુરે દોષ ન દેખે ફરી ,, ॥ ૫ ॥

—:—:—

પદ ૨૨

કાફી રાગધનાશ્રી

સુરતે સોધોરે સત નામ ॥ સુરતે ॥ ૨૬ ॥
કર ચાર સખી એક ઠોર, પંશ્ચમકે ધર આવો
તખ બાળે અનહુદ નાદ નુરકા દર્શન પાવો
ગગન ધુન ગજી રહીરે પરમ જોત પ્રકાશ
અગમ ખેલ અદ્ભુત હેરે, સોકીયા અખંડ ધરવાસ ,, ॥ ૧ ॥
ધંગળા પીંગલા આઘ સુખમણાકે ધર જોગો
ત્રીવેણીકી તીર ભરમ ભય સખહી ભાંગો
પરંપાર અપાર હે સો સદગુરુ દીવા બતાય
જીવ જાલ તો મટ ગમ્મ સો બહોર ન આવે જાય ,, ॥ ૨ ॥
અધર આપ ધર દેખ, ઇહાં સદગુરુકા વાસા
જહાં વરસે અમૃત નુર, નહીં ત્યાં સ્વાસો સ્વાસા
સનમુખ સાહેબ દેખીયા, અજર અમર અતીત
ભાણુ સદગુરુ ભેટીયારે, સનમુખ સામી તીર ,, ॥ ૩ ॥
તામે સહેજ સમાય, બહોર નહીં આવે જાવે
નહીં ઉપજે વીલાય, સદગુરુ આપ કહાવે
પારસ મળી પારસ લયા, સો દીવે દીવા હોય
ચંદનસે ચંદન લયા, સો ખેમ વીચારી જોય ,, ॥ ૪ ॥

—:—:—

પદ ૨૩

આરતી

આરતી રવી રામ તમારી, અબકી ખેર મુને લીગો ઉગારી
માન ગળીયા જડીયા નીજ નેકા, મહા પરતીત પોતીયા ડેકા ॥ ૧ ॥

તન મન પ્રાણ સમર્પણ કીના, સદગુર શબ્દ ભયા લવલીના ॥ ૨ ॥
 શબ્દમાર ઉપજ નીજજ્ઞાના, વધરાગ જોગ સત ભક્તી નીદાના ॥ ૩ ॥
 મુળ ઉપદેશ સમાયા સેના મન પવન પહોંચે નહી ખેના ॥ ૪ ॥
 ખીજ અજંપા ખીન તેનહી સુઝા, હૃદયેહૃદ પારહી ખુઝા ॥ ૫ ॥
 જાંહા નહી ભોગી ઉહાં નહી ભુક્તા, ઉહાં નહી અંધ ઉહાં નહી મુક્તા ॥ ૬ ॥
 શીર ઉપર રવીભાણ પ્રકાશા, ખુંટમે ખેલ ખેલ્યા ખીમદાસા ॥ ૭ ॥

—:—:—

૫૬૨૪

નામકી આરતી કરો મન મેરા, જાસે તેરા હોય નીસ્તારા
 જાસે ઉપકાર હોય ઓધારા ॥ નામકી ॥ ૧ ॥
 સતગુર શબ્દ દીયા રણું કારા, લાગ રહ્યા હે જુગસે ન્યારા ॥ નામકી ॥ ૨ ॥
 ગરજે ગગન ધુન અંતત અપારા, ઝલકે જોત અધર નીરાધારા „ ॥ ૩ ॥
 નીરખેગા કાઠ નીરખન હારા, દરીઆ ભરીઆ સોમલર સારા „ ॥ ૪ ॥
 લોક લાજ નહી કુલ વહેવારા, તુર નીરંતર માંહીને આરા „ ॥ ૫ ॥
 ભાણસદગુર કરી સંભારા, ખીમદાસકું તારણ હારા „ ॥ ૬ ॥

—:—:—

૫૬૨૫

ગાગ પુરવ

ગામલે ગોપાળ ખ્યારારે, ગામલે ગોપાળ જુગમાં જુકીરે બાજ ॥ ૧ ॥
 હેતે પ્રીતે હરીને ભજીરે જાળ્યા સરવે સાળ
 માથં તાથં મેલી કરીરે છોડી દે જંજાળ ॥ ૨ ॥
 સેવા કીજે સંત કેરી રહેવું ધણી તાર
 નામની તો ભક્તી કીજેરે લોપે નહી કાળ ॥ ૩ ॥
 જપતપ ધ્યાને નાવે શબ્દ સાચા સંભાર
 સાહેબકું ખ્યારારે પાણી પહેલી પાળ ॥ ૪ ॥
 સોહી ધર સેહેજે પાયા અમુલખ માલ
 સદગુરની સાને સમજ્યોરે નીરખો નીહાળ ॥ ૫ ॥
 ભાણ કુખીર રવીરામારે ખુદા નહી બાળ
 ખીમદાસ ખલક દરીયા સદા ખુશી હાલ ॥ ૬ ॥

—:—:—

૫૬૨૬

રામ સામેરી

સદગુર કેશ શબ્દમાં ચાલવું હેતે પ્રીતે લેવું હરીતુ નામ
 તુરતેને સુરતેરે નીશાન બજાડીયાં, પ્રેમીજન પુરણ પદ નીર્વાણ ॥ ૧ ॥
 પુરવ જનમનીરે વાતુ ગયો વીસરી, ક્યાંથી આવ્યો કાણ છે તારી જાત
 બાજગરની બાજ રચી છે આ કારમી, ભુલવણમાં ભુલી ગયો તારી ભાત ॥ ૨ ॥

નવ નવ મહીના રે ઊંઘે મસ્તક ઝુલતો, ફર જોડીને ફરતો હરી સાથે વાત
લકતી નવ બુલુરે હવે તારી બુધરા, આહરે આવ્યો ત્યાં લાગી

માયાની લાત ॥ ૨ ॥

નવલાખ અવતાર લીધા તેં તો નીરમાં, દસલાખ પાંખીમાં પરીવાર
અગીઆર લાખ અવતાર લીધા ફરમ કીટમાં,

પીસલાખ સ્થાવરમાં પીસ્તાર

॥ ૩ ॥

ત્રીસ લાખ અવતાર પશુ પામર પરવર્યો, ચાર લાખ અલ્પમાં નવને પેટ
લક્ષ ચોર્યાશી રે ફેરા જીવતું બહુ ફર્યો

જીલ્યોતું હરીની લકતી તો નાઈશ પાછો હેઠ

॥ ૪ ॥

મરી મરીને રે ચેતન બહુ અવતર્યો, હવે પામ્યો મનુષ્ય જનમ મોઢા મુલ
લકતી ન કીધી રે ભાવે પરી અલ્હનીર,

સદગુરુ સેવ્યા વીના મુખમાં પડી ધુળ

॥ ૫ ॥

ઠાલોને આવ્યો રે જીલ્યો જાય છે, તકાંઈ દીધું ન લીધું સાથ

સદગુરુ વીનારે મુજે નહી સાનમાં, તારો છે તુંમાં ત્રીભોવન નાથ ॥ ૬ ॥

ગરજે ગગન ધુન રે અખંડ જોતું જલ હજી, સેજે મહ્યો સતગુરુ સંતનો સંગ
ભાણુ ચરણ રજ ખેમ સોહું સહી કીયાં પામ્યા પુરૂષ

અખંડ અલંગ ॥ ૭ ॥

૫૬૨૭

ધુન

જગ મગ ઝલકે જોત હીરાકી, જે ખોલો સંતો ભાણુ

કુખીરકી જે ખોલો ॥ ૮૬ ॥

અનંત કલા જાકો અનંત અપારા, મેટત હે પર પીરાંકી

॥ ૧ ॥

સનમુખ હે સત સાહેબ મેરા, સેજ સમાધી સંધીરાંકી

॥ ૨ ॥

અધર તખત પર આપ ખીરાજે, નીરમલ પ્રેમ જળ તુરાંકી

॥ ૩ ॥

નીરાધાર અગમ ધર જાકે, સત સાગર મુખ સીરાંકી

॥ ૪ ॥

અનેક પતીત તમે પાર પહોંચાડયા, તોડયા જનમ જંજીરાકી

॥ ૫ ॥

સેવા સુમીરણુ આરતી કીજે, ખેમ સોહુ સ્વામી પીરાકી

॥ ૬ ॥

૫૬૨૮

હે હરી લકતન કે વશ ભાખ, ઉંચનીચ હરી કંઠુ નહી જાને

લોક કરે ચતુરાધ

॥ ૯ ॥ ૮૬ ॥

સીવરી જાત અધમ કુલ બીલરી, જુકે ખોર લખ આખ

વાહા ખોર વીશ્વંભર પાયે, પ્રેમ પ્રીત અધીકાધ

,, ॥ ૧ ॥

જન રાહીદાસ સકલ જુગજનને, સાચી લકતી દ્રઢાઇ
ખાને આયે હરી પાકમીઠાઇ, સંતન મેરે સવાઇ ,, ॥ ૨ ॥
ધના જાટ પીપા મીરાખાઇ, સજના જાટકા કસાઇ
ઝાંપાશેરીએ મારી તોલતી, વાકું પુજા ચઢાઇ ,, ॥ ૩ ॥
અનેક વીપ્ર જગનમાં જમીયા, ઉનકુ રાહુન પાઇ
ખેમદાસ કહે જુઝો ઉનકું, શંખ સોઝોન બજાઇ ,, ॥ ૪ ॥

—:—:—

૫૬૨૯ કરીયે શ્રી કૃષ્ણ ઉપાસનાએ રાગ.

તીથી

અમાસેં વાસો વસી રહ્યો તેનો તું કરીલે તપાસ
ગુરુગમ કરીને ગોતીયે સોધીને ગ્રહીએ સાર
કહે હરી ખીમ ખાંતે કરી પ્રીછીશ તો પામીશ પાર ॥ ૨૬ ॥
પડવે પીંડ પર પોટડો ઉપજ્યો તેમ અદ્ભુત
તે માટે કહુ તુજને હરખે હરી ગુણ ગાય
સંત સમાગમ કીજ્યે, લીજ્યે વીવેક વીચાર ॥ કહે હરી ॥ ૧ ॥
ખીજે અંકુર બહુ પુલ્યો વૈરાટ રૂપી વૃક્ષ
સ્થાવર જંગમ જળ સ્થળે જીવ ચોર્યાશીલક્ષ
હરતાં ને ફરતાં આવીયો ઉતમ મનુષ અવતાર ॥ ૨ ॥
ત્રીજી અવસ્થા તાહરી કંપવા લાગી કાય
જુઝો જોખન સ્નેહ તજી મોહ મમતાને માર
કાયા માયા કારમી વણસતા નહી લાગે વાર ,, ॥ ૩ ॥
ચોથે ચારે વેદનો હારઠ આલ્યો હાથ
કહેવા ગ્રહેવા કાંઈ નથી નહી કાંઈ જાત અજાત
એક અખંડીત આતમાં નીશ્ચય હે નીરધાર ,, ॥ ૪ ॥
પાંચ મલી પીંડ ઉપજ્યો જેમ જમાલ્યો બરાસ
આદી અંત નામ રૂપ નહી સર્વે તેમાં સમાસ
જેમ જેમ જળમાં તોરીંગ દીસે અનંત આકાર ,, ॥ ૫ ॥
છઠે મ જાણે મહારં તારં નહી તલભાર
સંજોગે સરવે તુને આલ્યુ વીજોગે નહી વાર
અનેક જુગ તુને વહી ગીયા વણસતા વારં પાર ,, ॥ ૬ ॥
સંતો એ જ્ઞાન ગોતીઓ આતમાં એક અખંડ
જુધી પ્રકૃતી પરહરી વ્યાપક પીંડ અજાંડ
સુત્રમણી જેમ આતમાં તે સીધાંતનો સાર ,, ॥ ૭ ॥

આઠમે કોઇ સ્થીર નહી સરવે વટાવડાં જાણુ
 મારં તારં મુકીદે મેલીદે મનની તાણુ
 ધર થકી ધાયે ધર્મને કર્મના કલેશ નીવાર ,, ॥ ૮ ॥
 નમીયે આતમ દેવને સેવા સીરામણી સાર
 અતુલવી ગુરને આરાધીયે વાણી વેદ વીચાર
 મતં પાખંડ મુકીદે ગુર ચરણે ચીત ધાર ,, ॥ ૯ ॥
 દસો દીશાએ પુરી રહ્યો પોતે પુરણુ બ્રહ્મ
 ઠામ ઠાલો નહી હરી વીના મહાજન જાણુ મર્મ
 જ્યાં જેવો ત્યાં તેવો થઇ રહ્યો, અનંત મુરતી અપાર ,, ॥ ૧૦ ॥
 એકાદશા એમ વર્તવું શબ્દ વીના સોહં આપ
 જીવને શીવ સંશય મટયો મારો મુજમાં થાપ
 વાણી ન પોંચે વૈખરી, ખુઝવુ આવન બહાર ,, ॥ ૧૧ ॥
 દ્વાદશ આંગળ આપમાં સોધી જીવે કોઇ સંત
 ખટ ચક્રને વીંધીચઢે પામે આતમ તંત
 ઝલમલ જોતી ઝલહજે ટળે તીમીર અંધાર ,, ॥ ૧૨ ॥
 તેરસે પીવે પ્રેમથી શુરા સંત સંધીર
 ગંગા જમના સરસ્વતી હંસા ત્રીવેણી તીર
 ઘાટ અમીકે ઉપરે પીવે મન મતવાર ,, ॥ ૧૩ ॥
 ચૃદ્ધિદે મન ચંચલ ફરે તેને તું સ્થીર કરી જોય
 ગજન ઝરખાં ગોખમાં સાહેબ બેઠા સોય
 મન પવન પોંચે નહી તેથી પરાને પાર ,, ॥ ૧૪ ॥
 પુનમ પરસત જેહને જેને રૂદ્રે રૂગનાથ
 મન ક્રમ વચને રમી રહ્યો મન ચીત સદગુર સાથ
 આનંદ ભાવે હરી બળે, ટળશે દોષ ખીમદાસ ,, ॥ ૧૫ ॥

તમે આવોને સજની મોરીરે ગરબો રમીયેરે
 એવો ખેલ રચ્યોરે ચોગાન કુદડી ફરીયેરે ॥ ૮૬ ॥
 સખી પાંચ તતવનો ગરબો દશ માંહે ખારીરે
 એવા ખેલેછે સંત સુજાણુ પ્રભુજના ખ્યારીરે ॥ ૧ ॥
 સખી ગરબો છે છે કાંઈ કાચો હલકાં ફરીએરે
 એવી શીલ સંતોષની વાત સાહેબને ગમીએરે ॥ ૨ ॥
 સખી સત લોકના વાસીરે ગરબો માણેરે
 ખીજ પશુ પામર સમાનરે એશું જાણેરે ॥ ૩ ॥

સખી જાણે તે તો માણે એ રસ એવોરે	
એતો સમજી રહ્યાનું કામ કાઠને તવ કહેવોરે	॥ ૪ ॥
એતો સરગુણ મીસરી ખાંડરે સજી કાઠ ને ભાવેરે	
એવા નીચું જુ કડવા લીંબ કાઠ તવ ચાખેરે	॥ ૫ ॥
સખી સામાઉભા મારો શામરે જુગતે ઝાખેરે	
એવી મુઘડ મલી વ્રજનાર નેણ ત્યાં નાખેરે	॥ ૬ ॥
મને મળીયા છે ગુરુદેવરે ગરબો ગાવેરે	
એવી ખરી ખખર ખીમદાસ સંત સમજાવેરે	॥ ૭ ॥

—:o:—

શ્રી ગંગસાહેબની વાણી.

—:o:—

આરતી

પદ ૧

સત ગુરુ સાહેબ દરશન દીજે, પ્રેમ પીયાલા ભરભર પીજે,	
આરતી ભાંજી કપીરકી કીજે	॥ ટેક ॥
પહેલી આરતી પરચ્યા દેવા, સત ગુરુ સંતકી કીજે સેવા, ॥ આરતી ॥ ૧ ॥	
દુસરી આરતી દેવ દરસાયા, પરમ પુરુષકા પરચ્યા પાયા. ,, ॥ ૨ ॥	
ત્રીસરી આરતી ત્રણા ભાંગી, સુરતા જગ શબ્દસે લાગી. ,, ॥ ૩ ॥	
ચોથી આરતી ચવદસ પેખ્યા,	
એકહી શબ્દ ઓર નહી દેખ્યા. ,, ॥ ૪ ॥	
પંચમી આરતી કુરલે પુગ્ન, આપહી એક અવર નહી દુગ્ન ,, ॥ ૫ ॥	
ખીમ, ભાણુ રવી પુરણ પાયા, ગંગારામ પ્રેમે ગુણ ગાયા. ,, ॥ ૬ ॥	

—:—:—

પદ ૨

આરતી બહા રહ્યા ભરપુરા, જલમલ વરસે નીરમલ નુરા	॥ ટેક ॥
આપ અંતર ધ્યાન નીરંતર, સદગુરુ શબ્દે લયા સતંતર	॥ ૧ ॥
હરદમ સાહેબ નાહી દુરા, નીસવાસર સોહુ હાલ હજુરા	॥ ૨ ॥
ખીમ ખાલક સાધુ સુખકી સીરા, રમતા રવી ગુરુ રામ કપીરા	॥ ૩ ॥
આતમ અરક લયો ઉગરા, ઉદે લયા ભાન મીટયા અંધીઆરા	॥ ૪ ॥
હરી ગુરુ સન્ત એક નીરંધારા, નેતી નેતી કરી નીગમ ઉચારા	॥ ૫ ॥
ગંગારામ ગુરુ સચરા ચારા, જ્ઞાન દાતાસો ગુરુ ઇષ્ટ હુમારા	॥ ૬ ॥

સીતારામ સમર દુખતારા દુર કરે, જેનું બાનું દેખીને જમ રાજા ડરેરે
મુરખ મન ચીંતા શાને કરેરે ॥ સીતારામ ॥ ટેક ॥

ધન ધન ભક્તી ધના કેરી, વેળુ વાવી ધઉના ગાડા ભરીરે ॥ મુરખ ॥ ૧ ॥
ત્રીલોચન ધરે ભક્તી ભારી, દીનાનાથ હાણી થઇ

ટેલુ કરીરે ॥ ૨ ॥

ગજ ગુણીકા અર ભીલ પારાધી, એવા અધમ જીવ હરીને
નામે તરીરે ॥ ૩ ॥

કુદ પડયું કપીરજીને જ્યારે, વાલો વલુનરો થઇ ખેલ
લાવ્યા ભરીરે ॥ ૪ ॥

ખીમ ભાણુરવી રદયામાં રાખું, ગંગારામ મન ચીત
ચરણે ધરીરે ॥ ૫ ॥

—:—:—

સ્નેહી મેરા સાજન મેરા, મુખ દેખે મુખ થાય
ગુર કુખ મીલેંગે સ્નેહી આય ॥ સ્નેહી મેરા ॥ ટેક ॥

તેનાં ત્રસત મેરા, એન રટત મુખ, પ્રેમ સહીત ગુણ ગાય
ઘેહુકા આગી તનમેં લાગી, જરત કહેજે લાય ॥ ૧ ॥

રાત દીવસ તેનું નીંદ ન આવે, રદત કરતાં દીન બાય
કયા કહું મેં કહું કોન આગે, મન માંહી મન પછતાય ॥ ૨ ॥

આઠો પહોર ઉદાસ અંતરમાં, ઘેહ વનમાં ન સોહાય
ખાવત પીવત સોવત નગત, એક પલ જુગ સમગાય ॥ ૩ ॥

અલપ મુખ અનંત ભાતકે, કોટી મહેજે આય
પ્રેમ પીયાસી પીયુછકા દાસી, પીયા પીયા મન ન ભાય ॥ ૪ ॥

સદગુર સવામી અંતર નામી, તેના કુખ દરસન પાય
ગંગારામકુ કૃપા કીજે, ચીત ચરણોમે લોટાય ॥ ૫ ॥

—:—:—

આજ મેરે આંગણે મેં આયે મુગુદ મણી
જનમો જનમકે પાતક છુટે, સતગુર સાન સુની ॥ ટેક ॥

કોટ કામ રવી કરીજી લાજે, એસી શોભા બની
કલુ કાલકે થાણે ઉઠાયે, સુણો જબ રખદ ધુની ॥ ૧ ॥

કમલ તેન કૃપા મોહે કીની, આપને લખ લીની
અનંત કોટમેં અપરાધન, મીલે મોહે રામધની ॥ ૨ ॥

ગુરુ ગમ ગોલી મન મેરા વીન્ધ્યા, લંગ લંગ કમુધ હતી
ચીત ચરનુમેં વીછરે નાહી, કમલુ, એસે મોહે આય બની ॥ ૩ ॥
ગંગારામ ગુરુ એકહી દેખ્યા, મન રવી લાલુ ભણી
ખેમ ખાલકકી ખબર મોહેદીની, મીલે મોહે ધુન ધની ॥ ૪ ॥

—:—:—

પદ ૬

હે મનવા રામ સમર હૃદયે હેત આણી
પ્રેમે પુન કરીને થાવને પાવન ખાણી
અંતરમાં સમરે ને સારંગ પાણી ॥ ટેક ॥
મન ગાળીને સંતોને મળાયે, ભ્રાંતો ભાંગીને ભળાયે
જેમ પાણીમાં પાણી ॥ હે મનવા ॥ ૧ ॥
તન મન ધન અપાં સેવા કીજે હરીને હરદે રાખો
જુડી માયાને જાણી ॥ ૨ ॥
હેતે પ્રીતે હજતાને લજતા, જસ રાખી આલ્યા
જગમે વરતી વાણી ॥ ૩ ॥
લજન પ્રતાપ પતીત ઓધારણુ, અવીચલ પદને પામ્યા
મહારસને માણી ॥ ૪ ॥
ગંગારામ ગુરુ ખેમ લાલુ રવી, શરણે રાખો
જન આપનો જાણી ॥ ૫ ॥

—:—:—

પદ ૭

હે મનવા રામ સમર જગ જુડો જાણી
અંતે હિડી જાવું રહેશે ભલાની વાણી
આ જગમાં એક સાચી નામ નીશાની ॥ ટેક ॥
કપટી નારાયણ અનમેલ ઓધાર્યો, તતકાળ છોડાવ્યો
જમે બાંધ્યો તાણી ॥ મનવા ॥ ૧ ॥
જેતું મદેખો સો થીર નાહી, જેતાં નષ્ટ થાશે, ઝાંઝવાના પાણી ॥ ૨ ॥
પામર જીવજીવં પોંચ છે તારી, કરતા આપ હરી, તુને કાળ લે તાણી ॥ ૩ ॥
અમૃત મુકીને વીધકાં વાવો, મોઢો મનખો પરખ તું લેને માંણી ॥ ૪ ॥
હરીગુરુ સંત સદા શીર મેરે, ગંગારામ સમર, નહી હોવે હાણી ॥ ૫ ॥

—:—:—

પદ ૮

મનવા સંત સમાગમ કરીલે ભાઇ,
ભાવે ભક્તી ગોવીંદ ગુણ લે ભાઇ,
આ જુગમાં સાચી એક સગાઇ ॥ મનવા ॥ ટેક ॥

હેતે નરસમયે હરીને લડાવ્યા,	
હુંડી હાર મામેરાં પુર્યાં જામ	„ ॥ ૧ ॥
વીખના ખ્યાલા અમૃત કરી પીધા,	
ગીરીધારી ગાયા જ્યારે મીરાબાઇ	„ ॥ ૨ ॥
લજન પ્રતાપે પ્રેલાદ પ્રતીજા	
જમ જીતીયા અલય પદ પાઇ	„ ॥ ૩ ॥
લકત વસલ સદા ભીડ લજન	
દુખ મેટી સદા સંતન સુખદાઇ	„ ॥ ૪ ॥
હરીગુર સંત એકજ દો નાહી	
ગંગારામ સમરે તમે મેરા લાઇ	„ ॥ ૫ ॥

—:—:—

પદ ૯

રાગ કાનરો

ધનરે ધડી જા ધર સંત પધારે, તાદીનકી બલીહારી	
ઘડુ આંગનો પાવન કીનો, મેરો જીવન જનમ સધારીરે	॥ ૧ ॥
જન અજન કૃતાર્થ લયો, સંત સલા સુખ કારીરે	
લોહા પારસ પરસત રંગ પલટે, તે જગ મગ જોત ઉજારીરે	॥ ૨ ॥
દોષ નીવારણ અધમ ઓધારણ, પર આતમ ઉપકારીરે	
નામ રૂપ જગ તારન કરણ, અકલ પુરૂષ અવતારીરે	॥ ૩ ॥
સુરીનર વંદે સંત ચરણરજ, ધરમ રીયા શીર ધારીરે	
વંદત વેદ ગુણ ગાવત ગીતા, તે ભાંગે લવદુખ ભારીરે	॥ ૪ ॥
ઝોર ઉપાય નહી આદ અંતે, ધ તરવેકી ખારીરે	
લગતન ઓટ ઓટ સંતનકી, તો જમ રહે જખ મારીરે	॥ ૫ ॥
હરીગુર સંત સદા શીર મેરે, જુગો જુગ શરણ સુધારીરે	
ભાગ જાગે ભાણ રવી ભેટે, ગંગહી રંગ કરારીરે	॥ ૬ ॥

—:—:—

પદ ૧૦

સાહેર સોજેરે તમે, અરપાને શીશ, ગોરાજ પાસે માંગો આશીશ ॥ ૧ ॥	
મરજીવા હોમનેરે મહાદરીઆમાં પેસી, વસ્તુ લાવો અનુલવ એસી	
પુરા પારખરે સંત સુગણ, અસંખ જુગારી દીયે ઝાળખાણ ॥ ૨ ॥	
નરને વીહારીરે એવા નુરી નીરવાણ, ગુરવા જેવા કહીયે મેરાણ	
તીહારી લહેરે લાધેરે, હીરા માણક મોતી, કોઇ કોઇ વીરલા લેશે ગોતી ॥ ૩ ॥	
રેન અંધારીરે વરસે નરમલ નુર, ગગન મંડળ વાજે અનહદ તુર	
નીમવત ધારીરે પુરા ગુરજાન, અખંડ અલંગી તાર ધ્યાન ॥ ૪ ॥	

ધરા અમર વચ્ચેરે મેર અડુલ, અવીચલ વાચા નયરા ખેલ
ખે પરવાઘરે ભજન ભરપુર, આલમ રહેરે ત્યાં હેરે હજુર ॥ ૪ ॥
ખીમ ભાલુને રવી ગુર રમતા રામ, જુગ જુગ સંત સુધારણાકામ
ગંગારામનેરે ગુર તીહારી આશ, શબ્દે સર્વદા રાખીયો પાસ ॥ ૫ ॥

૫૬૧૧

રાગ ભારૂ

હરીજન હીંમત રાખી, ભાવે ભક્તી કીજે
શીર સાટે સદગુર મળે, પાછી પીઠ ન દીજેરે ॥ હરી ॥ ટેક ॥
આપ કસીને પર પોખીયે, દુખ સહીને સુખ દીજે
રાગ હરીચંદ્ર મોરધ્વજ જુગમાં અમર રહીજે ॥ ૧ ॥
નામા પીપા રોહીદાસને, સમયાં સાદ દીધા
કોડે કાજ નરસીતણા, ભલી ભાતે કીધાં ॥ ૨ ॥
ગજ ગુણીકા પશુ પારાધી, શા સુકીત કીધાં
નીલંચ નાથ નીવાળ્યા, અવીચલ પદ દીધાં ॥ ૩ ॥
ઘણુ એરણુ ખીચ ધા સહે, મોઘે મુલે વેચાયા
સો હરીજન હીરા ખરા, લાખો માંહી લેખાયા ॥ ૪ ॥
સાચાને સાલ્યો રાખશે, વાર કરશે વહેલી
પાંડવ કાળે ચક્ર ધ્યુ, પણુ પોતાનું મેલી ॥ ૫ ॥
પરમારથી પાંડવ થયા, વળગી રહ્યા વીશ્વાસે
ખરી પડેને ખસે નહી, પ્રભુ સદા તેની પાસે ॥ ૬ ॥
જેને આસરે રામ નામનો, તેને હરી કમ મેલે
ગંગારામની સંગ સદા, ખીમ સાહેબ ખેલે ॥ ૭ ॥

૫૬૧૨

રાગ પરજ

સખી સદગુર દીન દયાળ, સમર એક ચીતેરે
આવશે ઓચીંતાનો કાળ, ઉડી નવું અંતેરે ॥ ટેક ॥
આતો પરદેશી પદ્મણુ પ્રાણુ, પાંજરીયા માંહીરે
તેને જાતાં ન લાગે વાર, સમજ મન માંહીરે ॥ સખી ॥ ૧ ॥
તેં નાણુ તારા મન માંહી, સરવે છ માંરે
ધોળે દહાડે જાઝશ જમ હાર, એવી સમજણુ સારે ॥ ૨ ॥
તું તો જાતી માયાને જોય, ભરમે મત જુલેરે
એતો સ્થાવર જંગમના કુલ, કુલેને વરી ઉલેરે ॥ ૩ ॥
તું તો મેલીને માન ગુમાન, જીવતમાં મરીએરે
ગુર ટાળે ત્રીવીધીના તાપ, તો ચરણમાં વરીએરે ॥ ૪ ॥

આવો રતન પદારથ સાર, આવી તક લાગ્યોરે
ગંગારામ સમર ગુરૂ ખીમ, ભવનો ભેય લાગ્યોરે

૥ ૫ ॥

૫૬૧૩

મારી વાલપતા વીશ્રામ, જીવન ધન સાચુરે
મેં જાણી ગુરૂદેવની ટેક, ખીરદ નથી કાચુરે
અમો રાંકુને રધુનાથ, ઓસડથી ઉગારોરે
મારા રદય કમલની માંય, પ્રેમેથી પધારોરે
જહાં સદગુરૂજીના સુખ, દુખ નહી કોધરે
ત્યાં દાખુજીરે દયાળ, રવી સન્સુખ નેધરે
મારા પ્રાણપતીનો પ્રતાપ, ભક્તસો છે ભારીરે
પતીવ્રતા પડીદુખમાંય, ગુણીકને ઉગારીરે
એવી વીકટ વેળામાં વાર, ત્યાં સાર તમારીરે
મારા અવગુણનો નહી પાર, તમે છો ગુણકારીરે
સખી સદગુરૂજીને સંગ, કારજ મેં કીધારે
ગંગારામ સમર ગુરૂ ખીમ, અવીચલ સુખ લીધારે

॥ મારી ॥ ટેક ॥

,, ॥ ૧ ॥

,, ॥ ૨ ॥

,, ॥ ૩ ॥

,, ॥ ૪ ॥

,, ॥ ૫ ॥

૫૬૧૪

થાળ

ગુરૂજી મારા પુરણ મહા પરસાદી (૨)
હરી આજ ને અનાદીરે સંત પધાર્યા,
હુતો તન મન ધન વારીરે સંત પધાર્યા,
વાલાજી મારા પ્રેમે પાટ ઢલાવું, (૨)
નીવ્રતીએ નવરાવુંરે સંત પધાર્યા.
ગુરૂજી મારા ધુપ ધ્યાન આરતી ઉતાર. (૨)
મન મોતીડે વધાવુંરે સંત પધાર્યા.
ગુરૂજી મહારા જે મહોલે સંત પધાર્યા (૨)
તે અમારા પુરને તોલરે સંત પધાર્યા.
ગુરૂજી મારા કર નેડીને રહીયે સાંમાં (૨)
ખીમ ચરણે ગંગારામરે સંત પધાર્યા.

॥ (૨) ॥

॥ ટેક ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

શ્રી કૃષ્ણદાસજી શ્રી જ્યેષ્ઠસાહેબ કૃત ગુરૂ સ્તુતી.

॥ છપ્પથ ॥

શ્રી મહીકાંઠે ગામ ધામ શેરખી સુખદાઇ
પ્રકટે સતગુરૂ ભાણુ જાણુ જગમાં ફેલાઇ

પલ પલ પરચા દીન કીન નીજ જનકે કાળ
આપ દત્ત અવતાર ગુણાતીત ગરીબ નીવાળ
આણલીંગી આપા રહીત શ્રી ગુરુ ભાણુ દયાળ હે
અનેક જીવ ઓધારીઆ પલમે કીયા નીહાલ હે

॥ ૧ ॥

દોહરા

સતગુરુ ભાણુ કૃપાનીધી, અશરણુ શરણુ સુખધામ
ગુર્જર ધર પાવન કરી, વસે શેરખી ગામ

॥ ૨ ॥

છપય

એસે સતગુરુ શામ, ધામ નીજ જનકું દીનો
અનહદ નાદ બળય, આપ અમૃત રસ પીનો
ભકતી યોગ વઘરાગ્ય, જ્ઞાન ધન ધ્યાન સહીતા
હરીહર ચરન ઉપાશી, મોહ મદ માન રહીતા
અકલ કલા સીદ્ધી સહીત, રીદ્ધીરામ લોલીનહે
તન મન ધન અરપ્રાણયુત, શ્રી હરી અર્પણુ કીનહે.

॥ ૩ ॥

દોહરા

અખંડ અદ્વૈત બ્રહ્મ રસ, ભોગી યોગી શ્રીભાણુ
નામલેત અધ થર હરે, સેવન, સખ સુખખાણુ

॥ ૪ ॥

છપય

શ્રી સતગુરુ કે શીખ્ય, પ્રથમ કુંવરજી દાસા
સુતવીત દારા ધામ, કામ તજી ગુરુ પદ વાસા
પ્રેમદાસ અર માવ, ભાવસે સતગુરુ સેવે
રામ ચરણુ લોલીન, મીન જ્યુ જલમે રહેવે
ચતુર શીખ્ય ગુરુ ભાણુકે, પુરણુ પરમ પ્રકાશ હે
અવતારી આણુલીંગી સો, સત્ય પુરૂષ સ્વીદાસ હે

॥ ૫ ॥

દોહરા

યોગ જ્ઞાન ગુન ધામ, ગુરુ ભાણુ બ્રહ્મ રસ લીન
સ્વીરામ નીજ રૂપ લખી, આપ અમર પદ દીન

॥ ૬ ॥

છપય

ખેઠ તખત સ્વીરામ, ભાણુકે સખ સુખસાગર
તીન લોક યશ જાય, પાયપદ પરમ ઉબગર
અનંત શીખ્ય કીય આપ, ભેખયુત ભવ ભય ભંજન
કોટી કલાકે ધામ, રામ રઘુવર ચીત રંજન
સાહેબ સમર્થ રામ, સ્વી જ્ઞાની ખેમસુત ભાણુકે
ભેખ સ્વીગુરુ તે ગ્રહી, તજ્યો જગત દુખ જાણુકે

॥ ૭ ॥

દોહરા

સાહેબ ખેમ સમર્થ સુખી તાકે સુત સુખ ધામ
ગંગાજળ નીમંજ સરસ ગુણનીધી ગંગારામ

॥ ૮ ॥

છપય

ખેમ સુવન યુત આપ, તાપ ત્રય સદા નીવારણ
રવીગુર આજ્ઞા પાય, નય શાપર સુખ કારણ
વસે કરન શુભકાજ, શીખ્ય કે મુક્તી કરતા
વાગડ દેશ સચેત, કીયો અહં મમતા હરતા
લાલદાસ ગુર લક્ષ્ય લાહી, વસે સુપાટણ ધામ હે
કુલ કુકીરી ધારકે, તણ આશ તમામ હે

॥ ૯ ॥

દોહરા

રામદાસ રવીરામકે, ચોથે શીખ્ય ઉદાર
નીજ આસન સ્થાપીત લયે, શેરખી ધામ સુધાર.

॥ ૧૦ ॥

છપય

મોરારી મંગલરૂપ, ભુપ જાકું સખ સેવે
પંચમ રવી કે શીખ્ય, પરમપદ સેવત દેવે
આગ્યા સતગુર ધાર, પાર ભવસાગરપાયે
ખંભાલીયે મુકામ કીયે, રવીગુર મન ભાયે
શ્યામદાસ જીવન સહીત, ત્રીકુમ તનમન અરપીયા
કૃપા કરી સખ સંતને કૃષ્ણદાસ ઉર ધરકીયા

॥ ૧૧ ॥

દોહરા

ભાણુવંસ ભવતરનકું, સકલ લયે જળ જહાજ
વીઠ્ઠ હરન મંગલ કરન, સંત સકલ શીરતાજ

॥ ૧૨ ॥

છપય

શ્રી ભાણુ ભજે ભવ મીટે રવી રટતે સુખ પાવે
ખેમ નેમ શુ જપે, ગંગ સેવે અથ જાવે
લક્ષ્ય સહીત હીતકારી, લાલ સુમરે સુખ પાવે
રામદાસ કરી કૃપા, ત્રીવીધ તાપ તન્નવે
મંગલરૂપ મોરારીકો, મનન હરે ભવ આપદા
શામ જીવન ત્રીકુમ કરો, સુખ સેવકુંકું સર્વદા

॥ ૧૩ ॥

દોહરા

ખેમ ચરન રજવંદીકે, સતગુર પદ ધરી આશ
કૃષ્ણદાસ કરજોડી કહે, દીજે નીજપદ વાસ

॥ ૧૪ ॥

છપય છંદ.

સુન અનહદકી ઠોર, લાણુ ફોજ નીરમે ચડી;
 પ્રથમ કુંવરજી સરદાર, ગુરૂસે ગુરૂ ગમ જડી
 રવીદાસ રંરંકાર, નામકી નોખત ગડી
 જીવણદાસ જગજીત, મનસાકી તોડી કડી
 ખરો ખેલ ખીમદાસ, સુરત નીસાને ચડી
 સત નામી શ્યામદાસ, સુરત જઘ અક્ષમાં ભડી
 ઉદાસી ઝોંકાર, ભજનમાં લાગી જડી
 શંકરદાસ સનમુખ રહે, માધુ મંગલ ગાવે
 ચરણદાસ નીરગુણ, હરીદાસ સંખ બળવે
 દયાળદાસ દીલમાંહી, કમળકુ નાદ સુનાવે
 ગરીબદાસ ગુલતાન, નીતહી કાવડ શીરાવે,
 હરખ સોઠ દો હારકે, સંત ચરણ રજ સીર ધરી
 કરનેરી કહે કૃષ્ણદાસ, ગુરૂ લાણુ ફોજ નીરમે ચડી

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

—:૦:—

રાગ રાસનો

નેને પરગટ પરયા ગુરૂ લાણુનારે,
 બંધ છોડાવ્યા ચારે ખાણુનારે ॥ નેને ॥ ટેક ॥
 સાહેબ પ્રથમ પધાર્યો ગુજરાતમાંરે,
 બંધીવાન છોડાવ્યા એકરાતમાંરે ॥ નેને ॥ ૧ ॥
 કાષો કોપ ધુજે બંગલા મેડીયુંરે,
 પલવારમાં તોડાવી જીજી મેડીયુંરે ॥ ૨ ॥
 હાકેમ જીજીકે રાજ ગયું આઘડીરે,
 કરે વીનતી પગે મેલીને પાઘડીરે ॥ ૩ ॥
 એવા પ્રગટ પરયા ગુરૂ લાણુનારે,
 હાથ નેડી ઉભા ખારવા વાહાણુનારે ॥ ૪ ॥
 ગુરૂ પ્રતાપે રામ ચરણ ખોલીયારે,
 મને મદ્યા મોહન ગુરૂ ઓલીયારે ॥ ૫ ॥

—:૦:—

બલીહારી રવીગુરૂ લાણુનીરે,
 મધ્ય દરીગેથી તારેલ વાહાણુનેરે ॥ બલીહારી ॥ ટેકા ॥
 આઠવાગે અગન દેવ આવીયારે,
 વાયુ ઓગણ પચાસ લાવીયારે ॥ ૧ ॥

હાલાર મધે ખંભાલીયુ ગામછે રે,

ત્યાં રવી મોરારનું ધામછેરે

„ ॥ ૨ ॥

ગુરની કાશીમાં જય ખોલાયછે રે,

ત્યાં કોઢીયાના કોઢ મટી જાયછેરે

„ ॥ ૩ ॥

ગુરની જાત્રાએ જન બહુ જાયછેરે,

તેના મનના મનોરથ પુરણ થાય છેરે

„ ॥ ૪ ॥

ગુરપ્રતાપે રામચરણ ખોલીયારે,

મને મલ્યા મોહનગુર ખોલીયારે

„ ॥ ૫ ॥

—:૦:—

શ્રી શેરખીનું ઢંક વૃતાંત.

સંવત ૧૭૮૫ માં શ્રી ભાંલુ સાહેબે સેવકાના આગ્રહને લઇ શ્રી શેરખી ની જગ્યા ખાંધીને પોતાના શીખ્ય કાનદાસજીને શેરખીની જગ્યામાં રાખ્યા. ને કાનદાસજી નીરવાણુ પદને પામતાં શ્રી રવીસાહેબ શેરખી જગ્યાની ગાદી પર ખીરાજ્યા રવીસાહેબને જન્મ સંવત ૧૭૮૩ ના માધ શુદ્ધ ૧૫ ને ગુરવારે આંખોદે ગામમાં થયો હતો. અને બંધારપાડામાં તેમનું મોસાળ હતું. તેમણે સંવત ૧૮૧૩ માં માધ શુદ્ધ ૧૧ ના રોજ બંધાર પાડામાં કુવરજી મહારાજના ઘેર શ્રી ભાંલુ સાહેબ પાસેથી દીક્ષા લીધી હતી. સંવત ૧૮૬૦ માં પોતાના શીખ્ય રામદાસજીને શેરખીની જગ્યાની ગાદી સોંપીને પોતે મોરાર સાહેબને ખંભાલીડા સમાવાનું વચન આપેલ તેથી ખંભાલીડા જવા નીકળ્યા વચમાં વાકાનેર કડીઆ ભગતને ત્યાં શરીર નીરવાણુને પામ્યું, ને સાથે મોરાર સાહેબ હોવાથી મહારાજ શ્રીના સ્થુલ દેહને ખંભાલીડા લઇ ગયા. અને દેવા પંડાએ કરેલ યજ્ઞ કુંડમાં શ્રી રવીરામ સ્વામી ના શરીરને સમાધી આપી. જે સમાધી ઉપર હાલમાં શ્રી રામચંદ્રજીનું મંદીર છે.

સંવત ૧૮૮૮ માં શેરખી રામદાસજી મહારાજ નીરવાણુ પદને પામ્યાને મહારાજ વાલદાસ શેરખીની ગાદીએ આવ્યા તેઓ સંવત ૧૯૧૦ માં શેરખી મુકામે નીરવાણુ પદને પામ્યા ને રેવાદાસજી મહારાજ શેરખી જગ્યાની ગાદીએ આવ્યા. રેવાદાસજી મહારાજ સંવત ૧૯૨૮ ના ફાગણ શુદ્ધ ૭ ના રોજ શેરખી નીરવાણુ પદને પામ્યાં ને રાધીકાદાસજી મહારાજ શેરખીની ગાદીએ આવ્યા તેઓ શ્રી ૨૭ વરસ જગ્યાનો વહીવટ કરી સંવત ૧૯૫૯ ના આસાડ શુદ્ધ ૧૨ ના રોજ પોતાના શીખ્ય રાધવ પ્રસાદજીને શેરખી જગ્યાની ગાદી સોંપી પોતે

નર્મદા હરીદ્વાર કાશી વીગેરે તીરથોમાં નીવાસ કરી સંવત ૧૯૬૩ના
આષાઢ સુદ ૧૦ ના રોજ નાશીક પાંચ વટીમાં નીરવાણુ પદને પામ્યા
ને રાધવ પ્રસાદજી મહારાજ સંવત ૧૯૬૫ના જ્યેષ્ઠ વદ બીજ ને રવીવારે
નીરવાણુપદને પામતાં ત્રીજ ને સોમવારે શ્રી શેરખી સમાધીસ્થ થયા.

—:—:—

શ્રી રવી સાહેબની વાણી.

બોધ ચિન્તામણી.

સાખી—સદગુર મેં આયો શરન, બોધ કરો મોહી જ્ઞાન
તત્વ ખતાવો રવી કહે, ઉપજો નીશ્રણ ધ્યાન.

ચોપાઈ

- સદગુર સ્વામી સોહિ સમજાયો, ચરણ કમલ નીશ્ચયે કરી આયો
સદગુર કહે સેવક સુણુભાઈ, ગુરુગમ વીના ચોર્યાશી પાઈ ॥ ૧ ॥
- હરી ખીન જીવ બહુત દુઃખ પાવે, તાને ચોરાશીમે જાવે
ચારો ખાણી ફરતો ભાઈ, ઉંધે મસ્તક રહેતો તાંહાઈ ॥ ૨ ॥
- નર્ક કુંડમાં કીડા કરે, મહા દુઃખ માંહીં માયા મરડે,
તખ સ્તુતી કરતો ત્યાંહી, રામનામ રટતો મુખમાંહી ॥ ૩ ॥
- અખહી બાહેર નીકાસો મોહી, માંહી ઘણી બેહેકે બદબોઈ
દસ આંગળીઓ મુખતાં ધરતો, તોખા તોખા માંહી કરતો ॥ ૪ ॥
- નરક કુંડમાં કીનો વાસા, ઉદર અમી ચારે પાસા,
નવ માસ મહા કળે ગયા, મહેરમને મન બિપજ મયા, ॥ ૫ ॥
- બહોત દીન કરગરતા હોઈ, દયા કરી દયાળે સોઈ,
સ્વાસે રામ કહ્યા કઈ વારા, ત્યારે છોડાવ્યો કારતારા ॥ ૬ ॥
- બાહેર નીકાર્યો માયા માંહી, રૂધીરમાંહી પ્રગટાયે તાહી
કેડે કંદોરા કેશ વાંકડીઆ, કંડી કાટે વળી હાંસડીયા ॥ ૭ ॥
- શીર ટોપીને કાને વાળી, માથે લઈ કરતુરી ભેળી
જુલાવે વ્રજને મહુ તારી, ખીતા પ્રેમ લગાવ્યો ભારી ॥ ૮ ॥
- પાંચ વર્ષનો પુત્ર કહાવે, જ્યાં છોકરાં માંહી રમાવે
દશ વર્ષમાં કુંવર દુકયો, નીશાળે બાણુવાને મુકયો, ॥ ૯ ॥
- બાણીયો માંહી બેઠ રસાલ, એવો મેલ્યો વેહ વીશાળ,
પરણાવીને નાખ્યો જાળી, ભુંડી નજરે જોયું બાળી ॥ ૧૦ ॥

- વીખીયા માંહી વીંધી નાખ્યો, કામે અંધ કરી બે આંખો
કુડ કરેને પર ધન હરે, ધરમાં વીપય વાસના ધરે ॥ ૧૧ ॥
- માત પીતાસુ વેર કરાવે, વહુજી વચન કહે મન ભાવે
ખીજી વીસે જોયું ભાળી, ત્રીકમશું નવ લાગી તાળી ॥ ૧૨ ॥
- વીપયા જાળ પડ્યો તું વાડે, છતે અજવાળે પડીઓ ખાડે
છેયે વીટીં વળગી ખાધો, રામનામ રદીએ નહી લાધ્યો ॥ ૧૩ ॥
- લાડકડા છોકરડા હુટે, કામ જગાવન કામીની કુટે
ખાવીંદ કહે લાવો ખાવા, કહે કામીની નહી દઉ જાવા ॥ ૧૪ ॥
- રામ ભજંતા રંડી વારે, પીટયા શીદ પરણ્યો તો તારે,
પત્યાસે પળીઆં બહુ આવે, મુખસે રામ પ્રીત નહી ગાવે ॥ ૧૫ ॥
- સખ લોકનમે કહાવે મોટો, જમ રાજા ધર મારે દોટો
જમ રાજા ધર હુઈ વધાર્ધ, આપણુ એક પ્રગટ્યો અન્યાર્ધ ॥ ૧૬ ॥
- રામનામસુ નાહી હેતા, તાસે પ્રીત કરે બહુ પ્રેતાં
સાઠ વરસમાંહી જઈ પડીયો, રામ ન જાણ્યો જમડે ઝડીઓ ॥ ૧૭ ॥
- સીતેર વર્ષે નેણુ ન સુઝે, નાક ગળે કાને નવ ખુઝે
એંસી વરસામાં અથડાયો, વેલો સૌ કહે રામ ન ગાયો ॥ ૧૮ ॥
- ધરમાં સૌ કોઈ વંચો કરે, કહે પણ કોઈ કાને નવ ધરે
તેનુ કહ્યું સુણે નહી કાને, સૌ સમઝાવે મુરખ સાને ॥ ૧૯ ॥
- કુમળ ધ્રુજે ને મારે ફાંફાં, મુખડાથી બોલાયે ફાંફાં.
છેયા છોકરા તે નહી માને, ગણીયો છે છપનને પાને ॥ ૨૦ ॥
- પથરની પેઠે અથડાએ, મરીએ ક્યારે એવું થાએ.
અંતકાળ સમે આવ્યા વહાલાં, જમના દુત લખને ચાલ્યા ॥ ૨૧ ॥
- લોહની સાંકળે મારે માર, ખખર ન રાખી થયો ખુવાર,
ભજ્યા ન રામ સાધુ નહી સેવ્યા, સારા લાગ્યા મીઠા મેવા. ॥ ૨૨ ॥
- દંડ્રીમાં લપટાણો અંધ, બેવડ ચોવડ બાંધ્યા અંધ,
જમડે બાંધી ઉભો કર્યો, લખને સુળી ઉપર ધર્યો ॥ ૨૩ ॥
- સુળી ઉપર માર્યો માર ત્યાંથી ઢાળ્યો કરે પોકાર,
સામે સામા ઉભા દુત, મધે ઉભો કર્યો કપુત, ॥ ૨૪ ॥
- મારે કારડા કરે બકાર, મુખથી મુરખ કરે બહુ શોર,
હાય હાય મુકાવો કોય, તન તપે ત્યારે બહુ રોય, ॥ ૨૫ ॥
- શીલા લઈ છાતીપર ધરે, મુકાવા કોઈ નવ કરે
ક્યારે ન ગાયા ગુણુ ગોપાળ, કોઈ ન પડતો જમની જાળ ॥ ૨૬ ॥
- ધરમ રાજાએ દીધો દંડ, નાખ્યો લક્ષ ચોર્યાસી કુંડ
સ્વાન શુકર ને ખર ખીલાડ, કાગ નાગને ઉલુક શીઆળ ॥ ૨૭ ॥

અસંખ્ય જીવ ચોર્યાસી ફર્યો, ઘણા કાળ તેમાં રડવડ્યો
 માટે રામ ભજો નીર્વાણ, રામ કહો છોડી કુળ કાંણ ॥ ૨૮ ॥
 અનેક જન્મ રડવડતાં ભાઈ માંડમાંડ મનખા દેહ પાઇ
 સાંભળને ઉદરની વાત, જીડા માત પીતા સુત શ્રીત ॥ ૨૯ ॥
 સગા કુટુંબ સૌ સુખના બેલી, દુખ પડે તખ દેવે ઠેલી
 માન્યુ વચન ઉપની મેહે, કંડવુ લાગ્યુ તનમન ગ્રેહે, ॥ ૩૦ ॥
 સદગુર પાસે આવ્યો જીવ, પીડાઉં છું સદાનો પીવ
 મુકાવો ચોર્યાસી ઠામ, સદગુર જી ઝોળખાવો રામ ॥ ૩૧ ॥
 સદગુર મસ્તક મુક્યો કર, સુણાવ્યો રામ તારક મંત્ર
 જાણી ગ્રહી મંત્રની રીત, સંભાળી ઉદરની મીત ॥ ૩૨ ॥
 ગર્ભે રહીને કેહતો વાણી, ભક્તી ખીજ રહ્યો તો જાણી
 ખીહાવે ઉલટા જમના દુત, સદગુર કેરો થયો નીજ પુત ॥ ૩૩ ॥
 સદગુર શીષ લીધો સંભાળી, બંકનાળ રસ પાયો ગાળી
 રામનામ મુખસે જળ ખોલ્યા, સુરત તુરત દરવાજા ખોલ્યા ॥ ૩૪ ॥
 રામનામની ચઢી ખુમારી, તેણા આગળ શોભા ન્યારી,
 ચોર્યાશીનો માર મીટાયો, મહાપદમાં લઈ મન સમાયો, ॥ ૩૫ ॥
 અક્ષર અથુ અક્ષરની મધે, ચોર્યાસી છુટીતે સંધે
 ભરમ કરમ સળ મટીઆં કામ, રામ રામમાં પ્રગટયા રામ ॥ ૩૬ ॥
 મલ નીર્મળ મીટયા બંધ મોક્ષ, દોષ મટયા ત્યાં નવ ધરે રાપ
 પુરણ બ્રહ્મ કહાવે પોતે, જલમ સદગુર મલીઆ જોતે ॥ ૩૭ ॥
 સંવત અદાર એકાદસમાંહી, સદગુર ભાણે કરી કંપાહી
 ચીંતામણી ચૈતન કરી કંહી, જણે ગ્રહણ કરી તેણે લહી ॥ ૩૮ ॥
 માધ માસ શુક્લપક્ષ પંચમી, કંહી ચીંતામણી ગુરને નમી
 પ્રગટયો પુરણ સોંહ પ્રકાશ, ભાણુ ચરણ રજ કહે રવીદાસ ॥ ૩૯ ॥

સાખી

ચેતામણી ચીતમેં ધરે, સમે સર્વ અજ્ઞાન
 રવીદાસ સતશબ્દસે, પ્રગટે આતમ જ્ઞાન
 સદગુર કીના બોધ યહ, સમજે સંત સુગ્ધ
 રવીરામ રમતા લખ્યા, ભેટયા સદગુર ભાણુ.
 ૨ આતમલક્ષ ચીંતામણી.

સાખી

સદગુરક પ્રસાદસે, ખોળ્યા પીંડ પ્રમાણ
 પરમશુન્યમે પરમ તત્વ, દરશ્યા ગુડયા નીશાણ

ચોપાઈ

- અસા ગુરૂકી પાંઠિ, ગાથા પ્રેમકી ગાઠિ
સંગત સાધુકી કીજે, ખ્યાલા પ્રેમકા પીજે ॥ ૧ ॥
- સદગુરુ સંત સરજનહાર, વામે ઓર નહી વીચાર
જડ ચેતન સરવે એક, એસી રાખ મનમે ટેક ॥ ૨ ॥
- હુંતુ કરત હે ખે કામ, ખોલે આપ આતમ રામ
અવસર ભત હે તેરા, શીરેગા બહુતહી ફેરા ॥ ૩ ॥
- ચોર્યાશી લક્ષ જીવજંત, ફરતા નહી આવે અંત
આવા ગમનકા ફેરા, શીરેગા જીવડા તેરા ॥ ૪ ॥
- ગુરુ મુખ ચેતલે ભાઈ, પીછે બહોત પરતાઈ
પાઠ બલી નર દેહી, સમરલે રામ સનેહી ॥ ૫ ॥
- મુરખ નીંદ ભર સોયા, હીરા હાથસે ખોયા
કુલસે રહેત હે આધીન, હરીજન દેખ પડદા કીન ॥ ૬ ॥
- અંધા કરત આતમ ધાત, નીશદીન જન્મ ખીત્યો ભત
દુષ્ટી જનમીયા કુળમાંહી, આતમ રામ જાણ્યા નાહી ॥ ૭ ॥
- તેરા જીવના ધીકકાર, સમયાં નહી સરજન હાર
વાંઝ રહી કયું નહી માત, જીવત મુવા કયું નહી તાત ॥ ૮ ॥
- માકુ બડાહે જંજાળ, મીથ્યા ગભાં કયું નહી ગાળ
રમતા રામ જાણ્યા નાહી, જેસા આયા તેસા જાઠ ॥ ૯ ॥
- જગમે આઈ તેં કયા કીન, જમસે ભયો હે આધીન
નીશદીન કીયા નહી હરીજનપ, જમસે કીયો હે મીલાપ ॥ ૧૦ ॥
- નર તું પડયો જમકે હાથ, જાણ્યા નહી ત્રીભુવન નાથ
પેદા ખુંદસે કીયા, નખ શીખ સાજ સખ દીયા ॥ ૧૧ ॥
- રસના હાથ પાંવ ઓર શીશ, શ્રવણ નેન વીશવાવીસ
તેરા રતનસા જનમ, પાયા કુળમે ઉત્તમ ॥ ૧૨ ॥
- એસા રામ સરજન હાર, સમયાં નહીં તેં મુઠ ગમાર
એસા જનમ કયું ખોલે, વીપયન કાળ મુખ જોલે ॥ ૧૩ ॥
- વીપયા વીપય રસ ચડીયા, દીપક હાથ કુલે પડીયા
વીપયા વામસે મોયા, દીપક હાથસે ખોયા ॥ ૧૪ ॥
- વીપય રસ જીવ હુલાસી, વામે મોહકી ફાંસી
માતા પીતા ભાઈબંધ, સુતવીત નારી ચમકો ફંદ ॥ ૧૫ ॥
- જાણ્યા નહી રમતા રામ, હિપજ્યા અપ્યા નરખેકામ
સર્વે જાણુ ખોટા મીંત, હરીકી ભક્તી લાવો ચીત ॥ ૧૬ ॥

- અંતે રહ્યા કોઈ નાહી, સરવે ચલે મારગમાંહી
મારગ છુટતહે નીશ જામ, ખેરી બહોત હે ખરીયામ ॥ ૧૭ ॥
- તોફુ ચલના હે નીરધાર, હરી ભજ ઉતર પેલે ચાર
વેરી બહોત હે તેરે, નીશદીન રહેત હે ઘેરે ॥ ૧૮ ॥
- ગોધા એક એકો માંહી, મારગ ચલન પાવે નાહી
વેરી કાલ માયા કોધ, કાયર સુભટ મારે શોધ ॥ ૧૯ ॥
- વેરી પાંચ ઓર પચ્ચીસ, ઈંદ્રી કામ ધાલે ચીસ
હું તું મન આશા લોભ, તૃષ્ણા નહી પાવે થોભ ॥ ૨૦ ॥
- મોહ માયા કે મમતા માન, ફેગટ કરત હે અભીમાન
ઉત્તમ મધ્યમ કર્મ સંસાર, ભવ જળ નહી પાવે પાર ॥ ૨૧ ॥
- કાયર મોહ ના કીજે, તન મન રામકું દીજે
મારગ અગમ ઓધટ ઘાટ, શુળી શીખર ઉપર વાટ ॥ ૨૨ ॥
- મારગ કહીન હે જૈસા, ખાંડા ધાર હે જૈસા
સોધર પ્રેમકાલાધ, પેઠત બહોત કહીનાઈ ॥ ૨૪ ॥
- લીજે સંતકા સાથા, ઉતારે હાથસે માથા
જાકુ મીલેગા જુગદીશ, સુરા લડે ધડ ખીન શીશ ॥ ૨૪ ॥
- જાકે દાહીને રઘુવીર, સોહું લડેગા રણવીર
ગુરુમુખ ચલે મહા રણજીત, જાકું પ્રેમકી પરતીત ॥ ૨૫ ॥
- કાયર પડે મારગ માંહી, હરી દીદાર પાવે નાહી
સામત ચલે કુંદા નોહ, ગુરુગમ જ્ઞાન લખકર જોહ ॥ ૨૬ ॥
- નેજ નામકા ભાઈ, ધીરજ દાલ ઢલકાઈ
ચૈતન ખડક ખાંડા હાથ, નીરગુણ જ્ઞાન લખકર સાથ ॥ ૨૭ ॥
- કરણી કહીણુ સીં કમાન, રેહણી સુરત ભલકા બાણુ
અનહદ શંખ નાદ બજાઈ, ધસ ખીધ ભરમ કોટ ઉડાઈ ॥ ૨૮ ॥
- અજંપા જાપકી નોખત, બાજે ગગનમેં ગુપત
સુનમેં ધ્યાન કરલે દ્રઢ, અવસર જાત હેરે મુંઢ ॥ ૨૯ ॥
- ઉઠે શબ્દકા ઝણકાર, સોહું શબ્દ હે ટંકસાર
જલમલ જલમલે જ્યોતી, લીજે મહેલમેં મોતી ॥ ૩૦ ॥
- અરધે ચંદ્ર ઊરધે સુર, સુખમના મધ્યે વરસે નુર
સોહું નુરહે ભરપુર. અખંડ રામ હાલ હુજુર ॥ ૩૧ ॥
- હીરા રતન મોતી લાર, દામની હોત હે ચમકાર
અલ્પ રંધ્ર દરશે સાર, તુર્યાતીત બોલનહાર ॥ ૩૨ ॥
- ભુમી પાણી નહી પવના, ચંદા સુર નહી ગગના
દેવી દેવતા નાહી, ત્રિગુણી માયા નહી તાંહી ॥ ૩૩ ॥

- આદી અંત અલખ એક, જાકું રૂપ નાહી રેખ
જેહુદ ઉપર હે ખીંખ, અવીગત ઓળખો જો અંખ ॥ ૩૪ ॥
- અંધા દેખતાહે દુર, અવીગત રહ્યા હે ભરપૂર
રસના કરો દુકડા વીસ, પાપણી ભજ્યા નહી જુગદીશ ॥ ૩૫ ॥
- અંખીયા ભરો રાઈ લુણ, હરી ખીન દેખતી હે જુણ
શ્રવણ મેલ સીસા ગાળ, હરી ખીન સુણે આળ પંપાળ ॥ ૩૬ ॥
- મસ્તક નાહી પથર જાણ, ગુરૂ પદ નમ્યો નહી નીર્વાણ
મન માને સો કરીએ! મીત, અવસર હાર ભાવે જીત ॥ ૩૭ ॥
- અવસર ભલા હે તેરા, છુટેગા જનમકા ફેરા
સત સંગત સીજે કાજ, લક્ષકુંલહે છોડી લાજ ॥ ૩૮ ॥
- કર ભજન કલપ કોડ, સતસંગ ખીન સખ છોડ
વર્ષ લક્ષ રહે ગુફા માંહી, સતસંગત ખીન પરલાઈ ॥ ૩૯ ॥
- સદગુર શબ્દ ગ્રહે મન માર, પ્રગટ દશાકા પ્રકાર
સાધુ સંગ સેજે જોગ, હોવે વસ્તુ સરવે ભોગ ॥ ૪૦ ॥
- દશોદાર આગે તીન, અક્ષરાતીત અક્ષરુ ખીન
વેદોચ્ચારકો કરઅંધ, સોધીજે સતગુરોકો સંગ ॥ ૪૧ ॥
- તામે દોય ઉલટા ખંચ, આપા ટાળ ઉલટા સંચ
અંજન સદગુર અંજે, કીવાંડી શ્રમકી ભંજે ॥ ૪૨ ॥
- નીકાસે સદગુર પડલા, ઉગ્યાસુર ગયા બદલા
નાભી કમલસે જ્યોતી, અખંડ હોત ઉદ્યોતી ॥ ૪૩ ॥
- જલમલ અખંડીત ઝલકે, ચૈદીશ વીજલી ચમકે
કોટીક સુરજ અજવાળા, નીરખ્યા નુર અપારા ॥ ૪૪ ॥
- તારા અગણીતે પુલ્યા, માણેક મુકત અમુલ્યા
હીરા રત્ન બહુ હોઈ, સદગુર શબ્દ નીરખે સોઈ ॥ ૪૫ ॥
- દીલમેં દેખીયા જખહી, હમતુમ મીટ ગયા તખહી
કરતવ મીટયા હરી કહાયા, સોહેખ સકળ તન જાયા ॥ ૪૬ ॥
- સદગુર ભેદ કીયા સાચા, લહ્યાખીન રહે સખ કાચા
પાસે ગુરાંકી જાવે, મારગ પલકમેં પાવે ॥ ૪૭ ॥
- ચેતામણી કહી સાચી, સુરતી પીયું રંગ રાચી
કહેવે સાંભળે ગ્રહે જોહ, હોવે વસ્તુ રૂપ વીદેહ ॥ ૪૮ ॥
- વારાહી શહેર લોહર વંશ પ્રગટે ભાણુ ટાલણુ ફંસ
વાકા બાલકા રવીદાસ, અનભે કથો દ્રઢ વીશ્વાસ ॥ ૪૯ ॥
- રવીદાસકે અક્ષર ચાર, અક્ષર અક્ષર અક્ષર વીચાર
રરા જાણુરે રરંકાર, વીરલા વસ્તુ લે વીચાર ॥ ૫૦ ॥

દલ દરીઆવ નજરે નુર, સોહં સકળ હે ભરપુર
 સંવત અષ્ટદશ પરમાણુ, વીસાં વર્ષ હે અનુમાન ॥ ૫૧ ॥
 આશ્વીન શુદ્ધ પંચમ દીન, ચેતામણી પુરણ કીન
 શેરખી ગામ શુભ સ્થાન, ખટ શાસ્ત્ર ચક્રે જ્ઞાન ॥ ૫૨ ॥
 એકલ બારા મહી કીનારા, કહે રવીરામ તત્વ વીચારા
 ચીંતામણી ચીતવે નર સોઈ, વાકુ આવાગમન ન હોઈ ॥ ૫૩ ॥
 ચીંતામણી શુદ્ધ આતમ લક્ષ, કહે રવીદાસ તે નીરપક્ષ ॥ ૫૪ ॥

સાખી

ચીંતામણી ચીતમે ધરે સમે સર્વ અજ્ઞાન
 રવીદાસ સત શબ્દસે પ્રગટે આતમ જ્ઞાન ॥ ૧ ॥
 દલ નાભીસે ઉઠતહે સમ્યાશીશ અક્ષદાર
 રવીદાસ રંગ લાગીયા, અખંડ જ્યોતી અપાર ॥ ૨ ॥
 દીલખોજ દેશી મલ્યા, પ્રેમ ઉદાસી જન
 રવીરામ વીજડે નહી, જ્યું જલસેતી મીન ॥ ૩ ॥

પદ ૩

રામ ગુંજર ચીંતામણી

સાખી

ભાણુ ગુર અવીનાશી, અજર સુનવાસી પુરાન
 નીરાલંગ પરમ શુન્યમે, અનહદ શબ્દ નીશાન ॥ ૧ ॥
 હદ બેહદ આદી તખત, નીરાધાર નીજ રૂપ
 નેતી નેતી નીગમ કહે, રવીજહાં જાંચ ન ધુપ ॥ ૨ ॥
 સહજ સુન્યસે હીરા ખસા, વાસું પ્રગટયા પ્રાણુ
 પ્રાણુ થકી મન પ્રગટીયા, મનથી પ્રગટી વાણુ ॥ ૩ ॥
 વાણી મન અર પ્રાણુમે, સોહં જગત સુપત નીદ્રાય
 સહેજ સુન્ય સત્ય નામસે, સમી તીન અવસ્થાય ॥ ૪ ॥
 વાણી મન અર પ્રાણુમે, હંસ સહેજ સુન્યસે હોય
 ઉતકે ભેદ અગાધ હે, ચીને વીરલા કાય ॥ ૫ ॥

ચોપાઈની ચાલ

એકહી રામ ચારો વાણુ, સોહં રામ સત જીવન પ્રાણુ
 સોહં રામ પ્રાણુ મન વાણુ, સોહં રામ હે ચારો ખાણુ ॥ ૧ ॥
 રામ હે વ્યોમ મહા સત તેજ, રામ હે પ્રગટ પૃથ્વી એજ
 રામ હે શબ્દ સ્પર્શ સ્વરૂપ, રામ હે રસ ગંધ અનુપ ॥ ૨ ॥
 રામ હે પંચ તત્વ પંડ, રામહી રામ પંડ અભાન્ડ
 સોહં રામ બીતર બહાર, રામહી અંતઃકરણ વીચાર ॥ ૩ ॥

રામ હે નેનમે પ્રકાશ, રામ હે શ્રવણમે વાસ	
રામહી સુંદર શુધ્ધહી ગ્રહે, રામહી રસના રસહી લહે	॥ ૪ ॥
રામ હે ત્વચા અંગ અનીત, રામહી લઘુયું સંતને શીત	
રામ હે કર્મ ઇન્દ્રિય પંચ, રામહી રામકા સખ સંચ	॥ ૫ ॥
રામ હે સુક્ષ્મ રામ હે સ્થુળ, રામ હે ડાળ રામ હે મુળ	
રામ હે વાસ વસંત ચોવીસ, સોહે અવતાર હે જુગદીશ	॥ ૬ ॥
રામ હે પ્રકૃતી માંહી ભાસ, પ્રકૃતી રામ માંહી સમાસ	
ખાલી રામ વીના નહી કોઈ, રામહી રામમાં એ સમાઈ	॥ ૭ ॥
રામ હે ઝોરી સુરીનર શેષ, રામ હે બ્રહ્મા વીળણ મહેશ	
રામહી ધરે રૂપ અનેક, રામહી અખંડ આતમ એક	॥ ૮ ॥
રામ હે દીપ ઉડગણુ ઇંડિ, રામ હે અર્ક રૂપ ગોવીંદ	
રામ હે રાહુ રામ હે કેત, રામહી રામકું દુઃખ દેત	॥ ૯ ॥
રામ હે રામ રાવણુ કંસ, રામહી રામકા રઘુવંસ	
રામ હે સર્વ છોડાવણુ બંધ, રામહી અગમ સુઝાવે અંધ	॥ ૧૦ ॥
રામહી ગુંગોં પઢાવે ગ્રંથ, રામહી પાંગળો ચલાવે પંથ	
રામ હે કરોડ તેત્રીસ, રામ હે ઇશકા સખ ઇશ	॥ ૧૧ ॥
રામ હે રૂપી અઠયાસી સહસ્ર, રામ હે રમતાહી સર્વંત્ર	
ચોચરાસી સીધ્ધ ઓર નવનાથ, આતમ રામકી સખ ઓથ	॥ ૧૨ ॥
રામ હે દેવ દાનવ નાગ, રામ હે આગી માંહી તે આગ	
રામ હે અષ્ટ કુળ પરવત, રામ હે રામ સાગર સમ	॥ ૧૩ ॥
રામ હે મેઘ માળ રસાળ, રામહી જોત અતળ પાતાળ	
રામહી જગત જગત હે રામ, રામકા કામ હે નીસ્કામ	॥ ૧૪ ॥
રામ હે અર્ભ રામ હે ગર્ભ, રામ હે સુન્ય રામ હે સર્વ	
રામ હે વસ્તી રામ હે ઉન્નત, રામ હે સળંગ સુત્રહી આદ	॥ ૧૫ ॥
જોતા ફળુગા મેઘ પ્રમાણુ, તેતા રામકા અંગ જાણુ	
રામ હે પાપ રામ હે પુન્ય, રામહી બકે રામહી મુન્ય	॥ ૧૬ ॥
રામ હે પીર પેગંબર લાર, એકહી લાખ એસી હંબર	
જોતા જંત જુગમે જાણુ, તેતા પંડ હે પ્રમાણુ	॥ ૧૭ ॥
તે સખ રામકા હે અંસ, કીડી કુંજર સરવે વંસ	
રામ હે તરણુમાંહી તંત, રામહી અરણુમાંહી બસંત	॥ ૧૮ ॥
એ સખ રામકાં હે અંગ, સખહી રામકા હે રંગ	
રામ હે શ્યામ નીલને રક્ત, રામ હે શ્વેતપીત અવીત	॥ ૧૯ ॥
રામ હે જુંદ રામ હે નાદ, રામ હે રામકા સર્વ સ્વાદ	
મીઠા રામકા ખારાચે, તીખાસણુ રામ ખટાચે	॥ ૨૦ ॥

- શીકા રામકા અમદા, રામહી રામકા અંગ સદા
 ચતુરથ અન્ન આરોગે રામ, તે સખ રામકા હે કામ ॥ ૨૧ ॥
 રામહી રામ તર તત્વ એક, ફલહી ફલ જેતા અનેક
 પૃથ્વી રજ ગણુતા નાવે છેહ, તે સખ રામકાહી સંદેહ ॥ ૨૨ ॥
 જેતા ફળુગા મેધ પ્રમાણુ, તેતા રામ ભાસહી જાણુ
 રામહી રામ મે હેરામ, સરવે રામ એકહી ધામ ॥ ૨૩ ॥
 એસે રામ અનંત કરોડ, રામહી રામ બંધી છોડ
 રામહી રામ એકવીસ બ્રહ્માંડ, અનંત બ્રહ્માંડ અનંતહી ખન્ડ ॥ ૨૪ ॥
 તાંમે રામકા વીસ્તાર, મોપે ગણુતા નાવે પાર
 થાકે બ્રહ્મા વીજા મહેશ, થાકે ગવરી ઝોર ગણેશ ॥ ૨૫ ॥
 થાકે વેદ થકે વાણુ, થાકે કૃત આરો વાણુ
 થાકે સ્થુળ સુક્ષ્મ સંગ, થાકે પંદર તત્વ પ્રસંગ ॥ ૨૬ ॥
 થાકે દેવ રૂપી વીરકા, થાકે શીવ થાકે શક્ત
 થાકે વીશ્વ ઝોર વીરાટ, થાકે સ્થાવર જંગમ ઘાટ ॥ ૨૭ ॥
 થાકે રાજસ તામસ સત, થાકે માયા જીવ અતીગત
 થાકે ક્રીયા કર્મહી કાંડ, થાકે પંચ તત્વહી પીંડ ॥ ૨૮ ॥
 પંચહી સ્વાદ પાંચે રંગ, થાકે ઈષ્ટ પદારથ અંગ
 થાકે જાત્રત થાકે સુપન, થાકે નીદ્રા તુર્યા જગન ॥ ૨૯ ॥
 થાકે પ્રકૃતી થાકે પુરૂષ, થાકે ઇંદુ થાકે અકં
 થાકે વ્રેહ ઝોર ત્રેરાગ, થાકે બંધ મુક્તિ ત્યાગ ॥ ૩૦ ॥
 થાકે સરગુણુ સાકાર, થાકે નીરગુન નીરાકાર
 થાકે આદ અંતને મધ્ય થાકે અષ્ટ સાધક સદ્ય ॥ ૩૧ ॥
 ગણુ ગંધર્વ ઝોર એકવીસ, રામહી બ્રહ્માંડ ધુણેશીશ
 જેતી મન માની વસ્ત, જેતી ઉદે તેતી અસ્ત ॥ ૩૨ ॥
 ઉપજે ખપે ઝોર પ્રજાય, તે સખ મનકા મમતાય
 સદગુર શબ્દ ગ્રહી હથીઆર, ખમીયા ખડગ લે મન માર ॥ ૩૩ ॥
 ચક્રે આકાશ સાચા શુર, સુખમણા સેજ વાજે તુર
 ખહુ વીધ સુન્ય ધરતે ધ્યાન, એ તો હે સકળ અનુમાન ॥ ૩૪ ॥
 સકળ શાસ્ત્ર કહેવે દુર, રામ હે ઉલટ આપ હજુર
 વ્રેહ વેરાગકા હે કામ, સોહં સધળે સરખા રામ ॥ ૩૫ ॥
 જહાં નહી નાદ જહાં નહી યુદ્ધ, જહાં નહી અકં જહાં નહી ઇંદુ
 જહાં નહી હદ ખેહદ ધુન, જહાં નહી વસ્તી જહાં નહી સુન ॥ ૩૬ ॥
 સખહી રામ ખેલનહાર, વે નહી વાર વે નહી પાર
 વારહી વાર સખહી રામ, પેખ્યા પુરણહી નીષકામ ॥ ૩૭ ॥

ઉનમુની છુટી ટેક, સોહી નામ હે સત એક
 ચીંતામણી રામ ગુંબર, ઉનકા કરો દ્રઢ વીચાર ॥ ૩૮ ॥
 આદ અક્ષર કી હે વસ્ત, સોહી પ્રગટી સદગુર દેવ
 સતગુર ભાણુ કીની મહેર, આપે આપ ઉઠી લહેર ॥ ૩૯ ॥
 લોહર વંશમે અવતાર, પરચા ભયા એસી ચાર
 ઓરહી પરચા ગુપ્ત અનંત નામહી ઉપાસી મહાસંત ॥ ૪૦ ॥
 તાકા શીષ હે રવીદાસ, કીના નામસે પ્રકાશ
 ખોલે સમાધીમે નેન પરગટ પુરશ ઉચરે જ્ઞેન ॥ ૪૧ ॥
 જહાં નહી પ્રાણુ હંસ નીગમ, સોધર હુવા સહેજ સુગમ
 દારકારા પરસી સાધ, મંડળી આયે સખ પેટલાદ ॥ ૪૨ ॥
 સંવત અષ્ટ દશ આડવીસા સાલ, ઉચરે શબ્દ પ્રેમ રસાલ
 જોઠહી માસ શુકલ પક્ષ, વારહી ગુર એકાદશ ॥ ૪૩ ॥
 અંથહી ભયો રામ ગુંબર, જ્ઞાની લહે સો અધીકાર
 શીખે સાંભળે ગ્રહે જોહ, સો નર થાએ તુર્ત વીદેહ ॥ ૪૪ ॥
 કુંવરજી પોચ્યાં નીચીંત, ખીમહી સામ ચડીઆ ચીંત
 મહા સુખકારી જીવણુ પ્રેમ, સંત સેવનકા નીત નેમ ॥ ૪૫ ॥
 ગોવર્ધન પ્રીતમ વાલ, ભાવહીદાસ રામ દયાળ
 એ સખ સંતનકાહી દાસ, બંકુ રામ ખીન નહી આશ ॥ ૪૬ ॥
 નામહી ઉપાસી જોહો સંત સોહી ભગત હે ભગવંત
 સરવહી સંત રજકી આશ, ભાણુચરણ રજ કહે રવીદાસ ॥ ૪૭ ॥

સાખી

નેનહી નીરખે નામકું, છપે નેનકે માંહી
 રામ રમત નીત દ્રગનમેં, રવી કોઈ જનનત નાહી ॥ ૧ ॥
 હાંખલ કાંખલકે મધ્ય, રામ રમત નીજ સાર
 રવીદાસ ઉસમે ગરક, સખમે સખકે પાર ॥ ૨ ॥

૪

રવી સાહેબ કૃત શ્લોકો

પ્રથમ સમરં સદગુર દેવ, નીજ અમૃત રસ વાણી અબેવ
 લોહર વંશ પ્રગટે ભાણુ દયાળ, જ્ઞાન ચક્રે ભક્ત ભોપાળ ॥ ૧ ॥
 સોઈ હે મેરામ સદગુર મેરા, અખંડ જ્ઞાને મીઠયા અંધેરા
 સદગુર એ દીન્હી અક્ષ કુંચી, ખોલ્યા કપાટ સુતીં ચઢી ઉંચી ॥ ૨ ॥
 સંત સરવને નામુ શીશ, સત સંજે ઓળખ્યા જુગદીશ
 સુરીનર મુનીજન જતન કરે છે, સાધન સાધીને જોગ ધરે છે ॥ ૩ ॥
 સદગુર દેશ સૌથી ન્યારા, નીગમ અગમ ન લહે પારા
 જોગી જોગ સાધીને ચકીઆ, હુંહું કરીને અભીમાને બકીઆ ॥ ૪ ॥

જંગમ જગમાં શીરે અહંકારે, ભેખ લલા પણુ તરે ન તારે
 સેવડે સાર વસ્તુ નવ ચીન્હી, જીવ રંકરી સુરતી ન ચીની ॥ ૫ ॥
 મુળથી ન લહે માલમ મર્મ, લાલ ન આવ્યો જાણ્યો નહી ધર્મ
 સાવક ધર્મ ચલાવ્યો નીકો, આપ જાણ્યા વન લાગત શીકો ॥ ૬ ॥
 સંન્યાસી ભુલ્યા જટા વધારી, ધર ખાંધી કરે વણુજ વેપારી
 સર્વ નાશનો જાણ્યો નહી ભેદ, આતમ જોળખ્યા નહી એમ કહે વેદ ॥ ૭ ॥
 દરવેશે દર હાલ ન જાણ્યા, અઘો ખુદાકો મુળ નહી પહીચાન્યા
 અમથા પુકારે અઘો ખુદાહી, ધરમાં સજીવન વસ્તુ ન પાઈ ॥ ૮ ॥
 આહમણુ ભુલ્યા પાખંડ પેડે, છોડી અલ્પ વીઘા પૃથ્વીને ખેડે
 ગાયત્રીને ચેતન થઈ ન સાંધી, આડે પહેાર તે કરે ઉપાધી ॥ ૯ ॥
 ખટ દર્શન ને ખટ શાસ્ત્ર ભાઈ, ઘટ જોજ્યા વીના મુળ ગુમાઈ
 ખાર પંથને છત્રીસે છતુ, ખાહેર અથડાવે ધર અર ખતુ ॥ ૧૦ ॥
 સીધ્ધ સાધક સ્વામીને દાસ, લોભે લેવાણા ખીન વીશ્વાસ
 ગુરુ ચેલા જોર સેવક ને સ્વામી, આઘ ન જોળખ્યા અંતરજામી ॥ ૧૧ ॥
 શેષ મહેશ સનકાદીકે નામુ, તીનહી વસાયા ત્રી સુનગામુ
 અલ્પા વીજળું એ કહી અરદાસ, તેની ગતી છે ચોથે પદ વાસ ॥ ૧૨ ॥
 પ્રથમ જોં નહી પવન સાંધ્યા, ઉલટ ગ્રહી મુલ કમલ ખાંધ્યા
 તીહાં વસે છે ગણપતી દેવા, ચાર પાખંડી કમલ અભેવા ॥ ૧૩ ॥
 લાલ વણું રીધ સીધ શક્તી, જાપ છસો ત્યાં જોગની જુક્તી
 મૈથુન કમળ જોયા પ્રકાશી, જારી વાસના સર્વ તપાસી ॥ ૧૪ ॥
 અલ્પા સાવીત્રી ખટ દળ માંહી, ખટ સહસ્ત્ર જાપ ત્યાં થાઈ
 ચાલી સુરતી ન રહે થંભી, નીરભે ચઢે જ્યાં દશ દલનાભી ॥ ૧૫ ॥
 કપીલ વણું જ્યાં વીજળુ કુમાર, મહા પ્રેમલ તીહાં ઉઠે વારા
 અટ હજાર જાપ તીહાં થાઈ, વીરલા જોગી તીહાં રહે સમાઈ ॥ ૧૬ ॥
 ચાલી સુરતી પવન સમેતા, ઠાઠશ શીવ જ્યાં ખેઠા અજીતા
 દેદે કમલમાં જ્યોત જગાઈ, અખંડ આનંદ નાદ બજાઈ ॥ ૧૭ ॥
 ખટ હજાર જાપ તીહાં કરહી, વીરલા સાધુ તીહાં સુરતી ધરહી
 સોડસ કમલ કંઠ નીવાસા, તીહાં કોઈ એક વીરલા દાસા ॥ ૧૮ ॥
 જીવ રહે ત્યાં શક્તી જ્ઞાના, તે ગઢ જીતે કોઈ સંત સુજ્ઞના
 તીહાં કરે સહસ્ત્ર અજંપા, કરે તેણે જઠ કાળને ઝંપા ॥ ૧૯ ॥
 તીહાંથી વીરલા સુરો થઈ ચઢીયા, ખત્રીસ પાખંડી કમલ મલીઆ
 ગંગા જમુનાને વચ્ચે સરસ્વતી, તીહાં ખેઠા કોઈ મોટા મહાજતી ॥ ૨૦ ॥
 આસન વાળીને ખેઠા મહામુની, મુરલી મધુરી મધુરી સુતી
 તહાં સુરતી સંચરી ભાઈ, દો ખીચ અમર સુધ દસાઈ ॥ ૨૧ ॥

સહસ્ત્ર એક અજંપા હોમ, મહારસ પીવે ત્યાં વીરલા કોઈ
 ભ્રમર ગુફામાં પીરાજે હંસ, સોહંમલા સંત સો અંસના અંસ ॥ ૨૨ ॥
 આગે સહસ્ત્ર કમલ અનુપાં, તુર્યાતીત ત્યાં અઠીત રૂપા
 પ્રેમજ્યોત ત્યાં પ્રેમ પ્રકાશા, સહસ્ત્ર એક અજંપા નપા ॥ ૨૩ ॥
 મહામુની ત્યાં ત્રીભુવન રાય, તીહાં દર્શન કરે દેવતાય
 બ્રહ્મા વીળણુ મહેશ્વર જોગી, કરે દર્શન ત્યાં ગાંધર્વ લોગી ॥ ૨૪ ॥
 એટલા લગી છે હું હું ના ખેલ, તેની ઉપરે સહેજ સુન મહેલ
 સહેજ સરપ સહજનંદ સ્વામી, સંત પહોત્યા જેની વાસના વામી ॥ ૨૫ ॥
 તેની ઉપર ધામ હમારા, હેઠા રહ્યા સખ જુગ પસારા
 સરગુણ નીરગુણકે વાજ નહી, તે સ્થાને કોહિ સંત સમાઈ ॥ ૨૬ ॥
 પ્રગટ રૂપછે સરજન હારા, એતે મીઠયા સો દેખત હારા
 નખ શીખ જોજી કીયા નીવેડા, મેને મીઠયા શ્રમન ભેડા ॥ ૨૭ ॥
 ત્રીન દેવ ઓર તેત્રીસ કોડા, ઉન પદસે સખ રહ ગયા ઓરા
 તત્વ તપાસી દેખજો અરસી, અંગત માલમ તત્વદર્શી ॥ ૨૮ ॥
 આપતે આપ કીયા વીચારા, ઓર કહેસો જગ ગમારા
 રવીદાસ રમતા રામ કપીરા, વસ્તુ રૂપ રચી જાણુ શરીરા ॥ ૨૯ ॥
 હું નહી તે નહી જાત નહી ભાંતી, આપે જોડ્યા સો આપ સુજાતી
 સુજાતી વીજાતી માંહી ન જારા, રવી જોડ્યા સો રમણુ હમારા ॥ ૩૦ ॥

—:—:—

૫ રવી સાહેબ કૃત ગુર મહીમા

કોહા

રવીદાસ ગુર સતકી, જા શીરધારી છાપ
 જીવત જગતકો ભેટલ્યો, જનમ મરણુ ઢલ્યો તાપ ॥ ૧ ॥
 ગુર મહીમા ગુર ગમ કહું, સાધુ સંગ પ્રસાદ
 રવીદાસ ભાણુ અખંડ બ્રહ્મ, સો ગુર નીરંજન આદ ॥ ૨ ॥
 ગુર સરા હે સંત સખ, અપને અપને જાણુ
 મેરા સદગુર જાન હે, રવી કરે પ્રણામ ॥ ૩ ॥
 તેત્રીસ કોટી દેવતા, રૂપી અઠાસી સહસ્ત્ર
 ઓરાશી સીધ નાથ નવ, ગ્રહયો શબ્દ ગુર મંત્ર ॥ ૪ ॥
 રવીદાસ ગુર સહેજે મલ્યા, દેખત દીન દયાળ
 ચુટકી દીની શબ્દકી, પલમેં લયા નીહાલ ॥ ૫ ॥
 રવીદાસ ગુર સેવતાં, પ્રગટ ભઈ પરતીત
 ખેડા અનભે તપ્તપર, લયા આપ અદ્વૈત ॥ ૬ ॥

ચોપાઈ

- સખ સંતનકી આજ્ઞા પાઉં, ગુર મહીમા અમૃત રસ ગાઉં
આઘ અંત નહી ઓહંકારા, ગુર અવીનાશી સરજન હારા ॥ ૧ ॥
- પ્રથમ સદગુર અહાંડ બનાઈ, કેતીક ખેર જીન ધરા ઉઠાઈ
સરજનહારા ગુર નીરધારા, ગુર સેવે ઉતરે ભવ પારા ॥ ૨ ॥
- નીરગુણુ ગુર રૂપસે ન્યારા, જાઈ રહ્યા સખહી સંસારા
હે સદગુર નીરંજન આપ, કાઢત કાઢ જનમકે પાપ ॥ ૩ ॥
- સો સદગુરજી ઘટકે માંહી, ચાર અક્ષરમાં આપે નહી જાહી
સદગુર આનંદ નીરંજન દેવા, આપે લક્ષ અલક્ષ અભેવા ॥ ૪ ॥
- ગુરમહીમા હે અપરંપારા, ગુર નારાયણુ નર અવતારા
ગુર વીણુ દુગ્ધ અવર ન કોઈ, ગુર વીણુ ભક્તિ મુક્તિ ન હોઈ ॥ ૫ ॥
- જેતા નામ રૂપ જગમાંહી, સખકો હે સદગુરકી જાંહી
હરી ગુર સંત એક પરમાણુ, ગુર ગોવીંદ નારાયણુ જાણો ॥ ૬ ॥
- ગુર મહીમા હરી આપ વખાણુ, વેદ પુરાણુ ભાગવત ઠાને
અહ્યા વીજણુ મહેશ્વર દેવા, આદી શક્તિ કરે ગુરકા સેવા ॥ ૭ ॥
- અંસ ઓવીસ નીરંજન કેરા, આદી અંત મધ્ય ગુરકા ચેરા
જેતે નામ રૂપ ગુણુ કહાવે, તે સદગુર પદ સકલ સમાવે ॥ ૮ ॥

દોહા

- વેદ પુરાન અપાર હે, અહ્યા રહ્યા બુલાઈ
ખીર નીર ન્યારા કીયા, રવી ગુર હંસ પેસાઈ ॥ ૧ ॥
- ગુર ઈશ્વર ગુર પાર અહ્યા, સદગુર સખકા દેવ
ગુર ખીના પાર ન પાવહી, તું રવી સદગુર સેવ ॥ ૨ ॥

ઈતી શ્રી રવી સાહેબકૃત ગુર મહીમા પ્રથમ વીશ્રામ

ચોપાઈ

- ગુરકી મહીમા કહા બખાનું, મે મતીમંદ મરમ નહી જાનું
ગુર મહીમા ગુર આપહી બુઝે, મે મતીમંદ કહા મોહી સુઝે ॥ ૧ ॥
- ગુર મહીમા ગુન ગોવીંદ ગાઉ, વેદ વચનકી શાખ બતાઉ
ગુર મહીમા કોઈક જન જાને, વેદ પુરાન શાખ વખાને ॥ ૨ ॥
- મેં સુરખ મતી બુધ્ધી હીના, જો ગુર કહ્યા સોઈ કહી દીના
રસના એક કહાંલો કહીએ, ગુર પ્રસાદ પરમ પદ લહીએ ॥ ૩ ॥
- ગુર મહીમા સુરનર મુતી ગાવે, શુક સનકાદીક ચરણ ચીત લાવે
નારદ શારદ અગમ બતાવે, શેષ મહેશ નીગમ નેતી ગાવે ॥ ૪ ॥
- રામકૃણુ ગુર આશ ધરાવે, તો મોહી ગરીબકી દાન ચલાવે
સદગુર આદી અંત મધ્ય સ્વામી, સદગુર સખકે અંતરજામી ॥ ૫ ॥

સદગુર સકલ ભુવનકે રીકા, ગુર ખીન સખ સુકીત હે રીકા
 સદગુર સકલ કલપકે સાખી, સકલ ભુવન ગુર તનમય રાખી ॥ ૬ ॥
 સકલ ભુવન ગુર તનમે દેખું, ગુર ગોવીંદ ન્યારા નહી પેખું
 ગુર સમ ઓર ન દેખું દુગ્ધ, આદી અંત મધ્ય ગુરકી પુગ્ધ ॥ ૭ ॥
 ગુર નારાયણ સત કરી જાનો, શબ્દ પુરાતન સાચા માનો
 સદગુર સતપુરુષ પરમેશ્વર, ગુર નરદેવ દેવ દેવેશ્વર ॥ ૮ ॥
 સતકા શબ્દ દીયા દીન જાની, સદગુર રામ પરં બ્રહ્મ જ્ઞાની
 ગોવીંદ પાયે ગુર કે શબ્દ, દીન મહીન મેટે મન લખ્દ ॥ ૯ ॥

દોહા

વેદ પુરાન યું કહતહે, શુકળ પહોંચે ધામ
 રવી કહે ગુર ઉપદેશ ખીન, નહી પાયે વીશ્રામ ॥ ૧ ॥
 જનક વાંદેહી ગુર કીયા, જનત હે સખ દોઈ
 સુખ સાગર રવી કહે, શુકળ પહોંચે સોઈ ॥ ૨ ॥
 ઈતી શ્રી રવી સાહેબ કૃત ગુર મહીમા વીશ્રામ ખીજે

ચોપાઈ

ગુર ગોવીંદ દોઈ એક રૂપા, નામ રૂપ ગુણ ભેદ અનુપા
 ગુર અવીચલ પદ પુરણ ધામા, ગુર સ્વામી ગુર જગ વીશ્રામા ॥ ૧ ॥
 ગુર ત્યાગી ગુર ધામ સ્વરૂપા, જ્ઞાન ભંડાર અમીરસ કુંપા
 સદગુર જનમ મરણુ તે ન્યારા, સદગુર સખકા સરજનહારા ॥ ૨ ॥
 સદગુર અજર અમર અખીનાશી, સદગુર પરમ જ્યોત પ્રકાશી
 ગુરસમ ઓર ન દેખુ આના, ગુર ગોવીંદ દોઈ એક સમાના ॥ ૩ ॥
 સદગુર અગમ નીગમ પદ પુરા, સદગુર જ્ઞાન ધ્યાન ભરપુરા
 સદગુર સખ સુકીત સખકેરા, સદગુર આવાગમન નીવેરા ॥ ૪ ॥
 સદગુર પ્રેમ નીધન ધર્મ, સદગુર ભક્તી મુક્તી કે મર્મ
 સદગુર જોગ જપવૃત પુગ્ધ, ગુર ખીન ઓર આચાર્ય ન દુગ્ધ ॥ ૫ ॥
 ગુર જપતપ તીરથ સેવા, સદગુર સખ દેવનકે દેવા
 સદગુર અનંત કલા બનાઈ, સદગુર આપ અખંડ કહાઈ ॥ ૬ ॥
 સદગુર દયા ધરમ વ્રત દાના, સદગુર ભક્તી જ્ઞાન વીજ્ઞાના
 સદગુર બ્રહ્મા વીજ્ઞુ મહેશા, સદગુર સુરીનર જન મુની શેષા ॥ ૭ ॥
 સદગુર પાર બ્રહ્મ ભગવાના, સદગુર સખકે જીવન પ્રાના
 સદગુર ચેતન આતમ રામા, સદગુર પરમ ધર્મકે ધામા ॥ ૮ ॥
 સકલ તીર્થ ગુર પદ રજ સોઈ, ચાર વેદ ગુર શબ્દે હોઈ
 મેં મતીમંદ કહા ગુન ગાઉ, સાહેબ અગમ પાર નહી પાઉ ॥ ૯ ॥

(૫૨)

હોહો

સદગુરુ સેવા કીજીયે, ધરીએ એક મન તાર	
ગુરુ ખીન કોહિ દુગ્ધ નહી, તું રવી સદગુરુ ધાર	॥ ૧ ॥
રામ કૃષ્ણસે કો બડા, જીનહી રચી સખ શ્રદ્ધ	॥ ૨ ॥
રવીદાસ ગુરુ સેવા કરી, દુવાંસા રૂપી વશીષ્ઠ	॥ ૩ ॥

ઈતી શ્રી રવી સાહેબ કૃત ગુરુ મહીમા વીશ્રામ ત્રીજો.

ચોપાઈ

ગુરુ ગુરુ જાપ કરો મન મેરા, ભવસાગર નહી આવે નેરા	
ગુરુકા ધ્યાન ધરો નરનારી, સહજ સ્વભાવ તરો સંસારી	॥ ૧ ॥
ગુરુ ગુરુ જાપ કરો મન ખ્યારે, ગુરુ ગુરુ કહન કોટી અધ જારે	
ગુરુ વીશ્વાસ ભરોસો રાખો, દુરમત કપટ દુર કરી નાખો	॥ ૨ ॥
સદગુરુ મંત્ર હીરદે ધરી લીજે, તન મન ધન સખ અર્પન કીજે	
ગુરુ ગુરુ જાપ કરો મન ધીરા, ગુરુકો શબ્દ રાખો હીરે હીરા	॥ ૩ ॥
ગુરુકો સુમરણ નીશદીન કીજે, જીવન જનમ સુફલ કરી લીજે	
એક નામ ગુરુ દેન દીખાઈ, સોહિ નામ ગુરુ કલા વસાઈ	॥ ૪ ॥
ગુરુ સુમર નીજ નામ વીચારો, આપ તરો ઓરનકુ તારો	
સદગુરુ શબ્દ નાવ નીરધારા, ભવસાગર ચઢી ઉતરો પારા	॥ ૫ ॥
ગુરુ ખીન જ્ઞાન ધ્યાન તપ ધરમુ, પાવત નાહી મુક્તીકો મરમુ	
ગુરુ ખીન જોગ જાગ તપ કરણી, ઉખરા ખીજ લિગત નહી ધરણી	॥ ૬ ॥
ગુરુ ગુરુ જાપ કરો મન આછે, નહી તો દુઃખ પાવોગે પાછે	
નારદ વેદ વ્યાસ મુની ભારી, વેદ વચન કહે શાખ પુકારી	॥ ૭ ॥
ગુરુ ખીન પ્રભુસું હોય ન ભેટા, ગુરુ ખીન શીરત માલ ખીન રેટા	
ગુરુ ખીન શીરત જગતમે રોતા, ગુરુ ખીન જ્યું વેશ્યાકા પુતા	॥ ૮ ॥
ગુરુ ખીન એસે જનમ ગુમાયા ગુરુ ખીન રમતા રામ ન પાયા	
સદગુરુ ખીન ધીર ન આવે, ગુરુ વીના નીજ તત્વ નહી પાવે	॥ ૯ ॥

હોહો

ગુરુ ખીના કછુ ઉગે નહી, ભક્તી સુક્તીકો મુળ
 પથર જોયે ખેતમે, રવીદાસ ફળ નહી ફુલ
 ઈતી શ્રી રવીદાસકૃત ગુરુ મહીમા ચતુથ વીશ્રામ

ચોપાઈ

ગુરુ દીક્ષા લઈ ચલહી આડા, શત જનમલો સરજે પાડા	
સદગુરુકી આત્મા જે લોપે, તાપર જમ રાજા કોપે	॥ ૧ ॥

શીખ્ય સદગુરૂકી અદખ ન રાખે, તાકે શાસ્ત્ર દોઝકુ લાખે
 સદગુરૂકા નાવે વીશ્વાસુ, તાકો કાલ કરતહે ત્રાસુ ॥ ૨ ॥
 ગુરૂસે માન ગુમાન જણાવે, સો શીખ સીધા જમપુર જાવે
 ગુરૂસે આડા તેડા ખોલે, શ્વાન હોઠ કે ધર ધર ડોલે ॥ ૩ ॥
 ગુરૂસે જ્ઞાન ગર્વ દેખાવે, કોટી જનમ કુકરકો પાવે
 ગુરૂસે વાદ કરે નર નારી, કોટી જનમ પડે નકં મોઝારી ॥ ૪ ॥
 ગુરૂકો શબ્દ મેટ પગ ધરીએ, તો લવસાગર કેસે તરીયે
 સદગુરૂકી મરનદ ન ધરહી, લખ ચોરાસી કુંડમે પરહી ॥ ૫ ॥
 ગુરૂકો શબ્દ સુને નહી કાના, લવસાગર ખુડત અભીમાના
 ગુરૂકો દેખ કરત અભીમાના, બ્યાસ વચન પડે નકં નીદાના ॥ ૬ ॥
 ગુરૂકો જ્ઞાન મેટત મત થાપી, તીન લોકમેં જડો તે પાપી
 ગુરૂકે મેટ વખાને આપા, ધરતી ભાર મરત તેહી પાપા ॥ ૭ ॥
 ગુરૂસે ઉલટા બચન સુણાવે, શત જનમ કોટીકો પાવે
 ગુરૂસે શીખ જાયા હોઠ ખેઠે, શત હાથ ધરા હેઠે પેઠે ॥ ૮ ॥
 ગુરૂસે ઉલટા સુતાવે ખેના, શત જનમ અંધા હોઠ નેના
 ગુરૂ અજ્ઞા ખીન જો કહુ કરીએ, તો લવસાગર કેસે તરીયે ॥ ૯ ॥

દોહડા

શીવ પુનમમેં ખેઠકે, ગુરૂસે કચેં ગુમાન
 રવી કહે શીવ શ્રાપને. પયેં ચોરાસી ખાન ॥ ૧ ॥
 બ્રહ્મણ દેહ અનેક ધરી, પ્રગટયો કાક ભુશંડ
 નામ ઉપાશી રવીદાસ કહે, જનન હે નવ ખંડ ॥ ૨ ॥

ઈતી શ્રી રવીસાહેબકૃત ગુરૂ મહીમા પાંચમો વીશ્રામ

ચોપાઈ

ગુરૂ નીંદા જાકે મુખ ઉપજે, કોટી જનમ ગદધા હોઠ નીપજે
 ગુરૂ નીંદા જાકે મુખ હે ઈ, વાકા મુખ દેખો મત કોઈ ॥ ૧ ॥
 ગુરૂ નીંદા જો શ્રવણે સુણીએ, અપને હાથ પ્રાણ જન હણીએ
 ગુરૂ નીંદક જો કોઈ નર હોઈ, વાકા સંગ કરો મત કોઈ ॥ ૨ ॥
 ગુરૂ નીંદક ધરતી પગ ચ પે, તાકે ભાર ધરન અતી કંપે
 ગુરૂ નીંદક અવતી પર સોવે, ધરતી ધ્રુજે શેષ અતી રાવે ॥ ૩ ॥
 ગુરૂનીંદક મુખ હંસકર ખોલે, ધરતી ગગન મેર ધર ડોલે
 ગુરૂનીંદક જો બલ દીખાવે, જાતી કાન મુંદકે જાવે ॥ ૪ ॥
 ગુરૂનીંદક જનમ્યા કુલમાંહી, જમ ધર આનંદ હોત વધાઈ
 ગુરૂનીંદકકો હે મુખ કાલા, સો મુખ જાણો અગ્ની જવાળા ॥ ૫ ॥

ગુરનીંદક મુખ મેલો વીણા, વ્યાસ વચન નીંદક બડ દુષ્ટ
 ગુરનીંદકકા મોઢા નરો, આપ મરો નીંદકકુ મારો ॥ ૬ ॥
 ગુરનીંદકસે ખાત ન કરીજે, આગે જામ હલાહલ પીજે
 ગુરનીંદક જે ભેટે આઈ, ધ્યાન દાન જપ તપ લેખ જાઈ ॥ ૭ ॥
 ગુરનીંદક જમકીંકર ચારો, ગુર નીંદકકુ જે કોઈ મારો
 ગુરનીંદકો પાપ અપારો, કેસે કહું મેં વારંવારો ॥ ૮ ॥
 ગુરનીંદકકા મસ્તક છેદે, તાકો પાપ રતી નહી ભેદે
 ગુરનીંદક નર નકટા કંઠીએ, ગુર નીંદક સન ભક્તી ન લહીએ ॥ ૯ ॥
 ગુરનીંદક જે સનમુખ આવે, બુધવંત કાન મુંદકે જાવે
 ગુર નીંદા સમ પાપ ન દુજો, ધીક મતીમંદ કહા તોંહી સુજો ॥ ૧૦ ॥

દોહડા

ગુરનીંદક નર નુગરા, મહા પાપી નર મુંદ
 રવીદાસ કહે અધમતે, પર્યો ચોરાસી કુંડ ॥ ૧ ॥
 ઈતી શ્રી રવીસાહેબ કૃત ગુર મહીમા છંદો વીઆમ

ચોપાઈ

સદગુરસે રહીએ કરજેરી, જેસે નટરી ચઢતે દોરી
 મકર તાર ચઢી મોજહી પાવે, ડગે સુરત ભુકા હોઈ જાવે ॥ ૧ ॥
 સતગુર સત પુરૂષ સત સ્વામી, મનવશ કરી રહીએ શીર નામી
 સદગુર આદ અખંડ સરૂપા, ગુણ નીરગુણસે ન્યારા રૂપા ॥ ૨ ॥
 જલમલ જલમલ સતગુર તેજ, સુર તપે બહુ સદગુર સેજ
 અનંત ચંદસે સીતજતાહી, અનંત તેજ તે અધીક કહાઈ ॥ ૩ ॥
 સદગુરકું સખ આગે ધરીએ, તનમન ધન સખ અપંન કરીએ
 સદગુરકી લોપે નહી વાચા, સો સદગુરકા સેવક સાચા ॥ ૪ ॥
 તન સુતનીત ધામ અવાસુ, સોંપી ગુરને થઈએ નીરાસુ
 સો સીખ્ય પાવે રામહી રમતા, કંઠણ વચન મન આણે સમતા ॥ ૫ ॥
 જે સદગુર અવગુણ દેખાવે, મહા અમૃત સેવક મન ભાવે
 નીમોંહી સદગુરકી રીતી, સાચા સેવક આણે પ્રીતી ॥ ૬ ॥
 સાર સાર જે સરવે વસ્તુ, કરીએ ભેદ ગુરને હસ્તુ
 ચઢે ખુમારી ભય મરી જાવે, ગુર ભજનસે જે લક્ષ લાવે ॥ ૭ ॥
 વળગે નહી કળહુ મન પીજે, જે સદગુરકું મનમાંહી રીજે
 સદગુર મુખસે વચન કેચારે, ઝડપ લીએ શીખ્ય તન મન વારે ॥ ૮ ॥
 ગુર મહીમા સખસે અધીકાઈ, શીવે શીવા પ્રતી કહો દ્રઢાઈ
 વેદ વચન સો વ્યાસે ગાયા, ગુરસે અધીક નહી રઘુરાયા ॥ ૯ ॥

પ્રગટે સદગુર શેહેર વારાહી, સો સદગુરકી કરત બહામ
 નીજ ધ્યાન નીજ ભેદ બતાયા, નીશ્ચયે કરી નીજ નામ લખાયા ॥ ૧૦ ॥
 ભાણુ ગુરને કરં આદેશ, ગુરજર ધરણુ ગુર કીયા પ્રવેશ
 મહીકાંઠે શેરખીમે વાસા, ગુર ભાણુ સેવક રવીદાસા ॥ ૧૧ ॥
 ત્રીસધ્યા પઢહી યહ પાઠા, છુટે બંધ પદ લહે નીરાઠા
 જોગ જગ વૃત તપ અહહી, પઢી ગુર મહીમા સખ ફલ લહહી ॥ ૧૨ ॥
 વીણણુ સહસ્ત્ર આદી લઈ ગીતા, કવચ નારાયણુ પરમ પુનીતા
 ભાગવત આદી પાઠહે જોતે, પઢી ગુર મહીમા ફલહે તેતે ॥ ૧૩ ॥
 કાશી ક્ષેત્ર જઈ દેવે દાન, ગયા પ્રાગ પુસ્કર સ્નાન
 ચીત નીરમલ હોમ પાઠ જો કરહી, સો નર સેહેજો ભવનીધી તરહી ॥ ૧૪ ॥
 વેદ પુરાણ શાસ્ત્ર વીલોમ, સદગુર તત્વ નીકાર્યો દોહી
 ગુર મહીમા સારનકે સાર, ઉમીયા પ્રતી કહે ત્રીપુરાર ॥ ૧૫ ॥
 ગુર મહીમા ગુર ગમસે ગાયા, ચડચડ અનહદ નાદ બજાયા
 પ્રેમ જ્યોતી જ્યાં અલખ સ્વરૂપા, ત્યાં સદગુરકા અંશ અરૂપા ॥ ૧૬ ॥
 જ્યોતી પાર સદગુર ખીરાજો, અમર પુરૂષ રવી ચંદા લાજો
 એક પ્રકાશે સકલ પ્રકાશા, તામે લીન ભયા રવીદાસા ॥ ૧૭ ॥

દોહા

ગુર મહીમા પુરન ભયો સદગુર પ્રગટે માંહી
 રવીદાસ ઉસમે સમ્યા નામરૂપ રહ્યો નાહી ॥ ૧ ॥
 ગુરકી ઉપમા અનેક હે, રવી કહે રસના એક
 શેષ કોટી ના કહ સકે, મહીમા ગુણુ વીવેક ॥ ૨ ॥
 ગુર અધીક ગોવીંદતે, શ્રુતી સ્મૃતી કહે શાખ
 ગુર ખીન ગોવીંદ ના મીલે, ભવે ભવો પ્રતી ભાંખ ॥ ૩ ॥
 સમ ત્રીશ્રામ ગુર મહાત્મ્યકે, સુણે પઢે નર નાર
 ભવ સાગર કે પંથકો, રંગી નીશ્ચયે પાવે પાર ॥ ૪ ॥
 દાદશ નવ સાખી બની, સીતેર હે ચોપાઈ
 ગુર મહીમાકે અંથકો, કલો રવી ગુણુ ગાઈ ॥ ૫ ॥
 સંવત અદાર અષ્ટ જોઠમે, કુંજ ચૌદશ તીથી બાણુ
 ગુર મહીમા કીનો રવી, યથા બુદ્ધી પ્રમાન ॥ ૬ ॥
 ઇતી શ્રી રવી સાહેબ કૃત ગુર મહીમા વીશ્રામ સાતમે સંપુર્ણ

—:૦:—

પદ ૬ સીધાંત કકો રવીદાસજી કૃત
 પ્રથમ સદગુરને નમુ, ત્રીગુણા રહીત લાગુ પાય
 અક્ષર બત્રીસ અનુભવું, સદગુર ચરણ પસાય ॥ ૧ ॥

- સદગુર સમસ્યા જે લહે, તે ઊતરે ભવ પાર
દેહ છતાં તે અલ્પ થશે, જે લહે નર ને નાર ॥ ૨ ॥
- કાયા માંહી ખોજ્યે, તો કુર્મ નાશી જાય
રવી ઊગે રજની ટળે, દુરમતી દુર પળાય ॥ ૩ ॥
- ખેંચાતાણે ખોજ્યેતો, ખલક ખોલણુ થાય
સદગુર શબ્દે સમી રહે, તો અરો પરો નવ જાય ॥ ૪ ॥
- ગુરગમ લખને ગોતીગે, જેની વેદ ન જાણે ગમ
સંશય ટળે વસ્તુ મળે, અને પામીયે પરશ્વલ્લ ॥ ૫ ॥
- ધણુજ સારે શુન્દી, નીરણુ કરીશ નીવાંણુ
સદગુરને અંગ અરપાગે, તો નીશ્યે લહે નીમાન ॥ ૬ ॥
- નીરણુ સરણુ એક છે, સચરા ચરમાં જેહ
શીવ અલ્પાદીક મહામુની, સ્વપ્ને જેને ન આવે તેહ ॥ ૭ ॥
- ચેતન થઇને ચાલવું, ચીતમાં ચેતન રામ
સદગુર શબ્દે સમી રહીયે, તો પામીયે નીજ ધામ ॥ ૮ ॥
- છતે અણુછતા થઇ રહે, અનુભવી જાણે અર્થ
અણુસારામાં ઝોળખે, જે ગુર હોઇ સમર્થ ॥ ૯ ॥
- જીવ દશાને ટાળીને, જીવો જગતમાં જીગદીશ
વીષય વાસના પરહરો, સમાવો પાંચ પચીશ ॥ ૧૦ ॥
- ઝાંઝવા કેરું નીર જેમ, કાંઇ ઊપતો વરસાત
આ જગત એવું જાણવું, કાંઇ જાણે વીરસો વાત ॥ ૧૧ ॥
- નીશાની નીરમે કહું, નીરાશ થઇને ખેલ
આશાએ પડશે આવવું, તું મહીન માયા મેલ ॥ ૧૨ ॥
- ટેક ગ્રહી સદગુર તણી, અટકે ઝોળખી આઘ
નીચા તે થઇ નમણુ નમવા, અને છોડવા વીવાદ ॥ ૧૩ ॥
- ઠેકાણું ઠાવકું કરીને, ઠરી રહો એક ઠોર
ઠંઠોલવું કાંઇ નવ પડે, જે પ્રેમ પકડે દોર ॥ ૧૪ ॥
- ડાપણુ મૈયુ ટાળને, થીર રહી કોધ ધોકા માર
સર્વગીને સખ નમે, જેના ટળી ગયા આકાર ॥ ૧૫ ॥
- દોલ સાને વાગતા, ઢળીએ તે સદગુર ચણું
ખીક ટાળે સંસારની, અને મેટે આવાગમન ॥ ૧૬ ॥
- રણું કાર રંગ ઊપજે, રસ ધરી તે રસનાય
અસત મહીથી ઓસરેતો, ધસ્યરમાં ગળ થાય ॥ ૧૭ ॥
- નીજ તત્વ તત્વ જાણો, તત્ લાગે ચોટ
ત્રીગુણીથી તે રહે ન્યાસ, મનમાં ને આણે મોટ ॥ ૧૮ ॥

- સ્થાવર જંગમ એકજે, જે સ્થીર કરીને મન
ખાણી બીતર નીરંતર તે, જાણે વીરલા જન ॥ ૧૯ ॥
- દદં દેહનું જે ટળે, દુઃખ ભજન હોય ગુરુદેવ
નીભાય કરે નીજ નામથી, અંતર ટળે અહુમેવ ॥ ૨૦ ॥
- ધન ધરમાં પામીએ, જે વીરજ મનમાં હોય
દાટયું તે કહે કીમતી, વીરલા વીચારી જોય ॥ ૨૧ ॥
- નીરંતર સત નામજે, નુગરે ન જાણે મર્મ
નીરાલખ પદ જે લહે, જેને પુરી હોય ગુરુગમ ॥ ૨૨ ॥
- પંચ તત્વથી જીવે ન્યારે, રહીત વાસના લીંગ
પવન પાણી ત્યાં છે નહી, ત્યાં નહી રૂપને રંગ ॥ ૨૩ ॥
- ફળે અમર આત્મા, મરે ન જીવે જાણ
અમૃત તો અહોનીશ ઝરે, કોઇ પીએ સંત મુજાણ ॥ ૨૪ ॥
- ખીજ કેરું નીજ ખીજ છે, જેખી ન હોય ગર્ભ વાસ
ખીજ વીના ખીજે નહી, કોઇ જાણે પ્રેમ ઉદાસ ॥ ૨૫ ॥
- ભણુ ભુંડુ શું કહું, નહી જાત ભાતને વર્ણ
જાયાં માયા ત્યાં નહી, જ્યાં અશરણ કેરા શર્ણ ॥ ૨૬ ॥
- મન વાણી પહોંચે નહી, ન જાણે મોટા મુન્ય
સહેજમુન્ય સુરતા લહે, ત્યાં નહી પાપને પુણ્ય ॥ ૨૭ ॥
- જગત નહી જાણવીતો, જા્ય આવે કોણ
સ્થુલ સુક્ષ્મ રહીતજે, જોન રહીત અજોન ॥ ૨૮ ॥
- રાત દીવસ ત્યાં છે નહી, નહી રવી શશી વણુતેજ
અખંડ અમર આત્મા, દળે ન આવે એજ ॥ ૨૯ ॥
- લીંગ ભંગ સેજે થયુંતો, લખ્યામે કેમ હોય
અણુલીંગી પદજે લહે, કોઇ સુક્ષ્મ સમજે સોય ॥ ૩૦ ॥
- વીરલા તે કેરી વાત છે, એ વચન પર વરતાય
ગત અવીગત શીકહું, કહો નામ કોણ કેહવાય ॥ ૩૧ ॥
- શા સરીખા કહું તમને, સાચા શબ્દ કેરી પાર
સુરતા થકી નુસ્ત થાંભી, ત્યાં જીવશીવ પરધાર ॥ ૩૨ ॥
- ખેલે અલખ અધર પર, ઓળખે તો આપુ જા્ય
નહી જગતમાંહી છે ખરે, વણુ પ્રીજખ્યો પ્રીજાય ॥ ૩૩ ॥
- શાસ્ત્ર પુરાણ વેદ ગીતા, સ્મૃતી પુરે શાખ
સારને નરતું શું કહું, અષ્ટ મેઘ ધન દાખ્ય ॥ ૩૪ ॥
- હું તું હુંકારે મેટતો, નર હરી તે થાય
હદ ખે હદ તે આંગણે, અક્ષરાતીત ઓળખાય ॥ ૩૫ ॥

કર્મ છેદન એ કુથા, સંતો કરે વીચાર

ગુરુ ભાણુ શબ્દે પામીયા, સીદ્ધ પદ રવીદાસ

॥ ૩૬ ॥

ગુણુ નીચુંણુ નહી સંભવે, નામ રૂપકો નાસ

આપે અવાચી ઓચર્યા, અણુછતા રવીદાસ

॥ ૩૭ ॥

મતી શ્રી રવીદાસ કૃત સીદ્ધાંત કંઠકો સંપુર્ણ

—:o:—

પદ ૭ શ્રી રવીરામ સ્વામીકૃત સપ્ત ભોમીકા.

બુધે બુધ દીયો ગોવીંદા, ઇચ્છે સુકૃત મીટે જગદ્દા

હરીકો ભજન કથા ગુરુ સેવા, પુનઃ ભકત નીરંજન દેવા

રામ મીલનસુ કરે સત્સંગા, પ્રથમ ભોમકા ચઢત ઉતંગા

॥ ૧ ॥

ગુરુ જ્ઞાની જે શબ્દ ઉચ્ચારે, તે સુણી વારંવાર વીચારે

સુદ્ધ મદ્ય લે અર્થાંહી જોઇ, નીત્યાનીત વીવેકજ હોઇ

પ્રભુસે પ્રેમ સંસાર ઉદાસા, દુલ્લ ભોમકા હે સતવાસા

॥ ૨ ॥

શુદ્ધજીતી મન ઇંદ્રી લાવે, સરગુણુ નીચુંણુ સમાધ લગાવે

ખાહીર વૃત્તી મીટે વીશેખા, અંતર પેઠકે આતમ પેખા

ભય તજી નીરભે પદ લલચાણા, ત્રીજી ભોમકા વેદ લખાણા

॥ ૩ ॥

સુણીહુ મગન ભયો બ્રહ્મ માંહી, ઓર સંગ કોહિ ભાવત નાહી

અદ્વૈત એક અખંડ સુખ પાયા, સ્વપ્ન સહીત સખ દ્વૈત વીલાયા

ત્વં પદ નામ ભયે સંયુક્તા, ચોથી ભોમીકા જીવન સુક્તા

॥ ૪ ॥

આદી અનલવ અરક ઉગરા, તામે લીન લયા ગુન તારા

સત્યદાનંદમે રહ્યો સમાધ, ઓર દેહગુણુ ઉઠે ન કાંધ

જ્ઞાન બોધકા આર ન પારા, પાંચમી ભોમકા હે નીરધારા

॥ ૫ ॥

સુખમય સુખ સુસોપતી માંહી, ખીના જગાયો બગત નાંહી

જીતે દેખે તીતે બ્રહ્મજ દેખે, છઠી ભોમકા વીશ્વ ન પેખે

મંગળ રૂપ હોઇ રહ્યો સોધ, આપે બ્રહ્મ ઓર નહી કોધ

॥ ૬ ॥

શુદ્ધ ન દેહી સંકલ્પ વીસારે, મદીરા અંગ જથા મતીવારે

બ્રહ્માનંદ ભયો રસ ભોગી, દેહ અભીમાન રહીત સંજોગી

ભાવે ભોજન કોષક ભાવે, ભાવે જન કોષ અંબર ઓઢાવે

॥ ૭ ॥

પ્રારબ્ધ જોગ રહે વપુ એસે, દેખન માત્ર દગ્ધ પટ જેસે

કોહિ લીન શીર શીર રહે બંધા, ભુજંગ બધું કંચુક સખંધા

સપ્ત ભોમીકા ભાણુ સુણાઇ, હરખી રવીદાસ ગુણુગાઇ

॥ ૮ ॥

—:o:—

પદ ૮ રવીસાહેબકૃત બારામાસી રાગકાફી

પ્રથમ વંદુ ચરણે નામીશીશરે

સદગુરુજી

જગત ગુરુછો ગુણુમાયાના ઇશ

મારા ગુરુજી

॥ ૧ ॥

ગુણુ નીગુંણુની મધ્યે તમારો વાસરે	સદગુરજી	
સાક્ષી સર્વમાં વ્યાપક સહુમાં વાસ	મારા ગુરજી	॥ ૨ ॥
ક્ષર અક્ષરને અક્ષરાતીત અખંડરે	સદગુરજી	
સ્વરૂપજો રહીત પીંડ અક્ષાંડ	મારા ગુરજી	॥ ૩ ॥
ક્ષરે માયા ક્ષર અક્ષાક્ષરે	સદગુરજી	
અક્ષરાતીત આનંદ રૂપ અપાર	મારા ગુરજી	॥ ૪ ॥
આનંદ તમારો માણે વીરલા સંતરે	સદગુરજી	
માયામાં લુખ્યાણા સર્વેજંત	મારા ગુરજી	॥ ૫ ॥
નામ તમારંલેતાં નાણે રનેહરે	સદગુરજી	
જેમ કારતક માસે થરથર કંપે દેહ	મારા ગુરજી	॥ ૬ ॥
અગ્ની થકી તે જાણે સર્વે જાડરે	સદગુરજી	
તોય અદાડે તનમાં વ્યાપે તાડ	મારા ગુરજી	॥ ૭ ॥
અગ્ની સ્વરૂપી નામ તમારં સદારે	સદગુરજી	
જન્મ મરણનો મટે સહુ કંપારે	મારા ગુરજી	॥ ૮ ॥
બળીયાવેરી બહુ કરે હેરાનરે	સદગુરજી	
સમરણ કરતા વચમાં તોડે તાન	મારા ગુરજી	॥ ૯ ॥
ભજન કરતાં ભડકાવેછે ભારી રે	સદગુરજી	
રવીદાસ કહે બેઠો હું ત્યાં હારી	મારા ગુરજી	॥ ૧૦ ॥

માસ પહેલો પુર્ણ

હું હાર્યોને કારજ સધળું સીધુરે	સદગુરજી	
નાદ બુદ્ધની ગાંઠે મનવશ કાશ્વરે	મારા ગુરજી	॥ ૧૧ ॥
માધ ત્રિવેણી નહાંતા નાઠો રાગરે	સદગુરજી	
એહલોક પરલોકના ભોગ	મારા ગુરજી	॥ ૧૨ ॥
નીળનંદશું નીશ્યે વાધ્યો રંગરે	સદગુરજી	
પુર્વથકી પશ્ચીમ વાળી ગંગ	મારા ગુરજી	॥ ૧૩ ॥
અમૃત વરસે વાજે અનહદ તુરરે	સદગુરજી	
અખંડ જ્યોતી ઝલકે નીર્મળ તુર	મારા ગુરજી	॥ ૧૪ ॥
વાસના ધંડ ફેડી ગમ આકાશરે	સદગુરજી	
જીવ પણે ન રહી જીવ્યાની આશ	મારા ગુરજી	॥ ૧૫ ॥
ખલક ન દીસે ખાલક ભરીયા દરીઆરે	સદગુરજી	
બાહેરભીંતર સાહેબ સુલર ભરીઆ	મારા ગુરજી	॥ ૧૬ ॥
અણુછતા રવીદાસ અચબ્યુ બોલેરે	સદગુરજી	
ભીતર મળીયા સાને બાહેર ડાલે	મારા ગુરજી	॥ ૧૭ ॥

માસ બીજો પુર્ણ

બીતર નીરખ્યા ઊપચો છે નીરવેદરે	સદગુરુ	
શ્રાંતીલાંગી છુટચો વીધીનીશેધ	મારા ગુરુ	॥ ૧૮॥
પોશે શોષે મોશે અન્ન ન લાવેરે	સદગુરુ	
ઉભા થાતાં તન થર થર થમ જાવે	મારા ગુરુ	॥ ૧૯॥
મેહેવેરાગે કાળજ કાયુ મારે	સદગુરુ	
ઉલટ ઉર્મીનુ બળ સર્વે સંધાયુ	મારા ગુરુ	॥ ૨૦॥
રોમરોમમાં ઉઠે રંર કારે	સદગુરુ	
આપેઆપ પ્રગટયા પ્રાણાધાર	મારા ગુરુ	॥ ૨ ॥
અલ્લ બીતર નીરખ્યા થાહ ન પાવેરે	સદગુરુ	
લુણુ પુતળી જળથી બાહેર નાવે	મારા ગુરુ	॥ ૨૨॥
મરમ લેતાં મટીયુ દેહાબીમાનરે	સદગુરુ	
શુધ્ધ વીચારે હૃદી થમ સમાન	મારા ગુરુ	॥ ૨૩॥
અલ્લ એકલો રહેતે સધળે પુલીરે	સદગુરુ	
અલ્લ દશાએ દેહ દશા હું ભુલી	મારા ગુરુ	॥ ૨૪॥
નામરૂપ ગુણુ મીથ્યાછે રવીદાસરે	સદગુરુ	
સકુળ આપમાં આપ રહે ઉદાસ	મારા ગુરુ	॥ ૨૫॥

માસ ત્રીજો પુર્ણ

મહાકાશે મહામુદ્રા ધારીરે	સદગુરુ	
ઉન્મુની મુદ્રા સાથે કીધી ચારી	મારા ગુરુ	॥ ૨૬॥
આઠ પહોર રહે અલ્લ લક્ષ જોગીરે	સદગુરુ	
જેસે સહજનંદ સમાધીના સુખ ભોગી	મારા ગુરુ	॥ ૨૭॥
તમ સંધાર્થે ધરે નીરંતર નેહરે	સદગુરુ	
વસ્તુગતે સંત વીરલા થયા વીદેહ	મારા ગુરુ	॥ ૨૮॥
સુખમણાતીત વાળે શબ્દ રસાળરે	સદગુરુ	
આતમ અનુભવ માહી રહે હર હાલ	મારા ગુરુ	॥ ૨૯॥
સારી અલકમાં રોમ રોમ રસ પુરે	સદગુરુ	
પુર હુમ ત્યાં સુખપર તુર	મારા ગુરુ	॥ ૩૦॥
મેહી તમને નીશ્ચયે વર્ષા નીરધારરે	સદગુરુ	
સદ ચીદાનંદ હૃદી અલ્લાકાર	મારા ગુરુ	॥ ૩૧॥
અલ્લ સનાતન માંહી ગરક ગુરજાનીરે	સદગુરુ	
રવીદાસ નીરંતર સદા નીરવાણી	મારા ગુરુ	॥ ૩૨॥

માસ ચોથો પુર્ણ

કાગળુ તેમનો સર્વે પસારે	સદગુરુ	
આપે વીતરેક રહ્યો નીરંતર ન્યારે	મારા ગુરુ	॥ ૩૩॥
અન્નેતી અન્ન-મા અન્નેષ અન્નેદરે	સદગુરુ	
સુરનર મુનીજન કુરે દર્શનની ખેવ	મારા ગુરુ	॥ ૩૪॥
નારદ શારદ વ્યાસ શુકલ સરખારે	સદગુરુ	
નગરે ન પડીઆ ઘણુ મન હરખા	મારા ગુરુ	॥ ૩૫॥
અષ્ટાંગ સાધી જોગ સુન સમાણારે	સદગુરુ	
ચાહી વધકુંઠ ચત્રભુજ ચીત આણે	મારા ગુરુ	॥ ૩૬॥
નીરગુણ સરગુણ કંદામે કસાચારે	સદગુરુ	
પુરુષ અને પ્રકૃતી ખે જો માયા	મારા સદગુરુ	॥ ૩૭॥
સરૂપ મારું સરગુણ નીરગુણ મધ્યેરે	સદગુરુ	
સર્વનીરંતર ઘટે ન વધે	મારા ગુરુ	॥ ૩૮॥
વ્યતરીક પદમાં લીન થયા સંતનીરસરે	સદગુરુ	
મહાપદમાંહી મહામંગળ રવીદાસ	મારા ગુરુ	॥ ૩૯॥

માસ પાંચમો પુર્ણ

ચમત્રે મંગળરૂપ સકળ વનરાયરે	સદગુરુ	
હરીજન હરદામાંહી કીક ઠરાય	મારા ગુરુ	॥ ૪૦॥
ગુણાતીત સંત દ્રષ્ટી દુરરે	સદગુરુ	
નામે રહ્યા સાહેબ સદા હજુર	મારા ગુરુ	॥ ૪૧॥
રાજસ તામસ સાત્વીક ગુણુ ન વ્યાપેરે	સદગુરુ	
દરદવંત સંત કેમે ન દાઝયા તતવેરે	મારા ગુરુ	॥ ૪૨॥
શીતળ કામળ રદ્યે હેત અપારરે	સદગુરુ	
દીન વચન પક્ષપાત નહી લગાર	મારા ગુરુ	॥ ૪૩॥
સરોવર તરવર જેવા ગુણુગંભીરરે	સદગુરુ	
પરજીપકારી જાણે પરપીડ	મારા ગુરુ	॥ ૪૪॥
વચન કવચનો જાય ન કાટી મીનરે	સદગુરુ	
નીરમે નીશ્ચલ નીરપ્રેહી નીજ જન	મારા ગુરુ	॥ ૪૫॥
અખંડ મંડળમાં રમે અખંડ પ્રકાશરે	સદગુરુ	
રવીદાસ વ્યત્રીક હરી સર્વ સમાસ	મારા ગુરુ	॥ ૪૬॥

માસ છઠો સંપુર્ણ

વધશાખે વસ્તુનો વીદેહી જાણે મર્મરે	સદગુરુ	
દેહાદીકના છુટયા સર્વે કર્મ	મારા ગુરુ	॥ ૪૭॥

કામ કુશલ લોભ રહીત લક્ષ ન્યારીરે	સદગુરુજી	
લહેલીન ગત વીરલા સંત વીચારી	મારા ગુરુજી	॥ ૪૮॥
સત સંતોષ ને ક્ષમા દયા દીલ માંહીરે	સદગુરુજી	
નીત્ય અજર અસુવર્ણ આવે નાહી	મારા ગુરુજી	॥ ૪૯॥
મોહ મદ માયા લાલચ નહી લવલેશરે	સદગુરુજી	
નીપ્રા અહાર મધ્યુન નહી કાલ કલેશ	મારા ગુરુજી	॥ ૫૦॥
ભય વરજીત અભય અંતર દ્રઢ ધીરરે	સદગુરુજી	
દરશનથી મટે જનમ મરણુ ભવપીડ	મારા ગુરુજી	॥ ૫૧॥
માનુ ભાવતે પ્રત્યક્ષ રૂપ તમારંરે	સદગુરુજી	
સમરણુ કરતાં સંશય જાએ સારો	મારા ગુરુજી	॥ ૫૨॥
જીવન મુક્ત અભ્યાનંદ અક્ષ સ્વભાવેરે	સદગુરુજી	
રવીદાસ પેપે પુરણુ દાવે	મારા ગુરુજી	॥ ૫૩॥

માસ સાતમા પુર્ણ

નીરદાવા સંત દારૂક કેરી નવકારે	સદગુરુજી	
લોહ પાશાણને પાર ઉતારે લોક	મારા ગુરુજી	॥ ૫૪॥
જેઠે જાહેર જીગત લહે જોગીંદ્રરે	સદગુરુજી	
અહોનીશ થીર થઇ ઠીક રહે અક્ષ રંધ્ર	મારા ગુરુજી	॥ ૫૫॥
હાલે ચાલે જોલે રહીત ઊપાધીરે	સદગુરુજી	
ખેડે ઉડે અખંડ રહે સમાધી	મારા ગુરુજી	॥ ૫૬॥
આનંદ સાગર માંહી જુલે મરજીવારે	સદગુરુજી	
અકુળકુળા ખેલે જહાં નહી મન ગ્રીવા	મારા ગુરુજી	॥ ૫૭॥
મરજીવા માન ગલીત મતવાળારે	સદગુરુજી	
સેજ સરૂપી પલમાં કરે નીરાળા	મારા ગુરુજી	॥ ૫૮॥
પાર લક્ષની પારશુર્ધ નીરાશી રે	સદગુરુજી	
કુર્મ બંધન છુટા થયા ખુલાશી	મારા ગુરુજી	॥ ૫૯॥
નીરાધાર સંત નહી દેહાબ્યાસ રે	સદગુરુજી	
દુનીયા મટીયું સાંત રસ માંહી રવીદાસ	મારા ગુરુજી	॥ ૬૦॥

માસ આઠમા પુર્ણ

અશાદે જેમ અમૃત વર્ષે વરખા રે	સદગુરુજી	
સદ શબ્દ જોલે સજી સરખા	મારા ગુરુજી	॥ ૬૧॥
આત્મ દરશી થયા સ્વરૂપ પોતે રે	સદગુરુજી	
સંશય વરજીત સદા અખંડીત જોત	મારા ગુરુજી	॥ ૬૨॥
એવા સંત અક્ષવેતા અતી અનુરાગી રે	સદગુરુજી	
વીશય વાસના સહુ અવીઘા ત્યાગી	મારા ગુરુજી	॥ ૬૩॥

આપોપુ નહી પુણું પરમ દયાળ રે	સદગુરુજી	
જ્ઞાન ભંડાર ભીતર ભરીયા માલ	મારા ગુરુજી	॥ ૬૪॥
બ્યોમ તણી પેરે રહે સદા અસંગીરે	સદગુરુજી	
રાગ દેવેશથી રહીત સદા અણુલંગી	મારા ગુરુજી	॥ ૬૫॥
સાક્ષીવંત થકા હરે કરે સહુ શ્રદ્ધે	સદગુરુજી	
ઘટ ઘટ માંહી નીરખે રહી સમદ્રષ્ટ	મારા ગુરુજી	॥ ૬૬॥
પુરણુ કેરી લહેરી સંત રવીદાસ રે	સદગુરુજી	
લહેરી સમ ગઘ પુરણુ માંહી સમાયા	મારા ગુરુજી	॥ ૬૭॥

માસ નવમે પુણું

આવણે શ્રવણ નેન વેણુ થાક્યા રે	સદગુરુજી	
વસ્તુ માંહી ગરક રહે મતવારા	મારા ગુરુજી	॥ ૬૮॥
પરમ સનેહી તુમસે પાળે પ્રીત રે	સદગુરુજી	
સંતોશી ભીતર અક્ષ પરતીત	મારા ગુરુજી	॥ ૬૯॥
દેહ ઊપર તે આસકતી ન હોય રે	સદગુરુજી	
તેહને કદીએ કુળી ન શકે કોય	મારા ગુરુજી	॥ ૭૦॥
કરતવ રહીત નહી કોઇ દોશી રે	સદગુરુજી	
સહજ સ્વભાવે વરતે શીલ સંતોશી	મારા ગુરુજી	॥ ૭૧॥
લોહ કંચન ચીંતામણીને શીલા રે	સદગુરુજી	
આત્મ વેતાને મન સમતુલ	મારા ગુરુજી	॥ ૭૨॥
ક્યારેક મુન ગ્રહી રહે મન માંહી રે	સદગુરુજી	
ક્યારે પ્રેમ સહીત ગુણુ ગાય	મારા ગુરુજી	॥ ૭૩॥
સત સ્વરૂપમાંહી લીન ભયા સંત શીયાણારે	સદગુરુજી	
રવીદાસ અભાનંદ અખંડ સમાણા	મારા ગુરુજી	॥ ૭૪॥

માસ દસમે પુણું

જેમ ભાદરવે જહાં તહાં જલ ભરીઆરે	સદગુરુજી	
સઘળે ભરીયા આતમ કુદરત દરીયા	મારા ગુરુજી	॥ ૭૫॥
પુણ્ય પાપથી લીન ન થાએ સંતરે	સદગુરુજી	
કર્તા પણું આણે નહી કુણાવંત	મારા ગુરુજી	॥ ૭૬॥
થીર મનને કામીતર રસ ચાખેરે	સદગુરુજી	
પાંચ પચીસે મારી થીર રાખે	મારા ગુરુજી	॥ ૭૭॥
શીત ઊણુને દુઃખ ન બ્યાપેરે	સદગુરુજી	
પરમાત્મા નીરખ્યા ભીતર બહાર	મારા ગુરુજી	॥ ૭૮॥
પ્રકૃતી પાંચ પચીસ ક્યારે ન ધાવે રે	સદગુરુજી	
જેમ અગમ માંહી અગમ સમાવે	મારા ગુરુજી	॥ ૭૯॥

શીતળ સંત શોક પક્ષ ન કેવારે	સદગુરુજી	
મંદ્રીજીત સંત આતમ દર્શી એવા	મારા ગુરુજી	॥ ૮૦ ॥
હિત્ર સાની અનમે બુદ્ધ અખોલા રે	સદગુરુજી	
રવીદાસ બ્રહ્મ સીંધુ કરે કીલોલ	મારા ગુરુજી	॥ ૮૧ ॥

માસ અગીઆરમા પુર્ણ

આસોએ આનંદ વાંધો સાંધો મન રે	સદગુરુજી	
ત્રીવેણીમાં દ્રઢ કરીયું આસન	મારા ગુરુજી	॥ ૮૨ ॥
સુરત નુરતને મન પવન ધર આવ્યા રે	સદગુરુજી	
સુખમણા દોર અનહદ તાલ બળ્યા	મારા ગુરુજી	॥ ૮૩ ॥
કીનારે ખેસી ફેરવ્યા હરદમ દાણારે	સદગુરુજી	
વળુજીબ્યાએ થાએ ભજન અધાણા	મારા ગુરુજી	॥ ૮૪ ॥
વરસે મોતી ઝલમલ ઝલકે નુરરે	સદગુરુજી	
પંતર નવ જીહાં વાજે અનહદ તુર	મારા ગુરુજી	॥ ૮૫ ॥
પુરૂષ પરશા દો આંગુલ દર્શો રે	સદગુરુજી	
કુલ્લતપાયા કહીએ કાલ ન ગ્રાસે	મારા ગુરુજી	॥ ૮૬ ॥
પરમ જ્યોત વીશે જમ રહ્યા સમાધરે	સદગુરુજી	
સહેજે રહે દુતીયા રહીત સદાય	મારા ગુરુજી	॥ ૮૭ ॥
અખંડ ઉન્મુતી મુદ્રાએ દીવસ અને રાતી રે	સદગુરુજી	
રવીદાસ બ્રહ્મ નીરખ્યા ભુલ્યા આંતી	મારા ગુરુજી	॥ ૮૮ ॥
ઠાઠશ ઉપર વીતરેક પુરૂષ ન્યારા રે	સદગુરુજી	
પુરૂશોતમ છે પંડ બ્રહ્માંડ થી પારા	મારા ગુરુજી	॥ ૮૯ ॥
અમર લોક જ્યાં અવીચલ રાજ અભંગ રે	સદગુરુજી	
અવીચલ કાયા અવીચલ ગોરંગ	મારા ગુરુજી	॥ ૯૦ ॥
રતન જડીત ભુમી સુવર્ણ ગાર રે	સદગુરુજી	
સહેજ આનંદ અનંત ચંદ સુર ઉજ્યારે	મારા ગુરુજી	॥ ૯૧ ॥
રાસ અખંડ ત્યાં પ્રદાવનરે	સદગુરુજી	
સુરત સાહેલી ત્યાં જમ કીયા ગવન	મારા ગુરુજી	॥ ૯૨ ॥
સત સરૂપી શોભા સુભગ સોહાવે રે	સદગુરુજી	
નીરખતાં મન મથ કોટી લગ્નવે	મારા ગુરુજી	॥ ૯૩ ॥
ગાદી નુરની સપ્ત પુરીને પાર રે	સદગુરુજી	
તાપર પીયુજી સદા અખંડ અપાર	મારા ગુરુજી	॥ ૯૪ ॥
પોત્યા પ્રગટ અમર રવીદાસ રે	સદગુરુજી	
સ્વપ્ન મટીયું સેજે થંચો સમાસ	મારા ગુરુજી	॥ ૯૫ ॥

વીતરેક પદે પોંચ્યા વીરલા દાસરે	સદગુરુ	
અનંત કોટી સંતે સુન્યે બાંધી આશ	મારા ગુરુ	॥ ૯૬ ॥
કરોડ તેત્રીસ રૂંથી સહસ્ત્ર અઠ્યાસી રે	સદગુરુ	
નવ નાથ ચોરાશી સુન્ય વીસવાસી	મારા ગુરુ	॥ ૯૭ ॥
જોગી જતી તપસી સન્યાસી રે	સદગુરુ	
દરવેશ જંગમ બ્રાહ્મણ મત ઊપાશી	મારા ગુરુ	॥ ૯૮ ॥
અનંત મારગ મત સહુ માયા કેરા રે	સદગુરુ	
મહાસુન લગી ચોથે માયાકેરા તમાસા	મારા ગુરુ	॥ ૯૯ ॥
મહાસુનને વેંધી કોઇ નીજ પ્રેમીરે	સદગુરુ	
અમર પદ કેરી ગત ન જાણે તેમી	મારા ગુરુ	॥ ૧૦૦ ॥
સદગુરુ કેરી સહી કરી સનંદ રે	સદગુરુ	
રવીદાસ પોંચ્યા કોઇ નીરખંધ	મારા ગુરુ	॥ ૧૦૧ ॥

માસ બારમા સંપુર્ણ

દ્વાદશ ઊંપર એક પુરુષોત્તમ માસ રે	સદગુરુ	
અક્ષરે અક્ષરે અક્ષે ચરણુ નીવાસ	મારા ગુરુ	॥ ૧૦૨ ॥
શીખે સુણે કરે ગ્રહે અબ્યાસે રે	સદગુરુ	
થાય વીદેહી મીટે મોહનો ફાંસ	મારા ગુરુ	॥ ૧૦૩ ॥
પુરણ થયો માસ પુરુષોત્તમ સહીતરે	સદગુરુ	
અનુભવતામાં આપે હોય અદવધત	મારા ગુરુ	॥ ૧૦૪ ॥
સંવતં અષ્ટ દશ વર્ષ સતાવીસ રે	સદગુરુ	
માસ શ્રાવણ કહીયે શુક્લ પક્ષ	મારા ગુરુ	॥ ૧૦૫ ॥
એકાદશી દીન પુરણ થયો ગ્રંથ સાર રે	સદગુરુ	
વાર ભોમ લહે આજો લક્ષ પાર	મારા ગુરુ	॥ ૧૦૬ ॥
આવી મંડલી રમત કરી પેટલાદ રે	સદગુરુ	
પુર્ણ થયો માસ નીજ અક્ષર આજ	મારા ગુરુ	॥ ૧૦૭ ॥
મહાપદવાસી મહાજન કહે રવીદાસ રે	સદગુરુ	
સત્ય લોક શેરખીમાં રહેવાસ	મારા ગુરુ	॥ ૧૦૮ ॥
સદગુરુ ભાણે પુર્ણ કીધી મહેરરે	સદગુરુ	
પહોંચ્યા અનહદ પાર સમી ગઇ લહેર	મારા ગુરુ	॥ ૧૦૯ ॥

માસ પુરુષોત્તમ સંપુર્ણ.

પદ ૯ રવીસાહેબની બારા માસી બીજી

રાગ સુરતી

પ્રણવુ સદગુરુ સંતને, બોલું તોતરા બેન

મુરખ મન સમજે નહી, અતુર ન શકે એન

॥ ૧ ॥

કારતકે કલીમલ કાપીયા, સદગુરુએ દીધો હસ્ત
 મેહેર કરી મહાજાનીએ, મુસ્તક મેલ્યો હસ્ત ॥ ૨ ॥
 મનોહર માલા તીલક ધર્યા, શ્રવણ સુણાવ્યો નામ
 ચરણામૃત પામ્યે એતન કર્યા, ઝોળખાવ્યા રમતા રામ ॥ ૩ ॥
 અખંડ જુગતું અંધારું, તીમીર કાઢ્યો છે નાશ
 અંજવાસ અનલે જ્ઞાનનો, પ્રગટ્યો અલ્લ પ્રકાશ ॥ ૪ ॥
 જોગ જગત તીરથ વૃત, જપ તપ ને અસ્નાન
 સદગુરુએ ઘટમાં ખતાવીઆ, એક ઠેકાણે રે સાન ॥ ૫ ॥
 એક શબ્દ સદગુરુ તણો, સમાયા સુરંગ અનેક
 સુન્ય મહા પરંસુન્ય અનહદે, રવીદાસ વસ્તુ અલેખ ॥ ૬ ॥

શ્લોક:—લાણુ સદગુરુ સાને ઘટમાંહી સુઝ્યા રવીદાસ
 શરીરનો સંભવ ટળીયો, જેમ લુણુ જાળ જલ માંહી ગળીયો ॥ ૭ ॥

પ્રથમ માસ સંપૂર્ણ

માગસરે મોહ તે મટી ગયો, ભરમ કરમ થયા દુર
 હું નહીં તું નહીં તે નહીં, રામ રદ્યા ભરપુર ॥ ૮ ॥
 વ્યાપક વ્યત્રીક વીશ્વમાં, સોંહું સાચુ મુળ
 આઘ અંતને મધ્ય નહીં, વર્ણત સુક્ષ્મ સ્થુળ ॥ ૯ ॥
 સદગુરુ સંત સ્વરૂપ છે, કોઈ નહીં આકાર
 ભણ્યા ગણ્યાને ભુલા પડ્યા, પંડીત ન લહે પાર ॥ ૧૦ ॥
 નેહે તંત તત્ત્વ નીરંજન, અંજન નહીં લવલેશ
 મહાજન મર્મ લહે સહુ, નીદ્રા ન કાલ કલેશ ॥ ૧૧ ॥
 મોટી દશા મહા સંતની, સમજી અદ્યા નીજ સાથ
 અમર ફળ અચીંતનું ગુંગે કરીઓ અહાર ॥ ૧૨ ॥
 ધન સદગુરુ સંત સુરમા, પુરણુ દષ્ટી રે કીન
 રવીદાસ સુરતીરે સરીતા, અલ્લ સીંધુ લોલીન ॥ ૧૩ ॥

શ્લોક — સદગુરુ શબ્દ ત્રીગુણા રહીતા, મળી દર્યાવર્માં સુરત સરીતા
 રવીદાસ અક્ષર અનાદી પહીયાના
 ઉલટ સીંધુ બીંદુ માંહી સમાણા ॥ ૧૪ ॥

માસ બીજે સંપૂર્ણ

પોશે શોષ મટી ગયો, હરખ પામ્યારે હાર
 સુરતી સમી તુરતી થકી, સંભવ્યો સચરાચાર ॥ ૧૫ ॥
 અકાર કહું તો અજ્ઞાનતા, નીરાકાર કહું નહીં ગુપ
 આકાર નીરાકાર પર રમે, સદગુરુ સત સ્વરૂપ ॥ ૧૬ ॥

શબ્દાતીત સોહામણો, મોક્ષ ન બંધ કહેવાય
 અનભે તખત અનહદ હરી, રૂપ અરૂપ ન તાય ॥ ૧૭ ॥
 તત્વદશી તત્વવેતા, ત્રીગુણ રહીતા જેહ
 સુસુપ્તી સરખા તન મને, જાણે વસ્તુ વીદેહ ॥ ૧૮ ॥
 જેહને કાળે કાયાકસે, ધરે જોગેશ્વર ધ્યાન
 સો હરી હરદે પ્રગટ થયા, વ્યાપક સર્વ સમાન ॥ ૧૯ ॥
 ધન સદગુર સંત સુરમાં, જેણે દીયો નીજ ભેદ
 રવીદાસ અનહદે રમી રહ્યા, નેતી નેતી કહે વેદ ॥ ૨૦ ॥

શ્લોક:—પારઅપાર સદગુર દેખ્યા, વણું ન અવણું રૂપ ન રેખા
 રવીદાસ નહી હે કાયા ન માયા, અખંડાકાર છે અનહદ રાયા ॥ ૨૧ ॥
 માસ ત્રીજો સંપુર્ણ

— મહાએ મહાપદનાજે અનુભવી, સર્વંગી કામક સંત
 સત ચીત આનંદ અંગ વસે, દુર થઈ છે દ્વાંત ॥ ૨૨ ॥
 કારણ કારણ પ્રગટીઆ, અન્ય નથી અવતાર
 નીજ ઊપદેશ દીએ જાતને, નીજબંધ છોડણહાર ॥ ૨૩ ॥
 મહાતેજ મહાપુરૂષ છે, દેખો હરદે વીચાર
 સંત સંગત વીના નહી મળે, પરમ પુરૂષ ભરથાર ॥ ૨૪ ॥
 નીજજન નેણા નીર્મળા, નીરમળ જેવોરે ધન
 નીર્મળ શબ્દ સનેહ ભર્યા, નીરમળ દીસેરે સંત ॥ ૨૫ ॥
 નીર્મળ ચાલ સાધુ તણી, નીરમળ જેવુંરે ધૃત
 મુખથી કહેવાય નહી કંથી, અક્ષરાતીત અતુપ ॥ ૨૬ ॥
 સદગુર સંતને શ્રી હરી, એક રૂપ ઉરધાર
 રવીદાસ સુરતા અડોળ થઇ, ક્યોં જાણ વીહાર ॥ ૨૭ ॥

શ્લોક:—સદગુર સંતહરી એક રૂપા, તાલ્યુ નવનીત નીર્મળ રૂપા
 સોહંપદ લીન છે રવીદાસ, અખંડ અદ્વિત જેસે પ્રકાશ ॥ ૨૮ ॥

માસ ચોથો સંપુર્ણ

જ્ઞાનુન જ્ઞાન સંતેલરી, દમ પ્રકૃતીને પુઠ
 જાણ રૂપ થઇ પરીજાણ માંહી મળ્યા, કાળ નહી દ્રષ્ટ કુદ ॥ ૨૯ ॥
 સજી કાળ શીરપર રહે, કાળ અવીનાશીમે દીઠ
 સદગુર વ્યાપક સર્વમાં, જાણ આદીક કીટ ॥ ૩૦ ॥
 આઘ અંત ત્રણ લોકમાં, હરી વીના નહી હે અંત
 મીથ્યા માયારે અણુછતી, તીહાં મત વળગો મન ॥ ૩૧ ॥
 ઝીણું સ્વરૂપ પર જાણનું, પુણ્ય વાસથીરે અંત
 જીવન મુકતા સંત માલમી, તત્વ વેતા જાણેરે તંત ॥ ૩૨ ॥

મેહે વેરાગી ત્યાગીરે, અનુરાગીરે બિદાસ
અણુલંગીરે અનલે રહે, આઠો પહોર એકતાર ॥ ૩૩ ॥
સહેજ સુન્યમાં સમીરલા, નીરપક્ષ જે નીરગુણ
રવીદાસ નીરલેપ નીરંજન, જહાં નહીં પાપને પુણ્ય ॥ ૩૪ ॥

શ્લોક:—પાપ પુણ્ય નહીં હારજીત, છાંય ધુપ નહીં બિજલુશીત
રવીદાસ સદગુર લાલુ સોહી સાચા,
જે આપે નીજ રૂપ બિલુરંગે રાચા ॥ ૩૫ ॥

માસ પાંચમે સંપૂર્ણ

ચઘત્રે ચક્ષુ અનંત છે, ચરાચર દીઠારે રામ
સદગુરએ પડળ પરાં કર્યાં, નજરે પડયા નીજધામ ॥ ૩૬ ॥
સહેજ સુન્યમાં સોહામણા, તેજ પુંજના અંખાર
અખંડરે અમર પરમાત્મા, સીંધુ સોભારે સાર ॥ ૩૭ ॥
નીરાધાર નીમોહીતા, નીરપક્ષ નીસ્કંમ જાણુ
રહે નીરાળા સર્વથી, સર્વ તે મોહી સમાણુ ॥ ૩૮ ॥
સાને કરી સમજાવીયા, વસીજે શ્રી રઘુવીર
માન ગળ્યું મદ મોહ ગયો, જીવત લગાહે તીર ॥ ૩૯ ॥
નીજ ગુરએ નીજ કુમંતો, કરીઓ નીજ ઉપદેશ
બ્રહ્માકાર વૃત્તી થઇ, સહેજ પોંચ્યા ઉત્તેશ ॥ ૪૦ ॥
મન વાણીરે થકીત ભઇ, સદગુર કલાઅનંત
રવીદાસ સુભર ભર્યાં, અવ્યક્ત નાથ અચંત ॥ ૪૧ ॥

શ્લોક:—સચ્ચીદાનંદ અવ્યક્ત સ્વામી
નીરાકાર આકાર અલંગી અનામી
રવીદાસ હૃદ જેહૃદ પરબ્રહ્મ મતા
વચનને પાર સર્વ ઘટ સંમંતા ॥ ૪૨ ॥

માસ છઠે સંપૂર્ણ

વૈશાખે વૈષ્ણુવને જડી નીજ, આતમ ગમ
સદગુર સંત પુરાવર્યાં, ચઢત કુળા દમ દમ ॥ ૪૩ ॥
બાહેં દશા લકતીબાઇ સમી, મન નીજ મનસે પાર
સો સંત શુરા સામરથી, બ્રહ્મ રસનો ભંડાર ॥ ૪૪ ॥
ગરક રહે ગુરજાનમાં, પ્રેમદોર રહે એકતાર
નેણામાં અમૃત વરખે, હરખે પીયુજ નીહાર ॥ ૪૫ ॥
આઠે પહોર અડયા રહે, જડયા રહે નીજનેહ
આપું ટાળી આપે ટળે, તત્વ દરશી તેહ ॥ ૪૬ ॥

હેતે દેખે સર્વ જાતને, સંતની એવી રે દષ્ટ
માહાર તાહાર નહી મેઘને, કરે સર્વ ઊપર વ્રષ્ટ ॥ ૪૭ ॥

મહાજન મેઘ સદગુર હરી, સમ વ્રષ્ટ સરખે રે પ્રીત
રવીદાસ મન અર્પણ કરી, સેવાને સંત પરતીત ॥ ૪૮ ॥

શ્લોક:—સદગુર સંત જેમ મેઘ વર્ષે, સમવ્રષ્ટી સરખો એક દેશી
રવીદાસ એવા સંત પરબ્રહ્મ પોતે,

છે બ્રહ્મ સ્વરૂપ તે બ્રહ્મ જોતે ॥ ૪૯ ॥

માસ સાતમો સંપૂર્ણ

જેઠે તે જેઠ દશા થઈ, જેઠ પુરપને સંગ
જેઠ સદગુર સહેજે મળ્યા, પળમાં બદલ્યો રે રંગ ॥ ૫૦ ॥

હર્ષ શોક સહેજે સમ્યા, કામ ક્રોધને બાર
સુરત નુરત ધુન સુન્યામાં, સહેજે સેજ મલી એકતાર ॥ ૫૧ ॥

સહેજ સમાધી લાગી સહેજ સે, મન કીધું ઉન્મુન
સુધ કેરા અથ ભાગમાં, સુઝ્યા ત્રણ ભુવન ॥ ૫૨ ॥

પરમ તત્વ પરતાપશું, લીધા હરી નખ શીખચીન
પરમ જોત પરમાતમા, લક્ષ ભઈ લોહલીન ॥ ૫૩ ॥

નાશવંત નીર્ગુણી, જેવું સુકું પાત
ઊંડે પવન ના જોરસુ, જ્યાં પડે ત્યાં રહે રાત ॥ ૫૪ ॥

દેહી વીદેહી પુરપના, ભાગી પડ્યા સહુ એન
રવીદાસ તે હેઠા નહી ઉતરે, અનલ કેસે ધરગ ધ્વન ॥ ૫૫ ॥

શ્લોક:—જેમ અનલ રહે નીત આકાશ

તેમ નીજ નામે લાગી રહે નીજ દાસ
રવીદાસ ગેખી સંત રહે અસંગ,

પાધુ ન ભાળે ગગન ઊંડે વીહંગ ॥ ૫૬ ॥

માસ આઠમો સંપૂર્ણ

આશાડે આકાશ ધડુકીઓ, ઊલટી અમૃત ધાર
હરી હરી કરી કરીઆ સહુ, કુલ્યા ભાર અભાર ॥ ૫૭ ॥

વર્ષા આવી શુર જ્ઞાનની, રામે રામે રસપુર
રગ રગ રામ રમી રહ્યા, નરભે નીરાકાર રૂપ ॥ ૫૮ ॥

નુરત નીરંતર આતમા, રામ રહીત વીકાર
ખાલી કાંઈ દીસે નહી, સુભલ ભર્યા સર્વ ઠાર ॥ ૫૯ ॥

એક ગઠ દુતીઆ નહી, અનામત ન પડે આંક
નહી જાડો નહી પાતળો, મરે નહી પાપ નટાંક ॥ ૬૦ ॥

ગુણુ નીગુંણુ સંભવે નહી, ઉભો આડો રહે નાહી
ભેદા ભેદ કેવોને કેટલો, નહી પાસે નહી ખોવાહી ॥ ૬૧ ॥

સુન વસ્તીથી વરજતા, શબ્દા ન દરશે સાત
રવીદાસ અણુજતા ઓચર્યા, ગેળ નીરંતર વીજાન ॥ ૬૨ ॥

શ્લોક:—વસ્તી સુન્ય નહી શબ્દ સ્વાલા

હરી સર્વ માંહી રહે સર્વથી નીરાળા
હરી હરદે પ્રગટ અણુજતા રવીદાસા
જલ્યા પટ સુત જેમ મીથ્યા ભાસા ॥ ૬૩ ॥

માસ નવમો સંપૂર્ણ

શ્રાવણે શાસ્ત્ર સંતની, શાખ લહી પરમાણુ
સદગુરુએ સદ કહી સંજ્ઞા, નીશ્યલ પદ નીર્વાણુ ॥ ૬૪ ॥

શ્રવણુ થકી અનહદ સુણી, નેણુ થક્યા નીજ તેજ
ધ્રાણુ થકી બ્રહ્મ અગનમાં, વાય થક્યા સુન સહેજ ॥ ૬૫ ॥

ચીત થક્યા રે અચંબા, થક્યા ગુણુ બુદ્ધી વીચાર
સ્થુલ સુક્ષ્મ કારણુ થક્યા, મહા કારણુ દીધો જર ॥ ૬૬ ॥

ચતુર અવસ્થા વાણી થકી, થકીઆ અંતઃકરણુ
સુન શબ્દ થકી સાંગના, થકીઆ તારણુ તણુ ॥ ૬૭ ॥

કલ્પીત સર્વે કલ્પના, અકલ્પીત અવીનાશ
કલ્પત નહી અકલ્પત નહી, કેડ ન મોર ન પાસ ॥ ૬૮ ॥

વેદવાદ થકી સાધના, થકીઆ થાપ ઉથાપ
રવીદાસ થક્યા નીજ આપમાં, આપ રહ્યા સર્વવ્યાપ ॥ ૬૯ ॥

શ્લોક:—આપે આપ સદગુરુ ખોતે, દર્શે સર્વે ઘટ આપ ખોતે
રવીદાસ લક્ષ વીહંગ દેશા,

સ્વે નાથ જહાં નહી પવન પ્રવેશા ॥ ૭૦ ॥

માસ દશમો સંપૂર્ણ

ભાદરવે ભરપુર છે, સઘળે સત અવીકારા
છે સહુમાં ન્યારો સદા, અસંગી જેમ આકારા ॥ ૭૧ ॥

આવે નહી જાવે નહી, અંધુ પીતા નહી માત
આચાર વીચાર ન ચાતુરી, ઉન્મુની દીવસ ન રાત ॥ ૭૨ ॥

સુતક નહી પાતક નહી, માયા દેવ ન થાપ
વૃદ્ધ વધાવા ન બાજેરે, તીરથ વ્રત નહી જાપ ॥ ૭૩ ॥

જાત નહી અજાત નહી, તીંહાં નહી લોકા લોક
વહાલો ન વેરી બિનદેશમાં, છોત પવીત્ર નહી શોક ॥ ૭૪ ॥

રહીત ગુણુ નીરગુણથી, નીરંતર લખે નીજ કાંચ

દ્રષ્ટ અદ્રષ્ટ છાયા નહી, સકલાતીત છે સોય

॥ ૭૫ ॥

અજર અમર અકથ અજ, નહી કેવળ પદ નીર્વાણુ

રવીદાસ સેજે સમી રહ્યા, તહાં નહી દુગ્ધ આન

॥ ૭૬ ॥

શ્લોકઃ—અધર તખતપર અનાહત વાગ્ન, અકલીત નાથ અનહદ રાગ

રવીદાસ સદગુર સહજ સુન્યા, નહી ઓચર્યા નહી મુન્યા ॥ ૭૭ ॥

માસ અગીઆરમા સંપુર્ણ

આસોએ જેકાઇ અનુભવે, જઇ પહોંચ્યારે દેશ

સતરાખદ સતગુરજનો, ગ્રહીઓ સત ઉપદેશ

॥ ૭૮ ॥

સદગુર સતશાસ્ત્ર તણી, નીરમે નીશ્ચલ વાણુ

મન મારી મગન થયા, ખેડા બ્રહ્મ નીશાન

॥ ૭૯ ॥

સાધન ચાર સંપન્ન હોઇ, પુરણ સંતજ સોઇ

વેરાગ આદે ખટ સંપત છે, પ્રેમસુ મન પ્રોય

॥ ૮૦ ॥

શુદ્ધ મુમુક્ષી શુદ્ધ લક્ષ્મી, દ્રષ્ટીને સાધે જેહ

દુયુ નીશાની બાંધેરે, લાધે વસ્તુ વીદેહ

॥ ૮૧ ॥

કુર્ણુધાર મેલે ગુરશબ્દ, ખેલે દલ દરીઆરે માંહી

પુર્વકી પશ્ચીમ ભીતરે, દેખે તો પાર ન પાહી

॥ ૮૨ ॥

સુરત સરીતા સીંધુમાં, સમાણી શરીર સમેત

જહાં દેખે તહાં નીર ભયાં, પાર કોઇ જન લેત

॥ ૮૩ ॥

ખલ નદીસે ખલક ભર્યાં, ધરજલ વીન નલ નીર

અખંડ જોત અજવાસથી, તીમીર સમ્યો બ્રહ્મ ખીર

॥ ૮૪ ॥

રામ સકલમાં રમી રહ્યા, નીરાકારમાં બાજે તુર

તત્ત્વ નીરંજન નેહતત્ત્વ, સર્વઘટ ઝલકેરે તુર

॥ ૮૫ ॥

વણુ સમાન ઉપજે ખપે, માયા બદલે વેશ

ઉપજ્યા ખપ્યા રહીત છે, નીરાલંબ નાથ નરેશ

॥ ૮૬ ॥

ભુલ્યા ભમ પડો મતી, કારજ કારણ સોઇ

ઘટ અર્થે સરગુણ સંહી, મુખ અર્થે નીરગુણ હોય

॥ ૮૭ ॥

નીરગુણ સરગુણ અદ્યત હરી, તેને નેતી નીગમ કહત

આરપાર પરમાત્મા, સાખ કહે સદગુર સંત

॥ ૮૮ ॥

વારાહી શહેર મધ નીપજ્યા, પ્રગટયા પુરણ બ્રહ્મ

પરચા દીધા જગતમાં, અનંત છોડાવ્યા કુર્મ

॥ ૮૯ ॥

લોહરવંશમાં અવતર્યાં કરવા કારજ જીવ

માયા રહીત ઇંદ્રીજીતા, સાક્ષાત સદેહી શીવ

॥ ૯૦ ॥

પુરૂષ ઊનનગર અકલીતા, સત નામનો ઊપાસ
દક્ષીણદેશ પધારીયા, દર્શન પામ્યારે દાસ ॥ ૯૧ ॥

સંવત અઢાર નવોતરે, કરી સદગુરુજીએ સાન
અલ્પ પ્રકાશ ઊદીત હુવો, થઈ રહી દષ્ટી સમાન ॥ ૯૨ ॥

શુક્લ પક્ષ માધ્ય એકાદશી, પ્રગટી એક દશાય
રવીદાસ નામ તપાસતાં, નામ રૂપ અમ્યું તે માંહી ॥ ૯૩ ॥

સદગુરુ સુપનને પારછે, સુપન સમ્યું તે માંહી
રવીદાસ હુણુ અલ્પ સીંધુ ગળ્યા, બાહર નીકસે નાહી ॥ ૯૪ ॥

શ્લોકઃ—મહીના ઠાઠશે વસ્તુ દર્શો, પ્રીતે કરીને પદ પરશે
રવીદાસ અક્ષરે અક્ષરે અલ્પ વાચ,

નીરંજન થાય નીરવાચ ॥ ૯૫ ॥

મહીના બારમો સંપુર્ણ

પુરૂષોત્તમ માસ તેરમો, ઠાઠશ ઊપર સાર
હુ નહીં તું નહીં તે નહીં, એક કીતીયા ન લગાર
નાલી નહીં કમલ નહીં, અલ્પ નહીં ચાર વેદ ॥ ૯૬ ॥

આપેઆપ વીલસી રહ્યો, અલ્પ ન ભેદા ભેદ
સ્થુલ નહીં સુક્ષ્મ નહીં, વસ્તી નહીં ત્યાં સુન
પવન નહીં પાણી નહીં, નહીં વાચ નહીં મુન્ય ॥ ૯૭ ॥

ધરણુ નહીં ગગન નહીં, અંદ્ર ન સુર કે હોય
શબ્દ ન પહોંચે સાન તહાં, કહે પડે પોંમી માય ॥ ૯૮ ॥

ગંગા જમના નહીં સરસ્વતી, થક્યા અજંપા જાપ
મંગલા પીંગલા સુખમના, નાદયુદ નહીં પુન્ય કે પાપ ॥ ૯૯ ॥

સનંદ નરાણી રહે સર્વ થી, જહાં અવીચલ કાયા અખંડ
રવીદાસ સમ્યા ઊંન દેશમાં, જહાં નહીં પડે અહાંડ ॥ ૧૦૦ ॥

શ્લોકઃ—થક્યા સાધન જહાં વેદ વાણી, થક્યા નામ રૂપ જહાં નહીં નીશાની
ભયા ગ્રહ ઊન દેશમાં રવીદાસા

તીમીર સમ્યા ઊગ્યા રવી પ્રકાશ ॥ ૧૦૧ ॥

માસ તેરમો સંપુર્ણ

ઘટીશ્રી રવીદાસજી કૃત બાર માસી સંપુર્ણ

—:—:—

પદ ૧૦

રાગ મંગળ

આજ વીવા આવીનાશીનો, ગાઘએ ગુરજાનેરે
વૃત્તી સાથે વીવા મેલ્યો, ચાલી ભલી જનનેરે ॥ ૧૦૨ ॥

મોટા મોટા માજન માંહે, જનનઝાયા સજી આલ્યારે
જાનને વીચાર સુધ, વીવેક હાલ્યારે ॥ ૧૦૩ ॥

વેહને વેરાગ સાથે, ત્યાગ રૂપે બહુ રાજેરે	
શીલ ને સંતોશ શોભે, અનંત રવી જ્યાં લાજેરે	॥ ૨ ॥
સાચ સંગ વીશ્વાસ રાખો, એમા ન માતાપમાનરે	
સુંદર કાંતી આનંદકારી, પીચે હરી રસ પાનરે	॥ ૩ ॥
દયા બાધ ખમીયા બાધ, સુમતી સરધા લહારેરે	
વરજી સાથે ખેડી સૌ સખીઓ, ખેની લુણુ ઉતારેરે	॥ ૪ ॥
ધ્રોંગડ ધ્રોંગડ વાળ વાગે, ભક્તી નીશાનેરે	
વરજી આવ્યા ગુરુ ગમ ગોદરે, થઇ માંડવડે બાળુરે	॥ ૫ ॥
પ્રીતીને પરતીત રીતી, ચોથી, સુમતી બાધરે	
હરજીને કલવૌ આવ્યો, તોરણ ચઢીયા સાધરે	॥ ૬ ॥
સુખમન સાસુ પ્રેમે પોખે, ચોરીમાં પધારાવ્યારે	
શબ્દ સુરતના છેડા ગાંઠયા, ગુરજીને મન લાવ્યારે	॥ ૭ ॥
પહેલા વેલા મંગળ વરત્યાં, આનંદના ઓધરે	
રવીદાસ ભાણુ ચરણે, મરીયા સંશય શોકરે	॥ ૮ ॥

પદ ૧૧

મંગળ

ખીણું મંગળ વર કન્યાને વરતેલાં છે વારંરે	
હાથે વાળો હરજી મેલ્યો, મટયુ મારં તારંરે	॥ ૧૬ ॥
ધુધટ માંહી ખોલી નજરે, વરજી હરજી નીરખ્યારે	
વાલપણાની રીતે પ્રીતે, વરને જોઇ હરખ્યારે	॥ ૧ ॥
પાંચ સોહાગણુ હરજી કેરી, જનનીયો મળી ગાયરે	
પાંચ સખી કન્યાની કોરે, ફટાણા દેવાયરે	॥ ૨ ॥
હળી મળી એક થઇ ખેડાં, માનુની મંગળ ગાયરે	
આનંદ સાગર કિલટયો અંગે, વાણીએ ન કહેવાયરે	॥ ૩ ॥
અનહદ ધંટા વાળ વાગે, શબ્દ કિંકરો સારરે	
વરકન્યા મંગળ વરત્યાં, શોભા અપરંપારરે	॥ ૪ ॥
સંત સખી હરખી સરવે, નીરખી મનમાં મોદરે	
સુખ દુઃખ વીલે થયાં, સખી સરવે કોંણુરે	॥ ૫ ॥
વર કન્યા રૂપે રડાં, કંદ્રપ કોટ લગયરે	
સુરનર સુનીજન કર જોડીને, નમે છે અભાયરે	॥ ૬ ॥
નેતી નેતી નીગમ ખોલે, અકળ અવીનાશરે	
મંગળ ફેરા વરતી ખેડા, અખંડ પરકારરે	॥ ૭ ॥
ખીણુ મંગળ પુરં થયું, ઠરીયા છે ઠેઠ રે	
રવીદાસ ભાણુ ચરણે, જિતરી સરવે વેડરે	॥ ૮ ॥

૫૬ ૧૨

મંગળ

સાંભળ સહીયર ત્રીજી મંગળ, આજ મહાપ્રેમેરે	॥ ૮૬ ॥
હરી મળયા હેતે પ્રીતે, સપને નાવે નેમેરે	
કારણ જોજો જીગ જીવનનું, હર ઘડી હજુર રે	॥ ૧ ॥
જપે તપે જોગ જાગે, દામોદર છે દુર રે	
નેમી ધરમી તપસી તલખી, ખટ દર્શની આ લહારારે	॥ ૨ ॥
પ્રેમી જનના પાસે પીયુજ, મત વાદીથી ન્યારા રે	
પલ પલ પીયુસું દ્રષ્ટી લાગી, પાળ્યો સાચો ખોલ રે	॥ ૩ ॥
હેતે હરજી હાથજ આળ્યા, આનંદ અતોલરે	
પીયુજશું મંગળ વરત્યાં, આપ્યાં મોટા દાનરે	॥ ૪ ॥
રંગ વાધ્યો રનેહ બાંધ્યો, રહ્યું ન માન જુમાનરે	
નીરગુણી કહે છે નીરાકારા, સરગુણી સાકાર રે	॥ ૫ ॥
અમે વરીયા પુરણાનંદને, સ્વરૂપ ભરથાર રે	
સદગુણ એ સાંસો ટાળ્યો, ભરમ હતો મુજ માંડીરે	॥ ૬ ॥
પાસે થકી પીયુજ પ્રગટયા, ઝાલી મારી બાંધીરે	
સુરતી સ્મૃતી ખેડે, સાખ રહી પુરેરે	॥ ૭ ॥
ગગન મંડળમાં વાળાં વાગે, ગરજે અનહદ તુર રે	
લીધાં દીધાં કારજ સીધ્યાં, વરત્યાં મંગળ ત્રણરે	॥ ૮ ॥
રવીદાસ ભાણુ ચરણે, પામી ચરણુ શરણુ રે	

—:—:—

૫૬ ૧૩

મંગળ

સાંભળ સહીયર મહીયર મંગળ, વરત્યાં ઠરીયા ફીકરે	॥ ૮૬ ॥
અમે વરીયાં અમર વરને, ભાંગી સરવે બીક રે	
ચોથુ મંગળ ફરી ખેડા, ચોથી અવસ્થાગે રે	॥ ૧ ॥
વરકન્યા તુર્યા લાગી, શોભા વરણી નવ જાગરે	
સામા સામી કવલજ ભરીયા, કયાં રસ કંસાર રે	॥ ૨ ॥
અમૃત નીર આચમન કરીયાં, મળ્યો છે એક તાર રે	
બ્રાંતી ભાગી ટક ટક લાગી, આરામ થયો અપાર રે	॥ ૩ ॥
હરીવર કન્યા જોડી બની કાણુ ગણે તથ વારંરે	
સીઝી રહ્યા રસ બસ થયાં, પાસે સખી આપરે	॥ ૪ ॥
રાસ રાહાને ગ્રેહ નખેતર, વરગ ગયા વીલાપ રે	
સંતોશ આદે હજુરીયા, જનનયા તે સરવે રે	॥ ૫ ॥
નીજ ભગત દાનજ ભકતી, આપી ટાળ્યા ગર્વ રે	

સાધન વસવાયાને આપ્યું, જેને ઘટે જેવું
 ચાકરી જેણે જેવી કાઢી, તેને આપ્યું તેવું ॥ ૬ ॥
 પરણી કરી મોલ પધાર્યા, બેઠા સુખ સગ્નયરે ॥ ૭ ॥
 અરસ પરસ આનંદ વરણો, આતમ ચેતનતાયરે
 દુઃખને ધમતજ ભાગી, લાલચ ભાગી લહારે ॥ ૮ ॥
 નીવૃત્તી પ્રવૃત્તી બેઠી, દાસી બીભી ઠારે ॥ ૯ ॥
 ચોથું મંગળ સંપુરણ, થયું સખી આજરે
 ગાસે ગ્રેસે વીચાર કરશે, તેના સરસે કાજરે ॥ ૧૦ ॥
 આનંદકારી એકતાએ મલીયા, સદા રૂપ અરૂપરે
 રવીદાસ ભાણુ ચરણે, સુંદરી શુદ્ધ સરૂપરે ॥ ૧૦ ॥

—:—:—

પદ ૧૪ હરી ભજન થકી છોટા હોય એરાગ
 આવો મલીયે અમો ગયાતાં ફળીએ, જસોદા પાસે હવે નહીં છળીએ
 પરગટ પરશોતમજી આવ્યા પાસે ॥ ૧ ॥
 હરી એકલકા વનમાં મળીયા, શ્રીકૃષ્ણ કહે સખી ભલે કુળીઆ
 મુની અજ સરીખે નહીં ઝોળખીયા, ॥ આવો ॥ ૧ ॥
 કોઇ ગાઇ ગુજરાન કરે, બેગી એક સ્વરૂપ લગી ધ્યાન ધરે
 મારે પ્રેમ થકા કોઇ નહીં સરે ॥ આવો ॥ ૨ ॥
 ત્યારે રાધા કહે હરીભાવ ધરી, બહુનામી બેટો ભુજ ભરી
 તમે મુકીદો મરજાદ પરિ ॥ આવો ॥ ૩ ॥
 દરશન સનમુખ હરી દીધું, શ્યામે રાધાના મનનું કાધું
 હરી હેતે અધરામૃત પીધું ॥ આવો ॥ ૪ ॥
 હરી રાધા રસ બસ એક થયાં, તે ત્રીલોકમાં નવ નય કહ્યાં
 રવી પુરણ પ્રેમી જને લહ્યા ॥ આવો ॥ ૫ ॥

—:—:—

પદ ૧૫

રાગ ઉપરનો

ગરબી

ઝો જસોદાજી આશો આળીગાળો પુત્ર તમારો
 આ નેસડલો ઘેલો કાઢો કાને સાથ હમારો, ॥ ૧ ॥
 કાન માંકડલાનું લાઇ ટોળું, માર મહી ખવરાવ્યું ને ઢોલ્યું
 લાઇ છોકરડા માંહી રોળ્યું ॥ ઝો જસોદાજી ॥ ૧ ॥
 બહુ બાળકને ટકર મારે, વળી ગડબડ લાઇ ગેડી ડારે
 વળી સંગી સહિતે હસદારે ॥ ઝો ॥ ૨ ॥

એક વાત કહું જાની તમને, તાપ ઉપજવે છે બહુ હમને
 એતો જવાબ દઇ આવે જમને “ઓ” ॥ ૩ ॥
 કાન ધરમાં આવી બાજયા છે, એ રંગીના રંગ ઝાઝા છે
 આડંબ જીવોને તાન છે, “ઓ” ॥ ૪ ॥
 હું તો સાચું છું નંદજી સાર, મારા ધરમાં થાય છે ખીહાર
 એ મુકે નહીં મારું લાર “ઓ” ॥ ૫ ॥
 અમે જળ ભરવા જઇએ પોણે, કાન આડા આવી મુખ મોડે
 બહુ બળ દાખી બેડું ફોડે “ઓ” ॥ ૬ ॥
 મુજ સામુ જોઇ જોઇ મલકે છે, હરી પલ પલ પ્રેમે પલકે છે
 રવીદાસના સ્વામી ઝલકે છે “ઓ” ॥ ૭ ॥

—:—:—

૫૬ ૧૬

રાગ ગરબી

ઓ રાધાજી, ભલે પધાર્યા પ્રેમે પગલું કીધું
 એ કાનુડે, નાનકડે સજી ગોકુળ માથે લીધું ॥ ટેક ॥
 તમે રાવ મસે અહીં આવ્યાં છો, તે મારે મન ભહુ ભાવ્યા છો
 તમે આજુગ ફેરો ફાવ્યા છો ॥ ઓ રાધાજી ॥ ૧ ॥
 એ રાડ લોકની લાવે છે, લોક આવી કરગરી જાવે છે
 કાંઈ કરણ રૂપ એ કહાવે છે ॥ ઓ ॥ ૨ ॥
 એને ધરમાં બાંધી રાખું છું, વળી શીખામણ બહુ આપું છું
 બાધ સરાપ સહુના સાંખું છું ॥ ઓ ॥ ૩ ॥
 તુ વળ પાછી લાડકવાઇ, હું તો કરગરી કરગરીને કાઇ
 તોય આવે તુજ ઘેર ધાઇ ॥ ઓ ॥ ૪ ॥
 કહાન નથી આવરો છે કાંઠો, એની આગળ પ્રહાણ કાંઠો
 રવી હારી સુરપતી અલપાગો ॥ ઓ ॥ ૫ ॥

—:—:—

૫૬ ૧૭

ગરબી

હો જસોદાજી કાંઈ ન કહેશો કરણાનીધ છે કાનો
 એ પુર્ણાનંદ, અખંડ ખીહારી શુદ્ધ વીચારી માનો ॥ ટેક ॥
 અરે હું તો લોક લાજે કહેવા આવી, બાધ મે તમને જોયા તાવી
 હોઇ મોટાની બુદ્ધી આવી ॥ ઓ જસોદાજી ॥ ૧ ॥
 હરી હમને વહાલા લાગે છે, એને દેખી ભુખડી લાગે છે
 પ્રભુ પ્રેમનાને ત્યાગે છે ॥ હો ॥ ૨ ॥
 હરી હોતે અમશુ ઝુટે છે, ત્યારે કારજ સરવે સુટે છે
 બહુ પ્રેમી પ્રેમે પુજે છે ॥ ઓ ॥ ૩ ॥

કાન ત્રણ ભુવનનો છે રાગ, એના ગગને ગડ ગડે છે વાગ

છે સ્થાવર જંગમમાં માંઝા

॥ હો ॥ ૪ ॥

હરી કાળ તણા મહા કાળ છે, એ પ્રેમીનો પ્રતીપાળ છે

સ્વીદાસનો સ્વામી દયાળ છે

॥ હો ॥ ૫ ॥

—:—:—

પદ ૧૮

ધોળ.

જકતને વળગ્યું જાંતી રૂપી ભુતડું,

જેણે ભુલાવ્યું પ્રભુ સાર્થે ભાન ભાગેતેનું ભુતડું ॥ ટેક ॥

રાત દીવસ ધુણાવે ધંધામાં, માયા વાંસે કરાવે હાય, હાયા ॥ ભાં ॥ ૧ ॥

સતગુરુ ભુવાને સોધીયા, જઈ ચરણે નમાવ્યું શીસ ॥ ભાં ॥ ૨ ॥

દાંણા નેયા વીવેક વીચારના, બાધા આપી છે સતસંગ સાર ॥ ભાં ॥ ૩ ॥

પ્રેમ રૂપી વાવણીયો તેડાવીયો, ડાક વાગે છે અહ્લ જ્ઞાન, ॥ ભાં ॥ ૪ ॥

અહ્લ અગની પ્રગટીને આગળ ધરી, કુડ કપટનો કીધો ધુપ, ॥ ભાં ॥ ૫ ॥

હાક મારી ગુરૂવે હરીના નામની, બાંધ્યું કાંકણને

કાઢ્યો ઉતાર, ॥ ભાં ॥ ૬ ॥

ઉતાર કાઢ્યો આજસ અજાનનો,

અમને નીરાગી કીધેં મારે નાથ, ॥ ભાં ॥ ૭ ॥

આસા ત્રસના ખેડ ડાકણી, કાંમ કોધ હતા ગયા વીર, ॥ ભાં ॥ ૮ ॥

ગયું ભુતને સુખ થયું ચીતમાં, મટી જન્મ મરણની બીક, ॥ ભાં ॥ ૯ ॥

ભાંણ સતરૂણને ભેટતાં, સ્વીરામનાં સીધ્યાં કાળ, ॥ ભાં ॥ ૧૦ ॥

—:—:—

પદ ૧૯

ધોળ

એક ગુંજ અનોપમ દાખુરે

સજનો સાન સહી

તુજ થકી અંતર નહી રાખુરે

” ”

સદગુરુ પુરણ અહારે

” ”

કોઈ વીરલા જાણે મર્મરે

” ”

સદગુરુ સાચું ધામરે

” ”

ગુરુ થકી અધીક નહી રામરે

” ”

ગુરુ ગોવીંદ એક રૂપ જાણુરે

” ”

ગુરુ ભજનમાં સાધન સમાણુરે

” ”

ગુરુ તજી ભજે મોરારે

” ”

એતો પડે નરક મોઝારે

” ”

પુછી સમાચાર અધીકરે

” ”

સદગુરુ તે ઠાકર કીકરે

” ”

મેં તો ભજ્યા સદગુરુ ભાણુરે	”	”
હવે ગડગડીયા નીશાનરે	”	”
તન મનનો મટી ગયો ત્રાસરે	”	”
ગુરુ પદમાં સમાણા રવીદાસરે	”	”

—:—:—

પદ ૨૦

ધોળ

સખી મારે તે મંદીર પધાર્યારે	હરીજન હેતે ભયાં
મેં તો તન મન ધન સર્જિ વાર્યારે,	”
મેં તો પ્રેમને પુષ્પે વધાવ્યારે	”
મારા રૂઢ્ય કમળમાં ભાવ્યારે	”
મારે ઉલટ અંગ ન માયરે	”
તે સજની સુખ ન કહેવાયરે	”
મેં તો હરખીને હઠડે બીડ્યારે	”
ગઠ જનમ મરણની પીડારે	”
મારી સનસુખ સાંસુ જોયુરે	”
મહા પ્રેમમાં તે મન પ્રોયુરે	”
મેં તો પુલડે તે સેજ ખીજાવીરે	”
આવી જોડા થઈ આનંદ વધાઈરે	”
પ્રેમ ભકતી તણા સંત ભોગીરે	”
નવ ઓળખે જતી સતી જોગીરે	”
મારે પ્રગટયો તે અખંડ પ્રકાશરે	”
ભાણુ ચરણુ કહે રવીદાસરે	”

—:—:—

પદ ૨૧

સજની શું કહીયે

આ સુખની સીમા ન થાયરે	”	”
જેને નીગમ નેતી નેતી ગાયરે	”	”
મન વાણીને બુદ્ધીમાં ન આવેરે	”	”
તે હરીજનને રૂઢ્યે સમાયરે	”	”
હરી દરીયો સંત પ્રેમી લહરીરે	”	”
એક મેક છે શું કહું ફેરીરે	”	”
હરીજનનો તે તોલ ન થાયરે	”	”
હરી થકી અધીક મહીમાયરે	”	”
તેને સરવસ્વ દઈ સુખ લીજેરે	”	”
સંત સગે તે પ્રેમ રસ પીજેરે	”	”

આપું ટાળીને કરીયે સેવારે	”	”
સંત ટાળે તે અંતર અહમેવારે	”	”
હરીજન ને હરી તે એકરે	”	”
ખીન સાધન શેઠ અનેકરે	”	”
મારે સાધુતે સારમાં સારે	”	”
રવીદાસ કહે હરી પોઠારે	”	”

૫૬૨૨

ધોળ પરજ

કહો ઓધવજી શુ કરે શ્રી કૃષ્ણ કુખળ, વાલાજીને વશ કર્યા
અમે આહીરડાં એકલા ગોકુળ માંય, નીરગુણ નહોર થઇને રહ્યારે ॥ ૧ ॥
હમે ભરવાડાં રંક હમારી જાત, આશા ભર્યા આંસુડા ખેરીયે
શુધ વીના શ્યામા સરવે રહી અકલાય, શોધતી ફરે હરીને શેરીએ ॥ ૨ ॥
એણે અમોને રંગ રમાડ્યાં રાસ, વીહાર કીધો હરી આ વનમાંજી
છેલી વેળાનો ફરી ગયો નીરાશ, વેહની બળતરાં જોડી તન માંહેરે ॥ ૩ ॥
એણે અમોને સુખ આપ્યા અપાર, મહારંગ થઇ રેતો આ રાતમેરે
પોતે વાતા મધુરી મધુરી વેણુ, સહુ વ્રજ નારી ગાતાં ગાનમેરે ॥ ૪ ॥
વેહની વેધી બોલે મધુરા બોલ, ઓધવ સાંભલીને થયા ગળગળારે
ભાણુ પ્રતાપે મગન થયા રવીદાસ, તે હરી મુજમાંહી મહ્યા હેરે ॥ ૫ ॥

૫૬૨૩

ધોળ પરજ

ઓધવજી કહે સહુ સાંભળો વ્રજનાર, ઉપદેશ કહું છું અધ્યાતમ તણારે
મહા વાયક વેદાંતજી પુરે શાખ, ગીતા શ્રીકૃષ્ણ મુખે ભણ્યારે ॥ ૧ ॥
રદા કમળમાં બેઠા આતમ રામ, મથુરામાં મોહનજી નથી ગયારે
આલ વાદળે ઢાંકી લીધો સુર, ઓળખ્યા વીનાતે અજ્ઞતા એમ રીયારે ॥ ૨ ॥
મોહ અંધારે અડે રહ્યો અલપાઘ, અજ્ઞાતમે મન લઇ આવ્યો રે
વીપયને વશ સરવે સંસાર, તારે નાથ રહ્યા તેથી પરારે ॥ ૩ ॥
ધાતને ઘેલી સખીયો વળગો કીય, અઘાટ ઓળખોને શ્રી કૃષ્ણનેરે
બ્યાપક ગ્રહીને લેજો કરતા કાન, પ્રગટ જુઝી લેજો પ્રશ્નરે ॥ ૪ ॥
વીધી કહું છું મન આણી આનંદ, સદગુર મહ્યા વીના ઘર નહી જડેરે
જે નહી પામે સદગુર સંતનો ભેદ, તે જીવ ચોર્યાશીમાં રડવડેરે ॥ ૫ ॥
ફરીલીયો જોગ જુગત અબ્યાસ, પાંચ પચીસને માંહી વશ કરારે
નેણુ નાસીકા મુખ મુદીયે કાન, ત્રીવેણી માંહી ધ્યાન ધરારે ॥ ૬ ॥
અખંડ બ્રહ્મ છે અદ્વૈત આતમ કૃષ્ણ, પ્રગટ થાશે સખી પંડમારે
રવીદાસ ઓધવજી ઉપદેશ, તુર્યાતીત નીરંત બ્રહ્માંડ મારે ॥ ૭ ॥

૫૬૨૪

ધોળ પરજ

ગોપીજન બોલ્યાં સર્વ મળીને સંગાથ, પ્રગટ છેરે અમારે પ્રીતડીરે
 ગોવીંદજીતે વળગી સહુ વ્રજનાર, કાઠક નજી રસ રીતડીરે ॥ ૧ ॥
 અમોને તેડી ગયા સુણુ ઓધવ તત ખેવ, પરશોતમ પોતાનુ બ્યાં ધામછેરે
 પંચતત્વ જીહાં નહી સુરજ ચંદ્ર, ઓળખી અમે વરીઆ આરામસેરે ॥ ૨ ॥
 ઓધવ બિધારે ભેગ સુપન સમાન, જાગ્યા પછે તે સર્વે કાઠ છેરે
 અમે તે વરીયાં સાક્ષી સુંદર શામ, રસનું રૂપ સરૂપ એ છેક છેરે ॥ ૩ ॥
 અમે વ્રજનારી ન સમજી સાધન, વ્રાધજ હોય તેહને દીજીએરે
 અમે અરોગી સદા સંજોગી અંગ, પ્રેમ રસ પાઠ અને પીજીએરે ॥ ૪ ॥
 સકડાસુર બગ અધ માર્યાં અનેક, જમલાજીન આપ ટાલીઆરે
 ગોવર્ધન કુર ધરી રાખ્યા વ્રજખાલ, રંગભર રાસતે અમોને રમાડીયારે ॥ ૫ ॥
 શુક સનકાદીક નારદ શેષ મહેશ, નીરંતર ધ્યાન હરીનું ધરેરે
 મુનીજન કેરે સપને નાવે શામ, તે અમોમાં મરક્યાં કુરેરે ॥ ૬ ॥
 જેને એક રોમપર અનંત અનંત બ્રહ્માંડ, સાધન સાધે સીધ મુની વીશેકરે
 રવીદાસ ઓધવ પ્રતી કહે બ્રજનાર, શ્રીકૃષ્ણ સદા સદોદીત શીવ છેરે ॥ ૭ ॥

—:—:—

૫૬૨૫

ધોળ

આવો મારા સુખના સાગર શામ, હાલો હરીજન મળીએ હેતશુરે
 શામને મળતાં આવા મમ્મન મટી જાય, નીરખી નીરમળ થાઇએ નેત્રશુરે ॥ ૧ ॥
 ઇંદુ થકી અધીક હરીઆળી દેહ, આદીત થકી અધીક પ્રકાશ છેરે
 જેને રૂપે મનમથ કોટી લગાય, ચૈદ તબક પંદરમે વાસછેરે ॥ ૨ ॥
 જે વહાલાનો નીગમ ન જાણે પાર, તે પ્રેમી જનને વશ થઇ રહ્યારે
 જે જે કડવા વચન કહ્યા વ્રજનાર, તે મન હરખી સાંભળી રહ્યારે ॥ ૩ ॥
 સરવે સહીયર ઉભી રહી ચોપાસ, વચમાં વેણ વળવે વીંડલોરે
 ચૈદ લોક ખેંચીયા પોતા માંહી, વસ્તુએ વ્યાપક હું તો જોડલોરે ॥ ૪ ॥
 જમનાજીના વહેતાં ચંબ્યા નીર, ચંદો આકાશે સ્થીર થયોરે
 સોળ સહસ્ત્ર સત અર્થમાં એક અર્ખંડ, તે વ્રજનારીમા વ્યાપક થયારે ॥ ૫ ॥
 અકુળ અભેદ તે કેનો કહ્યો ન જાય, તે હરીજનના હંદમાં રમેરે
 ભાણુ પ્રસાદે મગન થયા રવીદાસ, તે સ્વામીને મળતાં નહી લમેરે ॥ ૬ ॥

—:—:—

૫૬૨૬

ધોળ

આવો મારા મનના માન્યા સંત, તમને મલીએ પ્રેમ પ્રીતશુરે
 વાલાજીને નીરખી ઝાઝા છું ન્યાલ, હૃદય કમળ ટાઢા હેમસુરે ॥ ૧ ॥
 મારા મનમાં અતી વાધ્યો ઉમંગ, ચંદન કેરા ચોક પુરાવીઆરે
 રતન જડીત બાજઠં ઢાળ્યા બહાર, સંતને પ્રેમે ધરી પધરાવીએરે ॥ ૨ ॥

વધાવીઆ હીરા માણેક મોતી સહીત, તન મન ધન કીધાં સહુ વારણે
હેતે હરખી ચરણે નામુ શીરા, મનને ધીરજ રાખી ધારણે ॥ ૩ ॥
ચોમખ દીવડો મેલ્યો થાળજ માંચ, સખી સહુ મળી ઉતારે આરતીરે
મહારસ મચીયો મારા મંદીર માંચ, પ્રેમ ગુલતાન થયાં એકતા મળીરે ॥ ૪ ॥
એ રસ દુર્લભ શીવ બ્રહ્માદીક ચહાય, ગોપીઓ અખંડાનંદ પ્રેમે રહેરે
ભાણુ પ્રસાદે મગન થયાં રવીદાસ, સંત ચરણ રજ લઘ મુખમાં પ્રહેરે ॥ ૫ ॥

—:—:—

૫૬ ૨૭

ધોળ

જાણુ જાણુતું જીવ અભાગીયા જાણુ, આવો મનખો નાવે ફરી ફરીરે ॥ ૧ ॥
આજતું તો સુતો મસાણોમાય, જમડા ખોળે તારા જીવનેરે
કાયા માથે પડે કુહાડાના માર, ફટ ભુંડા અજ્ઞાનીતું ભુલતોરે ॥ ૨ ॥
ત્રુટયા સરોવર નીર તણાણા જાય, રશીયા પાણું બાધો પુનનીરે
પંખી હતાં તે જેમ તેમ ભરતાં પેટ, ઝાડે ઝાડે માળા નાખતાંરે ॥ ૩ ॥
હરણ હતાં તે મુખડે ચરતાં ઘાસ, તડકા ટાહું ઘણી વેડતાંરે
નાવે નાવે લખડર કેરો પાર, હીંગલ મેંગળ ઘોડા પાલખીરે ॥ ૪ ॥
જમ રખ દીવડો મેલ્યો થાળીમાય, સાત સતી મલી ઉતારે હરીની આરતીરે
ભાણુ પ્રતાપે મગન થયા રવીદાસ, પુરણ ૫૬ પાખ્યા પ્રેમશુરે ॥ ૫ ॥

—:—:—

૫૬ ૨૮

ધોળ

મારે મન ગમતા તે થયા મેળારે	આનંદ આજસખી
હરી મલ્યા તે હરીજન ભેળારે	” ”
હું તો વાટડી જોતીતી જેનીરે	” ”
મેં તો શોભા સજી નીરખી તેનીરે	” ”
હું તો ધસી મસીને ધામરે	” ”
જાણું ગુરૂ ગોવીંદ નીધી પામરે	” ”
સજી નીરખવાને ટોળે થાયરે	” ”
મલી માતુની મંગળ ગાયરે	” ”
સજી સણગાર સન્મુખ ચાલીરે	” ”
હું તો બેટી છું જે બાંચ ધાલીરે	” ”
મેં તો જિમંગે આરતી જોતારીરે	” ”
મેં તો તન મન નાખ્યાં વારીરે	” ”
બેળાં બેસીને ભોજન કીધારે	” ”
હવે અરસ પરસ સુખ લીધારે	” ”

” ”

五、

[illegible]

ସି.୧୩

[illegible]

મીરાબાઈને મહાવીખ પાચારે	"	"
ગાઠ ગીરધરને લાઠ લઠાવ્યારે	"	"
અધુ જગત તે વેરી થઈ તુટેરે	"	"
તોય ભકત ભકતી નવ ચુકે રે	"	"
પ્રેમ ભકતી તણા અધીકારીરે	"	"
રવીરામ કહે હું અલીહારીરે	"	"

પદ ૩૧

ધોળ

તને સાચી કહું એક વાતરે,	મહાજન મુજસરખા	✓
સંત સંગે થયા સાક્ષાતરે	"	"
વીણા ધારીથી વધ્યા વ્યાસરે	"	"
કયો ભાગવત ધર્મ પ્રકાશરે	"	"
સંત સંગત કરી શુકદેવે રે	"	"
રાય જનકે ટાળ્યો અહમેવરે	"	"
નામ દેવને દાસ કુપીરે	"	"
મુજ થકા અધીક દહ ધીરે	"	"
પીપા ભગતને રાહીદાસરે,	"	"
જેણુ મેલી જગતની આશરે	"	"
સદગુરૂથી સુધર્યા સંતરે	"	"
ધર્મ પાળ્યો દોટી અનંતરે	"	"
મારા સરખે થયા લવલીનરે	"	"
રવી પ્રીત જેવી જળ મીનરે	"	"

પદ ૩૨

ધોળ

મારે સંત તણો પ્રતાપરે,	વેકુંઠ વાસ રહું	✓
મારે સાધુનો રહીયે જાપરે	"	"
સંતપોતે પરમ દયાળરે	"	"
સંત કશ્ણાનીધિ કૃપાળ રે	"	"
સંત કામાવત ગંભીર રે	"	"
સંત સુખ તણા મહા શીરરે	"	"
સંત તણું તે કામળ ચીતરે	"	"
સંત તણું તે એકહું વીતરે	"	"
સંત આપે તે કામથીર યુધરે	"	"
મારા સાધુની ભકતી શુદ્ધરે	"	"

સંત તણું પ્રફુલ્લીત મુખરે	વેકુંઠ વાસ રહું
સંત આપે સરવને મુખરે	" "
સંત અમૃત વચન દાખરે	" "
સંત સ્નેહી તણો સ્નેહ રાખરે	" "
સંત પરમારથી પરમાણુરે	" "
રવી શ્રી મુખ કહ્યું પ્રમાણુરે	" "

પદ ૩૩

ધોળ

સંત તણા તું લક્ષણુ જાણુરે,	મેં નવ જાય ગણ્યા
સંત થકી હોય નહી હાણુરે	" "
મુજ થકી તે સંત અધીકરે	" "
મેડું નહી સંત નીલીકરે	" "
સંત નીરલોભી નીરપ્રેહીરે	" "
સંત સદા આનંદ વીદેહ રે	" "
સંત મીટાવે ત્રીવીધી તાપરે	" "
સંત મારું સ્વરૂપ સ્વયં આપરે	" "
હું સંતમે મુજમે સંતરે	" "
રવીદાસ એમ કહે ભગવંત રે	" "

પદ ૩૪

ધોળ

એક અનુભવ કહું અનુપરે,	સમગ્રે સુખ ધણું
સદગુરુ તે સત સ્વરૂપરે	" "
સંત પુરુષ સુખની સેજરે	" "
સંત અખ ડાનંદ મહા તેજરે	" "
સંતને દેવના કર્યા કામરે	" "
સદગુરુ સ્વરૂપે હું રામરે	" "
દેહ ધર્યો દેવા ઊપદેશરે	" "
હું જુહું ન કહું લવલેશરે	" "
આ માયા મારા સંત કેરી દાસીરે	" "
જે હોય સદગુરુના ઊપાશીરે	" "
સદગુરુ ઝોળખાવે સતરે	" "
પોતે આપે તે કળા અનંતરે	" "
મહા દુર્વાસાને વશીકરે	" "
મારે સાચો સદગુરુ ધૃષ્ટરે	" "

નીજ લકતી તણા લંડારે	”	”
ગુણા ગુણ ન સંભવે લગારે	”	”
સદગુરુ રહે લવલીનરે	”	”
રવી હરી રહે તેહને આધીનરે	”	”

—:—:—

પદ ૩૫

ધોળ

હારે તમે સરગુણ સ્વરૂપ જીરધારારે,	જુગમાં જોડ બની	✓
જશ ગાઇ તમે તરો કુલ તારારે	”	”
રામ કૃષ્ણ તણા ગુણ ગાઇરે	”	”
સંત ચરણોદક પીચે પાઇરે	”	”
ચોવીસ હરીના અવતારરે	”	”
રામ કૃષ્ણ સ્વેં કરતાર રે	”	”
રામે સુરજ વંસ ઓધાર્યો રે	”	”
કૃષ્ણે જાદવ વંસ સહુ તાર્યો રે	”	”
રામે જગન સંપુરણ કીધારે	”	”
કૃષ્ણે ગોપીના ગોરસ પીધારે	”	”
રામે અહધ્યાને ચરણ રજ તારીરે	”	”
કૃષ્ણ ચરણે તરી પ્રજનારીરે	”	”
રામે ધનુષ જનકના તોડ્યારે	”	”
કૃષ્ણે અસુરતણા મુખ મોડ્યારે	”	”
રામે પાણી જીપર પથર તાર્યારે	”	”
કૃષ્ણે ગોવરધન કર ધાર્યો રે	”	”
રામે રાવણાદીક સંહાર્યારે	”	”
કૃષ્ણે કંસ લઇ કરે પજાડ્યારે	”	”
રામકૃષ્ણ તે પુરણ બ્રહ્મ રે	”	”
એનો નિગમ ન જાણે મર્મરે	”	”
એકને પ્રકાશે સર્વમાં પ્રકાશરે	”	”
ભાણ ચરણે કહે રવીદાસરે	”	”

—:—:—

પદ ૩૬

ધોળ ગરબી

સુરતે સુથુજેરે સજની ભોળી	બ્રહ્મ પદને તું લજને	
બ્રહ્મ નીરંજન રે સાચો,	તાણી તુજનકં લખ કાચો	॥ ૧ ॥
સદગુર સૌનારે સાખી,	દીલની વાત તુજને દાખી	
તીરથ પ્રતેરે નાવે,	સદગુર ઘટમાં નામ લખાવે	॥ ૨ ॥

તેની કરીએ સેવા, ગુરુ સજી સંત નીરંજન દેવા
 નીગમ નેતીરે કહે છે, સોહી રામ સંતોના ઘટમાં રહે છે ॥ ૩ ॥
 ચીતની ચોરીરે કરીએ, માંડવો મન તણો જાવરીએ
 ગીતજ્ઞ જ્ઞાનનારે કીજે, દાન તે સદગુરુને દીજે ॥ ૪ ॥
 પ્રેમ પટોળીરે પહેરી, જીપર લેહેની ઝોઢી લેહેરી
 ધીરજ અંજનરે આંજ્યો, ખમીઆ રૂપી સેંથી સાંજ્યો ॥ ૫ ॥
 ચમત્તન પેચોરે સુડો, વરીએ જગજીવન વર રૂડો
 હાથેવાળો રે જોડયો હરીએ, સન્યા સંત જનન્યા કરીએ ॥ ૬ ॥
 અખે અમર વર તારો, આ અનુભવમાં નથી જિધારો
 હરીવર નીરખીરે હું ટાળો, રવીદાસ અખંડ બ્રહ્મને ભાળો ॥ ૭ ॥

પદ ૩૭

ઝાલરી

એવી ઝણુણુ ઝાલરી વાગીરે, મેતો જોયું તખત પર જાગીરે
 મને સંત મહ્યા સોહાગીરે, એવી મધુરીસી મોરલી વાગીરે ॥ ૧ ॥
 સાખી—મુજ કમજથી જીપડીને રહે કમજમાં ખોલે
 નાભી કમજથી મારી સુરતા ચલી, જીભી ત્રીવેણી માં ડાલેરે ॥ ૨ ॥
 સાખી—સત નામ ઘોડો સણુગારીયો, લેહની કરી લગામ
 ચાંદો સુરજ દોનુ પાવડે, એનો ચડનારો ચતુર સુજાણુરે ॥ ૩ ॥
 સાખી—ગગન મંડળમાં ગોખલો, નર સુતો નીરધાર
 તણુ પુરૂષ એની સેવા કરે, રામ કંપીર રણુકારે ॥ ૪ ॥
 સાખી—સદગુરુએ અમને જિરમાં લીધાં, માર્યાં મોહનીના બાણુ
 વીચાર કરો તો વંદન જાણુ, ભીતર પ્રગટ થયા ગુરુભાણુરે ॥ ૫ ॥
 સાખી—ઝોહં સોહં તારા ઘટમાં વસે, સુરતા કરે એની સેવ
 ભાણુ પ્રતાપે રવીદાસ કહે, મુને મળીયા નીરંજન દેવરે ॥ ૬ ॥

પદ ૩૮

રાગ ધોળ ફેર

સદગુરુ લગન લખાવીઆ	અવીનાશીજીરે	
પુરુષોત્તમ પરણ્યા વરતી નાર,	”	” ॥ ૧ ॥
ગગન મંડળ મંડપ રચ્યો	”	”
ગીત ગાય અનહદ નાદ	”	” ॥ ૨ ॥
તખત ત્રિકુટી તોરણ ચઢીયા	”	”
પ્રેમે પોખે સુખમણુ સાસુ	”	” ૩ ॥
ચીત તણી ચોરી રચી	”	”
નીજ પ્રીતે બાંધ્યા છે બંધ	”	” ૪ ॥

મંડપ મધ્યે પીઢિજી ખ્યારી	અવીનાશીજીરે	
સુરત શબ્દની ખાંધી છેડા ગાંઠ	" "	॥ ૫ ॥
મહા મંગળ વરતાઁ રહ્યો	" "	
અમૃત ભરીયા કોલ કંસાર	" "	॥ ૬ ॥
જ્ઞાનઘ્યાની જુગત ખની	" "	
જ્ઞાન ગંભીર શીર મોડ	" "	॥ ૭ ॥
વીત રાગ વધરાગ ત્યાગ	" "	
સખી ઉતારે છે લોણુ	" "	॥ ૮ ॥
વીવેક રહ્યો વીગતી કરે	" "	
કરે નીવેડા શુદ્ધ વીચાર	" "	॥ ૯ ॥
શીતળ સંતોષ શોભે ઘણા	" "	
નીર્વેર દીયે સજીને માન	" "	॥ ૧૦ ॥
નીજ સંત અલ્લ ભાટ મળ્યા	" "	
દીધેલા છે ભકતીના દાન	" "	॥ ૧૧ ॥
પરણીને મોલે પધાર્યા	" "	
અખંડ મંડળ પ્રકાશ	" "	॥ ૧૨ ॥
રવીદાસ રસ રૂપી સખી	" "	
અલ્લ રસ માંહી ગુલતાન	" "	॥ ૧૩ ॥

પદ ૩૯

ધોળ

મન માન્યાજી

કરતાએ કૃપા કરી		
સદગુર મળીયા ગુણાતીત અલ્લ ભાંણુ	" "	॥ ૧ ॥
મહલાદ જેવા નીજ ટેકી	" "	
ધ્રુવજી જેવા મહા ધ્યાની	" "	॥ ૨ ॥
સુમરણે શેશ નાગ સરખા	" "	
શીવજી જેવા ગાઠ સમાધ	" "	॥ ૩ ॥
હરીશ્ચંદ્ર જેવા ગુર સતવાદી	" "	
સનકાદીક જેવા ખેપરવાદી	" "	॥ ૪ ॥
કપીલ જેવા ગુર ખુધવંતા	" "	
અહંગાંઠ તે શબ્દે ગળીને જાય	" "	॥ ૫ ॥
પવન સુત જેવાં દાસ પણા	" "	
સંત સરવને રહે અખંડ આધીન	" "	॥ ૬ ॥
ભકતી નારદજી સદ ભજે	" "	
તાલ પખવાજ જંત્ર તંપુરા નાદ	" "	॥ ૭ ॥

ઘટિ ઉપાસન સુરજ જેસા	મન માન્યાજી	
વ્રજજન જેવા વ્રેહી પ્રેમ નીધાન	" "	॥ ૮ ॥
દયાળ ગુરુ દાદુ જેસા	" "	
મધ ભકતી ભરમ કરમથી દુર	" "	॥ ૯ ॥
ત્યાગી શુકદેવ સરીખા	" "	
રાગી જનક જેવા ભકતી ભંડાર	" "	॥ ૧૦ ॥
વધરાગ રાગ ભરથ જેવા	" "	
સન્યાસી મુની દત સરખા રવી ભાણુ	" "	॥ ૧૧ ॥

૫૬૪૦

ધોળ

સદ ગુણ સંપન સદગુરુ	કહું સાચુજીરે	
ગુણુ કરી જે રીઝયા શ્રી ગોવીંદ	" "	॥ ૧ ॥
ગુણુ સદગુરુજીને આધીન	" "	
સંત ગુણુ તરી હે પાર	" "	॥ ૨ ॥
કળીર જેવી અનંત કલા	" "	
સત શબ્દમેં સેજે રહ્યા સમાધ	" "	॥ ૩ ॥
ભોગી બાણુ ગોરખ જેસા મનમાં	" "	
ભોગી જેવા દેવ મોરારે	" "	॥ ૪ ॥
નામા જેવા હડીલા	" "	
ધેર પધરાવ્યા વીઠલ રાય	" "	॥ ૫ ॥
રંકા જેવા પતીવ્રતા	" "	
તન મન ગણીયું તરણાથી તુચ્છ	" "	॥ ૬ ॥
ઘાટમ સરખા સાચાચીત	" "	
ધના ભગત સરીખા ધીર ગંભીર	" "	॥ ૭ ॥
સેન જેવા પાણુ ધારી	" "	
ભે ટાળીને કીધી સાચી ભકતી	" "	॥ ૮ ॥
અણુચાહી રાહીદાસ જેસા	" "	
પરપંચ ટાળી પુજ્યા ભગવત ભકત	" "	॥ ૯ ॥
બલ દ્રષ્ટી પીપા જેવી	" "	
ઘટઘટ માંહી રામ પ્રકાશ્યા	" "	॥ ૧૦ ॥
સર્વ અંગ સદગુરુ વડે	" "	
કનીષ્ઠ મધ્યમ ઉત્તમ ત્રીપ્રકારે	" "	॥ ૧૧ ॥
રવીદાસ ખુબ કહી થાકી	" "	
સદગુરુજી છે અગમ અપાર	" "	॥ ૧૨ ॥

૫૬.૪૧

ગરબો

કાયા ગરબોરે સદગુરુ ધડીયો, ચીરા લઘત્રણુસો ને સાહે જડીયો ॥ ૧ ॥

બત્રીસ વીસજરે ખીલી માંહી મારી, નવે પ્રકારેરે ગરબો લીધો ધારી ॥ ૨ ॥

છેદજ પાડયોરે મળીને મોટા માઝી, ગગન મધેરે ગરબો રજો ગાજી ॥ ૩ ॥

અમર દીપક મેલ્યા છે અજવાળી, સખી સંત સહુ દેછે છંદે તાળી ॥૪॥

ગરબો ધડીઓરે તેને લખીએ સઘળે,

રવીચા શ્વામીરે ચીન્યા આનંદ અઘળે ॥ ૫ ॥

૫૬.૪૨

ઘોળ રાગ ફેર

મારા સદગુરુને પ્રણામ કર કરજોડીરે

જેણે લોક લાજ કલકાણુ સગાધ તોડીરે ॥ ૧ ॥

જેનો વેદન જાણે ભેદ, પુરાણુજ થાક્યાંરે

જેને બ્રહ્મા વીજણુ મહેશ ન જાણે તાકુરે ॥ ૨ ॥

જે જોગી જુગત ન જાણે, શ્રમ માંહી ભુલ્યારે

એવા જંગમ જોર કરીને, જગત માંહી કુલ્યારે ॥ ૩ ॥

ભાધ શેવડા સુખ દુખ માંહી, સુઝવણુ નહી લાગીરે

તેતો મંત્ર જંત્ર અબ્યાસે, માયા નહી ત્યાગીરે ॥ ૪ ॥

હરે સન્યાસી દરવેશ, માન મન આણેરે

વધારે લંબાકેશ, હરીને નવ જાણેરે ॥ ૫ ॥

બ્રહ્મણુ ભુલ્યા વેદ, ગાયત્રી ન સાધીરે

તેતો કરે હોમ તપ યજ્ઞ, લકતી નહી લાધીરે ॥ ૬ ॥

કંઠ પંથી ભુલ્યા પંથ, ન મુકે આટીરે

આપોપે ન ઊતરાય, અવધટ ધાટીરે ॥ ૭ ॥

બંધાયા રાગ રંગ માંહી, વાડા વાળીરે

તેતો વખીયામાં વહી જાય, ન લાગી તાળીરે ॥ ૮ ॥

મારગ ભુલ્યા મુઠ, ન દેખે વીચારીરે

નીરખતા નરક લઘ જાએ, એવી એક નારીરે ॥ ૯ ॥

ભાધ એતન થઇને ચાલ, તપાસો તનમારે

તું તો એતન હોઇ મા ભુલ, સમજજે મનમારે ॥ ૧૦ ॥

એવી કહી વીદેહે સાન, સુખે મન જાણીરે

એવા કાઇક વીરલા સંત, લીધે રસ માણીરે ॥ ૧૧ ॥

જેને હરદે કમળ પ્રકાશ, શબ્દના શુરારે

હરીને ઝાળખે ઘટો ઘટમાંહી, પ્રેમના પુરારે ॥ ૧૨ ॥

જેણે આપ તણો કર્યો નાસ, રહે આશ નીરાશીરે

જેને સતચીદાનંદ, દીલ અવીનાશીરે ॥ ૧૩ ॥

જેણે લીંગ તણો કર્યો ભંગ, વાસના ટાળીરે	
જેણે અહ્ન અગ્નીમાં ગાંઠ, ખોરીને બાળીરે	॥ ૧૪ ॥
જેને સમ દષ્ટો મન ધીર, ધારણ સહિ સરખેરે	
જે કોઇ અર્ધ ઊર્ધ્વ ક્રે ઘાટ, અખંડીત નીરખેરે	॥ ૧૫ ॥
ત્યારે થયો અર્ક ઊઘેત, પરમાત્મ ભગ્યારે	
ગુરુ ભાણ ચરણ રવીદાસ, તણા શ્રમ ભાગ્યારે	॥ ૧૬ ॥

—————:—:—————

પદ ૪૩

(રાગ ઉપરનો) ધોળ

ગુરુને કરતાં દંડ પ્રણામ, કે આનંદ આણીયે	
સખી સદગુરુ દીન દયાળ, દયાનીધી બાણીયે	॥ ૧ ॥
જેને નીગમ કહે નીર્લેપ, સદા અહ્ન સ્થીર છે રે	
તેતો સદગુરુ પરમ નીધાન, સુખડાના શીર છે રે	॥ ૨ ॥
સખી નીરખી હરખી હેતે, હૃદયમાંહી લીજીયેરે	
સખી તન મન પ્રાણ સમેત, સમર્પણ કીજીયેરે	॥ ૩ ॥
તેનું કારણ કોઇક બાણે, અદ્વૈત સમાવનેરે	
ગર્ભ ટાળી થાય ગુલતાન, છોડી દેહા ભાવનેરે	॥ ૪ ॥
સખી શુભ કહું છું ગુજ, રહેમાંહી રાખીએરે	
રહીએ સદગુરુશું રસ એક, અમૃત રસ ચાખીયેરે	॥ ૫ ॥
મેટી વેદ મર્જાદાની રીત, પ્રીતી રસ પાળીએરે	
ગુરુ મુરતી આદ અખંડ, સ્વરૂપ સંભાળીએરે	॥ ૬ ॥
જેને મન વાણુને પ્રાણુ, તે પહોંચી નવ સકરે	
એજે બ્રહ્મ તુર્યાતીત, કોઇ બુધમંત જઘ શકરે	॥ ૭ ॥
તે આ સદગુરુ સત સરૂપ, ફળે પળ વારમારે	
એમ કહે છે સંત પુકાર, પુરાણ અઢારમારે	॥ ૮ ॥
તું તો બુલીશમાં કોઇ બ્રાંત, ચરીત્ર જોઇનેરે	
સખી ભાળજે પુરણ અહ્ન, આપોપું ખોઇનેરે	॥ ૯ ॥
રમે આપટાળી રસ રંગ, એ સદગુરુ શ્યામ છેરે	
રવીદાસ કહે ગુરુ સંત, એ રમતા રામછેરે	॥ ૧૦ ॥

—————:o:—————

પદ ૪૪

રાગ ઉપરનો

સખી આળસ મુકી આણુંદ, કે ઉઘમ કીજીએરે	
સખી આપ સમેટીને આપ, માહી ગુરુ લીજીએરે	॥ ૧ ॥
સખી જનમ કૃતાર્થ થાય, એ સદગુરુ સંગમારે	
અંતરે જિતારીજે નીજ રસ, તે પીજીયે રંગમારે	॥ ૨ ॥

મુળ સહનું છે ગુરનાથ, જોને પાછા ફરીરે	
ચીત મુકીયે ચીદરૂપ માંડી, સમકરી સુ દરીરે	॥ ૩ ॥
જેમ પતંગ દીવે શીતળાય, સીંધુમાં ભગીરે	
તેમ સદગુર સીંધુ માંડી, ન સકે નીકળીરે	॥ ૪ ॥
વતી હીણુ વળે બહુ પાછા, તે શઠ સંસે ભર્યાંરે	
તેણે નહીં લલ્યા સખી ભેદ, સ્વરૂપે અંતર્યાંરે	॥ ૫ ॥
જેને આવણુ અંતર નાહી, ગુર પરમ ધામછેરે	
સખી શાસ્ત્રનું શું કામ, સરખે સધળે રામછેરે	॥ ૬ ॥
સખી એંકઠા પુટયા ધડ, અંતર પટ બિઘડયાંરે	
સખી રવેં દીસે નીજજ્યોત, એ નીજ રૂપને જડેરે	॥ ૭ ॥
સખી અરણુ જાગે ગયો તીમીર, સમ્યા સાધન સહુરે	
હવે પ્રગટી જોત પ્રકાશ, આતમ અલગ રથું રે	॥ ૮ ॥
ગુર દ્રષ્ટા દ્રષ્ટી દુર, તે હાલ હજુર છે રે	
સખી આકાશમાં નહીં આડ, સદા ભરપુર છે રે	॥ ૯ ॥
જેને વીદેહ થયો વહેવાર, તે રહીત આકાર છે રે	
તેને દ્રષ્ટે સરખે સર્વ, આ ગગનાકાર છે રે	॥ ૧૦ ॥
ગુર વણી સમષ્ટી પાર, રહેજો રૂપ લહીરે	
રવીદાસ કહે રસખોળ, એ રસરૂપ થયરે	॥ ૧૧ ॥

:o:

પદ ૪૫

ધોળ રાગ ફેર ગરખી

આવ્યા મોહનજી મસમસતારે	લાલા ભાવ ભર્યાં	
મારે શ્વેર ખેઠા હસ્તા હસ્તારે	” ” ”	॥ ૧ ॥
મેંતો આવતા આસન દીધુરે	” ” ”	
આનંદમાં આલીંગન લીધુરે	” ” ”	॥ ૨ ॥
મુને નેણે નેહ જણાવ્યોરે	” ” ”	
રવીચ્છા સ્વામી સખળ સોહાવ્યોરે	” ” ”	॥ ૩ ॥

:o:

પદ ૪૬

ધોળ

સખી ગુમ કહું એક ગોશ્વરે,	લાલા લાડ ભર્યાં	
ઓળખેજે હોધ સમ દ્રશ્વરે	” ” ”	॥ ૧ ॥
મારી આંગલડી મરડીરે	” ” ”	
ન રહી શકું ન દોડીરે	” ” ”	॥ ૨ ॥
આળ ન કરશો ધજતે રહેવુંરે	” ” ”	
હશી કહું છું પડશે કહેવુંરે	” ” ”	॥ ૩ ॥

મારી સાસુ નણદી દેખેરે	”	”	”	
લાડકવાયા આળો લેખેરે	”	”	”	॥ ૪ ॥
હવે વાત ન રહે જાનીરે	લાલા	લાડ	ભર્યા	
તમે મોહન લેળે માતીરે	”	”	”	॥ ૫ ॥
મુજ સાથે પડીઓ હેવારે	”	”	”	
રવીયા સ્વામીએ એવારે	”	”	”	॥ ૬ ॥

—:૦:—

પદ ૪૭

ઘોળ

હમે હમારે દેશવળ્યા	હવે	રામ	રામ છે	
તમે વચન કહ્યાંતાં તે પાલ્યા	”	”	”	॥ ૧ ॥
અમારે તમારે અંતર નથી	”	”	”	
શું કહીએ મુખથી કથી	”	”	”	॥ ૨ ॥
સ્નેહીમાં શીરમોડ છો	”	”	”	
કાળજી કેરી કાર છો	”	”	”	॥ ૩ ॥
જીવણુ જીવન માણુ છો	”	”	”	
જાણુમે ચતુર સુજાણુ છો	”	”	”	॥ ૪ ॥
દુલ્હન મળવું દેહનું	”	”	”	
વેધ્યુ મન રહે જેહનું	”	”	”	॥ ૫ ॥
સ્નેહી સુંદર સ્યામના	”	”	”	
વીસામા વીશ્રામના	”	”	”	॥ ૬ ॥
પ્રેમીને હરી પાસ છે	”	”	”	
ભાણુ ચરણે રવીદાસ છે	”	”	”	॥ ૭ ॥

—:—:—

પદ ૪૮

ઘોળ

હરીજન સજી હેતે મહ્યા	તે અધીકારી	
કર્મ ભર્મથી જે દળ્યા	”	॥ ૧ ॥
સંત તણા જે લક્ષણ ગ્રહે	”	
ગીતા ગાઇને લહે	”	॥ ૨ ॥
લકતી રઘુવીરની કરે	”	
સાચા સદગુરને વરે	”	॥ ૩ ॥
પ્રીતી માહી પ્રવીણ છે	”	
પ્રેમ ભર્યા જેના નેણુ છે	”	॥ ૪ ॥
ક્ષમા ખડગ ગ્રહી રહે	”	
દુષ્ટ તણા વચન જે સહે	”	॥ ૫ ॥

સરપ થઇ હરી સંગે રમે	”	
નીસદીન સદગુરને નમે	”	॥ ૬ ॥
રવીદાસના સ્વામીને ભજે	”	
કુચુધીની સંગત તજે	”	॥ ૭ ॥

:o:

પદ ૩૯

ધોળ

હમે તમારા દાસ છીએ	ગુર સ્વામીજી	
જેમ તમે કહો તેમ રહીએ	” ”	॥ ૧ ॥
દોષ હમારા છે ઘણા	” ”	
કપટાઇમાં નહી મળ્યા	” ”	॥ ૨ ॥
બાળક બહુ અવગુણ કરે	” ”	
માત પીતા ચીત નવ ધરે	” ”	॥ ૩ ॥
ઇષ્ટ અમારા છો તમે	” ”	
નીચીત થઇ બેઠા અમે	” ”	॥ ૪ ॥
તનમન ધન સજી અરપીયું	” ”	
એમાં અમાર નવ રહ્યું	” ”	॥ ૫ ॥
શું કહીએ નહી કરવાનું	” ”	
લહ્ય હવું જે લેહેવાનું	” ”	॥ ૬ ॥
તમારો સ્વે પ્રકાશ છે	” ”	
ભાણ ચરણ રવીદાસ છે.	” ”	॥ ૭ ॥

:o:

પદ ૫૦

ધોળ

થઇએ નહી બે બાકલા	મે મંતાજી	
અબળા દેખી આકુળા	” ”	॥ ૧ ॥
પરનારી શું પ્રીત છે	” ”	
અંતે એ વીપરીત છે	” ”	॥ ૨ ॥
જુજવા રંગજ બેઠને	” ”	
સહુ ઉલા યુધ ખોઇને	” ”	॥ ૩ ॥
કુંવર કહું છું કુટાશો	મે મંતાજી	
લક્ષણ વોણા લુટાશો	” ”	॥ ૪ ॥
તહારે કરવી કેલ છે	” ”	
મારે વીપની વેલ છે	” ”	॥ ૫ ॥
કહે છે તે શીરપર કાળ છે	” ”	
વીધીયા જીપર વહાલ છે	” ”	॥ ૬ ॥

ડાહ્યા થમ ધરમે રહીયે	મે મંતાજી	
પરધર કાંધ નવ જમ્યે	" "	॥ ૭ ॥
તારા સરપને તું લહે	" "	
ભાણુ ચરણે રવીદાસ કહે	" "	॥ ૮ ॥

:o:

પદ ૫૧

ધોળ

આવો મારે બારણે	તત્વ વેતાજી	
મસ્તક નાખું વારણે	" "	॥ ૧ ॥
પ્રેમ પાથરણા પાથરું	" "	
ઓશીકું અંગનું કરું	" "	॥ ૨ ॥
આનંદ ભરીયા અંગમાં	" "	
રસબસ રહે હરી રંગમાં	" "	॥ ૩ ॥
તાપ ટળે તન મન તણા	" "	
હળે મળે હેતુ ધણા	" "	॥ ૪ ॥
લોપાધયે નહી લોકમાં	" "	
સદા રહે સંતોષમાં	" "	॥ ૫ ॥
ભકતી કરાવે ગુર તણી	" "	
શોભે જાણે સ્ફટિક મણી	" "	॥ ૬ ॥
સતસંગી અનમે રહે	" "	
ભાણુ ચરણુ રવીદાસ કહે	" "	॥ ૭ ॥

:o:

પદ ૫૨

ગરબી

મને મળીઆ છે મોરારીરે	પનઘટ જાતાં	
મારી આંખલડી ને ઠારીરે	" "	
વાલાજી મારા ઓચીંતા આવીને ઓડી		
મારું ખેડલું નાખ્યું ફેડીરે	" "	॥ ૧ ॥
વાલે મારે હાર હમયાનો તોડયો		
કાંધ પોંચાને મરોડયોરે	" "	॥ ૨ ॥
વાલાજી મારા રંગીલાનો રંગ લાગે રડો		
કુટુંબ સરવે કુડોરે	" "	॥ ૩ ॥
વાલે મારે પ્રેમે અંધર રસ પીધો		
કાંધ સંદ્રીને લીધોરે	" "	॥ ૪ ॥
સ્વામી રવીદાસના અજગા માં થાશે		
મારે રદ્યેથી મા જાશેરે	" "	॥ ૫ ॥

પદ ૫૩

ગરબી

તારાં કામણુગારા નેણુરે	કૃષ્ણ મોરારી	
અમૃત ભરીયા વેણુરે	" "	॥ ૮૬ ॥
વાલાજી મારા રીઝીને આનંદ કરાવે		
કાંઈ સુખડા સરાવેરે	" "	॥ ૧ ॥
તારે સ્વર વ્રજ સુંદરી સજી બાણે		
વળી પ્રેમ સહુ માણેરે	" "	॥ ૨ ॥
તારે રસ પ્રેમીજન કાંઈ પ્રીછે		
જે શુક સનકાદીક ધચ્છેરે	" "	॥ ૩ ॥
સ્વામી રવીદાસના રીઝયા રસ રંગે		
આનંદ વાધ્યો અંગેરે	" "	॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૫૪

ગરબી

કાન મુરલીમાં ગાવેરે	રાધે રાધે	॥ ૮૬ ॥
અંતરગમી આરાધે રે	" "	
રસનાએ રાધે રાધે પુકારે		
કાંઈ પલન વીસારે રે	" "	॥ ૧ ॥
લાલાજી તો રાધે રાધે બોલે		
કાંઈ ન આવે એની તોલેરે	" "	॥ ૨ ॥
ભક્તીનું રૂપ છે રાધે રાણી		
શ્રી મુખથી બોલ્યા વાણીરે	રાધે રાધે	॥ ૩ ॥
સ્વામી રવીદાસના આવ્યા છે જામંગે		
કાંઈ રાધીકાની સંગેરે	" "	॥ ૪ ॥

:—:—:

પદ ૫૫

ગરબી

તમે છમકલાને છોડારે	છેલ છખીલા	
કાંઈ અમ ઉપર શો આડારે	" "	॥ ૮૬ ॥
વાલાજી મારા હેરણીયા શું હેરે		
કાંઈ રાજ કુંસ કેરારે	" "	॥ ૧ ॥
વાલાજી મારા લોકડીયા કેશે લારે		
કાંઈ અમે છીએ વહુ વાફરે	" "	॥ ૨ ॥
વાલાજી મારા ચગિટા માંડી આળો		
ગોવીંદજી ખાસો ગાળો રે	" "	॥ ૩ ॥
સ્વામી રવીદાસના હરખે હસોછો		
મારા રૂઢીયામાંડી વસોછોરે	" "	॥ ૪ ॥

૫૬ ૫૬

ગરબી

પ્રીતમ પ્યારા

ભલેને પધાર્યારે

॥ ૮૬ ॥

પ્રેમીજનના ઓધારારે

વાલાજી મારા વાત નથી કાંઈ જાની,

॥ ૧ ॥

મેરમ લેજો માની રે

વાલાજી મારા વાટ જોતી હતી જોની,

”

॥ ૨ ॥

દર્શન પામી તેનું રે

”

વાલાજી મારા સીંધુ કેમ સાગર સમાયે,

”

॥ ૩ ॥

આનંદ જિભરાયેરે

વાલાજી મારા રવીદાસના સ્વામી નરહરીયા,

”

॥ ૪ ॥

કાંઈ રહે કુમળમાં ઠરીઆરે

—:—:—

૫૬ ૫૭

ગરબી

ચીત માંહી ચોંટયા

ક્યાંઈ નવ જાણારે

॥ ૮૬ ॥

જોડુ નહી પાસોરે

”

”

જો તમે ઘરે ઘરે શ્યામ ભટકાશે

”

”

॥ ૧ ॥

તો કપટી કહેવાશેરે

વાલાજી મારા શોકલડી સખળ ધુતારી

”

”

॥ ૨ ॥

ધરપા અતી ભારીરે

વાલાજી મારા જોરે માગો તે આપું

”

”

॥ ૩ ॥

હું વેણુ ન જાંથાપુંરે

વાલાજી મારા રવીના સ્વામીરે રશીયા

”

”

॥ ૪ ॥

મારા રહે કુમળમાં વશીયારે

—:—:—

૫૬ ૫૮

ગરબી

પ્રેમે પલંગે

વીઠલ આવી બેઠારે

॥ ૮૬ ॥

નીગમ ન જાણેરે લીધી જાંછંગે

વાલે મારે આનંદે આલીંગન લીધું

”

”

॥ ૧ ॥

અમૃત રસ પીધોરે

વાલાજી મારા એ રસ પ્રેમીજન પ્રમાણે

”

”

॥ ૨ ॥

ગોપીજન માણેરે

વાલાજી મારા તન મન પ્રાણ સમર્પણ કાધાં

”

”

॥ ૩ ॥

તે ક્રોધથી નવ બીધ્યાં રે

સખી રવીદાસના સ્વામી અતી ડાહ્યા

”

”

॥ ૪ ॥

સ્નેહ દોરેથી ખીંચાયારે

પદ ૫૯

ગરબી

મને હસીને ખોલાવીરે	જમુનાને ઘાટે	
એકાંતે આવીરે	" "	॥ ૮૬ ॥
વાલે મારે અચરજ એકજ કીધું		
મારું મન હરીને લીધુંરે	" "	॥ ૧ ॥
કુચ સ્થળ ગ્રહી અધર રસ પાધો		
હરીએ ચુબન લીધારે	" "	॥ ૨ ॥
જહુ વરે રદયે લઇ ભચરડી		
કાંઠ આંગળીજી મરડીરે	" "	॥ ૩ ॥
રંગીલાએ રંગ માંહી દીધાં રાણી		
મીઠડાં લજી ઘોણીરે	" "	॥ ૪ ॥
મનમથે કરજોડી શીશ નમાવ્યા		
હરી અજીત કહાવ્યારે	" "	॥ ૫ ॥
અજ ધંદ્રાદીક ગર્વ પરહુરીયા		
આવી દંડવત કુરીઆરે	" "	॥ ૬ ॥
રવી ગતી લહે રૂપી દુરવાસા,		
પાયે પ્રસાદ જીવવાસરે	" "	॥ ૭ ॥

:૦:

પદ ૬૦

ગરબી

લાલ મુને લાધ્યોરે	લકતીના ભાવે	
તેથી રંગ લાધ્યોરે	" "	॥ ૮૬ ॥
ઘણે ઘણે દીવસેરે કલપ કંઠ વીત્યા		
ભેટયા છે ઓચીંતારે	" "	॥ ૧ ॥
તમ સાર સર્વે દીધું ત્યાગી		
કહાના સોભાગીરે	" "	॥ ૨ ॥
પ્રેમની રીત પ્રીત ક્યાં કહીયે		
સમઝીને રહીયેરે	" "	॥ ૩ ॥
સ્વામી રવીદાસનો કહે એક પણુ મારે		
હું રહ્યા ઘેર તમારે રે	" "	॥ ૪ ॥

ગરબી

પદ ૬૧

સુંદરી રમે છે રે	રંગ મહોલે	
પાયુને ગમે છે રે	" "	॥ ૮૬ ॥
છત્રીસે વાળાં છત્રપર વાળે		
જહાં પાયુછ ખીરાજેરે	" "	॥ ૧ ॥

સખીઓએ મલી સમ સ્વર સાધ્યા,	રંગ મહોલે	॥ ૨ ॥
તે રસ માણે રાધારે		
રવીના સ્વામીસુ રંગ અપારા		
મારા પ્રાણના આધારારે	" "	॥ ૩ ॥

—:૦:—

પદ ૬૨

ગરબી

આ પુર્વની ગુંજરે	કહીએ કાને	
પીયુ' શુ' બુઝેરે	" "	॥ ટેક ॥
ચીતવીને સુતી સ્વમહુ' પામી		
નીરખ્યા બહુ નામીરે	" "	॥ ૧ ॥
થમ લથ પથ હરી પામ્યા નહી જવા		
જગીતો જાલા માવોરે	" "	॥ ૨ ॥
અરસ પરસ આલી'ગન લીધુ'		
જે માગ્યુ તે દીધુ'રે	" "	॥ ૩ ॥
રવીના સ્વામી અકળ અપારી		
મારે રહે વશ્યા મોરારીરે	" "	॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૬૩

ગરબી થાળ

મારે ઘેર આવોરે	મેરામ મીઠા	
શબ્દ સેનપાળોરે	" "	॥ ટેક ॥
વાલાજી મારા રસોઇ કરી રસ રીતે		
પાતળીઆ જમો પ્રીતિરે	" "	॥ ૧ ॥
વાલાજી મારા ઘેબર જલેળી મન માન્યા મેવા		
તે હરજી હેતે લેવા	" "	॥ ૨ ॥
વાલાજી મારા સાક જત્રીસ છપન ભોગ		
સહુ છે સમ જોગરે	" "	॥ ૩ ॥
વાલાજી મારા વાલોલ વંતાક વધાર્યા		
માંહી સુરણ સુધાર્યાંરે	" "	॥ ૪ ॥
વાલાજી મારા બપુરફળી કરમદાને કેળા		
માંહે ગરકેરી ગરમેરાંરે	" "	॥ ૫ ॥
વાલાજી મારાં કઠીયા દુધ ભાત સામજી સીરાવો		
તમે ધીરે ધીરે પાવોરે	" "	॥ ૬ ॥
વાલાજી મારા સાકર વાટીને માંહી ભભરાવું		
મારા હાથેથી ખવરાવું'રે	" "	॥ ૭ ॥

વાલાજી મારા સખી સહી મળી પવન દોળે	મેરામ મીઠા	॥ ૮ ॥
તે જેજે સ્વર બોલેરે		
સ્વામી રવીદાસના પુરણ થયા પ્રેમે		
આનંદ વાધ્યો ગ્રેહમેરે	” ”	॥ ૯ ॥

—:૦:—

પદ ૬૪

ગરબી થાળ

તમે જમોતો જમાડુરે	જીવન મારા	
આજ રંગમાં રમાડુરે	” ”	॥ ૮૬ ॥
વાલાજી મારા ખીર પુરીને કંસાર		
માંહી ધીની પડે ધારે	” ”	॥ ૧ ॥
વાલાજી મારા ઘેબર જલેખીને લાડુ		
જમોતો થાળ કાઢુરે	” ”	॥ ૨ ॥
વાલાજી મારા દુધ ઠાયુ લલી ભાંતે		
આવીને બેસો પાટેરે	” ”	॥ ૩ ॥
વાલાજી મારા તળી તરકારીછે તાજી		
માંહી વીદુર ધરતી ભાજીરે	” ”	॥ ૪ ॥
વાલાજી મારા આર્યાને તુરીયા ટીંડારા		
માંહી શીવરી બાધના બેરાંરે	” ”	॥ ૫ ॥
વાલાજી મારા આદુ લીંબુના અથાણાં		
માંહી રાખતાં સંધાણારે	” ”	॥ ૬ ॥
વાલાજી મારા ખીચડી રાંધીછે બહુ સારી		
જમોતો લાવુ ઠારીરે	” ”	॥ ૭ ॥
વાલાજી મારા જેરે જોમએતે માંગી લેન્ને		
કાંઈ ખાઈ મોળ કહેજેરે	” ”	॥ ૮ ॥
વાલાજી મારા દાળ ભાત શામજી શીરાવો		
તમે ધીમે ધીમે પાવોરે	” ”	॥ ૯ ॥
વાલાજી મારા શીતળ જમના જળ ઝારી		
તમે પીએને મેરારીરે	” ”	॥ ૧૦ ॥
વાલાજી મારા એલચી લવેંગને સોપારી		
માંહી ખીડલી સુધારીરે	” ”	॥ ૧૧ ॥
વાલાજી મારા રવીરામ તે રંગ રાચે		
એ તો ગાએ દીલ સાચેરે	” ”	॥ ૧૨ ॥

ભોજને પધારે રે હો અલખેલા		
આજ રડો દહાડોરે હો અલખેલા		॥ ૨૬ ॥
જરે વાલાં આરતી ઉતારે હું તો રીતે		
પીરસુ હુતો પ્રીતે રે	હો અલખેલા	॥ ૧ ॥
જરે વાલાં પુરી પકપાન મેવા મીઠામ		
જુગતમાં નહીં દીઠારે	„	॥ ૨ ॥
જરે વાલાં ખાન જલેખીને લાડુ		
તાનં ત્રથ તાવુરે	„	॥ ૩ ॥
જરે વાલાં સુખદીનો સ્વાદ આવો દીઠો		
અતી રડો મીઠો રે	„	॥ ૪ ॥
જરે વાલાં રામતાતે રામ ઘણા ચઢીયાં		
જુગતે કરી કરીયાં રે	„	॥ ૫ ॥
જરે વાલાં શાકનો તે મારો તમે ફડકો		
લેતાં નહીં હઠસો રે	„	॥ ૬ ॥
જરે વાલાં લુણી અથાણા અતી તીખાં		
નેને ભોળાં શીકારે	„	॥ ૭ ॥
જરે વાલાં જાજ વધારી મેંતો જમકે		
ગુગરીયાંમાં ધમકે રે	„	॥ ૮ ॥
જરે વાલાં સાક પાક પુરણ જમે મારો વહાલો		
જસોદાનો કાલો રે	„	॥ ૯ ॥
જરેવાલાં સ્વીદાસ ગાય તે પ્રેમનો પ્રસાદ		
ગોપીની પહોંચી આશરે	„	॥ ૧૦ ॥

—:૦:—

આચમન કીજરે	હો અલખેલા	
ખેઠકે ખીરાનેરે	„	॥ ૨૬ ॥
દાસ લખ આવ્યા અમૃત ભરી ઝારી		
કર મુખલ્યો સંમારીરે	„	॥ ૧ ॥
સખીઓ ઓળાંસે લખને રમાલે		
અજઠા છે ગાલેરે	„	॥ ૨ ॥
મુખવાસ ખીડી પાન સોપારી		
તમે મુખમાં લો મોરારીરે	„	॥ ૩ ॥

જાન્યકળ એલચી લવંગના દાણા

કાંઠ રાખશે નહી મણારે

હો અલખેલા

॥ ૪ ॥

સ્વામી સ્વીદાસના આણું દે રહ્યા ઓપા

મહાસુખ પામ્યા ગોપારે

” ”

॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૬૭

રાગ માલવ

કહું છું સાચુરે મોહનજી મન ભાવે

જુગસહુ જોયોરે કાંઠ નજર ન આવે

॥ ૧ ॥

હંહુ હરખેરે હરીમુખ જોતાં હેરી

મચ્છું છું મનમારે હરી આવે આણી શેરી

॥ ૨ ॥

વાલપણું તોરે વાલા સાથે વળગ્યું

ચીત ન ચાલેરે હરીવીના ક્યાહી અળગુ

॥ ૩ ॥

વાહાલા લાગેરે સહુથી વીઠલ રાચે

આંખોની આગળરે પ્રેમતણા રસ પાચે

॥ ૪ ॥

ભાગ્ય હોય તો રે મોહન મંદીર આવે

સ્વીચા સ્વામીરે પ્રેમ રનેહી કહાવે

॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૬૮

માલવ

આવો ઓરારે, મનની કહીએ માંડી

તમને મળતારે, મારી માએ ભાંડી

॥ ૧ ॥

વાત શી કરવીરે, કાનડ સાથે તારે

ભાંઠ ભોળાધરે સરવે મેણે મારે

॥ ૨ ॥

ખીક દેખાડેરે શીખામણુ દે જાની

સજી સાસડેરે વાત કહે પીયર માની

॥ ૩ ॥

આડોસી પાડોસીરે પરમંચ સઘળા ભાળે

એમ આચરતાંરે આપણને નહી ચાલે

॥ ૪ ॥

માંડી કહેછેરે મારે મન સમું વાતો

સ્વીચા સ્વામીરે તમસમુ મન રાચ્યું

॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૬૯

માલવ

નેડલો લાગ્યોરે નેણુ સુલુણાવાલા

ચીતડે ચોંટયારે ચંચળ સઘળા ચાળા

॥ ૧ ॥

કાળજ કાચારે કામણુ ગારી કીકી

તુજને જોતારે જગત જણાય પ્રીકી

॥ ૨ ॥

કોઇ નવ આવેરે હંરી તમારી દામી
 મુખડું જોઇનેરે સર્વ રહ્યાં શીશ નામી ॥ ૩ ॥
 અંગ અલોકીકરે વાલા તારં ઓપે
 રૂપ રંગીલારે રીઠીયા માંહી રોપે ॥ ૪ ॥
 સ્વરૂપ નીહાળીરે ભુલ્યાં ધરનો ધંધો
 રવીયા સ્વામીરે જેમ છે પુનમ ચંદો ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૭૦

માલવ

ક્યાંઇ ન જાણેરે કાલી ચંદ્રદસની રાતે
 મંત્ર આરાધીરે તમને કરશે હાથે ॥ ૧ ॥
 કામણુ ગારીરે રજની છે રઠીઆળા
 કાંમણુ દુમણુરે સખી આરાધે ચાળા ॥ ૨ ॥
 લોક ધુતારારે તમે છો ભોળે ભાવે
 ફેદે નાખેરે તમને કાવે દાવે ॥ ૩ ॥
 જાદુ જાણેરે જીવન અજાણા સારી
 જોઇ ડગ ભરીએરે વાલા વાત વીચારી ॥ ૪ ॥
 હાથજ આવેરે કોઇ ન મુકે તમને
 રવીયા સ્વામીરે રૂદે ઓપજો અમને ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૭૧ ગરબી પ્રેમ પચીસી—રાગ માલવ

આંછળ તમારેરે કામ ધણું કુંવરનું
 બહુ મયરાયલરે માન ચઢ્યું મહિવરનું ॥ ૧ ॥
 સંગ માંકડલાંરે લઇ હુસકારી દેછે
 ધરમાં પેસીરે સોધી મહીડા પાંચે છે ॥ ૨ ॥
 ગોળી ફેડીરે માખણુ લઇને દોડે
 લઇ ખવરાવેરે ગાળ દીએ બહુ મોડે ॥ ૩ ॥
 કહી સમજાવેરે કહું છું ઉંડી આશે
 આ ગોકુળમારે નવી નવાઇ થાશે ॥ ૪ ॥
 લોપા ચાલ્યારે કંઈ તણી માઝા
 રવીયા સ્વામીરે થઇ ખેઠા સુરાજ ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૭૨

માલવ

કાંઈક વારેરે આઇ તમારા તનને
 તાપ ઉપજાવેરે સહુ ગોપીનાં મનને ॥ ૧ ॥

ધરમે આવીરે બાળકડાને મારે	
ખમીએ છીએરે બાઘ લાજ તમારે	॥ ૨ ॥
ચાળા એનારે અંતે એને નડશે	
નહી માનેતો રે કંસને કહેવું પડશે	॥ ૩ ॥
વ્રજમાં વલ્લભરે બાઘ તમારા પ્યારા	
કૃષ્ણ હરાડારે બલભદ્ર કાંઠક સારા	॥ ૪ ॥
ઢાંકી લાંવીરે બાઘ તમારો છયો	
બાળ પોતાનોરે અંગનાએ ઝાળખીએ	॥ ૫ ॥
થઈ ખસીઆણીરે આતે કજિતુક શું છે	
રવીયા સ્વામીરે રહીને પુછે છે.	॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૭૩

માલવ

એ કાણુ લાવ્યું રે માતા રાવ હમારી	
આ નેસડલેરે ધુત નાર ધુતારી	॥ ૧ ॥
હુ વીચરું છું રે માતા આ ગોકુળમાં	
આંખ ચઢાવીરે અબળા બોલે બળમાં	॥ ૨ ॥
પુત્ર પોતાનોરે કાંધ ચઢાવી લાવી	
રવીયા સ્વામીરે સ્વાસ ભરાણી આવી	॥ ૩ ॥
મુખે બોલતારે મોહન આવ્યા બહારે	
ગોપી સામુરે જસોદા બોલ્યા ત્યારે	॥ ૪ ॥
ખોટા બોલીરે ખોટી વાત બનાવે	
રવીયા સ્વામીરે કોઠની રાવ ન લાવે	॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૭૪

માલવ

શબ્દ સુણીનેરે ગ્વાલણુ વળતી બોલી	
છીદ્ર પુત્રનારે તમને દાખુ બોલી	॥ ૧ ॥
પુત્ર તમારોરે ત્રણુ ભુવનમાં પ્રાપ્ત્યો	
ગમનહી કેનેરે અમને એનો આગ્રો	॥ ૨ ॥
એ ચંચળ છે રે લખીયો છે આ લોકીમાં	
નીગમ ન જાણેરે કામણુ છે કીકામાં	॥ ૩ ॥
વ્રજ વશ કીધું રે લોચનીયાને ચાળે	
વચન કહેતાંરે બોલે તે ખીરદ પાળે	॥ ૪ ॥
કામણુગારેરે કાને કામણુ કીધાં	
ગોરસ અમારાંરે ચોરટે ચોરી લીધા	॥ ૫ ॥

હું પાછળ થઈને નાહો ખાતો ખાતો
રવીનો સ્વામીને મલકે છે મદમાતો

॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૭૫

માલવ

કૃષ્ણજી ખોલ્યારે આ છોડી છે કેની
ચડી ચડી આવે રે આધી ઊભી રહેની
આ ભરવાડીરે દીસે છે ખોલકણી
બહુ બળ દાખેરે કીક ન ખોલે ઠગણી
એહને જાણીરે એ વરસાણા વાળી
તું તારે ઘેરજ રે ખોલ વીચારી બાળી
હું પીવું નહીરે કોઈનું તરસ્યો પાણી
મારે ઘેર છે રે નવ લખ ઘેન દુઝાણી
એ સાન કરીતેરે અબળા આધી ઊભી
રવીના સ્વામીરે ખાંતે નીરખે ખુખી

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૭૬

માલવ

ઝોરા આવોરે વાતંકડુ એક છાની
ગુંજ અમારીરે મેરામ લેજો માની
આપણુ મળશું રે વહાલા આજ એકાંતે
હેરા કરશેરે વેરી વીચમે રાતે
લોક ધુતારારે અમથી આજજ આંધે
સંશય ભરીયારે સાંકુટ સાંધણુ સાંધે
કોઈ નવ જાણેરે વાલા તેવું કરજો
રવીના સ્વામીરે કહું તે કાને ધરજો

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૭૭

માલવ

ભલે પધાર્યારે રહીથી વાટજ નેધ
વહાલા તમ સમુરે વાલુ ન મળે કોઈ
સગા સંસારીરે મુખડાના સજી મીઠાં
મનના મેલારે તગણા નમળે દીઠાં
મમે ખોલેરે હરીશું હેત ન ધરીએ
કુલ લજવાયરે કંથ કહે તેમ કરીએ
સાસુ નણુંદીરે સમજવે છે સાને
વહુજી તમનેરે કામણુ કાંધાં કાને

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

હું નીલંજ થઇ રે મેલ્યો જુગનો આડો
રવીના સ્વામીરે રંગ ભર રમો રમાડો

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૭૮

માલવ

બળવંત બોલ્યારે તારણી તુજને કહું છું

॥ ૧ ॥

કેલ કર્યાનું રે હેત હયાનું લઉ છું

એ રસ લીલારે જ્ઞાતી નવ પ્રીછે

॥ ૨ ॥

શંકર સરખારે સનકાદીક મન ધર્યે

નારદ શારદરે ગુણ ગાયે અઘાપું

॥ ૩ ॥

તેહને દુર્લભરે સુંદરી તે સુખ આપું

એમ કહીનેરે ત્રીકમે મારી તાળી

॥ ૪ ॥

મહારસ પાયોરે પુરવતી પ્રીત સંભાળી

પાછી ન રાખીરે હરજી હોંસ હઘયામાં

॥ ૫ ॥

રવીના સ્વામીરે કાઠ નવ જાય કઢ્યામાં

—:૦:—

૫૬ ૭૯

માલવ

તમને ન આવડયું રે સ્યામ સાંઘડું દેતા

॥ ૧ ॥

રસ યોરોછોરે લાજ આવે છે કહેતા

કેલ કરતારે કાયર નવ થાએ

॥ ૨ ॥

મોહન મનનીરે મુળ થકી તે લહીએ

એક દીન આપણરે બેઠાતાં ગજિલોકે

॥ ૩ ॥

વચન કહ્યું તુરે મુખથી પુણ્યલોકે

અસંખ્ય જુગનીરે આપું છું એધાણી

॥ ૪ ॥

તું ઠાકર છોરે હું રાધાજી રાણી

સમજા સાનેરે મનનું પુરણ કાઢું

॥ ૫ ॥

રવીયા સ્વામીરે જે માગ્યું તે દીધું

—:૦:—

૫૬ ૮૦

માલવ

મેહર કરીનેરે મીઠે સાસુ મહાલ્યું

॥ ૧ ॥

દીપક લખનેરે મારં ઘર અંજવાળ્યું

વેરી નાદોરે વાસજ પુર્યો વહાલે

॥ ૨ ॥

ક્ષણક્ષણ દમતારે તેનું કાઠ નવ ચાલે

એક અચાનકરે અલખેલે રહી કીધું

॥ ૩ ॥

આણુંદ આણીરે અંધર અમૃત રસ પીધું

દોષ ન ધરશોરે જોડી ગત છે એની
શુક સનકાદીક રે વીધી ન જાણે તેની
અતુલવ ખુઝેરે રાધાને રસ ફાળ્યો
રવીયા સ્વામીરે પ્રેમે નાચ નચાળ્યો

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૮૧

માલવ

કોઇ નવ જાણેરે વાલપણાની વાતું
રાધા પુરેરે ખાંતીલાની ખાતું
સર્વ સુદરીમારે રાધા છે તદરૂપે
મનની જાણેરે મોહનતું ચીત ખુપે
શરમની સાથેરે સ્નેહની સરક તણાયે
મીઠડા વીનારે એક પલક જુગનયે
અહોનીશ પોતેરે અંગનાથી નહી અળગા
જોતર છોડેરે તોયે રહે વળગ્યા
અંતર ભાગ્યોરે એક થયા રસ રીતે
રવીયા સ્વામીરે મલકે છે બહુ પ્રીતે

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૮૨

માલવ

દશેરા દીવસરે મોહન મળીયાં મુજને
તે સુખ સજનીરે શું માંડી કહું તુજને
બહુ મસમસતારે જિલટ આનંદ અંગે
મુખે મલપતારે શોભે નવલે રંગે
સરસ સુખડીરે સાત વાનાની સુંદર
બહુ વીધી વ્યંજનરે ભેળા બેઠા ભુદર
રાયતી ચીરીરે આદાતું અથાણું
લીંખુ ગરમરે ગરનારી સંધાણું
કરમદી કંળારે ખાખર કચર ભારી
મીઠું ખાટું રે સુખમાં લીયો મોરારી
બહુ ચેષ્ટાળારે રમતા રંગ રમાડે
મારા સામુરે જોઇ જમે જમાડે
તપેલ સજનીરે આનંદ વરરયો
તે સીત કારણુરે અહિઆવી તરસ્યો
રંચક લેવારે અજ આવી કળકળીયો
રવીયા સ્વામીરે જયાં બહાલપ ત્યાં વશીયો

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

॥ ૬ ॥

॥ ૭ ॥

॥ ૮ ॥

૫૬ ૮૩

માલવ

એકદીન વીઠલરે વનમાં વેણુ વગાડી	
સુણી સરવે સુંદરીરે ઉડી અચાનક દોડી	॥ ૧ ॥
દેહ શુધ્ધ ભુલીરે ચતુરા ચોંપે ચાલી	
અવળા, આભરણુરે પગના હાથે ધાલી	॥ ૨ ॥
ઢાટના કાનેરે મેસજ ભુંસી ભાલે	
કુંકુમ આંજલુરે તીલડી ચોડી ગાલે	॥ ૩ ॥
એકજ નાડીરે અંગ ઉપર નહી વસ્ત્ર	
હરીએ આઢાડયુરે ચીર તે નારી કુંજર	॥ ૪ ॥
કેમ તમે આલ્યાંરે મધરાતે આ વનમાં	
રવીયા સ્વામીરે ખોલ્યા આનંદ મનમાં	॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૮૪

માલવ

પીયુને મેલીરે સુંદરી ક્યાં નવ જઈએ	
કુલને ખાપણુરે કજેત અંતે થઈએ	॥ ૧ ॥
પીયુ પોતાનો રે છોડે તેવું વીચારી	
નીગમ કહે છે રે નરકે પડે તે નારી	॥ ૨ ॥
પતીવ્રતા નારીરે પીયુજીને પેએ	
ધયળ થાશેરે પર પુરૂષને દેએ	॥ ૩ ॥
જાઓને પાછાંરે વાટ સરવે જોશે	
ધરના માણસરે વચને વચને વગોશે	॥ ૪ ॥
ધણી પોતાનોરે ધરણીધર કરી જાણો	
રવીયા સ્વામીરે ઘેર જઈને માણો	

—:૦:—

૫૬ ૮૫

માલવ

એશું ખોલ્યારે વહાલાં જિંલટી વાણી	
હમે દોડયા જઈએરે મહારસ પીવા જાણી	॥ ૧ ॥
પરનર પામરે અમે તે નવઅનુસરીએ	
તમને વરીયારે ત્રીકુમ તમથી તરીયે	॥ ૨ ॥
તમને પરનરરે કહેતે અધમ પાપી	
હમે તમારાંરે હરીજી આદ અઘાપી	॥ ૩ ॥
હેત દેખાડોરે સજીને આનંદ થાશે	
ના કહેશો તો રે પાપી પ્રાણજ નશે	॥ ૪ ॥
પ્રીતની રીતેરે આંકજ આડો વાળ્યો	
રવીયા સ્વામીરે ખોલ્યા હતા તે પાળો	॥ ૫ ॥

૫૬ ૮૬

માલવ

હશીને ઓલ્યારે વીઠલે વેણુ બજવી
આનંદ ઉપન્યોરે અબજાને મન ભાવી
પ્રીતમ પ્રીતેરે પ્રેમ મચાવ્યો માંતો
સુર સાંભળતાં રે થયો ત્રીભુવન તાતો
રમવા માંડયુરે શરદ પુનમની રાતે
દેહ શુધ્ધ ભુલીરે ખાંતીલાની ખાંતે
લહેતાં થંભ્યારે જમુનાજીના પાણી
મંદ્રજ ઉભોરે દેહદશા વીસરાણી
એક એક ગોપારે એક એક કૃષ્ણ મોરારી
રવીચ્યા સ્વામીરે શોભે સુંદર ભારી

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૮૭

માલવ

નટવર વેશેરે નરહરી મુગટ ધર્યો છે
મુરલીને નાદેરે સુંદરી સ્વર કર્યો છે
ભુધરા વીંછીઆરે ગોવાલણુ કેરા ગાળે
વાંસલડી વાળેરે શબ્દ મેળવ્યો એકતાને
દેવ વીમાને રે ખેસી જોવા આવ્યા
ચીત્ર જેમ લખીયારે કોઇ ન કરે ધર બવા
શુક સનકાદીકરે શંકર રસ બસ હોઇ
સખી સ્વરૂપેરે થઇને લીલા જોઇ
નૃત્ય કરે છે રે નારદ થઇને નારી
રવીચ્યા સ્વામીરે શોભે સુંદર ભારી

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૮૮

માલવ

મરકા મોહનરે મસ્તક મુગટ ધરીયો
ચજીદ ભુવનનોરે આનંદ હરીમાં પુરીયો
ગાતલડી ભીડીરે કરસું કુંજ ખીહારી
કરેકર ઝાલ્યોરે નટવર વ્રજનારી
પગને ઠમકેરે ભુધરીઓ ધમકે છે
કુદડી ફરતારે ઝાંઝરીયાં ઝમકે છે
સહસ્ત્ર ક્ષેત્રે મણીધર આવી ડોલે
પૃથ્વી સ્થંભીરે તીરખે છે વણખોલે
ભાવ દેખાડ્યોરે અનંત પ્રકારે ક્રોધે
રવીચ્યા સ્વામીરે થયા મધ અંતરધ્યાને

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

૫૬ ૮૯

માલવ

એકસખીનેરે લખ ચાલ્યા વનમાળી	
સર્વ સખી સુંદરે આંખલડી અણીઆળી	॥ ૧ ॥
પ્રેમ પુરણુરે અખળા આનંદકારી	
સાચ સ્તેહીરે સંગે ગીરીવર ધારી	॥ ૨ ॥
રસનું રૂપજરે ભુદરને મન ભાવી	
મોહન મન રંછરે લીધી કુંધ ચઢાવી	॥ ૩ ॥
રંગે રમતારે શ્રમ અહં થયો મનમાં	
પોતે વીચાર્યુરે મુકી દહિ એક છીનમાં	॥ ૪ ॥
શ્રી કૃષ્ણ મોહ્યારે ભાર થયો અતી ભારી	
ખાંડિ વીસામોરે ડાળે વળગો નારી	॥ ૫ ॥
થયા અલોપજરે ડાળે વળગી વરતી	
રવીચા સ્વામીરે સખી મેલી ટળવળતી	॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૯૦

માલવ

અહીંયા સજે ગોપીરે આશા ભંગ થઇ છે	
સહીત રાધાજીરે દીગમુઠ અખળા રહી છે	॥ ૧ ॥
મોલી ન શકેરે હુમો આળ્યો હઠડે	
લેહરે ખાએરે જોમ ડસ્યાં અહીડે	॥ ૨ ॥
એકજ મોલીરે ખેડા બાઘ શામાટે	
લીઓ પગેરે જે હરી ગીયાતે વાટે	॥ ૩ ॥
રૂઠન કરેછેરે લોચન લોહી ટપુકે	
તરને ઓથિરે રાધાવર ઝપુકે	॥ ૪ ॥
એકજ દોડીરે તરને જઈ પુછે	
કૃષ્ણજી દીઠારે માનુની પડીયું મુરછે	॥ ૫ ॥
કહી ન દીઠારે વૃક્ષ વેલી સજે જોયાં	
રવીચા સ્વામીરે લહે દેખે છે લોહોયા	॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૯૧

માલવ

જીવન તુજ વીનારે વનમાં કેમ રહેવાશે	
ક્રાંતે કંઠ પેરેરે રાત દીવસ જસે	॥ ૧ ॥
સખી સજી સુતીરે પડ્યાં ઓચીંતા દુખડાં	
જોઈશું ક્યારે રે મોહન કેરા મુખડાં	॥ ૨ ॥
હરતાં ફરતાંરે દેખતાં દયાળુ	
હવે નમજેરે નીહાળી મન વાળુ	॥ ૩ ॥

નેહજી લરીયારે ઉઘાત અર્કજ જેવાં
અમે એકલડારે સુરજ વીણુદીન એવાં ॥ ૪ ॥
જયારે મળશેરે ત્યારે મહાસુખ થાશે
રવીયા સ્વામીરે ઝાળ ત્યારે ઝલપાસે ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૯૨

માલવ

ત્રેહણી કેરીરે વાતુ કોમક બુઝે
કૃણુ વીજેગેરે તેને કાંધ ન સુઝે ॥ ૧ ॥
એકી વારેરે કેમ વળી ડાટડીયું
મુખે પુકારેરે નેણુ જોયે વાટડીયું ॥ ૨ ॥
કૃણુજી વીનારે અંતર બળે અંગીડી
ક્યારે જોશેરે વાલો નજરે મીડી ॥ ૩ ॥
માંસ ગળીયું રે પીંડ રહ્યા પીંજર
જીવ ન જાયેરે હજીયું આપણું વજર ॥ ૪ ॥
દેહ કરમ વશરે વણુભોગે કેમ ટળસે
ઉંડી આશરે મોહન હમણા મળશે ॥ ૫ ॥
રોધ રોધનેરે આંખલડી થઇ રાતી
રવીયા સ્વામીરે દીઠડે ઠરસે છાતી ॥ ૬ ॥

—:૦:—

પદ ૯૩

માલવ

ચંદ્રા બોલીરે વળખે ન મળે વાલો
સર્વ મળીનેરે જોવા જઇએ ચાલો ॥ ૧ ॥
જોતાં જોતાંરે હરીનો મારગ જડશે
નહી મળે તો રે પાપી પીંજર પડશે ॥ ૨ ॥
પ્રેમ ધરીને રે અબળા સો ઝીંજણી
દીડી રડવડતીરે એકલી રાધા રાણી ॥ ૩ ॥
લખને ચાલ્યારે તારણી તને આ ત્રટમાં
રમત રમાડીરે પ્રેમદા પોલા પટમાં ॥ ૪ ॥
હરીનો મુગટ રે રાધાને શીર ધરીઓ
રવી સુંદરીએરે ગાન તાન સ્વર કરીયો ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૯૪

માલવ

નેણુ આંસુરે વેણુ રાગ આલોપે
કંઠ કોકીલારે જલધર રહ્યો ન થાપે ॥ ૧ ॥

શેષ સરકીઓરે રૂપ ખીજીં ધારી	
દેવજ દેખેરે ગગન ચઢી અટારી	॥ ૨ ॥
રવી ધ્રુમ ભાસેરે થંબ્યા સમજી સાને	
સુધ યુધ જીલ્યારે ગોપી દેરા ગાને	॥ ૩ ॥
રાધા થઇ છેરે નખશીખ નટવર વેશે	
મોરલી બળવેરે છંદે છંદ વીશેષે	॥ ૪ ॥
તાંડવ વૃત્તરે અનંત દેખાડે ભાવા	
રવીયા સ્વામીરે ટમ ટમ્યા પ્રગટ થાવા	॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૯૫

માલવ

પ્રકૃતી પોતાનીરે થયા સ્વરૂપે પોતે	
અનંત અનંગ રસ રે પ્રગટયા જોત જોતે	॥ ૧ ॥
ગોપી ગોવાળજરે ખેલડીએ સહુ વળગી	
જેમ અર્ક કારણુરે અર્ક થઈ નહી અળગી	॥ ૨ ॥
મહા રસ બામ્યોરે કામીની કરેછે કીડા	
ત્રણુ ભુવનનોરે જીવન જીવેછે લીલા	॥ ૩ ॥
પ્રેમ પુરણુરે વ્રેહે ભરી વૃજનારી	
રમે એકલડાંરે આશ ભયાં ભેવારી	॥ ૪ ॥
હરીએ ન રહેવાયું રે, રસના સાગર બિલટયા	
રવીયા સ્વામીરે ઓચીંતા મધ પ્રગટયા	॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૯૬

માલવ

આનંદ વર્ત્યો રે સુખજ પામ્યા સરવે	
વચમાં બિભારે કરી ગુન્નરવ ગર્વે	॥ ૧ ॥
રાસ રમાડ્યોરે વાણી વાપરી વાલે	
વચન કંઠુ તું રે પુણ્યાનંદજ પાળે	॥ ૨ ॥
રાત્રી કાંવીરે દેવના ખટ માસ તણી	
રસ બસ રમીયા રે અરસ પરસ આનંદ આણી	॥ ૩ ॥
દેવ રૂપેશ્વર રે પંડીત ન લહે નેમી	
એ રસ બિડ્યોરે અનુભવે લેવે પ્રેમી	॥ ૪ ॥
પ્રેમ પચીસી રે જો કાંઈ ગુરૂ ગમે ગાશે	
રવી રદામારે પ્રેમ પ્રગટ દર્શાસે	॥ ૫ ॥

પદ ૯૭

ધોળ રાગ સરવડા

સદ્ગુરુ જ્યારે લગન લખને આવ્યા, સુરતા સખી કેરે મન લાવ્યા
 પ્રેમ રતીએ મોતીડે વધાવ્યાં, પાપ ગયાં પેલા ભવતણું રે ॥ ૧ ॥
 શબ્દ સ્વરૂપી ચાંદલીઓ ચોડયો, નીરવૃત્તી કન્યાનો વહેવા જોડયો
 કાળ દ્રોણનો ભય સખ મોડયો, વહેવાર જોડાયે પ્રીતશુ રે ॥ ૨ ॥
 ગગન મંડળ માંડવડો રચીયો, પંચ રંગી રંગે મનોહર મચીયો
 અમી રસ દોરીએ દીલમાં દર્શીઓ, છંયો છે સાચા તારસુ રે ॥ ૩ ॥
 ધરે સંડપની સોભા ઘણી સારી, રતન જડાવ જડખાને બારી
 કોટી કોટી લામણુ લખ જાંઘ બલીહારી, જલહલ જોતું જલહલે રે ॥ ૪ ॥
 હરખ સહીત વર તોરણે પધાર્યાં, સુખમણુ સાસુ પુખણુ લખને આવ્યા
 ઇંગલા પીંગલા નેવલીએ ચડાવ્યાં, પોખણુ પોખ્યા પ્રેમસુરે ॥ ૫ ॥
 નીરવરતી કન્યા ચોરીમાં પધરાવી, ઓહં સોહં હાથે વાળો મીલાવી
 રંરંકાર શબ્દની ધુન મચાવી, અનહદ વાગ્ગ ગડ હડે રે ॥ ૬ ॥
 ભજન કરીને હરી વર વરીયા, આવા ગમનના ફેરા ટળીયા
 કહે રવીરામ સાચા સદ્ગુરુ મલીયા, અખંડ ચુડલો અમર રહ્યો રે ॥ ૭ ॥

:o:

પદ ૯૮

સરવડાં ધોળ

પરી બ્રહ્મ સાથે સ્નેહ ન કીધો, મનને સદ્ગુરને હાથે ન દીધો
 મનુશા દેહનો લાવન લીધો, અજાને બહુ આથડ્યો રે ॥ ૧ ॥
 કંઠપીત વસ્તુ કારમી જાણી, મન ક્રમ વચને બધાંયો પ્રાણી
 ભુલી ગયો તું ભક્તી નીશાની, અંધ પડ્યો ભવ કુપમાં રે ॥ ૨ ॥
 વીપય સ્વાદમાં રાતો માતો, પલક એક ન જિપજે સ્વાંતો
 ત્રીવીધ તાપમાં નીશદીન રાતો, શીતલતા સુપને નહી રે ॥ ૩ ॥
 રવીદાસ કહે જોણે સદ્ગુરુ વરીયા, જ્ઞાન દીપક દ્રઢ હરદેમાં ધરીયા
 પુનરપી જનમને નહી અવતરીયા, કાલ ચક્રથી ઉગર્યો રે ॥ ૪ ॥

:—:—:

પદ ૯૯

સરવડાં ધોળ

જ્ઞાન પ્રકાશ પ્રગટયોછે જેને, હરખ શોક સુપને નહી તેને
 લાણુ ભંચુર તે જાણે દેહને, સુખ દુઃખથી તે સંભવેર ॥ ૧ ॥
 અભીમાન નહી મનમાં આણે, ઘટ મઠ પટ પરી બ્રહ્મને જાણે
 બ્રહ્માનંદ સુખમા એ માણે, અહમ રહીત અણુલીંગીયારે ॥ ૨ ॥
 સાક્ષીવંત છક્યા રહે શ્રુટે, સર્વ ભુતમે જીવે સમ દ્રુટે
 દુઃખ ન પામે દેહને કુટે, અલગા રહે આત્મજીવી રે ॥ ૩ ॥

કો'ચીત પક્ષ કરે નહીં કેની, નીરમલ વૃત્તી નીરંતર જેની
 બુધ્ધી કાર્ય અંતરાયે તેની, જુગત ભાવનાથી ટળ્યારે ॥ ૪ ॥
 ક્યારે મન ગ્રહે મહિન માંહી, ક્યારે ગુઢ ગોવીંદ ગુણુ ગાહી
 તત્વ દર્શી કળ્યા નવ જામ, કોષ રહીત સદા સેજમારે ॥ ૫ ॥
 પ્રગટી પરમ જ્યોત પ્રકાશા, જેણે સચરાચર હરીને ભાળ્યા
 એવા સંત કાક રવીદાસા; અલ્પ મગન આનંદમારે ॥ ૬ ॥

—:૦:—

પદ ૧૦૦

રાગ સદેસાનેા

એક સમે ઓધવને કહે શ્રી કૃષ્ણજી
 સાંભર્યું મુજને વ્રજવાસીનું હેત જો
 શ્રમ રહીત ઓધવ લકતી વ્રજ નારની
 અમને સોંપ્યા તન મન પ્રાણુ સમેત જો ॥ ૧ ॥
 શ્રી મુખે ભાળી શોભા બહુ વ્રજ જનની
 ઓધવજીને ઊપન્યુ મન અભીમાન જો
 આહીરડાશું જાણે આતમ જ્ઞાનને
 ગોકુળ જાહિં ઓધ કરું નીજ જ્ઞાન જો ॥ ૨ ॥
 ઓધવજીના મનની જાણી હરી આચર્યા
 ઓધવજી તમે જાવો ગોકુળ ગામ જો
 વાટ જીવે છે મારી નંદ જસુમતી
 વ્રજ જનને આપો જઈ વીશ્રામ જો ॥ ૩ ॥
 પ્રભાતે રથ દીડો દુરથી ગોપીએ
 નંદ બાવા ઘેર આવ્યા ફરી અકરર જો
 સાંભળતામાં સર્વે મળીયું ગોપીયું
 થયાં એકઠાં જેમ ઉજળીઉ સીંધુ પુર જો ॥ ૪ ॥
 વીચાર કરે છે નંદ તણે મંદીર જવા
 એવે આવ્યા ઓધવ ગોપી પાસ જો
 હજ્યાં મળ્યાં ઓધવને આસન આપીયું
 ભાણુ પ્રતાપે બોલ્યા સત રવીદાસ જો ॥ ૫ ॥

—:—:—

પદ ૧૦૧

રાગ ઉપરનેા

ઓધવજી બોલ્યારે જન સહુ સાંભળો
 દેહ તણોતે જાણો જુડો રંગ જો
 અહીં ભાવ કરી જીવ સહિ આથડે
 જોગ જુગત છુટે દેહનો સંજોગજો ॥ ૧ ॥

દેહ તો વીકારીરે વળી વીશે ભરી
 ત્યાગ વીના ત્રીકમ વશ નવ થાય જો
 શ્યામ સેજનું ઘર તમને જડયું નહી
 મર્મલદ્યા વીના મીથ્યા લવોછો કાંઈજો
 માન મુકીને મનથી ધીરજ ધરો
 ત્યારે સમુજો જાય દેહનો ભાવજો
 જુગતેકરીને જુવો જ્યોતી સ્વરૂપને
 ઘટઘટમાં રમી રહ્યા છે ભાવજો
 લવનામુંકી શ્રી હરીને ભજો
 પ્રગટ પ્રત્યક્ષ રમી રહ્યા અવીનાશજો
 રવીદાસ રે ઓધવ કહે આપ મધ્યે
 પુરશોતમ પુરે છે પ્રકાશજો

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

— : — : —

પદ ૧૦૨

રાગ ઉપરનો

ઓધવજી તમે ગોકુળ ભલે આવીયા
 મનમાની કરશું હવે ગોઠજો
 આનંદ વાધ્યો મનમાં અતી ઘણો
 હરજીનું સુખ આવ્યુછે હોઠજો
 ઓધવ અંતરજનમી છે શ્રી કૃષ્ણજી
 બંધવ તેના નીજ જન છે મહારાજ જો
 અકુરજી હરીને તેડી ગયા,
 તે દહાડાની ખબર ખામ્યા આજ જો
 બાળ ચરીત કહું હવે શ્રી કૃષ્ણના
 રેતાં રહે નહી ખોળામાં બાળજો
 જસોદાને જગજીવને અક્લાવીઆ
 શીવજીએ જાના રાખ્યા દીન દયાળ જો
 સંગી તેડાવી બાર અમારાં ઊઘાડીયા
 ચોરી મહીડાં પોતે પાંચે ને પાંચજો
 જસોદાજીએ હરીને બહુ હુલસાવીઆ
 નંદ બાવા ધર નવલખ દુઝે ગાયજો
 એક સમે વનમાં અમને તેડાવીયાં
 લાજ રહીત ત્યાં રંગે રમ્યા નંદલાલ જો
 ચરીત જોઈને દેવ સહી વીરમે થયા
 નારદજીને પેઠો સંશય સાળજો

॥ ૧૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

બદ્રી ખંડમાં પ્રશ્ન જમને પુછીયુ
 નર નારાયણે ભાંગી સરવે શ્રાંતજે
 ઉત્સાહ વાધ્યો નારદજીના અંગમાં
 ગાન કરીયું વેણાધર આણી સ્વાતજે
 અનેક લીલા રે નંદના લાલતણી
 કેટલું સુખ માંડીને કહે રંક જો
 કીપા હોય તો કારણ લહે શ્રી કૃષ્ણનું
 અજ ઇંદ્રની ટાળી હરીએ શંક જો
 અનેક ચરીત્ર દીઠાં નંદલાલના
 ગુણ નીગુંજીથી ન્યારા છે અવીનાશજો
 મુરલી ધરી છે મહાસુખ આપવા
 ભાણ ચરણે ખોલ્યા સત રવીદાસ જો

॥ ૫ ॥

॥ ૬ ॥

॥ ૭ ॥

પદ ૧૦૩

રાગ હિપરનો

ઓધવજી કહે સુણો સરવે સુંદરી
 તમને દેખી પોંચી સર્વે હામ જો
 પરખ્યાં અમે નેત્રે નીરખી નારીયો
 ગ્લાવણું મટીયું મન પામ્યું વીશ્રામ જો
 તમારી પાસે મને શ્રી કૃષ્ણે મોકલ્યો
 અમને હતો અંતર અહંકાર જો
 આંટી છુટી શીતળતા સુખ ઊપન્યું
 દેખી તમારી બુદ્ધી કૃષ્ણાકાર જો
 જાન તમારું લીન થયું શ્રી કૃષ્ણમાં
 વેરાગે તમારે વાસનાનો થયો નાશ જો
 ભક્તી તમારી દીડી બહુ દીનતા
 જોગ ગળ્યો શ્રી કૃષ્ણમાં સર્વે પ્રકાશજો
 ગોપીની ગલીઓમાં ગોવીંદજી રમ્યા
 નીજ ભક્તી તે રાધા એવું નામ જો
 પંચ તત્વ તે ચંદ્ર ચર્ક ન સંભવે
 ત્યાં તમારી વૃત્તી પહોંચી નીજ ધામ જો
 શીવ સુનકાદીક મહામુની
 અભારમી અભાનંદ સદા અમાન જો
 એ અભ રસ માંહી રહી પ્રેમની જાંલુતા
 તુરતે કહું છું નહી કોઇ તે સમાન જો

॥ ૮૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

જ્ઞાન વધરાગ જોગ અષ્ટાંગે જપે
લકતી વીના પોતે નહી તેહ જો
રવીદાસ ઓધવજી કરજોડી કહે
હવે અમારો મરીગયો સદેહ જો

॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૦૪

રાગ ઉપરનો

ઓધવજી ભીતરમાં તમે બહુ ભાવીયા
જ્ઞાની આગળ કરીએ મનની ગુંજ જો
અનુભવી હોય તે અધુરાને પુરા કરે
જુગતીને ન જાણે લોક અમુક જો
જોગી હોય તે ખટ ચક્ર વેધી ચઢે
રહે જિન્મુનીયે ભેસીને એકાંતજો
ભુલવણી પડી માંહે સંશય ભાતની
લકતી વીના ભાંગે ન મનની શ્રાંત જો
અબજાનું અંગતે પ્રેહે વેરાગનું
અમે ઓળખીયે ચતુર પુરશની ચાલ જો
તમે છો ઓધવજી બેઠેથી વેગળા
વાત કરતાં ઊપજે છે બહુ વાલ જો
ચઢિદે લોકનું જીવન છે શ્રી કૃષ્ણજી
હરીની ચેતન શકતી નો વીરતાર જો
વ્યાપકનું કારણ એવું પ્રીજીવ્યું
કોઇ સંગાથે રતીન કરે અહંકાર જો
સહજ ભુગ તે કરી હરીએ સહેજ માં
વ્યાપક રૂપે પ્રભુની ભુગ અતેક જો
મોરલીએ ઓધવજી હમારા મન હયાં
વીઠલને અમો વયાં અમારી ટેક જો
સુખઠાને આખ્યા શ્યામે સાંમટાં
કહ્યાં કથ્યા તે વાણીએ નવ કહેવાયજો
બાળ ચરીત્ર માણ્યા દીઠાં આંખીયે
શુધને શુધ પ્રભુદેખી પલાયજો
ઓધવજી તમે હરીને તેડી વેલા આવજો
પ્રીજીવી કહેજો લાજ ન કરશે લગાર જો
વાટ જીવે છે રાધા કરી આંખડી
મુખે કરે છે કૃષ્ણ કૃષ્ણ પોકાર જો

॥ ટેક ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

॥ ૬ ॥

મથુરા જતાં હરીએ કુચું તું આવશું
તે દહાડાનો અમને પ્રદ વીશ્વાસ જે
સ્વરૂપ હમારા તેણા આગળ રમે
ભાણુ ચરણે ખોલ્યા સત રવીદાસ જે

॥ ૭ ॥

—:૦:—

પદ ૧૦૫

રાગ ઉપરતો

વળતી ખોલી સહુ વૃજની નારીયો
ઓધવળ તમે હરજનાછો ભ્રાત જે
જાની ગુણી ગોવીંદ તણા સંત શીરામણી
સુધ્ધ સ્વરૂપ છો સાક્ષાત જે
દર્શન દીધાં અમો આનંદ બહુ પામીયાં
મરી ગયાં જનમો જનમના પાપજે
જાણ્યું ઘરે પંધાર્યાં શ્રી કૃષ્ણજી
હિસાહ વાધ્યો મટયા ત્રીવીધીના તાપ જે
ઓધવળ મોહન મથુરામાં પંધારીયાં
અમ ઊપરથી હરજીએ ટાળ્યાં હેત જે
દામોદર દાસીને ઘેર જમ રહ્યા
પ્રીત કરીને ફાગટ થયા ફજેત જે
સુખડાં આખ્યા તેવા દુખડા થમ પડ્યાં
વંસીવટ વીસરતા નહી લગારજે
નાનાથી મોટા હરી આંહી થયાં
હવે પામ્યા છે રાજ અધીકાર જે
ઘર ઘરના ગોરસ ખાતા ને ખવરાવતા
એને ચોર્યાંતો બહુ અભ્યાસ જે
અમે આહીરડાં એ રાજા છત્ર પતી
ભાણુ પ્રતાપે ખોલ્યા સત રવીદાસ જે

॥ ટેક ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

—:—:—

પદ ૧૦૬

રાગ ઉપરતો

ઓધવળ એક રહેશ કહું સ્વરૂપની
નીજ પ્રદાવન વાસી છે ગોવીંદ જે
નીજ ભકતી રાધા ગણિલોડી આ ગોપીયો
કુનીષ્ઠ મધ્યમ ઊતમ એ આનંદ કંદ જે

॥ ટેક ॥

નંદ જસોદા હરી ગોપ ગોવાળીયા
 નવે નંદ સંસ્કારી હરીના દાસ જે
 અષ્ટ સખાં શ્રી દામા સહીત શીરોમણી
 સેવામાં રહે નીત હરીની પાસ જે

॥ ૧ ॥

સુર શશી બુધ વ્યાપક ચંદ્રતન સર્વમાં
 પુરુષોત્તમનું થાનક છે તે પાર જે
 સખા સખી નીત્ય પીયુષશુ રંગે રમે
 સાધનનો ત્યાં છાંટો નહી લગાર જે

॥ ૨ ॥

ચતુર વેદ કેરી ઋચા સહિ સુંદરી
 સસમ વેદતે શામળ કેરું અંગજે
 રચામના નેણામાંથી પ્રગટી રાધીકા
 માણે સ્વ સ્વરૂપ નીરખે હરીનું રૂપજે

॥ ૩ ॥

ચંદ્રા વળી સહીત બોલી ગોપીયો
 એક અચંબો દીઠો ઓધવ આંહીજે
 દુર્વાસાએ કાળ્યુ જમના પારથી
 આવી બેઠા આચીંતા ત્યાંહીજે

॥ ૪ ॥

શ્રીરંગ કહે જાઓ સરવે સુંદરી
 ભાત સમારાં લઇને સરવે સાજ જે
 સોળ સહસ્ત્ર શત અષ્ટ સોહામણી
 નહી જાઓ ભુખ્યા રહે છે આજ જે

॥ ૫ ॥

જમનાંપુર આવ્યા છે બેઠી કાંઠે
 ખીકુલુ અમે અખળા વ્રજની નાર જે
 હરી કહે કેળે જમના જાઇ કરી
 મારગ દીધે શ્રીકૃષ્ણ હોય પ્રત્યક્ષારી જે

॥ ૬ ॥

અમે અસન રાધા સાને સમજ્યા
 રાધે રાધેવરનુ એજ મન જે
 મારગ દીધો જમનાજીએ પ્રસન્ન થઇ
 સંદેહ ભાંગ્યો રશીજીએ ક્યું ભોજન જે

॥ ૭ ॥

શીતળ થઇને સહિ હિલા રહ્યાં
 દર્શન પામ્યાં ધન્ય હુમારા ભાગ્ય જે
 અપવાસી કહેજેરે અમે જઇને કંથુ
 સકુળ પોંત્યા જમનાજીએ દીધો માર્ગ જે

॥ ૮ ॥

થઈ વાત કહી સરવે નંદલાલને
તાળી દીધી ત્રીકુંબે કરી હાંસ જો
અનેક લીલા કરી અમમાં રંગે રમ્યા
ભાણુ પ્રસાદે ખોલ્યા સત રવીદાસ જો

॥ ૯ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૦૭

રાગ ઉપરનો

ઓધવજી એક વાત કહું નીજ પ્રેમની
નીમી ન લહે હરજીનો લવલેશ જો
પ્રેમેને પ્રીતિરે પ્રભુ મારી પાસ છે
દોહવા હોઈ તો ખદલે દેહીના વેશ જો

॥ ૮૬ ॥

ઓધવજી તમે સ્નેહી છો શ્યામના
પાસે રહે તેને ન લાગે રંગ પાસ જો
કસ્તૂરી વસે નાભી મૃગને,
છે માંહી પણ સુધે જઈ ને ઘાસ જો

॥ ૧ ॥

લગવાં પેરીને સાધન સાધે વનમાં
ભોંય સાથે કંદ મુળ ફળ ખાય જો
પવનને ચડાવીરે કંઈક પચી મુઝા
માવો હમારા નેણા રહ્યા માંય જો

॥ ૨ ॥

ખટ દર્શન તો ખટપટમાં ખડી રહ્યા
ત્રીકુંબ તોછે તમ પાસે અમ માંય જો
વ્રજ જનમાં હેરે રાત દીવસ રંગે રમે
તમે જઈને ખેસસો કંઈ જગાય જો

॥ ૩ ॥

જોગ લઈને અમે અખળા ક્યાં લટકીએ
ખટકો લાગ્યો લાલન પડીઆ છેદ જો
અહા થાક્યા એના ચરીત્ર જોઈ ને
શેષ સરીખા પારત પામે વેદ જો

॥ ૪ ॥

એણે તે અમને ધામ પોતાનું દેખાડીયું
જ્યાં નહીં પાંચ તત્વ સુરને ચંદ જો
ધંદ્રને કાપ્યોરે ગીરીવર કુરંધ્યો
ગોપીયો માંહી રાસ રમ્યા ગોવીંદ જો

॥ ૫ ॥

વીશ્વાસ તો નાવે અમને જોગનો
ગુપત છે પ્રગટ કરીને કહું આજ જો
અમારો ઇશ્ત તે અમમાં રંગે રમે
માયા સમ લીત કરે મથુરામાં રાજ જો

॥ ૬ ॥

ઝોધવજી આખ્યારે આનંદ વાધીયો
તાપ સમાણ પોતી મનની આશ ને
એવા વચન સુણીને ઝોધવજી હરખીયા
ભાણુ પ્રતાપે બોલ્યા સત રવીદાસ ને

॥ ૭ ॥

—:૦:—

પદ ૧૦૮

રાગ ઉપરનો

બિમા સાંભળો ચરીત્ર શ્રી રઘુવીરના
ભારદ્વાજ કહે છે યાજ્ઞવલ્કય ને
સદચીદ આનંદ રઘુવીર જનકી
નીશાયર કેરી નહી હૃદયામાં ખીકુને
આઘ શકતી બિમા, સીતા ચીદરૂપની
અભા વીળજી તણી હમારી માત ને
અખીલ ભુવન તણા રામ સત ધરા છે
ભામીની ભીંતર રખે આણુતી જ્ઞાંત ને
એક સમે મહા મહોલે સીતા રામજી
નેડી જુગલ ખીરાજ્યા છે એકાંત ને
ધામ છોડીને દેવને કાજે આવીયા
કારજ કરવું એમ કહે ભગવંત ને
ઓચીંતા પધાર્યા નારદ તે સમે
સુખ પ્રવૃક્ષીત કામળતા બહુ કાંત ને
આસન આખ્યારે પુરણ પ્રીત કરી
ચરણાંમૃત લીધા જાણી સંત ને
વીનંતી કરીને રઘુવીર ઓચર્યા
આજ હમારા ભાગ્ય તણો નહી પાર ને
પુરાણ અષ્ટાદશ નીગમ એમ કહે
સંત અચાહે ન જાય રાજ દાર ને
દીન બંધુની દેખો બિમા દીનતા
એક રામ પર અનંત અનંત અભાંડ ને
એક પલકમાં ચૌદ લોક પ્રગટ કર્યા
તણુ લોક અર કટાક્ષ ઇંડમે પીંડ ને
નારદ બોલ્યા રામ નીરંજન નામ છે
નીરાકારી નીરવાણી નીરધાર ને
સંત દેવ તે જગતે કારજ અવતર્યા
દીનતા દાખી સાધુ ઉપર બહુ પ્યાર ને

॥ ૮ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

॥ ૬ ॥

ધણા દીવસથી ઇચ્છા દરશનની હતી
 દીનતા આણી આજે કહું વચન જો
 દેવને રાવણુ દાનવે બહુ સંતાપીયા
 બંધી છોડ છોડાવો બહુ બંધ જો
 વચન સુણીને રઘુવીર આચર્યા
 હજી લગી દેવને દાનવના છે ત્રાસ જો
 કેજો થોડા દીવસે બંધન છુટશે
 ભાણુ પ્રતાપે બોલ્યા સત રવીદાસ જો

॥ ૭ ॥

॥ ૮ ॥

—:૦:—

પદ ૧૦૯

રામ મારૂ

આ જુગ જુઠા બાવરા, વાસે પ્રીત ન કીજે
 પ્રેમ પ્રથમહી દાખવે, રંગમાં બહુ રીઝે
 હીણી બુદ્ધી અવગુણુ ધરે, જે સરવસ દીજે
 પંડમાંહી પરપંચ ભર્યા, બાહેર બહુ રીઝે
 ગરવ હોમ નીરગુણુ કથે, વાકું નાહી પતીજે
 નીચા હોઠર ઢળી પડે, મન વળગ્યું છે ખીજે
 લાખ મણુ લાકડા બાળીએ, એ કોરડુ નવ સીજે
 મનમાં મોહ મીઠા ઘણા, ખરું બોલે ખીજે
 રવીદાસ ભાણુ પ્રસાદસે, વાસે ન્યારા રહીજે

॥ ૮૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૧૧૦

રાગ મારૂ

કલજુગ કંપટી કારમો, દુષ્ટી નર દેખ્યા
 સ્વારથ શીશ નમાવહી, સેવા કરત વીશેષા
 સ્વારથ અપનાં નાસરે, તબ ધરત દૈશા
 માહો માંહી લહે બહે, હરી ભજન ન રેખા
 મરગદા નહી નીજ ધરમની, વણુસાડયો વેષા
 ગુર લખાડ ચેલા લાલચી, લુખા કરતહે લેખા
 ખુણે બેસી ખોટી વીઘા, આપે જઠ ઊપદેશા
 પરપંચ પંથ ચલાવહી, વચ્ચે પાડે કલેશા
 રવીદાસ ભાણુ પ્રસાદસે, એક લલ્લા અલેખા

॥ ૮૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

—:—:—

પદ ૧૧૧

રાગ મારૂ

આવ્યો તો અરથ સારવા, સામો ગરથ ગુમાવ્યો
 સદગુરનો શબ્દ માન્યો નહી, દીલમાં થયો ડાહ્યો
 અંત સમે હુવો આંધળો, ફેર ચોર્યાંશી પાયો

॥ ૮૬ ॥

॥ ૧ ॥

ભરમ કરમ માંહી ભુલીયો, ધીરજ વીના ધાયો	
કલ ન જડી કીરતારની, સત નામ નસાયો	॥ ૨ ॥
રાગ રંગ માંહી રીઝીયો, ગુરૂગમ વીના ગાયો	
હિંધ આળસમાં અંજાઇ ગયો, કાળજ સર્પે ખાયો	॥ ૩ ॥
નુરત નીશાને ન રાખીયો, નામ લેતા કાયો	
કહે રવીદાસ તે નર સુકીયા, વારે વારે વહેવાયો	॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૧૨

મારૂ

સદગુરૂ સાથે પ્રીતડી, બીજાસે નહી ખોલું	॥ ૨૬ ॥
જ્યાં મારા વીયુ પ્રગટ વસે, ત્યાં અંતર ખોલું	
જ્યારે વાદળ વીસમ્યું, કબ્બુ નહી ડોલું	॥ ૧ ॥
તખત ત્રીવેણી ખેઠકે, સખ વીશ્વકું તોલું	
હું નહી ત્યાં હરખ શું, સરવે રસ ઘોળું	॥ ૨ ॥
ચતુર ચંદનનુ લાકડું, શખઃ વાંસલે છોલ્યું	
ઘડતાં ઘડતાં ભાંગી પડે, મન જાણીયે મોળું	॥ ૩ ॥
સાંસો સરવે સમી ગયો, વીશ્વાસે વરોળું	
રવીદાસ બ્રહ્મ અગાધમે, કરે ઝાકમ ઝોલું	॥ ૪ ॥

—:—:—

૫૬ ૧૧૩

મારૂ

સહીયરસે સત ખોલીયે, એહી રીત હમારી	॥ ૨૬ ॥
ખેહદ કીજે વીરહણી, દેહું શુંજ હયારી	
હદ હરકંત કરતી શીરે, વ્યભીચારણી નારી	॥ ૧ ॥
સુરતી સમાવે શખ્દમે, નીરંતર નીરધારી	
મેં તેં મેરી પીયુકું મીલી, વાસુ રંગકી થારી	॥ ૨ ॥
પ્રગટ પ્રત્યક્ષ પરખીયે, નીરખ્યા નજરે નીહાણી	
ખોધણુ લાલસો લાલકી, ઓર ખગડ ખીલારી	॥ ૩ ॥
સુપન સમ્યો આનંદ લયો, સંશય દીયો વીહારી	
રવીદાસ સુરતી પીયુમે મીલ, પીયુજીખી ખ્યારી	॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૧૪

મારૂ

વાલ પણાની વાતડી, કહીએ જઇ ક્યાંહી	॥ ૨૬ ॥
શુંગા કેરી ગોઠડી, સમી રહે મન માંહી	
માને પણ ગાળે ગણી, પનીયામે નાહી	॥ ૧ ॥
જેમ મલીઆગર રંખડો, આપું રહે છુપાઇ	
છતતે છાની નહી રહે, સુગંધ સીતલતાઇ	॥ ૨ ॥

પારો મેલે અગ્નીમાં, સાચુત રહાઇ

કોટ કલા કંદ્રપ કરે, જે ઉલટ સુલટાઇ

॥ ૩ ॥

ઝોચીંતા પીયુજ પકડીયા, તેનુ માંહી નચાઇ

રવીદાસ જીતી સુંદરી, પીયુ અલગા ન જાઇ

॥ ૪ ॥

:૦:

પદ ૧૧૫

રાગ મારૂ

ભીતર ખોળે રામકુ, બાહર કાં ધાવો

બાહર ખોળે નહી મીલે, ભીતર હરી પાવો

॥ ભીતર ॥ ૧ ॥

પ્રથમ ગુરુ સેવા કરો, સદ અંથ આચરણુ

વચન કહે સો કીજીએ, સત્ય બાત ઉચરણુ

॥ ભીતર ॥ ૧ ॥

સંગત કીજે સતકી, જન મરમ લખાવે

દીલ અંદર અવીનાશકા, પરદા ખોલ દીખાવે

॥ ભીતર ॥ ૨ ॥

દેવળમે' ગુરુ દેવતા, એકાંતે બેઠા

ખોલ કમાડી ઝોરડી, પાયા હરીકા નેઠા

॥ ભીતર ॥ ૩ ॥

સેજ ખીજાઇ સુંદરી, દોરી અનંત લગાઇ

કોઇક નાર સુલક્ષણી, નીત ઝુલન જાઇ

॥ ભીતર ॥ ૪ ॥

દેખન ઠારો આંખીયાં, કેસારપ લખાવે

નેના બેના અગોચરી, રસનાએ ન આવે

॥ ભીતર ॥ ૫ ॥

મીઠા કેરી પુતલી પાણીમાંહી પેડી

બાહર કાસ વીધ નીકસે, નીકસે તો જુડી

॥ ભીતર ॥ ૬ ॥

એસા બ્રહ્મ વીચાર હે, સદગુરુજી લખાવે

રવીદાસ સાચી કહે. બહોરી જનમ ન આવે

॥ ભીતર ॥ ૭ ॥

:૦:

પદ ૧૧૬

રાગ મારૂ

લાગી ચોટ શબ્દકી, ધાયલ ક્યું જીવે

પ્રેમ લલકા મારીયા, અનહદ રસ પીવે

॥ લાગી ॥ ૧ ॥

અંગ ઉઘાડે લાગીયા, લણકા ઉર માંહી

ધાવ કલેજે સાલીયા, બાહર દીસત નાહી

॥ લાગી ॥ ૧ ॥

ભીતર ચુરા ચુર હે, મન મુસ્તક છેઘા

પાંચુ મારે જાનસે, અંતર સખ બેઘા

॥ લાગી ॥ ૨ ॥

સદગુરુ મેરા સુરમા, ધાઓ જેને ધાલે

સનમુખ ઝુઝે ગુરુમુખી, નખ શીખલું સાલે

॥ લાગી ॥ ૩ ॥

વેદ નહી ઝોખદ નહી, નહીં ટેલા લાગે

પ્રીત અંધાણી રામસે; ધાવ નીશદીન વાગે

॥ લાગી ॥ ૪ ॥

સખ તન હુવા જજરા, ઘાઘોભડભડ ખોલે
દરદ દીવાના દરશકા, ખહાવરા શા ડોલે
અપીનાશી સદગુર મીલા, મારણ હારા પાયા
ભાણ ચરણ રવીદાસ કહે, સોઠ માંહી સમાયા

॥ લાગી ॥ ૫ ॥

॥ લાગી ॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૧૭ રાગ વેરાવળા માઝની છાયા

સંતો ખોજ હદ ખેહદકા, ખેહદ આગે ચલના
નામહી રૂપ ખીસાર કે, અહા સાગરમે મીલના
હદમે રામ ન પાર્થજી, ખે હદ લક્ષ લાગી
દોઝ તજ એક વીચારીઆ, સોઠ સંત વેરાગી

॥ ટેક ॥

॥ ૧ ॥

હદ મરનદ વેદકી, ખેહદ જોગ પસારા
હદ ખેહદકી ગમ લહે, કોઠ સંત પીયારા
ચાર વેદ તે અહા કથ્યા, શીવે જોગ ચલાયા

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

તપ તીરથ વીખજી કીયા, અંથ સાથે પુરાયા
વેદ થકે વાણી થકી અને થક્યા યોગ પ્રસારા
જપ તપ તીરથ સંજમ થક્યા, થકીઆ ઝોર આચારા

॥ ૪ ॥

મે મેરી મમતા થકી, થકીઆ વાદ વીવાદ
હર્ષ શોક તણ્યા થકી, પાયા ગુર પરસાદ
મુખ થક્યા જીહા થકી, થક્યા સકળ શરીરા

॥ ૫ ॥

માળા ગીર પડી હાથસે, જ્યાં લોણુહી નીરા
જા ઘરસે જીવ આપીઆ, સો ઘર સેજે પાયા
ઊલટ સમાયા આપમે, અનહદ લક્ષ લાયા

॥ ૭ ॥

જગત સુપન સુસુપતી, તુર્યાસે ન્યારા
સકલાતીત સખમે વસે, સોઠ સદગુર હમારા
સો ઘર-લીજે પહીચાનકે, જમકે દંડન ભરના

॥ ૮ ॥

જુગ સુખ હે દીન ચારકા, કાયકું પચી મરના
સત સંગે આપા મીટા, મીટા ભારણ ભારી
રવીદાસ ચરણે ભાણુ કે, નીજ વસ્તુ વીચારી

॥ ૯ ॥

॥ ૧૦ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૧૮

તન માંહી નીજ તત્વ હે, દેખે કોઠ પુરા
તાથેઠ તાથેઠ હોઠ રહ્યા, બાજે અનહદ તુરા
મુળ મંત્ર આરાધીએ, શીવ શક્તિકા મેળા
જીવ અહા ન્યારા નહી, મન પવન હુવા બેળા

॥ ટેક ॥

॥ ૧ ॥

મન પવન ભેળા હુવા, અલ્લ સાગરકે માંહી	
બાળ બાળે જેબકા, પણુ દીસત નાહી	॥ ૨ ॥
પ્રેમ દોર કાઢ ચઢ ચલે, ગુર શબ્દ નીશાણી	
રૂપ રેખ જિન ઘર નહી, નહી વેદ અર વાણી	॥ ૩ ॥
જપ તપ તીરથ ત્યાં નહી, નહી સેવાને પુન	
એક અકેલા રામ હે, અવર દેવન દુન	॥ ૪ ॥
ચંદ નાહી સુરજ નહી, નહી ધુપ નહી જાંયા	
પવન નહી પાણી નહી, નહી કાયા ને માયા	॥ ૫ ॥
ધરણુ નહી આકાશ નહી, નહી દીવસ ને રાતી	
અલખ પુરૂષ પરકાશીયા, નહી દીવો ને આતી	॥ ૬ ॥
એસા કોન જોગેશ્વરા, વાકા રૂપ લખાવે	
બાળ બાળે જેબકા, ત્યાં જઠ સુરત લગાવે	॥ ૭ ॥
અકથ કહાણી રામકી, કથનીસે ન્યારી	
આપે આપ ઉપજ્યા આપસે, એસી જુગત સમારી	॥ ૮ ॥
માપ થાપ કષ્ટએ નહી, એસા તોલ અતોલા	
રવીદાસ બાણુ પ્રસાદે, વસ્તુ પરગટ જોલા	॥ ૯ ॥

:૦:

૫૬ ૧૧૯

કાફી આશા ગાઠી

સ તો કરડા જ્ઞાન હમારા, કહે સુને કહુ કામ ન આવે	
ગ્રહે સો સંતો જિતરે પારા	॥ ૧૦ ॥
કથની કથે ને કરે ચતુરાઈ, અંતર કરે ન ચીચારા	
ભેખ ધર્યો પણુ અલ્લ ન ચીન્યા, દીન દીન બઢ્યા અહંકારા	॥ ૧ ॥
માલા તીલક લાઠ કરમે સુમરણી, અંતર ધ્યાન ન લાંચા	
હું હું કરત હંકાર્યા કૃતા, કહે ભાઈ તેં કયા લાગ્યા	॥ ૨ ॥
જગત કરે સો તુંહી કરત હે; એક કીની અધીકાઈ	
માળા તીલક છાપ સુરમણી, જગત ખાયા પુસલાઈ	॥ ૩ ॥
બળ દીખલાઈ લજ્યા બાના, કપટ કલેળ માંહી	
રોમ રોમકી રામ જનત હે, બાહર કરત બડાઈ	॥ ૪ ॥
પાખંડ ભકિતસે પ્રભુ નહી રીઝે, ગુર કાયા મત જાણે	
રવીદાસ રમતા રામ પીછાન્યા, સદ ગુર મલીઆ ભાણે	॥ ૫ ॥

:૦:

૫૬ ૧૨૦

આશા ગાઠી

સંતો ગુર ગમ લહે સો જ્ઞાની, અંતર પ્રેમ જિનગર અનભે,	
જાકી નીશ્ચલબાની	॥ સંતો ॥ ૧૦ ॥
ચંચલ મારી નીશ્ચળ હોઈ બેઠા, નીરમળ હોઈ સમાધી	
શીલ સંતોપ રહે સમધારણુ, વસ્તુ અગોચર લાધી	॥ સંતો ॥ ૧ ॥

નાભી ખેઠ ગગન ઘર જાવે, આઠ પહોર આનંદા
 ચલે પાધરે પશ્ચીમ મારગ, મીલાવે સુરજ ત્યંદા ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
 શશી સુરમે સુર શશીમે, અણુ સારે ઊલટાવે .
 નીરખે પલપલ તુર નીરંતર, અનહદ નાદ અનવે ॥ ૩ ॥
 રહે અડોલા ખોલે અખોલા, જાણુ પણા જલ જામ
 કહે રવીરામ વીરલા સંસારા, ઊલટા કાળકું ખામ ॥ સંતો ॥ ૪ ॥

—:o:—

૫૬ ૧૨૧

આશા ગાડી

સંતો માયા મુજે નાહી, વીના વીચાર સકલ જગ ભુલ્યા,
 જ્ઞાન વીના ગુચવામ ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 માયા માયા સીધ સાધ પુકારે, અચરજ એજ કહાવે
 ભોરીંગ જેસા સીધરા ભોંયપર, દેખો એ કીસવીધ ખામ ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 માટી કેરા બના માળીઆ, ચીતર્યો વાધ ચીતારે
 એસો શ્રમ દેખી જીવ ભટક્યા, વાધ એ કીસ વીધ મારે ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
 ખેતર બડા ખીના રખવાલા, ઝોડા ઊભા કીના
 અકલ ખીના ઝોડા નહી ઝોળખ્યા, દેખત હરણા ખીના ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
 માયા નીંદ સ્વપ્નહી જેસી, ખીન ગુરુ ગમ અંધીઆરા
 કહે રવી રામ ચેતન જળ જગ્યા, ભયા અલ્પ ઊંજીઆરા ॥ સંતો ॥ ૪ ॥

—:o:—

૫૬ ૧૨૨

આસા ગાડી

સંતો રમતા રામ હમારા, જીહાં ફેરાવું ત્યાં હરી નાહી,
 એસા અપરંપારા ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 કોમ કહેત હે નાભી નીરંજન, કોમ કહે હૃદય પ્રકાશ
 કોમ કહે નાશાકી અગ્રે, કોમ કહે શ્રીકૃત્રી વાસા ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 કોમ કહેત હે દશમે દારે, બાદશમે દરશાવે
 કોમ કહે નેન ઝરખે, અકલ કળ્યા કંચુ જાવે ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
 અનખે કથે અપને અનુમાન, સુન ભડકામે ભુલ્યા
 કર્તવ્ય જોગ માંહી ગુચવાયા, પાયા નહી નીજ મુલા ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
 રામ રામમે અનંત અહાંડા, રગ રગમાં રહી ખોલે
 આપા ખોયા તળ આપ પારસમણુ, ખખર વીના દુર ખોલે ॥ સંતો ॥ ૪ ॥
 નીરાધાર નીલેં પ નીરંજન, લેખા વીના અલેખા
 રવીદાસ સાન ગ્રહી ગુરૂકી, જ્યુકા ત્યું હરી પેખા ॥ સંતો ॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૨૩

માસ ગોડી

મનરે રામ લક્ષ્મિ કર સાચી, સદ ગુરૂ સંત ઓર રામ લજન વીન
 તબ્બ લગ મતી સખ કાચી ॥ મનરે ॥ ટેક ॥

બેંગી જંગમ સેવડા થાકે, જીવ જીવ કરી રહ્યા હારી
 સન્યાસી દરવેશ હી હારે, વાંકા ન ચડી પ્રેમ ખુમારી ॥ મનરે ॥ ૧ ॥

જ્ઞાન કથંતા જ્ઞાની અલસાચે, પ્રવૃત્તિએ પછાર્યા
 ધ્યાન ધરતા ધ્યાની અલસાચે, લીના સીર પર ભારા ॥ મનરે ॥ ૨ ॥

અહ્મ કથંતા અહ્મ જ્ઞાની થકીઆ, બાંધ્યા જુદા અખારા
 એક કહે પલુ દેતન છુટે, વર્તમાન માંહી હાર્યા ॥ મનરે ॥ ૩ ॥

કાજી મુલ્લા ઓલીઆ અલસાચે, પંડીત પદ્મે પુરાના
 કાવ્ય કવીત કહી કવી અલસાચે, દાતા થક્યા અભીમાના ॥ મનરે ॥ ૪ ॥

જહાં અદ્વૈત તહાં દ્વૈતન ભાસે, સો સંત કહીએ શુરા
 કહે રવીદાસ દ્રષ્ટ સમાન, રમતા રામ ભરપુરા ॥ મનરે ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૨૪

આશા ગોડી

સંતો સખહીસે રહે સુથા, વાંકા ચુકા મટીઆ વીચેથી
 કયાંહી ન દેખ્યા દુથા ॥ સંતો ॥ ટેક ॥

શહેર જહાં ચોરકા વાસા, પલ પલ ખાતર પાડે
 નહી શહેર ત્યાં ચોર ન દુકે, ટકીએ ધોળે દહાડે ॥ ૧ ॥

ધોળે દહાડે વીચે વોહ બિંડા, વીના સુરતહી ચાલે
 આગળ જાતાં તે અંતરાચે, ખાડા ખેંચો ખાલે ॥ ૨ ॥

જ્ઞાન ખાડો જ્ઞાનસે ખુજે, અનભે ટાળે આંટા
 સમ દ્રષ્ટીસે કરે ખરોખર, ન રહે ચોર નરાટા ॥ ૩ ॥

ખે શીકરાઇ રહે સુરત નીરંતર, એસા કાઇ સંતા
 કહે રવીદાસ સો સકળ ગુરૂ જ્ઞાની, જાકી કલા અનંતા ॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૨૫

આશા ગોડી

સંતો ધોખા બડા ધુતારા, ધોખા આયા તબ્બ ધીરપ નાહી
 બિંડા તબ્બ અહંકારા ॥ સંતો ॥ ટેક ॥

દુખ્યા આઇ દીલમાં દહાડે, ધખાં આંખિયું કાઢે
 કુમતી આઇ કરે કફરાના, કાળ હાથ પછાડે ॥ ૧ ॥

શોક આય કરસે હરકે ઘેરે, હરખ કરાવે હાંસી
 મોહ આયકર કરે મલીના, કુખુહી પાડે ચોરાશી ॥ ૨ ॥

અવગુણ વચે અંતરાય કરીયા, પ્રકૃતીયેં વાળ્યા વાડા
 સવળા સામા અવળા ખોલે, હરી ભક્તસે આડા ॥ ૩ ॥
 ઘોખો ને સાંસો ખેજી બાંધુ, દેખે સરખે સરખા
 ભુંડી ભોચે જમને ભડં ખેઠા, કરે નરનકા ભરખા ॥ ૪ ॥
 સદ્ ગુર શબ્દે ધ્યાન લગાવે, ઊલટા ઘોખાકું ખુતા
 કહે રવીદાસ આતમ એક દર્શો, સો સદ્ગુરકા સપુતા ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૨૬

આશા ગોડી

સંતો આજા જ્ઞાન અર્થાધ, દયા વીના અચેત અભાગી,
 પ્રતીત વીના પ્રલે બાધ ॥ સંતો ॥ ટેક ॥
 રામ રામ હીંદુ પોકારે, મુસલમાન રહેમાના
 દોનું કુરે દયા દીલ નાહી, સાહેબ નહી મહેરબાના ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 મચ્છી માર જીવ બહોતે મારે, મુખસે કહેવે રામા
 હણ્યા સોમ હણુગા તોકું, નરક વીના નહી ઠામા ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
 રામ કહ્યા તો કહા ભયો ભાધ, એતો કુલકી રીતા
 રામ રામ સમયાં અવતર્યા જમરા, હંદે નહી પરતીતા ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
 દેખત જીવ કોટી સંહારે, કસાધ કરત હે કરમા
 પંચ મુરગી કરી લે ઝખે, તો સાચા હે કલમા ॥ સંતો ॥ ૪ ॥
 કર્મ ભર્મ ઝોર દેવી દેવતા, છાંડે કુલ વહેવારા
 ખોલન હારા સો પરમાતમ, પકડે તો જિતરે પારા ॥ સંતો ॥ ૫ ॥
 અપને આતમ જેસા સખકું જાને, દયા ભાવ સુખ શાંતી
 કહે રવીદાસ સો પુરણુ અલ્લ સ્વામી, નવનીત જરેન છાતી ॥ સંતો ॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૨૭

આશા ગોડી

સંતો પંડ ખોળ્યા વીના પાખંડા, ભરમ કરમ માંહી જીવ ભુલ્યા,
 ભટકત શીરે અલ્લાંડા ॥ સંતો ॥ ટેક ॥
 કામ શાલ ગ્રામકું સેવે, શીલા મુતીં ચીત લાવે
 સાર દાલ ધર લે આગે, પાખંડ કીસ વીધ આવે ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 પાખાણુ માંહેથી પરમાતમ પ્રગટે, જો પરતીત આણી પુંજે
 આન આસરા અંતઃ કરણમેં, અંધે કું કયાહી ન સુજે ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
 જંત્ર મંત્ર કરે કામણુ દુમણુ, વર્લ શાલ ગ્રામકું સેવે
 ચૌદશકે દીન બાકલા બાદે, ભુતોંડા મુખમેં દેવે ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
 એસે ભકિત ન હોમ અભાગી, મલીન વીઘા મન માંહી
 માળા તીલક ધરી ભેખ લગ્યા, અંતે નરકે જાધ ॥ સંતો ॥ ૪ ॥

ટીકા ધરી સીતારામ કહત હે, કાલ ભૈરવસે પ્રીતી
 મુર્તી માંડીને ઘાંટા બજાવે, પ્રભુસે નહીં પરતીતી ॥ સંતો ॥ ૫ ॥
 જલ બલ ભેદ છોડદે ભાઇ, છોડો ભુત બલાઇ
 કહે રવી રામ એક રામ નામ ગ્રહો, ઓર થોથા દેહો જલાઇ ॥ સંતો ॥ ૬ ॥

—:o:—

પદ ૧૨૮

આશા ગોડી

સંતો નામ શબ્દ નામ રાજ, મુખમે કહું તો કોઇ ન માને,
 સખડી નામકા સાજ ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 દશ અવતાર લીના સખ નામે, કારણ બકિત કાળ
 એક પલક મેં સખડી હુવા, જળ ઊંઠયા મુળ અવાજ ॥ ૧ ॥
 નામ કું પકડે તો પાર પહોંચતહે, એસા નામકા આજ
 હલન ચલન સખહે નામકા, રામ સમુદ્ર નાજા ॥ ૨ ॥
 રહે માજામે નીરાળા ખેલે, ત્રીન લોક પર હે અવાજ
 કરડી કમાન ચડી હે નામકી, ભરમ કરમ ભે ભાજ ॥ ૪ ॥
 અટલ જીવ સીંહાસન નામકા, બાજે અનહદ બાજ
 નામ પુતળા અખંડ નુર હે, અનંત રવી ચંદ્ર લાજ ॥ ૫ ॥
 આવું ન જાતું ન કરું વહેવારા, રામ રાજ રામ પ્રજા
 રવીદાસ રમતા રામ કબીરા, નહીં મુવા નહીં સરજા ॥ ૬ ॥

—:o:—

પદ ૧૨૯

આશા ગોડી

સંતો હમ ભેદીકે ભેદી, જુઠા જ્ઞાન કથત હે વેદી ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 ખટ શાસ્ત્રકા મતાહે જુદા, ખોલે ન્યારા ન્યારા
 ગુ ગળા જ્ઞાનમેં ગુણી ગુથાયા, અંતર રહ્યાં બિધારા ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 કોઇ સંકૃત કોઇ માકૃત વખાણે, વચને વાડા વાળે
 સમજ્યા વીના કરે સંવાદા, સખડી ધેર્યાં કાળે ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
 સરગુણ કહે શ્રી કૃષ્ણ પુરન હે, નીગુંણ કહે નીર્વાણા
 એહી સંસારમે સખ જુગ ભુલ્યા, હુખ મુવા અભીમાના ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
 સરગુણ સરખી સેવા વખાણે, નીરગુણી સુન ઠેરાવે
 નીરંતર રમતા રામ જાણ્યા વીન, દોનુ રીતાં જાવે ॥ સંતો ॥ ૪ ॥
 સરગુણ નીરગુણ ધર હે ન્યારા, સો અસ્થીર ધર હમારા
 કહે રવીદાસ આપકું બુઝે, સો સદગુરકા પ્યારા ॥ સંતો ॥ ૫ ॥

પદ ૧૩૦

આશા ગોડી

અખ મોંહે લાગી અખંડ ઘર તાળા, સેહજહી લી ન લયા એકીન
 દેખ્યા નીરંતર ભારી ॥ અખ ॥ ટેક ॥

ઘરન અકાશા કછુખી નાહી, સુનકારસે સખી મેળા
 ચંદ્ર સુરજકી કોન ખસાની, એસા નીરાળા ખેલા ॥ સંતો ॥ ૧ ॥

અનંત કરોડ અપને અનુ માના, આંડીમાં જઈ અટક્યા
 સુનકા ઊપર શહેર ન સુન્યા, આવે જાવે મારે ભટકા ॥ સંતો ॥ ૨ ॥

જ્ઞાની ખી સટક્યા ધ્યાની ખી અટક્યા, અટક્યા અધ્યાત્મ જોગી
 ગુરૂખી અટક્યા એલાખી અટક્યા, અટક્યા વેકુંઠ ભોગી ॥ અખ ॥ ૩ ॥

ખડે ખડે પાખરીયા અટકે, અટકે સામંત સરદારા
 રવીદાસ રમતા રામ કબીરા, સોહે નીરાલખ ન્યારા ॥ અખ ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૧૩૧

આશા ગોડી

મનરે હરીસે સંત જન મોટા, દરસન કરે અતેક પ્રાપ્તી
 ચરના પરશે તીરથ ડોટા ॥ મનરે ॥ ટેક ॥

હરીકું ચાર ભુજ સખ કહેવે, કરે વેદ પુરાણ વખાના
 સાધુ આવાગમન મીટાવે, જીનકા નહી જીન માના ॥ મનરે ॥ ૧ ॥

ગોવીંદ પરસન હોવે જખહી, દેવે સાયુજ મુક્તી
 સાધુ મીલે જખ સખ દુખ મેટે, આપે અખંડ ભકતી ॥ મનરે ॥ ૨ ॥

પુરુષોત્તમ પ્રસન્ન હોઈ જખહી, વેકુંઠ લોક હોય વસના
 અનંત વેકુંઠકા ઊપર હે પરમ પદ, પામે સંતેક દર્શના ॥ મનરે ॥ ૩ ॥

સંત હમારા સદ ગુરૂ સ્વામી, હમ સંતનકે દાસા
 નારદ મત્યે કહે નારાયણ, શ્રીમુખ વચન પ્રકાશા ॥ મનરે ॥ ૪ ॥

ગુરૂ પ્રસાદ સંતકી સંગતે, લખ લીયા રમતા રામા
 રવીદાસ હરી જન દાસકા દાસા, સંત મેરા સત નામા ॥ મનરે ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૧૩૨

આશા ગોડી

સંતો નીરગુણકી ગત ન્યારી, સમજ્યાહે સતગુરૂકી એસી,
 સમજે તો સુખ કારી ॥ સંતો ॥ ટેક ॥

અડસઠ તીરથ ફરી ઘેર આવે, એહી જિનંકુ ખ્યારી
 પ્રીત વીના પાલવ તણ ખેસે, મજે નહી મુરારી ॥ સંતો ॥ ૧ ॥

જોગી જતી તપસી સંન્યાસી, રહ્યા ધ્યાનમાં ધારી
 કૃષ્ણ મીઠા કેને હાથ ન આવે, ગયા હયામાં હારી ॥ સંતો ॥ ૨ ॥

સમ પાતાળ એકીસ અલાંદા, રહ્યા સો રામ પુકારી
 સદ ગુરૂ નામ પ્રતાપ વીના ભાષ, ભેદ સમજવો ભારી ॥ સંતો ॥ ૩ ॥

કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપે સુધ રહ્યા સંસારી
જગ્યા સો નર જગમાં જીત્યા, પ્રેમ પીયુ ગત ખ્યારી ॥ સંતો ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૧૩૩

આશા જોડી

સંતો મુનીવર મન સમજાયા, સમજી ચાલ્યા શબ્દ સદગુરકા,
પરી ધ્વજકું પાયા ॥ સંતો ॥ ૮૬ ॥

પાંચકુ માર પચીસકું પકડા, કામર ક્રોધ હઠાયા
હૃદ બેહદ અનહદ ગતી આવી, કરમ પીનાની કાયા ॥ સંતો ॥ ૧ ॥

કરમ ભરમકી જિમણા ભાગી, લાલનસે લેહ લાયા
અવળા હે સો સવળા કીના, લખીયા શીર લખાયા ॥ સંતો ॥ ૨ ॥

સુરતા સાંધી ચલ્યા આકાશી, અનહદ નાદ બળ્યા
આદી હતા સો અંતહી પાયા, રૂપમે રૂપ સમાયા ॥ સંતો ॥ ૩ ॥

સસમ વેદમે સુરતા પહોંચી, આવન બાર ખુજાયા
કહે રવીરામ ભાણુ પ્રતાપે, જનમ મરણુ મે નાયા ॥ સંતો ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૧૩૪

આશા જોડી

સંતો ખુઝે બાવન બારા, બંકે હદે ગુર ગમ પ્રગટે,
સો ખેલે ચોધારા ॥ સંતો ॥ ૮૬ ॥

પાંચ પચીસ પરીધ્વજસે બિપજે, સ્થાના સમજી બવે
સોઠ દીસે સોઠ રમે એકલા, આપે નાવ ચલાવે ॥ સંતો ॥ ૧ ॥

નયન કમળસે નીરખ્યા નટવર, ખોલ્યા કર્મ કપાટા
દીલમે દશાં દેવ નીરંતર, નકરા હુવા નીરાટા ॥ સંતો ॥ ૨ ॥

અકળ કળા કલવામે નાવે, અનુભવી એને ખુઝે
ઓહં સોહં શબ્દ ઓળખો, ચૈદ લોક તો સુઝે ॥ સંતો ॥ ૩ ॥

ઝલકત જ્યોતી નુર અપારા, મનવા તીહાં મીલાયા
કહે રવીરામ ભાણુ પ્રતાપે, અજર અમર પદ પાયા ॥ સંતો ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૧૩૫

રાગ ફેર

અસમાનસે મન લાગ્યો, ઉડી અસમાન સે ॥ ૮૬ ॥

ભમરા હોકે ભણુ ભણુ કીયા, કમળ કીયા ગુ બર
આદ અંત નહી જાગ્યા તો, વાસ લીયા રણુ કાર ॥ ૧ ॥

નુરત સુરત અટકાઇ લે, બાજે અનહદ તુર
જણુ માંહી હુવા જણુકારા, વરસે નીરમલ નુરા ॥ ૨ ॥

અબ મન અલગજ હોઈ રહ્યા, સેજે ભયા લવલીન

અબ વીછડા વીછડે નહી; જેસે જલમે મીન

॥ ૩ ॥

સદ ગુરુ ભાણુ પ્રસાદસે, ભયા પરમ પ્રકાશ

ઠીતીયા કોઈ દીસે નહી, ઘટોઘટ અલ રવીદાસ

॥ ૪ ॥

—:o:—

પદ ૧૩૬

રાગ કેર

કાયા કોટ લીયા ગદ બંકારે,

॥ કાયા કોટ ॥ ટેક ॥

જાન વેરાગકી ફેળ ચડીયાં, સદ ગુરુ શબ્દ સુનાયા

નેજ રોખ્યા નામકા તો, ચૌદીશ ડેરા લઈ દીયા

॥ ૧ ॥

નુરત સુરતની નાળો નુધી, પ્રેમ પત્નીતા કીયા

ગોળા છુટયા જાનકા તો, શહેર સુસરવાગીઆ

॥ ૨ ॥

પંચ ચોર માંહી પચીસ પ્રકૃતી, ઉતક પકડી લીયા

પકડયા નગરકા રાજઆ તો, વાક નેવળમે દીયા

॥ ૩ ॥

પાંચ ઉમરાવ મારીયા, શહેર ધ્રુજ રીયા

રવીદાસ જમકા ભે મીટયા, શહેર સાંચાકુ દીયા

॥ ૪ ॥

—:o:—

પદ ૧૩૭

રાગ જોજોવંતીની ચાલ

કયા કીસીસે કામ, અપના દીલ સમઝાના

॥ ટેક ॥

કયા લઈ આયા કયા લઈ જયગા; જપો નીરંતર જપ ॥ અપના ॥ ૧ ॥

સદગુરુ સાહેબ કહત પુકારી, હજુ ના ખુલ્યો તેરો કાન

,, ॥ ૨ ॥

ત્રીવેણી સંગમ તાર મીલાયા, અનહદ ગુડયા નીશાન

,, ॥ ૩ ॥

કહે રવીરામ ગુરુ ભાણુ પ્રતાપે, બીતર પ્રગટયા ભાન

,, ॥ ૪ ॥

—:o:—

પદ ૧૩૮

રાગ મલાર

હંસા માન સરોવરા, નીશદીન વાસો કરના

અણુ વીધ્યા મોતી ચારો યુગે, વીધ્યા ચાંચન ધરના

॥ ટેક ॥

લાલ રહે દરીઆવમે, શીર સાટે લેણા

કાલજ લાગ્યા કંપને, એસા મારગ ઝીણા

॥ ૧ ॥

માન સરોવર પ્રેમ હે, માંહી હરીજન ભરીઆ

કોઈ કોઈ સાધુ હંસ હે, નકી ઉતમ કરીઆ

॥ ૨ ॥

બગલા ધ્યાન લગાય કે, ધીરે પાંવ ઉઠાવે

મન મેલા તન ઉજળા, મજલીઆં ગટકાવે

॥ ૩ ॥

છીલર દેખીરે રાયહી, એ બગલ નકી નતી

હંસા બગા નહી એક હે, વાકી બુજવી ભાતી

॥ ૪ ॥

હું સકા ટોળા નહી, કોટીનમે કોઇ
 બગલા ઠોર ઠોરે રહે, ઉગ્ગવળ વણું વીગોઇ ॥ ૫ ॥
 હંસ પડે મર લંધના, મોતી વીન ચાંચ ન ખોલે
 માન સરોવર ધર કુરે, કુવા વાવ ન ડોલે ॥ ૬ ॥
 મન હંસા મોતી ચુગે, બગ મજલીકા ચારા
 હંસ બગા ક્યું એક હે, લાજે ખીરદ હમારા ॥ ૭ ॥
 સાકુટ બગલા બાપડા, બાકુ હરી કથા ન ભાવે
 હરીજન હંસદશા ગ્રહે, હરી, હીરા પાવે ॥ ૮ ॥
 સુરત ધરો વાદેશમે, જ્યાં હંસકા વાસા
 રવીદાસ ભાણુ પ્રસાદસે, હીલ મીલ કરો વીલાસા ॥ ૯ ॥

—:૦:—

પદ ૧૩૯

રાગ ફેર

એક વરખડી ભાળી નહી પાન ને ડાલી
 વેલો મુળ વીના અધર ભયો
 આકાશથી આથેર ચાલતાં, ફુલ વીન એક ફળ થયો ॥ ૧ ॥
 ફળ નામ અમર ટળે તમર, દેખતામેં હીલ ઠરે
 સદગુર મળેને સત પાળે, ભવસાગર સેજે તરે ॥ ૨ ॥
 શીવે પારવતી પાળી; ફળ ન શક્યા ગાળી, અહ્યા અહ્યાણીને ભુલીયા
 વીળણુ થઇ લક્ષ્મી વર્ચા, ફળ અધરના અધર રહ્યાં ॥ ૩ ॥
 ફળ કપીરે ગ્રહ્યાં, સુખદેવે લહ્યાં, જેના જસ માતમ જુગમે રહ્યા
 ગુર ભાણુ દેવે ભેદ બતાયા, રવીદાસ અમર થઇ રહ્યા ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૧૪૦

સલ ગ સુતર સેલડો, એમાંજ જે કોઇ આવીને ભલ્યા
 અકળ પુરૂષ તેજ કહાવે, કોઇના તવ જાએ કલ્યા ॥ ૧ ॥
 તેણે મન પ્રમોદો પંડ સોધ્યો, તાળી લાગી ત્રીકુટીમાં
 તેને જોત જાગીને છોત ભાગી, તે સાધુ નપડે સંકટમાં ॥ ૨ ॥
 જેને મટીયા ફેલા સમીયા ઝેલા, ભેદ પાયા ગુરતણા
 સમ દ્રષ્ટી ગુર શબ્દે આવી, મુળ ગ્રહી ન રહી મણા ॥ ૩ ॥
 જેને અનમે તખત નીશાન ગડીયા, સુરતા ધંડ ફોડ ચલ્યા
 રવીદાસ રમતા રામ માંહી, માલમ થઇને માંહી મળ્યા ॥ ૪ ॥
 સમજાય નહી ખોલ્યુ ત્રણ ભુવન પહોળુ એવુ પંખ વીના પંખી ભમે,
 ખે બચ્યા તેની ગોદમાં, લખ અધરનું અધર રમે
 થાત વીના જેને દુધ ઝરે, મુખ વીના બચ્યા પીએ
 જે ઝીણા તેની જુગત જાણે, મોટા, દેખીને ખીએ ॥ ૫ ॥

એવાં ગુંગા બચ્ચાં દુધે રચ્યાં, ગાયસું વણુધીયાં
 ચૌદ ભુવનમાંહી વાસ કરીને, કાઠક વીરલે શાધીયા ॥ ૨ ॥
 એવી ગોરી ગાય રૂપ વણી, ગગનમાં ગુમ રહે
 બાણુસે તે માણુસે, રવીદાસ ગુર શબ્દે લહે ॥ ૩ ॥

૫૬ ૧૪૧

રાગ ગોડી

નીરગુણકી ગત ન્યારી, સંતો નીરગુણકી ગત ન્યારી
 રામ રહ્યા હે સતગુરકી એથે, સમજે તો સુખકારી ॥ સંતો ॥ ૨૬ ॥
 અહસક તીરથ કરી ઘેર આવે, એહી ઇતુકી યારી
 પ્રીત વીના વાલપ તજી બેસો, મજે નહી મોરારી ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 બેગી જતી તપી સંન્યાસી, રહ્યા ધ્યાનમાં ધારી
 ફળ મીઠા કોને હાથ ન આવે, ગયાહે હૃદયમાં હારી ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
 સસ પાતાળ એક વીસ બ્રહ્માંડા, રહ્યા સો રામ પોકારી
 સતગુર નામ પ્રતાપ વીના ભાઈ, બેદ સમજવો ભારી ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
 જગ્યા સોનર જુગમાં જ્યા, પ્રેમ પીયુ ગત ન્યારી
 કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, સુખ રહ્યા સંસારી ॥ સંતો ॥ ૪ ॥

૫૬ ૧૪૨

ગોડી

ઠાલા થોથા ખાય ગોથાં, મન વીના મેરમ જપે
 દલ વચે દુખધા નાહી સુગધા, કાળ માંહી નીશ દીન ખપે ॥ ૨૬ ॥
 પછી કરે ટીલાં લીલા પીલાં, જાપ લખને અંગ જપે
 પુરતક સહીત ગાય ગીતા, સંત દેખીને લપે ॥ ૧ ॥
 ગુર શબ્દ લોપીત અધમ ઓપીત, કામ ઇંદ્રી સંગ તપે
 મહા નદીમે ખાય ઝડોળા, માયા દેખીને ધપે ॥ ૨ ॥
 એવા બાહેર નીરા બીતર મીરા, સંસારને ચલવે તપે
 રવીદાસ કહે એવા સલીલ અંધા, જુગે જુગ નરક પડે ॥ ૩ ॥

૫૬ ૧૪૩

ગોડી કલ્યાણ

હમ પરદેશી યાંત્રી સાધુ, આરે દેશકે નાહી
 આરે દેશકે જીવ અભાગી, પલ પલમે પરલાહી ॥ હમ ॥ ૨૬ ॥
 પાંચ વીના ચલના ચાંચ વીના ચુગના, પાંચ વીના ઊડ બાધ
 બીના સુરતકી નુરત હમારી, અનલન પહોંચે ત્યાંધ ॥ હમ ॥ ૧ ॥
 આઠો પહોર અધર રહે આસન, કબલુ ન જિતરે આની
 જ્ઞાની ધ્યાની વીજ્ઞાની થક ગયે, એસી અકથ કહાની ॥ હમ ॥ ૨ ॥

છાંચે ખેસું તો અગ્ની વ્યાપે, ધુપે બહુત સીતલાઇ
છાંયા ધુપસે સદ ગુર ન્યારા, હમ હે સદ ગુર માહી
નીરગુણ રૂપ હમારા સાધુ, સરગુણ નામ ધરાઇ
કહે રવીરામ નીરંતર વાસા, સખ ઘટ ઝલકે બાઇ

॥ હમ ॥ ૩ ॥

॥ હમ ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૧૪૪

ગોડી

શાને માટે શરમ કરો છો, હ્યોને હરીગુણ ગાઇ
અનમે શબ્દ સત ગુર કેરા, ઓર સખે બકવાઇ
કુટુંબ કબીલો જુઠો પસારો, માત પીતા સુત ભાઇ
ઝોકડી ખુંદ ઊસકા પાણી, એસી જગત સગાઇ
આરે સંસાર સમુદર ખારો, દેખત કુબકી ખાઇ
નામ સ્વરૂપી નાવ ગુરકો, વામે ખેડો બાઇ
ખેવણ હારા સંત ખેવડીઆ, મલી એસી સંઘ આઇ
એક પલકમે પાર પહુંચાવે, કર્મ બંધન છોડાઇ
આરે કાયા બણો કાચનો કુપો, વણસત વેર ન લાઇ
કહે રવીરામ ભગન કર રામનુ, એક તાર ચીત ભાઇ

॥ શાને ॥ ટેક ॥

॥ શાને ॥ ૧ ॥

॥ શાને ॥ ૨ ॥

॥ શાને ॥ ૩ ॥

॥ શાને ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૧૪૫

ગોડી

માયા છે આ મહા પ્રભુની હરી ગુર સંતને સુપોરે
સંત સેવતાં કારજ સીધે, રમતા રામે ચીત રોપોરે
કબીરે સંતને સેવ્યા ચીત લાઇ, શાહ સીકંદર કોખોરે
જળે ન કુબ્યા અગ્નીએન બાળ્યા, વેદ શાસ્ત્ર મત લોપોરે
ધના બટે લીધી સંત સેવા, પીપે ઘટ ઘટ પુબ્યારે
હરી ગુર સંત એક કરી બળ્યા, આતમ ન બળ્યા દુગ્ધરે
રોહીદાસે સદગુર સેવ્યા, આલિશુ શાલીઆમારે
રાજ હારે રામ ભજંતા, સન્મુખ આવ્યા પ્રભુ સામારે
રામ ચંદ્રે સદગુર સંત સેવ્યા, લીયા આતમ નીજ ભેવારે
શીવ બ્રહ્મા ઇંદ્રાદીક સરખા, કૃષ્ણે ગુર સંત સેવ્યારે
મન ખુશી ચીત અહંકાર તજી, ગ્રહો સદગુર સંતકા ચરણારે
રવીદાસ મન મહાપદ સખ્યા, જેના મટી ગયા આવાગમનારે

॥ ટેક ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૧૪૬

ધોળ રાગ ફેર

મન માન્યા હરે મન માન્યા, આનંદ કારી સંતસે મન માન્યા
પ્રેમ સતેહી સંત ભેટીઆરે, તન મન દીના વીહાય
જનમ જનમ કા અંક ભેટીઆ, પલમે કીયા દેહારે

॥ ટેક ॥

॥ ૧ ॥

પલંગ ખીજાયા પ્રેમકા, તાપર આપ બેઠાએ
 નેણા ભરી ભરી નીરખીયા, હેડે હરખ ન માયરે ॥ ૨ ॥
 નીરગુણીયા મન બિન્દુની, જગસે રૂઠા શીરતેરે
 ગલીત વચન ગરવા ગંભીરા, આવરણુ રૂઠીત અચંતરે ॥ ૩ ॥
 મહેર કરી મોહે મોજ દીયા, નીશ્વળી બતાયા નામ
 સદગુર સંતકી સનંદ ગ્રહી, રવીદાસ પહોંચે ત્રીજ ધામારે ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૧૪૭

કાફી રાગ ધનાશ્રી

સત સંગ કરજોરે સુધ ભાષ ॥ ટેક ॥
 સતગુર શબ્દ વીચાર, દેખદીલ ભીતર માંહી
 ભકિત પદારથ સાર, અવર ચીત ધરીઆ નાહી
 સાધન સાધી દેખીએરે, પુરૂષ અંગુષ્ઠ પ્રમાણુ
 ભકિત વીના ભાસે નહી, જોગ વેરાગ ને જ્ઞાન ॥ સત સંગ ॥ ૧ ॥
 માયાકે આધીન, જોગી વેરાગી જ્ઞાની
 દયા દીનતા નાહી, બહોત અતી અભીમાની
 દાસ તણા દુર્લભ સદારે, મર્મ ન લહે માનત
 રામ રતા મોટા મતારે, ઇંદ્રીજીત કોઈ સંત ॥ સત સંગ ॥ ૨ ॥
 માન બડાઇ ધસી, વસી કની પંડીત માંહી
 કથે પઢે અરથાય, બુદ્ધી માયા લપટાહી
 એતે માયા ભરમ માંહી રે, દેવ મુની શીરધાર
 તપ બળ અહંકૃત આચરે રે, લે લે શીરપર ભાર ॥ સત સંગ ॥ ૩ ॥
 મનખા જનમકો લાલ, સેવા સંતનકી કીજે
 અરપો તન મન પ્રાણુ, શીશ જિંતારી દીજે
 જિંણુ શીત વ્યાપે નહીરે, હરખ શોક કા નાશ
 ક્રુધા પીપાસા સેજમારે, હુવા અખંડ પ્રકાશ ॥ સત સંગ ॥ ૪ ॥
 અટલ નામ અવીનાશીકા, અટલ નીજદાસ અભંગા
 વેદ પુરાણે શાખ હરી, હરીજન એક અંગા
 રવીદાસ સદગુર અટલ, અનંત કોડકે પાર
 દુર્લભસો સુલભ ભયારે, પાયા અટલ દેદાર ॥ સત સંગ ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૧૪૮

ધનાશ્રી કાફી

ભગવદ ભજીએરે શ્રમ છાંડ ॥ ટેક ॥
 હ્યો સદગુરનો શબ્દ, હસ્ત મુસ્તકપર ધારી
 ભજીએ સારંગ પાણુ, જેમ ચક્રાર તમારી
 પ્રેમ નેમ એમ પાળીએરે, દીપ પતંગ જલ મીન
 વીશ્વંભર વસ દાસનેરે, ભકત તણે આધીન ॥ ભગવદ ॥ ૧ ॥

ગોપીનાથ ગોપાળ, ત્રીગુણાતીત ગોવીંદા
મનાતીત મોરાર, મધુ મદ મદન મુકુંદા
પરમાત્મંદ પરમાતમારે, પુરણ પુરશોતમ
સંચીત અનેક જનમનારે, નામે છુટે કરમ

॥ ભગવદ્ ॥ ૨ ॥

સરવ દેવના દેવ, શીશમણી દેવ દયાલ
દુસાદીક દલ દલન, કાળ કેરા મહા કાલ
મગદ હરી પોકારતારે, ત્રીકમની એ ટેક
અન્નમીલ ઓધારીઓરે, નામે તાર્યા અનેક
શુક સનકાદીક શેષ, નામ ભકતી રંગ રાગ્યા
ધ્રુવ અંબરીશ પ્રેહલાદ, પ્રાણ પ્રતીજ્ઞા સાચા
નારદ હરી ગુણ ગાનમારે, મહા મરતાના સાધ

॥ ભગવદ્ ॥ ૩ ॥

બ્રહ્મ પરાયણ પામીયારે, નામે અગાધ અગાધ
રામકૃષ્ણ ગોવીંદ, મધુ હરી મુકુંદ મોરારી
ગોપી નાથ ગોપાળ, પુરણ પુરશોતમ પ્યારા
શશી સુર દીપક ઇંદુ, ભકિત મણી નીજ ઠોર
રવીદાસ વા ચીનીયારે, નામ સત શીર મોર

॥ ભગવત ॥ ૪ ॥

॥ ભગવત ॥ ૫ ॥

—————:૦:—————

પદ ૧૪૯

રાગ વનાશ્રી

રસ રમણની રીતરે, જાણે રસ મગના
દ્રઢ કરી પકડોને; સતગુર સંગના
આપાને ઠોર આપરે; આપે હી ખાલી
એ સરવે રસ રામરે, શું કહું કર કાલી
ગીત ગાઇ ગોવીંદરે, દાખી સહેજ સમાધી
વાસના થઇ દગ્ધરે, સમી સકળ ઓપાધી
સંભવ ગયો શરીરનોરે, મ્રગજળ શ્રમ ભાશા
સરીતા સીંધુમે મલી, રસ મહી રવીદાસા

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

—————:૦:—————

પદ ૧૫૦

ધનાશ્રી

બ્રહ્મ રસની પેરેરે, મરજીવા પ્રીછે
જોગી જંગમ શેવડા, અંગે બળકરી ધગ્ધે
સુપને નાવે શામરે, કળે બહુ કાયા
પ્રત્યક્ષ પ્રેમને વસ, આવે વણુબોલાયા

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

રમે થઇ રસ રૂપરે, તેજ પુંજ પ્રકાશા
નજર આગળ નાથરે, કરે જ્ઞાન વીલાસા
અરસ પરસ થયા એક, વેહ વેદના વામી
ભાણુ ચરણ રવીંદાસરે, પીયુ મેજે પામી

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

પદ ૧૫૧

ધનાશ્રી

જાણે જાણુજી હરરે, વીદેહની વાતુ
પુરણ થયો પ્રકાશરે, ભુલી ગઇ શ્રાંતુ
ચઢિદ લોકના ભોગરે, મટયા સદગુર સાને
સંસાર કેરા સુખરે, તુચ્છ માતર માને
સત ચીત આનંદ ઓધરે, પ્રગટયા નીજ પોતે
અંધાર ગયું અલપાઇ, પરમાતમ જોતે
નામ રૂપનો નાશરે, અહંતા મળ ટલીઓ
સાકર કંકર રવીંદાસરે, જ્ઞાન સાગર ભરીઓ

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

પદ ૧૫૨

ધનાશ્રી

શબ્દ સતગુર રૂપરે, સતગુર સોઇ વસ્તુ
ઓળખ્યા સત સ્વરૂપરે, જ્યાંઉદય નહી અસ્તુ
પૃથિવ અંબુ તોયરે, પવન નહીં પહોંચે
આકાશથી ઉ ચેરારે, અદકા નહીં ઓછો
રામ ગીત નહીં છંદરે, મનવાણી થાકી
સર્વાંતીત સર્વ રૂપરે, સરવેનો શાક્ષી
દ્રક્ષ દ્રષ્ટી વેગજોરે, કેનાં ગાંઠિ ગીત
રૂપ અરૂપી રવીંદાસરે, છે અખંડ અદ્વૈત

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

પદ ૧૫૩

ધનાશ્રી

હરી રસ વીનાનહી ઠામરે, ઠાલો કાંઈ દીસે
નીજ જનને છે લક્ષરે, જેને લક્ષણ છે જત્રીસે
પોતે પોતા માહીરે, પોતા પણુ ખોયું
વસ્તુ વીશ્વ નહીં બીન્નરે, જ્ઞાન લક્ષે જોયું
સરવે પુતળી રસ રૂપરે, રમણ રસ માંહી
આદ અંત મધ આપરે, સંશય સર્વથાઇ
રસના ઘટ રસે ભર્યા, રસ સાગર ભરીયો
રવી રામ રસ જ્ઞાનરે, બાહર બીંતર ભરીયો

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

૫૬ ૧૫૪

ધનાશ્રી

અંતર ગતમાં એમરે, આવી ચીત થીર થયા
 દીપક રહે અડોળરે, ક્યારે ન ડોળાય ॥ ૧ ॥
 સમીયા દૈતા દૈતરે, ભાર્યો અલ્લ સીંધુ
 અવીગત તેજ અંબારરે, જ્યાં નહી અરક ધંદુ ॥ ૨ ॥
 તત્વ દર્શતાં તીમીર મટયો, થયો અર્ક જિહ્વાત
 સાધન સર્વે સમી ગયાં, પ્રગટી અલ્લ જોત ॥ ૩ ॥
 જેબ થયા ગગન મધે, છુપે સમરસ તુપા
 રવીદાસ રામ માહી બોલે, થઇ એક રસ રૂપા ॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૫૫

રાગ ફેર

મન રહો નામ નીશાને, નહીતો ડાપણમાં ફસાસો ॥ ટેક ॥
 નાનાં કંઠું છું નથી તમારં, ફાંસુમાં ડોલાશો
 શીષ શાખા સંસારી સરવે, વહાલ પણામાં વીટે ॥ ૧ ॥
 સ્વારથ સુધી જાણ સગાઇ, તેમે નીરખ્યાં મીંટે
 જોયું જુગતે ભાવે જુગતે, જોના બેઠા સુતા ॥ ૨ ॥
 તન મન અરખ્યું, સહુ સમરખ્યું, તે નીવડયા થઇ જુતા
 સગપણ સાચું ત્રણું ન કાચું, જે કહેતા તે સહેતા ॥ ૩ ॥
 વર્તમાનમાં ફેરજ પડીઓ, ભાવજ ભાયા લેતા
 પેલે ચડતુ પાછળ પડતું, શરીર સગપણ એવું
 ડાહ્યા ડગીઆ જણજણ વગીઆ, સત રવીગુર સંગે રહેવું ॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૫૬

રાગ ઉપરનો

મન રહો સદગુર સંગે, નામસે હોય સકલ નીસ્તારા ॥ ટેક ॥
 સંશય કાળે ઝીકી ખાધા, વણ સમજ્યા સંસારા
 શીવ અલ્લા ધંધાદીક નારદ, તેને ઠપકો લાગ્યો ॥ ૧ ॥
 એવું જાણી સમજ પ્રાણી, તજણા મમતા ત્યાગો
 બહુ દીન વીત્યા થયો ભય ભીતા, ચીંતા ઉપની ચીતમે ॥ ૨ ॥
 કોને વળગ્યું કાઈન અલગ્યું, આશા નારી વીતમે
 દૃષ્ટ પદારથ સરવે ખોટું, સાચી સંત સગાઇ ॥ ૩ ॥
 રામ રસમે રચીઆ મચીઆ, રંગે રહ્યા રંગાઇ
 ભવ સાગરમાં નાંમ જહાજ છે, સદગુર ખેવટ તારે ॥ ૪ ॥
 રવીદાસ તરી પાર જીતરીયા, જે વળગ્યા તે લારે

૫૬ ૧૫૭

રાગ ડિપરનો

માયા મહા ઠગની છે રે, માની ગોતી ગોતી ગળીયા જોગી જતી તપસી સન્યાસી, વળુચેતે સહુ છળીઆ	॥ ૮૩ ॥
મુરખ માન વડાઈ તાકે, ઢાળીઆ જાણે ઢળીયા આંખ દેખાડી આડા પાડયા, દાણે દાણે ઢળીયા	॥ ૧ ॥
સમજ્યા વીના સર્વંગી થાએ, હું ૫૬ આણી હશીયા મોહ માયાનો મર્મ ન જાણ્યો, ખપરમાં જઈ ખશીયા	॥ ૨ ॥
કાજ મુલ્લાં પીર ઝોલીયા, તાતે તેલે તળીયા મોહ નીકામાં જઈ તણાણા, સૌ ભક્ષમાં ભળીયા	॥ ૩ ॥
મંછા નારી તેણે મારી, જે સદગુરુ શબ્દે પળીયા કહે રવીદાસ તે કદીન ચુકે, મેરમને જઈ મળીયા	॥ ૪ ॥

:૦:

૫૬ ૧૫૮

રાગ ડિપરનો

મારા મનવા ભાઈરે, ચેતન થઈને ચાલો ગુરુ પ્રતાપે સંતની સંગતે, મુકત થઈને માલો	॥ ૮૩ ॥
ધર ધર ગાએ થયા ગીતારા, કોટે ઝાઝી કંઠી સદગુરુ કેરી સમજણુ નાવી, માંહી બુદ્ધી વંડી	॥ ૧ ॥
કરે સ્વારથ પેટજ અરથે, દેશ દેશાંતર લાધે સાંજ પડે ત્યારે થાયજ સાધુ, ભકતતણુ ધર સોધે	॥ ૨ ॥
જ્ઞાન કથે માને બોલે, બીજને કહે કુડા તારા થઈને જાય તારવા, પોતે ભવમાં બુડયા	॥ ૩ ॥
વીશ્વાસુને વહાલ દેખાડી, બહોત આરડે બોધા મીઠું બોલી મન હરી લેવે, અંતર અધના ઓધા	॥ ૪ ॥
સાય જુઠં તણા જે વેરા, ધરમ તણે ધરે આશે રવીદાસ કષ્ટે કરી કમાણી, ત્રાજુડે તોલાશે	॥ ૫ ॥

:૦:

૫૬ ૧૫૯

ધનાત્રી

ભટકત કાચકુ શીરે, મુરખ મન	॥ ભટકત ॥ ૮૬ ॥
પુન કરે જાકું પાવનકી આશા, ફરી ફરી જન્મ ધરે	॥ ૧ ॥
ઈંદ્ર બ્રહ્માદીક શેષ સરીખા, અંતે વાકા સ્થુલ ન રહે	॥ ૨ ॥
અનહદ નાદ નીરંતર બાજે, ઝલ મલ જ્યોત જજે	॥ ૩ ॥
સત ગુરુ શબ્દે શ્રવણ રસ રેડ્યો, જીવન મુકત કરે	॥ ૪ ॥
કહે રવીદાસ હરી ગુરુ સંત સેવા, પુનરપી વાસ ટળે	॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૬૦

કયા કરત મેરી મન મુરખ, કયા કરત મેરી મેરી ॥ ૮૬ ॥
 કર જલદી સારો જનમ ગુમાયો, અવસર હોત અવેરી ॥ ૧ ॥
 આવેગા તખ દાર પકડ ચલેગા, હોવેગી જંગલમે ઢેરી ॥ ૨ ॥
 કાલ દદામા તેરે ગુડત હે શીરપર, ચલતા સાંજ સવેરી ॥ ૩ ॥
 ધન દોલત તેરા કુટુંબ કપીલો, સંગત ચલે ત્રીયા તેરી ॥ ૪ ॥
 કહે રવીન્દાસ હરી ગુર સંત સેવો, મનખા જનમ નાવે ફેરી ॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૬૧

સંજયા આરતી

શહેર વારાહી ધામ, નામ નવ ખંડમે પ્રાજ્ઞ
 ભાણુ જગત ગુર દેવ, રાવ રંક રાખી માજ્ઞ
 પલ પલ પરચાદીન, અલ્લ વેતા અલ્લ જ્ઞાની
 હું તુ દીયા ઊઠાય, ઉપ મીઠા કીયાહે પાની
 તીન લોક મે સાર, શ્રીરામ નામ રટલાયે
 અનહદ ધુની સુની શબ્દ, પાર પરમાતમ પાગે
 અરૂંદ મતા વાયક અમે, રામ ખાણુ શીર નાહી ॥ ૧ ॥
 ભાણુ ઉગ્ગર અભેદ યુધ, રવીરામ કહે અલ્લ માંહી
 લોહર વંશ અવતાર, સંતનસે રહે લોલીના
 તન મન ધન અરૂંદાણુ, સકલ હરી અર્પણુ કીના
 એક અખંડીત અલ્લ, અમર અઘીત રસ ચાખ્યા
 સમદ્રષ્ટી સમતુલ્ય, સંતસે આપન રાખ્યા
 ખારા જલ મીઠા કીયા, મહા ખોરા કડીન કંઠી
 અનેક જીવ ઉધારીયા, ભાણુ સાહેબ કીની ભલી ॥ ૨ ॥
 ખીમ ખાલક રૂપ હે, દીલ દરીયા ભરપુર
 ત્રીકમ તનમે દેખીયા, હરદમ હાલ હજુર
 ખીમ ખરે નીશાન, શામ સમદ્રષ્ટી આણ્યો
 જીવન મન પ્રતીત, પ્રેમ રસ પુરણુ માણ્યો
 પહોંચ્યા સખહી પાર, ખાલ ગોપાળ સમેતા
 ભાણુ કુખીર રવીરામ, નામમે મલીયા જેતા
 લોક સાજ કુલ પટકંઠે, રહે નામ લાલાય
 ભાણુ સુત રવીરામ કહે, બહોરી ન આવે જાય ॥ ૩ ॥
 કુંવરજી અરૂં માવ, ખીમ શ્યામ ઝોર જીવન
 નામ સુધારસ સાર, પંચમીલ લગેહે પીવન
 દ્રઢ જ્ઞાન વેરાગ, અનન્ય વ્રત આપ ઉગ્ગર
 શીલ સંતોષ અરૂંદામા, ઝોર આજંવ સુખસાગર
 ગંભીર મતા સમુદ્ર જ્યું, હરી ગુર સેં હેતે મજે
 રવીરામ નામ સંભારતા, ત્રીવીધ તાપ સેજે ટળે ॥ ૪ ॥

પ્રથમ કંઠેણ કલીયુગ, મવે જમ મચ્છ જીવાયો
 કોપ કીયો હાકમ, પાંવ જંજર તોડાયો
 રણમે ખારો નીર, સોહી મીઠો કરલીનો
 કરી હરી સંત સમાજ, પરસ્પર નીજહી પીતો
 નર નારી ભક્તી કરી, ઠોર ઠોર પરચા દીયા
 અનહદ લોહર વંસમે, ભાણુ સાહેબ એસા ભયા
 હે ત્રીલોકી નાથ, સાથ મોહી સંગ રહીજે
 બહોત ગુના હોધ બાળ, પીતા મનમાં નહી ખીજે
 અંતર ગતીમે હેત, પુત્રસે પીતા મયા કો
 મુખસે કીજે ખુબ, ન છુટે હેત હમયાકો
 અપનો જનની આદર કરે, અતેક ગુના ચીત નવધરે
 પતીત પાવન રામ, રવીદાસ સ્તુતી કરે

॥ ૫ ॥

॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૬૨ રાગ દક્ષણી બીહાગની છાયા

મેં બાળક સદ્ગુરકા સેવકસંતનકા સંતનકારે ॥ મેં ॥ ૨૬ ॥
 સદ્ગુર સકળ કલપના જારી હરીજનહે હરીકે અધીકારી
 દોનુ મીલ એક ટરત નહી ટારી, પારખ રતનકા રતનકારે ॥ મેં ॥ ૧ ॥
 સદ્ગુર હે પુરશોતમ પુરા, ઝુઝણુ સંત સીપાહી શુરા
 જમ લીયા વંકા ગઢ નુરા, ખોજ અંતનકા અંતનકારે ॥ મેં ॥ ૨ ॥
 સતગુર પરમ જ્યોત પ્રકાશી, સંતે વસ્તુ લીની તપાસી
 અડગમતા ખેલે આશ નીરાશી, દેખન તંતનકા ॥ મેં ॥ ૩ ॥
 સદ્ગુર સંત મુસ્તક કર દીના, તાહી પ્રતાપે આતમ ચીન્યાં
 કહે રવીરામ ભાણુ ગુરઝીણા, સાર વેદાંતકા વેદાંતકારે ॥ મેં ॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૬૩

રાગ ઉપરનો

કર બંદગી સદ્ગુરકી, નીરમે હોધજનના હોધજનના ॥ કર ॥ ૨૬ ॥
 કુડી આ કલજુગકી માયા, કોટી ઉપાયે રહે નહી કાયા
 ઉપન્યા સોધ હે અલપાયા, ગુર ગમ જે જ્ઞાનાં જે જ્ઞાનારે ॥ કર ॥ ૧ ॥
 જુઠા માત પીતા સંગાથા, આખર વખત ચલે નહી સાથા
 સંત સેવી ભજ નીરગુણ નાથ, છોડીદે અભીમાના અભીમાનારે ॥ ૨ ॥
 મનુષ દેહ સુકળ તેં પાધ, કરીલે સાહેબસે ઓળખાધ
 તુળસી તીલક કંઠ ધર ભાધ, જમ મારે જમ રાના જમ રાના ॥ ૩ ॥
 સુન સમાધ તાલી લાગે, આવા ગમનકા ભે સખ ભાગે
 અતીનાશી ચૈતન બ્રહ્મ જાગે, નીરંજન નીર્વાણા નીર્વાણા ॥ કર ॥ ૪ ॥

સેજ સમાધી સેજ સરૂપા, સકળ નીરંતર વસ્તુ અનુપા
રવીરામ ત્યાં જાયા ન ધુપા, મેરા ગુર હે ભાણુ હે ભાણુરે ॥ ૫ ॥

—:—:—

પદ ૧૬૪

રાગ ઉપરનો

કીલાલીયા આતનકા, નીરંજન નીરગુણકા નીરગુણકારે ॥ કીલા ॥ ટેક ॥
ઉયા અલખ ગઢ પ્રેમ અટારી, ત્યાં પહોંચે સાહેબકી પ્યારી
ધેં ધેં નોખત વાજે ભારી, બાબ અનહદકા અનહદકારે ॥ કીલા ॥ ૧ ॥
ગઢ પર નાળ જંજળાં છુટે, તાતે કાયરકા દલખુટે
સંત ઝવેરી પારસ ઝુઝે, પરચ્યા ગુરવાંકા ગુરવાંકા ॥ કીલા ॥ ૨ ॥
શુરે સનમુખ બાણ ચલાયા, કાયર કળહુ કામ ન આયા
રંગ મંડળ પર ધુમ મચાયા, મદંગ રણ ઝણકા રણ ઝણકા ॥ કીલા ॥ ૩ ॥
પાંચ પચીસકા દલ ભારી, કરકા મન રાગ અંહકારી
તાસે રહી જગત સખ હારી, હંકા સદગુરકા ગુરકા ॥ કીલા ॥ ૪ ॥
નવ દરવાજા નીરમે જા કીના, દશમા ઉપર ડેરા દીના
પાંચ પચીસકે જેર કર લીના, કીલા શુરતકા સુરતકા ॥ કીલા ॥ ૫ ॥
કહે રવીદાસ અજરાયલ જાણ્યા, પુરણ અલ્લ સો પ્રગટ પહીયાના
ભાણુ દેવ ગુર સહી કર માણ્યા, સાહેબ પરમ સુતકા સુતકા ॥ કીલા ॥ ૬ ॥

—:o:—

પદ ૧૬૫

રાગ ઉપરનો

ખુબ ખખર કર ખોજ કાયા ગુર ગમસે ગુર ગમસે ॥ ખુબ ॥ ટેક ॥
ઝોઘટ ધારી શીરકર આયા, સોહં સીંગી નાદ બળ્યા
ત્રીવેણી પર ધ્યાન લગાયા, ચઢીયા અગમસે અગમસે ॥ ખુબ ॥ ૧ ॥
ભમર ગુફામે અલ્લ નીશાની, ખંક નાળ સેજે વરા આણી
ચંદ સુરજ દો કિલટ સમાણી, ઉગસ હરદમકા હરદમકા ॥ ખુબ ॥ ૨ ॥
ખેચરી ભુચરી ચાંચરી મૂંડી, વાસના પુતલી રહે છુપાઇ
જગત જ્યોતે જ્યોત જગાઇ, ગુરકા ધલમસે ધલમસે ॥ ખુબ ॥ ૩ ॥
અગોચરહી અનહદ ધુન ગાજે, ઉન્સુતી પુરખ અખંડ ખીરાજે
અનંત કોટી આદીત લાજે, સુખમણ સંગસે સંગસે ॥ ખુબ ॥ ૪ ॥
નાદ ખુંદ એક ધર આણી, મન વસ કરી પુરણ અલ્લ માણી
કહે રવીદાસ મત્રીઆ ખાણી, ભાણુકે કદમસે કદમસે ॥ ખુબ ॥ ૫ ॥

—:o:—

પદ ૧૬૬ રાગ વેરાવળ ખીહાગની છાયા

હરીજન જુગસે ન્યારા, સુનખે સંસારી સંસારી ॥ હરી ॥ ટેક ॥
સતગુરસે સત શબ્દે વળગ્યા, અહંતામિય છેદન કીયા અગગા
દો રવર સંધ કિલટ દીયા સલંગા, અંતર નહી કારી નહી કારી ॥ ૧ ॥

ખાપ પીએ સુવે ઓર જાગે, વૃત્તી લગી અખંડ અક્ષ ધાગે
 અરૂપ સરખા હે અનુરાગે, દીસત દેહધારી દેહ ધારી ॥ ૨ ॥
 અંતર ગતસે ભયા નીરંતર, પ્રગટ સુઝયા રામ સ્વતંતર
 હાટક હારકા મીટયા પટંતર, સુખ દુખ સંધારી સંધારી ॥ ૩ ॥
 ઉનમુની મુદ્રાસે ચીત ચોંટયા, કલ્પીત સાધન સખડી છુટયા
 અનહદ નાદ બળયા ઘંટા, અક્ષ જ્યોત ઉજાચારી ઉજાચારી ॥ ૪ ॥
 સેજે સકલ કરત હે ધંધા, દેહ ભાવસે કબલુન બંધા
 જેસે મીન રહે જલ મધા, તાકુ લાગત નહી ભારી ભારી ॥ ૫ ॥
 એસે સંત શીરે મરજવા, દમ પ્રમોદ અનંત કીયા દીવા
 જે તુમ ચાહો રામરસ પીવા, સંત ચરણ દ્રઢ ધારી ધારી ॥ ૬ ॥
 અનેક સંત પહોચ્યા સત સેને, થાપ ઉથાપ કરે નહી કેને
 કહે રવીદાસ ફરી નહી તેને, પુનરપી અવતારી અવતારી ॥ ૭ ॥

:o:

પદ ૧૬૭

સામેરી

સદગુર મોહ્યારે મસ્તક કરધરી, સેવક સાચી તમારી વાત ✓
 પ્રગટ રહું છું તારા પંડમારે, દીલની તું દુખધા કાઢી નાખ ॥ ૮૬ ॥
 આનંદ આણીરે અનુભવી ઓચર્યા, પ્રેમીજનની સાથે પાળો પ્રીત
 જ્ઞાનને વેરાગેરે ભક્તીરસ ચાખીએ, અંતર નીર્મળ રાખો રીત ॥ ૧ ॥
 શીલને સંતોશરે ક્ષમા બહુ રાખવી, સાચ દયા આધીનતા બહુ હેત
 બાળકને સ્વભાવેરે રહેવું રહેણીએ, વશ રાખોજીવ્યા ઇંદ્રી સમેત ॥ ૨ ॥
 ગળીત પાણું અને ગંભીરાઇ અતી ઘણી, જેવા કંઈ ગંભીર છે દરીઆવ
 લહેરી ઉઠેરે માંહે સમાવીએરે, મન ગાળી ટાળીએ દેહીના સ્વભાવ ॥ ૩ ॥
 કંઠાર ને કંગલાઇરે હઠ હરકત ઘણી, મુખના મીઠા ચીત કલપત
 હરીજન હસીરે તેથી ન્યારા રહે, અંતર અવગુણ ન ધરે સંત ॥ ૪ ॥
 તત્વ દશીરે આગે સંત બહુ થયા, તેણે કાઢ નવ મર્યો કેનો દોશ
 મને કમે વચતેરે કેને નવ દુભીયા, તે નર જીવત પામ્યા મોક્ષ ॥ ૫ ॥
 દીડીને અણુદીડીરે કરે કોઇ અનુભવી, સાંભળીને સમાવો કરે કોઇ સાધ
 ત્રીવેણીની તીરેરે જાઇ આસન કરે, અનહદ સાંભળે અખંડીત નાદ ॥ ૬ ॥
 હંસ રૂપે થયારે હંસ નીહાળતાં, પુરણ થયો ભક્તી રસ પ્રકાશ
 સંસે સરવે ભાંગ્યોરે સાધુની સંગતે, ભાણ ચરણ રજ કહે રવીદાસ ॥ ॥

પદ ૧૬૮

સામેરી

સંગત કીજેરે મોટા સંતની, હારે ભાઇ મહાદરશી મદ રહીત ✓
 ઉપાસના છેરે દ્રઢ સતગુર તણી, હારે ભાઇ ચોખાં જેના ચીત ॥ ૮૬ ॥

કામને ક્રોધરે લોભ નીવારીયા, સંતને જાણીયે શ્રી જીગદીશ
 અંતર માંહીથીરે હું તું ટાળીએ, સંતને સોંપીએ નીજ મન શીશ ॥૧॥
 હરી રસ માંહીરે રસરૂપ થઇ રહ્યાં, હારે ભાઇ સદગુર સાચા શામ
 પાંચ પચીસ નેરે પરપંચ પારછે, હારે એતો અખંડાનંદનું ધામ ॥૨॥
 તેહને લાગેરે આતન વીસરે, હારે તારે હારદ આવે હાથ
 આવરણુ સમાવીરે આદર દીછયે, હારે તારે નેહ જણાવે નાથ ॥૩॥
 ભક્તીનો ધરમ છે રે જેહ કર મતારે, હારે ભાઇ કરશે વીરલા ક્રોધ
 શીશ ઉતારી રે સનમુખ થઇ લહે, એમ કહે પુરાણ પોકારી સોચ ॥૪॥
 દેવ રહીતરે મહાજન માલમી, સતકરી કરીએ તેનો સંગ
 અભય વાયક રે અનુભવી ઓચર્યા, સતસત રવીદાસ પુરખ અલંગ ॥૫॥

:o:

૫૬ ૧૬૯

સામેરી

શાસ્ત્ર કહે છેરે સત સંગ સાર છે, સતગુર શબ્દે કરે વીચાર
 અંતર વરતે રે અહંતા મળ ટળે, રસનાએ રીએ રામ પોકાર ॥ ૧ ॥
 સદગુર સંતરે રામ પરમાત્મા, હારે ભાઇ એક સ્વરૂપ તુંજાણુ
 તન મન ધન સરવે અરપીએ, હારે ભાઇ મેલીએ મનની તાણુ ॥૨॥
 સદગુર ગરવારે સંત પરમારથી, સંતો નામ નાવ ભવપાર
 ભક્તી ભાવે રે સત સંગ બેસીએ, હારે ભાઇ હરી ઉતારે પાર ॥૩॥
 તેણે મારગેરે તત્વ પામીએ, હારે તેહમે સરે વીહંગમ મીન
 એક મન હોધરે શબ્દ સંભાળીએ, હરી જેમાં વરતી હોઇ તહલીન ॥૪॥
 પીંડતે બ્રહ્માંડરે સ્વમુ સર્વદા, હારે સંતો જગતા થાએ નાશ
 અખંડ મંડળરે રસ મમ્મ હોઇ રમે, એમ કહે ભાણુ ચરણુ રવીદાસ ॥૫॥

:o:

૫૬ ૧૭૦

સામેરી

બ્રહ્મના અંશીરે બ્રહ્મ રસ તે પીયે, સંતો જેનો ક્રોધજ બ્રહ્મ સ્વભાવ
 તીમીર નહી મુજરે તરણા માત્ર, હારે સદા નીરંતર સાદ ॥ ૧ ॥
 સદા આનંદીરે રહે રામ રંગમાં, હારે જેના સમજ સમાયા વેગ
 પર અવગુણરે સપને જીવે નહી, એવા સંત પાળે સ્વતંત્રી તંગ ॥ ૨ ॥
 કરણા દુષ્ટેરે પેએ સરવને, હારે જેનુચીત થયુંચીદ રૂપ
 વાયુની પેરેરે વહે પણુ નહી અડે, હારે જેને દર્યા તત્વ અનુપ ॥ ૩ ॥
 ક્રશાએ ત ચડે રે અનુભવ જ્ઞાનનો, જાણી સમજીને ક્યો સમાસ
 થાપ ને ઉથાપરે તે ક્રોધા કરે, હારે સહિ પોતાનો પ્રકાશ ॥ ૪ ॥
 વીધી નીશેધરે મુખને નવ સંભવે, એવા સંત રહે આશ નીરાશ
 તત્વ દરશીરે વીરલા વીશ્વમાં, સત કહે ભાણુ ચરણુ રવીદાસ ॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૭૧

સામેરી

જાગીને જોતાંરે સપનુ સમી ગયું, પ્રગટયો પરમાત્મ પ્રકાશ ✓
 સદગુરુ દુષ્ટેરે હરીવીના અન્ય નથી, દાસે છે મીઠ્યા માયા ભાસ ॥ ૧૬ ॥
 ઉલજણુ ભાંગીરે સુલજી સેહેજમાં, મરી ગયા વાયક જાળના ફંદ
 સોહં સનાતનરે સૌ ઘટ રમી રહ્યાં, વરત્યો અક્ષરાતીત આનંદ ॥ ૧ ॥
 પહોચી ન શકેરે જુદી ત્યાં બાપડી, મન વાણીથી વરજીત વસ્ત
 સ્થુલ સુક્ષ્મથીરે પરે પરમાત્મા, નીરગુણ નીર્મોહી નીશ્ચલ તત્વ ॥ ૨ ॥
 સુનાતીતરે સુનમે સોહામણી, જલકે તેજપુજ ભરપુર
 બાહેરને ભીતરરે સમરસ રામમા, રવીદાસ ઝીલે બ્રહ્મ સીંધુનુર ॥ ૩ ॥

:o:

૫૬ ૧૭૨

સામેરી

સદગુરુ સાક્ષીરે અનંત કલ્પ તણા, સદા સર્વદા સંગી અસંગ ✓
 ઉપજે ને ખપેરે વણુસે ન પીડલો, લલીત લાલ અમુલ અનંગ ॥ ૧૬ ॥
 હીંદુતો હીંડેરે નેણા આગળે, હેરં તો સન સુખ હોય
 ખેલુંતો ખેલેરે અધર ખેલમાં, અકુળ કુળી ન શકે કાય ॥ ૧ ॥
 ખેસું તો ખેસે રે સ્થીર આસન કરે, હસુંતો હરજી હસી મલકાય
 જમુતો જમેરે હરી આગળ થકી, અહોનીશ અખંડ આનંદ થાય ॥ ૨ ॥
 સુતી સોડ તાણીરે સુન્ય મંડળમાં, જલ મલ જલકે અપરમીત તેજ
 અમૃત વરસેરે અનહદ ગડહડે, સુંદર સોહામણી સુખસેજ ॥ ૩ ॥
 બ્રહ્મ રસ ભેદરે નીજ પ્રેમી લહે, તત્વ દર્શી માણે સરવે સુખ
 રવીદાસ હેતેરે પીયુષે હેરાધ સમ્યા, મુગોતે શુ કહી દાખવે સુખ ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૧૭૩

સામેરી

સુરીનર વંદેરે શીતળ સંતને, જેહને ભીતર નહી અભીમાન ✓
 શીલને સંતોપરે ગરવા ગુરુ ગમી, અડગ અખંડ નીરંતર ધ્યાન ॥ ૧૬ ॥
 શબ્દ રસાળ રે નેણા અમૃત ભર્યાં, ક્યોં છે રાગ દેશનો નાશ
 કંઠણાસીંધુરે તત્વવેતા ખરા, સમ દ્રષ્ટી સંપુરણુ સમાસ ॥ ૧ ॥
 પાપ પુણ્ય રહીતરે હરી રસને પીવે, પાંચ પચીસને કાધા જેર
 મહાસુખ આપેરે સરવે જંતને, નીરસંશય સંત નહી કાંઈ વેર ॥ ૨ ॥
 લક્ષ સ્વરૂપીરે આત્મીક સંતની, પ્રીજ્યું પોતે પોતાનું પોત
 જીવ પાણુ ટાણુ રે આતમ થઈ રમે, સ્વેં પ્રકાશીક અદ્વૈત જોત ॥ ૩ ॥
 તત્વ ખતાવેરે વસ્તુ સ્વતંત્ર છે, જેમ કાંઈ ભાંડામે મૃતીકા ભાસ
 રવીદાસ સંતરે સેવે અદ્વૈત પણે, પુનરપી ન આવે ફરી ગર્ભવાસ ॥ ૪ ॥

૫૬ ૧૭૮

સામેરી

સદગુર સાથેરે આઠ મારે પ્રીતડી, સમન્નવી સાન પુરણુ અલ્લ ભેદ
કારણ ને કારણુરે આઠ મારે સમ થયાં, ક્યોં છે કુમં ભર્મનો જિઅછેદાટેકા
તન મન સોંખ્યુરે સદગુર શરણુમા, પ્રેમેશુ પીયુજને કાધા હાથ
બાહેરને ભીતરરે રસીક વર રમી રહ્યાં, નેણા આગળથી નવ નય મારે નાથ
હુ અન્નણી હતીરે અનંત આવરણુમાં, સદગુરએ પડળ કાધાં છે દુર
અહોનીશ કીલુરે પ્રેમ આનંદમાં, જ્યાં જોઉં ત્યાં હરી ભરપુર ॥ ૨ ॥
આપુને ભુલીરે વસ્તુ વીદેહમાં, પ્રગટી પુરણુ અલ્લ દશાય
શુદ્ધને વીચારતારે જે હતો તે રહ્યા, અણુજતા રવીદાસ નીરંતર ગાયા ૩ ॥

:o:

૫૬ ૧૭૯

સામેરી

હું નહી જીવરે હું ઇશ્વર નહી, હું નહી પંચ તત્વની ભાત
હું નહી ગુણુરે નીરગુન નહીરે, મહારં તે રૂપ સદા સાક્ષાત ॥ ૮૬ ॥
હું નહી પરારે પશ્યંતી મધ્યમાં, હું નહી વેદ વૈખરી વાણુ
ચાર દેહરે નહી મારા વીષે, મારં તે અવીચળ પદ નીવાણુ ॥ ૧ ॥
હું નહી શબ્દરે નહી પંચ માત્રા, હું નહી મન બુદ્ધી ચીત અહંકાર
હું નહી જગતરે સુખ સુસુખિ, હું નહી તુર્યા આદે ચાર ॥ ૨ ॥
રહેણીમાં નહીરે કરુણી કાની કરં, સર્વ પ્રકાશીક કેવલ નામ
સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળરે ત્રણુ લોકમાં, હું વીના કાલો નહીકામ કામ ॥ ૩ ॥
ધ્યાતા ધ્યેય વરતેરે વ્યતીરેક ધામમા, સોહં નીરાલંબ તુર્યાતીત
રવીદાસ શ્રી સુખેરે શ્રી કૃણુ ઉચર્યા, ભક્તી મને વશ કરે એહ રીત ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૧૮૦

સામેરી

ભક્તીને જોગેરે અલ્લ રસ પ્રગટયો, જિગ્યો એક અખંડીત સુર
આનંદ વાધ્યોરે મહારા અંગમાં, અદ્વૈત અતમે દુષ્ઠા દુર ॥ ૮૬ ॥
પ્રથમ વંદુરે સદગુર સંતને, જેણે ઓળખાવ્યા આદ અવીનાશ
નીજ પ્રેમ પ્રગટયોરે મારા પંડમાં, કહું રસ ઓધવ ગોપી સંવાદ ॥ ૧ ॥
એક સમે કૃણુરે ખેડા આનંદમાં, કહે હરી ઓધવશું નીજજ્ઞાન
વ્રજજનરે મુજને વદલભ સદા, ઉધ્ધવ મન કિપન્યુ અભીમાન ॥ ૨ ॥
ગોકુળ જાઓરે ઓધવ રથ જોતરી, રહેજો નંદ ઘેર જળને રાત
મહા સુખ દેજોરે સહિ વ્રજ નારને, કહેજો અલ્લ દશાની વાત ॥ ૩ ॥
ગોકુળ પધાર્યાંરે ઓધવ રથ જોતરી, આવ્યા નંદ બાવાને ઘેર
ભાવેને ભેટયારે નંદ જસુમતિ, પુછી કહી શ્રી કૃણુની પેર ॥ ૪ ॥
ગાંધિને કરતાંરે મટી ગમ રાતડી, પ્રગટી જોત થયો પ્રભાત
વાગે વલોણુરે જીડી સૌ સુંદરી, રવીદાસ સુખે ગોપીંદ ગુણુ ગાત ॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૮૧

સામેરી

સુરજ ઊગ્યારે ગો ગાળા છુટીઆ, કામતી કૃષ્ણની લીલા ગાય
 પલન વીસારેરે કૃષ્ણ કૃપાળનેરે, ઓધવ મનમાં હરખીત થાય ॥ ૧ ॥
 એક સખી કહેરે સુણોને સાહેલડી, આઠ મેંતો અચરજ દીઠું આજ
 છુટયો રથ દીકરે નંદજીને આંગણે, આવ્યાશું મધુસૂદન મહારાજ ॥ ૨ ॥
 સુણતામાં ચાલીરે સરવે સુંદરી, નંદદેર જાવા તપર થાય
 પ્રેમની ભીનીરે સર્વે પ્રેમદા, એવે આવ્યા ઓધવ વ્રજ જુથ માય ॥ ૩ ॥
 મહાજન જાણીરે મળ્યા સહુ હેતમાં, આસને પધરાવ્યા નિજ જન
 વીંટીને બેઠીરે સરવે વ્રેહણી, ઊરમાં અનંદ આણી મન ॥ ૪ ॥
 દીન જન જાણીરે અમ પર દયા કરી, રંગીલાના સંગી વધાર્યો રંગ
 કહો શુકલુરે શ્વામી રવિદાસને, ગોપીજન પુછે પ્રેમ પ્રસંગ ॥ ૫ ॥

:o:

૫૬ ૧૮૨

સામેરી

ઓધવ કહેને રે રશીયાની રીતડી, શ્યા સુખ ભોગવે છે સુંદર શ્યામ
 કુખજની સંગેરે કંઠણ થયા કાનજી, ગોવીંદજીને વીસયું ગોકુળ ગામ ॥ ૧ ॥
 જાણતા હતાંરે નાથ છેહ નહી દીયે, અમશું જળ રમ્યા બળભદ્ર વીર
 સુખને સંભારતાંરે શુધ્ધ રહેતી નથી, ધારણ વીના કહો કેમ આવે ધીર
 જે હરી કહેતાંરે તેતો હમે પાળતાં, અમ સાથે રાખતાં અતી ઘણું હેત
 કૃષ્ણજી વીનારે અમારે કામ નથી, એહને સોખ્યુ તન મનધન સમેત ॥ ૨ ॥
 ભરવાને જતાંરે જળ જમુના તણા, ધનશ્યામ રોકતા જમુનાને ઘાટ
 પાલવડાને સાહુતાંરે દુરીજન દેખતાં, વીનોદ કરતા હરી આવતા વાટ ॥ ૩ ॥
 અનંત લીલારે ઓધવ હરી તણી, વ્રજની તો વીસરી ગયા હરી વાત
 શ્વામી રવીદાસનારે સુખ સાલે રહે, અમને સાલે દીવસ ને રાત ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૧૮૩

સામેરી

અરજ કરીનેરે ઓધવજી ઉચર્યો, ઘેલા થયાં છો ગોકુળની નાર
 તપાસીને જીવોરે આતમ તમ તણો, મંદીરમાંતો બેઠાઅખંડ મોરાર ॥ ૧ ॥
 મોહમાં મુઝાયારે સરવે માનુની, વીપય રસ સ્વાદે કરો છો વીલાપ
 પંડમેં બુદ્ધ્યારે આપ ચીન્યા વીના, નથી મટયા તમારા ત્રીવીધ તાપ ॥ ૨ ॥
 પાંચ પચીસનેરે વશ કરો વ્રેહણી, સુધ્ધ થઇ શોધો સકળ શરીર
 કાયાની મધ્યેરે આત્મા કૃષ્ણ છે, બેઠા હરી તખ્ત ત્રીવેણી તીર ॥ ૩ ॥
 અદ્વૈત જ્ઞેતાંરે ઝલકે શુન્યમાં, નેણુની આગળ હાલ હજુર
 કલ્પના મુકારે સર્વે કામતી, દામોદર નથી ગયાં કાંઈ દુર ॥ ૪ ॥
 સમજીને ગ્રહોરે સાર સીધ્યાંતનો, દુરમતી ટાળો દેહનો ભાવ
 રવીદાસ બોલ્યારે ઓધવ શ્વતી કરી, તનમાંને મનમાં માલે મહારાવ ॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૮૪

સામેરી

વળી ઓધવરે અદૈત ઓચર્યા, અંગમાં ઓળખોને સુંદર રયામ
 શુવળખોઓરે વીપય રસ પ્રીતમાં, અંતર ઓળખો તોં થાય આરામ ॥ ૧ ॥
 તન મનથી લેતાંરે કારણ કૃષ્ણનું, હરી નથી મથુરાં માંય
 જિરમીને બજેરે અબળ કાં બિછળો, દેખોને આતમ તત્વ લેલાય ॥ ૨ ॥
 દીલમાં વીચારેરે સરવે દામની, ભામની ભરમ કરમ ભેવાર
 અરથ ન સીજેરે આપ ઓળખ્યા વીના, કહે છે નીગમનેતી પોકાર ॥ ૩ ॥
 કલપના મુકારે સરવે કામની, એક કહું છું અરથ અનુપ
 સદગુર શબ્દે રે મહો સદ ગામની, સહેજ સુન તીરખો સત્ય સ્વરૂપ ॥ ૪ ॥
 આવરણ મટતાંરે આતમા ભાશસે, મન ગળે મોહનો યાશે નાશ
 આરત ભાગેરે આનંદ પામશો, પ્રગટે પુરણુ અલ્પ પ્રકાશ ॥ ૫ ॥
 પારખ આવેરે પ્રપંચ છુટશે, દળે દેખશો ઘટોઘટ માંય
 રવીદાસ ઓધવરે કહે શ્રી કૃષ્ણજી, આદી અંત્યે મધ્યે અળગા નાય ॥ ૬ ॥

:o:

૫૬ ૧૮૫

સામેરી

ઓધવ ખોલ્યા રે અબળા સાંભળો, દેહનો તો જુડો જાણો રંગ
 અહંભાવે કુરી રે જુગ સહુ આથડે, દેહને દાવે વળગ્યું વ્યંગ ॥ ૧ ॥
 દેહ તો વીકારીરે વળી વીધે ભરી, અમૃત સરખું અન્ન જે ખાય
 નીશાને વીતેરે વાસર પ્રગટે, તેહનું તો નીશ્ચે નરકજ થાય ॥ ૨ ॥
 સ્થાવર જંગમરે માંહી સહુ કામનું, સરવેને હરી દે વીશ્રામ
 કામ ન આવેરે ગંધી દેહનું, માનુની મીથ્યા રૂપને નામ ॥ ૩ ॥
 એવી દેહનેરે સાચકરી લેખવે, એમ કહે અમ સરખું નહીં કાય
 માને ખોલાવેરે હરદે બહુ હુલસે, ઉપમાને મોહુ મરડી જોય ॥ ૪ ॥
 માનને મુકારે ધીરજ મન ધારીયે, ત્યારે જાય દેહના સમુળા ભાવ
 આપું વીસારીરે અજ્ઞાન પરહરે, તમારા તનમાં તત્વ સમાય ॥ ૫ ॥
 કલપના મુકારે શ્રી કૃષ્ણને ભળે, ઘટ ઘટ પ્રગટ છે અવીનાશ
 રવીદાસ ઓધવરે કહે આપા મધ્યે, પરશોતમ છે પુરણુ પ્રકાશ ॥ ૬ ॥

:o:

૫૬ ૧૮૬

સામેરી

કૃષ્ણને કહેજેરે ઓધવ એટલું, તમને ભજે છે તમારા દાસ
 તેનીજ જનનેરે તમો હરી રાખજો, જેનું મન તમારા ચરણને પાસ ॥ ૧ ॥
 ભલામણુ દેજેરે સહિ વ્રજનારની, નીશ્ચે ભજીએ તમારું નામ
 ખીજું કાંઈરે અમને ભાવે નહીં, હરીવર હેતે કીજે કામ ॥ ૨ ॥
 એક વાર વેલારે હરી અહીં આવજો, અમ પર મેરમ કરજો મેર
 સ્વામી રવીદાસને જગ કહેજો એટલું, અહીં તો થય છે લીલા લહેર ॥ ૩ ॥

૫૬ ૧૮૭

સામેરી

અસ્ત્રીનો સંગીરે તે તો સ્વારથી, તેને દલ દીધે ઉપજે દોષ
કામકંઠે જાપજાવેરે મનને કામના, એતો વસની વાત ફરોસ ॥ ૮૬ ॥
કામની નાદરે કામી મગલો, તેને શબ્દે પડીયો પાસ
હેત દેખાડીરે જીવને હેજાવે, પછી નાખે નર્ક નીવાસ ॥ ૧ ॥
જાડીને આશરે અસ્ત્રી ધન કામીની, એતો ટાળા મન નહી કીક
વળગેને હુએરે કંઈપે બહુ કામીયો, હાંરે એતો પ્રેતનો પુજનીક ॥ ૨ ॥
હરીની માયારે હરીને અર્પણ કરો, જેને હરી નામની છે આશ
એવાની સંગેરે પરમ પદ પામીયે, એમ કહે ભાણુ ચરણ રવીંદાસ ॥ ૩ ॥

:o:

૫૬ ૧૮૮

પ્રભાતી

દેખ દેખ દેખ દેખ નાથ તેરે નેમમેં,
માયાકે મદમાંય મુરખ જાનત નાહી ધેનમેં ॥ ૮૬ ॥
ચંદ્ર સુર એક કીનો, ઉલટ સુલટાઈ દીનો
મહા ચઘતન ચીન્થો સમજ દેખ સેનમેં ॥ ૧ ॥
તેજકોતો નાહી પાર, ઉલટ ચલે મકરી તાર
મઠર હે નીરાધાર, નહી દીન રેનમે ॥ ૨ ॥
મુરતાતો પોતી સુત, લગી રહી જાનમુન
સેજે ઉઠત ધુન, અખોલ ખોલ ખેનમેં ॥ ૩ ॥
વાસના તો ગદ્ય વીલાય, અલ્પ અગ્નીમેં દમ જલાય
રવીંદાસ રહે સમાય, કહ્યો ન જાન્ય કેનમેં ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૧૮૯

પ્રભાતી

અવનીશ ભજન વીના, લક્ષ તે કેમ લહે, ભક્તી દુરલભ તે કેમ આવે
ખેલ એપેડો રમે, સૌ સભાને ગમે, મુઠ છુટે તખ રમત દાવે ॥ ૮૬ ॥
જ્ઞાનમાં મન ગળે રોગ ખીજા ટળે, ટેક મેલી નવ ટાંક ચાલે
ધ્યાન ધીરજ ધરે, કલપના નવ કરે, સર્વ સંસારમાં નાથ ભાળે ॥ ૧ ॥
ખુદીએ ખોધીએ, શબ્દને શોધીએ, મેલીએ વીરાધ વીકાર ખીજા
પલકમાં ખલક આ જગત જાતો ગણ્યો, નામ ઉપાશીતે નામે રીઝયા ॥ ૨ ॥
સમ દ્રષ્ટી કરે પ્રપંચને પરહરે, શબ્દ સાચા વરી સતગુરુ કરા,
અજર જ્યારે જરે, અવીનાશને ઉચરે, ત્યારે ઘાટના મેલવા સર્વે ઘેરા ॥ ૩ ॥
હું તું જ્યારે ટળે, શીશ દમ ગુરને મળે, દાસ થઈને રહે દીન ભાખી
કહે રવીંદાસજી નામ તીશ્વરે પ્રહે, થઈ રહ્યા આધીનને આપું નાખી ॥ ૪ ॥

૫૬ ૧૯૦

પ્રભાતી

શરીર સોધ્યા વીના સાર પ્રગટે નહી, પદનો પાર નાવે પોથે
 તાંદુળ છોડીને કુસને વળગીયો, ભુખ નહી ભાગે ઠાલે થોથે ॥ ૧ ॥
 રસના સ્વાદમાં રસણે રાજીઓ, વીના ગુરૂ જ્ઞાન રહ્યો પાંચ ગુથે
 વાક્ય વીલાસમાં વીવીધ વાંછી વદે, પરહરી કેળને વળગ્યો ભોથે ॥ ૨ ॥
 શબ્દ સંયા ઘણા, સકુળ વીઘ્ના ભણ્યા, અધ્યાત્મ ભિયરે આવી ઓથે
 પ્રપંચ પંડમે રહ્યા અહંકાર એક નગ્યા, એમોધ ભુગ વહી
 ગયા એમ રોતે ॥ ૩ ॥

શાસ્ત્ર કીધા કંડે તોયે રજનીમાં આથડે, અંધ ન સંચરે શેર સુધે
 કહે રવીદાસ સુંઝાઇસ ભુજવે મતે, રવી રજની નથી પદ યોથે ॥ ૪ ॥

—:—:—

૫૬ ૧૯૧

પ્રભાતી.

દોસ નીવારણ છો રે દયા નીધી, ભક્તની ભીડમાં સદા આવે,
 જનતને ભાત ભાળો નહી ભુધરા, અધમ ઓધારણા નામ કહાવે ॥ ૧ ॥
 નામને આસરે જે જન આવસે, તેને ત્રીકુમા તમે તારો,
 ભુગતને જીતવા ભુગત બીજી નથી, મારે આસરે એક તારો. ॥ ૧ ॥
 અવગુણ બહુ માગેરો બહુ ગુણ તાહેરો, તેત્રીકુમા ચીતમાં નવ ધરીયે,
 જગત વહાંણુ વળગી જળ ઉતરે, હમે તમારે નામે તરીયે. ॥ ૨ ॥
 શબ્દ સાક્ષીમાંહી કહે સહુ, સત નામ લેતાં કાઇ નથી બુડ્યા,
 ભાવ-કભાવથી ભજું તુને ભુધરા, કાપજે માહેરાં કમ કુડાં. ॥ ૩ ॥
 લોકમાં લાજ રાખો સદા રામજી, માંન મુકોવતા રખે મારે,
 કહે રવીદાસ સત ભાંણુ પ્રતાપથી, આદ અવીનાસી ભક્તી તારી. ॥ ૪ ॥

—:o:—

૫૬ ૧૯૨

પ્રભાતી

વારણે જાંઉ વીઠલા તાયરે, મારે ઘરે હરી આજ આવ્યા.
 કોલ વાર પળ્યા એમ આવી મળ્યા, ભુધર મુને સખળ ભાવ્યા. ॥ ૧ ॥
 જલ ભુવો થલ ભણી આવે જેમ ઉલટી,
 થલ સમ્રથ નહી સાંમું જાય,
 એમ પુરણાનંદ પ્રગટ પાસે વસે,
 હેત હયાતણુ જે જણાય. ॥ વારણે ॥ ૧ ॥
 વરસાદજેમ વેલને પોસવા પરવરે,
 વેલનવળય વરસાદ સાંમી,
 એમ દયાનીધી, દીનપે દયાકરે,
 તનમન ધન અમે રહ્યાં વામી. ॥ ૨ ॥

હેતની વારતા હોય એમ શ્રીહરી,
મધુર આવે જેમ પુરુષ પાસે,
પુરુષ નવ પરવરે ભ્રમરને પોસવા,
અડગ આસ ન રહે એક આસે
સ્વાંતનાં બુંદ જેમ છીપમાં સંચરે,
છીપ સનમુખ રહે મુખ માંડી,
કહે રવીદાસ હરી એમ આરાધીયે
લોકની લાજ તે સર્વ વાંચી.

॥ વારણે ॥ ૩ ॥

,, ॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૬૩

રાગ સારંગ

સુણોને સંસારીરે સંતજન કહે શાસ્ત્ર પોઝરી
મનુશા દેહ તે જનમ ભિતમ, દેવને દુર્લભ જેહ
ગુરૂ ગોવીંદ લજીએ, સંતને સેવીએ સત શીખામણુ એહ
પાપનો નહીં પાર જીવને, મુખ માંડીશું કહું
પ્રાચીત તો મન વચ કર્મે, કરે કર્મ મળીને સહુ
શાધ ન કરી હરી નામ ન સાધ્યું આજીવમાં અવતરી
હરીભજનમે કરે હરકત, લટકે તે બહુ ભરમે કરી
લખાડ લાલચી લોભી લંપટ, તેની સંગત તજીએ
સંત સંગ અનભે ભક્તી હરીની, સદગુરૂ પાસે માગીએ
ચરણવંદે શરણુ રાખે, કહી શું મુખથી કથી
ઐથ ખીજ ન મળે લાઘ, પુરાણુ સર્વ જોયા મથી
સગા તારા સાલ સખળ, મધ્યમ દુઃખ દેશે બહુ
જાવાનું દેહ આજ જાણો, રવી એક નામ રહે હરહુ

॥ ટેક ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૬૪

સારંગ

જીવ અજાનીરે, લજી લેને શ્રેષ્ઠ સારંગ પાણી
માત પીતા સુત ભારજી ભગીની, કુટુંબ પરીવાર
તે નરકમાં લઇ જાય અંતે, ભક્તી વીના નીરધાર
માયાનું મંડાણુ સઘળે, જગતમે જોયું બધે
લતાડે સત નામ લેતાં, વાકેઈ થઇ વાતે વધે
મીઠીરે ખોલે મુખથી, એ મરચ માયા કેરડા
નાને રૂપે તેહ ધરીને, અનીત કીધા શેરડા
મોહ જાળ માયા કેરડા, ત્યા પ્રાણીયા આવી પડયા
જાવા ન પામે જીવતા, અંધ કુપમાં આવી ચડયા,

॥ ટેક ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

નાચે નચાડે એજ માયા, લકતીતો લુલીગયા	
સાધુ જનની સેવા ન કરી, સંસાર કેરાં દુઃખ સહ્યા	॥ ૫ ॥
ભોળીયું સૌ જ્રમ માંહી, ભેદ કાઠ ભેદી લહે	
તે રમત માયા રાખે, વલી દેખાડીને દુઃખ દીયે	॥ ૬ ॥
શરમ રાખે શરમ ન રહે, શીશ ઉતારીને રમે	
રવીદાસ સત ભાણુ ચરણે, મન અપીં સતને નમે	॥ ૭ ॥

૫૬ ૧૫૫

સારંગ

જીવ લખાડીરે સુણજે સદગુર કહે છે ત્રાડી	॥ ૮૬ ॥
તું જોજે તપાસી તનમાંહી, તાર ના મળે કાઠરે	
સંત કેરી સંગત કરીને, જુગત કરીને જોયરે	॥ ૧ ॥
સગપણ માંહી સગો પડશે, અંતની વેળાએ અડવડે	
ધીરજ ટાળી મેલાવે ધારણુ, અનરથી આડા પડે	॥ ૨ ॥
મોહની રૂપે મન હરવા, સુભગ બોલે સુદરી	
મુખમાંજ આંખ આંજ, મુકાવે મનથી હરી	॥ ૩ ॥
પ્રપંચ કેરા પેચ એવા, વારે વારે શું કહું	
અંજનમે અથડાયા અહંમખ, તેણે જોયું નહીં ધર આપનું	॥ ૪ ॥
ભાઠ જોમાં માયા કેરડા, એમ છેલ થઈ છડ્યા લવે	
મરણનો ભે ગણે નાહી, અને રહે ધણુ રવ રવે	॥ ૫ ॥
માયાના મોહમે રમે, મરકટ સરખા માનવી	
છીલર નદીમાં હરે ફરે, તે શીદ જાણે જાહનવી	॥ ૬ ॥
મુજ માયાના કેરડાને કાણે કાઠયા નવ જાયરે	
રવીદાસ સત ભાણુ ચરણે, મેટે ભેટે હરી પાયરે	॥ ૭ ॥

:o:

૫૬ ૧૯૬

સારંગ

સમેને સંભાળરે, મુસ્તક ઉભો કાળ	॥ ૮૬ ॥
તે દુત તમને નડશે અંતે, તે રાત દીવસ નવ ગણે	
ચાલવુ પડશે ચેતજો, બહુ મારશે માર તને	॥ ૧ ॥
સગાછે સંસારના તે, સાથે કાઠ આવે નહી	
એકલા અડવડતા જાશે, સુણ વાત માંડીને કહી	॥ ૨ ॥
અકલ હોઠ તો આ અવસરેતું, લજલે ભગવંતનેરે	
લકતી ભાવે કરી દંડવત, સેવે સાચા સતનેરે	॥ ૩ ॥
સાચ બોલે સહુ દુઃખ માને, ચતુરાઈ મુરખ કરે	
અંતની વેળાએ વીઠલ સાથી, નરભે કહું છું નીશકરે	॥ ૪ ॥

માત પીતા એક માસ ઝુરે, બાંહે બેલ બે દીન રહે
 દસ દીન દીકરો દીકરી, પછી હેડ હાથે નવ ચઢે ॥ ૫ ॥
 બાંધવ તો બેચાર દહાડા, રાધ ને મન વાળશે
 ભાભી કહેશે ભાર ભાંગ્યો, સાને સંભળાવશે ॥ ૬ ॥
 નારી દીન બાર ઝુરે, પછે બુધ બીજી કરે
 રવીદાસ કહે સત ભાણુ ચરણે, નામ નીશ્ચયે લજે તે તરે ॥ ૭ ॥

:o:

૫૬ ૧૯૭

સારંગ

નામ નીશ્ચયે લજે તે તરે સુણને વેપારીરે
 કહું છું સુણને વાત ચીત ધારીરે ॥ ૮૬ ॥
 સાંભળો કહું છું શબ્દ સાચો, જોરાવર જમની છડી
 સગા સહિ રાશે મલીને, રાખી ન શકે આડા પડી ॥ ૧ ॥
 ક્યાં દાટયું ક્યાં મેલ્યું, કહો ક્યાં મુક્યા છે દામરે
 સહને પડી આપ આપની, મુખે કહે કેવરાવે રામ રામરે ॥ ૨ ॥
 બેન ભાઈ ભાણેજ બેઠા, કોણ પુરશે હામરે
 વાત કહે વગ વગતણી, કોણ મુખે ન ભાખે રામરે ॥ ૩ ॥
 વીચારે વેવાર વળતો, ધ ધો કરવા દોડશે
 સંભારસે નહીં સુપન માંહી, તન જાતે તાંતો તોડશે ॥ ૪ ॥
 વેવાઈ વાતો સાંભળીને, પડ્યા મન વીચારશેરે
 કાંઈ કરી આ વેળાએ આવવું, તે રાખવો સ સારરે ॥ ૫ ॥
 લોક લાખ વાત કહેરે, કોઈ ભલો કહે કોઈ ભુ ડારે
 જેવું કીધું પ્રાણીએરે ભાઈ, તેવું દુઃખ અરે સુખ સહેરે ॥ ૬ ॥
 ધોરી ધરમને પાપછે તે સાથના સાથ ફરે
 રવીદાસ કહે ગુરૂ ગોવીંદ બજભાઈ, ભવસાગર સેહેજે તરે ॥ ૭ ॥

:o:

૫૬ ૧૯૮

આશા ગોડી

સ તો સદા સુખદાઈ રે, સંશય શોક મીટાવે
 પલમાં ત્રીવીધ તાપ નસાયરે ॥ સંશય ॥ ૮૬ ॥
 દીપકસે દીપકલે પ્રગટયા, અખંડ જોત જગાઈ રે
 અરસ પરસ મીલ તીમીર મીટાયા, આનંદ ઊર ન સમાય રે ॥ સંશય ॥ ૧ ॥
 ખીર નીરડા કરત નીવેડા, અગમ નીગમ જિનમાના રે
 શબ્દ ઉચ્ચાર જ્ઞાન ગુણ ગાથા, અમૃત રસ ત્રયસાનારે ॥ સંશય ॥ ૨ ॥
 લોહ પારસમે હોત હે કંચન, જનનત હે સખ કોઈરે
 ભમરી ચટકે કીટ હોઈ ભમરી, સંગતકા ફલ સોઈરે ॥ સંશય ॥ ૧ ॥

સમરણુ ભજન રામકી વાણી, ઝોર વચન નહીં બોલેરે
રવીદાસ કોઇ સતકુ સેવો તો, હુવા રામકે તોલેરે ॥ સંશય ॥ ૧ ॥

—:o:—

પદ ૧૯૯

આશા ગોડી

સંતો લોકચાર જુગ દેલ્યારે, સ્વારથ અધીક પરમારથ નાહી
હરીજનકુ કહે દેલારે, ॥ સંતો ॥ ટેક ॥

લોડ લાજરે જમકી ફાંસી, તીન લોકમે ધાધ રે
રામ પોકાર ભાગજો નીકસા, તાકે નીકડ ન આધરે ॥ સંતો ॥ ૧ ॥

આ ફાંસી જુગજુગ ચલ આધ, સખ કોઇ માંહી બધાયારે
આપા છોડ મીલ રહે પ્યારા, સો હરી શરણે આયા રે ॥ સંતો ॥ ૨ ॥

કલકા મારગ માન બડાઇ, લોક લાજ નહીં છુટેરે
ભકતી કરત લગ્ન બહુ આવત, પકડ પકડ જમ છુટેરે ॥ સંતો ॥ ૩ ॥

જમકે હાથ ફાંસી અતી મોટી, વીણુપાણી શીર મુડેરે
રવીદાસ સદગુરુ કૃપાવીન, ભવસાગરમે બુડેરે ॥ સંતો ॥ ૪ ॥

—:o:—

પદ ૨૦૦

આશા ગોડી

સંતો નીરગુણુ નામ નીરાળા, નામ નાવ ભવસાગર માંહી
તારણુ તરણુ સંસારારે ॥ સંતો ॥ ટેક ॥

નામ ધ્વજ ફરે રાતદીન, સુરતી શબ્દ લપટાધરે
સ્વાસો સ્વાસ સુનત નીત અનહદ, પલકહુ વીસરી ન બાધરે ॥ સંતો ॥ ૧ ॥

લક્ષ ચોચાંશી ચાર ખાનમે, ઉઠત શબ્દ વીચારારે
કોઇ બુઝે કોઇ બુઝત નાહી, અવીગત ખેલ અપારારે ॥ સંતો ॥ ૨ ॥

તીન લોક નવ ખડ બ્રહ્માંડમાં, નામ અનામતે બગનજો
હે ન્યારા પણ માંહી બોલે, સંતને મુખ સાજેરે ॥ સંતો ॥ ૩ ॥

નીરગુણુ નામ સંત ગુણુધારી, કુર્મ કુચનીસે ન્યારારે
દુનીયા સખ ધોખે ભરમાઇ, ભુલવણી નીરધારારે ॥ સંતો ॥ ૪ ॥

સરગુણુ સંત નામ હે નીરગુણુ, નીરગુણુ સરગુણુ માંહીરે
રવીદાસ સદગુરુ સખડા સાક્ષી, નામ રૂપ ગુણુ નાહીરે ॥ સંતો ॥ ૫ ॥

—:o:—

પદ ૨૦૧

આશા ગોડી

મનરે સાચી રામ સગાઇ, જે કોઇ શરણુ આથે સદગુરુકી
જુગ જુગ રામ સહાયરે ॥ મનરે ॥ ટેક ॥

રામ સગાઇ હે સખ સાચી, વેદ પુરણુ સખ સાખીરે
ભરી સલામે ચીર બઢાયે, દુહીપતીકી પત રાખીરે ॥ મનરે ॥ ૧ ॥

જ્યાં જ્યાં ભીડ પડે સંતનકું, તહાં તહાં ઉઠી ધાયારે
હરણ કશીપુટો ઉદર વીદાયે, જન પ્રેહલાદ સુખ પાયારે ॥ મનરે ॥ ૨ ॥
થોરી ભક્તી બહોત કરી માને, એસા કૃપા નીધાનારે
દાસ ધ્રુવકું અચલ પદવી, દીયાહે અભય વરદાનારે ॥ મનરે ॥ ૩ ॥
સત યુગ ત્રેતા ઠાપર કલજુગ, ખીરદ રામકા સાચારે
નામકું જાંડ ઓર કછુ કીજે, કરતવ સખહી કાચારે ॥ મનરે ॥ ૪ ॥
ઓર અનેક સંત ભયે આગે, નામ નાવ ભયે તારારે
રવીદાસ સદગુરુકે ચરણે, માન્યા મન હમારારે ॥ મનરે ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૨૦૨

પોઢણીયું

નરોહરના નેણા દીસે નીંદરાળુ, જુગના જીવનને ઝોલાં આવે
મહારા વહાલાંને ઝોલા આવે ॥ ટેક ॥
પોઢો મારા પ્રભુજી ઘણી ઘણી ખમાયું તમને,
રાણી રાધાજી સેજ ખીજાવે બલગળિં (૨) નરોહરના ॥ ૧ ॥
કંચન કા મહેલ કંચન કા ઢોલીયા,
લાલ હીરની દોર બલ ગળિં (૨) ॥ ૨ ॥
સીરખ તલાયું અતલસનાં ઓસીકું
સોહે તે ગાલ મસુરીરે બલ ગળિં (૨) ॥ ૩ ॥
લેરખડો મારે લુખે ને જુખે
આ કનકે કેળન લુખે બલ ગળિં (૨) ॥ ૪ ॥
ચાલો મારા પ્રભુજી તમેને સાદ કરે છે
બલ બેલી રાધે ઉલાં બલ ગળિં (૨) ॥ ૫ ॥
લટ કાળો મારે મંદીર પધારે,
લાલ લક્ષ્મીવર ઘેલો બલ ગળિં (૨) ॥ ૬ ॥
કહે રવીરામ સવેળા ઉઠજો,
મારા વૈષ્ણવ જનના વાલા બલગળિં (૨) ॥ ૭ ॥

:o:

પદ ૨૦૩

રાગ વસંત

એસા પદ સદગુરુસે પાયા, વેદે ન જાય સો ઉચાર્યા
સારદ શેશ મહેશ થકે સખ, એસા અલેખ અપારા ॥ ટેક ॥
રાખું ન જ્ઞાન ન ચાલું અજ્ઞાના, પંડ બ્રહ્માંડસે ન્યારા
પાંચ પચીસકું દોર લગામ, અગમહી ઘર જણકારા ॥ ૧ ॥
દશ ભી સોહું ચગિદભી સોહું, સોહું સહસ્ત્ર અઠયાસી
સોહું તેત્રીસ કરોડમે વ્યાપક, સોહું વીરલા વાસી ॥ ૨ ॥

છઠા પદ સકલમે શોભીત, સદગુર સંતસે પાવે	
જીવન મુકત હોઠ સો રહી, સો નહી આવે જાવે	॥ ૩ ॥
શુદ્ધ પદ કોઈ વીરલા જાને, સેજે રહે અડાલે	
લક્ષમે જાઈ અલક્ષમે સમાઈ, નહી મુની નહી ખોલે	॥ ૪ ॥
રાસ કૃષ્ણ કપીલ અવતારા, સમજી સમે નીજતારા	
પ્રકૃતી પુરુષકે પારહી ખેલે, નીગમ અગમસે ન્યારા	॥ ૫ ॥
નીજ પદમે જે કોઈ સમાયા, છોડી સકળ ઉપાધી	
જોગી નહી ભોગી નહી રવીદાસા, સાધન નાહી સમાધી	॥ ૬ ॥

:o:

પદ ૨૦૪

વસંત

રસ રમણની રીત વસંત રત, નીત્ય રમે સત્સવરપા	
સદગુરની સેન કોઈક સંત ખેલે, જહાં નહી જાય ન ધુપા	॥ ૧૬ ॥
તાલ પખાજ વેણા જાંત્ર વાગે, અનહદ શબ્દ અપારા	
પાંચ સખી મીલી પીયુને વધાવે, અઠમત તેજ અંબારા	॥ ૧ ॥
તીમીર ગયોરે તત્વ દરસતાં, અનુભવ સુર ઉઘોત	
સાધન સાધ સમ્યુ સંહુ સંકેદપ, પ્રગટિયા પરબ્રહ્મ જોત	॥ ૨ ॥
સંભવ મરીઓ પીયુજી નીરંતર, સુરતી વસંત નીત ખેલે	
રવીદાસ પીંડ બ્રહ્માંડ રહીત પદ, પહોંચ્યા પાર સંત પેલે	॥ ૩ ॥

:—:—:

પદ ૨૦૫

વસંત

ચાલો સંતો વસંત વધાવા, સદગુરકે ઘર જામ્યો	
સુરત સખી ચીત સર પર કલસા, મનકા મહોર ચઢામ્યો	॥ ૧૬ ॥
પ્રેમ પીયકારી હરી રંગસુ ભરીઓ, નીરતી સેડ ચલામ્યો	
ત્રીકુટી સંગમમે તકીતકી છીરકે, નીજ રૂપમે મન લામ્યો	॥ ૧ ॥
જ્ઞાન ગુલાલ અખીર અજંપા, અનહદ તાલ બજામ્યો	
સત સાહેબકે ચરણ કમલમે, આતમ પુખ્ત ચઢામ્યો	॥ ૨ ॥
ધ્યાત ધન દેવલપર ફરકે, મદ્રી દમન દંડ સુહામ્યો	
સદા વસંત વસત જિન ઘરમે, ઉલટતો રંગ સમામ્યો	॥ ૩ ॥
અધી છોડ અધનસે ખોલે, જીવ મટે શીવ થાઓ	
રવીદાસ ઘટ પર સદગુર રહે, ફરુવા દરસન પામે	॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૨૦૬

વસંત

બ્રહ્માનંદ સ્વરૂપા નંદ જે, ભજનાનંદ મન માણે	
આદ્ય મધ અંત આતમ ચમતન, તાખીત કહુવે ન જાણે	॥ ૧૬ ॥

રાગ દેશ છુટયો વા જનકો, સમજી સમાયા ટાણે	
કોમ નંદે કોમ વંદે જગતમે, હરીજન હરદે ન આણે	॥ ૧ ॥
તન મન ધનકે જુઠા જાણું, દીલ ઠરીયું ઠેકાણે	
સદગુર દેરી સાને સમજ્યા, ફેર નહીરે ભવ ખાણે	॥ ૨ ॥
રવીદાસ સુખી સખ અગે, સોહું તાણે વાણે	
ભાણ પ્રતાપે સુઝા યુઝા, તુગરા વાદ વખાણે	॥ ૩ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૦૭

વસંત

પ્રથમ વસંત પંચમી મુદ્રા, ખેલ રહ્યો માંહી ભારી	
ખીન કરતાળ પખવાજ બાજે, દેખત સુધ વીસારી	॥ ટેક ॥
રકત ન પીત શ્યામ નહી ઉજવળ, લીલન અનંત તમાસા	
રૂપ કલ્યામે નાવે હરીકા, પુરણુ અભ પ્રકાશા	॥ ૧ ॥
પાંચ પચીસ મલી પુષ્પ લગ્ન, વધાવ્યા નીજ તંત	
ઉલટ સુલટ કમલ નીજ પુલ્યાં, દીલ અંદર દરશન	॥ ૨ ॥
સ્થુલ સુક્ષ્મ કારણના કરતા, મહા કારણ નીજ ધામ	
ઉલટ ગુલાંટ સુરતી ત્યાં પહોંચી, જહાં અવીનાશી રામે	॥ ૩ ॥
હું નહીં તું નહીં તે નહીં સંભવ, ઉડયા જ્ઞાન ગુલાલ	
જ્ઞાન મગન રસ મચ્યો એકરસ, અનમે અદ્યત માલ	॥ ૪ ॥
સુખ દુઃખરહીત શોભા માંહી સુંદર અખંડ અક્ષરાતીત	
રવીદાસ વસંત સંત ખેલે, જહાં નહીં ઠઠતાઠઠત	॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૦૮

વસંત

રરંકાર પતી ઓર સુરતી સોહાગણુ, અરસ પરસ ખેલે હોરી હો	
શીલ અંગાર નેહ અતી નોતમ, ખેલત નવલ કીશોરી હો	॥ ટેક ॥
પંચ રંગ ખીચ ગુલાલ ઉડાયો, ત્રીગુણુ દેશર ઘોરી હો	
અરથ અખીલ સાચ કરી સોધો, ભક્તી પ્રેમ પીચકારી હો	॥ ૧ ॥
વર અવીગત નીશ્ચલ અવીનાશી, ખેલત પીયુસે ખ્યારી હો	
અનહદ નાદ ખેન ધુન જોડત, ગગના ગરજત ભારી હો	॥ ૨ ॥
કાગન કાગ ખેલત ભયો ભાવ, વરખત અમૃત વારી હો	
ભીજત સુરત ગરક ભગ સુખમન, નીરખત રૂપ મોહારી હો	॥ ૩ ॥
સુક્ષ્મ જનમ ભયો નાગરીકા, લાગ્યો રંગ કટારી હો	
કહે રવીરામ ગુર કગવા બક્ષા, પુરી આશ હમારી હો	॥ ૪ ॥

પદ ૨૦૯

વસંત

કામ મીલે સંત ઉન દેશકા, વાકું પુષ્પ શબ્દ નીજ રહસ્યકા ॥ ૧ ॥
 સંત મરાલહે ધીરવાન, તોય છોડ કરે પય પાન
 મુક્તા ફલકા કરત અહાર, રહેન ગ્રહેનકા સહેજ ઠોર ॥ ૨ ॥
 પૃથ્વી અંબુ તેજ પવન આકાશ, કાયા કહાં વસત વાસ
 ન્યારે ન્યારે અતાવુ ઠોર, મેં પુછતહું કરખેઉ જોડ ॥ ૩ ॥
 મન પવનકા ઠામ ઠાએ, ચંદર સુરજ કહાં અસત આયે
 દોહ મીલ કહાં હોત એક, મોહી કૃપા કરી કહો વીધ વીવેક ॥ ૪ ॥
 કહાંહે બુદ્ધને કહાં હે નાદ, કહાંહે અંત ને કહાં હે આદ
 મધ કહાં કહાં વસ હોય, મહેરબાન બુઝાવો મોય ॥ ૫ ॥
 નાદ બુદ્ધકા સાક્ષી કોન, કહાં વસે શબ્દ કહાં હે સુન
 કહાં બાજત અનહદ તુર, કહાં ઝલકત હે અખંડ તુર ॥ ૬ ॥
 તુર તુર જહાં નહી સુન, સો બોલત હે કે રહત સુન્ય
 રવીદાસ સોમ સત નામ, પંડ બ્રહ્માંડસે રહીત રામ ॥ ૭ ॥

:o:

પદ ૨૧૦

વસંત

એસો અખંડ વસંત રમે સંત સુગણ, મુખી વીવેક વેરાગ જન ॥ ૧ ॥
 ધર્મ શીલ ભેર અભંગા, મગન રહે નીત હરી સો રંગા
 વીવેક આગળ શોભે સોય, એ સખા સમોવડ નહી કામ ॥ ૨ ॥
 પ્રેમ પ્રથમ સત સંતોશ, રમતા પરખન વ્યાપે શોષ
 પાંચ પચીસમાનામ હાર, પકડી મન લીયો હે માર ॥ ૩ ॥
 મોહ રાગ ઓર કપટ કુર, સેના સહીત નીકરે દુર
 ગુર શબ્દકા ગઢ ચોગે ફેર, આવન ન પાવે અહંનેર ॥ ૪ ॥
 શોભે અતી અનહદ રાય, સુખકા સીમા કહી ન જાય
 વાજીંત્ર વાજે અનંત ઘોર, હારે સખીયો ચાલી સખલ મન દોર ॥ ૫ ॥
 શુભા દયા સુમતી પ્રતીત, શાંતી જરણા પ્રીતી રીત
 સખ સખી મનમે સુરતી સાર, પ્રેમ પડત લીયો પ્રેહ આગર ॥ ૬ ॥
 ઠગત અખીર દહિસો ગુલાલ, ઉડાવે સુંદરી થમ અપને હાલ
 સુખમણા સાથી દીની દોટ, કીની સુખમણા લોટ પોટ ॥ ૭ ॥
 સુરતી સુખમણા મીલ્યો હે તાર, અમૃત વરખે અખંડાધાર
 બાહેર બીતર દેખ્યા અંધ, દર્શા દરીઆ શબ્દ અંબ ॥ ૮ ॥
 જીતી સકલ સુરત નીહાર, સહીત સાહેબી શબ્દ લહાર
 નીરાલ અંબ આનંદ જાહી, ટોળો સકલ મીલ સમાય ત્યાંહી ॥ ૯ ॥
 આપા મીટયા તબ રહ્યા આપ, સમ્યા નામમે સખહી વ્યાપ
 રવીદાસ ગુર શબ્દહી સાર, થકે વેદ વાણી જિઆર ॥ ૧૦ ॥

પદ ૨૧૧

વસંત

વસંત વીધુવારલ રમવા, આવ્યા વંદરાવન મોઝાર
 રાધાજી સહિ સખી મલીને, થેયાં જુગદાધાર ॥ ૧ ॥

ઉત્તરી રાધા જિંત શ્રી કૃષ્ણ મોરારી, જુથ મલ્યા સહુસામા
 સુંદરી દોડી પહોંચ્યા પુરશોતમ, મોરલી લીધી ભામા ॥ ૨ ॥

પીતાંબર વણી મુગટ મુસ્તકથી, ખુંચી નાડીરે આડી
 અખીર ગુલાલ ઉડાવત અબલા, દાણુ લેતા હંતા દાડી ॥ ૩ ॥

બળદેવજી બહુ બળ કુરીને, સખા સંગાથેરે આવ્યા
 રાધાને લંછ કેડ ચઢાવી, કૃષ્ણને કુરથી છોડાવ્યા ॥ ૪ ॥

અંગ સરવે ગલાલ લપેટયું, ગોપી હાર મનાવી
 રવીના સ્વામીને રાધા નમીને, પ્રજા સુંદરીમાં આવી ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૨૧૨

વસંત

વસંત પંચમી આજ સખીરે, ચાલો નંદ હાર
 સર્વ મલીને સુંદરી સજ થઇ, વધાવો નંદ કુમાર ॥ ૧ ॥

ધરથી ગોપી સો જીડી, નવરાત આભરણુ સજ્યાં રે
 પ્રેમ મગન પ્રેમદા પુલ્યાં, ઘરના ધંદા તજીઆરે ॥ ૨ ॥

આંખા મોર સરવ સુંદર, સુવરણુ કલસ આરોપી
 કેશર કુંકુમ ગુલાલ અંબર, હાટક થાલ ભરી ગોપી ॥ ૩ ॥

રતન જડીત કલસ રાધાશીર, સખ સખીયનમે શોભે
 મંગળ ચાર માનુની ગાવે, મળવા લાલન લોભે ॥ ૪ ॥

ભીડ ધણી થઇ નંદ આંગણે, વીંટીવળ્યા પ્રજા લોક
 ચઢી વીમાન દેવ સહુ નીરખે, સમી ગયા દુખ શોક ॥ ૫ ॥

સીંહાસન ખેડે મનમોહન, સુદર રૂપ સોહાવ્યા
 આનંદ ભરી આવી સહુ અબલા, માંડી ભીડ ભરાવા ॥ ૬ ॥

ઉંચે સ્વર સો ગાવે ગોવાલણ, વેદ વધાવે રાધા
 અખીર ગુલાલ પડત માધોપર, રહી નહી મન બાધા ॥ ૭ ॥

અંકુસ મેટી અભય થઇ ખેલે, રાધા રંગ રંગીલી
 ભરી ફાંટ ગુલાલ ગોપીપર, હારત મીટી મેલી ॥ ૮ ॥

અરસ પરસ બહુ રંગ મચ્યોહો, સાચો શામસું રંગ
 રવીદાસ ના સ્વામી વધાવ્યા, આનંદ વાધ્યો અંગ ॥ ૯ ॥

:o:

પદ ૨૧૩

વસંત

ગોપી સરવે મલી ગોજે, ટોજે મળીને આવ્યા
 ઘેરઘ્યા ધમણીએ વલીયા, ભુદરને મન ભાવ્યા ॥ ૧ ॥

અખીર ગુલાલ ફાંટ ભરી નાખ્યો, અખલા જેમ અકલાવે	
બળભદ્ર કહે શ્રીદામા કરીએ એક ઉપાગે	॥ ૧ ॥
પાતળીયાને પુછી પધાયો, આવ્યા વ્રજ જુથમાંહી	
રંગ મચ્યોરે રચ્યો રસ જામ્યો, હાર્યો કામ ન હરાઇ	॥ ૨ ॥
ઊંડત ગુલાલ અખીર અરગળ, બાજત તાળ મદંગ	
સામા સામી રહ્યા રંગાઇ, ઉલટ ન માયે અંગ	॥ ૩ ॥
રાધાની એક દુતી આવી, મોહનના કર આલ્યા	
રવીદાસના સ્વામીના સંગીઓ, રાધાને લઇ આલ્યા	॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૨૧૪

વસંત

મોહન પાસે લઇ આવ્યા, રાધા મન લગાણી	
હસી કહે છે જલ ભેદ રમો છો, સદાય સારંગપાણી	॥ ૧ ॥
કુડ કરીને જળી વદાને, કુડે માસી મારી	
કુડ કરીને અમને લાવ્યા, મદ ભરીયારે મોરારી	॥ ૨ ॥
સાન કરી પ્રભુ ગોવાળોને, ઝાલી ગુલાલની ઝારી	
તેલ પુલેલ અખીલ જરકીયું, હોહા કરે કીલકારી	॥ ૩ ॥
ઓચીંતા રાધાને બધાં ગોપીમાં મેલાવી	
વળી ગોવીંદ સોળ સહસ્ત્ર મલી લીધા કાંધે ચઢાવી	॥ ૪ ॥
આંખ આંજી સેંધો પુર્યો, સાડી પહેરાવી સારી	
તારણીઓ સહુ તાળી પાડે, સખલ શોભ્યા મોરારી	॥ ૫ ॥
હરી હાર્યાંને ફગવા લકતી, આપી અટલ અઘાપી	
રવીદાસ જીતાવી સુદરી, પ્રેમે પ્રેમદા કાવી	॥ ૬ ॥

—:૦:—

પદ ૨૧૫

વસંત

વસંત વંધાવો બાજ સખી, ઉલટ અંગ ન માય	
નંદ તણા ઘેર ચાલો ચતુરા, જહાં છે જદુ વંશરાય	॥ ૧ ॥
મીત સહીત પ્રેમદા આવ્યાં, વીસર્યા ઘરના કામ	
સુવર્ણ થાલ માંહી સામગ્રી, શીશ લઇ આવ્યાં સ્યામા	॥ ૨ ॥
તેલ પુલેલ ચુવો માંહી ભેળવ્યો, ઊવટણાં અંગસાર	
રતન જડીત બાજેઠ માંડ્યાં, ઉપર શ્રી રંગ બેસાર	॥ ૩ ॥
પંચામૃતે અંધોળ કરાવ્યાં, હસી હસી દીયે સહ તાળી	
મુખ કમળ પર હસ્ત ફેરવે, જદુ કરે છે જોગાળી	॥ ૪ ॥
અંગોછે કરી અંગ લુછીયું, ઘોતી શ્વેત પહેરાવી	
વાઘો શ્વેત ઉપરજો શ્વેતહી, કેશરી પાદ સમારી	॥ ૫ ॥

સીંધાસન ખેડે મન મોહન, શોભા વરણી ન જાએ	॥ ૫ ॥
કીરણ કોટ લગ્યે આદીત, જે જે શેષ સહસ્ત્ર મુખે ગાએ	
ભરી સમાજ સખા સહુ મડળી, મરકે નંદ કુમાર	॥ ૬ ॥
ખાજત તાળ મૃદંગન ભેરી, ઝાલર નાદ ઝણકાર	
સુવંણ કળસ ધર્યો હરી આગળ, આંખા મોર સોહાવ્યા	॥ ૭ ॥
અખીર ગુલાલ લાલ પર છીરકત, વેહેણીએ વેહે વધાવ્યા	
રંગીલા રાધા શ્રીરંગપર, ધુમ મચાવ્યો ભારી	॥ ૮ ॥
રવીદાસ રસ મચ્યો રસખસ, આપીત અખંડ ખીહારી	

—:o:—

પદ ૨૧૬ રાગ થાળ વસંત

આરોગવા આવો મારા વાલા ઘેરમ્યા સાથેરે	
ખીર ખાંડ ઘૂત અમૃત ભોજન પીરસુ હાથેરે	॥ ૮૬ ॥
સેવ કંસાર પુરીયો તળીયું, ભજ્યાને ભાજરે	
વાલોળો વંતાક કરીયાં, કાચરીયું તાજરે	॥ ૧ ॥
છપન ભોગ વીધ વીધ ભોજન, પ્રીત કરીને લીજરે	
રવીરામચા સ્વામી સુંદરવર, ઊગરતું અમને દીજરે	॥ ૨ ॥

—:—:—

પદ ૨૧૭ થાળ રાગ ધુમાર

અલખેલો આરોગવાને આવીયા હો, આવો મેરે પ્યારે	
માવો પધાર્યા સખા લઇને સાથ	॥ ૮૬ ॥
સુવર્ણ થાલ ધર્યો પ્રભુ આજે, ખીરાજ્યા સખા સહીત	
વ્રજ વનીતા ટોળે થઇ ખેડી, પ્રેમદા જણાવે બહુ પ્રીત	॥ ૧ ॥
ભાત ભાતના મેલ્યાં સુખડાં, વીધ વીધના પકવાન	
મુજ સામુ જીવેને જમે જમાડે, મરકી મુખ માહી મેલે કાન	॥ ૨ ॥
વાલોળો વંતાક કરીયા, સુરણ સમાર્યા શાક	
સુવા તાંદળજનને મેથીની ભાજ, પુરણ કીધા સજી પાક	॥ ૩ ॥
કરમદાં કેળાં ને રાયતાં ચીરી, લીંબુ આદુ સાર	
બહુ વીધના સંધાળું સારાં, કહેતા ન આવે પાર	॥ ૪ ॥
કર કમોદનો ને દાળ તુવેરની, કઠી લેજે કૃપા નીધાન	
દુધ કઠી માંહી સાકર ભેળી, આરોગીયે જીવન ત્રાણ	॥ ૫ ॥
ભોજન કરી રીઝ્યા રાધાવર, પોંચી મનની આશ	
જીક રહીસો સખીએ લીધી, કરજોડી કહે રવીદાસ	॥ ૬ ॥

૫૬ ૨૧૮

ધુમાર હોરી

અધર રસ હોરી ખેલીએહો, ખેલીએરે

જહાં બાજે અનહદ તુર

॥ ૮૬ ॥

સદગુરે શબ્દે રમત માંડી, અરધ ઉરધ બગર

અધરહી જોત અપરમીત ઝલકે, વરખત અમૃત ધાર

॥ ૧ ॥

શ્રમર કમળપર કરત ગુન્તરા, ગરજત ગગન ગંભીર

ચમકત બીજ દેખત સંત વીરલા, નામ નીરંતર ધીર

॥ ૨ ॥

બાહેર જતાં ઉલટીઆ, ભીતર ખોલે કપાટ

અગમ અગોચર અંતર પ્રગટાયા, નીરશુણુ બ્રહ્મ નીરાટ

॥ ૩ ॥

બીન કરતાલ પખવાજ વાજે, તુંહી તુંહી ત્યાં હોય

રવી લાણ પ્રસાદે સમીયા, બુઝત સંત જન કોય

॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૧૯

રાગ હોરી ધુમાર

મોહન સંગે હોરી ખેલીએ હો, અહો મેરે ખ્યારે

ખેલતાં હોય રસ રૂપ

॥ ૮૬ ॥

કાહુકો ધુંધટ લે ખોલે કાહુકો ફારત ચીર

કાહુકી દુલરી લેતોરે, કાહું કું છાંટત નીર

॥ ૧ ॥

કાહુંકો ગોરસ લે દોલે, કાહુકો દેત લુટાય

નેક લાજ આવત નહીં આપુ, કેતીક કહું મે બનાય

॥ ૨ ॥

કાહુંસે મુખ હસકર ખોલે, કાહુસે ફેરત પીઠ

કાહુકી અંગીયા લે છોર, એસા મેં મોહનદીઠ

॥ ૩ ॥

કાહુંસે મુખ કલુન ખોલે, કાહુકે ઘર જાય

કાહુકો અરખો નહીં લેવે, કાહુકી જુઠણ ખાય

॥ ૪ ॥

કાહુકો આંગણુ જઈ ડોલે, કાહુકુ દુલ્લ ધ્યાન

કાહુકે સુપને નહીં આવે, કાહુકે દેતે પ્રાણુ

॥ ૫ ॥

કબહુક ચાર વેદ મુખ ગાવે, કબહુક માટી ખાય

કબહુ ગીરી ગોવર્ધન ધારે, કબહુક ચલન સીખાય

॥ ૬ ॥

કબહુ કંસ રાયકે મારે, છાંયા દેખી ડરાય

રાહુ કરત કોણ ઘરમે પેઠત, માતાજી વારણુ જાય

॥ ૭ ॥

કબહુ તાતા દુધ ન પીવે, ખોલે તોતરા ખેન

કબહુ દાવાનલ લે પીવે, કરત અનંતહી ચેન

॥ ૮ ॥

કબહુ બનમે ઘેન ચરાવે, ગોવાલન સંગ જાય

કબહુ ત્રીન ભુવનકો ઠાકોર, ઘટ ઘટ રહ્યો હે સમાય

॥ ૯ ॥

વીધું દેખ અતી ભે કંપે, છાંયા દેખ ડર પાત
કાલી નાગ નાથી ધર લાગે, મથે હે સાયર સાત ॥ ૧૦ ॥
તીન જીવન તીનુ પગ કીના, એસા ઠગવા કહાત
દેહરી ચઢી સકે ન સાંવરે, દેત અભે પદ દાન ॥ ૧૧ ॥
રવીદાસ કહાં સોભા વરાણું, અકળ કળ્યો નહી જાય
તીન લોકકા બિંદર ભરતહે, રાઠ રાઠ માખન ખાય ॥ ૧૨ ॥

—:૦:—

પદ ૨૨૦

રાગ હોરી ધુમાર

રસીયા રસ હોરી રંગ ભરીહો, અહો મેરે ખ્યારે
આવો હે કેસર ઘોર ॥ ૧૦ ॥
જોખન જોર મોર મન મોહન, પ્રેમ ઘટા ઘન ઘોર
વીરહ નદી ઉમંગી તન ભીતર, કામ કટારી લાગી જોર ॥ ૧ ॥
જોરપર હાર હૃદયાપર ચોળી, તાપર રાખુ તોહે
નીરખત રહું રેન દીન તુમકું, લાડ લડાયો પીયા મોહે ॥ ૨ ॥
સ્વામ વદન પર કેશર છરક્યો, જયું તારે આકાશ
વ્રજ વનીતા રજની હુમ ફુલી, મોહન શશી પ્રકાશ ॥ ૩ ॥
તન મન વાર કરું નોજાવર, રાધા મન આનંદ
ઉડત ગુલાલ અખીર અરગજ, ખેલત ગોકુળ ચંદ ॥ ૪ ॥
રવીદાસ પ્રભુકી જખી નીરખે, શોભા અપરંપાર
પુરણુ ભાગ્ય વસે વંદાવન, સુદળ જન્મ નરનાર ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૨૨૧

રાગ હોરી ધુમાર

મદન માધવસે હોરી ખેલે હો, અહો મેરે ખ્યારે
ખેલુંગી દોબીકું લપેટ ॥ ૧૦ ॥
લોક લાજ કલ કાન મેટકે, મીલુંગી નીશાન બળય
નીરખે હોઠ મગન હોઠ નાચું, બેટુંગી સન્મુખ આય ॥ ૧ ॥
ધુધટકે પટ દુર કરુંગી, દેહિંગી પ્રાન ચકોર
નીરખું વદન મદન માધોકા, પાંવ પશુંગી કર જોર ॥ ૨ ॥
માનું ગંગ ગીરી પર વરસે, હે કોઠ રાખન હાર
જાન મીલી સરીતા સાગર મે, કોન નર કાઢત બહાર ॥ ૩ ॥
જાન ગુલાલ પ્રેમ પીચકારી, કરણી કેશર ઘોર
ધ્યાન ધુમાળ દયા કસ્તુરી, સુમરણ અગર અખીર ॥ ૪ ॥
મગનભાં તનકી સુધ વીસરી, ઉર લપટાઠ જાય
રવીદાસ પ્રભુ ખેલન નીકસે, તવ મન માંહી સમાય ॥ ૫ ॥

૫૬ ૨૨૨

રાગ હોરી ધુમાર

પીયા આઓ હોરી ખેલીએ હો, અહો મેરે ખ્યારે

તુમ વીન રહો ન જાય

॥ ૧ ॥

પતીયા લખુ પ્રીતમ અપનેકું, પાવક પ્રગટયા આય

મેહેની મેહ જગત નીસવાસર, છતીઆં જરત દુખાય

॥ ૨ ॥

કંઠણુ લગત તન મદ જોખનકા, પીડત રહે દેહ પ્રાણુ

લીજીએ આપ વેગ સુધ મેરી, કહા કંઠન ભયે કાન

॥ ૩ ॥

ખોલત મોર ચકોર કાકીલા, મધુર શબ્દ સુનાય

ગુજત ભમર કમલકા શોભા, સુનત કમલ કમલાય

॥ ૪ ॥

પંથ નીહારી કાંચ પરી અખીયા, ખેડી મે શીશ ધુણાય

એક સખી મેરી દોરી આધ, દેખોરે સખી પીયા આય

॥ ૫ ॥

નોતન ચીર જિતાર જાઢાય, ઓર ગલેકા હાર

મેવા મીસરી ગોઢ ભરાઇ, ઓર કરી મનોહાર

॥ ૬ ॥

જળ પીયા પાય કંઠ લગાયે, જરખત પ્રેમ જિમંગ

દેખ્યો પ્રેમ મદન માધોકો, જીપજત પ્રેમ અલંગ

॥ ૭ ॥

ચુવા ચંદન અગર કુંકુમ, પીચકારી સોએ હાથ

રવીદાસ કહા સોભા વરણુ, બન્યા હે સુલગ વર સાથ

॥ ૮ ॥

—:—:—

૫૬ ૨૨૩

રાગ હોરી ધુમાર

રસ હોરી ખેલે સાવરો હો, અહો મેરે ખ્યારે રંગમે રંગ સમાય ॥ ૧ ॥

મન મોહનજી મનકા સખ જનત, જેતા જગમે જીવ

અપને જનકે પાસ રહતહે, પુરત પરગટ પીવ

॥ ૨ ॥

જેતી જુગમે મુરત દીસે, સોહી મોહન રૂપ

સતનકે હરદેમે હરજી, રહત હે અખંડ અનુપ

॥ ૩ ॥

ભીતર કપટ દુર કર સુંદર, સનમુખ પીવસુ રંગ

પડદા ખોલ મગન હોઇ નાચો, ઇસ વીધ લીજે હરી સંગ

॥ ૪ ॥

પરહર લાજ નીર્લજ હોઇ આવો, માન ગુમાન વીસાર

ખેલન ચલે ભાગ નીજ ધ્યામે, ક્યાહુ ન આવત હાર

॥ ૫ ॥

રવીદાસ પ્રભુકી છપી નોરખત, ચરણુ કમલ ચીતલાય

શોભા સરસ સુલગ સુંદર વર, તન મન ગએ જુલાય

॥ ૬ ॥

—:o:—

૫૬ ૨૨૪

રાગ હોરી ધુમાર

રસ ભીની રાધા રસ ભરીહો, અહો મેરે ખ્યારે લાલને ચીત લીયો ચોર ॥ ૧ ॥

વે સરકો મોતી અતી સુંદર, લાલ લડુ હોઇ જત

ધર અંગને ન સુહાત લાલકુ, દેખત પનઘટ જત

॥ ૨ ॥

મંદ મતી અતી ગર્વ જણાવે, જીવાની જોખન જોર
ખંજન મીન ચંચળ ચપળતા, કરત કલા જેસે મોર ॥ ૨ ॥
જીકુટ કુમાન ખાન દ્રગ લોચન, ગજ ગતી ગવન ગંભીર
અગ મદ કેશર દીયોરે, ખેલત વચન સો ધીર ॥ ૩ ॥
અંગ અંગપર રતન જડે હે, માનો રતન જડાય
માનુ ગીર ભોર રવી નીકસ્યો, ચમકત દંત શોભાય ॥ ૪ ॥
રૂપ અનુપકે સાગર, કહા વાણું મત થોર
રવીદાસ પ્રભુકી છબી નીરખત, દરસનમે ઝંકજોર ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૨૫

રાગ હોરી ધુમાર

હરી હાથ ખીકાને ગુજરીયાંહો, આવો મેરે ખ્યારે
તનમન લીનોહે ચોર ॥ ૧ ॥
પ્રેમ મગન ખખર નહી તનકી, ભુલ ગઈ નીજ ભાન
ગોરસ નામ વીસર ગયોં ગુજરી, લોને હમારો કાન ॥ ૨ ॥
વંદાવનકે લોક ઠંગારે, કેતે કાન તેરો દેત
દકે શેર મેરો કાન ખેચતહું, મન માને સોધ લેત ॥ ૩ ॥
શીરકી મટુકી હેઠે જિતારો, દેખું તીહારો કાન
ગોલીમેં ખેઠે મન મોહન, ભક્ત જીવન પ્રાણ ॥ ૪ ॥
પ્રેમ પ્રીતકી સાંકલ ગાંડી, કૃષ્ણ બંધાયા આય
ચરણ પાતાળ શીશ અરમાના, પ્રેમકે બંધને બંધાયે ॥ ૫ ॥
રવીદાસ મનકા મન મોહન, સખ વીધ જનુ પ્રીત
કહાં અહીર કહાં મનમોહન, દેખોને પ્રીતકી રીત ॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૨૬

રાગ ભોવાળ

ખાઇ મારે સુરત સોહાગણેરે, સુંદરી સાર ખીજાઇ સેજાં ✓ ॥ ૧ ॥
અધર તખત આપ ખીરાજે, તણુ ભુવનમે તેજા
અનહદ નાદ અખંડીત વાજે, નીરમે નીરખ્યા તેજા ॥ ૨ ॥
શુન્યની ઊંપર સેર સોઝાખ્યા, વીરલા ગણે વાકા બેદા
સદગુરુ દોટે નરખ્યા પરખ્યા, હરજીએ દાખ્યા હેજા ॥ ૩ ॥
ગુણ નીરગુણ મધ્યે મહાપદ, બંધ મુક્ત નહી લેહેજે
રવીદાસ પીયુ પાઇ સુરત સુંદરી, ચીત ચોંટયા ચીત સેજે ॥ ૪ ॥

૫૬ ૨૨૭

રાગ ભોવાળ

બાઝ મારે આજ અનોપમ, ગોવીંદ આવી બેઠા ગોખે
 ભીતર નજીં તો ભુદર, ભાવે જમાડે નેખે
 ત્રણ લોકમાં આતમ સહુનો, પરશોતમજી પોખે
 જગત નજી જગ જીવનને, ભરમે ભરીયા ઘોખે
 ભક્તીને વશ સદા વીશ્વંભર, મુઠ તે વળ્યા મોખે
 ક્યાંયન નહિં પીયુને લડાઉ, નીરખ્યા નેજી ચોખે
 રવીદાસ ભક્તી ભગવંતની, ભરમ કરમને સોખે

॥ ૨૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૨૮

શ્રી ગણપતીનું ભજન

સમરં સાંજ સવેરા એવા ગુણનાપતી સુંદાલારેજી
 માત ભણીજે જેની પાર્વતી હે સ્વામી, પીતા શંકર દેવા
 ધી સીંદુરતી સેવા ચઢે હે, સ્વામી, ગળે ધુલડાની માલા
 મયુર મુકુટ શીરજીત ખીરાજે, સ્વામી કાનુમે કુંડળ વાળા
 અઢારે વર્ણના વીંદ્ય હરો છો, સ્વામી,

॥ ૨૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

ધર્મની બાંધેલ ધર્મશાળા

॥ ૪ ॥

કહે રવીદાસ સતભાણુ પ્રતાપે, સ્વામી, બોલેલ અલ્હના તાળા

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૨૯

ખીમ સાહેબ તથા રવી સાહેબની પ્રશ્નોત્તરી

જીરે સંતો ભેદ અગમરા બુબેરે
 ખીમ—ક્યું કર સદગુર સમરીએરે, ક્યું કર લીજે નામ
 ક્યું કર ઉતકુ દેખીએ, કહાં છે આતમ રામ.

॥ ૨૬ ॥

તમે ભેદ અગમરા બુબેરે

॥ ૧ ॥

રવી—શ્વાસો શ્વાસે સમરીએરે અવતીશ લીજે નામ,
 તુરત સુરતસે દેખીએરે, ઘટા ઘટ આતમ રામ.

સંતો ભેદ અલ્હરા પાચારે

॥ ૨ ॥

ખીમ—કહાંસે વીળાં કરે ઝમુકારા, કહાંસે જ્યોતી નાગે,
 કહાં સદગુરફી નોખત બાજે, તખતે કાન ખીરાજે,
 તમે ભેદ અગમરા બુબે

॥ ૩ ॥

રવી—આપ તેજસે હુવા ઝમુકારા, ત્રીકુટી જ્યોતી નાગે
 ગગન મંડળમે નોખત બાજે, તખતે આપ ખીરાજે
 સંતો ભેદ અલ્હરા પાચારે

॥ ૪ ॥

ખીમ-કહાંસે આયા કહાં જાયગા, કહાં તુમારા ધામ,
આ કાયા કાલે પડી જશે, તમે બતાવો ઠામ,

તમે ભેદ અગરા બુજો ॥ ૩ ॥

રવી-હમહી આયા નુરસે, અમરાપુરમે ધામ
ચડી સુરત અરમાને ઠેરાણી, સો અલ્લ હમારા ધામ

સાધુ ભેદ અલ્લરા પાયા રે ॥ ૩ ॥

ખીમ-કોન શબ્દશે ધુન લગાઈ, કોન નામ નીરધારા,
ખેમદાસ રવીદાસકું પુછે, મોહી ખોલોકે બારા

તમે ભેદ અગમરા બુજો ॥ ૪ ॥

રવી-સત શબ્દસે ધુન લગાઈ, અર્ધ નામ નીરધારા
કહે રવીદાસ ગુરુ બાન પ્રતાપે, ઝોહ સોહ સે ન્યારા

સાધુ ભેદ અલ્લરા પાયા રે ॥ ૪ ॥

—:o:—

પદ ૨૩૦

ખીમ સાહેબનો પ્રશ્ન

કોઈ પરખંદા, સતશબ્દકા રૂપ, કોઈ પરખંદા ॥ ૧ ॥

મુળ શબ્દ સો કહાંસે ઉઠે, કોન દેશમે ખોલે,
કોન મંડળ શબ્દકા વાસા, તત્વ વીચારી તોલે, ॥ કોઈ ॥ ૧ ॥

કીતના લંબા કીતના ચૌડા, કીતના હે અનુમાના,
કેસા રૂપ શબ્દકા સાધો, બતલાઈ દો કર ધ્યાના ॥ ૨ ॥

કીતના હલકા કીતના ભારી, ખાસ હે કે મીઠા,
મોહી ગરીબકું ઢહી સમજાવો, શબ્દ કોન ખીધ દીઠા ॥ ૩ ॥

શરીર ખોજ શબ્દકું પકડો, હાથ ગ્રહી બતલાવો,
પડે પીંડ પ્રગટ ઘર ભાંગે, શબ્દ કહાં સમાવો ॥ ૪ ॥

ખીમદાસ રવીદાસકું પુછે, ગમ કર ગગના હેરી,
કોન નીરંતર કોન દેશમે, કહાં સમાવે દોરી ॥ ૫ ॥

—:o:—

પદ ૨૩૧

રવી સાહેબનો ઉત્તર

કોઈ લહંદારે સત શબ્દકા વીચાર ॥ કોઈ ॥

મુળ શબ્દ નાભીસે ઉઠે, ત્રીવેણી રહી ખોલે
સુન્ન મંડળ શબ્દકા વાસા, ખોળતલ સાધુ ખોલે ॥ કોઈ ॥ ૧ ॥

દાદશ આંગળ બાહર લંબા, ચૌડા હે સર્વંગા
જેસા દીપક ધરા મંદીરમે, વેસા શબ્દકા રંગા ॥ ૨ ॥

હલકા સો સંતે નહી માન્યા, ખારાવાકું કહીએ
મીઠીસો મરજદ ગુરાંકી, સાત્વીક બુદ્ધીએ રહીએ ॥ ૩ ॥

અર્થ ન સુજે એસા અટપટ, તાસે બારે હોઈ
 ઝીણાસો સમજી સત બાળે, વેસા વીરલા કોઈ ,, ॥ ૪ ॥
 દોઉ કમલકી અણી અગ્રપર, રૂપ શબ્દકા દેખ્યા
 સુરત શબ્દમે લીન ભઈ, તળ દીયા કરમ પર મેખા ,, ॥ ૫ ॥
 છને પીંડ જખ સનમુખ દર્શા, કાદશ અંગુલ જખહી
 અલ્પ ચક્ષુ ભઈ અલ્પ અગનસે, જલી વાસના તળહી ,, ॥ ૬ ॥
 સદગુર શબ્દે બયા સ્વતંત્ર, ઘટ મઠપટ દર્શાયા
 રવી રામ પીંડ પડયા શબ્દ તળ, નીરાધાર સમાયા ,, ॥ ૭ ॥

:o:

પદ ૨૩૨

અનુભવ કરીઓ રે કરનાર ॥ ટેક ॥
 કહો અનુભવકી રીત, ખડે તુમ સંત કહાવો,
 દીલમે કરો ખીચાર, ચોંપસે ચરચા લાવો,
 આંટી છુટે મન તણી, ભાગે દીલની શ્રાંત
 પશ્ચિમ દેશ પરમેદકે, અખ ક્યું ખેડે નીરાંત ॥ અનુ ॥ ૧ ॥
 કહો પવનકા મુળ, મન કહો કહાંસે આયા
 કહાં બિનકા સ્થાન, દો મીલ કહાં સમાયા,
 શબ્દ કહાંસે ઉઠતહે, ઠીક કહાં ઠેરાય
 નાદ શબ્દકા રૂપ કહો, તુમ સત દીયો સમજાય ,, ॥ ૨ ॥
 કહો જીવકા રૂપ, શીવકા સ્વરૂપ કહીજે,
 કરો જીજવા અર્થ, સત્ય સીધાંત લહીજે
 જીવ શીવ કયાં રહેરે, સોઈ કહો અનુમાન,
 અગાધ વસ્તુ અખંડ હેરે, પ્રગટ કરો હમ જ્ઞાન ,, ॥ ૩ ॥
 હમ તુમ ભાગે દોય, હંસા કયાં જઈ હુળીયા,
 પડે પીંડ પરગટ, મન કહો કયાં જઈ મલીઆ,
 કહે રવીદાસ સુણો અનુભવી, અલખ દીયોઓ લખાઈ,
 તળ હમ સદગુર ધારહી, તુમ તત્વ દીયો બતાઈ ,, ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૨૩૩

આતમ નીરખો રે નીરવાણ ॥ ટેક ॥
 સતગુરકે ઉપદેશ, જ્ઞાન અનંભે ઉર જાગ્યા,
 પખીઅલ મીન વીહંગ, ખોજ કર ભે ભરમ ભાગ્યા,
 પરી ઉતર સદગુર કહે, જાકી કલા અનંત
 વેદ બુદ્ધિ બુધ નવ લહે, સમજે વીરલા સંત ॥ આતમ ॥ ૧

નાભી પવન અસ્થાન, મન અષ્ટદશ કમલ માહી
 શ્રિકુટી વાકા સ્થાન દો મીલ વહાં સમાહી
 શબ્દ શુન્નસે ઉઠતહે, શીર શુન્ન સમાધ
 નાદ લીન લયા ખીંદમે, ખીંદ નીરંજન રાય ॥ ૨ ॥
 પંચ તત્વ વીષય, મલી કરી જીવ કહાયો,
 દેહ ધંદ્રી મન પ્રાણ, માન માહી બંધાયો
 સોહં બ્રહ્મ અમાધ હે રે, લીપે ન છીપે સોય
 ઘટ ઘટ પ્રગટ રમી રહ્યા, ચીને વીરલા કોય ॥ ૩ ॥
 જીવકી શક્તી અજ્ઞાન, શીવકી શક્તી માયા
 એ દોનુતે ભીન્ન, અખંડ અદ્વૈત અન્યા
 જીવ શીવ કેવાય નહી, હમ તુમ નહી કોઈ હામ
 વ્યંત્રિક પદ પરમાતમા, નીરાલંબ નીજ ધામ ॥ ૪ ॥
 એ સદગુરુકા દેશ, નીગમ નેતી કરી ગાવે,
 બ્રહ્મા વીજી શેષ મહેશ, કોઈ પાર ન પાવે,
 નીજનંદકો અનુભવી, નામ રૂપ કો નાશ,
 બ્રહ્મ મગન હોમ બોલીયા, અણુછતા રવીદાસ ॥ ૫ ॥

પદ ૨૩૪

રાગ—પંખખી

જીન કાયા બ્રહ્મસે ભેળા, સદગુર મેરા હોજી ॥ ટેક ॥
 નીશ્ચલ પદવી નીરમે પાઈ, સુરતી અગલ અગલ ન જાઈ,
 સદગુર શબ્દ દીયા બતાઈ, મનકું ઘેરા ॥ જીન ॥ ૧ ॥
 મુળ કમળકું બહોત દબાયા, ધીરે ધીરે પવન ચઢાયા,
 ઉલટા કમળ સોઈ સુલટાયા, હરદમ હેયાં ॥ ૨ ॥
 કામ કમલ હે ખટલ જોસા, તામે જાઈ કાયા પરવેશા,
 આગે અજરાયેલકો દેશા, ચઢાયા સવેરા ॥ ૩ ॥
 નાભી પશ્ચીમસે પરવરીયા, ધરકું લઈ અધર પર ધરીયા
 ઉગ્યા અરકને અમૃત ઝરીઆ, નાલકા નેરા ॥ ૪ ॥
 સુન શીખર ઘઠ દીયા અસ્થાના, બાજે અનહદ શબ્દ નીસાના
 ઝંડા રોખ્યા મુકત મેદાના, ડંગે ન ડેરા ॥ ૫ ॥
 જાહેર ખોજ કોઈ જોગી પાવે, શીખર ચઢેકી સાન બતાવે
 તાકું રવીરામ શીશ નમાવે, લાણુકા ચેરા ॥ ૬ ॥

પદ ૨૩૫

હોકકા—રાગ પંખખી.

મેરા સદગુર હે સરવંગી, હોકા પીવેજી ॥ ટેક ॥
 પ્રથમ શ્રીફળ પંડ પ્રમાણુ, માથે મેર તણા મંડાણુ
 નીચે પીવે તુર નીરવાણુ, સતકા સંગી ॥ મેરે ॥ ૧ ॥

શીશ કમળકી ચલમ કીની, તીન ગુણ તમાકુ લીની,
 બ્રહ્મ અગ્નીકી તણુખી દીની, જલ્દી વાસના જંગી મેર ॥ ૨ ॥
 હોંકકો પાણી વીના પરવરે, ગુરગમ ગગનમાં ગડગડે,
 પ્રારબ્ધ હોઇ તો પુરા મજે, ખીન્ન રસના રંગી ,, ॥ ૩ ॥
 હરદમ હોકા રવીરામે પીધા, અમર પટા લખાવી લીધા,
 સદગુરના ચરણે સીધ્યા, શ્રમણા ભાંગી ,, ॥ ૪ ॥

—:o:—

પદ ૨૩૬

રાગ પંન્નખી,

કોઇ કહંદા, કહત ન આવે મોહી, ॥ કોઇ ॥ ટેક ॥
 દેખો વાકું વાચા નહી, વાચા દેખત નાહીં
 ગુંગેકી ગતી ગુંગા જાને, સમજ સમજ મુસકાઈ ॥ કોઈ ॥ ૧ ॥
 શુરેકી ગત શુરા જાને, કાયરકું કલ નાહી
 કથણી બકની કામ ન આવે, આપમે આપ સમાઈ ,, ॥ ૨ ॥
 જાકે આંગન કલ્પ વૃક્ષહે, સો પણુ ભુખ્યા નાહી
 જાકે દીલમે દાવા નાહી, વાકું મીલીયા સાંધ ,, ॥ ૩ ॥
 મરજવાસો મોતી લાવે, ઉપર રહે સો તારા
 ધીકા સ્વાદહી જીંહા જાણે, કયું કહે મીઠા ખારા ,, ॥ ૪ ॥
 લુણુકી પુતલી ગઇ જલમાં, કયુ કર નીકસે ખારા
 કહે રવીરામ ભાણુ પ્રતાપે, ધગમ અગમ અપારા ,, ॥ ૫ ॥

—:o:—

પદ ૨૩૭

રાગ પંન્નખી

કોઈ રહંદા રે ઉન્મુની મુદ્રા માંહી ॥ કોઈ ॥ ટેક ॥
 ખમીયા ખલકા સંતોષ ટોપી, ખે શીકરાઇ ફકીરા
 શેલી સહેજ આડખંધ અનમે, શીલ લંગોટ સધીરા ॥ કોઈ ॥ ૧ ॥
 કરણી કુંડી ધીરજ ઘોડા, પાત્ર પ્રેમકા પાસા
 નેપુર કરવા પુલ ફકીરી, કરે અહાર પુલવાસા ,, ॥ ૨ ॥
 રહે ગરકાવ ગુરગમ જાગે, આઠ પહોર અલમરતા
 તાળી લાગી તાર ન તુટે, આનંદહી ધર વસતા ,, ॥ ૩ ॥
 ઉલટી નાડી ચઢી ખુમારી, ઉલટી ચલહી આશા
 સુલટા દમકું જો ઉલટાવે, દેખે તંત તમાસા ,, ॥ ૪ ॥
 રૂના હુવા સો અદલ ફકીરા, કલા ન જાણે કરતા,
 રવીરામ સત ભાણુ પ્રતાપે, નહી જીવત નહી મરતા ,, ॥ ૫ ॥

૫૬ ૨૩૮

રાગ પંન્નખી

કોઇ જાગદા રે, સુપનેકી બુદ્ધી સમાવે ॥ કોઇ ॥ ટેક ॥
 કયા ભયે જાગ્યા દીન ચારી, સુપન થેન મદ માતી,
 જેસા ચંદા ખીજકા પ્રગટા, શીર અંધેરી રાતી ,, ॥ ૧ ॥
 ગાવે બળવે કરે કીલોલા, કલેજે ન પડયા છેદા
 જેસા પથરા પાણીમાંહી, ભીતર નાહી ભેદા ,, ॥ ૨ ॥
 મારંગ વંકા કરલે ડંકા, નહી કાયરકા કામા,
 સત શબ્દ સતગુરકા ગ્રહીલે, દેખ તપાસી નામા ,, ॥ ૩ ॥
 સમજે નહી સતગુરકી સમસ્યા, નીરખ્યા નહી નીરાટા
 ખખર કરી દીલ ખોળ્યા નાહી, ઉઘડયા નાહી કપાટા ,, ॥ ૪ ॥
 અબકો સુક્યો ચોરાશીમાં, બહોત શીરેગા ફેરા
 કહે રવીરામ સતભાણુ પ્રનાપે, ચેત ચેત મન મેરા ,, ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૩૯

રાગ પંન્નખી

માનુની મેરા ભેદી પનીહારી માનુની ॥ ટેક ॥
 મેં પનીહારી મહારાજકી, છીલર જલે ન નાહું
 પડદા તોડ પીયા લે પેંદુ, નીર્મલ જલ ભરી લાવું ,, ॥ ૧ ॥
 સુરત નુરત સાંધી ત્રીકુટી, અનહદ નાદ બળવું
 ગગન મ ડળમાં પીયુકી ગાદી, વહાં જઇ શીશ નમાવું ,, ॥ ૨ ॥
 મરશદ ભેદ ખતાયા મોકું, શુધ જલ પુરા પાયા
 જનમ મરણકા સાંસા મીટયા, અમર જુગો જુગ જાયા ,, ॥ ૩ ॥
 પીંડ બ્રહ્માંડ તણા પડ છુટયા, શીખર ચડીયા પાણી
 રવીદાસ ગેખી ગુલતાના, પીયું પતીવ્રતા પટરાણી ,, ॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૪૦

રાગ પંન્નખી

લાલ ગુજરી રે, લ્યો ગુરમાન વીચારી ॥ લાલ ॥ ટેક ॥
 મરમ લહો તુમ મુળ શબ્દકા, મનખા જનમ ક્યું ખોવે
 જો નહી માનો સંતકા બચના, ગુરકું બુઝી જોવે ,, ॥ ૧ ॥
 પ્રેમ પ્રેમ તુમ કયા પોકારો, દેખો પ્રેમકા દેશા
 કહું તલબસે દેખ તપાસી, કરે શબ્દ ઉપદેશા ,, ॥ ૨ ॥
 હેત ગાંઠ વીન જાન અવસ્થા, ભીતર માંહી ભાલો
 તનમન જોખન ભરમ કરીને, બ્રહ્મ અગન પરખજો ,, ॥ ૩ ॥
 સરગુણશે સંશય નહી છુટે, ગુર ગમ કબહુ ન જાગે
 સદગુર શબ્દે દેખ ઘટ ભીંતર, આવા ગમન ભય ભાગે ,, ॥ ૪ ॥

નકું તું મ સાચા કરી જાણો, વાકી ખોટી આશા
લાણુ પ્રસાદે સંત ચરણ રજ, ખોલ્યા સત રવીદાસ

,, ॥ ૫ ॥

—:o:—

પદ ૨૪૧ રે ટીટો—રાગ પંજાબી

રે ટીટોરે રહી ફેરં ધરમાંડી, નીરગુણ ચરખાડો ॥ ટેક ॥

મે પતીવ્રતા નાર પીયાકી, બાહેર કબલું ન જાવું
ચરખા શીર પીયું કું હેર, આન પુરપ નહી ચાહું ॥ રે ટીટો ॥ ૧ ॥

આરા પાંચ પચીસે પંખા, નવે દામણે બાંધ્યા
કલ દેખી કાંતુ ગુર ગમસે, આઠ પહોર એ બંધા ॥ ૨ ॥

તેરણીયા ને ત્રાંક થાંમલી મલી સુરાકી જુક્તિ
શીવ સતોષ જ્ઞાન વેરાગે, વાંધ વાંધકરી કહીં વાગતી ॥ ૩ ॥

ઉલટા સુલટી માગ શીરત હે, ત્રાંક તાર સુરત રાખી
તુહીં તુહીં રે ટીટો ખોસે, અનભે કોકડી આખી ॥ ૪ ॥

ત્રીવેણીના તીર ઉપરે, શબ્દાતીત સુતરીઓ
સુતર સહીત મુજેકુ વહોરી, માલ વખાર ભરીઓ ॥ ૫ ॥

અનેક ખસમ કીયા વણુ સમજે, સદગુર બંધન ત્રોડ્યા
રવીદાસ પતીવ્રતા પીયુ ખ્યારી, સ્નેહ સુતરીએ જોડ્યા ॥ ૬ ॥

—:o:—

પદ ૨૪૨ ચરખો

નુરતે સુરતે તીરખો, એના ઘડનારાને પરખો,
આકોણે બનાવ્યો ચરખો ॥ ટેક ॥

આવે જાવે એ ખેલાવેજી, જ્યાં જોવું ત્યાં સરખો
દેવળ દેવળ કરે પુકારા, પારખ થઈને પરખો ॥ આકોણે ॥ ૧ ॥

ધ્યાનકી છુતમેં જોત જલતહે, મીટ્યો અંધાર અંતરકો
એ અજવાળે અગમ સુજે, ભેદ જડ્યો ઉત ધરકો ॥ ૨ ॥

પાંચ તત્વકા સાજ બનાયા, ખેલ ખંરા એ નરકો
પવન પુતલી રમે પ્રેમસે, જ્ઞાતી હોકે તીરખો ॥ ૩ ॥

રીરામ ખોલ્યા પડદા ખોલ્યા, મેં ગુલામ બિન ધરકો
એ ચરખાની આશ ન કરજે, ચરખો નહી રહે સરખો ॥ ૪ ॥

—:o:—

પદ ૨૪૩ બંગલો

લોહી મારીકા ચણીઆ બંગલા, ખુબ બન્યા, ખુબ બન્યાજી ॥ ટેક ॥
તીનસે સાઠ વાકું ચીરા લગાયા, ચોસઠ બંધ બંધાયા

બહોતેર કાઢા એ માંડી જાણી, ઉપર ચમકા ઢાયા ॥ ૧ ॥

હીરા માણેક જ્યોત અપારા, વરસે અમૃત ધારા
મરજીવા નર ચઢે મેઢાને, નિરખે નિરખન હારા ॥ ૨ ॥
એ બંગલાપર છત્ર ખીરાજે, વહાં ઉનકા રાજ
સુખમના તારી સેજ ખીજાવે, બાજે અનહદ બાજ ॥ ૩ ॥
માંહીકા માંહી ન્યારેકા ન્યારા, એસા ખેલ રચાયા
કહે રવીરામ સત ભાણુ પ્રતાપે, અખે અમર ઘર પાયા ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૨૪૪

બંગલા

તન બંગલેકા કીયા કમઢાણુજી, સોધ તો કારીગર ન્યારા હે ॥ ૧ ॥
ઝોહું કારકી ઈટ લગાઈ, સોહું કારકા ગારા હે
ચેતન ચુનો માંહી માયાકા મસલા, રંગ લગ્યા રણું કારાહે ॥ ૨ ॥
પાંચ કડીઆ ને પચીસ મજુરા, તીન લગ્યા સુતારા હે
તીનસે સઠ વાકુ ચીરા બંધ બાંધ્યા, અસલ ધાતુકા ઢાળા હેજી ॥ ૩ ॥
નવ દરવાજા દસમી ખારીજી, નવ લાખ બાળીયા અપારા હે
ઉપર ખેડક નીચે કચેરીજી, ચંદ સુરજ બીજીયારા હેજી ॥ ૪ ॥
પાંચ ચોર ખખર કરી રાખોજી, ચાર હે ચોકીદારા રે
સુન મંડળમે સેજ ખીજાઈજી, અલખ પુરપકા દીદારાહેજી ॥ ૫ ॥
અંધર તખતપર આપ ખીરાજેજી, ઝલમલ જ્યોતી ઉજીઆરા હે
કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપેજી, ભવ સાગરકા તારા હેજી ॥ ૬ ॥

:o:

૫૬ ૨૪૫

ધર અંધરસે અવાજ કેસા હોતાજી, ખીન દારસે ઉડાતાહે ॥ ૧ ॥
બંદુક નોતી વાકુ ગજ પણુ નોતાજી, ખીન ગોળીસે મરજતા હે ॥ ૨ ॥
કોણુ નર ભરતા ને કોણુ નર ઉડાતાજી, કોન નીશાન ઠેરાતા હે ॥ ૩ ॥
ઝોહું ભરતા ને સોહું ઉડાતાજી, નીરખે નીશાન ઠેરાતા હે ॥ ૪ ॥
એરે અવાજ કોઈ જ્ઞાનીનર સુણુતાજી, સમજ સમજ સુખ પાતા હે ॥ ૫ ॥
કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપેજી, શબ્દમે સુરતી મીલાતા હે ॥ ૬ ॥

:o:

૫૬ ૨૪૬

એકતારે

તારા મન પવનને વારે, ખેલે છે માહી એક તારે એક તારે ॥ ૧ ॥
નુરત સુરતકી સીડી રચી હે, માહી હેર હેરણુ હારે ॥ ૨ ॥
ઝોહું સોહું સખ ઘટ રમીઆ, માંહી લલકું
દીએ તેને ભાલો ॥ ૩ ॥
અનધડ આતમ દેવળમે, ખેલ રચો ચોધારે ॥ ૪ ॥
કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, ખેલે બાવન આરે ॥ ૫ ॥

૫૬ ૨૪૭

ચળતી

શબ્દ કોઈ સંત જે વસ્ત્રા બાણે, સમજ્યાને પરમાણે
 દીધો શબ્દ પણ કાન ન ધરીયો, ઠગીયો નહી ઠેકાણે
 ભુલવણીમાં હાલે ભટકતો, કયાં કર્મ પ્રમાણે
 પર નારીસે પ્રીત કરીને, વીષયાના રસ માણે
 મરી મરીને ફરી અવતરીયો, લખ ચોરાશી ખાણે
 મુરખ નરને હીરલો લાધ્યો, ઝાળખ્યો નહી ઝેધાણે
 પારખ વીનાનો પડ્યો પાધરમાં, પથરાને પરમાણે
 ક્ષુધારથીને ક્ષુધા વ્યાપી, ભોજન ભરીઆ ભાણે
 ઉગ્યા પછી એને રહ્યુ અંધારે, વળી ન સુખ્યુ વાણે
 સીધે મારગ સંત ચલાવે, નુગરા આડા તાણે
 રવીરામ કહે કહ્યું ન માને, જરૂર જમને ખાણે

સંતો ॥ ટેક ॥

॥ શબ્દ ॥ ૧

,, ૨ ॥

,, ૩ ॥

,, ૪ ॥

,, ૫ ॥

:o:

૫૬ ૨૪૮

વાણી

સદગુર કે શબ્દોસે સંતો, હમ પહોંચે ઉન દેશ
 રવાસ ઉસ્વાસ રહીતહે, ઉલટા ગુરગમ ગેખ
 મન વાણી પહોંચે નહી, અલખ પુરૂષ અલેખ
 સાધન થકયા સમાધી થકી, થકયા ત્રીવેણી એકંતાર
 સુન જોતીપર સાહેબો, હંસે પાયા દેહાર
 સ્થુલ સુક્ષ્મ કારણ થકે, મહા કારણ જાએ નાશ
 એક થકે દોનુ થકે, માયા શ્રમ ભાસ
 આર પાર દોનુ થકે, મીન વીહંગમ નાઈ
 સંગ નીરાળા અચીન ચીન્યા, રવીરામ ગરક ઉનમાઈ

॥ ટેક ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૨૪૯

સુન અનહદ ગડહડે, સંતો પાયા ભેદ અગાધ
 સાન બતાઈ સતગુર સહેજમાં, મુજ પર કીની મેહેર,
 ચડી ખુમારી ન ઉતરે, આગે પ્રેમ ફેરી લહેર
 નાલીએ સુરતાચલી, સુનમે કીયો મુકામ
 પશ્ચીમ ઘાટથી પરવરી, નીરખ્યા નીરગુણ રામ
 આસન હે અનંત કોડકો, તખત ત્રીવેણી તીર
 વહાંસે ભેદ ન્યારા રહે, ઉગ્રજ્ઞાન સુખ શીર
 જોત જલી ખીંખ જલહળે, વરસે અમૃત ધાર
 ઘાટ અમીકે ઉપરે, પીવે મન મતવાર

॥ ટેક ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

દાદરા પાર પરીશ્રવણ હે, નીરખ્યા નીરગુણ સંગ
અણુછતા રવીરામ ઉચર્યા, સંત મર્યા સર્વંગ

॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૨૫૦

કટારી

સો સાલે નીશદીન રે, મોહી લાગી પ્રેમ કટારી

॥ ૧ ॥

એસી લાગી સતગુર શબ્દકી, ખુચી કુલેબ માંહી

નીશ દીન પીડા હોત હે, ઘર આગણુ ન સુહાઈ

॥ સો સાલે ॥ ૧ ॥

ખહોત વેદ ભેળા હુવા, કરતા અતેક ઉપાય

તેમ તેમ પીડા મોહી હોત હે, તન મનકી શુધ નાહી

॥ ૨ ॥

બવો બવો વેદ ઘર અપને, તુમસે દર્દ ન બાધ

ઉંડી ઉંડી પીડા મોહી અંતરે, સદગુર દબહે પીડા મીટારી

॥ ૩ ॥

અવીનાશી સદગુર મીલા, મારન હારો માંહી

રવીરામ અખત પીતહે, લહેરમે લહેર સમાધ

॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૨૫૧

દેખો ખેલ ગુર અજબ, નાથ નીરંજન હે ન્યારા

॥ ૧ ॥

કોણુ તેરી માત કોણુ તેરા પીતા, કોણુ પુરૂષ કીસકા ચેલા

॥ ૨ ॥

સત મેરી માતા ધર્મ મેરા પીતા, આદી પુરૂષકા ચેલા

॥ ૩ ॥

કીસ ખીધ કરીએ સુમીરન સેવા, કેસે કટે કર્મ મેરા

॥ ૪ ॥

શ્વાસો શ્વાસે કરલે સુમરણુ, કટે કર્મ બંધ તેરા

॥ ૫ ॥

કહે રવીરાસ સતલાણુ પ્રતાપે, સો સાહેબ સતગુર મેરા

॥ ૬ ॥

—:૦:—

પદ ૨૫૨

ચલતી

આનંદ ઘડી હેતે લજવા હરી, મારો સાયબો સુહાગી

મલીઆ આનંદ ઘડી

॥ ૧ ॥

પ્રેમતો ખ્યાલો મારા ગુરજીએ પાગો, નુરતે સુરતે નેણે નીરખ્યા હરી ॥ ૨ ॥

સત શબ્દ મારા ગુરજીએ સુણાબો, જોતા જોતા અમને વસ્તુ જડી ॥ ૩ ॥

રહે કમલમાં હુવા અજવાળા, તખત ત્રીવેણીપર જોતી ખડી ॥ ૪ ॥

કહે રવીરામ સત લાણુ પ્રતાપે, અગમ આસન ઉપર સુરતા ચડી ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૨૫૩

આરાધી

ખેલીચો શબ્દ સ લાણીએ હાં, માંહેલા અવગુણ ટાલીએ

॥ ૧ ॥

અટલ મતા સાધુ તણા, સાધુ સત ન મુકે

માથે બ્રહ્માંડ ગડ હડે, સતીયા સત ન ચુકે

॥ ખેલીચો ॥ ૧ ॥

શીલ સંતોશ ક્ષમા દયા, આધીનતા અધીકારી	
સુપને મન ચળે નહી, નીશ્વજન નરને નારી	,, ॥ ૨ ॥
કષ્ટ પડ્યો કાશી મધ્યે, હરીશ્ચંદ્ર ધર નારી	
કાઠી ખડગ ચાલ્યો મારવ, હાથ ઝાલ્યા મોરારી	,, ॥ ૩ ॥
નળ સરીખા નરપતી, સત વાદી સાચા	
દમયંતીએ દુઃખ ભોગવ્યા, જેના રંગ નહી કાચા	,, ॥ ૪ ॥
સીતાજી સરખા મહાસતી, અજોધ્યા પતી રાણી	
કીરતારે કલંક ચઢાવીઆં, તોએ નમેલી માઝા	,, ॥ ૫ ॥
પણુ ગ્રહ્યું પાંચ પાંડવે, દ્રુપદી પટરાણી	
સતીએ સત છોડયુ નહી, સતીને સભા લગી તાણી	,, ॥ ૬ ॥
ચુક્યા ત્યાંથી ચેતાવીઆ નરથી અદકી નારી	
પીપે સીતાએ ભક્તી કરી, ખેલ્યા ખાંડા ધારી	,, ॥ ૭ ॥
કુંતાનું મન ગયું કૃષ્ણમાં, મન થયું કૃષ્ણાકાર	
કૃષ્ણ સધામ ગયાનું સાંભળી, ફાટ્યો દશમે ધાર	,, ॥ ૮ ॥
કંઠીયુગમાં કપરી ઘણા, જીવ્હા ઈંદ્રી બંધાયા	
આપું ત્યાગીને અતેક તર્યા, જોણે કુડી જાણી માયા	,, ॥ ૯ ॥
પુરા ધા જ્ઞાની તણા, ધાએલ ધા નવ રહે	
ભાણુ પ્રતાપે રવી ખેલીઆ, શુરા સનમુખ ઝુટે	,, ॥ ૧૦ ॥

—:૦:—

પદ ૨૫૪

આરાધી

હે વીરા હેતે આવો સદા મન ભાવો

તમે મહાવરતી સચીઆરા

ક્રીયાવ તાને કરણીના પુરા, તેતો ખેલે ખાંડાની ધારા	॥ ૧ ॥
હે વીરા આદ પુરૂષની ઇચ્છા શક્તિ, તેના અલ્લા વીજળ મહેશા	
અલ્લા વીજળને વશ કરી લીના, દીધા શીવજીકું ઉપદેશા	॥ ૨ ॥
હે વીરા રૂદ્ર કળસની સ્થાપના કીની, ત્યારે શક્તિના પાટ મંડાયા	
ગાયત્રી સાવીત્રી મંગા કરીને, ત્યાં ગુપ્ત ધર્મ ચલાયા	॥ ૩ ॥
હે વીરા સ્વયંભુ મનુ ને સતરૂપા રાણી, તેતો અલ્લા થકી પરવરીઆ	
મૈથુન શ્રષ્ટિ તેના થકી ચાલી, તેના કાંકણ શીવજીએ ભરીયા	॥ ૪ ॥
હે વીરા અંતરના ખોટા ને મુજના લગીઆ, તેતો આડા અવળા દોડે	
પુધ્ધીના હીણાને બગલા ધ્યાની, તેતો મુજ ધરમને મરોડે	॥ ૫ ॥
હે વીરા આદી ધરમનુ મુજ નીવેડો, તેને રખે દેતા કાઈ મુકી	
ચાર થોડનીભક્તિ ન કીધી તેતા ગયા કમાયુ ચુકી	॥ ૬ ॥
હે વીરા હરીની માયા સદગુરને સોંપો, એવા આપે રહો નીરાસા	
સત પુરૂષ વાચ્ય એણી પેર ખોલ્યા, કહે ભાણુ ચરણ રવીદાસા	॥ ૭ ॥

પદ ૨૫૫

આરાધી

હે વીરા કલ્પીયુગ કરીયા, સંત બહુ તરીયા, ત્યાં ચાલો

મુનીવર મટીએ

મોટા માનુભાવ ચરણે ચાલ્યા, તેના આચરણુ જોઈ આચરીએ ॥ ૧૬ ॥

હે વીરા સત જુગ સત, ત્રેતાજુગ તપશા, કાપર પુન આચારા

કલ્પીયુગ ભક્તી સંતની સેવાં, સત નામ ભજન અર્પીકારા ॥ ૧ ॥

હે વીરા શ્રવણ કીરતન સુમીરણુ સેવા, આપણે ગુરચરણે

ચીત ધરીએ

અરચન વંદન અભ્યાગત સેવા, આપણે આ તન અર્પણુ કરીએ ॥ ૨ ॥

હે વીરા હાથ જોડીને રહે નીજ દાસા, આપણે સ્વામી

સખાને નમીએ

અનુભવમાં પ્રવૃલ્લીત થઈએ, આપણે અરસ પરસ થઈ રમીએ ॥ ૩ ॥

હે વીરા પાંચ પેસારા ને પોઠસ પ્રકારા, એવી નવધા ભક્તી આપે

હરી ગુર સંતને સર્વે સમરપી, એનુ ફલ લઈ ગુરને સુંપે ॥ ૪ ॥

હે વીરા સ્થુલ સ્વભાવીનો સંગન કીજે, એતો અજ્ઞાનીને અદેખા

અંતરના કપરી મુખના મીઠા, જેની દ્રષ્ટીમાં રહે છે દોષા ॥ ૫ ॥

હે વીરા શુરા રણુ સંગ્રામે ચડીઆ, જેણુ તન મન ધન

છોડી આસા

સત પુરૂષ વાયક એણી પેરે ખોલ્યા, કહે ભાણુ ચરણુ રવીદાસ ॥ ૬ ॥

—:૦:—

ખીમ સાહેબનો ઉમાથો

પદ ૨૫૬ રાગ આરાધી સીંધુની છાયા

ખેમ ખલક દરીઆવરા, અલ સાગર ભાવરા

ઓચીંતા ચાલ્યા અત્યુ લોક મેલીકરી, અમર લોકમે માલ્યા ॥ ૧૬ ॥

વરણાશ્રમ સૌ જગતમે, તરણા માતર જાણ્યા

રાજા રંક બરાબરી, મગન થઈને માણ્યા ॥ ૧ ॥

પ્રેમ છક્યા રહે નેણુમાં, નીરગુણુ નીરવાણી

માન વડાઈથી વેગળા, કુલ કાણુ ન આણી ॥ ૨ ॥

ત્રણ લોક ડંકા વાગીઆ, સાચા સરવંગી

અનહદ વાજા વાગીયાં, અનભે અણલંગી ॥ ૩ ॥

પાસે આવ્યાને પરખોધીયા, ઉંચ નીચ ન જોયા

જે કોઈ ચરણે આવીઆ, તેના સંસે સંખ ખોયા ॥ ૪ ॥

નાગર કુલ નર વીખ કર્યા, ત્રીકમદાસને તાર્યા

સમ દૃષ્ટી શીતલ થયા, પહોઁચ્યા ભવ પારા	॥ ૫ ॥
ગંગારામ ગંભીરના, જીવન પ્રાણુ આધારા	
રામ મલુક પાળુ પ્રેમના, આશા પુરણ હારા	॥ ૬ ॥
ભાણુ કંઝીર રવી એક ગણ્યા, પુરણ પ્રીતી અભંગા	
જીવન શામ આરાધમાં, બદલાએ નહીં રંગા	॥ ૭ ॥
પરમારથી પાકા મતા, પુર્યાં સહુના ક્રોડ	
પંકાયા સચરાચરે, ખેમ રવીની જોડ	॥ ૮ ॥
અમેને મેલ્યા એકલા, આગળ કુર્યાં પીઆણુ	
વહેલી વાર કરી તેડજો, રદ્ય કમળના બાણુ	॥ ૯ ॥
આદે અંતે મધ્યમાં, સાચુ નામ નીશાન	
રવીદાસની વીનતી, સ.ક્ષી સદગુરુ ભાણુ	॥ ૧૦ ॥

—:૦:—

શામ દાસજીનો ઉમાવો

૫૬ ૨૫૭

આરાધી સીંધુની છાયા

શામ સુકોમળ સાધવા, મહા બલિ ખુધ્વી બાંધવા, તુર ગાદીએ બેઠા	॥ ૧ ॥
સતગુરુકેરા સંગમે, પોઆં નરભે નેઠા	॥ ૨ ॥
સદા સંત નીરમલ દશા, ગુણુ ઘેરા ગંભીરા	
ઓસન અચળ અડગ મતા, ધીરા શીલ સધીરા	॥ શામ ॥ ૧ ॥
નીરખ્યા નીરવીખ નીરગુણી, પ્રીતે ભાવે પુરા	
ઉંઠા અતી જ્ઞાને ભર્યા, સંત રહેણી શુરા	,, ॥ ૨ ॥
અ તઃકરણે ઉજળા, અડોળ અમાની	
શીલ સંતોષે શોભતા, ગરવા નીજ જ્ઞાની	,, ॥ ૩ ॥
કરી કરાવી સરવને, ચાર થોકની ભક્તી	
સાધુ સાહેબ કરી પુજ્યા, કાંમએ આણી ન વીગતી	,, ॥ ૪ ॥
વહેલા વળીઆ દેશમાં, શોધી જગ્યા જાણી જુની	
સેજે સામા દેખીયા, મુદ્રા ઉતમુની	,, ॥ ૫ ॥
જીવન ખેમ રવી તણાં, જીવન ધન સાચા,	
વહાર વીરા વહેલી કરા, સત શબ્દે રાચ્યા	,, ॥ ૬ ॥
નીચેહી રહ્યા નીજ નામમે, ખેલ્યા આશ નીરાસા	
તેજ પુજ પરકાશમે, પહોંચ્યા શામદાસા	,, ॥ ૭ ॥
સદા શીલ સંતોશમે, સુખ દુઃખ રહીતા	
સોમ શીતળ રવીદાસ કહે, મતા સદા અદૈતા	,, ॥ ૮ ॥

૫૬ ૨૫૮

વાણી

ભક્તી ભલી ભાણ દેવની હાં, જીરે સાચા સંતની રે	॥ ટેક ॥
પાધડી બાંધે પશ્યમ દેશની, ઉપર શેલી ખીરાજે	
શીર કલંગી શોભતી, કાલ દેખીને ભાજે	॥ ૧ ॥
ધોતી કસુંબા કારની, પચર ગીતા જમા	
ઉપરણી અતી શોભતી, મેલ્યા જુગ કેરા ભામા	॥ ૨ ॥
પવન ઘોડો પીરને ખેસવા, પીંછી ઝાલી છે હાથે	
જેર ક્યોં કંઈ જુગપતી, સાચા સંત સંઘાથે	॥ ૩ ॥
માળા જપે મન તણી, તાલી ગગન લગાવે	
સમરણ કરે સાચા સાંનુ', પીર પ્રગટ કહાવે	॥ ૪ ॥
દાતા રે ગત મુગત તણા, સતીમા સરદાર,	
કહે રવીદાસ સાચા સદગુર, ઉતારે ભવ પાર	॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૫૯

રાગ ફેર

સુરતે પોંચ ગયા સંત સુગરા, નીશાન સત ગોરાંકા અગરા	॥ ટેક ॥
લંપટ હોધ સો લપટ જાવે, પડતાં હો જાય લગરા	॥ ૧ ॥ ની ॥
જો પહોંચ્યા સો ફેર નહી આવે, તોડ દીયા સખ લગર	॥ ૨ ॥
તખત બેઠકે દેખ્યા તમાશા, વાગ્યા નાદ મીટ ગયા તમરા	॥ ૩ ॥
રવીદાસ રખમાંહી સમાણા, સાત પાંચ મીલી પંદરા	॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૬૦

વાંહે મળ ગુરા સુરાકા, તીહાં નાહી કામ કુડીઆકા	॥ વાંહે ॥ ટેક ॥
રણજીત રણ તરવાર વગાડે, નરખે પુરૂષ પુરાકા	॥ ૧ ॥
ખગ્યા ખડગ મન કેશર ચોટો, સચા સીપાઈ ગુરાંકા	॥ ૨ ॥
મનકુ મારી વંકા ગઠ લીજે, નીરંજન નામ તુરાંકા	॥ ૩ ॥
રવીદાસ રણજીત સતગુરકા, હરદમ હક હજુરાકા	॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૬૧

દીલમાંહી ગુરજી કીમત આણે, સર્વંગી સાહેબ જાણે	॥ ટેક ॥
જેસે પથમેં ઘતકા વાસા, સો મથ્યા વીના ઉભરાણા	॥ ૧ ॥
જેસે ચંદા ઘટ પરમાણે, એસે સર્વમેં જાણે	॥ ૨ ॥
મન સમજ્યા વીના બાર અથડાયો, કોર નહી કીકાના	॥ ૩ ॥
રવીદાસ સત ભાણ પ્રતાપે, એક મેક ગુલતાના	॥ ૪ ॥

૫૬ ૨૬૨

અખ તું ચેતલે મન ભાઈ, તેરી અક્લ કહાં ગમાઈ ॥ ૧૬ ॥
 ગરલ વાસમેં કરત પુકારા, સો નીકસ્યો હરી ગુણુ ગાઈ ॥ ૧ ॥
 બાહેર નીકસ કે ભયો ખુરાનો, લક્ષ ચોરાશી ઠેરાઈ ॥ ૨ ॥
 માત પીતા મીલી લાડ લડાવે, ભાર્યા ભરમ લગાઈ ॥ ૩ ॥
 રવીદાસ કહે રામ ભળ્યા પીના, જખ તખ પરલે ગઈ ॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૬૩

અખ મોહે એસી હે પરતંગા, કાશી કેદાર કખુ ન ગવુ ॥ ૧૬ ॥
 સંત ચરણે નાવુ ગંગા ॥ ૧ ॥
 જોગી જતી તપસી સન્યાસી, વેરાગી તીરથ ગઈ ॥ ૧ ॥
 કડવી વેલકી તુંબડી કર ગ્રહી, મીઠા કખહુ ન થઈ ॥ ૨ ॥
 પરસો તુંબડી માહી ભર્યો હે વીકારા, તીરથ ગયે નહી છુટે ॥ ૨ ॥
 બાહેર શીરા તખ ચઢીઆ અહંકારા, દીન દીન દુના ચોટે ॥ ૩ ॥
 જ્ઞાન ગરીબી સંતની સેવા, સતગુરુકા નીજ જ્ઞાના ॥ ૪ ॥
 મહા પ્રસાદી સંત ચરણુ રજ, વામે મગન રહુ ગુલતાના ॥ ૫ ॥
 સંત સરોવર માંહે હરીજલ ભરીયા, વામે નીશદીન ઝીલુ ॥ ૬ ॥
 કાલ કરોધને અહંકાર આવેતો, તુરત પકડીને પીડુ ॥ ૭ ॥
 નીરગુણુ સરગુણુ હે નીજમુલા, સાચા સંત બતાઈ ॥ ૮ ॥
 રવીદાસ તોફ શીશ નમાવે, આવા ગમન મીટાઈ ॥ ૯ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૬૪

આવે તિરે ગેનો આંગે નામ, રખલે મેરામં ધણી મોટા ॥ ૧૬ ॥
 મુરખડે તો મહેલ બનાયા, ઉંચ ચણીઆ ઝોટા ॥ ૧ ॥
 એસીરે બંદાકી બાજી, ચણીયા દેવજ ખોટા ॥ ૨ ॥
 ઘોડા હસ્તી માલ ખજના, રાજ મનમે મોટા ॥ ૩ ॥
 જોતા નર કરત ગુમાના, સો પાણી પર પોટા ॥ ૪ ॥
 સમુદ્ર ખીચે શહેર બનાયા, ખેવડ ત્રેવડ કોટા ॥ ૫ ॥
 પવન વીરકી ચોટ ચલતહે, ગઢ લંકા સો લુટા ॥ ૬ ॥
 ત્રીવેણીમે તાર મીલાયા, અણી અધર પર રહેતા ॥ ૭ ॥
 પવન પુતલી નેણુ નીરખી, પુરખ જઈ પોહોતા ॥ ૮ ॥
 જનમ જનમકા કામી રહેતા, કીયા હીણુ ખોટા ॥ ૯ ॥
 કહે રવીદાસ સત બાણુપ્રતાપે, સતગુર ચરણુ ચીત ચોંટયા ॥ ૧૦ ॥

૫૬ ૨૬૫

પરજ ચલતી

નામતો જાપી લે નીરવાણુ, સદગુરુએ અમને માર્યા

શબ્દના ખાણુરે

॥ ૧૬ ॥

નાના હતાં તેદી બેળા રમતા વહાંલાં, તે દહાડાની

થમ્હે ઓળખાણુરે

॥ સત ॥ ૧ ॥

ખાવલડી ઝાલીને ઉરપર લીધાં વહાંલાં, પ્રેમે તો વીધાણાં

મારા ખાણુરે

॥ ૨ ॥

માંડવીએ જઈ અમે દાણુ ચુકાવ્યાં વાલા, દાણીડો

માગે છે મહીના દાણુરે

॥ ૩ ॥

ખાવન અક્ષરથી ખારો ખોલે વાલા, પુછી જુવો વેદ પુરાણુરે

॥ ૪ ॥

કહે રવીદાસ સત ભાણુ પ્રતાપે વાલા, નેણામાં ગડે નીશાનર

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૬૬

રાગ સીંધુડો

અકલ નીરંજન એક છે, સો રામ ભરીયા ભરપુર

નેણા કમલમાં નીરખીએર, તુરત પર પહોંચે સાચા શુર

॥ ૬ ॥

પરમ પદને જાણુને રે, દીલડે સોધ કરાને વીચાર

નીશ્યે પકડો નામનેરે, તો ઉતરશો ભવજલ પાર

॥ ૧ ॥

અમથા બાહર યુ' લવોરે, પરગટ ખોળે પાંચે તત્વ

પાંચોને મેલો પરહીર, શેષ વસ્તુ રહી છે સત

॥ ૨ ॥

પગ વીના સ તો ચાલવુરે, સુરતી કરા શબ્દસુ' મેલ

તીઝારજ રે, અજરાપીએ, એવો મરજવાનો ખેલ

॥ ૩ ॥

એ ઘર જે કાઠ અનુભવે, ભુલે માયા નહી લવત્રશ

ભાણુ ચરણ રવીદાસ કહે, સોધો તમે સદગુરનો દેશ

॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૬૭

ચલતી

એવા સદગુર નોધારના ઓધાર, એકલના ખેલી ભાંગ્યાના ભેરે ॥ ૧ ॥

શ્રી કૃષ્ણ જેદી દડે રમવા ચાલ્યા, તે દી ભુપત સધળા એના ભેરે

દડુડો ડોટવીને જમુનામાં નાખ્યો, તે દી નાથ નાથી લાવ્યા એરે ॥ ૨ ॥

હરીએ હરણાકંસ હાથે વરધ્યો, તેદી ભક્ત પ્રહ્લાદ એના છોરે

પ્રેહલાદ કારણ થાં ધખાવ્યો તેદી, ધખાવ્યો એ વોલઠને કાયેરે ॥ ૩ ॥

સતી કૃપતીના ચીર તાણ્યા તેદી, દુષ્ટ દુશાશન એના હેરે

નવસો નવાણુ ચીર પુર્યા તેદી, એક ઉતારી ખીજુ' પેરે

॥ ૪ ॥

કાલેવા ભકતે પગના કટકા કીધા, તેદી, ધ્યાન એકાંતે ધરીઉંરે

દર્શન કારણ દયા કાધી તેદી, મંદીર સુરારીએ ફેરુંરે

॥ ૫ ॥

આગે સંત તમે અનેક ઓધાર્યા તેહી, લાલ મુજ પર કરને મેરે
કહે રવીદાસ સત ભાણુ પ્રતાપે, ભગવત થાને મારા ભેરે ॥ ૫ ॥

—:o:—

૫૬ ૨૬૮

ચલતી

આરે સંસારીઆમાં આવી કરી આત્મા, શું રે કમાણો મુને
કહેને મારા ભાઇ ॥ ૧ ॥

લુપ્ત ખામને લખમીરે જોડી, મુરખો કહે છે માયા માંરે થઇ ॥ ૧ ॥

સાધુ પુરખનો સંગ નવ કીધો, લક્ષ ચોરાશી તારે માથે રહી ॥ ૨ ॥

ભાઇ ભાત્રીજન તારા કુટુંબ કબીલા, ખોટી થયો ને બધી ઉમર ગઇ ॥ ૩ ॥

મારં મારં કરી તું મરીગયો મુરખારે, શ્રવણ કથા તે સાંભળી નહી ॥ ૪ ॥

કહે રવીદાસ સત ભાણુ પ્રતાપે, હરી ભજ્યા વીના મુક્તી નહી ॥ ૫ ॥

—:o:—

૫૬ ૨૬૯

ચલતી

નુગરા કાકરો નર નુગરા, નયડે નીરવાણુ હેજી
ગુરૂ વીના જ્ઞાન ન હોય, નુગરા કાકરો ॥ ૧ ॥

નુગરા નર કોઇ મતી મજોરે, પાપી મજો હજાર
એક નુગરાના શીશપર, લખ પાપીનો ભાર ॥ ૧ ॥

નુગરા નર તો હરી ભજે રે, દીનમાં દસ દસ વાર
નુગરા નર કોઇ કામ કરે, તે કબુલે નહી કીરતાર ॥ ૨ ॥

નુગરા માળા ફેરવે, નુગરા દેવે દાન
ગુરૂ ખીના દાન સો નીસફલ જાવે, પુછો વેદ પુરાન ॥ ૩ ॥

રામ કૃષ્ણ અવતાર કેવાણા, તે પણ ગુરૂકીન
તીન લોકના નાથ કહાવે, તે પણ ગુરૂ આધીન ॥ ૪ ॥

જનમ લઇને ચાલીયા, લાગી હરીકી સેવ
વંકું કથી પાછા ફર્યા, ભાઇ દેખોને શુકદેવ ॥ ૫ ॥

જનક વીદેહીએ ગુરૂકીના, શીશ થઇ કરી સેવ
કહે રવીદાસ ભાણુ પ્રતાપે, તરી ગીયા તતખેવ ॥ ૬ ॥

—:o:—

૫૬ ૨૭૦

ચલતી

અમર પીયાલા મારા ગુરૂજી પાયા, મદમસ્તાના હું ફરં દીવાના
અમરાપુરની આશ કરોતો છોડ દીયો અભીમાના ॥ ૧ ॥

કીતના હે લંબા કીતના છોટા, કીતના હે બ્રહ્મકા અનુમાના
સોઇ સાહેબકા બેઠ બતાવો, ધરે કુડા કુડા ધ્યાના ॥ ૨ ॥

આલથી જિંયા પવનથી ઝીણા, આઘ અપરંપારા	
વધે ઘટે તેને, રાખે બરાબર, કાંચમ હે કીરતારા	॥ ૨ ॥
ભેદ વીનાનો, ઘરોઘર ભટકે, સુરખ લગ્નવે જિલટા બાના	
આઘના ન સુજે, પથરાને પુજે, ધરે સાહેબકા ધ્યાના	॥ ૩ ॥
પ્રતીત વીના, પંડીત કહેવાણા, મરવાંચે પુરતક પાના	
પ્રતીત જેની વાળી વળે નહી, પંડીત નામ ઠેરાયા	॥ ૪ ॥
અખ નહી આવું, અખનહી જાવું, અખ નહી ધરં કુડા ધ્યાના	
રવીદાસ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, લખી આપેલ પરવાના	॥ ૫ ॥

—:o:—

પદ ૨૭૧

રાગ પરજ

સખી સાંભળને કહું એક વાતડી, દહાડો આજ અનુપમ દીઠારે	
મુને સદગુરુએ શબ્દ સુણાવીઓ, એતો સાંભળતાં લાગે મીઠો રે	॥ ૧ ॥
સખી ભાંગી દીલ કેરી શ્રાંતડી, પરમાતમ જોયા સરખારે	
સખી નેણે નીરખ્યા મારા નાથને, મારી મીટગઢ અંતરની તરશારે	॥ ૨ ॥
સખી શુરે કંઠ હવે સાધના, મારી સુરતામાં હરી સંધાણારે	
સખી જ્યાંરે જોવું ત્યારે દીસે પાસમાં, મારે વચને	
	વાલોજી બંધાણારે ॥ ૨ ॥
સખી જોગ બન્યો જુગદીશનો, હરી અખલાને મોલે આવ્યારે	
સખી બોધ કરી બળ દાખવે, એનાં કાલ્યા કુલ કરમાણારે	॥ ૩ ॥
સખી ઉંચુ જોવુંતો આકાશમાં, હુ. હેરં તો હરી હેઠારે	
સુઘને જોઉં તો ઝલકે સુનમાં, ખેસું તો તખત પર બેઠારે	॥ ૪ ॥
સખી પરણી પીયાને પ્રીછવે, કુંવારી કંથમા શું જાણેરે	
કુંવારી રમે ઢાંગલ પોતીએ, એતો મેરમને શું માણેરે	॥ ૫ ॥
સખી પરણી પ્રીયાજીની પ્રીતડી, મઠયરીએ નવ કહીએરે	
સખી પોતે જણાવે પ્રીતડી, એના લોચનીયામાં લહીએરે	॥ ૬ ॥
સખી પીયુ મધ્યાના પારખાં, એની કાયા કહી અતલાવેરે	
સખી અરસ પરસ અંગ હુધ રહ્યા, તેને કાણુ ખલકમાં ખાળેરે	॥ ૭ ॥
સખી ગંઠુડી ઘર ચલવે નહી, એતો પીયરીએ જમ શું માણેરે	
સખી ચીત ફરે જેનુ ચાકડે, એતો ઠગની તે શું ઠારે રે	॥ ૮ ॥
સખી મેલ મરગદા જે મધ્યા, એની છત નહી રેવે છાનીરે	
ભાણુ ચરણ રવીરામ કહે, હું તો મેરમને મન માણીરે	॥ ૯ ॥

૫૬ ૨૭૨

૫૨૪

સખી આજ હમારે આંગણે, રમે ચૌદ ભુવનનો સ્વામીરે
 જણે ગોકુળમા લીલાકરી, હું તો પૂરણ પદવીને પામીરે ॥ ૮૬ ॥
 સખી જોગી મુની જોતા શીરે, નાવે રૂપી તપસીને ધ્યાનેરે
 સખી ઘટઘટ પરગટ રમી રહ્યાં, એનો માહાવાયક નીશાનીરે ॥ ૧ ॥
 સખી ગોદાવરીમાં મંજન કીયા, હું તો ત્રીવેણીમાં નાહીરે
 સખી દાનને પુનમે અતી કર્યાં, નીરખવા ત્રીભોવન રાધરે ॥ ૨ ॥
 સખી ગોકુળ જોયું જોઈ ઠારકા, જોયા જગન્નાથ ને કાશીરે
 સખી અણુજણે ઘણી આથડી, હવે પ્રીતમ વસે મારી પાસે રે ॥ ૩ ॥
 સખી કંઠે હીરાને હાલું ગોતતી, મને મનનાં મેરમ મર્લ આરે
 સખી લાણ ચરણ રવી ખોલ્યા, મારા લવના ફેરા ટલ આરે ॥ ૪ ॥

—:—:—

૫૬ ૨૭૩

ચલતી

રૂડા રામને સંભારે, તારે મડી જાવે ઘોર અંધારે ॥ ૮૬ ॥
 ઘણા જનમથી ગોંધાં ખાતો, આવ્યો જીવ દુખીઆરે
 લવસાગરની ભુલવણીમાં, સદગુર તો નવ ધાર્યો ॥ ૧ ॥
 ભુંડા માણસની ભાઈ બંધી કરતો, ચરતો અખજ આરે
 સંકટ પડ્યું ત્યારે હરીને સંભાર્યા, હવે મને પાર ઉતારે ॥ ૨ ॥
 સદગુરએ દાવો છોડી દીધો, ત્યારે જમે કર્યો પડકારે
 ગુરને ગોવીંદ દો રીસાણા, ત્યારે ઉગર્યાનો ક્યાંથી આરે ॥ ૩ ॥
 તન મન ધન ગુરજીને અરપણુ કીધા, ત્યારે આવ્યો ઉગર્યાનો વારે
 ગુના હતા તે માફ કરીઆ, ત્યારે ગોવીંદ કહે મત મારે ॥ ૪ ॥
 ત્રણ ભુવનમાં તેજ તમારું, માંહી વણુજ કરે વણુઝારે
 હાથીના મુખમાં પુજો હતો, સદગુરએ કાઢ્યો આરે ॥ ૫ ॥
 સદગુરનો મહીમાં છે મોટો, પ્રીતેથી કારજ સુધારે
 કહે રવીદાસ સત લાણુ પ્રતાપે, આવન અક્ષર આરે ॥ ૬ ॥

—:—:—

૫૬ ૨૭૪

ચલતી

રવીએ રમતો દોઢો રે આવો, છે ઝીણો છે ઝીણો
 લીલો ને પીલો લાલ ખેરંગી, સુપેદથી રંગ સારો ॥ ૮૬ ॥
 એ પંખીડાને પાંખજ નાહી, ચૌદ ભુવનથી ન્યારોરે આવો
 આગળ છાંયા પાછળ છાયા, એ છાંયા છે તમારી ॥ ૧ ॥
 એ છાંયામાં છુપાઈ રહ્યો, છાંયાથી સદગુર ન્યારોરે આવો
 આપે આવો આપ શરૂપી, ઝીણા માહીલો ઝીણોરે ॥ ૨ ॥

કવર પોઢયા ઢોલીએરે, સહેજ તાળા ખોલેરે આવે
કહે રવીદાસ સતભાણુ પ્રતાપે, આવન અક્ષરથી ખારો રે આવે ॥ ૩ ॥

—:૦:—

પદ ૨૭૫

રાગ ફેર

હમ સર્વંગી સખકુ આવે, સખ આવે ને બહાર ન આવે ॥ ૧ ॥
રાંડખી આવે ને માંડખી આવે, નરખ પરખ કીયા નેકા
અધર નીશાના ઉપર આસન, મનકુ માર ખાઇ બેકા ॥ ૨ ॥
રૂપ રંગ સકલહી ચપેટા, ખાયા સખ સંસારા
જ્ઞાન ધ્યાન ઓર જોગ અધ્યાત્મ, પેટ પચાઇ રહ્યા ન્યારા ॥ ૩ ॥
ખટશાસ્ત્ર વ્યાકરણ ઓર વાણી, અષ્ટ સીધી નવ નીધી ખાઇ
પંચ તત્વ ત્રીન ગુણુ ખાયા, રહું નીરાળા એકલાહી ॥ ૪ ॥
જડ ઇશ્વરી શોધ નીજ ખાઇ, નખ શીખ ગહ્યા રવીદાસા
નામ રૂપ ખાઇ ભે ટાહ્યા, રહ્યા અખંડ પરકાશા ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૨૭૬

રાગ કાફી

રઘુવંશી રામરે મારે હદે વસ્યા, નામ પ્રતાપેરે અધ અને કખ સ્યા ॥ ૧ ॥
શીવ બ્રહ્માદીક ઇંદ્રાદીક દેવને દુર્લભ રામ
મુનીજન ધ્યાન ધરે નીરાશ થઇ, સુપને ન પુરી હામ
જોગી જતી થાક્યારે, સાધી જોગ ફર્યા ॥ ૨ ॥
દેવ કાર્ય કરવા જનકીવર, પીતા શબ્દે નીકર્યા
અઢાર પદમ વાનર વશ કીધા, બાંધી એક રસા
વાલી મારી રાજ સુગ્રીવને દીકુરે, વેકુંઠ ધામમાં વસ્યા ॥ ૩ ॥
સાગર યાજબાંધી અજોધ્યા પતી, લંકા ઉપર ધર્યા
ખીબીશણને રાજ દીયો કર થાપી, છેદ્યા શીશ દશા
દુષ્ટ સેના તો સર્વે રે, ભાગી દેત ખર્યા ॥ ૪ ॥
દેવ અંધ છુટયા સહુ સુખ પામીયા, આણુંદ આણી હર્યા
સીતા સહીત અજોધ્યા આવ્યા, માતા ચરણ રુશા ॥ ૫ ॥
અંગદ નળ નીળ હનુમાન, જાંબુવંત તેને ઘણુરે દૃશા
શીવરીનુ સુખ કહ્યું નવ જાઇ, જગત ન જુવે અશા
ભક્તી વીના સાધનરે, હરી વીના જય પ્રથા ॥ ૬ ॥
વ્યાધ ગીધને ગજ ગુણીકા, તે તાર્યા માયાયે ન ગ્રશા
પ્રહેલાદને અગ્નીથી ઉગાર્યો, મારી પરતંગે ત્રશા
રવીદાસ રંકાજી ત્યારે, તારે વીશ્વાસે ધર્યા ॥ ૭ ॥

૫૬ ૨૭૭

કાફી

ઠીક કરી ખેઠારે, ધુદ્ડી હવે નહી ફરીએ
 થયા એક રસ ખસરે, ન્યારા હરી કેમ કરીએ ॥ ૨૬ ॥
 ઘણા દહાડે પ્રભુજી પધાર્યા, ઘણા ઘણા ઉપજ્યાં હેત
 લંધા દીધા અમૃત પીધા, ભેટતા સર્વ સમેત
 પીઉજી છે પાસે રે, અળગા કેમ અનુસરીએ ॥ ૨૭ ॥
 રમતાં જમતાં આનંદ ઉપજે, ખેડે આનંદ ઓધ
 ખીજ તે અર્લયું સુદૃઢ ફર્લયું, મરી ગયો ભવરોગ
 હવે નહી મરીએ, નહી હવે અવતરીએ ॥ ૨૮ ॥
 અંધકાર આથમીયો રજની, થયો અર્ક ઉઘોત
 હરખે નીરખ્યા સધજે પરખ્યા, પીયુ તણા નીજ પોત
 નેતી નેતી વેદ કહે છે રે, અગોચર ગોચર રહ્યો ॥ ૨૯ ॥
 દોષ્ટે દોષ્ટ જ્યા લગી ન થઈ, ત્યાં થક્યા પ્રાણમન વાણ
 રહ્યો એક પોતે આપું ખોતે, બુદ્ધેન થાય પ્રમાણ
 કોને સુખ કહીએ, કોની આગળ ઓચરીએ ॥ ૩૦ ॥
 ગુંગાની ગત ગુંગો સમજે, વીરલા કોઈ માનંત
 અચવો રસ અણુછતા રવીદાસા, ખોલ્યા આપનીજ તંત
 સદગુર સંધેરે, નહી બુદ્ધિએ તરીએ ॥ ૩૧ ॥

:o:

૫૬ ૨૭૮

કાફી

સ્વરૂપ વીચારારે, કેવળ એક રીયો,
 અણુજીવ આજીવ્યુરે, ક્ષીતીયા ભાવ ગીયો ॥ ૩૨ ॥
 જ્યાં જોડે ત્યાં તેનો તે દીસે, ન્યુન નહી લગાર
 અણુવમાં જેમ લહેર ખની છે, અંતે વારીનુ વાર
 નામ રૂપ ન્યારારે, જઈ તમે જોઈ લંઓ ॥ ૩૩ ॥
 કંચનનું જ્યારે જ્ઞાન પ્રગટયું, ઘાટ કંચનના બાણ
 ઘાટ ટળે કંચનમા ભજશે, રીયે નથી કાંઈ હાણ
 એવું મન ધારો રે, આભુરાણુ ભાવ ગીયો ॥ ૩૪ ॥
 અણુમાત્ર ખાલી ન મળે, અલ્પ રહ્યો ભરપુર
 આનંદ વાધ્યો સહિમાં સરખો, રહ્યો નીરંતર નુર
 વાણી ત્યાં થાકીરે, ઇ નવ જાય કંઠો ॥ ૩૫ ॥
 ભીન્ના ભીન્નનો ભેદ મરી ગયો, નુરતાને સુરતા એક
 રવીરામ રંગ લાગ્યો હરીસે, એ સમસ્યામાં તું ચેત
 ખીજો કોઈ ન મળેરે, પોતે વાલો પ્રગટ થયો ॥ ૩૬ ॥

૫૬ ૨૭૯

કાફી

ખ્યાલો મે પીધોરે, લીધો લગન કરી
 પરીશ્રદ્ધ ભાળ્યારે, અદ્વૈત સુભર ભરી ॥ ટેક ॥

સદ્ગુરુ મુખે શ્રવણ રસ રેડ્યો, ચોંટ્યો હૃદય માંય
 સંધે સંધે એ રસ સંચરીયો, ઉન્મુન રહ્યો ઠેરાય ॥ ખ્યાલો ॥ ૧ ॥

સુરતા સેજે સુન થઇ રે, ઉતરે નાહી ફરી
 કથની બકની છુટી કરીઆ, કેના ગાયે ગીત
 ખેલણહારો ખેવાણો જ્યારે, આપે થયો અદ્વૈત
 પારો ગળી પાણીરે, હતો તેમ રહ્યોઠરી ॥ ખ્યાલો ॥ ૨ ॥

કામ કરોધ મદ નહી માયા, આવરણ પામ્યા અસ્ત
 નવ પાંદર અભ્યાસ અંતરથી, મટી ગઇ પીડ સમસ્ત
 નજરે નાવેરે, દુલ્લે કોઇ વિના હરી ॥ ખ્યાલો ॥ ૩ ॥

શુંગે સાકર ગળી ગળામાં, સમજ સમજ મુસકાય
 રવીરામ રસ કહે કોનસે, વસ્તુ વણ જીવ્યાય
 ઘટોઘટ ખોલેરે, રવાંગ અનેક ધરી ॥ ખ્યાલો ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૨૮૦

કાફી

મેરમ મલીઆરે આંટી ત્રીવીધ ટલી, નવ તત્વનીરે વાસના
 લીંગ ગળી ॥ ટેક ॥

આ વીશ્વ વાંધ્યા પુત્ર છે, એ લોક પરલોક
 વીના સમજ સાચુ કરી માને, દષ્ટ પદાર્થ ફેડ
 સદ્ગુરુ શબ્દેરે, અંતર ગાંઠ ગળી ॥ મેરમ ॥ ૧ ॥

જપ તપ તીરથ વેદ પુરાણ, શુ પદવાનુ કામ
 સાધન જોગ કલ્પના છુટી, સઘળે સરખો રામ
 આવરણ મટીઆરે, ખટપટ સરવે ટળી ॥ ૨ ॥

અધકાર આથમીયો સરવે, હુવો અરક અજવાસ
 સાધન સઘળા સમ્યા સીધાંતે, પ્રગટ્યો શ્રદ્ધ પ્રકાશ
 છોત ઉડી ચાલીરે શક્તી નવ શકે છળી ॥ ૩ ॥

હમ તુમ નહી કોઇ જગતને જંતુ, ભેખ ટેક નહી ભાર
 રવીરામ કહે અપાર અદ્વૈત, મહા તેજ અંબાર
 બલબલ જાવુરે, મુરતી સુદ્ધ ફળી ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૨૮૧

કાફી

કોટી કલ્પનારે, કર્મ મારા દુર થયા
 સદ્ગુરુ શબ્દેરે, ચરણ તમારા ગ્રહ્યા ॥ ટેક ॥

- પીયુ મારા પીયુ મારા પ્રેમે પધાર્યાં, મુજપર કીધી મહેર
લાલચ હતી મુને લાલ મન્યાની, થયછે લીલા લહેર
અખંડ ખીરાજેર, હવે જુગદીશ ઘડાં ॥ કોરી ॥ ૧ ॥
- પલક ન છોડું પ્રીતમ તમનેર, રાખું રીદીયા માંડી
શું કરશે શોકલડી ધુતારી, જેની બુદ્ધીએ બળ નવ હોઇ
મેરમ મેણારે, તમ સાર સબળ સદ્યાં ॥ કોરી ॥ ૨ ॥
- ઉઠતાં બેસતા હસતાને રમતાં, દીન દીન અધીક સ્તેહ
ત્રીવીધી તાપ સમ્યો આતનમાં, અમૃત વરસ્યા મેહ
હવે નહી જગજેર, વેહેને પુર વહ્યાં ॥ કોરી ॥ ૩ ॥
- સકળ ભૂવનમાં તુજવીન વહાલા, અવરન દુનિ કાય
રવીદાસ રસ બસ હરી રંગમાં, આવા ગમન નવ હોઇ
અંતર ભગ્યો, મુખ નવ ગાય કહ્યાં ॥ કોરી ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૨૮૨

કાફી

- ઓરા હરી આવેરે, આગળ નજર તણી
નીશદીન નીરખુંરે, શોભા સરસ બની ॥ કેક ॥
- મારા સમ મારા સમ મારા વહલા, અમથી અજગા મ જવો
તમ વીન રંગીલા રસીક વર, લીજે કોણુસે લાવ
વીઠલ અમતેરે, વેહની દાઝવણી ॥ ઓરા ॥ ૧ ॥
- અબલા ઉપર આનંદ આણી. ભેટયા ભુધર આય
આ તક છે ઉરપર લીધાની, લાણુ ભાંગુર છે કાય
ધુત વીઘા મેલોરે, સુંદર વર શામ ધણી ॥ ૨ ॥
- કામ ધામ પ્રભુજી અમને, ગમતુ નથી લગાર
વહેવારી વાદ નકીં લાગે, નીંદા કરે નરનાર
આખ કલંકુશીરે ખટકે કુમુદી કણી ॥ ૩ ॥
- દીયર જેઠ સસરો નણહોઇ, ધરવર છેલ ખટાકે
પાંચ મંત્ર ને પીડે મુને, કજીઓ કરે નીત કાકે
છુટયા નહી છુટોરે, તુમસે આઇ બની ॥ ૪ ॥
- સામુ જીવો સામુ જીવો સનમુખ થઇને, જાવા નકીં દકિં જરર
રવીદાસ હરી રીઝયા રસમાં, હરખી મન્યારે હજુર
પ્રીત પ્રગટ થઇરે, સઘળે વાત સુણી ॥ ૫ ॥

૫૬ ૨૮૩

કાફી

ભકત વત્સલ છોરે, ભકત આધીન હરી
 તારા ૫૬ પરસેરે, જગતમાં નાવે ફરી ॥ ૮૬ ॥
 તારા સ્વરૂપની શેભા શી વખાણું, નીગમ રહે ઉચરી
 ત્રીગુણાતીત વૃજને નવજાણે, માંહી તારો અંસધરી
 તે પણ ભૂદયારે, બળ અહંકાર કરી ॥ ભકત ॥ ૧ ॥
 સુકુટ સુંદર કમલ દલ લોચન, અમૃતના ભંડાર
 રામચંદ્ર કર કમળ શોભીત, ધનુષ બાણ હૃથીઆર
 ભકતના પાલનરે, અસુર સંહારણુ હરી ॥ ૨ ॥
 રામ લક્ષ્મણ ગુર સાથે આવ્યા, સ્વયંવર રચીયો જહાં
 સીતાજીએ રધુનાથને નીરખ્યા, આનંદ ઉર ન સમાય
 વચન પ્રભુ પોહ્યારે, એમ કહે સીતા સુંદરી ॥ ૩ ॥
 જનક સ્વયંવર રાજ સૌ મર્લ્યા, ધનુષ ન ભાંગે કોય
 રાવણ સરખા કંઠ ફરણા, બળ રહીત સૌ હોય
 રામ રામ સમરેરે, સીતાને મન ચીંતા ખરી ॥ ૪ ॥
 બાળ રૂપ સુકોમળ કાયા, કરમાં ગ્રહોરે કાદંડ
 દાનવ દેવના દેખતાં ભાંગ્યું, તેનો કડાકો ગયો અહાંડ
 જન તેડાવોરે, જનકની તનયા વરી ॥ ૫ ॥
 પરશુરામ ખુખારી ઉઠયા, મનમા રોશ ધરી
 સનમુખ ભેટયા રામ દસરથ તન, બળ લંધું બાણુ હરી
 હું બાહ્યણુ છું, અખીલ રામ સચારાચરી ॥ ૬ ॥
 અનેક સંત તમે આગે ઓધાર્યા, પતીત પાવન રામ
 અનેક પતીત તણો હું રાજ, રવીદાસ કરે પ્રણામ
 નીજ નામ ગ્રહ્યુંરે, એક ટેક કીક ઠરી ॥ ૭ ॥

:o:

૫૬ ૨૮૪

કાફી

શ્રી કૃષ્ણા કરતારે, કારણ મહા કારણ તણા
 ગોકુળમાં આવીરે, રાધાને રસ પાયા ઘણા ॥ ૮૬ ॥
 દેવકીના સુત કહેવાણા, વેદે નેતી નેતી ગણ્યા,
 ગોપ ગોપીને બહુ સુખ આપ્યા, નંદ ઘેર આવી ભણ્યા
 ઘેર ઘેર ગોરસ, પીતા નવ રાખી મણા ॥ શ્રી કૃષ્ણ ॥ ૧ ॥
 બાળપણમાં ચોરી બહુ કીધી, કંસના દુત હણ્યા
 બકીએ ચુસી પાર પમાડી, એવા નારાયણ બણ્યા
 શેષનાગ સમરેરે, જેને સહસ્ત્ર ફણા ॥ ૨ ॥

ગોવર્ધન તોલ્યો વ્રજ જુડતાં રાખ્યું, ગીરીનું વંધાર્યું માન
પોતાનું ધામ દેખાડ્યું વ્રજ જનને, નહીં કોઈ પ્રભુ સમાન

,, ॥ ૩ ॥

અજ ઇંદ્ર નમીઆરે, નીરખીને બહુ જાણા
કાલ નાગ નાથ્યો કંસ પગાડ્યો, કુળજનની પાળી પ્રીત

,, ॥ ૪ ॥

અકરૂર ઉધ્ધવ વીદુર વીદુર વધુ, રાખી પ્રીતની રીત
પાંડવ પાળ્યારે, જાણીને પોતા તણા

,, ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૨૮૫

કાફી

આજીવમાંહીરે, દેહી અભીમાન ધણું
તેણે કરી ભોગવેરે, આત્મા ત પણું

॥ ૨૬ ॥

તન અભીમાને મન અભીમાને, વચન અભીમાને કહે
જીહ્વા ખોલે જીહ્વા ચાલે, પછે લક્ષ ચોરાશી વહે

॥ આ ॥ ૧ ॥

સાચે મને સદગુરુને સાથે, હૃદયે ન આણે હેત
સંતને ન નમીયો હરીને ન ગંભીરો, અવતરી થયો ક્રજેત

,, ॥ ૨ ॥

સુખ દુખ વ્યાપેરે, આણુંદ નાહી અણું
આ માઈ આ માઈ મનમાં આણી, જાણી જતન કરે

,, ॥ ૩ ॥

જય વીજય અહંકારે પડીઆ, રેહતા પોળ દરબાર
તું પામર પ્રગટ પ્રલાનો, નામ વીના નીરધાર

,, ॥ ૪ ॥

સત શાસ્ત્ર સંત સદગુરુ થકી, ઉપજે શુદ્ધ વીચાર
આપુ ટળે અભીમાન ગળે, એમ કહે રવીદાસ પોકાર

,, ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૨૮૬

કાફી

કરતાનો પંથ કરડોરે, ઉલટ અટ પડી આંડી
શીર સાટે સોદાર, ઓઘટ ઘાટ ઘડી ઘાટી

॥ ૨૬ ॥

હાંસી ખેલ કામ નહીં હીમત વીણું, સુરા તણો સંગ્રામ
સુરત નુરતને ધરત ભલાસાની, નથી કાયરનું કામ

॥ કર્તાનો ॥ ૧ ॥

દેખા દેખી જોગ આરાધે, તનથી ન મળે તાળ
કંઠેણ દુધ સીંહણ કેરું, પીએ સીંહણના બાળ
બીજા પીવા ધર્યોરે, મીથ્યા સર્વે વાત ખોટી ,, ॥ ૨ ॥
કાચના મંદીરમાં શ્વાન પેહું, દેખે પોતાનો દેહાર
પ્રતીબીંબ દેખીને ભસવા લાગ્યું, ભસ્યાં શ્વાનહનર
આભાસે અકળાયોરે, મુવો શીર કુટી કુટી ,, ॥ ૩ ॥
મન બુદ્ધી વાણીમાં નાવે, ગુરુગમ જડે એવું જ્ઞાન
અજર અમર અખંડ અવીનાશી, તે ઠરવાનું ઠામ
રવી સુખ સીંધુરે, રહ્યું ઘટ ઘટ ગોડી ,, ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૨૮૭

કાફી

સનંદ સાચીરે, સાક્ષી મહા બળીયા
જોઈ ઓર અપનીરે, ગોવીંદમાં થાશે ગળીયા ॥ ૨૬ ॥
અસંગ જુગ પહેલો અસ તમારો, સ્વામી ચીત ધરીયો
સતજુગ ત્રેતા દાપર માંહી, કલજુગ અવતરીયો
કૃપા બહુ કીધીરે, સદગુરુ મલીયા ॥ સનંદ ॥ ૧ ॥
રાજ પુત્રજેમ રહ્યો એકલો, પડીયો નીચે ઠાર
જોનારે જોઈ કાઢ્યો ઓળખી, પામ્યો રાજ અધીકાર
રાજ તેજ પ્રગટયું, સીધાંત રવે મળીઆ ,, ॥ ૨ ॥
જાતી શરમ જેમ હોઈ જાતને, પોતા તણું પરમાણુ
બીજા જીવ કંઈ ભરમે ભુલ્યા, ચુકી ગયા એધાણુ
થયા કરમ વશરે, ચીત થકી ચલીયા ,, ॥ ૩ ॥
અખંડ અવીચળ સદા તમે સ્વામી, મે શીખ શરીર ધયું
અદકુ ઓછુ એમ ન જાણ્યું, જેમ જળનુ હીમ ઠયું
રવી અર્જુન ઉદયરે, સીંધુમાં ભલીકે ,, ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૨૮૮

કાફી

નીરગુણ સરગુણરે, રૂપ મેં તો હરદે ધયું
સદગુરુ શબ્દરે, રામનું સુમરણુ કયું ॥ ૨૬ ॥
તેહના સાક્ષી કહું નીચ્યેકરી, વેદ વચન પ્રમાણુ
હરી ગુરુ ચરણ પ્રતાપેરે, જેવું રામનુ બાણુ
ઉતર દશા માંહીર, દ્વેષનો નાશ કરું ॥ નીરગુણ ॥ ૧ ॥
સત જુગ મેં અજામીલ સાખી, મીન રૂપ ધયું મહારાજ
વારાહ રૂપ ધરી વીશ્વ રાખ્યું, કીધું પ્રેહલાદનુ કાજ
નીલામા રાખ્યારે, માંજરીએ સુમરણુ કયું ,, ॥ ૨ ॥

ત્રેતા જુગમાં રામ અવતર્યા, દમ્ભત હણવાને કાજ
પરશુરામે વીવાદજ કીધો, અનીચજ જનકનુ રાજ
લોમશ મુનીએ, હરીનુ ધ્યાન ધર્યું

,, ॥ ૩ ॥

કાપરમે ક્રુપતીપત સાખી, પાંડવના પ્રતીખાજ
વામન રૂપ ધર્યું વીઠલજ, વેદ વીશે કીધી વાલ
ભાગવતમારે, કૃષ્ણ રૂપ સહી કર્યું

,, ॥ ૪ ॥

કલીજુગમાં કખીરજ સાખી, સુરદાસ મીરાબાઈ
ચાર સંપ્રદા યોગીસ રૂપમાં, મહેતે રસીક વાણી ગાઈ
ભાણુ પ્રતાપેરે, રવીદાસે નરભે કર્યું

,, ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૨૮૯

રાગ ફેર

માનીલે વચન મારું મુરખ, ઝોળખ આતમ રામરે ભાઈ

॥ ટેક ॥

કુકું કુકુંજ કારમી માયા, સુપનાનુ સૌદામરે ભાઈ

તું તારું તપાસને તલખ, તારું નથી દોષરે ભાઈ

॥ ૧ ॥

ધંદ્ર ધનુષ યોગ દીસે, નીચ્યે તે નીચ્યજ નહોઈ

હું ને મારું કરતો મરીશ, વીશમ જજ સંસારેરે ભાઈ

॥ ૨ ॥

અંત વેળાએ જામશ આડો, ગધાનો અવતારે

વાંઝતો પુત્ર ખાજ ખેલાવે, પરણી પામ્યો રાજરે ભાઈ

॥ ૩ ॥

આણુ શીરાવી સર્વની માંડી, સાચા નદી એ સાજરે

કર્મ ધર્મ શ્રમથી ન્યારી, લકિત પ્રેમ વરે ભાઈરે

॥ ૪ ॥

રવીદાસ કહે ગુરજાનમાં, સમજાવે વાંચો ખેમરે

—:૦:—

પદ ૨૯૦

જગત ફંદા જલમાંડી, નારીએ તું ને નાખીયો

સદગુરનો શબ્દ ન માન્યો, શંખણીનો ખેલ સાંખીયો

॥ મુરખ ॥ ટેક ॥

પરણ્યા પછી પ્રીતજ કીધી, હેતે હીંચે મનરે ભાઈ

ઉલલી લાજે અખલા દેખે, મુઠ કરે જતનરે

,, ॥ ૧ ॥

સુંદર સેજડી નવલ નારી, કરે વીશે વીહારરે ભાઈ

કપોતને જેમ કપોતની સંજે, અંતે થયા ખુવારરે

,, ॥ ૨ ॥

વણજ વીરતાર વાધ્યો, છોકરા થયાં દસ ખારરે ભાઈ

મુંડી માથે ટુંબલા મારે, લંપટ કીધો વશરે

,, ॥ ૩ ॥

છોકરા મર્ચ પાણે મારે, પ્રેમદા પ્રીત લગાધરે ભાઈ

રવીદાસ કહે રામ ભજવાવીના, જમના હાથે વેચાયરે

,, ॥ ૪ ॥

પદ ૨૯૧

સાંભળને એક સાધન સાચું, કાચું નહીં લગારરે ભાઇ	
અષ્ટાંગ જોગની જુગતી પુરણ, સાધે સાધક સારરે ભાઇ	॥ ૮૬ ॥
શમ કરી દ્રઢ બેસીએ આસન, ધરીએ ઉગ્ર ધ્યાનરે	
પ્રણાયામ પ્રત્યાહાર પુરણ, રાખીએ દ્રઢ સમાનરે	॥ ૧ ॥
ઠાઠશે છે જોમના સાધન, ઠાઠશ તેમરે ભાઇ	
મનને વશ કર્યાનું કારણ, ધ્યાનજ ઉપજે એમરે ભાઇ	॥ ૨ ॥
ધીરજ આણી રાખીએ ધારણ, ઉઠી જાય ઉપાધરે ભાઇ	
સકળ અવેવ સમે દેહનો, શ્રાયછે ગાઠી સમાધરે ભાઇ	॥ ૩ ॥
અષ્ટાંગે કરી રહીએ એકાંતે, જીતીએ ચંચળ મનર	
રવીદાસ કહે પદ પામવા પુરણ, પ્રથમ એ સાધનરે ભાઇ	॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૨/૨

સગુણ નીરગુણ કેરો સાખી, શામ નીશ્યે નીરધારરે ભાઇ	
રામ અનાદી નામ નીરંજન અનેક પોઆ પારરે ભાઇ	॥ ૮૬ ॥
ગુણમે હદ બે હદ નીર્ગુણ, શક્તી સુન મોઝારરે	
દ્વેત ખસે નીવંખ નીરંતર, નામ નીશ્યે નીરધારરે ભાઇ	॥ ૧ ॥
પૃથ્વી અંબુ તેજ માંરત, આકાશ ચંદ્રને સુર	
એકતા મલ્યો આતમ માંહી, સમ રહ્યા ભરપુરરે ભાઇ	॥ ૨ ॥
કરણીનં મુક્તી વંચેછે, તે છે તારા દાસરે ભાઇ	
કરીઆ કરતવ જોગ સમાધી, તે તારો આભાસરે ભાઇ	॥ ૩ ॥
વેદ નહીં અનહદની વાણી, જ્ઞાની નહીં ગયા ત્યાંયરે	
લકતી સ્વરૂપે લીન રવી કહે, ગુરૂગમે સમાયરે ભાઇ	॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૨૯૩

સાધન સાધે કાંઈ ન સીજે, લહે સદગુરૂની સાનરે ભાઇ	
રેણી કરણી કેર ઝાડો, મન ગાળીને માર રે ભાઇ	॥ ૮૬ ॥
અનંત ઘટમાં ભરીઆ અંબુ, અરક ઉગ્યો એકરે ભાઇ	
જકંત બુદ્ધી એ જુજવુ દેખે, ઘટ ધુટે એકરે ભાઇ	॥ ૧ ॥
જેતું તું સાધન સાધવા ઇચ્છે, તું વડે તે થાયરે ભાઇ	
તારી જાયા દેખી તું કુલ્યો, તું દંખે દેખાયરે ભાઇ	॥ ૨ ॥
તેથી ન્યારો તુંજ વસ્તુ, તું તારૂં પણ હારરે ભાઇ	
મધ ઉપાધી છોડદે મનથી, તું તે સરજનહારરે ભાઇ	॥ ૩ ॥
હું તેવું નેવું તેહું, સ્વે રામ સમ્યા રામ માંહીરે ભાઇ	
હેમની પુતલી હેમ રવીદાસા, દેખત રૂપ દેખાઇરે ભાઇ	॥ ૪ ॥

પદ ૨૯૪

રામ નામનું સુમીરણ સાચુ, કાચુ નહીં લગારે ભાઇ
 સહસ્ત્ર ફણે શેષ નાગ જપે છે, રસનાંચે રરંકારે ભાઇ ॥ ૮૬ ॥

વીશ્વાસે વીશ્વંભર લજીએ, તજીએ લોકની લાજરે ભાઇ
 અંબુ ઉપર અર્ધ અક્ષરે, પથર બાંધી પાજરે ભાઇ ॥ ૧ ॥

અન્નમેલ ગજ ગુણીકા, ગોવીંદે તારી કાઢયા તીરે ભાઇ
 દ્રુપતીજના પલમેં પુષ્પાં, નવસે નવાણું ચીરે ભાઇ ॥ ૨ ॥

ઉઠતા રામ કહે બેઠતા રામ કહે, ચાલતા રામ સંભારે ભાઇ
 સોવત રામ જગત રામ કહે, સદગુર શબ્દ વીચારે ભાઇ ॥ ૩ ॥

સતજીગ ત્રેતાજીગ જગત, દ્વાપારમેં આચારે ભાઇ
 કલ્પીજીગમેં રવીદાસ કહે, હોવે નામ થકી નીસ્તારે ભાઇ ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૨૯૫

સંસારનું શું કામ છે તારે, તું તારં ઘર શોધરે ભાઇ
 આપું નાખી ઓળખ પછી, બીજને પરમોદરે ભાઇ ॥ ૮૬ ॥

વલખાંમારે છુટવા દેરાં, માથે માયા ભારે ભાઇ
 આક્યું આકરવું હવે, એમન પામે પારે ભાઇ ॥ ૧ ॥

દાન હાથે કરવા વર હાથે, સંતની સંગત ઝાલરે ભાઇ
 ગ્રેહમાં રહેતો કરને વહેલી, વીઠલ સાથે વહાલરે ભાઇ ॥ ૨ ॥

માત પીતા સુત ભગીની ભાઇ, પુત્રને પરીવાર ભાઇ
 તારં નથી કોઇ અંતની વેળા, સમર સરજનહારે ભાઇ ॥ ૩ ॥

સદગુરની સનંદ પકડ, જકડ હાથે રાખરે ભાઇ
 આવન જાવન મીટે ફેરા, આપુ કાઢી નાખરે ભાઇ ॥ ૪ ॥

સ્ત્રી કહે રાખ નાખીયે નુરત, સુરતી સાધ્ય ત્રીકુટરે ભાઇ
 આવા ગમન મીટે પીઓ, રામ રસાયન ધુંટરે ભાઇ ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૨૯૬

રાગ આશા કાફી

મનસે જ્ઞાન ઉઠાવે મનમુખી, ગળ સવાદે ગાવેરે ॥ ૮૬ ॥

સલીલ ઉંચે સ્વર હોઇ ગાવે, કામની ફેરા મનલુબધાવે ॥ ૧ ॥

દુષ્ટિ દીલમાં વળગ્યા દાવે, જરૂર જમ લખ જાવેરે ॥ ૨ ॥

સોનર નરકનકે અધીકારી, જાકું મીડી લગીહે નારી ॥ ૩ ॥

સદગુર સેવા નાહી ખ્યારી, અસખ જુગ અથડાવેરે ॥ ૪ ॥

સાન ન આવી સદગુર ફેરી, મન માયાયે લંના ઘેરી ॥ ૫ ॥

મોહ અજ્ઞાન એમ અંધેરી, દેખત દુખકા ખાવેરે ॥ ૬ ॥

આઠે પહેર અવીઘા ભારી, લક્ષ ચોરાશી લીની ધારી
હું પછું કાઠી ખેડો ન હારી, અહં મુખ અથડાવેરે ॥ ૪ ॥
ખર કુકરકી કાયા હોમ, મનુશ જનમ ન પાવે કોમ
કહે રવીરામ સમજ મન તોહી, સદગુર સાચ ખતાવેરે ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૨૯૭

આશા ગોડી

નામ અનાદી સખ કોમ કહેવે, ભરમે ભાસત નાહીરે ॥ ૧ ॥
ભરમે ભુલ પડીરે સખકું, અંધા ચેત કહતમે અખકું
જમ જ્યારે ઝાલેગા તુમકું, અંત રહે અકુલાધરે ॥ ૨ ॥
કહેત હે એક બ્રહ્મજી આતા, ગુગત હોય ત્યાં શોધે જાતા
ખીના ખોજ પાવેગા લાતા, જોડ સખે ચતુરાધરે ॥ ૩ ॥
સમજ્યા તખ ક્યુ રહેવે સાંસા, સાહેબ હે સખહીકે પાસા
ઘટ ઘટ માંહી પરમ પ્રકાશા, કીટ પતંગા માંહીરે ॥ ૪ ॥
ખખર કહે તખ હોય ખુમારી, દુખ્યા સખહી લેનરી
નીરભે વસ્તુ નીરખ નીરધારી, અંધા કહે તખ જામરે ॥ ૫ ॥
સહેજ નીવેડા સુન ખતાયા, શબ્દ ગ્રહા સો શીર નહી આયા
રવીરામ ગુર ગમસે ગાયા, તારે તાર મીલાયારે ॥ ૬ ॥

:o:

પદ ૨૯૮

આશા ગોડી

મુખ ગ્રહા સોમ માલમી પુરા, ખીન મુખ અથડાયારે ॥ ૧ ॥
કોન રૂપસે ગરભ ઉપજ્યા, કોન રૂપકી બતી હે કાયા
કોન રૂપ ચેતન દર્શાયા, કોન નાદ કહેવાયા રે ॥ ૨ ॥
માત તાત મીલી ગભ ઉપજ્યા, રક્ત રેતકી ઉપજી કાયા
સુન ધારી ચઢતન દર્શાયા, અનહદ નામ ધરાયારે ॥ ૩ ॥
રક્ત નેત જલ પરસે દેહી, અંતર ગત હરી ચેતન એહી
પરં જોતી સુન સેહજ સતેહી, તહાં રહી લે લાયારે ॥ ૪ ॥
પુરણુ ધામ પરં પદ પાયા, નીલામે સુખના નહી આયા
દેખત ડોળ સૌ દુર પડાયા, મરજીવા હોમ જાયારે ॥ ૫ ॥
ગરલા ધાન જાણે નહી આપા, આપ અલેખ જ્યાં પુન નહી પાપા
કહે રવીરામ મીટા સંતાપા, સહેજ સહેજ સમાયારે ॥ ૬ ॥

:o:

પદ ૨૯૯

આશા ગોડી

અક્ષરાતીત અલખ અવીનાશી, ગુર ગમસે ઓગખાયારે ॥ ૧ ॥
ઓગખાયા સદગુરકે શબ્દુ, શબ્દ વીના શુરા હું નવદુ
તન મન ખોજ ખોજ નહી અખદુ, સો મેરે મન લાયા રે ॥ ૨ ॥

ગાકી સેજે અંખડ ઉગ્ગસા, પુરણુ અક્ષ પરમ પ્રકાશા
 સખસે ન્યારા સખકે પાશા, રરંકાર રહે રાયારે ॥ ૨ ॥
 યોં પેખે યોગી અવધુતા, પ્રેમ રૂપ સીદધાંતકા ભકતા
 જીવન મુક્તિ લહે કોઈ મુક્તિ, સો રવી રમે પાયારે ॥ ૩ ॥

—:૦:—

પદ ૩૦૦

આશા ગોડી

મે નવ જાણું દુખલ તેરા, રામ રામ અનમાનારે ॥ કેક ॥
 કયા અનુમાન કરેં મે રવામી, નહીં તું ધ્યાન નહીં તું ધ્યાની
 નહીં તું માત પીતાલો કામી, નહીં વૃદ્ધ જ્યેષ્ઠન જ્ઞાનારે ॥ ૧ ॥
 નહીં તું દેવી નહીં તું દેવા, નહીં તું ભીન્ન નહીં તું ભેવા
 નહીં તું મેર મંડળમે રમેવા, નહીં તું ચંદર ભાનારે ॥ ૨ ॥
 નહીં તું ભવર ગુફામે ભાસન, નહીં તું ત્રીકુટી નહીં તું આસન
 નહીં ધંગલા પીંગલા સુખમણા, સુન વચ નહીં પ્રાણારે ॥ ૩ ॥
 આદ અનાદી રામ અંખડા, નહીં તું પીંડ અહ્માન્ડારે
 નહીં રવીદાસ શબ્દ નહીં જંદા, ગ્રહો સદ ગુરૂકી સાનારે ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૩૦૧

રાગ ફેર

ધુન લાગીરે ધુન લાગી, ગગન મંડળ ધુન લાગી ॥ કેક ॥
 ગડ ગડ ગડ ગડ ગગન બાજે, બાજે અનહદ તુરા
 લાગ રહ્યા જલુકાર સુનમેં, નીરમળ વરસે તુરા ॥ ૧ ॥
 તોડ તડકા હુવા ભડકા, દીયા અગમ પર ડકા
 પીંડકે પાર પરમ પદ પાયા, દેખ્યા દીન દયાળા ॥ ૨ ॥
 અણી અધર પર આસન કીના, કુલ્યા શબ્દ પસારા
 અહ્માંડ કાડ નીરંતર આયા, નીરખ પરખ કીયા નેરા ॥ ૩ ॥
 સનમુખ દરીઆ સુભર ભરીયા, અધર તખત નીસાના
 કહે રવીદાસ સત ભાણુ પ્રતાપે, મગન ભયા ગુલતાના ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૩૦૨

રાગ કાફી

ગુરૂગમસે ઘટમાંઘ નીરંજન નીરખો
 તમે પારપડો પલ માંચ ॥ કેક ॥
 પંચ તત્વકા દેવળ બન્યાહે, માંહી અનઘડ દેવ ખીરાજે
 મન પુગ્ગરા પુગ્ગ કરલે, ગુરૂગમસે ઘટમાંઘ ॥ ગુરૂ ૧ ॥
 ગ્યાન દીપક કરલે ઉજારા, ધ્યાન હુપ ધરી દેના
 શાંતી રૂપી ચંદન ચઢાઇલે, કુલ ફકીરી લેના દરશન કરલે ॥ ૨ ॥

સતકી સુમરની હાથ પકડલે, ભાવસે ભકતી કરના
હૃદય કમલમેં રામ સુમરલે, નહી કાલસે ડરના દરશન કરલે , ॥૩॥
નોખત વાળે નામકી, નીરમે નીરાને ચડીયા
કહે રવીદાસ ગુરૂ ભાણુ પ્રતાપે, અધર સીંધાસન ચડીયા દરશન કરલે, ॥૪॥

—:૦:—

પદ ૩૦૩

કાફી

અનહુદ લંઘર વાગે, જેની સુરતા ગગનમાં ગાળે
ફકીર તારે દરવાજે , ॥ દરવાજે ॥ ટેક ॥
નવરંગી તમે કંઠ્યા પહેરો, શબ્દની સીંગી વાગે
તન કર તીલક નામ કર છાપા, મન કર મંગલ ગાવે , ॥ ૧ ॥
મંગલા પીંગલા સુખમના નાડી, તરવેણીકા તીરા
ગગન ગુફામાં ભીંતર બારી, ત્યાં ઝગ મગ ઝળકે હીરા , ॥ ૨ ॥
સુન્ન શીખર પર સમયા બીરાજે, નીરખો નીરમળ મોતી
મહા શુન્નમાં હુરી હજુરા, ત્યાં ઝગમગ ઝળકે જ્યોતી , ॥ ૩ ॥
ચંદા પ્રગચ્યા ભયા ઊજ્યારા, નીકળ ગઠ સખ કાઠ
નીજ ધામમાં નેળ ગાડીયા, ત્યારે છુટી રંગ વધાઠ , ॥ ૪ ॥
આતમકુ પર આતમ મળીયા, અંત કલ્યા નવ બાઠ
કહે રવીરામ ગુરૂ ભાણુ પ્રતાપે જીતી નીરાન ચઢાઠ , ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૩૦૪

પરજ

સતગુરૂજીનારે સુરા તખત પર પહોંચેગા નર પુરાજી ॥ ટેક ॥
નાભી કમળસે નટવા ચઢીયારે, અધર દીયારે ઉતારારે
સુરતા સોહાગણ ચઢીરે ગગનપર, ત્યાં રહે સતગુરૂ મેરાજી ॥ ૧ ॥
અધર તખતપર હીરા જડીયારે, લાલ સંદેદ રંગ પીળારે
તરવેણીમાં દેખ્યારે તમાસા, હંસા પાયા હીરાજી ॥ ૨ ॥
ખટ દરશનકા ખેલ છે ન્યારા, દુખધા હો રહ્યા દુસારે
ચારે વેદમાં જે નર સમજ્યા, નાહ્યા નીરમલ નીરાજી ॥ ૩ ॥
જમી અરમાનકા લગ્યારે જલેસા, પાયા પીયાલા ગુરૂવે પુરાજે
કહે રવીરામ ગુરૂ ભાણુ પ્રતાપે, સમજ સમજ મન મેરાજી ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૩૦૫

પરજ

ભજન હુંદી એ ટંકસાળ જીવે રામરે શબ્દ હુંદી એ
ટંકસાળરે જીવે રામ, રામતો ભજનસેં મેરે ખુબ લગીહે ॥ ટેક ॥

આરે પીંજરીયું તારે અજળ બન્યું છેરે
 પડતા નહી લાગે એને વારરે જીવે રામ
 હરી ગુર સંતની સેવા ન કીધીરે
 ખાસો તમે જન્મ કેરો માર રે જીવે રામ
 સુકે સરેવર હંસા કે દીયે ન ખેસતારે
 માન સરેવર જેનો વાસરે જીવે રામ
 ધરે હંસાને ચારે મોતીનો સોધ્યે
 અવર નહી દુળે આહાર રે જીવે રામ
 સુરતા સોહાગણુ ચઢીરે ગગનપર
 તરત સંધાણુ એના તારરે જીવે રામ
 એરે દોરી મારી કેદીયે નટુટે રે
 હલકા છે એના બોજરે જીવે રામ
 ધરે રોજી મારી કંબહુ નહી ખુટેરે
 દીધેલ દીન દયાળ રેજીવે રામ
 કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપે
 ભજન કરોતો ઉતરે પાર રે જીવે રામ

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

૧

:૦:

૫૬ ૩૦૬

પરજ

સાહેબ સમયાં વીના પાર ન પહોંચે, આતો ધુતારાના શહેર છેજી ॥ ૧૬ ॥
 આવ્યો તેદી બંદા શું બોલી બોલતો, હવે બોલેછે એમાં બહુ ફેરછે
 કુડી કમાણી બંધી ચોપડે ચઢશે, લેખા લેવા સાહેબ તુને તેડશે જી ॥ ૧૭ ॥
 મોર પાંદમાં બંદા મોહી રહ્યા છેરે, મોરપ તુને તારી વેડશે
 મીથ્યા માયામાં તારો જીવડો લલ યાણુ, પ્રભુ ભજન સાથે તારે વેરછે ॥ ૧૮ ॥
 સમુદરમાં રૂડી છીપુ નીપજે, છીપે છીપે ધણુ ફેરછે
 સાધુ થયા તેથી શું રે થયું છે, ખ્યાલે ખ્યાલે ધણુ ફેરછે ॥ ૧૯ ॥
 હીરલા રૂપી મને સત્ગુર મલીયા, ગુરવે ગુરવે ધણુ ફેરછે
 કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, જેને માથે સાહેબની મહેર છેજી ॥ ૨૦ ॥

:૦:

૫૬ ૩૦૭

પરજ

જેને વાગ્યાં શબ્દુના બાણુરે, જેના પ્રેમે વીંધાયલ પ્રાણુરે ॥ જેને ॥ ૨૧ ॥
 પતીવ્રતા જેનો પાયુ પ્રદેશો, એની કમ ઝંપાવુ ઝાળેરે
 નાથ વીના અમને નીકા ન આવે, સુતા સેજલડી સુત્રી સમાન રે ,, ॥ ૨૨ ॥
 દીપક દેખી જ્યારે મનડા લોભાણુ, ત્યારે પતંગે છોડયા એના પ્રાણુરે
 આપ પોતાનું જ્યારે અગ્નીમાં હોમ્યું, ત્યારે પદવી પામ્યો એ નીરવાણુરે ॥ ૨૩ ॥

અંદ્ર ચક્રરને પ્રીત અંધાણી અંદા, અંદો વસે અસમાનરે
 દેહ ઉલટાવે તોયે દ્રષ્ટી ન પલટે, જોના નેણામાં ધુરે એ નીશાનરે ,, ॥૩॥
 જળ શેવાળને પ્રીત ઘણેરી અંદા, મન વસે જળ માંય
 સુક ગયા નીર ત્યારે પ્રાણ વસુટયા, જો જો પ્રીત કર્યાના પરમાણુરે ,, ॥૪॥
 ઉડ ગઇ રજની ટળી ગયા તીમીર, તોય ન મટયા અભીમાન
 કહે રવીદાસ સત ભાણુ પ્રતાપે, સ્વપનુ સંસારીયો જાણુરે ,, ॥૫॥

—:૦:—

૫૬ ૩૦૮

રાગ પરજ

કોણે દીયા ઉપદેશ હુવા પ્રકાશ, એમ ગાય વાણીને વેદ
 સતગુર સાચા જેણે દીયા ભેદ અભેદ ॥ ટેક ॥
 નાભી કમળમેં મુળ વચનહે, મુળ વચનમાં અલ્પ
 અલ્પમાં ત્રણગુણ રહ્યાછે, અલ્પા વીજળ મહેશ ચોંઠા શકતી ॥ ૧ ॥
 સત રમત માંથી રણું કાર થયો, પ્રગટયા પાણીને પવન
 પવન માંથી એક પુરૂષ પ્રગટયો, ગયાં ગગનની માંય,
 અવીનાસીને દેખ્યા, દેખ્યા બાળે વેશ સત ગુરુસાચા ॥ ૨ ॥
 ત્રીપુટીની તખત ઉપર જલતી જ્યોતી અખંડ
 ધંગલા પીંગલા આવે ન જાવે, આનંદ મળે અપાર
 સુખમાણાની સંગે નટવર નકળુંક વેસ, હુવા પરકાસા સતગુર સાચા ॥ ૩ ॥
 રવી કહે મને રંગ લાગીયો, લાગ્યો ગુરુની સાથ
 ગુરુ હમારા અજર અમર હે, આદી પુરૂશ અવીનાશ
 નાસ નહી તેનો હુંતો નીરખુ ૫૬ નીરવાણુ સતગુરુસાચા ॥ ૪ ॥

—:—:—

૫૬ ૩૦૯

રાગ જોગીયો

જોગીયા સોઠરે ગગનમે વાસા, સહજ સુનમે કીન પ્રકાશા ॥ ટેક ॥
 આસન અધર જુગત રહે બેડી, પંચહી રંગકી જલેહે અંગીડી ॥ ૧ ॥
 તાતા પીવે તપત જુઝાવે, અનીલે નાવે શીતળ પાવે ॥ ૨ ॥
 આવે ન જાવે સોવે ન જાગે, તીન લોક જોગી ભીક્ષા માગે ॥ ૩ ॥
 લીન અલીન ભેળા નહી ન્યારા, જોગીયાકી ગતી અપ્રપાર ॥ ૪ ॥
 આપ અકર્તા કરાવન હારા, રવીરામ જોગી સચરાચારા ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩૧૦

રાગ જોગીયો

જોગીયા સોઠરે નીરંતર બોલે, નવરા ન રેવે થકે નહી ડોલે ॥ ટેક ॥
 જેસા જાગ્રત તેસા સુપના, આપે આપ લખ્યા સખ અપના ॥ ૧ ॥
 પાંચ પચીસ એકો નહી ધ્યાવે, ઉઠત શબ્દ સો ઉલટ સમાવે ॥ ૨ ॥

મહેર મેખલા સવાંતીકી ટોપી, શીલ સહેજ રહી અંગ ઝોપી	॥ ૩ ॥
હક મંડળ પ્રેમ ભર્યા પાની, રહે મતવાળા પીચે રસ છાની	॥ ૪ ॥
અદેતડંડ અનોપમ રાચે, ખીન પુસ્તક ખીન અક્ષર વાંચે	॥ ૫ ॥
ખીનહી ધ્યાન લગાવે તાળી, ખીના નેન દેખે જીજીઆરી	॥ ૬ ॥
રવીરામ ભાણુ નીરાલખ જોગી, રમે નીરંતર સખ ઘટ ભોગી	॥ ૭ ॥

:૦:

પદ ૩૧૧

રાગ જોગીયો

જોગીયા સોઘરે જંગલમે રેવે, બકે નમુખસે મુન ન સેવે	॥ ૮૬ ॥
ધુણી મસાણુ તપે મતવારા, આસન પદમ પવન કરે આહારા	॥ ૧ ॥
પીવત કલ્પ અદ્ય નહી નીદ્રા, ચલતહી જિલટ રહતઅલ રંધ્રા	॥ ૨ ॥
અનહદ શીંગી અખંડ બળવે, ઝરત અમૃત કમલ ખી કસાવે	॥ ૩ ॥
ધુન સુન છોડી જિલટહી આયા, રવીરામ રવીમાંહી સમાયા	॥ ૪ ॥

:૦:

પદ ૩૧૨

રાગ જોગીયો

જોગીઆ સોઘ રહેવે અકેલા, સદગુર ભાણુ જ્ઞાનંકા ચેરા	॥ ૮૬ ॥
સદગુરકુ આગે કુરી લીના, સદગુર ખીન મન ચલન ન દીના	॥ ૧ ॥
રહે જ્ઞાનગુર પ્રગટાના, હમહી મીટે હમ રહે નીદાના	॥ ૨ ॥
હમ નહી સથાવર જંગમ કરમા, હમ નહી જાત વર્ણ આશ્રમા	॥ ૩ ॥
હમ નહી નવ પંદર ડોઠ તત્વા, હમ નહી કુર્તા શ્રદ્ધી ન સત્વા	॥ ૪ ॥
હમ નહી વેદ અવસ્થા વાણી, ચાર દેહ નહી પરમાણી	॥ ૫ ॥
હમ નહી જ્ઞાન ધ્યાન તપ કરણી, નારદ શેષ સકે નહી વરણી	॥ ૬ ॥
હે નાહી મધ્ય જિઝસ્વરૂપા, રવીરામ ત્યાં છાંય ન ધુપા	॥ ૭ ॥

:૦:

પદ ૩૧૩

દક્ષણી પરજ

શલીલ જીવકા સંગ ન કીજે, અચેત મન અભીમાન કરે	॥ ૮૬ ॥
દીલ કપટ કરમીષ્ટ અભાગી, દુખધા કરતા નાહી ડરે	
અડર ચેર અન્યાય અહંમુખ, સંત વચન ચીત નાહી ધરે	॥ ૧ ॥
ગુર આજ્ઞા વીન આડા ચલહી, ખીના ધીરજ ધારે પાવ ધરે	
સાંસો નજાંડે સીંઘડ માડે, અહંકારી અવટાઠ મરે	॥ ૨ ॥
વીશ્વાસીકું શબ્દ સુણાવે, સંત હોઠ સખ પાંવ પડે	
ખાય માલ મરતાના મનમુખી, પાખંડી પરધન હરે	॥ ૩ ॥
નીંદા નીરગુણ સંતકી કરહી, સંસારીમાં થાય સરે	
વાણી ગાવે વીપય રસ માણે, કામીની દેખી કામ ખરે	॥ ૪ ॥
શલીલ પુરશ ઝોર શલીલ સ્ત્રી, સદગુર શબ્દે નહી ઠરે	
કહે રવીદાસ એ દો જુગ દુખ્યા, આદ અંત મધ્ય નાહી તરે	॥ ૫ ॥

૫૬ ૩૧૪

રાગ પરજ

જુગત દેખકર ચલના જીવન, ડગજી દીલ ધોડા ભારી	॥ ૮૬ ॥
આ સંસાર સરપહી જેસા, મુખમીઠા દીલમાંહી ખારી	
વાકા કહેના ચીતન ધરના, ભજન કરના ભેટારી	॥ ૧ ॥
સહેજ સમાધી સુરતે ખેલે, તાર મીલાયો એક તારી	
બ્રહ્મ ઘાટ પર ભેલા હોના, મોહ મમતા મનકું મારી	॥ ૨ ॥
ચંચલ મન નીશ્ચલ કરી રખના, પલકમાં હોવે પારી	
દૃત ભાવ દીલમાંસુ નીકાર્યા, કબજુન લાગે કારી	॥ ૩ ॥
પતંગ પ્રીત કરે દીપકસે, હુગહુગી મનકી સખ મારી	
શરીર અપના નહી સંભાળે, જ્યુ' કે જીવ દીના ટારી	॥ ૪ ॥
એસી પ્રીત પરીબ્રહ્મ કીરે, ચુકે હોવે વ્યભીચારી	
કહે રવીદાસ મનકું વસ રખના, સમજે સંત સુરત ધારી	॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩૧૫

રાગ પરજ

સુરત ગ્રહેસો સુરતી પુરા, ખે સુરતે સાધન કાયા	॥ ૮૬ ॥
કયા ભયા દુનીયા રીઝાયે, શોર કરત દુખત ડાયા	
રંગ દેખ રંગ રાગ મીલાવે, રૂપ દેખ રંગમાં રાયા	॥ ૧ ॥
ત્રીચુણ તાર તાન મીલાવે, નારી દેખ નદત નાયા	
ખુણે ખેઠ કરે ખણ ખોદા, તુલ લાગે તમાયા	॥ ૨ ॥
લેકર તીર પતાલકું સાધે, ચડે અસમાન સોઠ સાયા	
સદગુરુસે અરસ પરસ રહે, શબ્દ કહે તે સત વાયા	॥ ૩ ॥
પાખંડ ખખોચીયાં તુરતહી ખુટે, સાયર ક્યુ' જાવે લાંચા	
કહે રવીદાસ સત શબ્દ પકડયા, એક નીરંતર બ્રહ્મ સાયા	॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩૧૬

રાગ પરજ

દેખો અભીમાની અરથ નખુઝે, જ્ઞાન ખતાવે ગુરુ ગમકા	॥ ૮૬ ॥
કદર લક્ષ્મી ખીન કરે પડોગા, તાન ત્રીકુટી સંગમકા	
આપે હુખ્યા કરમ કીચમે, અનુભવ કહેવે અગમકા	॥ ૧ ॥
ભગત હોઠ ત્યાં જુગત ઠેરાવે, જગતમે ચલે સર્વ રંગ સમકા	
વીના વીવેક બ્રહ્મમે જુહ્યો, મતા ન આયા હ્રદમકા	॥ ૨ ॥
સત શબ્દ નાસત કર હારે, કુદરત કે નાહી કમકા	
સદગુરુકા શબ્દ ન માને, ખાવે માર સુરખ જમકા	॥ ૪ ॥

એક બ્રહ્મ હોઈ કરે ઇર્ષા, ચૈતન જાનારહ્યા ઉતકા
કહ્યા પરગટ પણ પરખ ન આઈ, ગુરસે હોઈ કરે ધમકા ॥ ૪ ॥
જુગત જગતમે ભગતમે ભકતા, એહી મરમ પરમાતમકા
કહે રવીદાસ સત શબ્દ પકડો, સખ જલજન્ય અંકુર કર્મકા ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૩૧૭

રાગ પરજ

સાચા સદગુર જેણે વરીયા, આન દશા નર કયું જાવે ॥ ટેક ॥
ધણી આગન જે સોઘે નરેડી, શબ્દ તાપ સદગુર તાવે
સહે શબ્દ ગ્રહી ટેક ન છોડે, સો સદગુરકે મન ભાવે ॥ ૧ ॥
સદગુરકે સાહેબ કરી જાણે, ભેદા ભેદ મન નહી આવે
સો શીખ સહી સીધાંતમે સમજે, પરમ પદ સહેજે પાવે ॥ ૨ ॥
શબ્દ ચુકે સદગુર કેરા, ગાફલ બહુ ગોથાં ખાવે
સો વરસકી કમાણી પરલે, પડે નર કયું ગીતા ગાવે ॥ ૩ ॥
નરનારી મીલ સદગુર સેવા, આજુગકો ફેરા ફાવે
ભાણુ સદગુર નેજાધારી, ઉતકા બાળક રવીદાસ કહાવે ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૩૧૮

રાગ પરજ

નીરાધાર નીરગુણ નીરવાણી, નીરાલખ સદગુર મેરા ॥ ટેક ॥
ઉણુશીત વ્યાપે નહી જાકું, કરતાહે સખહી કેરા
સમ દ્રષ્ટી શીતલતા સખસે, પ્રીત ન કરહીનહી નેરા ॥ ૧ ॥
ઇ ગલા પી ગલા સુખમના ઘરમે, ઘટ દેખત હુવા નેરા
આણુલ ગી અખંડ અવીનાશી, નીરખત તે નર હે ફેરા ॥ ૨ ॥
ગગન ગાજે અનહદ વાજે, સુનતાહે સુરતી ચેરા
ખીના આકાશ બાદલ ખીન વરસે, હીરા માણેક મોતી ઢેરા ॥ ૩ ॥
સમ પુરીકે પાર પરમ તત, હરીજન પીરલે હેરા
કહે રવીદાસ વસ્તુ સખમાંહી, સમજે ઘટ સગલે સેરા ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૩૧૯

રાગ પરજ

સુરતા સખી જેની ચઢી અસમાને, આપ વાત સદગુર જાને ॥ ટેક ॥
પરઘર કેઈ નહી પ્રયોજન, કયા વાંચુ પરગટ પાને
મનહી માહી મન સમજાના, સો મુજરા મેરામ માને ॥ ૧ ॥
ગુપ્ત સુમરણ ગુપ્ત ગોટકા, કરીયે કોઈ ન સુણે કાને
બાહર ગાવે બીતર અંધેરા, લહે કયું આવે ખીન ધ્યાને ॥ ૨ ॥

સુક્ષ્મ ખાના સુક્ષ્મ સોના, સુક્ષ્મ ખાત કરે શાને
અખંડ અક્ષ અદ્વૈત અવીનાશી, તારે તાર મળે તાને ॥ ૩ ॥
એસા અદ્ભુત ખેલ ગુરુકા, સુરખ કે મન નહી માને
કહે રવીદાસ શુરા સંત સમજે, હું પદને સહેજે હાને ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૩૨૦

રાગ પરજ

અજળ દેશ સદગુરુકા સાધો, અજળ રહેશ રહેણી લાયા ॥ ૮૬ ॥
અજળ શબ્દ અજળ ગુરુ વાયક, અજળ પ્રેમસે પરચાયા
અજળહી ધ્યાન, અગાધ સમાદી, અજળ જ્ઞાન અનમે આયા ॥ ૧ ॥
અજળ અનહદ ગરજયા, અજળ અમૃત જલ વસાયા
અજળહી વીજ કરહી ચમકારા, અજળ અક્ષ જોત દર્શાયા ॥ ૨ ॥
અજળ તુરંગ તોય મીલ તેજ, અજળ પવન જોમ અલપાયા
અજળ આકાશ નીલ મહાકાશ, શબ્દાતીતકા પડજાયા ॥ ૩ ॥
શુદ્ધ વીચાર વીકસે સોધ્યા, રવીદાસ કીતહું નહી પાયા
ખાહેર ભીતર ભીતર ખાહેર, સદગુરુ શબ્દમે સમાયા ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૩૨૧

રાગ પરજ

અસલ કકીર મેં આદ દરવેશા, જુગ જુગહી અમર કાયા ॥ ૮૬ ॥
અધર તખત પર આસન મેરા, જ્યોતી સંકટ નહી આયા
રમું નીરંતર રહું અકેલા, સત સાહેબસે લેહલાયા ॥ ૧ ॥
લેને ન જાહિં વસ્તુ વખારે, દેનેકું કંછુ નહી ધાયા
લેના દેના સખહી મેટકે, સત શબ્દ સેજે સાયા ॥ ૨ ॥
અરથુલ રહીત સુક્ષ્મસે ન્યારા, અક્ષરાતીત અખંડ રાયા
રવીદાસકા નામ મીટગયા, સતગુરુસે સતગુરુ પાયા ॥ ૩ ॥

—:૦:—

પદ ૩૨૨

રાગ પરજ

અખંડ અક્ષકું કર્મ ન ખેસે, દેખો જ્ઞાન દીલમે ભાષ ॥ ૮૬ ॥
મહા મણીકું મેલ ન ભાસે, સકલ છોડદે ચતુરાધ
અગતી કે અંગ રોગન વ્યાપે, માંહી પડત સખહી પરલાધ ॥ ૧ ॥
અંખુમાંહી પાવક નહી પ્રગટે, કંચનકું ન લગે કાધ
ચંદન ઝાડ જુજંગ વીટાયા, મીટત નાહી સીતલતાધ ॥ ૨ ॥
શુધ તલવાર લોહ ગજવેલી, મહા સુખ મ્યાન બંધાધ
હાલ મુલ સખહીકું કાટે, તેજે પાપ રતી એક નાહી ॥ ૩ ॥
મહાજ્ઞાની મન નીજધર પહોંચ્યા, સુરત સેહજ સુન સમાધ
કહે રવીદાસ કુસંગ કહા કરહી, જાકા દીલ અક્ષ દરીઆધ ॥ ૪ ॥

૫૬ ૩૨૩

રાગ પરજ

ઉત્ર જ્ઞાન સદગુર ઓળખાયા, ખાલક વીના ખાલી નાહી ॥ ૨૬ ॥
 આમ સમતા રામહી રમતા, દીવ્ય દ્રષ્ટીએ દર્શાઈ
 હે અક્ષ સારા ભીતર બહારા, જલ લહેરી સમી જલમાહી ॥ ૧ ॥
 પૃથ્વી અક્ષ તોય અક્ષ તેજ, પવન બોમ અક્ષ મોલતાહી
 હું અક્ષ તું અક્ષ તે અક્ષ સો અક્ષ, અખંડાકાર વૃત્તી વરતાહી ॥ ૨ ॥
 હૃદ બેહૃદ અક્ષ અનહૃદ અતમે, મહાજન હીકું ઠેરાયા ત્યાંહી
 નહી રવીદાસ ભીતર અક્ષ ભરીયા, વ્યતરીક પદ સમ્યા લેહ લાઈ ॥ ૩ ॥

:o:

૫૬ ૩૨૪

રાગ પરજ

શીવ સમાવી લાગી અખંડીત, જહા આતમકા રથાના ॥ ૨૬ ॥
 જટા વીભુતી જોગેન્દર નીરગુણ, સમ્યા મોહ મરીયા માના
 વીકટ રૂપ હલંદર જોગી કબહુ બુઢા કબહુ નાના ॥ ૧ ॥
 ગવરી સંગ અસંગી અતમે, ભોગી અક્ષ જોગી જના
 અનંત કંદપ જાકી અદપ સમાવી, કંથી કંથી થકીયા કવી ખાંના ॥ ૨ ॥
 સુક્ષ્મ અહારહે ત્રીપુરારી, સુખ દુખ હોત નહી વરધ હાના
 નીલકંઠ નીર્મલ ત્રાંનેત્ર, રંઢ માળ ખીરાજત ખાના ॥ ૩ ॥
 એસા નીજદાસ પ્રેમ પીયાસા, કાલ હરાયા ન હરીઆ
 કહે રવીદાસ શાવ ત્રીગુણ રહીતા, સહેજ સુતપર અક્ષ ભાના ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૩૨૫

રાગ પરજ

દેખો ભરથરી ભયા ફકીરા, છોડયા શેહર ગઢ ઉજેણી ॥ ૨૬ ॥
 આજુલાખ માળવાનો રાજ, માયા સખ ત્યાગન કીતી
 મીટયા માન મન ભયા નીર્મળા, ગોરખકી દીક્ષા લીની ॥ ૧ ॥
 આશા ત્રણુા એકે નહી ઉરમાં, સદગુર ચરણે વૃત્તી દીની
 નાથ નીવાળ દીયા નીજભેદા, લગ્યા ધ્યાન ધુન ત્રીવેણી ॥ ૨ ॥
 આજ નાદ ધોર ગગનમે, શ્રવણે સુણી મોરત કીતી
 છુટયા આપા જપે અખં પા, વર્ણાવર્ણ નહી ભીના ભીની ॥ ૩ ॥
 અમર અતીતા સખજુગ છતા, સચરાચર વસ્તુ ચીતી ॥ ૪ ॥
 રામહી રામ રામ રંગ રાતા, મતા અગાધ અનંત રહેણી
 રવીદાસ સોમ અકલ પુરૂષ હે, સમ્યા સુપના મીટ ગમ ઘેની ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૩૨૬

રાગ પરજ

ગોડ અંગાલેકા મહારાજ હે, ગુર જાતી ગોપીચંદા ॥ ૨૬ ॥
 મેનાવતી સુત શોભીત સુંદર, અંગ ઓપીત જેસા ચંદા
 હખી દેખી માતાએ શીશ ડોલાવીયા, તન જલકા બુદ બુદારે ॥ ૧ ॥

માતા વચન સુણી ચીતચેત્યા, ચરણ જલધરકા વંદા
 છોડ્યા રાજ કાજ છત્ર સીંહાસન, તોડ દીવા માયાકા ફંદા ॥ ૨ ॥
 રૂપે વરૂપે આસન અનભે, સમ્યા ખટ ઉરમી કામદારે
 સુકા દુકા રૂપા ભુખા, મુળસે માગત લે બંદારે ॥ ૩ ॥
 પવન લખીત અમૃત વરૂખીત, દરખત ઉત્તમુની આનંદારે
 કહે રવીદાસ અજરાયલ અખધુ, ખેડે નીરંતર પ્રેમ પદારે ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૩૨૭

રાગ પરજ

દેખો હરીચંદ્ર ચાહ્યા બજારે, સતવાદી સતને સાટેરે
 રાજ્ય થકા રૂપી ઘેરે વેચાણા, આના તણા બરદને માટે ॥ ૨૬ ॥
 નાસત કહું તો મારો નાથજી લાજે, વચન દમ વળીયા વાટે
 રાણી તારા રોહીદાસ વેચાણા, ભકતી ભલાની શીર સાટે ॥ ૧ ॥
 કુંવર રોહીદાસને સરપે ડસીયો, વાત વંચાણી કાસીને ઘાટે
 કાઠી ખડગને સ્ત્રી પર ચાહ્યો, મનથી ન ખીના મુવાને માટે ॥ ૨ ॥
 ઘુજે ધરણીને કંપે ટ્રેલાશા, વાલમ રૂપ ધયું વીરાટે
 નીમ ધારી તો નીમ ન મેલ્યાં, સનમુખ ચાલી ચરણા ચાટે ॥ ૩ ॥
 પાછા પગલા નવ હોય પુરાના, વહી નીકળ્યા વસમી વાટે
 કહે રવીદાસ ગુરુ ભાણુ પ્રતાપે, જાજ પુજાણા ધણીને પાટે ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૩૨૮

રાગ પરજ

બલખ બુખારેકા સર સુખા, સમશેરબહાદુર સુલતાની
 પટા લખાયા સાહેબ હજુરી, કયું રોકેગા દરવાની ॥ ૨૬ ॥
 દલ વાદલ તુરી લક્ષ અદારા, એક સહસ્ત્ર છસો રાની
 સો સખ શીકા લગ્યા પલકમે, કાઠ કીસીકી ન રખી કહાની ॥ ૧ ॥
 કરણા મહેર કરી કખીર ચેતાયા, વેર તીસરે શીખ માની
 દાસીકા રૂપ લીયા હે દયાવંત, તોડી જલ દયા આની ॥ ૨ ॥
 મનસે લડીયા સુનપર ચઢીયા, ગોદડીઆ નીજ જન જ્ઞાની
 અમૃત પીયા ઉત્તમુની રીયા, જુગો જુગ જ્યા જુગત જાની ॥ ૩ ॥
 એસે સદગુરૂ મીટાઇ હરદર, ખેડે તખત અધર ઠાની
 રવીદાસ સો કલા કીરતારકી, નીજ કરતામાં સમાણી ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૩૨૯

રાગ પરજ

ફકીર લયા જખ બલખ બુખારેકા, શીરપર ટોપ હજારંદા
 ધતના છોડકર લીની ફકીરી, ધન ધન અકલ વખાણુંદા ॥ ૨૬ ॥

જનકી આગે દેખાત ચલતી, તુરી લક્ષ અદારંદા
 સોમ નર જંગલ શીરને લાગ્યા, પયદલ પાવ ઉધાડુંદા ॥ ૧ ॥
 ખત્રીસ ભાતકા ભોજન જમતા, મેવા દ્રાખ મીઠાયુંદા
 સોમ નર હુકડા ચાવન લગ્યા, વાસી સાજ સવારંદા ॥ ૨ ॥
 ધુલાંહુંદી સેજ ખીજાવતા, કલંચે કલંચું નારંદા
 સોમ જમીપર લોટન લાગ્યા, કંકર કાણુ બુહારંદા ॥ ૩ ॥
 સવા ટાંકભર જામા પહેરતા, દરપનમે મુખ ન્યારંદા
 સોમ નર ગોદડી ઓઢન લાગ્યા, અધમણુ ભાર કંથાયુંદા ॥ ૪ ॥
 કુરી ખંદગી સાચા સાહેબકી, મોલા પ્રેમ પીજાતુંદા
 કહે રવીદાસ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, મધીયા પીર અખાડુંદા ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૩૩૦

રાગ પરજ

અન્ન દેવ સખડા અધીકારી, શીર નમાવે સુર તેતીસા ॥ ૩૬ ॥
 સમ પાતાળ નાગ લોક સખડી, કરત આરાધ અનકા શેષા
 સ્વર્ગ લોક ગાંધર્વ ગુણુ ગાએ, ઇંદ્ર સકીત અભાંડ એકીસા ॥ ૧ ॥
 અદ્ધા વીજળુ મહેશ્વર સરખા, કરતા સેવ અનકી એસા
 નવનાથ રૂપી સહસ્ત્ર અઠાશી, ઘડી સોળમે પાડત ચીસા ॥ ૨ ॥
 હરીકા ભક્ત દેવ દેવનકા, સદા સોહે જુગદીશા
 રવીદાસ નમત કરજોડી, આવો પધારો અન્ન ઇંશા ॥ ૩ ॥

:—:

પદ ૩૩૧

રાગ પરજ

તપસીં કહેકું તપ આદરે, તપસે નીજ તંત હે ન્યારા ॥ ૩૭ ॥
 પંચ મુખે અગ્ની પરજળે, ઉધે મન્તક ખાએ બુહારા
 બહોત કષ્ટ દેવે કાયાકું, કળહુ ન રીઝે કીરતારા ॥ ૧ ॥
 એક અંગુળે શરીરકું તોલે, મુન ગ્રહી અધંહી આરા
 ઉંચ હરત નખ ખેત બરાબર, પરસત નહી પરીશ્રમ ખ્યારા ॥ ૨ ॥
 જડ બુધંધીયે શીરત જગતમે, ભગવા કર લીના ભારા
 નહી નીજજાન ચઢી ગયા માના, અતે નકં મંહી નીરધારા ॥ ૩ ॥
 ખેંચાતાણુ જોર પરાણુ, ઉલટે પવન ચઢે સુન દારા
 કહે રવીદાસ રંરકાર ભડતી પાન, નહી છુટે ભાષ જમ મારા ॥ ૪ ॥

:—:

પદ ૩૩૨

રાગ પરજ

જોગીયા કાયકુ જોગ કમાવે, કાયકું કષ્ટતહે કાયા ॥ ૩૮ ॥
 જ્યાં જ્યાં જાપહે ત્યાં ત્યાં થાપહે, ધ્યાન ધરતહી ત્યાં માયા
 સુન મંડળમે શકતીકા વાસા, તીન પુત્ર જનની જાયા ॥ ૧ ॥

ધંગલા પીંગલા સુખમના સાધી, નેન ખીંદુ તેજ ઝલકાયા
 સોતો પરમાતમ નીજ નાહી, સખ તત્વકા સોલાયા ॥ ૨ ॥
 શ્યામ સો ગગનાં નીલ સો પવના, અરણ્ય અગનકા રૂપ લાયા
 શ્વેત અનીલ પીતસો પૃથ્વી, વસ્તુકેં નહીં ધુપ છાંયા ॥ ૩ ॥
 બ્રહ્મત સુખ સુસોપ્તી તુરીયા, અંતઃકરણમાં લે લાયા
 મન બુદ્ધીચીત અહંકારસુ ખેલે, મહા ભુતકા અંશ લગાયા ॥ ૪ ॥
 શબ્દ રૂપરૂં રૂપ રસ ગંધા, પંચ ધંદ્રીકા સખ વસાયા
 ઓ અક્ષર અવાયું વરસે, દેખાદેખ ફસ બંધાયા ॥ ૫ ॥
 બદીન પંચ પ્રપંચહી નોતા, તાદીન અદ્રેત અનાયા
 નામ રૂપ રહીત રવીદાસા, સોહી નીરંતર ગીતા ગાયા ॥ ૬ ॥

પદ ૩૩૩

રાગ પરજ

એસા પદ હમ પાયા સાધુ, નીગમ નેતી નેતી ઉચાર્યા ॥ ૨૬ ॥
 ન રાચું જ્ઞાન ન ચલહુ અજ્ઞાના, રહું પંડ બ્રહ્માંડસે ન્યારા
 પાંચ પચીસકુ ઠોર લગાવું, ઝીલું અગમ ઘર ઝણકારા ॥ ૧ ॥
 નવભી સોહં દસભી સોહં, સોહં સહસ્ત્ર અઠાસી સારા
 સોહં તેત્રીસ ક્રોડમે વ્યાપક, સોહં નીજ વીરલે નીરધારા ॥ ૨ ॥
 છઠા પદ સકલમેં શોભીત, સદગુરુસે પાવે પારા
 જીવન મુકત હોઠ સો રહહી, આવે ન ભવે વારંવારા ॥ ૩ ॥
 સુક્ષ્મ પદ ક્રોધ વીરલા પાવે, સહેજ સમાવે રવે સુત્ર ધારા
 લક્ષ બ્રહ્મ અલક્ષમે સમાધ, નહી મુની નહી ગીતારા ॥ ૪ ॥
 રામ કૃષ્ણ કપીલ અવતારા, સમજ સમે નીજ પદ ઠારા
 પ્રકૃતી પુરૂષ કે પાર સો ખેલે, નીગમ આગમસે નીરાળા ॥ ૫ ॥
 નીજ પદમેં ક્રોધ સંત સમાયા, ભેખ બિપાધ નહી વેવારા
 રવીદાસ બેગી ભોગી નાહી, નીરખ્યા હમહી હમારા ॥ ૬ ॥

પદ ૩૩૪

રાગ પરજ

આતમ બોધ કહું ગુર જ્ઞાતી, જેથી પી ડ મંહી પ્રકાશા ॥ ૨૬ ॥
 કંઈ નીવેડો અરથ જીજવા, શીવ શકતી કેરા વાસા
 તીન શકતી એક નામ અનાદી, તીનુકા જીદારે ભાસા ॥ ૧ ॥
 એક બંગ દુજી મુલકારા, ત્રીજી નામ વીંજી વાસા
 બીનકે ઉપર આદ નીરંજન, તીન કીકાને એક લાસા ॥ ૨ ॥
 હીરદે કમળમેં અંતર આતમા, બાજે નાદ અખંડ વાસા
 કંઈ સ્થાન જીવ સોહં બ્રહ્મ આતમા, જહાં દેખા ખાલંક ખાસા ॥ ૩ ॥

બ્રહ્મી કમલ પર જોત સરખી, જીન ઉપર પદ નીરાશા
નીગમ શાસ્ત્ર અનુભવી વીચારો, ભાન ચરણ કહે રવીદાસા ॥ ૪ ॥

—:—:—

પદ ૩૩૫

રાગ પરજ

પંડ ખોળ વીના પાર ન પાવે, ક્યા પઢતા પુસ્તક માંહી ॥ ટેક ॥
નીરભે પદકા નહી નીવેડા, પાખંડ કર પરલે જામ

દમડી કારણ દે પરમોદા, પેટ ભર્યાંડી પંડીતામ ॥ ૧ ॥

ખટ શાસ્ત્ર ઓર પુરાણ અઢારા, ભાગવત ગીતા ગામ ॥ ૨ ॥
કહે અદ્વૈતા કર્મ કરે ન ચીંતા, સો નર નરક પડે જામ

લગે લોભક લોક સુનાવે, દેત દોટ ખીન ધીરજ ભામ ॥ ૩ ॥

ખીન વીશ્વાસ રવાંગ ધર ભુલે, અ તકાળ જમ પુર જામ ॥ ૪ ॥

જેસે મસાલ ચી મસ્ત તેલ ભર, પ્રગટી મસાલ ઉભા આમ ॥ ૫ ॥

આપ ઓર નકું કરે અજવાળા આપ અંધેરે અંતરામ ॥ ૬ ॥

કાજ કરાન કીતાબ વખાણે, નીવાજ પંચ વખત જામ ॥ ૭ ॥

સાંજ પડે તખ છુરી ચલાવે, ગુરુગમ વીન હે ધુમરામ ॥ ૮ ॥

કાયા કમાયા ખીન કથની કથતહે, સુરખ મનમં મરડામ ॥ ૯ ॥

કહે રવીદાસ સત નામ ચીન્યા વીના, અંધા આડા અક્લામ ॥ ૧૦ ॥

—:o:—

પદ ૩૩૬

રાગ પરજ

સુન પરદેશી વચન હમારા, જુગસે પ્રીત કંચુ નહી કરના ॥ ટેક ॥

જુગસે પ્રીત કાપે બહોત પરતાવા, હરી ભજન હરદે ધરના

કરલે બંદગી સખ છલ જાંડી, ગુર શખ્દ હીરદે ધરના ॥ ૧ ॥

રામ હે તેરા તુંહી રામકા, રમતા રામ તારણ તરના

સદગુર શખ્દ લગે સમાધી, પદમાસન કુંભક કરના ॥ ૨ ॥

હો અસ્વરુ ઉતર ભવ પારા, નુરતે નીરખ ગુર પદ રચના

પુરવકી ગંગા પશ્ચીમ ઉલટામ, બીજત પૃથ્વી ગગન ઝરના ॥ ૩ ॥

શુભ પ્રકાશ સખ ઘટ વાસા, ત્રીગુણ કાલકા નહી ઉરના

રવીદાસ પહોચે ઉન દેશા, પાવે સત પુરુશકા ચરના ॥ ૪ ॥

—:o:—

પદ ૩૩૭

રાગ પરજ

ધરધર પ્રીતસે હોવે ખુવારી, કરસાચા સદગુર સજના ॥ ટેક ॥

રાગ રંગ સખ હરી વીન જુઠા, તાણાતાણી સખહી તજના

લે સરણા સતગુર સંતકા, દીયે ભેદ ગગનુ ગરગના

યે તેરા મન કરે ગુર અરપન, અમૃત વચન સંતક સજના

કુલ મરજદા છોડ પસારા, દુષ્ટ લોકસે નહી લજના ॥ ૨ ॥

હું સ ઉપારન ધરાવ ધારન, શબ્દ સીંધુસે મનકું મંજના
 જાય મેલ સખ ઓળખ રામ રખ, નીરખ ભાઇ નીરમે ત્રજના ॥ ૩ ॥
 હૃદકા કરવા ખેહદવાસી, ગમનાહી માયા તજના
 નહી રવીદાસ ખેહદ છોડયા, મીલ્યા પુરખ અખ કયા ભજના ॥ ૪ ॥

—:o:—

પદ ૩૩૮

રાગ પરજ

લગી પ્રીત સદગુર સાહેબસે, સો કયું અટકે અલ્લ જાની ॥ ૧ ॥
 સુરત શબ્દકી સીડી પકડી, ચઢી સહેજ પર અસ્માની
 હુવા પ્રકાશ પરમ સુખ પાયા, સુખ ખોલ્યા અમૃત વાણી ॥ ૨ ॥
 જરીયા પારા ઝલકયા તારા, અંતર ભાગ્યો ઉભરાની
 મીટ ગયા ડોલા ભીતર ખોલા, નીકસી હર હીરા ખાની ॥ ૩ ॥
 તુટા ઘાટા હુવા નીરાટા, ટુટયા પાટ ફેલ્યા પાની
 ઉલટા સીંધુ સુભર ભરાના, એક દ્રષ્ટી એસીઆની ॥ ૪ ॥
 દીના ડંકા કળહુ ન શંકા રાજ રંકકા નહી કાની
 કરી પરખીયા હરી નરખીયા, ઉન વાત મેરી માની ॥ ૫ ॥
 ડરં ન અખ મેં ખેલું સખમેં, રમતા રખમેં જમ ઠાની
 કહે રવીદાસ મેદાન ન આપું હુમ પાદશાહ પરવાની ॥ ૬ ॥

—:—:—

પદ ૩૩૯

રાગ પરજ

મેં સીપાઇ સદગુર સાહેબકા, લહું તોપ અખતર પેરી ॥ ૧ ॥
 શીલ સંતોષકા અખતર પેહરં, લઉં શમસેર સતગુર કેરી
 સાત સાહેરકા છુટ ભરાઉ, મારં કાળ દુસ્મન વેરી ॥ ૨ ॥
 સીંધ બકરી બેળા ચરાવું, રાજ રંકકા એક શેરી
 પાંચ પચીસ કોઇ જાન ન પાવે, અલ્લ મોહોલમેં જોઉં હેરી ॥ ૩ ॥
 સત શબ્દકી લગી ખુમારી, સુન શીખર સુરતા મેરી
 પરી અલ્લકે પરચે ખેલું, કરં ટેલ સત સખુરી ॥ ૪ ॥
 આદુ રાજને આદુ દુહાઇ, હોઇ જાપ પાદશાહી કેરી
 કહે રવીદાસ સદગુરકે આગે, માયું મોજ આકરી મેરી ॥ ૫ ॥

—:o:—

પદ ૩૪૦

રાગ પરજ

લગ્યા કલેજે ઇદ ગુરાંકા, વેદન જાણે એની વાત ॥ ૧ ॥
 પતીવ્રતા હોય નાર પદમણી, સો જાણે પીયુંકી ખાંતુ
 વ્યભીચારીણી હીંડે વલખતી, અણુલેખે આવેલાતુ ॥ ૨ ॥
 ટુટપડે ભલે ધરણી આકાશ, સુક જાઇ સમુદર સાતું
 તોય વીજવા હોઇ ન પીયાસે, નીરમે નેહ તણું નાતુ ॥ ૩ ॥

પલ પલ મેરા પીયુજકું નીરખું, ખંડત નહી દીવસ રાતું
તીન ભુવનકા અજવાળા, અહોનીશ વરસતે સ્વાંતું ॥ ૩ ॥

પ્રેમ ગદીમેં મેરા પીયાજકું પામી, અનેક સુર તણી કાંતું
પાપ પુન્ય મટી ગયા સખી મેરા, ભુલ ગઈ સરવે શ્રાંતું ॥ ૪ ॥

તારૂં લાગી શ્રમણા લાગી, તારે તાર મીલ્યા તાંતું
કહે રવીંદાસ સખી સદગુરકા, મન ન દોડે અખ ધાતું ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૩૪૧

મુખ કહું તો મહાસુખ હોવે, જ્યાંથી ઉપજી મન વાણી ॥ ૧ ॥

પ્રથમ આદ્ય ગુર અવીગત એકલા, નહી સંછી મન મંડાણી ॥ ૨ ॥

મદૃતી પ્રાણ પીંડ નહી વાણી, ન ઉપજે પવન ને પાણી ॥ ૩ ॥

સહેજ સુનથી હંસ પ્રગટીઆ, પ્રાણ થકી મન ને વાણી ॥ ૪ ॥

વાણી મનમે મન પ્રાણમે, પ્રાણ અલખમે અલખાની ॥ ૫ ॥

જહાંકા ઊપના તહાં સમાયા, જેણે સાન સદગુરકી જાણી ॥ ૬ ॥

ગોઠી જાત જણાય જુજવી, દુઃખ દેખો એક દર્શાની ॥ ૭ ॥

જ્યારે રવી શશી ઘર આયા, એ પહોચેકી પરવાની ॥ ૮ ॥

પવન ગગનમે રહ્યા સમાઈ, ઉનમુતીએ ઠેરાની ॥ ૯ ॥

નીરખ્યા નીરગુણ નાથ નીરાલખ, વસ્તુ પુરાતનહે માણી ॥ ૧૦ ॥

સદગુર કહે રવીંદાસ સમજ લે, વીન સમજે શીર હે હાંણી ॥ ૧૧ ॥

—:૦:—

પદ ૩૪૨

રાગ પરજ

મતકર નીકા જીવ અલાગી, થોડા જીવન સાર ક્યા સોવે ॥ ૧ ॥

મનખા જનમહે રતન પદારથ, એહી જીગત શીર નહી હોવે ॥ ૨ ॥

હરી લજ્યા વીના ધીક હે જીવના, ક્યા મનખા એજે ખોવે ॥ ૩ ॥

સાહેબ સુમરન સાખુ છોડેકે, કાદવ કપડા કયું ધોવે ॥ ૪ ॥

હરી સાગરકું દઢ પાગથી, ખાખોચીયામાં કયું ડોવે ॥ ૫ ॥

સુકતા ફળકા ખેત છોડકે, જવાસ તરણા કયું ટોવે ॥ ૬ ॥

અંખ સરીખા અમૃત પરહરી, થડ થોવરકા કયું ખોવે ॥ ૭ ॥

અનમે સરખા અનંદ છોડેકે, કરમ કીયામે ક્યા મોવે ॥ ૮ ॥

અજા નીર ગંગાજળ કેરા, મુતે મુખડા ક્યા ધોવે ॥ ૯ ॥

એહી શીખામણ સમજી જનકું, મુરખ મનમે નહી ગોવે ॥ ૧૦ ॥

કહે રવીંદાસ લાણુ પ્રતાપે, કરમ કાળ ધોખા ધોવે ॥ ૧૧ ॥

૫૬ ૩૪૩

રાગ પરજ

સત ભજનસે કરલે ગુનરા, મેરામ, સદગુર માંહી ખોલે
 માંહીલા શહેરમાં રતન અમુલખ, વસ્તુ છે માંહી અણુમોલે ॥ ૧૬ ॥

દીલ દરીઆમાં અખડ દીવો, દીઠા પીનાના દીલ ડોલે
 બ્રાંતીના ભરીયા ભવોભય ભુલ્યા ગુર ના તાળા કાણુ ખોલે ॥ ૧ ॥

ગગન મંડળમાં ગુપત ગેખી, આવન આહેર સોહી ખોલે
 નુરત તખત પર નામ નીરંતર, નુરતે સુરતે નટ ખેલે ॥ ૨ ॥

આદ અનાદની જેને ઓળખાણો, મુળ ભજન તે નહી મેલે
 લાગી પ્રીત સદગુર સાહેબસે, ફળ લાગ્યા જેમ બહુ વેલે ॥ ૩ ॥

આ મારગડે આવતાં ને જતાં, આનંદ ભયો હવે મન મેરે
 આ સંસારમા ચેતો મારા ભાઇલા, સંત પોકારે અવસર છેલે ॥ ૪ ॥

પટા લખાયા સરકાર હજુરી, અવર દીલ હવે નહી ડોલે
 કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, અમર પીયાલા અહોનીશ પીલે ॥ ૫ ॥

:૦:

૫૬ ૩૪૪

પરજ

હર દરીયામાં હમેશ નાતા, મન મેલા તેરા ક્યુ રેતા ॥ ૧૬ ॥

શ્રાધ સરાવતા બહોત જુગ વહી ગયા, મુવા પીછે મુખ નહી જોતા
 આયા પુરપકું આદર નહી દેતા, મુવા આપકું ક્યું રેતા ॥ ૧ ॥

ઉગે ત્યાં તો કબહુ ન વાવે, ઇંગારે ખીજ જઠ ખોતા
 ખાય પીયે ને મારે ખાસડે, ખરા માલ મુરખ ખોતા ॥ ૨ ॥

આંખા વૃક્ષકી છાયા છોડકર, આકડે આસન ક્યું સોતા
 હંસ સલામે ક્યુ ન ખેઠા, બગ સાથે ખાવે ગોથા ॥ ૩ ॥

પર ત્રીયા સાથે પ્રીત કરતા, કુડી નજરે ક્યું જોતા
 પતીવ્રતા ઘેર નાર પદમણી, ગુણકાસે મન ક્યું મોતા ॥ ૪ ॥

કર લે બંદગી સાચા સાહેબકી, અમર રહે તેરા તન તોતા
 કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, એ અવસર શીર નહી હોતા ॥ ૫ ॥

:૦:

૫૬ ૩૪૫

પરજ

દેમો કુદરત ખેલ ગેબકા, અન્યા હે ન્યારા ન્યારા ॥ ૧૬ ॥

એકકું મેડી જળાં અટારી, એક સુવે બજારા
 એક હાથીકે હોદે ખેડે, એક ઉઠાવે બહુ ભારા ॥ ૧ ॥

એક વણુજ વેપાર કરતહે, એકે કાયા પસારા
 એકે સીરપર ટોપી ડારી, એક ભયા હે વણુગરારા ॥ ૨ ॥

માત પીતા બાપ બેન ભાણેજી, એકુંબની હે ઘર દારા
એક જનુતી જનમ જનાયા, એસા જુગ નીરધારા
સ્થાવર જંગમ કીટ પતંગા, જડતનકા સખ લારા
કહે રવીદાસ એ મનકી બાજી, તાપર પદ અપરંપારા

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

—:o:—

પદ ૩૪૬

પરજ

દેખો માયા બહુ બળવંતી, પંડીત પરગટ કર જોડે
રાજ રંક ફકીર જોગી, માયા દેખી સખ કાઠ દોડે
જાની ધ્યાની સખહી માહી, સખહી લીયા ચડતે થોડે
અખેલ મુતી આસન ધારી, દેખી મહોર મુખહી મોડે
ધન આયા જળ ધીરજ નાહી, એસા તાન માયા તોડે
સરપ નારી શોભાવંતી, હરીફને મારે હોડે
કંઠ નરપતી નજરમેં લુટયા, લાઠ અપર માયાં લોડે
સદગુરના બાળક આગળ, માયા કામ કરે કોડે
કહે રવીદાસ સોઠ સંત સીરમણી, માયાકા બંધન ત્રોડે

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

—:o:—

પદ ૩૪૭

પરજ

ચરણ ગ્રંથાં જોણે સદગુર સાહેબનાં, ત્યાંથી જમડા રહ્યા હારી
કરણીનો કાટવાળ એકો કાયામાં, નામની નોખત વાગી લારી
ઉલટી ફેજ એક ચડી ગગનમાં, જઈ એકી દશમી બારી
નવ દરવાજે નાંગળ નાંખ્યા, વસકીની વસ્તી સારી
ઉસ નગરીકા રાજ પકડયો, નુરત સુરતસે ઘર નીહાણી
શીલ સંતોષ આપ એકો કાયામેં, દોડુ દીયો ત્યાં દયા નાહી
સુખમણા નારી સેજ બીજાવે, ત્યાં નહી લાગે લોભની લારી
રવી ઉપરે રહ્યા અજવાળા, ત્યાં ન ચલે ઓરની કારી
કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, સોઠ સંતનકે બલીહારી

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

—:o:—

પદ ૩૪૮

નગો મન તમે ચેતો આતમ રામ, દેખો નજર પાછળ ફેરી
ઘડી ઘડીના ઘડીયાળા વાગે, કાયાનો ઘડ તારો લેશે ઘેરી
માતા પીતા તારા કુટુંબ કુખીયો, એની બંધવ સુતની ઘેરી
તેમાંથી કાઠ સંગ નહી ચાલે, નહી ચાલે ઘરની નારી
દશ દરવાજા બંધ કરી લેશે, ચોપદાર ઉભો તારો ચોક ઘેરી
ફુત વીના કાઠ પાસ નહી આવે, કાણુ કરે વધી તેરી

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

એક દીન જમડા શેહરમે બિલટસે, ધમસાણુ ચડસે એની સ્વારી
આ કાયામાં ધ ધુકાર લાગી રહેશે, આવ્યો અશાદે જેમ ધન ધોરી ॥ ૩ ॥
મનમાં વીચારી તનમાં તપાસી, મનખા જનમ નાવે વેરી વેરી
કહે રવીરામ ગુરુ ભાણુ પ્રતાપે, એક અલખ આશા તેરી ॥ ૪ ॥

—:o:—

પદ ૩૪૯

પરજ

સુણુ ખે સુંદરી તેં સખ જુગ ધુતા, મેં સદગુરુકા અડગ પુતા ॥ ૧ ॥
તેરા માન મોહ નહી મોપે, સહેજ સુન ધર જઠ સુતા
ત્રીન ભુવનમાં તું મારે તરફાડા, મેં સત શબ્દે રહું રતા ॥ ૨ ॥
તેરા માન ત્યાં તેરા પસારા, કરે ચતુરાધ નાતા ધોતાં
આજ યોક્ષને મન મલીના, તા ધર જઠતું દે ડોટા ॥ ૩ ॥
ફાગટ દુહ્યા ને શ્રમણુંએ બૂહ્યા, જમ કીં કરસે જઠ ભુતા
અવેત અલ્પા ખખર પડયા વીન, ખરી વસ્તુમાં જઠ ખુતા ॥ ૪ ॥
બાણુ બુઝકે તુજમે વળગ્યા, વીણુ કીયાયે જ્યું કુતા
આ કાળામાં ભોગ કરીતે, જઠ સરજે જંગલ ભુતા ॥ ૫ ॥
ભાણુ સદગુરુએ ભેદ બતાયા, મલીયા અવીનાશી અવધુતા
કહે રવીરામ પુરા ગુરુ પાયા, સખઘટ દેખું એક તુંહી તુંહીતા ॥ ૬ ॥

—:o:—

પદ ૩૫૦

પરજ

દેખો ફુલ ફકીર વેરાગી, કેસા ખેલ મચાયા હે ॥ ૧ ॥
મુળ કમળકું દ્રઢ કરી બંધ્યા, પવન ગગન પર જાયાં હે
નાભી કમળ ખીચ કીયા નીવાસા, સોહંતાર મીલાયા હે ॥ ૨ ॥
સુખમણા સાસ અજંપા દોરી, ખીન બાદલ બરસાયા હે
ચમકે ખીજ મોતી ઝડ લાગી, દીલ દરવેશ દરશાયા હે ॥ ૩ ॥
ધંગલા પીંગલા સુખમણા સાધી, ગંગ જમન ખીચ આયા હે
ત્રીકુટી સંગમ તાર મીલાયા, નીર્મલ નીરે નાયા હે ॥ ૪ ॥
જળહળ જ્યોતી અખંડીત ઝળકે, અતહદ નાદ બજનયા હે
અલ્પાડ ફાડકે આયા મેદાના, તકીયા એક ટેકાયા હે ॥ ૫ ॥
તુર તુર જ્યાં કહ્યું એ નાહી, મહાપદ મન બંધાયા હે
કહે રવીરામ સદગુરુ જેસા, નામ અનાદી પાયા હે ॥ ૬ ॥

—:o:—

પદ ૩૫૧

પરજ

નીરંતર દેશ નીરંતર વાસા, નીરંતર નામ હે અખંડ તુરા ॥ ૧ ॥
અખ મેરી સુરતા લગી નીરંતર, સોહે પુરૂષ હે ભરપુરા
નુરત સુરત થકી અસ્થીર ધરમે, પાય પદનીજ પ્રેમપુરા ॥ ૨ ॥

થક્યા અળ'પા માહી થકી ત્રીવેણી, થકી સુખમણા તુરીયા થાકી
 જળ રલમલ પુતના સુત લાહુત, આયુ તપ રહે હરી હજુરા ॥ ૨ ॥
 અસ્થુલને સુક્ષ્મ સખસે ન્યારા, પવન પાણી નહી ચંદ સુરા
 ધરણુ ગગન કંછુ નહી નીશાની, સદા સ્વતંત્ર ગુરુ હે પુરા ॥ ૩ ॥
 પુરવી ગંગા પછમ જન્ય ઉલરી, વાક્ષ પ્રકાશ હે અંબુરા
 કહે રવીરામ નીરંતર વાસા, નહી ધર ભીતર નહી દુરા ॥ ૪ ॥

પદ ૩૫૨

પરજ

વાદ વીવાદ મત કરે ભાઇ, અંતર થી આપું ટાળો ✓
 પુરણાનંદ પરીશ્રવણ પુરશોતમ, આહરે ભીતર એક શ્રવણ ભાળો ॥ ૧ ॥
 શ્રાંતી ભેદ અને ભીતર શ્રમણા, છોડી દીયો ચીતનો ચાળો
 મોટા પુરુષના વચન વીચારો, જ્ઞાન હીમાળે મન ગાળો ॥ ૨ ॥
 લીલોતે પીલો લાલ સંદેહો, ચૈતનથી વર્ણે કાળો
 પાંચ તત્વને પડદે ખોલે, વાદળ ઓથે જેમ વરસાળો ॥ ૩ ॥
 જાંચ ને નીચમાં એક છે આતમ, વૃદ્ધ જોખન ને નહી ખાળો
 હીંદુ તુરકનું એક છે આશ્રમ, જેમ ધાતુનો ઢાળેલ ઢાળો ॥ ૪ ॥
 નીજ ધરમમાં તમે જીવો નીહાલી, પ્રેમ ભક્તીના પરવટ વાળો
 કહે રવીરામ તમે કાંથી આવ્યા, મુળ શબ્દને સંભાળો ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૩૫૩

પરજ

દેખા દેખી તમે મતકરે ભાઇ, જ્ઞાન ગુરાંકી ગત હે ન્યારી ✓
 વાક્ષ મતા હે અગમ અપારા, ક્યા જાને દુનીયા સારી ॥ ૧ ॥
 વીના સુરત નટ ખેલ કરત હે, ડોર ડંગેતો ભુપર ડારી
 મોજ ન પામે જાએ એના જીવથી, એક પલકમાં જીગ ગયો હારી ॥ ૨ ॥
 કોઇ કહે શ્રીજી આળ શ્રવણારી, સોળસે ગોપીની મેહે હારી
 એસા દેખી કોઇ આપ દોડાવે, નરકે જાવે નરને નારી ॥ ૩ ॥
 દુરવાસાને આસને આવ્યાં, થાળ ભરી વજવાસી
 ભોજન હતાં તે જમી ગયા વાલો, કહેવાણા સદા અપવાસી ॥ ૪ ॥
 જનક વીદેહીએ આતમ ચીન્યો, રાજ કરીને દુષ્ઠા દારી
 એક હાથ સ્ત્રીના ઉપર, દુજે હાથે અગ્ની ઝારી ॥ ૫ ॥
 સમજ્યા વીના સખ મલી ખાવે, બિદર ભયાંના અધીકારી
 જ્ઞાન ન જાણે વીષય રસમાણે, એક અપરમાં એકકારી ॥ ૬ ॥
 સમજ્યા સોઇ સમ દષ્ટી રહેવે, સોઇરે સંતનક જાજે બલીહારી
 કહે રવીરામ સત ભાણુ પ્રતાપે, ખેલ ચુકેતો થાય ખુવારી ॥ ૭ ॥

૫૬ ૩૫૪

પરજ

આંટીલા આંટી નહી છોડે, ખેલકરે સખ દીલ ખોટે ॥ ૧૬ ॥
 ધી સકર કગવાકુ યુગાવે, જાડી ચાંચે નરકે ખોટે ॥ ૧ ॥
 મુકતા ફળ બગકું યુગાવે, લે મજલી બગડી હોટે ॥ ૨ ॥
 ખીલીકુ મોદક ખવાવે, મુસા મુખમે ગ્રહ ચોટે ॥ ૩ ॥
 ચચીએ ગર્ધવકું ચંદન, ધુળમાં જળને લોટે ॥ ૪ ॥
 ભોરીંગકુ પય પાય પ્રીતકર, ઝેર અંગથી નવ છુટે ॥ ૫ ॥
 કુતાકુ સેજે સુવાવે, લમ હાડ ખેસે ચોટે ॥ ૬ ॥
 મુરખ મુખ વાણી ખોલે, દીલમાંહી વીખડી છુટે ॥ ૭ ॥
 સદગુરકા શબ્દ નહી માને, મોહ જાળ કહો કેમ તુટે ॥ ૮ ॥
 પરમાતમ પરગટ નહી સુજે, જમ મડદે માથા કુટે ॥ ૯ ॥
 કહે રવીદાસ સદગુર કયા કરહી, કુખુધી મારગ એ લોટે ॥ ૧૦ ॥

:—:

૫૬ ૩૫૫

પરજ

જોગી અજરાયલ અનમે જાની, હું ટાળી સોહં વરીયા ॥ ૧૬ ॥
 નમણુ ખમણુ શીતળ શબ્દ મુખ, તરણુ નર જીવત મરીયા ॥ ૧ ॥
 અસલી જાદા સદા ઉજગર, નાવે નીતય નીરમલ દરીયા ॥ ૨ ॥
 અંધકાર આથમીયો સરવે, હુવા અખંડ અજરા જરીયા ॥ ૩ ॥
 સાધન સરવે ગયા સમાધ, પ્રગટી જોત અમૃત ઝરીયા ॥ ૪ ॥
 દ્રષ્ટા દ્રષ્ટી હુવા વેગળા, મારી મન જાનમુની ઠરીયા ॥ ૫ ॥
 રાગ રંગ કવીતા છંદ કથની, છુટ ગમ સખહી કરીયા ॥ ૬ ॥
 આવરણુ અંતર નહી જા ધટ, સો પદ ગ્રહે કારજ સરીયા ॥ ૭ ॥
 સરવ શાસ્ત્ર નહી કામકા, હુવા સમદ્રષ્ટી સખે હરીયા ॥ ૮ ॥
 મીટયા વાદ વીવાદ વાણી વીચારા, થાપ જાંથાપ સખ તાપ ટળીયા ॥ ૯ ॥
 કહે રવીદાસ સત લાણુ પ્રતાપે, લાજ્યા શ્રદ્ધ સુલર ભરીયા ॥ ૧૦ ॥

:—:

૫૬ ૩૫૬

પરજ

મેં બંદા સદગુર સાહેબકા, કુડ કપટસે રહું ન્યારા ॥ ૧૬ ॥
 સંત સીપાધ જુગસે જાણીયા, ઉનસે મેરા હે લારા ॥ ૧ ॥
 તૃણા તોફાન ચડે હે ખીચમે, નીજત તંત્રે તેગે માયા ॥ ૨ ॥
 તખત ખેઠ તંત્રુ તોડયા, નેહકા નજરે નીહાજ્યા ॥ ૩ ॥
 જગત જુડી વીખ્યા લોભે, બાંધ નરકમે લમ કારા ॥ ૪ ॥
 ચલના ખીકટ અગમ પંથ હે, ખેલના ખુબ ખાંડા ધારા ॥ ૫ ॥
 સુરા થાસો સન્મુખ આયા, હટયા કાયર સખહી હાર્યા ॥ ૬ ॥

હજુરી ચાકરે હક હરદમકા, અરથે ખતાયા અણુસારા
કહે રવીદાસ મેં જુઠં ન ખોલું, નહીં માને વા શીર ભારા ॥ ૪ ॥

પદ ૩૫૭

પરજ

ભકતી કરના સુમરણુ કરના, દેખોજી જીનકા કહું ટાળા ✓ ॥ ટેક ॥

સંત સુહાગી રમતા રામા, ફરે જગતમે મતવાળા
કાઠ કીસીકી પરવા ન ધરહી, રહે અચેત નરગુણુ ન્યાલા ॥ ૧ ॥

કામી પુરૂષ ધર જાય કામની, પેટમાં નહીં પડત ફાળાં
મનમાં સંશય કળુન જીપજે, જાકુ પ્રગટીયા જે ચાલા ॥ ૨ ॥

ચોર મહેલ ફાડ મધરાતે, તોંકે મુગટ રખ વાળા
મરણુ તણો બે રતી ન જીપજે, માથા સાટે કાઢે માલા ॥ ૩ ॥

નટડીકી રમત બહુ અધરી, ખોરાચલે કળુન ખ્યાલા
કહે રવીદાસ ભકતી મહાવંકી, સદ ગુરૂસે જિઘડયા તાલા ॥ ૪ ॥

પદ ૩૫૮

પરજ

ચાહ ચંડાલી વીપરીત વળગી, પકડ સ્વાંગ સખહી ખાયા ✓ ॥ ટેક ॥

ચાહે ગુરૂ શીપકુ પરમોદે, વીપય પ્રીતમેં વીલ માયા
ચાહે વૃક્ષપાન મતવાળા, ચાહે કુવીત છંદ ગીત ગાયા ॥ ૧ ॥

ચાહે નાચત તાન મીલાવત, ચાહે રંક સખહી રીઝાયા
શખ્દ ખોલે જ્ઞાંડ ડોલે, મન મેલે ધન દ્રઢાયા ॥ ૨ ॥

ચાહે તીરથ વૃતકી આશા, ચાહે ચારો ખુંટ ધાયા
શત્રૂ મીત્ર પુરૂષ પાપ પાખંડા ચાહે અનંત વાધી જીપાયા ॥ ૩ ॥

ચાહે સાધત ચાહે બાધત, ચાહે ઘટત મન અખ રાયા
જ્ઞાન ધ્યાન ચાહે માન અમાના, બંધ મુક્ત માનત માયા ॥ ૪ ॥

ચાહ અચાહ મટયા જે જનકું, અર્ક તેજ અર્ક રહાયા
રવીદાસ એક નામ અખંડીત, નહીં કળુ ગયા નહીં આયા ॥ ૫ ॥

પદ ૩૫૯

પરજ

લગી પ્રેમજી જડી સખીરી, ક્યુ કર નીકસું મેં બહારા ✓ ॥ ટેક ॥

જ્ઞાન દીપક દીલ અંદર દીના, અખંડ હુવા જિજીયારા
ગુરૂ ગમ ગેળ જડયા ગુરૂ શખ્દે, મીટ ગયા સખ અધીયારા ॥ ૧ ॥

વેરાગે વેહ સમી ગયા સખહી, શીતળ અંગ હુવા સારા
શશી જિગ્યો શીરપર મેરે, પંચ ચોર પકડ મારા ॥ ૨ ॥

જોગ કલા સી જુગલે સાધી, ત્રીકુટી પર જિઘડયા તાળા
દ્રઢ કર આસન વાળી ખેડે, જિન્મુતીસે લાગ્યા લહારા ॥ ૩ ॥

જિલદી સુખમન સાધી સુરતસે, પછમકા ખુલીયા ખારા
શસી સુરકેં જમ મીલાયા, તેજ હુવા અપરંપારા ॥ ૪ ॥
શસી સુર છોડ ચલીયા, માલમે કીયા મે કરતારા
પરમાતમ પરગટહી પેખ્યા, સદગુર કેરી અણુસારા ॥ ૫ ॥
લીંગ વાસના નવ તત્વકી, અલ્પ અગનમે પરગરા
કહે રવીદાસ એસા પીયું મેરા, વ્યાપક હે સચરાચારા ॥ ૬ ॥

૫૬ ૩૬૦

પરજ

લહે સદગુરકી વરત અલોકીક, લોક વાદ સખહી ભુઠા ॥ ૮૬ ॥
મોહ નીદ્રા મોહ્યા નર મુઠા, માત ઉદર આપે ગુઠા
ભાતે રસાયા નર ભોદડ, રોદડ ક્યું સાહેબ રૂઠા ॥ ૧ ॥
સત શબ્દસુ લયા પરીપુરણ, મન ખુદી ચીત તોરંગ ઉઠયા
અહંકારે અથડાયા આત્મા, ઠંગઠંગી લગી ઠરીઆ હુંઠા ॥ ૨ ॥
કનક કામનીસે ક્યુલાયા, સરવસ લખ ઉનકુ સોયા
ખાજે બળવે લોક રીઝાયા, ચીને વીન નહી હરી તુઠા ॥ ૩ ॥
હરદમ હેર પરખલો ખ્યારા, જીબ્યા હાલત નહી હોઠા
રવીદાસ સખ્યા સદગુરમે, વ્યતીરેક પદ નીજ વૈકુંઠા ॥ ૪ ॥

૫૬ ૩૬૧

પરજ

દેખો પરપંચ અંધક અંધક, જત મત શત સખહી ભાગા ॥ ૮૬ ॥
સદગુરકી દ્રઢ લકતી ચુકયા, મન અવીધામેં જમ લાગ્યા
કંચન કેવળ નામ પરહરી, પાખંડ પીતળસે મન લાગ્યા ॥ ૧ ॥
દંભે આઠ દેરા દીના, અરડ મરડ ક્યુલ્લીકા કાગા
માન ખડાઠ ધરખા ડિભી, સત પુરપકા રૂકા માગ્યા ॥ ૨ ॥
મતલબ માયામેં આશકતી, દુખધાકા ડંકા વાગ્યા
મહાનુભાવકા શબ્દ શુણતહી, દેહા ભાવ તત્વ ત્યાગ્યા ॥ ૩ ॥
અસ્ત્રીસે પ્રીત ભુત હોઠ ભમતા, ધનસે પ્રીત અવતરે નાગા
રવીદાસ સુપન સંગ છોડયા, ભાણુ પ્રસાદે અખંડ નગ્યા ॥ ૪ ॥

૫૬ ૩૬૨

પરજ

સદગુર એક અખંડ અવીનાશી, ખંડ ખંડ મૃગજળ ભાસે ॥ ૮૬ ॥
ધંદ્ર ધનુષ્ય બુદ બુદા પીજળી, જળ તુરંગ અક્ષ આશે
પાટ વીધા બાજીગરેકા અંબકળ, મીથ્યા દોલત મુઠ મતીસે ॥ ૧ ॥
મૃગજળ રાખ રંક અર જોગી, ભોગી રોગી લલા પુરાસે
મૃગજળ ગુર શીખ મીત્ર મીલાપી, માયા થાપ મૃગજળ ભાસે ॥ ૨ ॥

અંતઃકરણુ ઊંભે સખ ઊરમી, વીપય વીલાસ કરત તાસે
ખીન ગુરુગમ અંધ નહી સુઝે, બાંધ્યા જીવ આશા પાસે ॥ ૩ ॥
ધાગા લાગ્યા નામ નીરંતર, ત્રુટયા પછી કોઇ સમાસે
ભરમ કરમ છુટયા રવીદાસા, અખન બહિં ઉલટ દર્શાસે ॥ ૪ ॥

:૦:

૫૬ ૩૬૩

પરજ

દેખો કુલુદિધ કે રહે વસત હે, હરખ શોક રોગ ભય બ્રાંતી ॥ ૧ ॥
ચંચળ ચપલ અરડ ચીત મેલા, દુખે દાઝત નાવત શાંતી
સદા કાળ વીકરાળ કુવચની, મહાપુરુષસે કરત ઢાંતી ॥ ૨ ॥
સુકર કેકર ઊલુક સમ હૈસી, ખલ વીદાસે બહુ ખ્યાતી
કામી કુમતીયા અંધ કુઅહારી, પાપી શીરમે સોખત બ્રાંતી ॥ ૩ ॥
કંથ દેખી મન અતી ધ્રુલત, મોહ ઊપજવે વખત ગાતી
સત શબ્દ સો વીખ સમ લાગત, રોશ ભરી અખીયા રાતી ॥ ૪ ॥
અપના આપા કહત બડાપા, ભાવ દેખાવત બહુ ભાંતી
કહે રવીદાસ સો જમસે નહી બચત હે, ગુરુસે કપટ સંતસે કાતી ॥ ૫ ॥

:૦:

૫૬ ૩૬૪

પરજ

જીવન મુકત સંત મરજીવા, સૌ રામ સેજે ગાવે ॥ ૧ ॥
કરમન ક્રોધ લોભ ન માયા, જન જાની રહે નીરદાવે
નીરપ્રેહી નર હૈપન રત, સમદષ્ટી સખકું લાવે ॥ ૨ ॥
પક્ષ પાત નહી પર આપકી, ધમંડ છોડ અગમકુ ધાવે
શીલ સંતોષ ક્ષમા દયાવંત, ઊગ્રજાની ઊંમત નાવે ॥ ૩ ॥
ભુમ ઉપર સજ્યા સાથરા, કુબહુક પાંચ જમત પાવે
ખુશ ગુજરાન ચલાવે ચેતસે, હરી ગુરુસે ગમ પાવે ॥ ૪ ॥
અદૈત રૂપ જ્ઞાન કે સાગર, અસંગી ચીત અડગ કહાવે
કહે રવીદાસ સોઇ સંત સચ્ચીદાનંદા, ગર્ભવાસ બહોર નહી આવે ॥ ૫ ॥

:૦:

૫૬ ૩૬૫

ઝોધવજીરે એક અરજ હમારી, વાલાજી એક વીનંતી હમારી, ॥ ૧ ॥
કહેજો જદુપતી રાયને
કેમરે થયા મારા નાથ નમેરી રેહાં
જીવન કેમ રે જીવાયરે, જળ વીના જેમ મીન વસોયાં ॥ ૨ ॥
એમરે અમારા દીન બાયરે
ત્રીકમજી તમે કેમ તરછોડોરે હાં, મરીએ મહાવીખ આધરે ॥ ૩ ॥
આતમ હત્યા હમે દેશુ હરીને, ઓર નથીરે ઉપાધરે ॥ ૪ ॥

તમે છો મારે ઘાટ ધરેણા રેહાં, બાણોછો જદુરાય રે
 નીરધનીયાને, ધન નામ તમારું, કાટી ધવજ કહેવાયરે ॥ ૩ ॥
 પુરવ જન્મની પ્રીત હુમારે હાં, મોહન કેમ મેલાયરે
 કહે રવીદાસ સત બાણુ પ્રતાપે, આવા ગમન મટી નયરે ॥ ૪ ॥

—:o:—

૫૬ ૩૬૬

ગરબી

(હરીભજન થકી છોટા હોય તે એ રાહ) ✓

સંતે સરમાં, પ્રીતમ પ્રેમ સુહાગી દર્શન દીજ્યે
 નીત નીરભે જ્ઞાન, માન રહીત તણા સુખ લીજ્યે ॥ ૧ ॥
 નીત સ્તેહ સંત મંડલી આવે, તેને સર્વ મળી સન્મુખ જાવે
 પ્રીત સહીત લખ પંથરાવે ॥ સંતે સરમાં ॥ ૧ ॥
 તે રહે કમળમાં બહુ હરખે, તે નેણુ ભરી સંતને નીરખે
 તે સુખ આપે સહુને સરખે ॥ ૨ ॥
 શીલ ધીર સાચા શુરા, જેણે કર્યા કામ ક્રોધ યુરા
 તે ભજનસે રહે ભરપુરા ॥ ૩ ॥
 શીરોમણી સુખ સાગર છે, સંત જ્ઞાન તણા મહા આગર છે
 તે અનભે અખંડ ઊન્નગર છે ॥ ૪ ॥
 અહા સ્વરૂપ મન વચ કાચે, સંત એ ભાગ ફળે પામ્યે
 રવી દર્શનથી કલ્પી મલ જાચે ॥ ૫ ॥

—:o:—

૫૬ ૩૬૭

શરણી મુકામેથી રવીદાસજી મહારાજે સંતેસરમાં
 પ્રીતમદાસજી ઉપર લખેલ પત્ર

પ્રીતમ પ્રેમ સોહાગી મીઠા, એવા વીરલા પૃથ્વી પીઠા
 નેણા દર્શન કરવા ઇચ્છે, તમને તત્વ દર્શી પ્રીછે ॥ ૧ ॥
 ચાર ખુંટ સંઘેસર સંઘે, બીહારીલાલ બીરાજ્યા
 રશીયા કેરું ધામ રમણનું સંતો તણા સમાજ ॥ ૨ ॥
 સાચા સદગુર મળીયા બાપુ, સાચી કીર્તી સેવા
 દશધાં ભક્તી પુરણ પ્રગટી, અંતર ટળ્યા અહમેવા ॥ ૩ ॥
 મહા અધીકારી પાસે પુરા, જેસમ આતમ જોગી
 આઠ પહેર રહેવે અનુભવમે, અહા રસ કેરા ભોગી ॥ ૪ ॥
 મળવા ઇચ્છે મન રવીનું, પણ પળ ધડીએ ધડીએ
 પ્રારબ્ધમાં કાંઈ એક ખામી, જો ન અવાયું હડીએ ॥ ૫ ॥

સમદ્રષ્ટી શીતળ સુખકારી, સરળ સભાવે ગરવા	
વીખીયા રોગ સમુજો કાપી, રહ્યા નીરંતર નરવા	॥ ૫ ॥
કલ્પ વૃક્ષ શોભે અતી સુંદર, જે માગે તે આપે	
વીધી નીશેધ રચું છે જેમાં, તેથી તમો અમાપે	॥ ૬ ॥
દીનકર ઉગે દીનદીન પરતે, સજીને કરે અજવાળું	
ઉદે અસ્તથી સ્વરૂપ તમારું, નીરગુણ પદ નીરાળું	॥ ૭ ॥
અર્ણવ ઉંડો પણ અતી ખાશે, ગંભીર પણે અતીભારી	
એ ઊપમાં સંતથી રહી ઝોરી, જળ નીધીથી લક્ષ ન્યારી	॥ ૮ ॥
કમળ શ્રમર હંસ પડીત વખાણે, શોકન છુટે આશી	
તેથી ચાલ તમારી ઉલટી, સદાય શુદ્ધ નીરાશી	॥ ૯ ॥
બહુ રસ ગાયો પીધો પાયો, છેક ઉડાડ્યો છોળે	
જે રસ સનકાદીકને દુલ્હાલ, તે રસ માણ્યો ભોળે	॥ ૧૦ ॥
હેતે પ્રીતે હળતા મળતાં ઘણાં દીવસ ગયા વીતી	
ગોષ્ઠી કરવા મન અભીલાષે, અંતર ગતમાં પ્રીતી	॥ ૧૧ ॥
સરગુણ ઊપર વહાલ વીષેષે તે સરૂપ છે કેહવું	
કેમ ઠાર રહે છે કહી દાખવો, કમ રહેણીયે રહેવું	॥ ૧૨ ॥
સરગુણનું કારણ છે નીરગુણ, કમ પેર તે ભાસે	
ગુણ નીરગુણથી પદ છેન્યાઈ, તેનો કહીયે આશે	॥ ૧૩ ॥
સરગુણ નીગુંણ સાક્ષીનું રૂપ, કીપા કરીને કહીયે	
સંત વીના સંશય કોણુ ટાળે, સમજી સુખ બહુ લહીયે	॥ ૧૪ ॥
શંકરે કંથુ હસ્તામલકને, ઝાળખી અલ્લ સ્વરૂપા	
ખેલાવા મન આનંદ ઊપન્યો, રસ પીવા અલ્લ કુપા	॥ ૧૫ ॥
ગામ શેરખી થકી વીનતી, લખી ઘણી અનુરાગે	
રવીદાસ કહે હસ્ત કમળનું, પત્ર પ્રેમનુ માગે	॥ ૧૬ ॥

:૦:

પદ ૩૬૮

પ્રીતમદાસજી મહારાજે આપેલો પત્રનો ઉત્તર:—

રવીને રૂપે રજની જાય, અંતરમાં અજવાળું થાય	
દર્શન કરતાં દુઃકૃત ટળે, સેહેજે સુખના સાગર મળે	॥ ૧૭ ॥
અલ્લ સ્વરૂપી પ્રેમ વીચારી, અલ્લ અજર રસ ભોગી	
અલ્લાનંદ અખંડ એક વરતે, શુદ્ધ સનાતન જોગી	॥ ૧ ॥
સ્થાવર જંગમ અણુ અજ આદે, એક આતમા દર્શે	
અધમ ઓધારણ તાપ નીવારણ, વચને અમૃત વરશે	॥ ૨ ॥
પરમ સનેહી પર ઊપકારી, પરમારથમે પુરા	
જ્ઞાન ભકતી વેરાગ વીશેકે, હરી સુખીરણ મે શુરા	॥ ૩ ॥

એકાદશ જિતરને અ તે, સંત કહ્યા ગણી સુખથી	
તે માંહીલો જે અંસ હોય તો, યોગખાતે નીજે લક્ષથી	॥ ૪ ॥
જે જે ઉપમા તમને દીજે, તે યોરી રહી જાય	
દીનકર ઉપર દીપક શશીયળ, શી પામે શોભાય	॥ ૫ ॥
સુરસરી સુરતર ચંદ્ર વીરે ગુણ, એક એક વેદ વખાણે	
સહુ ગુણ સંપન્ન સંત ખીરાજે, જે સેવે તે જાણે	॥ ૬ ॥
ગંગાજી પ્રાયશ્ચીત પરજાણે, ચંદ્ર તાપને ટાળે	
કલ્પ વૃક્ષ ઇચ્છા ફળ આપે, સંત જન્મ દુખ ટાળે	॥ ૭ ॥
કમળ ખરે પણ કાંટા અંગે, અમર ખરે પણ ભોગી	
ચંદન ખરે પણ વશીઅળ વીંટાયો, ચંદ્ર ખરે પણ રોગી	॥ ૮ ॥
પડીતો પરને પરમોદે, આપોષુ નવ ટાળે	
હંસ કરે મોતીને ચારો, સમીપ અલ્પ ન લાગે	॥ ૯ ॥
ગુણ ને દોશ રહ્યા છે સર્વમાં, સંત સર્વથી ન્યારા	
શીવ ચતુરાનન સેવે સંતને, વેકુંઠે પતીને પ્યારા	॥ ૧૦ ॥
નીરગુણ નીરાલ્ય નીલેંપી, નીળનંદ નીરદાવે	
શુદ્ધ ચિત્તે સત સંગ કરેતો, ભવસાગરમાં નાવે	॥ ૧૧ ॥
સંત શીરોમણી સખ સુખદાયક, સકળ ધર્મની સીમા	
કોટી કલ્પ લગી કથે શારદા, તોય અગમ સંત મહીમાં	॥ ૧૨ ॥
સરગુણ અલ્પ કૃષ્ણ રામજી, સદગુરં સંત સ્વરૂપે	
તેહ તણું દાસાતન કરવું રેહવું આપ સ્વરૂપે	॥ ૧૩ ॥
નીરગુણ નીરંતર દરીઓ, કોય માને મરજીવા	
સદગુર ઘાટે આવી ચડસે, તે પામે રસ પીવા	॥ ૧૪ ॥
મન વાણી પહોચે નહી જોને, તે કોયે પ્રકારે કહીયે	
કહે પ્રીતમ રવીદાસ સમજીલો, અરસ પરસ મલી રહીયે	॥ ૧૫ ॥

—:૦:—

પદ ૩૬૯ રવીદાસજી મહારાજે અ જનર નરભેરામજી
ઉપર લખોલો પત્ર

નરભેરામ ધણું શુ કહીયે, શીશના ભારે ખેસી ન રીએ	
સાધુ શ્રવણે સુણી ત્યાં જન્મએ, મળી રસ પીજે હરી ગુણ ગામએ	॥ ૧ ॥
પ્રીત ખરી પણ પરખા નાવી, માને ન ઉઠયા મળવા	
અહંકૃતી ઇયળ પડી આનંદમાં, ફળ ન દીધુ ફળવા	॥ ૨ ॥
ગુરુ શ્વાન ને શીપ ગીંગોળા, આખ્યું પાશુ લે છે	
રતન માળ અંધમે એમ દાખ્યું, ચોંટી લોહી પીએ છે	॥ ૩ ॥

શીખ શાખા છે ગત સંસારી, રહે બંધાયા નાતા	
મોટા નજરે ન આણે તેને, જે હરી રંગમે રાતા	॥ ૩ ॥
જેદેવે નથી જગત રીઝાવ્યો, સુર ન ફરીયા ફેરી	
નરસી જે ટોપીવાળા પુજ્યા, દ્રષ્ટી વીરાયથી ફેરી	॥ ૪ ॥
આજ પછી એવું નવ કરીએ, અનુભવસું અંતરાત	
રામ કૃષ્ણ એ સંત સેવ્યા, સતમુખ ભેટયા જાત	॥ ૫ ॥
એ શીખામણ હેતુ જનને, માની લેજો સાચું	
જ્યાં લગી સંત સેવ્યા નાહી, ત્યાં લગી કથવું કાચું	॥ ૬ ॥
વાયક બજામે રખે વીંધાતા, ભજની હરીને ખ્યારા	
સખી ભાવની ભકતી કરજો, વ્રદાવન રસ ન્યારો	॥ ૭ ॥
ખુદ ખાવંદના છો ખેપીયા, માટે કબજો દીધો	
રવીદાસ ઝીણા થઈ નમીયા, તેણે પ્રેમ રસ પાધો	॥ ૮ ॥

—:૦:—

પદ ૩૭૦ નરભેરામજી ઉપર પત્ર બીજો

નીજ જાની છો નરભે રામ, તમને રવી કરે પ્રણામ	
તમારી વાણીમાં બહુ વાલ, એવી શુદ્ધ ચાલવી ચાલ	॥ ૧ ॥
ઉતાવળા અંજરે આવ્યા, મન મળવાને તરસ્યું	
બાણ્યું તું હરીજનની સાથે, મનની વાતો કરશું	॥ ૨ ॥
સત શાસ્ત્રમાં શાખ દીએ છે, શ્રી મુખ ખોલ્યા એવું	
સત સ્નેહી શ્રવણે સાંભળી, તીહાં તતક્ષણ બવું	॥ ૩ ॥
કહીયુગનું કારણ છે એવું, માને માનત ખુડયા	
આત્મલમાં અંજન્યા તેને, અનુભવ ન દુર્યા ઊંડા	॥ ૪ ॥
પ્રેમ સુધા પ્રગટીએ જોને, રહે ચક્ષુ ખોલે	
ગોકુળની ગોપી સહુ સરખીયુ, દેહ દશા ગદ્ય ભુલે	॥ ૫ ॥
શ્રી રઘુનાથ અન્નેધ્યા પ્રગટયા, વેદ શાસ્ત્ર મુખ કહે છે	
રાસ રામ્યા ગોકુળમાંહી, તે હમણા ક્યાં રહે છે	॥ ૬ ॥
સંત વીના સંસય કુણ ટાળે, કીપા કરીને કહીએ	
સંત તણી ગુન્નર ગોષ્ઠી, સમજી મુખ બહુ લાઠ એ	॥ ૭ ॥
મળ્યા હતા ગીરનાંરના મેળે, ખેડા રતી ન ફાવ્યું	
વરતી કરી નહી પણ નીશ્ચય, ચચાંતું સુખાનાવ્યું	॥ ૮ ॥
આદ્યંત મધ્ય મળી, રહ્યાછો વેહતે વેરાગે	
રવીદાસ કહે કીપા રાખજો, પત્ર પ્રેમનો માગે	॥ ૯ ॥

પદ ૩૭૧

રવીદાસજી મહારાજે ગોવીંદદાસજી ઉપર લખેલો પત્ર

ગોવીંદદાસ છો ગુણનાધામ, તમને રવી કહે જ્યારામ	॥ ૧ ॥
ભકત ઠારકા કેરા સેવક, અમને છો બહુ ખ્યારા	॥ ૨ ॥
મુખમાંથી વાણી બોલો છો, અમૃત કેરી ધારા	॥ ૩ ॥
અણુઘડમાં અમે ભકત સંધાથે, ચરચા કરી એકંતે	॥ ૪ ॥
એકતા મલી ત્યારે આંત્રી મેટી, અરસ પરસની વાતે	॥ ૫ ॥
તમો બાળક છો સીંહોતું, માટે પ્રેમે પુછું	॥ ૬ ॥
પુરા હોમ તે શબ્દ પારખે, છલકે વાસણુ ઓછું	॥ ૭ ॥
પક્ષપાત તણું નહીં કારણ, પશ્ચ બિપન્યું પ્રાંતે	॥ ૮ ॥
ભેદ નહીં નીરગુણ સરગુણમાં, અનુભવ કેરી રીતે	॥ ૯ ॥
ગુરુગમસે નીજ જ્ઞાન વીચારી, કહેજે કાંટે તોલી	॥ ૧૦ ॥
કાણુ નીરગુણ કાણુ સરગુણ, જોજો ઘટમાં ખોલ	॥ ૧૧ ॥
પરમ ધામ તે કહો ક્યાં છે, જ્યાં નહીં હર્ષને શોક	॥ ૧૨ ॥
શ્રી વૃંદાવનતું કીયું સ્થાનક, ક્યાં વસે ગણિલોક	॥ ૧૩ ॥
મથુરામાં કહ્યું રૂપ ચતુરભુજ, સહુતે ગોકુલ કહે છે	॥ ૧૪ ॥
એ લીલા કરી વૃંદાવન, તે હમણા ક્યાં રહે છે	॥ ૧૫ ॥
કહાંસે આયા કહાં સમાયા, કહાં ધર્યાં અવતારા	॥ ૧૬ ॥
સમજ વીના કાંઈ બાહેર આથડો, ગોથા ખાય ગમારા	॥ ૧૭ ॥
જ્ઞાનીની ગત જ્ઞાની જાણે, જ્ઞાતા આગળ કહીએ	॥ ૧૮ ॥
અરથ કરે ગ્રહે આધે ન બ્યાધે, સમજી સુખ બહુ લમએ	॥ ૧૯ ॥
પત્ર લખ્યું છે મહાપ્રેમથી વાંચજો દીલ ધારી	॥ ૨૦ ॥
રવીદાસ કહે સાધુ ઉપર, તનમન નાખુ વારી	॥ ૨૧ ॥

:o:

પદ ૩૭૨

રવીદાસજી મહારાજ ઉપર ગોવીંદદાસજીએ
લખેલ પત્રનો ઉત્તર

રવી સમગતી સોજી રવીદાસ, ગોવીંદ મળવા ધારી આશ	॥ ૧ ॥
પ્રેમે માનજો પ્રણામ, હમને હયામાં છે હામ	॥ ૨ ॥
હામ અમારી છે હયામાં, મળવા મન લોભાગે	॥ ૩ ॥
પ્રેમી પ્રેમ પાત્રને નીરખી, પુરણ સુખીયા થાય	॥ ૪ ॥
ભાણુ પ્રસાદે મટી અમણા, તે અમે કીધી નરણે	॥ ૫ ॥
સર્વ પ્રકાર છો શીરોમણી, કવી કંથી શું વરણે	॥ ૬ ॥

પ્રીત કરીને પત્ર પહોંચાડયું, તેતો શીશ ચડાવ્યું	
સાર વસ્તુ શોધત કારણ, એ અંતરમાં આવ્યું	॥ ૩ ॥
પ્રીત પ્રગટ કરવા માટે, પ્રશ્ન લખ્યા છે પ્રીતે	
હેતુ જનને હરખ ઉપજે, રસીક સમજે રીતે	॥ ૪ ॥
નીરગુણ માયાગુણ ન વ્યાપે, સરગુણ ભક્ત વત્સલતા	
એક રૂપ નહી કાંઈ અંતર, અજ્ઞાને આકર્ષતા	॥ ૫ ॥
કરમ કાળને ઊત્પત્તિ પરલે, હરખ શોક નહી વ્યાપે	
ચઘિદ લોકને પારપુરૂષ રહે, અખંડ ધામએ સ્થાપે	॥ ૬ ॥
ચઘિદ લોકની નહી સામગ્રી, પરમધામ એ કહીયે	
ઠામઠોર જાણીને લેવો, હરીજન કેરે હેચે	॥ ૭ ॥
ભારતમાં ભગવાને ભણ્યું છે, અર્જુન નારદ પ્રત્યે વાણી	
ભક્ત જનને રહેવાસો નીશ્ચે લેજો જાણી	॥ ૮ ॥
ઘઝઝા રહીત ઘઝઝા ઉપગવી, કરુણા રૂપી કેલી	
સેવક સેવા સંગ આણુંદ, નીજ વૃંદાવન મેલી	॥ ૯ ॥
આપો આપ આનંદ ઊપગવ્યો, નીજ વૃંદાવન ચોડા	
થોડા થોડ સજ્જન સંગે, એ જાણો ગણિલોડા	॥ ૧૦ ॥
આદ અનાદી સજ્જન સંગે, લીલા સાર ખીરાજે	
વધે ઘટે નહી ગુણ અનોખી, સદૈવ છપી તે સાજે	॥ ૧૧ ॥
ચારભુજ એ ભુજ વખાણી, અનંત ભુજ અપારા	
આવે જાય તે એના કહાવે, એ અવલોકીક અવતારા	॥ ૧૨ ॥
પાંચ તત્વનો નહી પસારો, દીવ્ય રૂપ ભગવંતા	
બાજી ભેદ જંજુરો ન જાણે, સમશા સમજે સંતા	॥ ૧૩ ॥
ખોગળ ભુગોળ એક વીચારે, લીલા એમની એમ	
પી ડ અહાંડ વ્યાપક પુરશોતમ, સુત્રમણીએ જેમ	॥ ૧૪ ॥
સમદર ભેદી જમના આવે, સંગી મજ તે આખે	
સીલર મજ ખાંડ જલ પામી, સ્વાદ પોતાનો દાખે	॥ ૧૫ ॥
સુરજ કીરણ સમીપ છે પણ, કાંઈ એક હોઈ સામી	
પુંડ પડી ત્યારે વીસુખ ભાખે રૂપ વીશેછે ખામી	॥ ૧૬ ॥
સરવે વસ્તુ સંત સમાગમ, તે મધે લઈ નીરણે	
દારકદાસ પ્રતાપે પરખી, ગોવીંદ જશગુણ વરણે	॥ ૧૭ ॥

— : — : —

પદ ૩૭૩ રવીંદાસજી મહારાજે ગારજી ઉપર લખેલો પત્ર
વાલાગુણ ગરજના ગાય, પ્રેમીજનને મહારસ પાય
બળ શક્તીનું છે આ જગમાંહી, મોટા લુટયા બહુ એક ટગ માંહી ॥ ૨૬ ॥

સુરત ડગાવે હરીચરણથી, મેલાનું મુખ દેખે	
સુરનર ડગીયા મોહ વળગીયા, સમરણ ગયુ અલેખે	॥ ૧ ॥
અહરપતી ચંદ્રની વાતું, તે સંતાથી નહી છાની	
સંત થકી શીખામણુ ઝાઝી, રાત્રી લેશે માની	॥ ૨ ॥
લલના કેરા લોચનીયામાં, અહં મુખ ખહુ અંબયા	
મહા અનુભવમાં આડ કરેછે, શબ્દ પ્રકૃતી માયા	॥ ૩ ॥
કંટાક્ષ લોચન કામની, તે દેવ તણી છે દુતી	
અહા શંકર પારાશરને, પલમાં લીધા ધુતી	॥ ૪ ॥
નૃત્ય કરે મન માન મેલી, ભેળી મન મોરારી	
લક્ષ સુકે હુ કેથી ચારે, કારણ કુંજ વીહારી	॥ ૫ ॥
વેદ વેદાંત ભાગવત કેરા, અર્થ કરે અતી ઝીણા	
કનક કામની હાથ વેચાયા, પંડીત પડીયા ઝીણા	॥ ૬ ॥
કામની રૂપે કાળ ભમે છે, વૈષ્ણવને તે વેરી	
નારદ સરખા મોહ પમાડયા, દષ્ટે હરખે હેરી	॥ ૭ ॥
અહીને પય પાય અતી પ્રીતે, દુધતણુ વખ થાય	
એવખ અનળયા નર આશેગે, નીશ્ચે પ્રાણુ પલાય	॥ ૮ ॥
સંગીને પરમોદ કરીને, જતન કરીને ઝડીએ	
ખાશે વાઘણુ વાટ ઘાટમાં, જો લવ ચડીયા હડીએ	॥ ૯ ॥
કમલ શ્રમરને હંસ તણી ગત, જીજવી ચાલે વરતે	
કમળ ઉદાસી શ્રમર સુવાસી, હંસ પરખીયે ચરતે	॥ ૧૦ ॥
રૂપ પ્રેમનું છે અતી ઝીણું, ખગાકાર વૃત્તી થાય	
દેહ ભાન જીવ્યાં ગોપીજન, ચીત્રમણની કાય	॥ ૧૧ ॥
પ્રેમ પુરૂષ તો સદા આનંદી, અખલા અંગે રીજે	
પુરૂષે પુરૂષ મળે દુખભારી, ઊલટા ખાલી ખીજે	॥ ૧૨ ॥
જપ તપ તીરથ જોગ જસકૃત, સુપને હરી ન રાયે	
પ્રેમભક્તી પુરૂષોત્તમ રીજે, રવીદાસ નેહ સાચે	॥ ૧૩ ॥

—:૦:—

પદ ૩૭૪ રવીદાસજી મહારાજ ઉપર ગોવીંદદાસજીએ
લખેલો પત્ર

રવી તમો ગુણના આહી, સંત લક્ષણુ સર્વદાહી	
ગોવીંદ કહે છે વાત વખાણી, શુધ બુદ્ધી જન લેશે જાણી	॥ ૧૬ ॥
સુગંધ શ્રમર કમળ કેરી, ચાહ ઘણેરી જાગે	
કમળ અહા ચરણમન મધુકર, ઊપમા કહું શીઆગે	॥ ૧ ॥

નીર સદા એક રસ ભયું છે, જોકળ ચાલે ટેડી જળો ખુધી જન જુગત ન જાણે, મન ઉપજાવે જોડી	॥ ૨ ॥
કમળ સદા જલ મધ્યે માલે, જળની ગત તે જાણે અરસ પરસ કારણ આનંદી, પોતાને પરમાણે	॥ ૩ ॥
જલજ જોકો ગુણ છે ન્યાયે, જલ તે સદેવ સારા સ્વાંત ખુદ સુખ સીપ જામે, અહી મુખમે ઉરધારા	॥ ૪ ॥
સ્વાંત ખુદ સદગુરની કૃપા, પાત્ર પ્રમાણે પોખે શુદ્ધ ખુધી વસ્તુને પામે, નીચ જડ મન તે ઘોખે	॥ ૫ ॥
સાર અસારને અસત સત, બેદી જનને ભાસે વીધી પ્રપંચ વીસ્તાર સઘળે, જાણે તેનો આશે	॥ ૬ ॥
કમળ શ્રમરને હંસ સમ્યા છે, સાર વસ્તુ શોધી હંસ ખુધીએ કરે નીવેડો, નરનારી પરમોધી	॥ ૭ ॥
સાર વસ્તુ કરી સંગ્રહી, અસત દીધું ત્યાગી આઠ પહારે અખંડ જડ લાગી, અધીક બ્રહ્મ અનુરાગી	॥ ૮ ॥
અષ્ટ પદારથ સ્વરૂપ દીસે, ભેદુ જનને ભાસે રસીકની ગત રસીક સમજે, જાણે તેનો આશે	॥ ૯ ॥
હરી હરીજન કેરો તોલ વરણુવ તે કેમ થાય શેષ સહસ્ત્ર સમતોલે આણે, મેર કેમ કહેવાય	॥ ૧૦ ॥
અરસ પરસ અનુભવની વાતે, પુરણ સુખડું આપ્યું બાલક ખુધી પરી ઊતર આપો, તે સાચું કરી થાપું	॥ ૧૧ ॥
સંત સમાગમ સદગુર સેવા, સાર પાયા સારા જનથી જન ગોવીંદ નમે કર જોડી, મહેર કરોને મનથી	॥ ૧૨ ॥

:o:

પદ ૩૭૫

ગામ વેડવથી

નાગર ભકતે રવીદાસજી મહારાજ ઉપર લખેલો પત્ર

નાગર લખે છે રામ રામ, રવીદાસ ધન તમારૂં ધામ	॥ ૧ ॥
અવની ઊપર ઊદય થયા, ભકત નામ ધરાયું	॥ ૨ ॥
પતીત જનને પાર કરાવી, નીરમે નામ દેરાવ્યું	॥ ૩ ॥
વીચીત્ર વૈષ્ણવ વેષ સુંદર, દીસંતા દયાલ	॥ ૪ ॥
ભાલ તીકલને માલાકંઠે, હંસનો છે હાલ	॥ ૫ ॥
પરમારથમે વસ્તુ જાણી, સદગુરની સમશ્યાય	॥ ૬ ॥
અનભે અંકુર ઊગ્યો સારો, આવી છે મહાદશાય	॥ ૭ ॥
જાણો છો સર્વેના મનની, વારે વારે શું કહીયે	॥ ૮ ॥
અગીયાનું અજવાળું કેટલું, તે જાણવું હોયે	॥ ૯ ॥

અધુરાને પુરા મળેતો, ચીત યોષુ થાય
 પારસમણી લોહાને પરસે, કંચન તે કહેવાય ॥ ૫ ॥
 હંસ મંડળી શોભતી સુદર, જ્ઞાન થી આપુ ગળે
 દર્શન થી દુખ જાય સર્વે, રઘુનાથ સ્વામી મળે ॥ ૬ ॥
 શેરખી ગામ સદાય તીરથ, જહાં તમે તો વશીયા
 દર્શનથી દુર જાય પ્રાયશ્ચીત, અધના ઓધ ખસીયા ॥ ૭ ॥
 પ્રીત કરીને પત્ર લખ્યું છે, મનમે માની લેજો
 દાસ નાગર કહે કર જોડીને, એકવાર દર્શન દેજો ॥ ૮ ॥

સાખી

અવની ઉપર બિદ્ય થયા, પવીત્ર કીધો ખંડ
 રવીદાસ રવી રહસ્ય છો, દુષ્ટને દેવા દંડ ॥ ૯ ॥
 મેં અજ્ઞાની કંઈ જાણું નહી, તુમહો ખડે દયાળ
 નાગર રંક શરન આગો, બિનકે કોન હવાળ ॥ ૧૦ ॥

—:૦:—

પદ ૩૭૬ રવીદાસજી મહારાજે આપેલો નાગર વાકતને બિત્તર
 નાગર ભક્ત ભજવ્યું નામ, કહે છે રવીદાસ જેરામ ॥ ૧ ॥
 સેન વંસમાં ભક્ત નીપત્યા, રાખી સહુ મરજદા
 સ્વર કરી કીર્તન કરે છો, આણી પ્રેમ અઢાદા ॥ ૧ ॥
 સાચો આશરો રાધે વરનો, લીધો છે લેહ આંણી
 કુલકરણી કુટારો મેલી, બિંચ્યાં અમૃત વાંણી ॥ ૨ ॥
 ધન્ય છે મળવાની મનને, હેતે હરી રસ પીજે
 સત સંગતનો મોટો મહીમા, લાહો ધણેશ લીજે ॥ ૩ ॥
 વાલ પણાની વાતુ કરીયે, શ્રવણ ધરી સાંભળજે
 તનની તનતા મેલી કરીને, એકવાર આવી મળજે ॥ ૪ ॥
 સમસા સેજે સદગુરુ કેરી, તે સહુથી છે ન્યારી
 સનકાદીકને અતી અગાધ, વસ્તુ અપાર વીચારી ॥ ૫ ॥
 વેડવમાં વાસ તમારો, સાધુજન શ્રાદ્ધા
 ધન તમારા માત તાતને, જેણે તમને જાયા ॥ ૬ ॥
 રવીદાસ કહે છે મહા પ્રેમે, જેણે પત્ર તપાસી
 પરખો નરખો સઘળે સરખો, અખંડ એક અવીનાશી ॥ ૭ ॥

—:૦:—

પદ ૩૭૭

રેખટા

દેખ દીલદાર દીલમાંહી દેદાર કર
 નાભીકે ખીચ નીજ નામ હે

સુરત નુરત શેરી સો જાળ દે
 રદય કુમળ મન માર ગ્રેહે
 જલ મલ જ્યોત અનહદ વાળ વાગે
 કામ ઓર કરોધ અલ અગન દહે
 ખેઠીયા તખત તળ અદલ પાદશાહી હે
 જ્ઞાન ગુર ગમસે ગેલહે
 દાસ રવીરામ અલ મગન મહેબુબ
 પોચીઆ સંત કામ અંત હે

॥ ૧ ॥

—:૦:—

પદ ૩૭૮

કામ મુલકું બંધકર પવન ચઢાવહી
 બિલટ નાબી ચઢી રદય આવે
 સુરત નુરત કર મન પવન લે
 નાસીકા અગ્રસે ધ્યાન લાવે
 દશમે દાર દેશ ખીચ દેખકે
 શ્રકુટીમે ઠીક જોતી ઠેરાવે
 નેત્રકે મધ્યમે ઝારી જલકાવહી
 અરથ અનુમાન અનુભવ ગાવે
 કહે રવીદાસ ભરમે સખ ભટકીયા
 નામ નીશ્ચે ખીના ખતા ખાંવે

॥ ૨ ॥

—:—:—

પદ ૩૭૯

જનકું નામસે તાર લાગ્યા રહે જગમે
 કામ ઓર કરોધ મદ લોભ નાવે
 નીદ્રા અહાર મધ્યુન ભય રહીત હે
 સઠલમાં રામ એક દ્રષ્ટ આવે
 જ્ઞાન વીચાર વીવેક ધીરજ ધરે
 વરતે નરદાવ નીરવેર કહાવે
 શુન્યમે શબ્દ જગાય આગે ચલે
 ગ્રહી નીજ દોરસે લક્ષ લાવે
 શુન્ય એ કાલકી જોત છોડી હંસા
 અમર ધર આવીયા આપ સમાવે
 કહે રવીદાસ સતપુરણ વીતરેક પદ
 મનકી સુરત લે ઉંઠાં સમાવે

॥ ૩ ॥

પદ ૩૮૦

હાલ ફકીર હમ શીર ત્રીલોકમાં
 દયાકી અલશી પહેર આયા
 શાંતીકો ટોપ ગુરજાનકી પાવડી
 ખમીયા ખડગ લે ખુબ ખહાયા
 કુમંડલ પ્રીત ઓર દંડ હે જોગડા
 પટે પ્રેમ અંક ગુરગમ ગાયા
 સહેજકી શેલી ફંદ રહીત ફુલ માલહે
 સ્વાસોસ્વાસ મનડા ફેરાયા
 કીયા કોપીત દદ મુલ બંધીયા
 ધ્યાન અલેખકા અટલ લાયા
 શીરત દશ ઠારમે સહેજ ભીક્ષા કરે
 ગગનકે મહેલ પર મઠ છાયા
 બાજીયા નાદ જહાં વાદ મીટયા સમે
 નીરખીયા સત એક રામ રાયા
 કહે રવીરામ અભિનુર દરીઆવમાં
 લયા ગરકસો બાહેર નાયા

॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૩૮૧

શ્રી રવી સાહેબ કૃત છપા.

રામ નામનીજ સાર, રામ ગુર અખંડ ઉગગર,
 રામ નામનીજ ટેક, રામ સુખહીકે સાગર,
 રામ ગરીબ નવાજ, રામ સખદુઃખકે ભંજન,
 રામ પરમકૃપાળ, રામઅરી દલકે ગંજન,
 સુણ સનેહી રામ ભજ, તજ માયા અવી દ્વા ફેજકું,
 રવીદાસ એક નામસે, માનતુ અખંડીત મોજકું.

॥ ૧ ॥

રટયા રામ કપીર, નામસે લયા લોલીના,
 શાહ શીકંદર ખોલાઇ, પલપલ પરયા દીના,
 તોએ ન મુકયા તન, આપ અમી નહી જલીયા,
 રામ નામ પ્રતાપ હસ્તી ઝુંડ પીછે ખળીયા,
 લયા નીઃશંક મન જીતકે, નામ નીશાના બાજીયા,
 રવીદાસ એક નામસે, સકળ જુગત લય લાજીયા.

॥ ૨ ॥

સુણો પુરાતન શાખ, નામ પ્રતીતન જામ,
 ગજ ગુણીકા ઓર ગીધ, નામસે લયે સહાઇ,
 બ્યાધ બલટા સુલટ, હરખ વેમાન ખેડાઇ,

અળમેલ મહાદુષ્ટ, દુરત વેકુંડ પઠાઇ,
પ્રેમ પ્રીત અજનારસું, મહાકંસ મારણ કીનો,
મહા ક્રોધ શીશુ પાલતે, અંતહી પરમ પદ દીનો,
રામનામનીજ મંત્ર હે, સંત સંગને શીઘ્ર કળે,
રવીદાસ નીજ ઓખહી, રોગહી લવ સાગર ટળે.

॥ ૩ ॥

નામ મહાનીધી મંત્ર, નામ હે સેવા પુન્ય,
જપ તપ તીરથ નામ, નામ વીના ઓર ન દુન્ય,
નામ પ્રીત નામ વેર, નામ કહી નામી ખોલે,
નામ અળમેલ સાખ, નામ બંધન તે ખોલે,
નામ અધીક રઘુનાથ પે, નીગમએ મત પ્રગટ કીયો,
કપીર કૃપાતે પરમ તત્વ, પદમનાભ પરચો લીયો.

॥ ૪ ॥

નામ નીરંજન દેવ, ભેવ જાણે શીવ શંકર,
રાત દીવસ લોહ લાઇ, રામ નામ નીજ અક્ષર,
ઉમાકુ ઉપદેશ કીયો, છુટયા રાખહી શુભ,
રામ નામ નીજ સાર, તત્વ સખહીકા મુલ,
રામ રઘુવંશી સકળ, અખીલરૂપ આનંદ હે,
રવીદાસ એક નામ ખીન, ઓર સકલ જુગ ફન્દ હે.

॥ ૫ ॥

જે સખ જુગ જીત, શ્રીએ સખ સદ્ગી હુયા,
રેરા રમતા રામ, મમા નીજ અલ્પકી માયા,
જીવ કહે જે રામ, નામસે અધ સખ લાગે,
શ્વાસો શ્વાસે રટન, સ્વપ્નમે સુરતા લાગે,
જય શ્રીરામ મુખ ઓચરે, હરદામાં હેને કરી,
રવીદાસ તંત ચીનતાં, જનમ જોની નાવે ફરી.

॥ ૬ ॥

ગો કહતહે પ્રથ્વી, ગો ઇન્દ્રી મન ધેનુ,
ગો સકળ ત્રીલોક, ગોચર અચરહે ગ્રહેનું,
વવા બ્યાપક સર્વ સૃષ્ટે, ઇષ્ટ અનેક હે વાકાં,
દરસે દરસહી આપ, નીગમ નેતી કહી થાકાં,
ગોવીંદ નામ ઉચ્ચારતાં, પાપ સકળ પ્રલે કરે,
રવીદાસ ધન સંતસો, કહે કહેવડાવે સો તરે.
સેજ સમાધ વીવેક, ટેક વીના મંદીર દેખ્યા,
ખીન ટાંકીકા દેવ, રૂપ ખીના રૂપ વીશેકાં,
ખીના મુખ ખોલે ખેન, દેહ વીન અમર કાયા,
ખીન જલ સખ હરીયાળ, વૃક્ષ વીન શીતળ છાંયા,
કારણ કાઇ લહે નહી, મેરમ સદ્ગુર સો ખરા,
રવીદાસ ઉસમે ગરક, સકળ રામ સુભર ભરા.

॥ ૭ ॥

॥ ૮ ॥

રામ એક અવીનાશી, તન દશરથ ઘર દારા,
સોહં સદા પ્રકાશ, પરમ જોત ઉજારા,
ધરણુ ગગન નહીં સુર, તુર જહાં આપ ખીરાજે,
સોહં નંદ ઘેર ગૌત, અજ ગોપીસંગ સાજે,
અજખ ખ્યાલ અવીનાશકા, કોત લહે સતગુર પખે,
રવીદાસ એક નામ સત, નામ રત નામી લખે.

॥ ૯ ॥

હે રઘુવંશીરામ નામ ત્રીલોકી તારણ,
દીવા ખીભીશણ રાજ દુષ્ટ રાવણ સંધારણ,
અંગદ ઓર સુગ્રીવ નલ નીલ જનખુવંતા,
હનુમાન શીર મોર, વાલી વૈકુંઠહી પોંતા,
શીવરીકા મહીમા અધીક, નીરગંગ નીરમલ કીયો,
રવીદાસ નીજ ભકતીસે, નીચ જાતકું નીજ પદદીયો.

॥ ૧૦ ॥

ગોલોકી ગોવીંદ અખંડ અહ્ય આનંદ કારી,
ખેલે બાલ મુકુંદ, રમણ રાસ કુંજ ખીહારી,
સોલ સહસ્ર અષ્ટ સત, ગોપી વૃંદ સદા સોહાઈ,
દીન બાવન વર્ષ અગીયાર, કીની રસ પ્રેમ લીલાઈ,
નટવર ભેખ લીલા ધરે, અખંડ રાસ અજમે કીયા,
રવીદાસ સોહી રસ ગ્રહી, રસહી રૂપ આપે ભયા.

॥ ૧૧ ॥

રટણ રટે દીન રણ, રામ રહે જીવ્યા અગ્રે,
શ્વાસો શ્વાસા પલટે, સુરત નીશાને લગ રહી,
રસના થાકી લખ્યા, ઉઠે નાભીસે રેરાં,
હ્રદે કમળ પ્રકાશ, થાઈ ધુન અનહદ હી ઘેરા,
અમૃત ધારા વરસે અખંડ, પરમ જોત ઝલકત,
રવીદાસ મહા તેજમે, મલી રહ્યા મહંત.

॥ ૧૨ ॥

નામ વીના જ્યુ જ્ઞાન, ગરત વીના અસન અસુરા,
વાચા વીના જીમ દેહ, નાક વીના શોભ ન ખુચા,
વાસ વીના જ્યુ પુષ્પ, જ્યુ મીસરી ખીન ખીરા,
ખીના ચઢાઈ કુમાન, સન મુખ લગે ન તીરા,
જ્ઞાન દીપ વૈરાગ, શશી જ્યો અરક સમ જાણીયે,
રવીદાસ નામ સહીત, ભકતી મણી પ્રમાણીયે.

॥ ૧૩ ॥

સરખે રહે નીજ દાસ, તોએ પણ દીનતા દાખે,
કરવું મટયું સખ કરમ, ધરમકી દ્રઢતા રાખે,
નીરે વસણ થયું મન, નામકી આશ વીશેકા,
ભજનાનંદ ભરપુર, ભજનકી રાખે ટેકા,
ભકતી વીના અંધ ત્રય, જ્ઞાન વેરાગને જોગા,
રવીદાસ એક નામસે, પામે અલ રસ ભોગા.

॥ ૧૪ ॥

પદ ૧

કુંવરજી કૃત

રવી સાહેબ તથા ખીમ સાહેબની જ્ઞાન ગોષ્ઠી

- સદગુરુ ભાણુ તણા દો બાલક, ખેમદાસ રવીદાસા
 બિનકી ગોષ્ઠી કહું ગુરુ ગમસે, અંતર પ્રેમ પ્રકાશા ॥ ૧ ॥
- ચલે ગાયને ચીતમાં ઘરે, દુરમત થાએ દુરા
 કહે કુંવરજી નજરે નરખ્યા, પ્રગટ જ્ઞાની પુરા ॥ ૨ ॥
- ગુરજર ખંડમે મહાગુરુ જ્ઞાની, ધીરા ગુણ ગંભીરા
 મળ્યા મહંત ને થઇ આતુરતા, તુરત લગાયા તીરા ॥ ૩ ॥
- મહી કાંઠે હે ગામ શેરખી, મળીયા દો ગુરુ ભાઇ
 પ્રેમ સહીત પુછે ખીમદાસા, અંતરકી ઓળખાઇ ॥ ૪ ॥
- ખીમ:—આરાધ કરતે આયા તુમ પાસા, સદગુરુ કહ્યા સમજાય
 રવીદાસ ગુરુભાઇ તુમારા, બિનક મીલીયો જાય ॥ ૫ ॥
- મળતાં મહા સુખ બિપજ્યા, તાપ ત્રીવીધી ટળીયા
 ખેમ કહે અખ કરો ગોષ્ઠી, મનકા મેરામ મળીઆ ॥ ૬ ॥
- પૃથ્વીમ દેશસે હમ ચલ આયે, દર્શન કરન તીહારા
 શ્રવણે સુણતા નજરે નીરખ્યાં, હ્રદા ઠંયાં હમારા ॥ ૭ ॥
- રવી:—બહોત કીપા હમપે કીની, આપહો બડા બડેરા
 દેદારે દુખ સખહી ભાંગ્યા, બડબાળક ગુરુ કેરા ॥ ૮ ॥
- ખીમ:—છોટા બડા જગતકી રીતી, બુઝે સો બડ જ્ઞાની
 સત સ્વરૂપ કહો ગુરુ શબ્દે, સો હમ લેવે માની ॥ ૯ ॥
- રવી:—હમ પુછત હે પ્રેમ પ્રીતસે, અંતરકી ગત કહીયે
 જેસી હોઇ તેસી સત ભાખો, લક્ષ તણી ગત લહીયે ॥ ૧૦ ॥
- ખીમ:—જ્ઞાન ધ્યાનમેં જોગ ભોગ મે, રમી રહ્યા રામઝયા
 સકલ જીવનમેં સાહેબ વ્યાપક, હમ સુણીયા સો કહીયા ॥ ૧૧ ॥
- રવી:—અગમ અગોચર નામ નીરંતર, સત સ્વરૂપ હે સ્વામી
 સો કેસે કરી હરદે પ્રગટે, અનુભવ અંતર જામી ॥ ૧૨ ॥
- ખીમ:—પંચ તત્વકા સખ વીસ્તારા, કહો બિનકા કીકાના
 તત્વ તત્વકા કરો નીવેડા, તો પ્રગટ પરમાના ॥ ૧૩ ॥
- રવી:—લીંગ તોયને નાભી પૃથ્વી, રદે પ્રગટ આકાશા
 કંઠ પવન ગત ગુરુગમ પેખો, નેણે તેજ પ્રકાશા ॥ ૧૪ ॥
- પૃથ્વી ખેંચી ગુરુ શબ્દસે, આકાશ પેડી જાઇ
 તત્વ તત્વસે જાય મીલાયા, અરૂંધ ઉરૂંધ સમાઇ ॥ ૧૫ ॥
- જોત અખંડીત નાર સુખમણા, વાંહા સીંધુકા મેળા
 બિનકા આગે જો બતલાવે, સો સદગુરુકા ચેલા ॥ ૧૬ ॥

- એ કુંચીહે સદગુરુ કેરી આપ અખી દેખલાવે
ખડે જાતહો સદગુરુ જેસે, સાચ કહી સમજવો ॥ ૧૭ ॥
- ખીમ:—ખરી નીશાની સદગુરુ કેરી, પ્રગટ આપોં પરચા
અરથ ઉરધકી કીતહી આગે, ચુંપ કરત હો ચરચા ॥ ૧૮ ॥
- રવી:—નાદ સરખી જોત કહાવે, તહાં તુમ મનવા રાચો
આદ પુરપકી ખખર ન જાની, તખ લગી મતો હે કાચો ॥ ૧૯ ॥
- ખીમ:—નાદ ખુંદકા એકહી ખેલા, મનમે કરો વીચારા
ઉનકે આગે કંધુખી નાહી, સખ ઉનકા વીસ્તારા ॥ ૨૦ ॥
- રવી:—હમ તુમક કહા કહી સુનાવે, ગુરુ ચેલા બડલાઇ
નાદ ખુંદ મીલી એક વીસ્તારા, સખહી પરલે જાઇ ॥ ૨૧ ॥
- ખીમ:—પરલે પીંડ કીયા તુમ પરગટ, શબ્દ બહારહી ખોલે
નાદ સરખી સચરાચરમે, થઇ રહ્યા ઝાકમ ઝોલે ॥ ૨૨ ॥
- રવી:—નાદ ખુંદ તુમ કયા કહતહો, નાદ નીરંજન રાઇ
અંતે જાતા એજ પરલામાં, અસંખ જુગ અથડાઇ ॥ ૨૩ ॥
- ખીમ:—સોહં શબ્દ સદગુરુ બતાયા, અનંત કરોડ સંત આધરીયા
આદ અંત મધ એ વીશ્વાસે, ઠીક કરીને ઠરીયા ॥ ૨૪ ॥
- રવી:—સોહં શબ્દ તુરીયાને નાકે, મેરમને મન આવે
ગુરુ શબ્દ ખોટા નવ થાય, વીશ્વાસે વળગાવે ॥ ૨૫ ॥
- ખીમ:—વીશ્વાસી સખહી તે જીતે, જે ગુરુ શબ્દે રહીયા
નાદ સરખી સચરા ચરમે, અખંડ આતમ લહીયા ॥ ૨૬ ॥
- રવી:—જ્ઞાન ઉપાસના કુર્મ જોગસે, સદગુરુકા ઘર ન્યારા
તુમતો સમજી માહી સમાયા, જુગ કયું ઉતરે પારા ॥ ૨૭ ॥
- ખીમ:—વણું અવણું સચરા ચરમે, હમરે સખહી એકા
તુમ તો અર્થ અભીમાન લઇ ખોલો, દીલ ભીતર હે ટેકા ॥ ૨૮ ॥
- રવી:—ટેક હમારે એક નામકી, સમપ્રથી મન આણું
પાર બલસે પરચા હોવે, સોઇ સંત પરમાણું ॥ ૨૯ ॥
- ખીમ:—ખાર પંથને ખટ દરશનમાં, ખાંત કરી સત ખેલા
સખહી માંહી હે અવીનાશી, સો કયું જાય મેલા ॥ ૩૦ ॥
- રવી:—વાડા માંહી જે વીંટાયા, વામારંજે તુમ રાચા
ખાના રાખે સખકુ માને, સો સાહેબકા સાચા ॥ ૩૧ ॥
- ખીમ:—કાણુ તમારા ખાના ખોલીયે, કાણુ તમારી ભેખા
કાણુ તમારો શબ્દ ખોલીયે, કાણુ તમારી ટેકા ॥ ૩૨ ॥
- રવી:—ખીરદ હમારા ખાના ખોલીયે, સત હમારી ભેખા
સદગુરુ શબ્દે સોહી ઘર પાયા, નામ હમારી ટેકા ॥ ૩૩ ॥

- ખીમ:—કોણ તમારી માળા બોલીએ, કોણ તમારી કંઠી
કોણ તમારી શ્રવણી બોલીએ, કંઠ પ્રકારે પેઠી ॥ ૩૪ ॥
- રવી:—મન હમારી માળા બોલીએ, પવન હમારી કંઠી
સુરત હમારી શ્રવણી બોલીએ, ઉનસુની લેકે પેઠી ॥ ૩૫ ॥
- ખીમ:—કોણ તમારી ટોપી બોલીએ, કોણ તુમારી ફેંટી
કોણ કલંગી શીરકે ઉપર, કસે સેલી વીંટી ॥ ૩૬ ॥
- રવી:—ત્રીગુણ રહીત મેં ટોપી પહેરે, મનજી બાધુ ફેંટી
કર્તા કલંગી શીરકે ઉપર, સેજ સેલી વીંટી ॥ ૩૭ ॥
- ખીમ:—કોણ સુમરણી તુમ સુમરતહો, કોણકુ બળકર થાપો
પીછી લેકે જગત પરમોદો, ઉનકા જવાબ આપો ॥ ૩૮ ॥
- રવી:—સમાધ સુમરણી કુબળ દાસી, પીંછી પ્રેમ રસ ભીની
સદગુરુ શબ્દે લહુ નીરંતર, પરમાતમકું ચીની ॥ ૩૯ ॥
- ખીમ:—પાખંડ પરપંચ કબુત માનું, મન ઘોળા તન લાલા
શબ્દે શબ્દે દીયો બતલાઇ, કબું ઝોળખ્યા દર હાલા ॥ ૪૦ ॥
- રવી:—સાચ તણા તુમ શબ્દ પરબલ્યો, દેખો દીલમે ખોળી
ઘર ધંધામાંહી ગુચવાયા, તુમ કહા બનો બોલી ॥ ૪૧ ॥
- ખીમ:—ઘરમે બને નહી લીનતા, સુનમે સુરત લગાયા
તન જોગી મન જુગત બાણો, માયામેં ભરમાયા ॥ ૪૨ ॥
- રવી:—સુન્ન સુન્ન કહી સખહી ભુલ્યા, તીન દેવ સંસારા
સુન્ન વીશવાસે જે નર રહીયા, તલ અવતર્યા તારા ॥ ૪૩ ॥
- સુન્ન ગગન પેઠ પરલે ગીયા, કહા સાધ કહા સીધા
જબ લગ સાચી વસ્તુ નચીની, ઊડે આકાશે ગીધા ॥ ૪૪ ॥
- સુન્ન સુન્ન તુમ કહા કહતહો, મનજી મન ડોલાવે
કોઇક અલંગી આપ ઝોળખે, સુનમે નાદ સમાવે ॥ ૪૫ ॥
- સુનમે નાદ સમાવે સદગુરુ, મેં કહા બનું ગોતી
ચંદ સુરજ એક ઘર આણો, પ્રગટી જગમગ જ્યોતી ॥ ૪૬ ॥
- એહી સુન્નમેં શબ્દ સમાયા, ઉતઆગે મગરરા
સુરત તુરત થકી નીજ માંહી, ગેખી તુરપર તુરા ॥ ૪૭ ॥
- ઇસ ઘરકી કોઇ બળર બતાવે, સો પારખી હે પુરા
લક્ષકું બાઇ અલક્ષમે લાવે, વરસે નીરમલ તુરા ॥ ૪૮ ॥
- ખીમ:—અતંત ક્રોડ જે સંત ઓધરીયા, પ્રેમ ભગત પરબાઇ
ઘટ ઘટ માંહી નાદ સરખી, અકલ કલ્યો ન બાઇ ॥ ૪૯ ॥
- રવી:—જબ લગ સદગુરુકું નહી પરચા, નામ નીશ્યેતહી ભાઇ
તબ લગી આવા ગમન નહી છુટે, પ્રેમ ભગત કહીબાઇ ॥ ૫૦ ॥

- ઘટ ઘટ માંહી પરશ્વલ્લ ગ્રહોતો આઘ નીકસો મેઘના
શીવ શકતીકા વાડા તોડકે, સાચ લહો નીશાના ॥ ૫૧ ॥
- ખીમ:—શીવ શકતીકા વાડા તોડકે, કહો કોન નીકસા બહારા
ધોખે આયા સો પરતાયા, મારગ ખાંડા ધારા ॥ ૫૨ ॥
- રવી:—ખાંડાધાર તુમકોન ઠેરાવો, કોન ગુરૂકા ખેલા
ઊન મારગકા મરમ ન બાણો, ભડપણે કરો ઝેલા ॥ ૫૩ ॥
- ખીમ:—મીન વીહંગમ તુમકું બતલાયા, સદગુર દીની કુંચી
કીડીકી ગત કોક બને, તુમકું બાત ન રચી ॥ ૫૪ ॥
- રવી:—ઝીણા મારગ રહીત વાસના, મોખે અંદેશા એસા
શીશકું લખ ચોરાશી ડારો, આપ તરોગે કેસા ॥ ૫૫ ॥
- ખીમ:—શ્રમ ભેદી એક જનક વીદેહી, શુકલને બતલાયા
સુભર ભરીયા સાહેબ ઝોળખાયા, અંતે શ્રમ છોડાયા ॥ ૫૬ ॥
- રવી:—જનમ તણા એક શુકલ ભેગી, ગભાં વાસમેં કહોવે
કૃમીષ્ટ પાપો બે પરમોદે, ચોરશીમે જાવે ॥ ૫૭ ॥
- ખીમ:—ઊંલટી રીત અવીગત કેરી, જહાં જેસા વહાં તેસા
સાચ જુઠંડર જુઠં સાચકર, ખોત ઊંનકા વેસા ॥ ૫૮ ॥
- રવી:—એહી અરથ અનોપમ લાગે, પરતીતે ઠેરાઘ
જળ લગ મન માયામે અટકે, તળલગ આવે જાઘ ॥ ૫૯ ॥
- ખીમ:—જળ લગી કાયા તળ લગી માયા, તુમકાયા નહી ધારી
લખ સરવે સોપી સદગુરને, રહીએ આગાકારી ॥ ૬૦ ॥
- રવી:—કહો ભાઘ માયા અરખીએ તો, મન વસં કંઠી ન રહેવે
મીઠું બોલે સખકુ રીઝાવે, અંતર માયા ગ્રેવે ॥ ૬૧ ॥
- ખીમ:—જે કરતા સો સદગુર કરતા, સંત ન આણે આપા
શીરકે ઊપર બોજ ન લેવે, કબલુ ન લાગે પાપા ॥ ૬૨ ॥
- રવી:—મનસા નારી ડંગની ભારી, વીન ધારીકું જાગે
વાસના પ્રગટે મન લુભાવે, સંત પુકારે આગે ॥ ૬૩ ॥
- ખીમ:—માયા શ્વલ્લમે શ્વલ્લ માયામે, અરસ પરસ હે ભાઘ
અમારે મનતો એક શ્વલ્લ હે, તુમ બહોત કરત હો ચતુરાઘ ॥ ૬૪ ॥
- રવી:—એક શ્વલ્લ બોલે નહી ચાલે, તુમ રાહ પકડીયા આડા
વીખીયા માંહી બહુ વીંટાયા, શીખ્ય ચોરાસી પાડયા ॥ ૬૫ ॥
- ખીમ:—પ્રથ ખોટ આવે નહી હમકું, કુડ કપટસે ત્યારા
જે કાઘ બોજ લેવે શીર અપને, બચે નહી ખીચારા ॥ ૬૬ ॥
- રવી:—કુડ કપટ તુમરે દીલ નાહી, તળ વીખીયા કાંહી બતાવો
આકાશેથી બુંદ ઊંતરી, ફેર બધાગો દાવો ॥ ૬૭ ॥

દાવા તુમકું દુખ દીખલાવે, ચેલા બંધન માંહી
તુમ જા પડો સુરત તમારી, ચેલા છોડો કે એકલાઈ ॥ ૬૮ ॥

ગુર કરે ને પડે વીખેમે, તારે અધા ચડશે
બચને બાંધ્યા સુન ગુર ભાઈ, ગોથું ખાવુ પડશે ॥ ૬૯ ॥

ખીમ:—ઇતની સમજણ હમકું નાહી, એ ધુંચવણ હે ભારી
મહા વસ્તુકી ચાલ તમારી, કયું કર હોવે ન્યારી ॥ ૭૦ ॥

રવી:—સવે નીવેડા શબ્દે શબ્દે, તુમકું ખતલાયા ન્યારા
અખ વાડાકા બંધન તોડો, નામ ગ્રહો નીરધારા ॥ ૭૧ ॥

ખીમ:—એક ખુંદકા જુગ જીંપાયા, જોગી પીર ફકીરા
એક ખુંદ સકળ ઘટ વ્યાપક, કહા રંક કહા મીરા ॥ ૭૨ ॥

રવી:—સમજણ સાચી કરી લો શબ્દે, છોડો જુડી આશા
એહી ખુંદકું થીર કરી રાખો, નીરમે થાઓ નીરાશા ॥ ૭૩ ॥

નીરમે થાઓ નીરાશા ભાઈ, હોઈ કમંકા નાશા
મોહ બંધન છુટે જખહંસા, કંટે કાલકા ત્રાસા ॥ ૭૪ ॥

તીન પોર લ્યું ચરયા ચાલી, શબ્દ માર બહુ લાગ્યા
ખીમદાસકું ખરા ખતાયા, સંશય સખહી લાગ્યા ॥ ૭૫ ॥

મજીન ગ્રહી ખેડે દોઝખાઈ, શીધ અટોલુ આયા
દેહી વીદેહી જ્ઞાન અપારા, ખેમદાસ સમઝાયા ॥ ૭૬ ॥

અટોલુવાય:—અવાય વાણી અખોલ ખોલે, રંગ ખેરંગી રીઝો
અગાધ વસ્તુ રવીદાસ ખતાવે, સત શબ્દ ગ્રહી લીન્ને ॥ ૭૭ ॥

હમ આયે પરદેશી પંખી, કુંકું કયુ ન ખોલા
નેહ તંત તુમકું ખતલાયા, હમહી શબ્દ કા તોલા ॥ ૭૮ ॥

ગેખીવાય:—ગેખીકહે ખતરા મત રાખો, ખીમખરી નીશાની
સતશબ્દ જેણે નહી લહ્યો, માયાએ લીના તાણી ॥ ૭૯ ॥

એ ગોખી હે ગુપ્ત ગુજકી, જોની સંકટ નાવે
રતી રખ જો સંશય રેવે, ફેર ચોચાંશી પાવે ॥ ૮૦ ॥

ભાણુ કખીર રવી એકહી અંગા, જુગત કરીને જાણો
રૂપ અરૂપી વ્યાપક વસ્તુ, સો પરગટ પરમાણો ॥ ૮૧ ॥

ખીમદાસકા ખતરા લાગ્યા, આયા અનમે માંહી
ખાહેર બીતર શબ્દ સત પાળે, આવાગમન મીટાહી ॥ ૮૨ ॥

તખ ખીમદાસે શીશ નમાયા, લાગ્યા દીલકા ધોખા
સેજ સુન્યમે જાઈ સમાયાં, મટીયા હખંર શોકા ॥ ૮૩ ॥

ખીમ કહે અખ ખતરા લાગ્યા, શામદાસ સાચ પાયા
જીવન પ્રતીત આઈ ફેકકી, અમર પુરૂષમાં સમાયા ॥ ૮૪ ॥

સદગુરુકા શબ્દ ગ્રહીને, વાડા તોડી ચલીયા
 અક્ષ અગ્નીમાં બાળી વાસના, અમર પુરપમાં ભળીયા ॥૮૫॥
 સદગુરુ શબ્દે પ્રેમ પ્રીતસે, રવીદાસ રંગ લાયા
 આન ધરમકા રાહ છોડાયા, મનકા મતા તોડાયા ॥ ૮૬ ॥
 સદગુરુકી સાન ગ્રહીસો પોંચ્યા, સત નામ પહીચાના
 સદગુરુ સમીપ કહે કુંવરજી, સેજે સેજ સમાના ॥ ૮૭ ॥

પદ ૧

છપા

ભાણુ લહો સત ભેદ, છાપ સત નામકો અંકો
 ખેલા સખહી માંહી, મેહા વરતી પુરણુ ડંકો
 આપે ન્યારા હોમ, મોટપ ઓરન સીર દીની
 શબ્દ ગ્રહ્યા સત જાણી, ધ્વજા ધરમકી લીની
 પરમોદી સખ જહાં ન ભેદ નીરાલા રાખીયા
 તમીયા કંઠ નરેશ દલકા કંઠ ન દાખીયા

॥ ૧ ॥

પદ ૨

આયા અલખ અવાજ, ચલનકું ચેતન હોમ
 અકલાયા દલમાંહી, ગુજ સો કહું સુનામ
 ખોજ વીચારીમાંય, અંસ અપના સંભારીયા
 કાન દેશપે જાંઝિ, ધ્યાન હરદામે ધારીયા
 આયા પુરસ પહીચાન, દક્ષણમે ચલે ગુંસામ
 સોધ લીયા તખ અંસ, મીલી અંતર ઓગખામ

॥ ૨ ॥

પદ ૩

કરી ગુજ પ્રગટ, ઉજગર ભેટે રવીદાસ
 ગ્રહ્યા નેજા જખ હાથ, કાલકુ પડીયા ત્રાસ
 અંતમ તત્વ વીચાર, ખાત ઓર ન ધરે કાના
 દર્શન ખટ પંથ બાર, ભેખસે રહે સનમાના
 આપે ન્યારા હોય, નીરંતર નેણે આપા
 શબ્દ ગ્રહ્યા સત ભાણુ, ફેરા, પુરત મીટાયા

॥ ૩ ॥

પદ ૪

ભાણુકે ધરમે સંત, પ્રથમ પરતીત વખાનું
 ઊજગર રવીદાસ, સંત ટેક પ્રમાણું
 સતગુરુકે શીશ હુવે, મહા નીરમલ દરીયા
 મનમાં આણે આંત ભવસાગર કબુ ન તરીયા
 રવીયે સુનાયો શબ્દ, ગ્રહોસો જીવનદાસ
 મન જોખનકો માર છુટયો, તનમાં હુવો પ્રકાશ

॥ ૪ ॥

પદ ૫

સદગુરુ ગ્રહે એ હાથ, દેશમે પહેંચે જાન
મુલ પ્રતીતી ઉપદેશ, પથકે ખાર સમાન
કેર માસ છત્રીસ, શબ્દ ગ્રંથો શામદાસા
ભાંગ્યા સખહી ભરમ, અંતરગત લયો બિન્નસા
ગ્રહીહે નામકી ટેક, સત સ્વરૂપ પ્રકાશ
મરજીવા સદામન, સદગુરુ રૂપ સમાસા

॥ ૫ ॥

પદ ૬

પોત્યા પરગટ દેહ, આંત્રી જળ મનકી છુટી
મટીયો થાપ ઉથાપ, કરમકી સાંકળ ઢુટી
ખીમ ગ્રંથાનીશાન, પ્રગટ આરતીમેં ભાખ્યા
અનહદ કેરીસુધ્ય લાઇ, જળ આપા નાખ્યા
સતનામકી લહારસે, ભાણુ કબીર કેરાખ્યા
જાડા જાહી મન, તાડા તાહી સમાખ્યા

॥ ૬ ॥

પદ ૭

દોહો

શીખર કુળસ ચઢાખ્યા, સુણોસંત ચીતલાય
કુંવરજી તામે ભાખ્યા, કલસ ચઢ્યો હે જાન
સતાશી દોહરા આદકે, ખટ છપા પુની તાસ
બિમે દોહરા અંતકે, કહે કુંવરજી દાસ

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

કુંવરજી કૃત જ્ઞાન ગોષ્ટી સંપૂર્ણ

:૦:

રવી સાહેબના શીખ્ય લાલ સાહેબ ની વાણી
ચીંતામણી.

પદ ૧

દોહો

ગુરુગમ જ્ઞાન પ્રકાશીયા, પ્રગટી વાણુ પ્રકાશ
સદગુરુ સાહેબ રૂપહે, દીયા દાસ ક્રમાસ
ગુરુ દેવી ગુરુ દેવતા, ગુરુ દેવનકા દેવ
ચેલા ગુણી જાણુ લહે, કર સદગુરુકી સેવ
મે ગુરુ એસા જાણીયા, જેસા ઉગ્યા સુર
પ્રગટી જોતી પ્રેમકી, નીરમલ વરસે નુર
સદગુરુ સંત કૃપા કરી, ચેલા ઉપર ચીત
ઓ અવીનાશી પુરૂષ મહ્યા, સો મે કીના મીત
સદગુરુ મેરા મેરમી, શબ્દ બતાયા મોય
જ્ઞાન પદારથ પાખ્યા, શબ્દ બતાયા સોય

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

લાલદાસ કુરી વીનંતી, માગી ગુરૂ દરમાન
તુમે ભર્યાં ભરપુર હો, મેં ગામ કર વખાણુ ॥ ૬ ॥

છંદ ચોપાયા

શોભા ગુરૂકી ગાઝી, ઓરો દેવકો નહીં ધાંઢિ
સતગુરૂ સંત અસરણુ હાર, તાકા કર મેં દીદાર ॥ ૭ ॥

મનખા જનમ પામ્યો પ્રાણુ, નખશીખ શ્રવણુ શીશ જાણુ
માંછી પુરષકા મંડાણુ, તેણુ તાસીકા જીવહા જાણુ ॥ ૮ ॥

એતા ઇષ્ટ દીના તોય, હરીસું હેત રાખી જોય
અનેક પ્રકારકો સ્થુલ, મધ્યે પોહણીકા મુલ ॥ ૯ ॥

ઘડીલે ભકત કેરા ભેદ, પાંચુ ચોર આંધો કેદ
દો દીન ધુલ કેરી આસ, કરલે કમલમેં કવલાસ ॥ ૧૦ ॥

મનવા સમજ લે ભામ, સદગુરૂ કહે સમજામ
એસો અવસર નાવે ફેર, મનખા જનમ સરખી મેર ॥ ૧૧ ॥

વંદુ સર્વ નંદુ નાય, ખારે ખીરદ રાખું માંય
સહુ વીસ્તાર વસ્તા રાગ, આંધુ તુળશી કંઠે રાગ ॥ ૧૨ ॥

ગોપીચંદ તીલક નામ, કીના સરસ્વતી સ્નાન
તામે પાવન હુવા પ્રાણુ, વામે ચડેગા નીર્વાણુ ॥ ૧૩ ॥

પુરણુ હાર સર્વ દયાલ, ભકતાં ભીડ ભંજન હાર
અવગુણુ મેડીઓ મેરા, આંધ્યા તુમસુ છેરા ॥ ૧૪ ॥

પુરણુ પ્રીત રાખો પુણ્ય, હમકું કીજો પાવન
દાસી ગુણેતેરા ગાય, દુળ નહીં આપે દાય ॥ ૧૫ ॥

સરવે માલમી છો તુમ, સેવું નામ સો કરશન
મેં તેરા હુવા રામા, સનમુખ જીવો મમ સામા ॥ ૧૬ ॥

દર્શન તણી છે ખ્યાસા, જીવત મરત તુમ દાસા
હેતે હરી ગુણુ ગાંવુ, નીશ્યે નામ કેરાવું ॥ ૧૭ ॥

પુરણુ રાખજો ત્યાં પ્રીત, તાકી તુમકુંહે ચીંત
મેલી ગોહતી માયા, જુદા જગત ભરમાયા ॥ ૧૮ ॥

સુરતી શીલમાં સારી, નુરતી હુમ નીરધારી
આલસ અજસ અન્તણુ, ચોથી ભરમ નાખી ખાણુ ॥ ૧૯ ॥

વાદે તેડીઓ વીવાદ, ધર્પાં આવીયો ઉપાદ
એતા ભોમીયા ગદમાંય, ભકતી કરન પાવે નાય ॥ ૨૦ ॥

રહીયે સદગુરૂની ઓટ, જમકી લાગે નાહી ચોટ
તેજા નામકા ભારી, ધવળ ધ્યાનકી ધારી ॥ ૨૧ ॥

- નીરગુણ નોખતા બાળે, કાયર દેખતાં બાળે
નગે શબ્દ જલકારા, શુરા લડત હે સારા ॥ ૨૨ ॥
- ચઘતન આવીયો હેરી, માર્યો મોહકું ઘેરી
ખમીયા ખડગ હે હાથા, કાટયો કાલકો સાથા ॥ ૨૩ ॥
- આયો ભક્તી વીશ્વાસા, તેડી શીલકુ પાસા
દોનુ ભડ હે ભેળા, બનર ઝરમ હે ઝેલા ॥ ૨૪ ॥
- ઝગડા કર જીતીયા નામા, પાયો શુન્ય વીશ્રામા
બાળ્યા જ્ઞાન નીશાના, પડીયા ભરમ ભંગાણા ॥ ૨૫ ॥
- સત ધર્મ સુરમા ભાઇ, ઉભા ખડકકું સાઇ
ભક્તી ખીરદ રખપાસા, ચારો નામકા દાસા ॥ ૨૬ ॥
- ભાગ્યા ભોમીયા ભાઇ, વરતી નામકી દુહાઇ
પુંજુ હરી ગુરકા પાઇ, જીતું જમ કીંકર દાઇ ॥ ૨૭ ॥
- બસું ઉતર પારા, દશે દેવ દીદારા
અંધા જીવે કામહી કામ, અંતર માંહી આતમ રામ ॥ ૨૮ ॥
- તાકી સોધના નાહી, દશે દેવલાં માહી
દેવલ પથરકા જોઇ, તાતે મુક્તના હોઇ ॥ ૨૯ ॥
- મુક્ત હોય સાચકે મન, વહા જ્ઞાન પાસો તન
સેવો હરી ગુર સંતા, આદી નામ અનંતા ॥ ૩૦ ॥
- અનંત ભક્તી ઓધારા, સન મુખ જોઈ સરજન હારા
એસી અરજ દાખું તુંજ, દરસન આપી દાખો મુજ ॥ ૩૧ ॥
- પલમે સર્વ પુરણ હાર, ભક્તી ખીરદ સામુ સંભાર
તોહી સંગ વીજી નાહી, રાખું રદીયા માંહી ॥ ૩૨ ॥
- નીરભે નેહ રાખહું નામા, અંતર ભજું આતમ રામા
આસન અગમ વીચારા, શબ્દ ચડો સોહ સખ સારા ॥ ૩૩ ॥
- પ્રુલ્યા કમળ હુવા એક, અલખ રાખી એહ ટેક
એસા નામ પરતાપા, હરદેમે હરીકા જાપા ॥ ૩૪ ॥
- નાભી કમળ તુરતે તુર, મગટયો શબ્દ ચદીયો પુર
અખંડ જોત અલખ નામ, સુરત એક દર્શો ધામ ॥ ૩૫ ॥
- જાકી સેવના ચાહું, દર્શન દેવકા પાછું
એસા મારગ આહું, પહુંચે સુરમા સાધુ ॥ ૩૬ ॥
- જાકા મતા અગાધા, દરશકી અંતર દાધા
અપમયા કર મન આશા, પીયુપીયુકર ચોમાસા ॥ ૩૭ ॥
- એસા હોય હરી ગુણ ગાય, વૃત્તી આકાશ સુરતી લાય
પાવે પ્રેમકા ખ્યારા; હો રહે દેહસે ન્યારા ॥ ૩૮ ॥

ન્યારા હોઠ લેતહે નામા, મુંદ દ્રખી દેખહી ધામા
 રૂપ અરૂપી શબ્દ રંગા, ગાય અગંધા કર સંગા ॥ ૩૯ ॥
 આપે શબ્દસે જોતે, આપે આપ ઉઘોતે
 મેં ન જાણું તેરા પારા, તુમ જાણે અલખ ખ્યારા ॥ ૪૦ ॥
 મેં કંગાલ દાખું વાણી, તુમ ચઢીયો નીરવાણી
 પહેલે ભકત રાખી હે માળા, ધ્રુવ પ્રેલાદ રસાલા ॥ ૪૧ ॥
 નરસીંહ રૂપ ધરીયો આપ, માર્યો હીરણુ કસ્યપ પાપ
 એસી વહાર કીતી હે વીર, પુર્યાં દ્રુપદીકે ચીર ॥ ૪૨ ॥
 તો મેં કહુ દુર્લભ દાસ, રાખો ભકત જનની પાસ
 રવીગુર કીતી હે કીપાય, કીનો પ્રકાશ હરદે આય ॥ ૪૩ ॥

દોહા

મહી કંઠે શુભ શેરખી, ભેટયા પુરી આશ
 પુરવ લેખે પામીયા, સદગુર શ્રી રવીદાસ ॥ ૪૪ ॥
 સદગુર કે પ્રતાપસે, ખોળ નીરગુણ વાણુ
 લાલદાસ ચીંતામણી, સત શબ્દ નીર્વાણુ ॥ ૪૫ ॥
 કર્તા સખહી આપહો, મેં નવ જાણું તોય
 લાલ દાસકી વીનંતી, શરણે રાખો મોય

ઠતીશ્રી લાલદાસ કૃત ચીંતામણી સંપૂર્ણ

—:o:—

અથ ૩૬ ચીંતામણી પ્રારંભ

પદ ૨

દોહા

સદગુર શબ્દ પ્રકાશીયા, ભેદા સકલ શરીર
 ઘટ ભીતરમે ચીનીયા, ગુર મુખ જ્ઞાન સત શીર ॥ ૧ ॥

ચોપાઈ

સદગુર સંત સાહેબ જાણુ, પુછી ખબર કર પહીયાન
 રમતા ચીન આતમ રામ, સારી કરે સંત સલામ ॥ ૨ ॥
 આદે અંતે ધણી સે કામ, સુણીયો હીન્દુ મુસલમાન
 ભાવે ભેખ સાંસારી, કુદરત કલાહે ન્યારી ॥ ૩ ॥
 કુદરત કલાહે ન્યારી, ચલના ખેહુદકી આરી
 ખમીયા ધીર ખુમારી, વીરલે વસ્તુ વીચારી ॥ ૪ ॥
 કોઝી કુખ્યા કોઝી તરીયા, કોઝી ચડીયા કોઝી પડીયા
 કોઝી ભાગ્યા કોઝી ભડીયા, કોઝી ગુરજાનમાં ગળીયા ॥ ૫ ॥
 કોઝી બાંધ્યા કોઝી છુટ્યા, કોઝી ખરા કોઝી ખોટા
 કોઝી સાબ્જ કોઝી મોદા, કોઝી જીણા કોઝી મોટા ॥ ૬ ॥

કોઝી નાથુ કોઝી ચોરટા, કોઝી હંસા કોઝી બગટા ઓઘટ ઘાટકી ખાળ, દેખી પુલીયા પાળ	॥ ૭ ॥
શીરપર સાહેબ રહ્યા ગાળ, નાકા નહી છુટે પાળ	॥ ૮ ॥
રેળે રામસે રાળ, સુણ પંડીત સુણ કાળ	॥ ૯ ॥
સદગુર શબ્દ હે સાચા, તેરા પંડ હે કાચા	॥ ૧૦ ॥
કરલે પુરૂષસે પરચા, પાલો ગુરૂકી વાચા	॥ ૧૧ ॥
રરંકાર સો રંચા, નીરભે નામકા નેંચા	॥ ૧૨ ॥
ધારણુ ધરમકી બાંધો, કરણુ ધાર ગુરૂ સાધો	॥ ૧૩ ॥
તારક મંત્રકો સાધો, ભક્ત મણીકું આરાધો	॥ ૧૪ ॥
જત જન ખોળ તીન લાધો, ગુરૂ ખીન સખ હેં કંચો	॥ ૧૫ ॥
કાચા નગરમાં કરતાર, બંદા દમકી દીદાર	॥ ૧૬ ॥
ડરીયા સો તરીયા પાર, ગાફલ ખાય જમકી માર	॥ ૧૭ ॥
ઘટમે શબ્દ કર વીચાર, છોડદે જગતકા જન્નળ	॥ ૧૮ ॥
તેરા દીપતા દરબાર. કરલે હદીકા દેદાર	॥ ૧૯ ॥
અનભે શબ્દ તખ બજે, ભીતર ભરમણા ભાંજે	॥ ૨૦ ॥
સુરતા નામસુ લાગે, તીનો લોકકું ત્યાગે	॥ ૨૧ ॥
સદગુરૂ સંતકી આગે, ભક્ત શીરામણી માગે	॥ ૨૨ ॥
અજ્ઞતા રહે અણુ આગે	॥ ૨૩ ॥
પ્રથમ મુળ બાંધો મન, નાભી કમળ રો ચમતન	॥ ૨૪ ॥
રહેણી રહે તાકુ ધન, વીરા વોહોરીયો વચન	॥ ૨૫ ॥
રાખો રામકા રતન, જાજા કરી ને જતન	॥ ૨૬ ॥
હરદા કમલમા હીરા, દીલમાં દેખ સંધીરા	॥ ૨૭ ॥
કરણી સાચ ફકીરા, ચેતી બગ લે સવેરા	॥ ૨૮ ॥
છુટે જન્મકા ફેરા, તુંહીમાં દેખ લે તેરા	॥ ૨૯ ॥
સુખ કમલમાં મોતી, પેરા પ્રેમકા પોતી	॥ ૩૦ ॥
ધારણુ ધ્યાનકા ઘોતી, સમરલે તંત નામ જોતી	॥ ૩૧ ॥
ધંગલા ઓળખો ઓહી, પાંગળા પરખ પ્રેમ પ્રોમ	॥ ૩૨ ॥
નરખો પુરૂષ નીરમોહી, સુખમણુ સહીકરો સોમ	॥ ૩૩ ॥
જુગપતી શામ લો જોમ, મટે આવા ગમન તોહી	॥ ૩૪ ॥
ચાક્ર ધામ વીચે ઠાર, ચીતામણી ખાંડાધાર	॥ ૩૫ ॥
વણુ જીવહા પોકાર, નેન વીના જોવો નીરધાર	॥ ૩૬ ॥
શ્રવણુ વીના સુણુ જણુકાર, દશમે મોલ કર દેદાર	॥ ૩૭ ॥
બાંધો નવે દરવાજા, અનહદ ધુન સુન વાજા	॥ ૩૮ ॥
શીલ સંતોશમાં રેળ, સતવંતા ધરમ કરળ	॥ ૩૯ ॥

દાન સુપાતરા દેખ, કારજ સુફલ કરલેખ	
તારક રામ હે રાગ, તાકી રાખહી માઝા	॥ ૨૪ ॥
તખત ત્રીવેણીકે ઘાટ, ખોલો પછમે ડેરી વાટ	
હંસા ચલો હરીકે હાટ, તાંહે પદમ ડેરા પાટ	॥ ૨૫ ॥
ખમીયા ખરાકી હે ખાટ, સદગુર મળે શીરકે સાટ	
ઉન્મુન જીવના મરના, ખોટાકું ખરા કરના	॥ ૨૬ ॥
ઊલટા બલ અજર જરણા, નીજમન ધીરજસું ધરના	
ભવ સાગરમાં તરના, પંખી અગમકે ચલના	॥ ૨૭ ॥
ચંદા સુર દીપક કીજે, સોળ કુળાકું સાંધીજે	
નવસો નદીયાં ગરજે, સાયર બલમાં ભળજે	॥ ૨૮ ॥
ખ્યાલા પ્રેમકા પીજે, તન મન દાનમાં દીજે	
સદગુર સાચ પતીજે, ધ્યાના ગગનમાં ધરજે	॥ ૨૯ ॥
નાવો ધોવો નીર્મલ નીર, ફરક રહે જી કુલ ફકીર	
હંસા માન સરોવર, સુખ સાગર સોહં સીર	॥ ૩૦ ॥
ઝીલે રવી ભાણુ કખીર, ચેતન ચુગે ચુગતા હીર	
વરસે અગમકી વાણી, લેજે તંતમાં જાણી	॥ ૩૧ ॥
પીજે સુખમણી રાણી, સદગુર કહે સેલાણી	
નરખો નામ નરવાણી, પોતે પુરૂષ પુરાણી	॥ ૩૨ ॥
દેવલમાં નીરંજન દેવ, કરલે સદગુરકી સેવ	
નરમે નામ ધ્રુકી ટેવ, સુનમે ધ્યાન ધ્રુપ ઉખેવ	॥ ૩૩ ॥
પુરે શાખ સો સુખ દેવ, અગોચર અલખ અમેવ	
અંતરમાં નીરંતર આપ, તાકા જપો અજંપા જપ	॥ ૩૪ ॥
થાણા થરસુ થરકર થાપ, તેરા મીટે તીન ગુણુ તાપ	
છુટે લાલ કરમ સંતાપ, મલે તોકુ આદુ વ્યાપ	॥ ૩૫ ॥
સોહં શબ્દ વાગે ઘોર, તાહાં ક્રોધ ચલે ચંદ ચક્રાર	
જેસે નટ ચડીયા દોર, નામ નીશાન દોકર જોર	॥ ૩૬ ॥
દેવે મોજ નંદકીશોર, ઉગેભાણુ ભાગે ચોર	
પંડ બલ્લંડ જોત મકાશ, જાંચા મહેલ ઘર કેવલાસ	॥ ૩૭ ॥
વીરલે કીયા અમર આશ, દર્શન કરે હરીકાદાસ	
જાકું હે પીયાકી ખ્યાસ, હંસા કરે રંગવીલાસ	॥ ૩૮ ॥
સો ઘર જુગસે ન્યારા, મેર શીખર પર મેળા	
આડે પહોર અંજવાળા, ઝલમલ જોત ઝલુકારા	॥ ૩૯ ॥
નરખો નામ નીરધારા, આપો પુરૂષ અવંતારા	
કરણીધર કીરતારા, કહે આપહી ન્યારા	॥ ૪૦ ॥

પુરા સંત પરખંતા, કાયર કુડા ભાગંતા
 પુરણ ભાગ જન પાયા, લાલમે લાલ મેલાયા ॥ ૪૧ ॥
 ધરણી ધરકુ ધાયા, ગગન ગુફામાં ગાયા
 વસ્તુ અમુલખ લાયા, કુલ ફકીર ફરમાયા ॥ ૪૨ ॥
 તાકી ધુપે નહી જાયા, અમુરત દરશાયા
 સો ધનશ્યામ સુરંત સાર, દર્શન કરે નર અર નાર ॥ ૪૩ ॥
 જગપતી જીવજી આધાર, અગમ જોતહે જોડાર
 શુરા સોન ઘઢ ચઢીયા, ભમર ગુફામાં ભળીયા ॥ ૪૪ ॥
 આદ પુરૂષ સંગ મલીયા, તાકી કરમ સખ ઝડીયા
 સચીયારા સુફલ ફલીયા, જાયકે અગમમે મળીયા ॥ ૪૫ ॥
 હરદમ ભેટીયા હરનામ, કીયા શામકુ સલામ
 ભાણુ કખીર રવી રામ, સદગુરુ લાલ કરે પ્રણામ ॥ ૪૬ ॥
 શબ્દ માનજો સહી, વાર જાએ છે વહી
 લાલ ખતાવે કહી, રંગ મોહોલમાં રહી ॥ ૪૭ ॥
 એ ચેતામણી ચંતસાર લકતી હે ખાંડાધાર
 સદગુરુ સેવીયો નર નાર, અમર મોજ કરતાર ॥ ૪૮ ॥
 દોહા

રૂઠ ચીંતામણી રસ રૂપ હે, સાર સીરામણી સોય
 અનભે વસ્તુ અમોલ હે, ચીનત વીરલા કોય ॥ ૪૯ ॥
 ગંગા કાશી દારકાં, ખીચ શેરખી ગાંવ
 રવી કખીર પ્રગટ હુવા, રાખ્યા જીગમે તામ ॥ ૫૦ ॥
 કખીર સાહેબ સત્ય હો, સુખ સાગરકી સીર
 લાલદાસ લવ લાયકર, સુમરે રામ કખીર ॥ ૫૧ ॥
 લાલદાસ કરે વીનંતી, માગી ગુરુ રૂમોન
 તુમ ભરીયા ભરપુર હો, મહીમાં ગુરુ વખાન ॥ ૫૨ ॥
 છતી શ્રી લાલદાસ કૃત રૂઠ ચીંતામણી સંપૂર્ણ

— : — : —

પદ ૩ અથશ્રી પ્રાણુ સાંકલી પ્રારંભ

નમો સદગુરુ આદ પુરૂષ, નીરાધાર
 કરતાર જોતી સરખી આતમ જોધાર ॥ ૧ ॥
 તામે પ્રગટે અલખ નીરંજન નીરાકાર
 મન પવન તેજ તંત સારા, ઇચ્છા શકતી કીયા પસારા
 જોહું સોહું રરંકારા, ચંદ સુરજ નવલખ તારા ॥ ૨ ॥
 સત શબ્દકા કરે વીચારા, અનભે સંતો હિતરે પારા

- આથે બ્રહ્મા વીળુ મહેશા, આદ પુરૂષકા લીયા ઉપદેશા
સદગુરુકી ચરણે આયા, સખ સંતન મીલી સાહેબ પાયા
પુરા હોયસો પરમે વાણી, કીક બાત સો કહ્યાં ડેરાણી ॥ ૩ ॥
- સદગુરુ બોલ્યા અમૃત વાણી, સો ચીને કોઇ તંત પીછાની
નવ દરવાજા બાંધો બારા, દશમે દેવ કરે દેદારા
અંતરમાં નીરંતર વાસા, તંત શબ્દકા દેખ તમાશા ॥ ૪ ॥
- જ્ઞાન ધ્યાન સે ખોલો તાળા, અનભે શબ્દ કરે અંજવાળા
પેલા ઘર પ્રણામ કરીજો, સતગુરુ સંતકી સેવા કીજો
પ્રેમ જોતમાં પર ઉપકારા, રહેણી કરણી ખાંડા ધારા ॥ ૫ ॥
- જતી સતી કોઇ જાગે શુરા, જાકુ સદગુરુ મલીયા પુરા
આદ અંત મારગ લીજો, સો સાચખકું યાદ કરીજો
બારા મીઠા દરીયા ભારી, તાવીચ હંસા ખેડત મારી ॥ ૬ ॥
- સાચ જુઠકા કરે નીવેરા, તો કહાવો સદગુરુકા ચેરા
દલ દરીયામાં દેખો ભાઇ, લહેર મહેર સો કહ્યાં સમાઇ
બાહેર બીંતર ચીનો કાયા, રમતા રામ કહો કહ્યાં પાયા ॥ ૭ ॥
- સુણીયો હીંદુ મુસલમાન, અનભે ચીનો આતમ રામ
એકો અલ્લા એકો રામ, ન્યારા ન્યારા ધરીયા નામ
પક્ષ બાંધી કીના પરવાર, કોણુ તમારા સરજન હાર ॥ ૮ ॥
- લકત મણી સામુ નહી ભાલે, પથરા સાથે રત્ન પજાલે
એસા જુગમે કંથો અંધેરા, પાર બ્રહ્મકા કુંત પગેરા
મન પવન પુછો પરધાન, કોન પુરૂષકા લાગે નામ ॥ ૯ ॥
- દેખા દેખી પંથ ચલાયા, પીર પેગમ્બર સીધવ કહાયા
પક્ષા પક્ષીસે ખેલો ન્યારા, તખ દેખો કુદરત કરતારા
કાયા કાશી મુળ અસ્થાન, દીલમે સદગુરુ શબ્દ પીજાન ॥ ૧૦ ॥
- નહી હે હીંદુ મુસલમાન, ઝોળખી લેજો અનઘડ શ્યામ
ઉલટા મુલટા કરે વીચારા, સોધો આતમ ખેલો ન્યારા
કમં ઘાત કરે નહી મન, લાલ કહે સો રામ જન ॥ ૧૧ ॥
- સો જન હોવે હરકો દાસ, તોકો નહી ખલકકી આશ
આતમ તત્વ લઇએ જાણી, સો પ્રાણી ખેલે નીરવાણી
અંતર ગીયા નીરંતર જાગ્યા, લાલ કહે ભરમ લે ભાગ્યા ॥ ૧૨ ॥
- ઘટમે દેવળ ઘટમાં પુંજ, અલખ નીરંજન અવર ન દુગ્ગ
ડુંગર પર ચઢ દેખો ડેરા, તહાં ખીરાજો સમરથ તેરા
પુછો મંદીર પુછો ધામ, કરે સદગુરુકુ સત સલામ ॥ ૧૩ ॥

સંત બતાવે સાહેબ સોઠ, જન સેવ્યા સો અમર હોઠ
સદગુરુ સ્વામી અંતર જામી, ગુરુ ગું સાઠ હે ઘણુ નામી
શબ્દે નરખો શબ્દે પરખો, સાક્ષીરૂપ સકલમાં સરખો ॥ ૧૪ ॥

ઝીણા તેરી જુગતી જાણે, નરખે પરખે ઠીક દેઠાણે
પાત્ર સુપાત્રે દીજે દાન, ગુરુ સંત હે શાલીગ્રામ
સેવા પુજા કરની સાર, માગો હં સા મોક્ષ દાર ॥ ૧૫ ॥

કુહ કપટ છોડો પાખંડ, સુખદુખ મેટો દેહકા દંડ
કામ કરોધકા કટકા કીજે, માન ગુમાન મારી દીજે
પાવ પલકપર લીજે સાના, ઘટ ધુંધટ છોડો અબીમાના ॥ ૧૬ ॥

ગુરુગમ હં સા પદ નીર્વાણ, ચેતો વરતો ચતુર સુજાણ
રમતા ચેતો આતમ રામા, પુરવ ધરમાં કરો પીછાના
કહાંસે આયા કહાં તુમ જતા, લવસાગરકા બેદ લુલાના ॥ ૧૭ ॥

આવે જાવે ખબર ન પાવે, કાંડી બદલે રતન ગુમાવે
ધર અમર ખીજ ધારણુ ધારી, ખેલ ખેલાવો નર અર નારી
સાખીત કીજે સરજન હારા, મનખા જનમ રતન અવતારા ॥ ૧૮ ॥

હું તું હારો જનમ સુધારો, આપ તરો ઝોરનકું તારો
દીવે દીવા દરસન કીજે, લાલ યોગણો મહીમા લીજે
સુરા પુરા કરો સવાઈ, અરસ પરસકા દર્શન ભાઈ ॥ ૧૯ ॥

ભાવ ભકતીસું કરો ભલાઈ, સંત સમાગમ હંસે ગાઈ
હં સા હંસ મીલે સુખ પાવે, હીરા મોતી યુગે યુગાવે
કાગા બગલા કામ ન આવે, હરદમ હં સા કાઈ નીર્ગુણુ ધાવે ॥ ૨૦ ॥

ધાયલકી ગત ધાયલ પ્રીછે, સત શબ્દ તોકું મન ખુંચે
શીલ સમતાં ખમ્યા ધીરા, હેતે પ્રીતે લેજે હીરા
દરદવંત દરવેશ દીખાવે, ઇશક વંત મહાસુખ મનાવે ॥ ૨૧ ॥

ભેદુ કહે ભેદકી ખાતા, બંદી છોડ સુગતકે દાતા
જાનીકું જાની મીલ જાવે, જ્ઞાન ધ્યાનમેં ગરથ બતાવે
અરથ ગરથ મે શીખ સમાવે, ગુરુસાર કારજ ગરકાવે ॥ ૨૨ ॥

ભાવ ભકતીકા મારે ભાલા, તખ દેખોગે ઝોરહી ખ્યાલા
તંત સ્વરૂપી મારે તેગા, સત સ્વરૂપી લજન લેગા
પ્રેમ બાણુ જખ લાગે પુરા, દેહ વીદેહ મન ચક્રયુરા ॥ ૨૩ ॥

મરજીવાકા મારગ ચોખા, જનમ જનમકાં ભાંગો ધોખા
શબ્દે લાગે શબ્દે જાગે, સત શબ્દસુ ભટકણુ લાગે
જાગે જોગી ભાગે રોગી, ઠીક કર્યા વણુ ભડકે ભોગી ॥ ૨૪ ॥

ફના ફદલમાં અદલ ફકીરી, નેચા પરચા નામ જાંજરી
મુલતા અલ્લ અજરમાં ઝરણા, સો જોગી અમરાપુર વરણા
ગગન ગુફામાં ઘેરો ઘેરો, લખ ચોર્યાસી છુટે ફેરા ॥ ૨૫ ॥

કાયામાં કારાગર રામ, ધરણી ધરકા દેખો ધામ
સખકુ દેખો અલ્લ વીચારી, સસમ વેદકી કથા કરારી
કથતા બકતા પંડીત કાજી, સાચ વીના નહી સાહેબ રાજી ॥ ૨૬ ॥

વેદ વાણીસે ભેદ હે ન્યારા, નીમલ નામ ગ્રહો નીરધારા
એક તરવરકા સકલ પસારા, મુલતજી મત ખેલો ન્યારા
ચાર જુગમે ચારે વેદ, તાકા લીધો વીલે ભેદ ॥ ૨૭ ॥

ખટ દર્શનમાં ખટ પટ લાગી, જુગ પતી મે જોયા હે જાગી
જોગી વેરાગી સંન્યાસી, કહુ કરેગો જુગમાં હાંસી
લહે મરે વહી બક વાદ, છોડી આદ કરે ઉપાદ ॥ ૨૮ ॥

ઘતકી કહે બાતુ બનાવે, વાધરકી જે વીરલા પાવે
ખારા પંથસે ભકતી ન્યારી, સો લાલ વસ્તુ વીરલે વીચારી
ભાવે ભેખ ભાવે સંસારી, દર્શન કરજો મનકું મારી ॥ ૨૯ ॥

છતે પંડકા હે દેદાર, શીરપર દેખો સરજન હાર
એસા ભેદ લહો તો ભે ભાંગે, નહીતો વાત પડીછે ઠાંગે
મત પાખંડી ખટપટ આચારા, સત રામ વીના સખ જુઠં પસારા ॥ ૩૦ ॥

ત્રેહ અગ્નીમાં તન જરો, વેરાગમાં વસ્તુ વીચારો
ઉંડા અગમ અગોચર એસા, નીરગુણ અલ્લ નીરંતર જેસા
સદગુર શબ્દે જાગી જીવો, તુગરા પલડી સુગરા હોવો ॥ ૩૧ ॥

ઉંધા કમળ સમ કરી રાખો, ચઘતન થઇ સો રસ ચાખો
આતમ પરમાંતમકું પુછો, સાર શબ્દ વીચારી ખુજો
તંત નામ દીપક કર ધરો, જીવ શીવ નીવેરા કરો ॥ ૩૨ ॥

અજવાળે અંધારં ટળે, સંતોષી સાહેબ શું મળે
સત ધરમકી ધારણુ ધારો, પાંચ પચીસકું અજરા જરો
રરંકારમાં મન મેળાવે, સાચકે ધર ન્યાય ચલાવે ॥ ૩૩ ॥

અલ્લ ચીતે કોઇ અલ્લ જ્ઞાની, ગુરુમુખ ખોલે અમૃત વાણી
ગુરુ સખદતે એકો રેણા, કાયા ભીતર કી મત કરણા
૩૫ સરખી દર્શો દેવા, સુરત માંહી સુરત સેવા ॥ ૩૪ ॥

શીવ શકતીકા નીચલ વાસા, પાંચ તંત કાયા પરકારા
સુરત તુરતકી સાન ઠેરાણી, ધંગલા પોંગલા સુખમણા રાણી
કાયલ ખોલે અમૃત વાણી, તંત વસ્તુ વીરલે પીછાણી ॥ ૩૫ ॥

તારક મંત્ર ત્રીવેણી ખોલે, જન પાયા સો કબુ ન ડાલે
 બંકનાળ ધર સોળે સેરા, ઉગે બાન મેટે અંધેરા
 ગંગા જમુના અમૃત ધારા સુગરા પીવે સનમુખ સારા ॥ ૩૬ ॥
 જલમલ જોતી વરસે મોતી, નીરખે હંસા જેની નજર પોતી
 હર હરી નરખે પરખણ હારા, ત્રીન ગુણસે ખેલે ન્યારા
 ટંકશાલ પર ઘડે જે ઘાટા, કામક સાળ કામક કાટા ॥ ૩૭ ॥
 ઘંટ ગરજે આર વાજે તુરા, લાગે ચોટ લાજે સો કુડા
 ખરા ખોટાકી ખખર કરાવે, સો સાહેબ કા લાલ કહાવે
 સત સંગતમે સોખત કીજે, તોલ તપાસી ખરા કરીજે ॥ ૩૮ ॥
 જીણા મારગ જીણા દેશ, મન કાફરકા મુંડો કેશ
 પછમ દેશ સાચકા મેળા, ત્યાં ચલો ચમતન થઇ ભેલા
 માન સરોવર માણેક લીજે, અમૃત ખ્યાલા ભરભર પીજે ॥ ૩૯ ॥
 રતનાગરકી લહેર કરારી, ચલખે પંખી પંખ સમારી
 તપત કુંડકી છોડો આશા, દેખો હંસા તખત તમાસા
 રંગ મહોલમાં દમ દીદારા, આય દેખો હંસાકા દારા ॥ ૪૦ ॥
 તરોણ હંસા તારક તીર, આછાં પીયો નીરમલ નીર
 સત્ય નામકી નીરમલ જોતી, પેરો હંસા પ્રેમકી પોતી
 મમતા રંડી મેલો રોતી, ગુર નીરંજન લેજો ગોતી ॥ ૪૧ ॥
 ગુરમે ગરક સેરીમે સરક, લાલ કહેસો મરણવાકા મરક

—:૦:—

છંદ

જીવન મુકતા, ચમતન ચુકતા, રંરંકર હેરાવંતા ॥ ૧ ॥
 પ્રેહ વેરાગી, તનમન ત્યાગી, આશ નીરાશી ખેલંતા ॥ ૨ ॥
 હરદમ હીરા, શબ્દ સંધીરા, વેગમ ચાલ ચલાવંતા ॥ ૩ ॥
 બિન મુનીલાલ, આસન ધારી, ચડી ખુમારી ચમતનતા ॥ ૪ ॥
 ફરક ફકીરા, બાવન વીરા, અનભે વાણી ખોલંતા ॥ ૫ ॥
 મન જગત જગત જોગી, લહે લાગત લાગત લાગંતા ॥ ૬ ॥
 ભે ભાગત ભાગત ભાગેંગી, મેં મન માર મનાવંતા ॥ ૭ ॥
 કાયા કોટ કબજે કીજો, થંરકર થાણા થપાઇંતા ॥ ૮ ॥
 તોડો ઘાટા, ચલો નીરાટા, નહી પંથ નહી પરવારા ॥ ૯ ॥
 ખોલો તાળા, કરો અજવાળા, દશમે દેખો દીદારા ॥ ૧૦ ॥
 ગડ ગડ ગાજે, નોખત વાજે, નવસો તાળા ખોલંતા ॥ ૧૧ ॥
 લજન લડાકા, ધરમ ધડાકા, હનમંત હાક બજાવંતા ॥ ૧૨ ॥

- પથરા ઘુટયાં, પાણી છુટયા, પાર બ્રહ્મ પરસાવંતા
કાયા વાડી, મનવા માળી, નીકે નીર ચલાવંતા ॥ ૭ ॥
- નીરગુણ સરગુણ, મધ્યે મારગ, શેષ કલા સમાવંતા
શેષ કલામે, એક નીરંતર, ખોજંતા સો પાવંતા ॥ ૮ ॥
- શબ્દે આયા, શંખ બળ્યા, સુતા શેર જગાવંતા
દલી દલીકે, એક તમાસા, દેખ અદેખ દેખાવંતા ॥ ૯ ॥
- અગમ દમ્ભે સે દ્રુષ્ટ મુખીમે રામ સતેહી રમંતા
અપે મંડળ ધર, આવો સંતો, સમજુકા સખ એકમતા ॥ ૧૦ ॥
- નીચા હોઠ સો, પરચા પાવે, રામ રમતા સો પારમતા
ધણી મળે, તખ ઘોખા ભાગે, લાલમે લાલ મીલાવંતા ॥ ૧૧ ॥
- માંયકા માંચ ન્યારેકા ન્યારા, સોઠ સંત સાક્ષી વંતા
ખેચરીકા ખેલ અજર જર, ભુચરીકા ભ્રમતા એ અજર જરના ॥ ૧૨ ॥
- ચાચરીકાચાલ એ અજર જર, અગોચરી હિન્મુની પાંચે મુદ્રા સાધંતા
સો ભેગી ભુગમે ભગંતા, ગુરજાન ધ્યાન ધર જાવંતા ॥ ૧૩ ॥
- મેહ અગ્ની પ્રજરંતા, પાંચ પચીસકુ જરંતા
અજર જરતા અખંધુતા, ધંગલા પાંગલા સુખમન સાધંતા ॥ ૧૪ ॥
- હંસ ત્રીવેણી ખેડંતા, ચંદ્ર સુરજ ચેતાવંતા
લોહા પારસ લાવંતા, કાગા પલટી હંસ કહાવંતા ॥ ૧૫ ॥
- લાલ ઝરખે લાલ કહે, કાઠ પુરા સાધુ પરખંતા
હીરા માણેક, મોતી વરસે, નીરાધારમાં નરખંતા ॥ ૧૬ ॥
- નીલા પીલા, શ્યામ સરેતા, રૂપ અરૂપે રમંતા
પૃથ્વી તેજ, પવન નલ પાણી, પાંચ તત્વ દર્શંતા ॥ ૧૭ ॥
- ચાર વેદકા ભેદ ખતાવે, એસા અલખ લખાવંતા
નવે નાથ, સત સમર સંગે, સોહં શંખ બળવંતા ॥ ૧૮ ॥
- ઓહં સોહં, બ્રહ્મ સ્નાના, એક શીખર મક ઊવંતાં
ઓ અવનાશી, બ્રહ્માંડ વાસી, સોહુ સદગુર ગર્જંતા ॥ ૧૯ ॥
- અનહદ ગાજે, તીમીર ભાજે, સુનમે શેર વસાવંતા
વેદ ન વાણી, પવન ન પાણી, સત લોક સધાવંતા ॥ ૨૦ ॥
- જાહેર ભેગી જાગંતા, જગત ગુર જન તારંતા
તારક બ્રહ્મ શુનાવંતા, અનંત કોટ ઓધારંતા ॥ ૨૧ ॥
- સત નામ ઠેરાવંતા, હર દરીયામાં હેરંતા
પછમ ઘરમે ઘેરંતા, સુખ સતારમે ઝીલંતા ॥ ૨૨ ॥
- નીરમલ હોઠ ઘર આવંતા, દશમે મેલ દર્શન પાવંતા
એકમે અનેક સમાવંતા, અમરતમે મેલાવંતા ॥ ૨૩ ॥

- તહાં અવીનાશી, આપો આપ, તહાં નહીં કાંઈ પુન્યને પાપ
દાતા ભુક્તા સમરથ સોધ, તારણ તરણ આપે હોધ ॥ ૨૪ ॥
- આકાર સાકાર, રંરંકાર નીરધાર, નીરભે મુરત નીરતર
વાસ પરમ જોત શબ્દ પ્રકાશ, ॥ ૨૫ ॥
- ત્યાં ખેડે પુરૂષ પુરાણી, લાલ કહે કાંઈ ચીનો જ્ઞાની
તાકે રૂપ ન કાયા, ધુપ ન જાંયા, ડિપજે ખપે સોમાયા ॥ ૨૬ ॥
- ઓ આદ પુરૂષકા જ્ઞાન આયા, પરમ શબ્દકા પડે પતંગા
સત શબ્દ જણકારા, અકલ કલામાં આપ સરૂપી ॥ ૨૭ ॥
- અકલ પુરૂષ દેહારા, એક પુરૂષકા સકલ પસારા
જાણે જાણુન હારા, સ્વર્ગ લોકમે અકલ સ્વરૂપી
અમર લોક અવતારા ॥ ૨૮ ॥
- સખમે ખેલે, સખમે ખાવે, સાહેબ જુગસે ન્યારા
લાલ કહે જો પ્રાંઠાવનમે, કાન મુરલી વાળા ॥ ૨૯ ॥
- સુધા મંદીર, સુધા ધામ, સુધા કુજ ખીહારી
ચાર ખુંટમે આપા દીસે, કીરતાર ગીરીવર ધારી ॥ ૩૦ ॥
- અગમ અગોચર, પરા પારહે, કરનીધર કીરતારા
પદ પ્રમાણા, લેખ લખાણા, સદગુરકા ઊપકારા ॥ ૩૧ ॥
- પ્રાણ સાંકડી, થઈ સંપુરણ, અરથ ગરથમે આયા
સદગુર મળીયા, રવી રામા લાલદાસ લલ લાયા ॥ ૩૨ ॥
- વણુ શ્રવણ, સો શબ્દ સુણીજે, વણુ જીવહાકી વાણી
વણુ નેણાસુ, નીરખી લેજે, સમરથકી સેવાણી ॥ ૩૩ ॥
- વણુ વાદલ, વીજ ચમકે, વણુ જોતી અજવાળા
વણુધંદા ધુન, ગગન ગરજે, સદગુર સરજન હારા ॥ ૩૪ ॥
- રંગ મોહોલમે, રવી રામહે, ભીતર ભાણુ પ્રકાશાં
સદગુર કંખીર, રામા નંદજી, લાલ ચરણકા દાસા ॥ ૩૫ ॥
- વરસ પચાસે, પ્રાણ સાંકડી, કહી સંપુરણ સાર
ભેદ અગોચર લાલ કહે, અરથ ગરથ તંત વીચાર ॥ ૩૬ ॥

પ્રાણ સાંકડી સંપુર્ણ

—:—:—

પદ ૪ અથ આત્મ બોધ ચીંતામણી પ્રારંભ

છંદ ચોપાયા

પ્રથમ સમરં ગણપત સ્વામી, ભુલ્યા અક્ષર દીયો ભવાતી
નમો નમો ગુર આઘ પુરૂષ અવતારી, સકલ ભવનમે જોત તમારી ॥ ૧ ॥

- સો જોતીમાં ધરીયા અવતારા, રમતા રામ સકલસે ન્યારા
 ત્રીન લોક માયા ફેલાણી, ચોથેકી ગમ વીરલે જાણી ॥ ૨ ॥
- લખ ચોથાંશી ફરી ફરી આગે, મરી મરી મનખા જનમ પાયો
 ફરીગર કીયા કમઠાણા, કુટા લાલ સો માંહી લખાણા ॥ ૩ ॥
- લખ્યા લેખ મટે નહી લગારા, સમયાં નહી તે સરજન હારા
 માત પીતા સુત અંધવ ભાઈ, આ જગમે સખ જુઠું સગાઈ ॥ ૪ ॥
- માટી ચુન ચુન મહેલ બનાયા, તાખીય ભમરા ભરમે જુલાયા
 ધને માલ ખર્ચે નહી ખાવે, પાંચે હાથ ધસંતા જાવે ॥ ૫ ॥
- સુરખ કેતા મેરી માયા, ધન જોખન બાદલકી છાયા
 જુવો વીચારી નર અર નારી, ગુરખીન ખેસુખ બાજી હારી ॥ ૬ ॥
- રૂપ દેખીને સખકોઈ રાયા, અરપકી કોઈ ખખર ન પાતા
 વચન કરી દરગાહસે આયા, સો વચન સુરખ તે કયું વીસરાયા ॥ ૭ ॥
- સાંઈ ઝરખે દેખે ખ્યાલા, જીવડા તેરા કોણ હવાલા
 સખ જુગ નીચા સાહેબ જાંચા, ઘડી પલકડા માગે પરચા ॥ ૮ ॥
- માન શુમાન મતકર અંદા, હજી ન ચેત્યો ગાફલ અંધા
 જો તમ દેખો સો ધર નાહી, છોડ ચલોગે એક પલ માંહી ॥ ૯ ॥
- માથે મરણ તણા બે ભારી, લેખા લેશે કૃષ્ણ મોરારી
 રાવણ કંસ અકખર રાઈ, પલમે છોડ ચલે પાદશાહી ॥ ૧૦ ॥
- એક દીન કુચી લેગા દેરા, કોણ પુછંતા હુકમ તેરા
 જુઠી બાજી જુલ્યો પાજી, શીરપર સાહેબ રહ્યા છે ગાજી ॥ ૧૧ ॥
- ચણીયા દેવળ ભાગી જાશે, ઉગ્યા છે તે આથમી જાશે
 તન મન ધનકા ગર્વ ન કાજે, બે ડર રાખી ભજન કરીજે ॥ ૧૨ ॥
- કચ્યા હે કાયા કમઠાણા, સચ્યા હે સાહેબકા નામા
 ચંદ્ર વીના જ્યું રેન અંધારી, ધણી વીના જ્યું રંડી નારી ॥ ૧૩ ॥
- સદગુર વીના શબ્દ નહી જાગે, દીપક વીના અંધારો નહી ભાગે
 ગુરવીના મીટે ન ધોર અંધારા, સુરજ ઉગ્યા ખીન છપે ન તારા ॥ ૧૪ ॥
- કરમ દંડ તો સખ કોઈ ભરસે, ધર્મ નીમ કોઈ વીરલા કરશે
 રાજા દંડે અગત પરજાગે, રેન અંધારી તરકર તારે ॥ ૧૫ ॥
- ભોંપા ભેળી રેન જગાવે, રામ ભજનમાં ઉંધજ આવે
 દાઢ પીવે બકરા મારે, દીલ ખોટા મુખ રામ પુકારે ॥ ૧૬ ॥
- આતમ ધાતી કમ કસાઈ, દયા મહેર તો દીલમે ન આઈ
 ખોલે ચાલે લે ઉસાસા, એતના આતમ રામ પ્રકાશા ॥ ૧૭ ॥
- બકરા મારે માટી ખાવે, દાવે દાવે શીશ કટાવે
 સદગુર સંતકુ સેવે નાહી, સગાકુટુંબકી વંદે બાહી ॥ ૧૮ ॥

- ગુરૂકી આગે કંછુ ન ખોલે, જોર આગળ ગડડી ખોલે
નટ ખટ બાજીગર ખેલે, ઘોતી પોતી સખ કોઇ મેલે ॥ ૧૯ ॥
- ભાંડ લવાયા લાગે મીઠા, અનભે સદગુરૂ વીરલે દીઠા
નાટક ચેટક રડાં લાગે, ભેદુ દેખી અળગા લાગે ॥ ૨૦ ॥
- પૃથ્વી પર પાખંડ પુન્યા, ઠેંગા કોલી ખલક ઠંગાણા
ઠગ ફાંસીયા મળશે ધુતા, રતનમણી તમે રખે ખોતા ॥ ૨૧ ॥
- ચોરટા સાથે જગ લુટાણા, આઘ મુલકા મસં ન જાણ્યા
પાખંડ પુજે મુક્તી ન હોયે, સદગુરૂ સેવે વીરલા કોયે ॥ ૨૨ ॥
- શોભાકા તો દાન વખાણે, અબ્યાગતકી આદ ન જાણે
સ્વારથકી સખ બની સગાઇ, પરમારથકી કંછુ ખખર ન પાઇ ॥ ૨૩ ॥
- સાચી કંઠુ તો કોઇ ન માને, જુડી ખાતે જગ પતીયાને
દાવામાં તો દુનીયા દુઝે, ખેહદ વાતો વીરલા બુઝે ॥ ૨૪ ॥
- ગરજ પડે તખ કરે ગુલામી, પીછે નુગરા હોય હરામી
વાદ વદે સો દોઝક પાવે, પાંચ તત્ત્વમાં કુડ ન સમાવે ॥ ૨૫ ॥
- છત્ર પત્ર સખમાં લાગી, ત્રીગુણી માયા વીરલે ત્યાગી
થાપ ઉથાપ કરે બહુ તેરા, તરભે પદકા કરો નીવેડા ॥ ૨૬ ॥
- પંડીત કાજી ભરમે ભુલ્યા, સત છોડી અસતકુ ખોલ્યા
રાગ મગ કાફર જ્ઞાની, ખરાં ખોટાકી ખખર ન જાની ॥ ૨૭ ॥
- સખ કોઇ અપના રાહ વખાણે, કુદરત કલા કોઇ વીરલા પીછાંહો
ઘાટ બંધાણા ન્યારા ન્યારા, ઠાકર એકને અનેક પુનરા ॥ ૨૮ ॥
- ભણીયા ગણીયા પાછા પડીયા, હર હેમાળે હાડ ન ગળીયા
કુખુધી કોરા જ્ઞાનજ કુટે, થોથે કરમ જાજર ન છુટે ॥ ૨૯ ॥
- ખોટા કરકર દુનીયા બાધી, ખરાં ખોટાકી ખખર ન લાધી
જોગી જતી દમડા જોડે, છુટયાહે પણ બંધા ખોલે ॥ ૩૦ ॥
- પીર પેગખર કરે પોકારા, મંડ કોઇ કોઇ નીકસે ન્યારા
ઓરતકું તો કરે ઉજારા, દીપક નીચે રહે અંધેરા ॥ ૩૧ ॥
- ઝાળખ્યા વીના અંધા અથડાવે, પારખ વીના પીયું કહાંસે પાવે
એક કરી દેખો દુનમત ધારા, જનમ સંગાથી કયું વીસારા ॥ ૩૨ ॥
- પીંડ પડે તખ જીવ કયાં જાશે, અંતકાળ તમે જીવો તપાસી
મુવા પીછે જીસ ધર જાણા, સો ધર હંસા કરો પીયાણા ॥ ૩૩ ॥
- ધણી આગળે જોર ન ચાલે, જોગી વેરાગી સખ કોઇ માલે
જાણપણામાં સખ કોઇ જાડા, અર્થ નીયમમાં ખેલે આડા ॥ ૩૪ ॥
- હુદ ખેહુદકી ખાત બતાવે, અનહુદકી ગમ વીરલા પાવે
નીર નવાણે ધરમ ઠોકાણે, અવીગતકી ગત વીરલા જાણે ॥ ૩૫ ॥

- સેવક મલીયા મીઠા ખેલે, ઝોર બેખસે ટેડા ખેલે
દમડી કારણુ દે પરમેશ્વર, ખખર વીના નર હુટે લોધા ॥ ૩૬ ॥
- સત ધરમકી ખખર ન જાણી, સુખ શાંતીમે ભુલ્યો પ્રાણી
જુઠા મઠ મઠી ઝોર ઠારા, છોડ પ્રપંચ ચલો નીરધારા ॥ ૩૭ ॥
- ચલખે હંસા સદગુર પાસા, ઘટમે કીજે જ્ઞાન પ્રકાશ
ગુર મીલે ગુર જ્ઞાન પતાવે, ભુલ્યા હોધ તો ફેર સમઝાવે ॥ ૩૮ ॥
- સુનખે પાંખી અગમકી વાણી, કીણી વસ્તુ વીરલે પીછાની
ભગત ભેદ સખ જુગસે ન્યારા, સો કામ સમજે સમઝણુ ઠારા ॥ ૩૯ ॥
- કુડા કપરી ધરમ ઘટાવે, પુરા હોધ સો પ્રેમ વધારે
કરમ ભરમકા ભાંગો તાળા, સદગુર શબ્દે કરો અજવાળા ॥ ૪૦ ॥
- અલખ નીરંજન ઝોળખી લેજે, દયા ધરમ લખ દરશન કરજે
સદગુર પુરા પર ઉપકારી, તાકું સેવે શીખ્ય અંધીકારી ॥ ૪૧ ॥
- પુનઝા ફલ પાવે સોધ, બનકે ધડ પર શીશ ન હોધ
ખાંડા ધાર ખરા કામ ખેલે, પ્રેમ કટારી ભીતર કીલે ॥ ૪૨ ॥
- જે તન લાગી સો તન જાણે, વણુ લાગી કેસે પતી આણે
કુદરત ક્લા અક્લ ગતી ન્યારી, સો લાલ વસ્તુ વીરલે વીચારી ॥ ૪૩ ॥
- સો વસ્તુ અસુલ વીરલા પાવે, મુરખ મીથ્યા જનમ ગુમાવે
હસ્તી મોટા મારગ કીણા, કયું કરી પેંહોચે દુર પીચાણા ॥ ૪૪ ॥
- પાંચ પચીસકું સરપટ મારો, ભટકલ મનકો કીક ઠેરાવો
ગડબડ ગુંડા મતકર મુંડા, અરથ ગરથકા મારગ ઉંડા ॥ ૪૫ ॥
- ડગમગ ડોલા મતકર ગોલા, દીપક જોત લગેગા ઝોલા
તનકર દીપક મનકર જાતી પ્રેમ તંત સોજે દીનરાતી ॥ ૪૬ ॥
- શબ્દ કુંચી ગુરગમ તાળા, અલખ જુધિસે કરો અજવાળા
મેર શીખર પર સાહેબ કી સેવા, ઘટમાં પુજે આતમ દેવા ॥ ૪૭ ॥
- આતમ હંસ પરમ હંસ કહાવે, જીવ પલટે તખ શીવ કહાવે
ખોજ ખોળી ખરા કરીજે, સોજ સમઝી સહી કરીજે ॥ ૪૮ ॥
- નીરખી પરખી નીચ્યે કીજે, અમૃત નામ અમીરસ પીજે
સત લોક સત ગુરકા થાણા, પ્રેમતંતકા લ્યો પરવાના ॥ ૪૯ ॥
- આવો હંસા મળીયે ભામ, આદી અંતકી રજા ઝોળખામ
આયા અબ્યાગતકા ગુરકરી જાણો, મરજીવા થમ મેરામ માણો ॥ ૫૦ ॥
- ખાવો ખરચો કરો ભલામ, હાથ દીયા સો સાથે આમ
ગુરમુખ વાળ્યા હરીમુખ પાયા, અભેદાન અમરાપુર આયા ॥ ૫૧ ॥
- સદગુર સાચા અવીચલ વાચા, કોટી જનમ ફલ માગે પરચા
સેવો પુજે સદગુર સ્વામી, તાકું મીલે નીરંજન નામી ॥ ૫૨ ॥

પ્રેમ લક્ષ્મી પુરા કાઠ પુજે, શબ્દ સાખી સમજ્યા કાઠ સુઝે
 રતન પારખુ તુરત પીજાને, અદલ ખરા સોઠ લાલ વખાને ॥ ૫૩ ॥
 બાડા ગત્રી મળી ઝીણા થાને, પોચ્યાના પરવાના લેને
 જનમ સુફલ કરને નરનારી, લાલ કહે છે પ્રગટ પોકારી ॥ ૫૪ ॥
 દાન સુપાત્રે વર્તો વેળા, ઉગે ભાન મીટે અંધેરા
 સમો વરતે કાઠ સંત સુહાગી, બાકી નુરત સુરત સાહેબસે લાગી ॥ ૫૫ ॥
 દયા મહેર આશીશ ઉરફળસે, તાકો અમર લોક અવીનાશી મળશે
 આતમ બોધ અગમકી વાણી, લાલ કહે છે સાચી સેવાણી ॥ ૫૬ ॥
 રવી લાલુ ગુરુ ભેદ બતાયા, આતમ બોધ લાલ ફરમાયા
 સતકા પુત ધરમકા મેળા, ભાવે લક્ષ્મી કરને ભેળા ॥ ૫૭ ॥
 સાચી કરણી સાધુ સીધ્યા, ગણીયા મળીયા મહારસ પીધા
 દાસ ગરીબી ચરણ પખાળો, ઉન્મુતી જરણા સાહેબ નીહાળો ॥ ૫૮ ॥
 આદી પુરૂષ અવીનાશી ઝોહી, સેવો પુજે સદગુરુ સોહી
 અણુછતીઆ થઇ અર્પણ કરો, મરજવા થઇ સાહેબને મળો ॥ ૫૯ ॥
 અલખ પુરૂષમાં સંત સમાણા, પુરે પાયા સો પરમાણા

દોહડા

પરમાના પ્રેમ તંતકા રવી લાલુ લખાયા
 મોર જાપ રામ કુખીરકી, લાલ ચરન સુખ લાયા ॥ ૬૦ ॥
 ભરમ કમરકા ભય મીટયા, આયે સદગુરુ પાસ
 લખી લીયા લાલ દાસ, મીટ ગયા આવન આસ ॥ ૬૧ ॥
 આવન જાવન મીટ ગયા, લાંગ્યા મનકા ધોકા ભારી
 લાલ કહે સદગુરુ મીલા, શુદ્ધ વાત વીચારી ॥ ૬૨ ॥
 કરમ સખહીકા મીટા, હુવા નીરાલા નામ
 સદગુરુ આગળ લાલદાસ, ખેઠ કર પ્રણામ ॥ ૬૩ ॥
 પંખજી આઠ પ્રેમકા, ઉઠ ચલે અસમાન
 સદગુરુ મળીયા સુન્યમે, ધાય કુર્યા પ્રણામ ॥ ૬૪ ॥
 ગુરુ ખીત જ્ઞાન ન પામીયે, ભય વીન ભજન ન હોય
 પ્રેમ વીના પોંચે નહી, લાલ પરખીને જોય ॥ ૬૫ ॥
 ચડી ખુમારી વેહકી, તાળી લાગી તીર
 લે લગનમે લાલદાસ, પોંચે કાઠ સંત સગીર ॥ ૬૬ ॥
 જ્ઞાન ગુરકા ગોઠડી, શબ્દ ગુરકા ભેખ
 નામ ફકારી લાલદાસ, જીં વીરલાકુ દેખ ॥ ૬૭ ॥
 હરીજન હરી દરબારમે, પ્રગટ કરે પોકાર
 શબ્દ પારખુ લાલદાસ, સમજે કાઠ સમજન હાર ॥ ૬૮ ॥

ધારા વર્ષે ધરમકી, મંડીયા મેઘ મલાર
 પ્રતીત હોય સો પામશે, લાલ કરે દેદાર ॥ ૬૯ ॥
 કરતા રૂપે કૃષ્ણાણ, વનમાં વેણું બળય
 સહસ્ત્ર ગોપી લાલદાસ, મોહી રહી મન માંય ॥ ૭૦ ॥
 તન મનકી શુધ ના રહી, સુણી શબ્દકી સાન
 સહસ્ત્ર ગોપી લાલદાસ, ધર્યું તખત પર ધ્યાન ॥ ૭૧ ॥
 ઇતી શ્રી આત્મ બોધ ચીંતામણી સંપૂર્ણ

—:૦:—

પદ ૫ અથ આંદરણા હંદ લીખ્યતે

કાયા નગરી માંય, મન મેવાસી રાગ
 કામ કરોધ અહંકાર, બડે હે હરામ બદા
 કહ્યા ન માને કોય, મમતા મોહીયા
 હરહાં લાલ કહેણ, મનખા રતન સાર
 ખખર વીના બોધયા ॥ ૧ ॥
 જગત મોહ જન્નળ, ફાકટ મન ફેરા ખાયા
 ચણો અંધકી ચાલ, અખેલી ખેલ ખેલાયા
 સમજ્યો નહી લગાર, મુરખા મુંઢ ગમારા
 હરહાં લાલ કહેણ, દીયા નામ વીસાર અંધીયા ભેડા ભારા ॥ ૨ ॥
 બંધ્યા જુગ સંસાર ત્રીવીધી ફંદમે
 ભુલ ગયો હરનામ, પડ્યો હે ધંધમે
 રંડ દુવાગમણુ નાર, ધણી વીના ધક્કા ખાવે
 હરહાં લાલ કહેણ, માર પડે જમદાર ગુરખીન કોણુ છોડાવે ॥ ૩ ॥
 ગુરખીન ઘોર અંધાર, ભ્રમના કીનું ન ભાંગી
 હીંદુ મુસલમાન, સુણો જોગી વેરાગી
 સંદગુર મીલે તખીખ, ઉતારે પડલાં
 હરહાં લાલ કહેણ, લગે શબ્દકી ચોટ, કે તાળાં બિઘડયાં ॥ ૪ ॥
 રાગ પ્રભ બેખ, સખે અપનેકું તાણુ
 કોરા કુટે જાન, શબ્દકા ભેદ ન જાણુ
 ભકતી ખાંડાધાર, મોજ મંરણવા પામે
 હરહાં લાલ કહેણ, સમજે વીરલા સંત ઓર સખ જનમ ગુમાવે ॥ ૫ ॥
 દગા કુડ પરપંચ, જુઠં ના ખોલીયે
 પાંચ પચીસુ ચોર, પકડ પરમોદીયે
 પરની દા પરનાર, ખરાખી લાલહે
 હરહાં લાલ કહેણ, સાચો નામ સંભાર, સોમતો સતહે ॥ ૬ ॥

ખંદા મકર ગુમાન, ધણીકા જો હર રાખો
 મેલો મત પાખંડ, દેવકા દર્શન દાખો
 સદગુરુ શબ્દ પીછલુકે, ખમીયા ધીરમે
 હરહાં લાલ કહેજી, રમત દેખો રામ, ત્રીવેણી તીરમે ॥ ૭ ॥
 ત્રીવેણી કેંતીર, પારખું પરખે નાણા
 હરી રતન અમુલ, વસ્તુકા કરે વખાણા
 ધરે શુન્યમે ધ્યાન, લગન રહે ભરપુરા
 હરહાં લાલ કહેજી, પારખ જનકે પાસ સોમ જન રહે સનુરા ॥ ૮ ॥
 લગન પ્રેમ પરતીત, ખરંકા ખેલના
 કાયર ભાગ્યા જાય, કળુ નહીં છેલના
 શુરા પુરા સંત, કીક ઠેરાવહી
 હરહાં લાલ કહેજી, હરીજન હંસા હોય, હીરા પરખાવહી ॥ ૯ ॥
 પ્રેમ હંસકા ભેદ, કહું સાચી સેલાણી
 મુખ કમળકે માંય, ખોલે અમૃત વાણી
 અરથ ગરથ વીચાર કે, કીંમત શું કીજીયે
 હરહાં લાલ કહેજી, વસ્તુ અમુલખ ચાહું, નેનભર લીજીયે ॥ ૧૦ ॥
 ચલો દેવ દરબાર, દોડ દર્શન કીજીયે
 કાકર મંદીર માંહી, પ્રેમ રસ પીજીયે
 સુન સુરવી ઝલુકાર, મોલમે જોત પ્રકાસા
 હરહાં લાલ કહેજી, લાલ ઝરખે લાલ, દેખીયો અજગમ તમાસા ॥ ૧૧ ॥
 વણુ વાદળ વણુ વીજ, વરસે અમૃત ધારા
 ચેતન ચતુર સુગણુ, પીવે કોઇ પીવન હારા
 વીણુ શ્રવણુ ઝલુકાર, નેણુ વીન જોવે નીરધારા
 હરહાં લાલ કહેજી, ખીન ચ દા ખીન સુર, તીરંતર દેખે નીરાળા ॥ ૧૨ ॥
 પુરવ જનમકી પ્રીત, પીયા સંગ પરગટ પાછ
 આજ કાલકી નાઇ, આદીકી હે ઝોળખાઇ
 લહેર મહેરકી બાત, હુકમસે હોતહે
 હરહાં લાલ કહેજી, અગમ તમાસા દેખ, નીગમસે કહતહે ॥ ૧૩ ॥
 અણુઘડ આતમરામ, ઝોળખી લીજીયો
 સેવા પુણ સાર, પ્રેમ કર પુજીયો
 દાન પુણ્ય દેદાર, ધણીકું ધામઝે
 હરહાં લાલ કહેજી, જગ્મ રીઝે કીરતર, પરમપદ પામઝે ॥ ૧૪ ॥
 પ્રેમ ગુરુકે પાસ, સાચ નરવાણુ પ્રતીજે
 વાલ પણાની વાત, સમાગમ હલમલ કીજે
 દાસ ભાવકી પ્રીતી, હુળી મળી મહારસ માણે
 હારહાં લાલ કહેજી, આદી પુરૂષ ભરથાર, જેને ભેટયા સો જાણે ॥ ૧૫ ॥

સેજ પલંગપર સોમ સોહાગણુ શામકી
 છન કીયા નીરંતર વાસ, હોમ હર નામકી
 અવનાશીકે અંગ, સંગમે સદા સવામ
 હરહાં લાલ કહેછ, સદગુરુકે પ્રસાદ, કામકી કુદરત પામ ॥ ૧૬ ॥
 સદગુરુકે પ્રસાદ, દેવ દેવલમેં દરશ્યા
 અરસ પરસ લયા એક, પીયા સંગ પરશ્યા
 મળ્યા ભાવ સુભાવ, શામકે સંગમે
 હરહાં લાલ કહેછ, ખીમ ભાણુ રવી રામ, રમે ત્યાં રંગમે ॥ ૧૭ ॥
 ઇતી ચાંદરણા છંદ સંપૂર્ણ

પદ ૬

અથ સાંકડી પ્રારંભ

કારમ કારી કંડી બાંધે, કારમ કારા ભાવ
 કારમ કારા મન ફરે, સો છત્યા હાર્યા દાવ
 સત શબ્દકા ભેદ ન જાને, ભક્ત કહાવે સાચા
 જાપા તીલક બનામ ખેઠા, મનકા મતાહે કાચા
 કાચે મતે ભક્તી ન હોમ, કીસ વીધ ઉતરે પારા
 આવે જાવે ફેરા ખાવે, શીરપર ભેકા ભારા
 ભાવ વીના ભક્તી નહી હોવે, હેત વીના હીહોરા
 લાલ કહે એ લગન પખેણા, ઓછા ફરે અધુરા ॥ ૧ ॥
 પક્ષા પક્ષીકા પખા છોકા, નર પક્ષ ખેલો ન્યારા
 આતમ સોજો અગમ વીચારો, મગન રહો મતવારા
 મતા મતીકા મતા છોકા, મતી સરવે માયા
 ખેલ મચાવી ખ્વારી કીના, રંડીયે ઘણા રંડાયા
 હું તું માયા જગ ભરમાયા, ખોસો ખોળી ખાયા
 અંધે અંધા ડેલ દીયાસો, લેકરે લેવાયા
 જુહી બાળ જુગ ભરમાયા, ભેખ લયા મસ્તાના
 ઘણા પખેણા ધકકા ખાવે, કહે લાલ દીવાના ॥ ૨ ॥
 ખટ દરશનમેં સખ કોઠ ખેલે, મનમુખ માયા ધારી
 કહાંસે આયા કહાં તુમ જાશો, દેખો તંત વીચારી
 ખખર વીના સખ ખોટી બાળ, ખોટ દુનીયા ખામ
 જમકે આગે માર પડે તખ, કહો છવ કહાં જામ
 કુચ્ચી કાયા કુચ્ચી માયા, કુચ્ચા હે કમકાણા
 ઝપટ છવકું લે જાવેગા, જમ જાલુમકા થાણા

છોડ દે આશા ખેલ નીરાશા, ક્યું બુલે મન ભાષ

॥ ૩ ॥

લાલ સદગુર કહી સમઝાવે, ચઢાટ દે અન્નઘ

તન મુંડાયા શીશ મુંડાયા, મન મુંડાયા નાહી

ધોડા પંથે દુનીયા ખાધી, ફેર ચોર્યાશી માંહી

હે નીરધારા અલખ અપારા, અમથી દીસે માયા

જોગી જતી તપશી મુની, સખ દેખી ભરમાયા

જંતર જીવા મંતર માયા, સખ સીધી વહેવારા

કામણુ દુઃખ મનકી બાજી, જોગ પંથ હે નીરધારા

ખમ્યા ખલકા સંતોષ ટોપી, સત સખુરી રાખો

ઉન્મુતી મુદ્રા પેર અગોચર, અલખ નીરંજન નરખો

॥ ૪ ॥

નુરત સુરતકી શેલી શીંગી, મન પવનકી માલા

જરણા ધરમે જાપ જપીજે, લજન કરો નીરધારા

પાંચુ ચેલા રહે અકેલા, કાયા નગર ચેતાવો

સત શબ્દ શંખ અન્નવો, સુરતા શેર જગાવો

જન ખોળ તાકું ખખર મીલેગી, જન દેખ્યા સો જાણે

જોણી છોડ અજોણી આયા, પહુંચ્યા સોઠ પીછાણે

પુરવ દીશા ચલ કર આવો, પછમ કરો પ્રકાશ

રંગ મહેલમાં રેજે લાલા, દેખો તખત તમાશા

॥ ૫ ॥

આપા ત્યાગી મન વેરાગી, સુરત સાહેબસે લાગી

પ્રેમ પીયાલા પી મતવાલા, જખ મારેગા જખ પાણ

હારદ હંસા પાર પુગીયા, હજુર ચાકર હોઠ

નીરાધાર કરતાર ખીરાજે, નરખે દરસન ઓઠ

નહી ઓ છોટા નહી ઓ મોટા, નહી હલકા નહી ભારી

સખ ઘટ સાક્ષી અંતર જમી, ઓ બાળ અલ્યાચારી

॥ ૬ ॥

સતગુર સાહેબ સત સરવંગી, સુલટા અલખ જગાવો

સત સ્વરૂપી ભીક્ષા માગે, સંતોશ રૂપી પાવો

સદગુર કરતા સદગુર જરતા, સદગુર શબ્દ સ્વરૂપી સ્વામી

લાલ કહે ગુર અંતર જમી, અદલ ફકીરી અનામી

॥ ૭ ॥

હુંખી નાહી તુંખી નાહી, મનખી નાહી માયા

શબ્દ ઉદાસી અલ્લ વીલાસી, લાલ કહે કોઠ વીરલે પાયા

લાલ કહે મોહી સદગુર મળીયા, રવીરામ ગુરજાની

સત શબ્દકા બેદ બતાયા, નામ દીયા નીરવાની

॥ ૮ ॥

ચેત બે ચેત અચેત ક્યું અંધળા, આજ ઓર કાલમે ઉઠ જામ
 મોહકા છોહમે સાર નહી શુદ્ધકી, અંધકે ધંધમે જનમ જામ
 કાલકું મારકર કુપુધકું બોધકર, ભરમકા કાટકું ભાંગ ભામ
 ખખર કર ખખર કર ખોલલે નામકું, યાદ કર શબ્દ સંભાળી ગુર જ્ઞાનપાઠા ॥૧॥
 મુળકું બંધકર સુરતકું સંધકર, તુરતકી ધારપર ખેલ ભામ
 પ્રેમકા બાણુ કર અગમ તીશાન કર, સંગમમે સતગુર સોજ પામ
 મનકું સુરકર નજરમે સુરકર, ઉલટે સુલટમે આમ ભામ
 ગગનકે મહોલમે અજ દેદાર હે, લાલકું સોજ કર લાલ પામ ॥૨॥
 ડારખે ડારતું ડાર જીભારકા, માન અહંકાર અભીમાન પ્યારા
 મોહ પર પાંચમે મુઢ માયા મતી, રાત દીવસ નહી હોત ન્યારા
 ખેલ અખેલમે ખેલ ખેલાવતા, ખેલકે ખેલમે ખુબ ચારી
 ઝેર માયા વીધે વાસના લહેર, કાલ જમ જાનગો ઝપટ મારી ॥૩॥
 ઝપટ લે જાનગો બહોત દુખ પાયગા, ફેર પસ્તાયગા ફેર ફેરા
 આયગા જાનગા મારખી ખાયગા, ચેત બે ચેત મન મુંઢ મેરા
 પાંચ પચીસકું માર મે જીતકર, છોડ પરપાંચ એ ખેલ ખોટા
 મનકું જીતકર નામ પરતીત કર, માર ગુરજ્ઞાનકા શબ્દ સોટા ॥૪॥
 શબ્દ ગુરજ્ઞાનકા સત શમશેર હે, માર મેદાનપર ઘેર ઘેરા
 આવ બે આવતું અગમકા દમ પર, નજર ભર દેખ સાહેબ તેરા
 શબ્દકી સેનમે શબ્દ સમજાવલે, શબ્દ તો સત હે ઓર માયા
 લાલકે તખતપર તંત તાલી લગી, લાલસે લાલ મીલ પુરપ પાયા ॥૫॥
 સત સાહેબ રથી ભાંણુ કબીરજી, જ્ઞાનકા બાણુ ગુપત ચલાયા
 ગુંજ ગુર જ્ઞાનકા શબ્દ સોઝી મલ્યા, સોજતે સોજતે શહેર પાયા
 મુગત મેદાન પર જીગત ભારી ફરી, પાંચ જીતનકુ ઘેર લાયા
 સુલટ મહેજુબસે મન મેળા કીયા, રાજ જાનજીકું ખોજ ખાયા ॥૬॥
 નામ નરવાણુ નર ધાર નરમે લીયા, પ્રગટે ભાણુ ગમ છોત જાયા
 અંધર સાકારમે અજબ શોભા ફરી, ઝલમલ જોત ઝલકાર લાયા
 સુખ સાગરમે સ્વાંત જળ વરસીયા, તીરમલ તીરમે હીર પાયા
 લાલકે તખત પર તંત તાલી લગી, લાલસે લાલ મીલ પુરપ પાયા ॥૭॥
 ઇતી શ્રી લાલ સાહેબ કૃત રેખતા સંપુર્ણ

:o:

બાહીર સંત કહાવત સજ્જન, ભીંતર મન ખીન્ને બદલાવે
 ગુણ ન દોષ લીધે સંગ ડોલત, જાંડી આરાધ વીરાધ કમાવે

કોઠકું નીંદત કોઠકું વંદત, થાપ ઉથાપ બુલ્યો ભરમાવે
આતમ શ્રદ્ધ ચીન્યા વીના મુરખ, ધણીકું છોડકે ધકકા ખાવે
લાલ કહે સત નામ સહી કર, આપમે ખોજતે આપમે પાવે ॥ ૧ ॥

અન્ન પાણી લાવે આપ ઉપાયા, ને લોક કહે એતો હુમ કમાયા
શાહુકા ધન વાણાતર વેરીયા, મુરખ કહે એતો મેરીહ માયા
રાજકો કુંવર ગોલી ધવાવત, અંધલી કે એતો અંદીકા ન્યા
ખરા ખોટાકી તો ખબર નાહીને, દેખા દેખી કરી સખકો ધાયા
લાલ કહે નીરાધાર પુરખ, અવીગતકી ગત કોઠ વીરલે પાયા ॥ ૨ ॥

શીખીયા સુનીયા જ્ઞાન બતાવત, પારકી પુછ તું કરે વેપારા
કથત અકત ઠોર ચલાવત, ઝુઝે સીપાઇ ને ડુલે પીંજરા
ઔરત કું પરમોદ લગાવત, દીપક નીચે રહે અંધીયારા
આપ મુવા વીના મુકતી નાહીને, પીંડ ખોજયા વીના પાવે નહી પારા
લાલ કહે એતો ગેળકી આત, કુદરત નાણે કોઇ બાલુણહારા ॥ ૩ ॥

બાહેર ભીંતર એક નીરંતર, આતમ રામકું, ઓળખ લાઇ
શામ સતંતર નામ નીરંતર, જીવકી જોતી સફળ જવાઇ
ગુરુ સંતકું સેવ સહીકર, ચરણ કમલમેં શીશ નમાઇ
હુરી હુરીજન આપ નારાયણ, અસતકું મોહી રામ દવાઇ
લાલ કહે રવી ભાણુ કંપીરજી, તારક મંત્ર દીયા બતલાઇ ॥ ૪ ॥

સત શબ્દ શીશ મેલી તુમ, પ્રેમ પ્યાલા પીવ લો પ્યારા
રામકા રંગ ચઢે દીલ ભીંતર, રામહી રામ હોવે રંરંકારા
કમલકું પલ સાખા મેલે દેખે, ત્રીવેણી ઉપર તત્વ વીચારા
ઉલટી ગંગ સુમેરકા સંગમ, નાહી ઘોઘ થાઓ નીરમલ ન્યારા
લાલ કહે નીજ નામ નીરંતર, નીરખી પરખી કરો દીધારા ॥ ૫ ॥

દરસન પરસન ભાંવ સુભાવસુ, હેતે પ્રીતે હુરી સંગ મલીજો
શુરા થાઓ સુકીત સંભાળો, પુરા થાઓ પરમારથ કીજો
કારજ શુદ્ધ કરો ધરણીધર, શ્યામ આગે સનમુખ રહીજો
હજુરી ચાકર ધણીકું ધાવો, મેળી ગળી તુમ મહારસ પાજો
લાલ કહે તેરા જન્મ સુફલ, કરના હોય સો આજ કરીજો ॥ ૬ ॥

સમતાન તોફાન છોડી દીયો, કુડ કપટ પાખંડ પરહરો
તન મન ખોળે દીલ પાક કરો, હરદમ સાહેબ યાદ કરો
અજર જરો ઉન્મુન રહો, સોઇ સત ધર્મકું સાંઘ કરો
સત સાહેબકું સાચ પીયારા, પ્રેમ પ્રતીતસે પુન્ય કરો
લાલ કહે ઘટ ધુંધટ છોડકે, સાચ વાદી તુમ સેવ કરો ॥ ૭ ॥

આદી અખંડ અલેખ નામસે, નીરભય ગાયા
સત્ય નામકી શીર, સેજમેં શબ્દ સુનાયા
ભવ સાગર કે ભીડ, તાર તમ તીરે લાયા
જેસે ગજકા અંધ, છીનમેં દીયા છોડાયા

॥ ૧ ॥

અપનો જન પ્રહલાદ, રાખીયો તેં રધુરાધ
મંદીર ફર્યો, નામ દેવકી ગણ જીવાધ
દુપતીયાંકી ચીર, પુરીયાં પલમે આધ
અમૃત કીના ઝેર, અચાધ મીરાખાધ

॥ ૨ ॥

નારાયણ નીરધાર, ભકત જન અપને ખ્યારા
પંચકીના પાર, કુંતાકી પાંડવ સારા
સવરી કેરા ખોર, પ્રીતસુ પામે ખ્યારા
અહંત્યા સહ્યા તાર, કીયે રજમે રણુંકારા

॥ ૩ ॥

ભકત અનંત અપાર, તાર તુમ કીના તારા
લાલદાસ આવીન, કહે રવી ગુર મતવારા
સદગુર સરજન હાર, સદગુર હો સતનામી
સદગુર પુરણ બ્રહ્મ, સદગુર પરમ નીશાની

॥ ૪ ॥

સદગુર આદી અલેખ, સદગુર અખે અનામી
સદગુર સખકા દેવ, સદગુર કછુ ન ખામી
સદગુર નામ દયાળી, સદગુર સાહેબ મેરા
સદગુર આય ન જાય, સદગુર હોગે ન ડેરા

॥ ૫ ॥

સદગુર લાણુ કભીર, અગમસે રવીગુર આયા
કીયા પ્રેમ પ્રકાશ, મીટાઇ મનકી માયા
સદગુર શબ્દ પ્રકાશ, કીયા મરીયા અંધારા
આરપાર એક તાર, લયા અનમે ઉજારા

॥ ૬ ॥

દેખ્યા આદી અલેખ, પુરૂષ અનમે અખંધુતા
વાકું રૂપ ન રેખ, નહી કોઇ છાયા ધુપા
અધરહલીયા એક, અતહદ શબ્દ ઉગારા
નીરાલંબ નીરધાર, ઝરે ત્યાં અમૃત ધારા

॥ ૭ ॥

હરી જન હંસ હંબુર, પીવે કોઇ પીવન હારા
શીખર સુન્નકે ખીચ, સદગુર હે કીરતારા
લાલ કરે મણામ, રવી ગુર સનમુખ સારા

॥ ૮ ॥

પદ ૧૦

અષ્ટ પદી

રી જન હીરા વણુઝારા, સાહેબકુ સાચ પીયારા, હે હંસા હીરાકા ॥ ૨૬ ॥	
ધો આંધો મુળકું ખોળે, કરળે તંત વીચારા	
ધાટ ધાટ અગમકા મારગ, સોયે નર સચીયારા ॥ ૧ ॥	
ધો દીલમાં દેખો શબ્દ પરખો, નરખો તન સારા	
ટક મોરા કુબુધી ડારા, દુર કરીને ન્યારા ॥ ૨ ॥	
ધો ખરી કસોટી હીરા, ખમસે ખોટા ભાગે કુડા	
ગે ચોટ ભાંગે નાહી, સોઘ સંત હે પુરા ॥ ૩ ॥	
ધો પુરાસો પરમારથ કરશે, પુજે સાહેબ પ્યારા	
કા કાયર કરે અધુરા, ભુલે જનમ ગેમારા ॥ ૪ ॥	
ધો અવળે કરમે શુવ આંધીયા, સવળો નહી સોહાવે	
દગુર સુધા શેર ખતાવે, આંધળા ઉજડ બાવે ॥ ૫ ॥	
ધો સદગુર તખીખ સાધ જગતરા, અંધલારા પડળ ઉઘાટે	
ટ ખુલે દેખે અંજવાળે, ભેદુ ચશમે ભાળે ॥ ૬ ॥	
ધો અવગુણ મેટો ભાવે ભેટો, ઝોળખો આતમ રામ	
તે મળળે સેવા કરળે, પોંચે અમર ધામ ॥ ૭ ॥	
ધો અધર મોલમાં અલખ ખીરાળે, ઝલમલ નેત બાગે	
ખતા હે.ય સો દરસન પાવે, ભેટયા ભ્રાંત ભાગે ॥ ૮ ॥	
ધો અષ્ટ પદીકા અરથ અગોચર, ગરથ મોઘા મળશે	
તંત ઝવેરી પારખ પુરા, અસલી ઝોળખી લેશે ॥ ૯ ॥	
ધો પ્રેમ હંસ મહ્યા પરચા પાયા ભેટયા સમરથ સોઘ	
લ રવીકા ખાળક ખોલે, ભક્ત શીશમણી બોધ ॥ ૧૦ ॥	

—:—:—

પદ ૧૧

મકલી ખાંડાની ધાર રેહાં, કાઠ વીરલા પોંચે પરા પારરેહાં ॥ ૨૬ ॥	
અચળ મન નીશ્ચે ધરે, કાયા ઘઢકું ઘેરા	
ગલ ખીચ ડેરા દીછ્યો, હરદમ રાખો હેરા ॥ ૧ ॥	
વેત થોડે નક્કલંક ચડીયા, ટોપ સંતુકા સાર	
રજ્યારા જામાં પેરીયા, તંત નામ તરવાર ॥ ૨ ॥	
મત ધરમ સરદાર હે, ભાલા ભાવરા લીધા	
અંહકાર અભીમાન મોહકું, કુબુધી કબજે કીધા ॥ ૩ ॥	
નતુપ ચડાયા ધ્યાનકા, બાણ પ્રેમકા છુટયા	
મરમ કરમ ભડ ભાંગીયા, સુરે સાંસા મેટયા ॥ ૪ ॥	

દુરમન વેરી વશ ક્યો, સદગુર સંત જાગ્યા	
સમશેર ઝડપ્યા સાચરા, કુડા કપડી લાગ્યા	॥ ૫ ॥
લગ્યા શલ્ય શરીરમાં, વીંધ્યા આરા પાર	
ઝીણા કરવા નીમલા, સોપાયા કીરતાર	॥ ૬ ॥
રરંકર રંગ મોલમાં, આવો તખત ખીરાળો	
મરજીવા મોજી માણસે, સાહેબ સાંચ પતીજો	॥ ૭ ॥
સુરા પુરા પરમારથી, સારત કરણી સુધારીયા	
શરણા પાય સત નામરા, ઓરે આવી ઉગરીયા	॥ ૮ ॥
ધંગલા રાણી ઓળખો, પીંગલા પરખો ભેદ	
સુખમણી રાણી સહી કરે, સુરતા સેવો સોધ	॥ ૯ ॥
આસણ રાસી અણુજતા, સદગુર રવીરામ	
અનેક સંત ઓધારીયા, લાલ કરે પ્રણામ	॥ ૧૦ ॥

—:—:—

પદ ૧૨

ઘટમાં આતમ રામ જગાય, કુબુધીને કાઢો તો સુખ થાય	
જીવ તારો, જનમ મરણ મરી જાય	॥ ઘટમાં ॥ ટેક ॥
મુળ મહેલમાં ગણપતી થાપું, પુજે પરસત થાય	
જ્ઞાન તણા ઘોડા શણગારો, ચઢે નીરંજન રાય	,, ॥ ૧ ॥
તેજ તોપમાં હરદમ દારૂ, ગોલા શબ્દ લગાય	
લગત લડાકા ધરણી ધરકા, કુડ કપટ ઉડી જાય	,, ॥ ૨ ॥
જરણારા જંબુ, શીલ ગલોલા, પ્રેમ પત્રીતા પાય	
મોહ ભરમકા મોરચા ભાંગો, જીત ધર થાણા થપાય	,, ॥ ૩ ॥
સતકા રાજ સુનઘઠ ચડીયા, સત સમશેર બળાય	
કાળ કરોધકું બાંધ પકડલે, કસણી ખરી કસાય	,, ॥ ૪ ॥
હરીકા બંદા છોડો ફંદા, પોંચે દર્શન થાય	
નીરાધાર ગુર અંતર નમી, વાકું શીશ નમાય	,, ॥ ૫ ॥
આપું મીઠે સાંસા છુટે, સુરાપુરા સાચ કમાય	
હકમી ચાકર, હજુર રેવે, અમર પટો લખાય	,, ॥ ૬ ॥
દયા મહેર સતગુર સાહેબકી, ખાટે સોનર ખાય	
લાલ કહે મેં કષ્ટજે ન જાણું, રવીગુર કમ્પીર ગાય	,, ॥ ૭ ॥

—:—:—

પદ ૧૩

સાહેબ નોધારાં ઓધાર, સાંભળો સાધુના પોકાર	॥ સાહેબ ॥ ટેક ॥
સુવરણ મહેલ સુદામાંના કીધા, દયાવંત દાતાર	
નરસી મહેતાની હુંડી શીકારી, શામળશા સાહુકાર	,, ॥ ૧ ॥

રી રાધેવર લાગ્યા, કપડા અપરં પાર	
ખાનના પુર્યા મામેરા, વરતાણા જે જેકાર	„ ॥ ૨ ॥
સતીની લગ્યા રાખી, ગરૂડ હુવા અરવાર	
નવાણું પુર્યા પટોળાં, વહેલી કીધી વાર	„ ॥ ૩ ॥
ઘઘાંડમાં ધણી તમે છો, સાક્ષી સરજન હાર	
સીધી મુક્તીના દાતા, ભરી દીયોહે ભંડાર	„ ॥ ૪ ॥
ગ કાઢી સત જુગ થાપો, આદુ ધરમ સંભાર	
મુક્તિ અલખ નીરંજન કળા કરે કીરતાર	„ ॥ ૫ ॥
સંત તમે અનેક ઓધાર્યા, અનેક તારણુ હાર	
જામી ઓળે રાખો, લાલ લગ્યા તોરી લાર	„ ॥ ૬ ॥

—:—:—

૧૪

કાફી

સમરે, મારી આતમનો ઓધાર	
સંગોરે, કાંઈ દરસ કરે દીદાર	॥ ૧ ॥
મુરખ મલકાવે, અંધ કરે અહંકાર	
કાંકુટ શબ્દ ન માને, ધણી વીના ખાશે માર	
વેશેરે, કાંઈ ખુની થાય ખુવાર	॥ સોપ ॥ ૧ ॥
કુમરણ કાંઈ ન જાણે, કરે કુટુંબ વહેવાર	
ના ભાવે સાધુ ન સેવે, કેમ મલે કીરતાર	
કાઢોરે, કાંઈ સાચુ નામ સંભાર	„ ॥ ૨ ॥
સાધુ સન્મુખ રેવે, કાયર ભાળે ગમાર	
સારે સાહેબ સમરે, સુદલ જનમ નર નાર	
વાને રે કાંઈ, મોજ મળે દરબાર	„ ॥ ૩ ॥
દાન અમરાપુર મળશે, કારજ સુદળ મુધાર	
માંથે હુંડી હંકારે, કંચુલસે કીરતાર	
નામ ગ્રહ્ય રે કાંઈ, દીલ અપને નીરધાર	„ ॥ ૪ ॥
પ્રતોષી નીર્મલ જીણા, તે પહોંત્યા પરાંપાર	
મ હોમ સો, ગોતી લેજો, ત્રીવેણી ટાંકસાર	
ગુફામારે, કાંઈ સુણ જીણો ગણકાર	„ ॥ ૫ ॥
પુર જોડ્યા પડદા જોડ્યા, પ્રગટ કીયા પોકાર	
ર સીંહાસન આપ ખીરાળે, આદ પુરૂષ નીરધાર	
કી મુરત પરે, લાલદાસ બલીહાર	„ ॥ ૬ ॥

પદ ૧૫

રાગ આરાધી

હંસા કર આદુ ઝોળખાણુ, આતમ તંત પીજાણુ ॥ હંસા ॥
 કાયા ઘટ કમકાણુ, મન મોટા મકરાણુ
 ઉમર ખોટી આશા મોટી, કમ કરે ક્ષરાણુ ॥
 કુખુધી કામ કરોધ મોહ મમતા, માર શીલકા બાન
 અજરા જરો ધ્યાન સુધારો, સદગુર આગેવાન
 ત્રીવેણી ટંકશાળ લગીહે, ખરા ખમે ખુરસાન
 અમર પદ્મી પુરા પામે, કાયરાં પડે ભંગાણુ
 કુડ કાઢો સાચ વહોરો, સદગુર જાણુ સુખાણુ
 હેતે મળજો સેવા કરજો, પોંચાડે નરવાણુ
 નહી કોઇ પોચે વેદન વાયક, નહી કોઇ કીતાબ કુરાન
 નીરાધાર હે આપ સ્વરૂપી, તાકું કર પરણામ
 ભાગ ભલાં જોજો સતગુર સેવ્યા, કીધાં કોટી કલ્યાણુ
 પ્રાપ્ત હોય સો દર્શન પ્રાપ્ત, નીરખ્યા નામ નીશાન
 નામ નીશાન જોત અંજવાળા, મારે એક પુરૂષ પુરાણુ
 જે કોઇ જાણુ સો કોઇ માણુ, પરસ્યા સો પરમાણુ
 તારક સદગુર મેરમ મળીયા, રવીગુર કંપીર ભાણુ
 લાલ કહે ગુર અંતર જામી, વેર વેર કુરખાન

—:—:—

પદ ૧૬

રાગ આરાધી

નરખો સદગુરુ દીદાર, કોઇ પરખે પરખન હારા ॥
 કુડ કંપટ કાચારા કાઢો, જુદા છોડ પસારા ॥
 ભરમ કરમ ભે ભીતર ભાંગો, ચેતો અવસર સારા ॥
 માન ગુમાન મતકર બંદા, તજો મોહ અહંકારા ॥
 પરપંચ પ્રાપ્ત દુર કરીજો, નીરપક્ષ રેજો ખારા ॥
 દેખો હંસા તખત તમાસા, ગગન જોત અંજવાળા
 અલખ નીરંજન ઝોળખી લેજો, આતમ પ્રાણુ આધાર
 અલખ પુરૂષરી કરો આરતી, શ્યામ વધાવો સારા
 હેતે પ્રીતે ભાવે ભેટો, મીઠ જાય કમ વીકારા ॥
 ધન કરણી ધન ધણીયાં આગળ, ધરમ કરો નીરધારા
 પુરા થઇ પરમારથ કરીયો, સાંધકુ સાચ પીયારા
 ગુરુમુખ દાન હેતરી પુણ, સતવંતા સમધારા
 તનમન શીશ શામકુ સોંપો, સેવો સરજન હારા

રવી ભાણુ નવાજે ભવ દુખ ભાજે, સુદૃઢ કૃષ્ણે અવતારા
અખંડ મોજ દેવે અવીનાશી, જુગ જુગ જે જે કારા ॥
અમર લોક આદુ સીંહાસન, રામ કૃપીર શીરધારા
લાલ ચરનમાં ચાકર રાખો, બંદગીદાર તમારા ॥

૫૬ ૧૭

રાગ આરાધી

સદગુરુ એસા રંગ રચાયા, તામે પવન પુરૂષ પધરાયા ॥ ટેક ॥
જલકી ખુંદ વેલ વીરતારા, નખ ચખ તેણુ બનાયા
મુખ કમળ નાસીકા દીયા નરકું, શ્રવણે શબ્દ સુણાયા ॥ ૧ ॥
કામ કરોધકું કેદ કરીજે, મોહ ભરમકું મારા
આશા તણુ કુખુધ્ધી કદપના, વેહ અગ્ની પરગ્નરા ॥ ૨ ॥
નાભી કમળમાં નરત કરીજે, તન મન જનમ જગાયા
આતમ ઝાડો અલગ કાઢો, એક નીરંજન ધાયા ॥ ૩ ॥
ગગન ગુફામાં ધ્યાન લગાયા, પાંચુ અજર અજરાયા
પારખ પાયા કુહ મેદાયા, સાચમાં તંત સમાયા ॥ ૪ ॥
સુન શીખરમાં સાહેબ સાખી, આપો આપ હિપાયા
અકલ સરૂપ રહે અવીનાશી, નીરાધાર દરસાયા ॥ ૫ ॥
આપો આપ અલખ લખાયા, આપો એ જસ ગાયા
સતગુરુ રવીરામ પ્રતાપે, લાલદાસ લવ લાયા ॥ ૬ ॥

૫૬ ૧૮

રાગ ફેર

ધનશ્યામ વાલા, તારી મોરલી લાગે ખ્યારી
મોહી સુખમણુ નારી ॥ ટેક ॥
મોરલી ધુન સુન ઝબકી જાગી, ખરી તો લાગી ખુમારી ॥ ૧ ॥
અકલ કલા તારી વીરલા કાઢ જાણે, બેદ તમારો છે ભારીર ॥ ૨ ॥
જેને ખોજ્યા તાકુ અખર મીલેગી, દર્શન દેવ મોરારીર ॥ ૩ ॥
પુરણ ભાગ જેણે પીયુવર પામ્યા જો, રંગભર રાસ રમાડી ર ॥ ૪ ॥
લાલદાસ શરણુ તમારી, દર્શન દો દાડી દાડીર ॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૯

સમરથ મેં શરણુ તુમારી આપો, રાખો આ સેવક સવાયોર ॥ ટેક ॥
દયાવંત મહેર કરી ગરીબ નવાજરી, આપ સરૂપ ઓળખાયોર ॥ ૧ ॥
ઓળો ઓધાર અમને હરીવર તાહરો, પીયાળનો પાલવ આહાર ॥ ૨ ॥
સાંધ મોરા શીર ધણી, મેં તેરા ચાકર વાલાજીના વચને વેચાયોર ॥ ૩ ॥

રથ તુમ સમ અવરન કાઢજો, ઓહી ભરથાર મોહી ભાથોરે ॥ ૪ ॥
 ૧૦ ધ્યાન ધરે લાલ કીરતન કરે, જુગપર જસ ગાથોરે ॥ ૫ ॥

રાગ ભરવાડી

પદ ૨૦

ળીયા મારા નેણા આગળ રેળે, દાસાને દર્શન દેળે ॥ ૧ ॥
 મનમુખ સામા દર્શન દેળે, મહેરમ મહેર કરીળે ॥ ૨ ॥
 હુમ તુમ હુળ મલ આપ મલીળે, આદુ ઓળખાણુ કરીળે ॥ ૩ ॥
 પ્રેમ પીયાલા પાળે અર પીળે, અરસ પરસ સુખ દીળે ॥ ૪ ॥
 સદાય સોહાગણુ રામ રખીળે, હરી અપના કરીળે ॥ ૫ ॥
 લાલકું સતગુર શરણુ રખીળે, સેવક સુદળ કરી લીળે

પદ ૨૧

સતગુર સાહેબ સેવીયા, જેની પુરણુ કમાઇ ॥ ૧ ॥
 તન મન ધન તોકું સાંઘ દીયા, કયું મેરા કર ભાઇ ॥ ૨ ॥
 પરમારથને કરણે, મનખા દેહી પાઇ ॥ ૩ ॥
 આદુ કેવળ પીછાણુળે, કરલો ઓળખાઇ ॥ ૪ ॥
 દાન સુપાત્રા દીજ્યો, હ્યો ગુરજાન લલાઇ ॥ ૫ ॥
 સંત સરેવરા કીલીયે, કરમ સખ વધ નાઇ ॥ ૬ ॥
 પુરૂષા પાવન થાઇ, એ જગે જોત સવાઇ ॥ ૭ ॥
 નીદોશી થાઓ નીરમળા, નીજ હંસ કંહાઇ ॥ ૮ ॥
 નીરાધાર એક પુરૂષ હે, જામે રહીયે સમાઇ ॥ ૯ ॥
 અમર લોકરે મેળે મેળો, સાચી પ્રેમ સગાઇ ॥ ૧૦ ॥
 અખંડ અમર વર વરીયો, લાલ કહે સમજાઇ

પદ ૨૨

સદગુર મેરા સર ધણી, સતનામ સુણાયો ॥ ૧ ॥
 લાગી ચોટ શબ્દકી, લાંગ્યા કરમકા તાળા ॥ ૨ ॥
 તીમીર અંધારા મીટ ગયા, અનમે અંજવાળા ॥ ૩ ॥
 તખત ત્રીવેણીકી તીરમાં, ગુરજાન બતાયા ॥ ૪ ॥
 હંસે હીરા પરખીયા, દીવે દીવા જગાયા ॥ ૫ ॥
 અકલ સરપી આપહો, સોહં સકલ સમાયા ॥ ૬ ॥
 અલખ નીરંજન ઉરમે, ઘટ બીંતર પાયા ॥ ૭ ॥
 ગગન ગુફામાં રવી ગુર મળીયા, દશમે દરશાયા ॥ ૮ ॥
 સુરજ કુચા સુન્નમાં, પીયુ મંદીર પાયા

મેર કરી દરશન દીયા, સુખ સંપત પાયા
લાલદાસ રંગ મહેલમાં, તેં તેરા જસ ગાયા

॥ ૫ ॥

—:o:—

૫૬ ૨૩

સનમુખ સુરત શ્યામરી, દેખો દેદાર
લકતી કરો સદા ધર્મરી, શીલ સંતોષ સણુગાર
પેરો પટોળા પ્રેમરાં, રામ હોય રખવાળા
ઘટરા ધુંધટ અળગા કરોં, નરખો નરધાર
આદ પુરૂષ વર ઓળખો, ભેટો ભરથાર
કુટે નહી રીઝે કારખો, સાંઘકુ સાચ પાચાર
શીરને સાટે સેવીયો, પુલે કીરતાર
હુકમ હરીશ હાથમાં, સદગુરૂક સાચાર
પ્રાપત હોય સો પામશે, આદુ ઓળખાણ હાર
રવી રામ ભાણુ કુખીરજી, નોધારા ઓધાર
શરણુ આયા સધારીયો, લાલ સેવક તમારા

॥ ૮૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

—:o:—

૫૬ ૨૪

પ્રભાતી

રામ રામ રામ રામ ભજરે મન મેરા
કરમ ખેદ અલ ભેદ ધ્યાન ધર ધીરા
માદ અંત એક નામ, નહી કાર ફેરા
ખ શબ્દ જ્ઞાન ધ્યાન, ઘટ મટે અધેરા
૬ કુમળ દૃષ્ટ બાંધ, તોયમે દેખ તેરા
કમે અલ્લાંઠ દેખ, સત શબ્દ સેરા
જ્યોતીકા પ્રકાશ, જલમલે માંહી હીરા
તખત અમર ધામ, પહોંચે સંત પુરા
સ ગગન મગન, સુન શીખર ડેરા

॥ ૮૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

—:—:—

૫૬ ૨૫

રાગ ફેર

લી વેણુ વાગી, વેણુવાગી રેહો વંસીવાગી
સામાની મોરલી વાગી
વાગી, ઘટ ભીંતરમાં લાગી
કીને જાગી
મારા નેણુજ મોઢાં
શામળાસે લાગી

॥ ૮૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥

નન ધ વાની હુ તો શુધ ખુધ ભુલી સખી	
ભાકની લગ્ન ત્યાગી	॥ ૩ ॥
શન કરવા રાણી રાધાજી આદ્યા સખી	
સામે મળ્યો સામજો સોહાગી	॥ ૪ ॥
પીયુ સંગ મળીયા નરા, કારજ સરીયાં સખી	
સહ કહે એ બહાગી	॥ ૫ ॥
લાલદાસ જેણે મોહન પાયા સખી	
મન કીયો ત્રેહ વેરાગી	॥ ૬ ॥

—:૦:—

પદ ૨૬

સાવળ

રામ કુંવર સંતન સુખદાતા, ગરીબ નવાજ મેર કીજો	
શરણુ તુમારે આયો સત ગુરજી, અબકી વેર ઉગારીજો	
પ્રેમ જોજો રાખીજો	॥ રામ ॥ ૮૬ ॥
અગન જળાંત પ્રેલાદ ઉગાર્યો, નરસંગ રૂપ ધરાયાજી	
હરણુ કશીપુ નખે વડાયેજી, ધ્રુવ મહલાદ સુધાર્યા	,, ॥ ૧ ॥
ગરૂદ ચઢીને ગોવીંદ પધાર્યા, ગજરા બંધ છોડાયા	
રણુ કમળ રજ અહલ્યા આધારી, હુમતાં જહાજ તરાયાજી	,, ॥ ૨ ॥
યર ઉપર શીલા તરાય, સીતાજીની વારે ધાયાજી	
વણુ મારી પીલીપણુ આખો, જીત નીશાન ધોરાયાજી	,, ॥ ૩ ॥
પતીજીની ઘણી લગ્ન રાખી, પુર્યા ચીર અંબાર	
ગરૂવ સંધાર્યા પાંડવ તાર્યાજી, લાખા ત્રેહમા ઉગાર્યાજી	,, ॥ ૪ ॥
કારકારો નાથ દેવલ મહારાજ, આપ ધર્યા અવતાર	
અસુર સંધાર્યા સંત આધાર્યા, સાચા ખીરદ તમારાજી	,, ॥ ૫ ॥
અનેક સંતારા કારજ સુધાર્યા, સાંઘ મારો સાદ સુણીજો	
નકવંગી ઠાકર પાટ પધારો, દાસાને દરસન દીજો	,, ॥ ૬ ॥
જગપતી જગો ભવદુખ ભાગો, ધણીયા ધરમ સાંભારો	
અબકી બેર ગુર અંતર નમી, લાલ ગરીબકું તારો	,, ॥ ૭ ॥

—:૦:—

પદ ૨૭

સદગુર રાખદ સુણીયો હાં, સહીકર માની લેજો હોજી
હંસલા પવન પાણીરો, ઘટ પીંડ રચાયો
માથે મરણુ બે ભાર
ગચી કયાનો ગરવ ન કીજો, સાચે નામ સંભાર

હાલેબની ખંભાળીઆ તેમજ શેર-
પ્રસંગે પુસ્તક રૂપે તેમની વાણીનો
હાલમાં શ્રી ખંભાળીઆની ગાદીને
હાલેબની શ્રી આધવદાસજી ગુરૂ શ્રી રણછોડ-
રવિસાહેબની કૃતિ તેમજ સંપ્રદાયના
અપ્રસિદ્ધ કૃતિઓનું એક હરન લિખિત
હારાજશ્રીની આજ્ઞાથી છપાવીને જન
માને અતી આનંદ થાય છે.

કે નમતિક, અધ્યાત્મિક તેમજ વૈરાગ્ય પુણું પદોનો
છે અને તે જુના વખતનું સાહિત્ય હોવાથી
તાર કેટલાક શબ્દો સાંપ્રત કાળની ભાષાનુસાર
નું સાહસ કર્યું છે. તેમજ પ્રેરક વગેરે બને તેટલી
છતાં પણ સમય સંક્રાંતિને લઈને કેટલેક ફેરફાર
છે જે આશા છે કે સુજો સુધારીને વાંચશે. આ
રવામાં આવેલા જ્ઞાન તેમજ અનુભવસાર વાંચક
સમય જગતમાં માર્ગ દર્શક થઈ પડશે એ વાત
પણ જે સુજો તેનો અતરથ ભેદ ધ્યાનમાં લઈ પોતાની
માનો પ્રયત્ન કરશે તો મારા શ્રમનું સાર્થક સમજશ.

૧૧ કાવ્યને, જે વીચારશે જન
સંસારથી, વીરકત થાશે મન
કળીર રવીરામની, યોગ જ્ઞાન વીજ્ઞાન
ભક્તિ ઉપાસના, સહિત બ્રહ્મનું ધ્યાન
ગિદ્યર જ્ઞાન નિધિ, પ્રગટ સકળ ગુણધામ
પત જન ભવતરે, કળીર ભાણુ રવિ રામ
પ્રાંત ઉદારની, વાણી પરમ અનુપ
રી ચીતમે ધરે, પામે બોધ સ્વરૂપ
ધ પ્રતાપથી, મીરે અવિદ્યા સાર
કલે પદશીર ધરી, વહે છોડાલાલ

સ્તંભ

લી૦ સેવક મંછારામ મોતીરામ.

લાલ સ્વામીજીના શીષ્ય શ્રીતથ
શ્રી રવી સાહેબનો ષ
રાગ કાફી

ગુર રવી ભાંજીતો સાચારે, સમરે જે કોઈ સુઃ
આરાધે વહેલા આવોરે, સેવક પર કરણા કરી
ખંભાતનો એક હતો વાંણીયો, દોલતનો નહી
એક સમે મનમાં એમ વીચાર્યું, મારે કરવા જ
મીસરીનો માલ લીધોરે, જહાજ બધું દીધું ભરી
જહાજ હંકારી વાંણીયો ચાલ્યો, આવ્યો મધ દ
અંધવચ વહાંજી હુબવા લાગ્યું, ભારે વાંણીયો કં
હવે શી ગત થાસેરે, રવે એતો નેણું ભરી.
ત્યારે વાંણીયો સમરવા લાગ્યો, દેવીને દેવસ્થાન,
પોક મેલી ખુમો પાડે, તોય કોયેન સાંભળ્યું કંન,
વહારે કોઈ ન આવ્યું રે, સુધ્ધ ખુધ્ધ ગયો વીસરી.
પીર પેગંબર વાંણીયો સમરે, કોયેન સાંભળી ખુમ
માલતો બધો જવા બેઠો, વાંણીયો રવે છે ખુબ,
હવે કોંણુ ડિગારે રે, જહાજ દીસે છે જરી જરી.
વાંણીયો હીમત હારી બેઠો, જવા બેઠાં મારાં પ્રાણ,
અંતર માંડી ધીરજ રાખી, વાંણીયે સમયાં રવી ગુર ભાં
પોકાર સાંભળજેરે, ધાન્યે ગુર દયાતો કરી.
એક વાર ગુરજી પત રાખો, કાઢો આ જલની બહાર,
આ બધો માલ તમારો સ્વામી, વાવરતાં નહી કરં પાર,
સમરથ સાંભળજેરે, વાંણી હતો બોલું ખરી. ॥ ગુર ॥ ૧ ॥
સતગુર નાવણ કરવા બેઠો, કંને પડીયો અવાજ,
વાંણીયો જલમાં ખુમોપાડે, સતગુરએ સાંભળી હાક,
મારે હવે જવું રે, વાર કરં ન જરી. ॥ ગુર ॥ ૭ ॥
ત્યારે રવી ગુર પ્રગટ થયા, પલમાં દરીયામાંય,
વાંણીયા તુતો શું રવે છે, હું સીયાર થાને મનમાય,
જહાજ નથી ખુડયું રે, આંખ ઉઘાડી જોતો જરી, ॥ ગુર ॥ ૮ ॥
મધ્ય દરીયેથી જહાજને ઉતાર્યું, એવા સમરથ રવી ગુર ભાંજી,
વાંણીયો નમી નમી પાથે લાગે, ગુર ડિગાર્યાં મારાં પ્રાણ,
નોંધારાંતા બેલીરે, વહાર મારી કરી તે ખરી. ॥ ગુર ॥ ૭ ॥
એવા સાચાં સમરથ સતગુર, જે સમરે કાળ કોઈ કરે દુર
લાલદાસ ગુર પુરણ મળીયા, તે રવી ભાંજી છે હજુર,
બાંધ ઝાલી લીધોરે, દાસ સીતળપર દયા કરી. ॥ ગુર ॥ ૧ ॥

